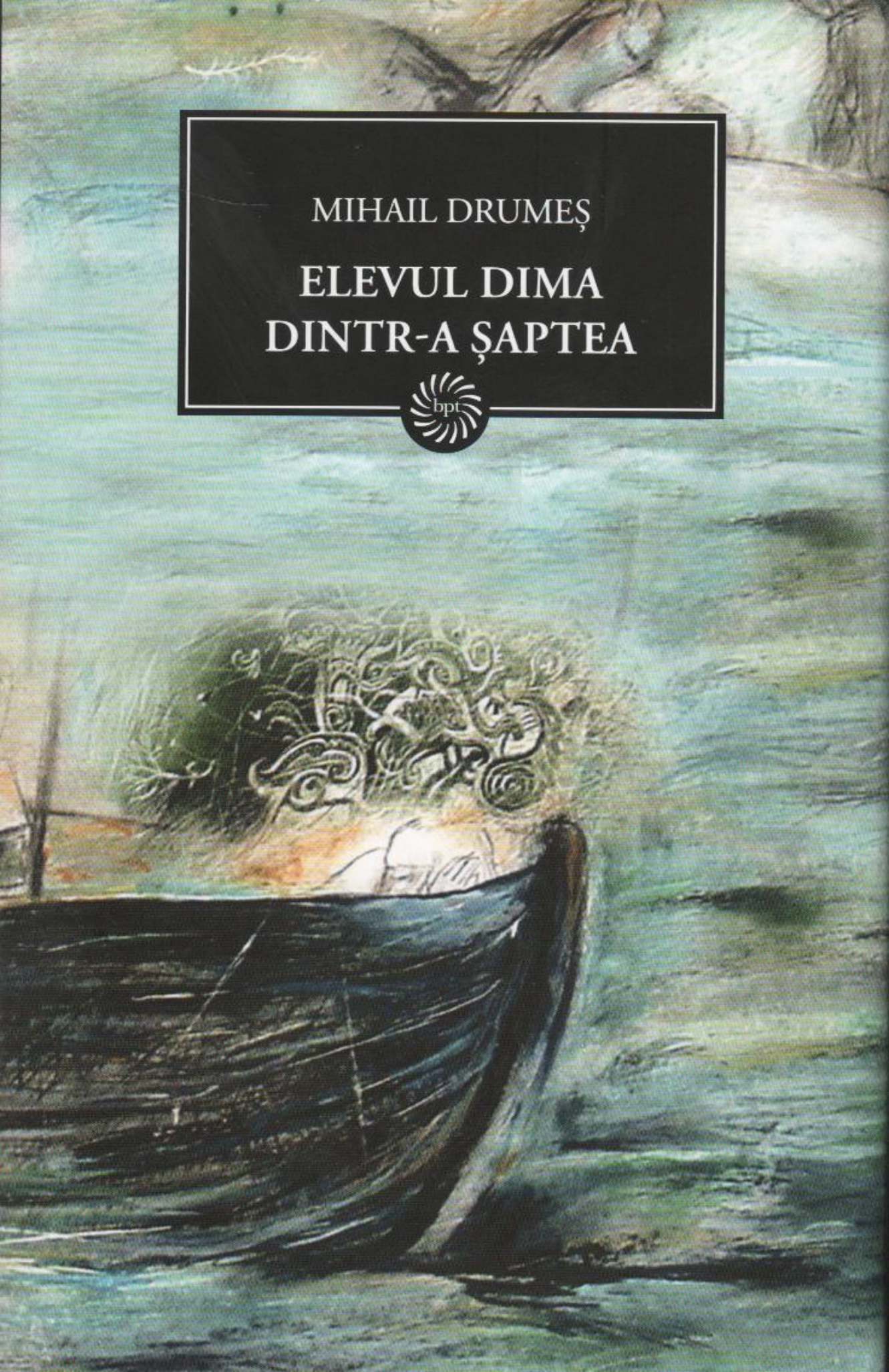

MIHAIL DRUMEȘ
ELEVUL DIMA
DINTR-A ȘAPTEA

PARTEA ÎNTÂI

Plecarea la școală

Mâine se deschid școlile. Nu cred să fi așteptat cineva ziua asta ca mine. Noaptea, care trebuie să-i facă loc pe pământ, rămâne albă. Nu pot să închid ochii. Un frământ, o nerăbdare ciudată îmi fură somnul. Când zorile surâd la ferestre, sar din așternut și primul meu gând e să aflu cât e ceasul. Pendula, draga mea prietenă, mi l-a ghicit. Bate patru lovituri sonore, prelungi, care răsună prin toată ființa mea. Peste o oră plec cu tata la Craiova.

Toți ai casei s-au trezit. În sufragerie, ceaiul mă așteaptă fierbinte. Îl sorb în grabă. Mama, care îmi pregătește de trei zile bagajele, tot mai găsește câte ceva de pus. E îngrijorată și tristă, de parcă m-aș duce la război. Îmi dă mereu sfaturi cum să mă păzesc de răceală, de colegi răi și de altele.

Vine și tata. Mama îi spune:

— Stroe, trebuie neapărat să vorbești cu directorul să-l supra-vegheze îndeaproape.

Tata încuviințează tăcut. Pare cam plictisit de atâtea stăruințe. Îl cunoaște pe directorul liceului, au fost colegi de facultate. Asta nu-i rău deloc.

Cobor în curtea casei. Afară e răcoare și umed. Simt un fior de gheață prin șira spinării. Încă nu s-a crăpat de ziuă. Văzduhul e o umbră deasă care topește zărilor. Dealul din spatele casei arată ca o matahală apocaliptică, gata să se năpustească asupra mea.

Grivei, dulăul, răsare deodată ca din pământ, se gudură și sare cu picioarele pe mine. Îl cert, dar lui nu-i pasă. O zbughește prin ogradă, răsfățat. Alerg după el, fără să-l prind. Latră voios și-i pare bine de joacă. L-aș lua cu mine la oraș, dar nu se poate. E în stare să sfâșie oamenii de acolo, sălbaticul, căci nu prea știe multe.

Mă abat pe la grajd. Moș Ioniță a scos trăsura din șopron. Acum înhamă caii și pufăie tacticos din lulea.

— Bună dimineața, moșule!

— Mulțumim duminică... Te sculași cu noaptea-n cap, ai?

— Ce să fac, moș Ioniță? Trebuie să mă duc la școală.

— Hei, domnișorule, e bună învățătura. Pe vremea mea nu se pomenea de așa ceva.

Grivei nu se astâmpără. Latră mereu la caii care se sperie și azvârlă cu picioarele.

— Marș d-aici, jigodie! îl gonește moș Ioniță.

Pe urmă, trage trăsura în fața intrării. Coboară și tata, însoțit de mama.

— Grig, n-ai uitat nimic?

— Nu, măicuță!

Îmi iau rămas-bun. Ea mă îmbrățișează și-și șterge pe furis lacrimile, să n-o vadă tata. Îmi spune la ureche:

— Să-mi scrii, Grig, în fiecare săptămână. Și ferește-te să nu răcești.

Îi făgăduiesc totul, ba îmi pun în minte să-i scriu de două ori pe săptămână. Simt cum îmi strecoară ceva în buzunar. Trebuie să fie niscai bănișori.

Înainte de a pleca, mă pune să-mi fac cruce și îmi înfășoară un șal în jurul gâtului.

Pornim. Flutur batista. Mama face la fel. Grivei latră și se cățără pe garduri, dar nu le poate sări: sunt prea înalte.

De la Dimești până la oraș e cale de câteva ceasuri. Am bătut-o de multe ori. Mi-a plăcut întotdeauna, mai ales când e vreme bună. Și ziua de azi arată a fi frumoasă.

Nu vorbim nimic. E ciudat lucrul ăsta, dar cu tata nu mă pricep să vorbesc. Dacă nu mă întreabă, nu știu ce să-i spun, nu-mi vine nimic în minte. Poate din cauză că e rece, închis, ca un diplomat. Mă contrazice mereu, din te miri ce, opunându-mi argumente pe care nu i le pot răsturna... În logică, e foarte tare, nu mă pot măsura cu el. Orice-i spun, parcă ar fi o prostie care trebuie doborâtă. Tot mai bine-i să nu vorbim. Așa am răgaz să fiu mai mult în tovărășia gândurilor mele.

Sunt vesel. Pentru mine începe o viață nouă, necunoscută. Cu școala mea e o poveste întregă. Primele două clase gimnaziale le-am trecut, în particular, la Londra. A treia am dat-o la Geneva,

unde ne-am mutat după aceea. A patra am isprăvit-o – tot ca pregătit în particular – la București, iar a cincea și a șasea, la Paris.

În timpul învățăturii, m-a ajutat mama, iar la matematici, fiindcă nu se pricepea, mi-a luat preparatori când englezi, când francezi, după cum găsea. Pe la începutul verii, ne-am întors în țară, instalându-ne la Dimești; după cât am înțeles, pentru mai multă vreme.

Mama ar fi vrut să dau și clasa a VII-a tot în particular, și chiar îmi găsisse un preparator, dar tata s-a împotrivit. El susținea că-i mai bine să urmez la zi, să mă obișnuiesc și eu să trăiesc în lume, nu legat toată ziua de fustele mamei.

Din cauza asta părinții s-au certat. Câteva săptămâni nu și-au vorbit deloc. În cele din urmă, mama n-a avut încotro și a trebuit să se supună. Mai ales că, de rândul acesta, nici eu nu-i dădeam dreptate.

Câteodată mă apucă o neliniște ciudată. Cum o fi să urmezi la școală? Îmi închipui că trebuie să fie tare plăcut. În primul rând, te bucuri de libertate, în al doilea rând, îți faci prieteni câți vrei și, mai ales, te plimbi nesupravegheat pe unde ai poftă. E puțin lucru? Pentru mine astă-vară era o sărbătoare când plecam în oraș singur de capul meu. În sfârșit, îmi trec prin minte o grămadă de lucruri.

După o oră și mai bine de tăcere, tata mă întreabă:

— Ți-e răcoare, Grigore?

— Nu.

Tăcem din nou, fiecare cu gândurile lui. Mă uit cum iese soarele de sub pământ. E roșu ca arama topită; toată bucata de cer din jurul lui s-a aprins și arde mocnit ca jărăticul. Văzduhul se umple de lumină proaspătă și caldă. Mă simt înviorat, mândru și atât de mare, încât nu mai încap în mine. Mă dor ochii de atâta strălucire. Întorc capul: uite că și caii au simțit ceva, pentru că îndeamnă la drum mai sprinteni și mai voioși. Nici nu prind de veste când soarele se ridică de-o suliță pe cer. Acum nu mai e roșu, ci sclipitor ca argintul viu, încât nu poți să te uiți la el mai mult de o clipă.

Trecem prin pădurea Cotmeana. Un iepure țâșnește dintr-un tufiș, ne taie scurt calea și se face nevăzut. Moș Ioniță tresare de pe capră:

— Pii! Cum de n-avusei o flintă, că-i făceam de petrecanie!

Tata nu se clintește, rămâne tăcut și nepăsător, parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Mă uit la copacii care țin tovărășie șoselei. Sunt triști și amărăți pentru că frunzele lor au început să ruginească și multe cad moarte la poalele lor ca într-un țințirim.

Las capul ușor pe spate, sprijinit de pernele trăsorii. Apoi închid pleoapele și mă cufund în lumea visurilor mele. Ea nu seamănă deloc cu viața searbădă pe care o duc.

Vreau să mă gândesc la Alina. E departe de mine, nu știe ce dor mi-i de ea...

Mă las în voia închipuirii și retrăiesc împrejurările atât de minunate în care am cunoscut-o...

Alina Barbu

În vara asta, nu mult după întoarcerea noastră de la Paris, am plecat cu mama la București, căci voia să se arate unui medic.

În tren am intrat într-un compartiment de clasa întâi, unde mai era o doamnă pe care mama o cunoștea. Un timp am ascultat conversația celor două prietene, dar m-am plictisit curând. Vrând să citesc ceva ca să-mi omor timpul, m-am ridicat să umblu în servietă unde aveam o revistă literară. În clipa aceea, am zărit o carte rezemată de peretele canapelei. Am luat-o în mână și m-am uitat la titlu. Era o carte franțuzească, din colecția „Nelson”: *Le Disciple* de Paul Bourget.

Am întrebat-o politicos pe doamna din compartiment:

— Este cartea dumneavoastră?

— Nu-i a mea... mi-a răspuns. Se vede că a uitat-o un tânăr care a coborât la Piatra-Olt.

Norocul meu!

M-am așezat din nou și m-am apucat să răsfoiesc romanul. Dintre file a lunecat deodată o fotografie de mărimea unei cărți poștale, înfățișând-o pe cântăreața Alina Barbu în *Traviata*. Pe

dos erau câteva rânduri, cu scris mărunț și dezordonat de femeie răsfățată:

Dragului meu Grig, pe veci a ta, Alina.

Am tresărit, însăpăimântat de această descoperire. Dădusem, fără să vreau, peste un mare secret. Pe urmă, m-am mirat: și pe el îl chema tot Grig, ca pe mine. Uite, întâmplarea a uneltit ca tocmai eu să dau peste dedicația asta, ca și când mie mi-ar fi adresat-o Alina...

M-am uitat lacom la fotografie și nu mă săturam privind-o: înaltă, mlădioasă ca o trestie, cu părul și ochii negri. Surâdea, și pe fața ei se lăsase o lumină, totuna cu farmecul. Parcă fusese într-adins creată pe gustul meu. O ciudă mare m-a răscolit ca o revoltă: de ce nu sunt eu Grig acela?... Aș fi iubit-o mult, aș fi făcut orice pentru ea. Nu e puțin lucru să te iubească o cântăreață celebră ca Alina. Te-ar invidia toți prietenii și cunoscuții, iar celelalte fete ar crăpa de ciudă.

Când voi ajunge student, voi face pe dracu-n patru să devin iubitul unei actrițe celebre, ca să mă plimb la braț cu ea pe Calea Victoriei.

Fără doar și poate că trebuie să existe la București și alte actrițe tot atât de fermecătoare ca Alina Barbu...

Mi-am luat inima în dinți și-am întrebat-o pe doamna care ne ținea tovărășie:

— Era frumos tânărul care a uitat cartea?

Atât mama, cât și prietena ei au rămas surprinse de întrebarea mea, fiindcă părea, ce-i drept, cam nelalocul ei.

— Ce te interesează pe tine? m-a descusut mama.

— Sunt curios să știu...

— Nu mi s-a părut deloc... răpitor... a surâs doamna. Dacă nu era elegant îmbrăcat, ar fi fost chiar urât. Dar un bărbat nu trebuie să fie decât puțin mai chipeș decât dracul...

Am râs de comparație și mi-a părut bine că Grig acela era urât și poate chiar respingător.

Am stat în capitală vreo zece zile, până când mama a isprăvit tratamentul. Pe toate gardurile erau lipite afișe mari, colorate cu litere de-o șchioapă, care anunțau *Traviata* la Opera Română, cu

Alina Barbu în rolul principal. Mai figurau pe afiș și alți cântăreți celebri, ca Dimăncescu-Basu sau Daria Ropală, însă numele ei era tipărit cu literele cele mai mari.

Am rugat-o pe mama să mergem la Operă, dar ea avea alte treburi, așa că mi-a dat voie să mă duc singur. Ardeam de nerăbdare s-o văd pe Alina Barbu, și cele zece minute care s-au scurs până să se ridice cortina mi s-au părut tot atâtea veacuri.

Când a intrat în scenă, ușoară, cu pași de fulg și înveșmântată într-o rochie vaporosă ca de zăpadă, am deschis ochii mirat, mari cât porțile unei cetăți, ca s-o trec în ființa mea. Era mult mai răpitoare decât în fotografie și frumusețea ei stârnea un freamăt în public, asemănător cu extazul. Cum a început să cânte, cu un glas de clinchet, cu triluri de privighetoare, m-au trecut fiorii. Părea așa de ireală în desăvârșirea ei, încât de multe ori mă întrebam dacă nu visez un vis cu o zână care îi cântă logodnicului ei, în palatul de cleștar, din fundul mării...

Dar nu era vis. Alina Barbu exista în realitate și numai eu știam pe cine iubește. De la un timp, nici nu mai luam seama de ceilalți interpreți și mă gândeam în neștire în ce fel i-o fi șoptind lui Grig al ei „te iubesc“ și de câte ori s-or fi sărutând amândoi într-o noapte.

Când s-a lăsat cortina, am aplaudat ca un smintit. Ea a prins de veste, s-a uitat o clipă la mine și chiar mi-a surâs... Poate mi s-a părut, fiindcă prea îi cerșeam privirea. Nu știu bine...

Oricum, pluteam în fericire, asta-i sigur. Am vrut să-i duc fotografia găsită, numai ca s-o văd și să-i vorbesc. Dar n-am îndrăznit. Mi s-a părut ceva supranatural, să fie numai la doi pași de mine...

În timpul antractului, m-am întâlnit cu Tiberiu, băiatul preotului Doncea de la noi, care urmează liceul la București. Ne cunoșteam de când eram mici.

— Ce-i cu tine, Grig, pe-aici? Când te-ai întors în țară?

— De câteva luni.

— Stai la București sau ești numai în trecere?

— Stau la Dimești, dar vin destul de des în capitală, l-am mințit, fără niciun motiv, de altfel.

Își pusese un costum nou-nouț și-și netezea mereu freza, privind-se neconținut într-o oglindă cât toate zilele, spânzurată de

peretele holului. Tot timpul mi s-a lăudat că se prăpădesc fetele după el, că o studentă de la Litere era cât p-aci să se sinucidă din pricina lui și că-i scrie aproape în fiecare zi câte opt pagini. Mi-a arătat chiar fotografia ei.

— Dar tu cum o duci cu amorul? m-a întrebat.

— Eu... ?

Și-n clipa aceea mi-a fulgerat un gând năstrușnic prin minte.

— Eu, dragul meu, eu, hm... lucrez pe picior mare... Sunt încurcat cu o actriță celebră...

— Ei, lasă-mă că mor! Cu cine?

— Secret de stat!

— Aiurea! Dacă nu-mi spui înseamnă că mă duci cu zăhărelul.

— Îmi dai cuvântul de onoare că nu suflă nimănui o vorbă?

— Ai cuvântul meu.

— Sută-n sută?

— Zero absolut!

— Ei bine, ascultă, iubita mea e... Alina, i-am șoptit în mare taină.

— Care Alina?

— Alina Barbu, cântăreața... care alta?

Tiberiu a făcut ochii mari cât două cepe, apoi a pufnit în răs.

— Pe mine mă fraierești, tu? Vezi de altul, băiețș!

— Ascultă, tipule, nu fi caraghios, l-am luat la rost. Nu e vorba de nicio „fraiereală“. Dacă vrei o dovadă, poftim...

Am scos din portmoneu fotografia Alinei și i-am arătat-o. El a citit aiurit dedicația scrisă pe verso, pufnind pe nas.

— Este sau nu este? l-am înfruntat victorios, gata să-l dărâm.

— Ia te uită ce crai de ghindă! Cum ai pus laba pe ea?

Mi-a plăcut tare mult exclamația amicului meu. N-am s-o uit niciodată.

— Asta e altă poveste, i-am răspuns privindu-l de sus.

Poate aș fi născocit la repezeală o poveste, dar soneria a zbâr-năit strident, iar noi ne-am despărțit în pripă, ca să ne reluăm locurile în sală.

În zilele următoare, am fost la încă două spectacole ale Alinei: *Boema* și *Madama Butterfly*, dar, de astă dată, cu mama.

De atunci o port mereu în gând pe Alina Barbu. Tot așa mi s-a întâmplat cu Lucile, frumoasa soție a lui Camille Desmoulins, unul dintre eroii Revoluției Franceze, pe când eram într-a V-a. I-am găsit portretul într-o carte de istorie și mi-a plăcut așa de mult, încât am rupt fila și-o păstram în portmoneu, ca s-o am întotdeauna la îndemână. Numai că săraca Lucile era moartă de mult, splendidul ei cap fusese retezat de ghilotină, din porunca lui Robespierre, pe când Alina Barbu trăiește, se bucură de viață, cu lege succese ori de câte ori apare pe scenă și a ajuns o mare vedetă.

Într-o noapte, pe când visam cu ochii deschiși, am plănuit cum să fac cunoștință cu ea. Peste doi ani, când voi fi student, mă voi duce la Operă cu un buchet mare de gladiole. Ea, foarte intrigată, se va întreba cine-i tânărul care i-a dăruit florile. A doua seară îi voi trimite încă un buchet, și tot așa, vreme de o săptămână, până când, în sfârșit, îi voi strecura cartea mea de vizită: *Grigore Dima, student la Filozofie și Litere*. Cred că are s-o impresioneze teribil și atunci va trimite numaidecât după mine. Eu, de cum voi pune piciorul în cabina ei, am să cad în genunchi foarte teatral și am să-i spun cu tremolo în glas: „Zână din *O mie și una de nopți*, aștern inima mea zdrobită la picioarele tale!“ Cred că e o frază de mare efect... Și-i a mea, n-am citit-o nicăieri. Alina îmi va întinde mâna ei de fildeș și, după ce mă voi ridica de jos, se va prăbuși la pieptul meu, gemând sfâșietor: „Cât te iubesc, Grig! De ce m-ai făcut să sufăr atâta timp? De ce nu te-ai arătat mai curând, om cu inimă de piatră ce ești!...“ și ne vom săruta de sute de ori!

După asta va urma căsătoria. Dacă părinții mei se vor împotrivi să iau de nevastă o cântăreață celebră, voi prefera să fiu, mai degrabă, dezmoștenit, decât să renunț la aleasa inimii mele.

Mai târziu mi s-a părut prea pueril planul de cucerire cu florile și prăbușirea în genunchi.

M-am apucat să-i scriu o scrisoare lungă, să-i declar deschis cât de mult o iubesc și cât de fericită aș face-o dacă s-ar mărita cu mine când voi ajunge student. Până atunci, să ne logodim în taină și să ne sărutăm doar. Trebuia, totodată, s-o previn să nu-l mai iubească pe acel Grig care-i uită fotografiile pretutindeni, fiindcă nu-i vrednic de ea. Să-l abandoneze cât de curând, căci e urât.

N-am izbutit să aștern niciun sfert din scrisoare. Nu-mi plăcea, frazele erau prea sărace, parcă le înveșmântasem în zdrențe. Am rupt-o în bucățele. Voiam să-i trimit Alinei un răvaș de dragoste cum nu s-a mai scris până astăzi.

Fata gazdei

Tata mă trezește din visarea pe aripile căreia am zburat tot timpul. Am ajuns la măgura Străjeștilor și acum trebuie să coborâm din trăsură, pentru că urcușul e anevoios.

Sus pe coamă stă înfipt Hanul lui Cristea, bătut de vânturi și de ploii. În vale, se așterne Cetatea Banilor, cu casele lipite una de alta, din care nu se văd decât acoperișurile roșii. Dincolo, peste așezarea omenească, licărește Jiul, subțirel ca un șarpe de argint care se strecoară agale prin bogăția de verdeață a zărilor.

Intră în oraș prin bariera Cârpii. Pe străzi, oamenii mișună incoace și încolo ca furnicile, umblă trăsuri cu cauciucuri la roți și chiar automobile, iar neguțătorii ambulanți își strigă marfa. Tot peisajul acesta citadin îmi trezește un simțământ calduț de mândrie. Eh, eu am văzut minunățiile Parisului și Londrei, în urechi îmi sună și acum tumultul și fierberea marilor bulevarde.

Dar acolo mă simțeam mic, neînsemnat, străin... Aici, în schimb, sunt în largul meu, voi ține orașul în brațe, pentru că în mine sălășluiesc dimensiuni uriașe ale atâtor metropole, voi domni ca un voievod de baștină pe meleagurile acestea...

Trecem prin fața unei clădiri arătoase, unde s-a adunat o grămadă de oameni cu boccele în mâini și copii stângaci de la țară.

— Ce-i aici? Îl întreb pe tata.

— E Școala Normală.

Mai mergem câtva, apoi trăsura se oprește:

— Am ajuns!

— Da? fac mirat și sar pe trotuar. Mă dor oasele de atâta ședere.

Așadar, aici am să locuiesc? și surâd îngăduitor gândului. Casa e în fundul curții: o îngrămadire de ziduri fără noimă, cu geamlăc

în față. Îmi plac, în schimb, grădinița, care e bine îngrijită, și mai ales un nuc uriaș, care-și întinde umbra până-n stradă. Sub el sunt o măsuță de fier și două scaune pliante. Aici o să stau să învăț, când o fi timpul bun, îmi fac socoteala.

O femeie înaltă și bine legată, cu o aluniță pe obraz, ne întâmpină în prag. Tata mă prezintă, și eu îi sărut mâna. E gazda mea. Mă privește surâzând, cu un fel de uimire. Îi spune tatei:

— Ce băiat voinic și frumos!

Complimentul îmi displace, e prea pe față. Ne poștește în casă. Suim câteva trepte și intrăm într-un antreu cu oglinzi multe, iar de aci, într-o odaie împodobită cu scoarțe oltenești. Ne așezăm la o masă. Gazda vorbește cu tata. Nu mă amestec în discuție, o cântăresc, trăgând spre ea cu coada ochiului. Pare să fi fost frumoasă, urmele supraviețuiesc încă. Are ochi mari și sprâncene groase, iar nasul e acvilin. Toate astea îi dau un aer de distincție, deși nu e îmbrăcată elegant.

O slujnică urâtă foc și desculță aduce pe tavă lichior. Beau un păhărel. Mmm! E tare bun! Aș mai cere unul, dar nu e cuviincios.

— Aș putea, vă rog, să văd camera? întreb.

— De ce nu? spune gazda și strigă din nou slujnica. Condu-l pe domnul în odaia de lângă sufragerie.

Mă iau după ea și pătrund într-o săliță îngustă și întunecoasă. De o parte și de alta se înșiră câte două camere cu ușile vopsite în gri. Intrăm pe dreapta.

— Asta e, domnișorule...

Îmi plimb privirile, cercetător, împrejur. Camera e cochec mobilată și plină de soare. Îmi place toaleta, care are o oglindă mare de cristal, până în pământ. Pot să mă văd întreg în ea. Asta e bine. În colțul dinspre ușă e un garderob vechi. În partea cealaltă, de-a lungul peretelui, un pat cu tăblii, strălucitor de curat.

— Hm! nu prea e modern, dar merge...

Lângă pat, în dreptul ferestrei, o masă cu etajeră pentru cărți. Etajera îmi place. Pe pereți atârnă o mulțime de tablouri și fotografii cu rame ieftine. Am să spun să le scoată. După ce isprăvesc examenul, o întreb pe slujnică:

— Mai aveți băieți în gazdă?

— Avem, pe domnișorii Nicu, Gigi și Magotu.

— Cum ai zis? Magotu? fac nedumerit.

Mi se pare că n-am auzit bine. Ea izbucnește în râs. E arămie la față, cu ochii mici și gura mare. Probabil țigăncușă, și râde întruna, fără noimă.

— De ce râzi? o-ntreb, și atunci ea fugе și mă lasă singur.

— E toantă rău asta...

Dau să mă întorc în sufragerie, unde e tata. Deschid o ușă și rămân înghețat în prag: o fată înaltă și subțire, într-o cămășuță roz, care-i vine până la genunchi, se îmbracă pesemne. Când mă vede, se trage înapoi și sloboade un țipăt. Nu-mi trece prin minte să închid ușa la loc, decât peste câteva clipe, atât de buimăcit sunt din cauza acestei întâmplări neașteptate. Și nici nu-mi vine în minte să îngăimesc o scuză. Nu știu cum am plecat și m-am pomenit în antreul cu geamlăc. Tocmai atunci moș Ioniță, șiroind de sudoare, aducea bagajele să le așeze în cameră, la locul lor. Intru în sufragerie când tata număra banii scoși din fișic.

— Ți-a plăcut camera? mă întrebă gazda.

— Da, doamnă, foarte mult.

— De ce ai roșit? mă cercetează tata.

— I-am ajutat lui moș Ioniță să urcăm geamantanele, mint eu. Ba nu, zău, ce s-ar fi putut spune?

Tata mă crede. Acum trebuie să mergem la liceu. Își ia rămas-bun de la gazda mea și-i recomandă să fie foarte severă cu mine. Liceul nu e departe. Cred că în zece minute aș putea ajunge pe jos.

Nu-mi iese din cap întâmplarea de adineauri. Ce neghiobie! Cum am putut să greșesc ușa, când era atât de simplu? A fost parcă un făcut! Cine o fi fata aceea? Poate vreo elevă în pensiune sau chiar fata gazdei? Cum am să dau ochii cu ea, ce figură are să facă după întâmplarea aceea stupidă? Doar am văzut-o în cămașă, cu picioarele goale. Ciudat, nu-mi amintesc deloc dacă era frumoasă.

Pătrundem în anticamera cancelariei, ticsită de părinți și copii. Aici o să avem de așteptat, gândesc eu, văzând atâta lume... Dar toți se dau la o parte când îl văd pe tata și-i deschid drum. Care gravitatea figurii (e, într-adevăr, foarte grav și distant) ori

eleganța lui vestimentară să-i fi impresionat? Chiar și ușierul îl pofteste numaidecât, peste rând, în cancelarie.

Directorul liceului șade copleșit îndărătul unui birou masiv. Nu știu de ce mi-l închipuiam înalt, impunător, cu barbă mare, revărsată pe piept. Nu e nici pe departe așa. E scund, puțintel la trup, cu chelie și mustați lungi. În afară de asta, poartă ochelari. Când ne vede, se ridică și vine la noi. După ce-i strânge mâna tatei, mi-o întinde și mie. Apoi mă bate amical pe umeri și-mi spune:

— Ei, tinere, sper să fim prieteni.

Nu știu ce să-i răspund. Mă chinuiesc mult, dar nu pot găsi un răspuns în pripă. Atunci îi zâmbesc, și cred că e mai potrivit așa. După ce vorbește câteva minute în șoaptă cu tata, plecăm întins la librărie, să cumpărăm manualele școlare. Nu-i chip, e atâta îmbulzeală, că nu se poate răzbate până la vânzători.

— Ai să ți le cumperi singur, după-amiază, spune tata.

Trebuie să ne despărțim, el se duce la prefectură, unde are niște treburi de pus la cale, și de-acolo pleacă îndărăt, la Dimești. Îi sărut mâna, deși nu-mi place acest obicei ancestral, pe care tirania tatei mi-l impune. După ce pleacă, hoinăresc în neștire pe străzi, căscând uneori gura pe la vitrine. Vreau să mă familiarizez puțin cu centrul orașului.

Încerc o ciudată stare sufletească. Sunt, parcă, nedumerit că oamenii trec indiferenți pe lângă mine, fără să-mi arunce măcar o privire. Și doar am trăit nu mai puțin de 15 ani în străinătate, mișcându-mă pe multe meridiane. Hotărât, astea sunt prostii!... Ca și când ar scrie pe fruntea mea că am colindat lumea în lung și-n lat. Totuși, geografia pe care am trăit-o mi-a strecurat o tainică superioritate, de care mă simt mândru. Și chiar m-a făcut să mă cunosc mai bine.

Intru la cofetăria Moderna și cumpăr o cutie cu fructe glasate și una cu fursecuri pentru mama. Apoi fug la han, unde a tras moș Ioniță, și-i încredințez pachetele.

Mă întorc la noua mea locuință. E cam târziu și nu vreau să mă aștepte cu masa.

În gazdă la Dona Bianca

— Ai venit la timp, mă întâmpină gazda. Masa e gata.

În sufragerie găsesc trei băieți care întorc capul, măsurându-mă lung din creștet până-n tălpi.

— Băieți, vi-l prezint pe noul vostru coleg, domnul Dima.

Ne strângem mâinile, zâmbind cu răceală. Apoi mă așez.

— Domnul Goanță, ori n-am auzit bine? mă adresez celui mai vârstnic dintre tovarășii mei.

— Ce Goanță? sare Nicu. Îl cheamă Magotu toată ziua. Așa-i spunem toți.

Râd. Îmi aduc aminte de vorbele slujnicei. E adevărat, prin urmare. Înteleg acum de ce l-au poreclit astfel. E negricios la față, cu maxilarul de jos ieșit în afară și ochii mici, duși în fundul capului. Cel vizat îl muștră pe colegul lui, din priviri. Cu toate astea, e simpatic și vioi, deși urât foc. Are picioarele îndoite, ca două paranteze.

Vine și fata pe care am zărit-o la sosire. Nu se aștepta să mă găsească aici și face un gest de surprindere. Se vede că e stingherită și roșește ușor. Nici mie nu mi-e tocmai la îndemână, pentru că aici, față de toată lumea, nu pot să-mi cer scuze pentru cele întâmplute. Trec câteva clipe grele. Gazda ne scoate din încurcătură și mi-o prezintă:

— *Mia bambina*, Charlotte.

Îmi întinde mâna, dar nu îndrăznesc s-o privesc. Așadar, o cheamă Charlotte, ca pe iubita lui Werther. Ne așezăm la masă. Magotu mă întreabă:

— În ce clasă ești?

— Într-a șaptea.

— Atunci sunteți colegi, spune Nicu.

— Da? Îmi pare bine. Am putea să ne așezăm amândoi într-o bancă.

Magotu primește numaidecât.

În timp ce prânzim, comesenii încep să mă descoasă pe toate părțile. Vrând-nevrând, le povestesc peregrinările familiei mele din țară în țară. Toți se miră și mă privesc admirativ. Nu le vine să creadă că până acum n-am urmat deloc la școală.

— Ce e tatăl matală? se interesează Nicu, din fire cam curios.

— A fost ministru plenipotențiar.

— Și acum nu mai e?

— Nu. L-au rechemat. A avut un conflict cu noul ministru de Externe, și acum lucrează la un studiu despre istoria diplomației, din care a și apărut primul volum, iar mama traduce opera lui Dickens.

Magotu exclamă hohotind:

— D-aia nu-i bine să fii ministru, că te dă jos și rămâi cu buzele umflate.

Râd și ceilalți. Le explic că tata n-a rămas cu buzele umflate, că e profesor la Universitate, dar și-a luat un concediu de la catedră, să scrie pe îndelete cartea.

Nicu mă întreabă dacă știu bine franțuzește și englezește.

— Destul de bine. Tot așa cum vorbești dumneata românește.

— Bărbiereală! strigă Magotu.

Nu înțeleg ce vrea să spună. Nicu îmi explică superior semnificația cuvântului și se miră de naivitatea mea. Nu sunt naiv, dar dacă nu l-am auzit niciodată, cu ce sunt de vină?

— Numai între haimanale se vorbește astfel, spune gazda. I-a „atins“, dar ei nu se sinchisesc de atâta lucru.

— Te-ai învățat cu dumnealui la Damigeană, șoptește Nicu în urechea lui Magotu.

Aflu că Damigeană e profesorul de franceză.

Mi-i cam ciudă că domnișoara Lotte nu mă întreabă nimic. Se vede că e supărată încă. În două rânduri o surprind că se uită la mine pe furiș. E aproape măslinie la față, are ochii migdalați, cu sprâncene lungi și subțiri, ca în jurnalele de modă, și părul negru, strălucitor. Poartă o rochie albă, care o prinde bine. Însă, orice-ar face, nu se poate asemui cu Alina Barbu – degeaba.

Stă lângă mine și asta pare că o stingherește. Într-un rând, scapă furculița jos, iar eu mă aplec și o ridic. Îmi mulțumește greu, îmbufnată.

Aflu că Nicu e într-a VI-a Normală. Așadar, are să termine chiar anul ăsta. Gigi e și el în clasa a VII-a, la comerț. Îl credeam mai mic, fiindcă e slab și pipernicit, din cauza cocoșei. Are însă față albă ca laptele, cu trăsături regulate, încât aș putea spune că

e frumos. Trebuie să sufere mult din pricina infirmității, de aceea arată atât de timid și de tăcut. N-a scos o vorbă în timpul mesei.

Când se servește compotul, Lotte face o mișcare greșită și varsă castronașul pe rochia ei albă.

Mamă-sa o ceartă.

— Ce-i cu tine, *mia bambina*?

Sar eu, sare și Gigi să o ajutăm să se șteargă. Dar ea, roșie ca focul, plânge de ciudă și fuge în odaia ei, trântind ușa.

Mă întristez. Nu știu de ce mă simt vinovat de întâmplarea asta. Cred că din pricina mea Lotte a răsturnat castronașul cu compot...

M-aș duce să-i cer iertare, dacă nu mi-ar fi teamă c-o întărât mai rău.

Carnetul lui Magotu

După-masă, Magotu și Nicu vin la mine în cameră, vor să-mi ajute la despachetarea lucrurilor. Mă pizmuesc pentru că eu am o odaie singur, pe câtă vreme ei trebuie să stea laolaltă. Mă întrebă cât plătesc pensiunea. Nu știu, tata nu mi-a spus, nici eu nu l-am întrebat.

— Aici ai s-o duci ca-n sânul lui Avram, zice Magotu. Eu stau de trei ani, acum intru în al patrulea și, slavă Domnului, n-am de ce mă plânge. Gazda e bună ca plăcinta cu mere.

— Dar bărbatul ei? întreb.

— N-are bărbat. A murit acum opt-nouă ani.

— Vasăzică madam Bordenache e văduvă? Nu știam.

— Pardon, Dona Bianca, mă corectează Magotu. Să nu-i zici „madam“, că se supără.

— E italiancă?

Magotu râde:

— Dacă o cheamă Bianca, ce vrei să fie, cehoslovacă?

Are dreptate, din cauza asta îi spune fie-si *bambina*.

— Dar bărbatul ei tot italian era?

— Ba nu, român sadea. A ținut o băcănie în Piața Nouă, e mult de-atunci. O să-ți povestească ea.

— A fost marinar pe vremuri, mă lămurește Nicu, și făcea curse la Istanbul. Acolo a cunoscut-o pe „madam“ și s-au îndrăgostit, mă înțelegi. Însă ea e de fel din Reggio, Sicilia, stabilită mai demult cu părinții la Constantinopol.

Magotu mi-arată pe perete o fotografie veche, cu ramă din scoici, care o înfățișează pe Dona Bianca cu bărbatu-său, ca mireasă și mire. Gazda mea, în rochie albă, purtând o cunună de lămâiță pe cap, arată ca o zeiță. Dacă nu mi-ar fi spus Magotu, n-aș fi recunoscut-o, într-atât e de schimbată. Numai nasul i-a rămas același.

Mă uit la fotografia bărbatului ei: n-am văzut până acum un gi-nere care să poarte barbă. Din cauza asta, pare mult mai vârstnic. Nu știu de ce nu mă pot obișnui cu gândul că el este tatăl domnișoarei Lotte. E ciudat că-mi pare rău, mă întristez fără motiv.

— I-a rămas Donei Bianca ceva avere după bărbatul ei?

— Aș, nu se prea vede. Altfel, n-ar lua elevi în pensiune. Trăiește și ea, săraca, pe spinarea noastră.

— Dar casa este a ei?

— De unde! Stă cu chirie.

Desfacem pachetele. Mama mi-a pus înăuntru o mulțime de bunătăți: cozonaci, prăjituri, șunci și fructe. Lui Magotu îi sclipesc ochii.

Îl invit să ia ce-i place, și el n-așteaptă să-i spun de două ori: îmbucă repede câteva prăjituri și aproape o jumătate de cozonac cu nuci. Nu mă dumiresc cum de-i este așa de foame. Abia a trecut o jumătate de oră de când ne-am ridicat de la masă.

Nicu se mulțumește cu o pară. I se face și celuilalt poftă de pere și dă gata câteva, cât ai clipi.

Nicu, văzând asta, nu se poate stăpâni și-i strigă:

— Ho, nesățiosule! Ho, burtă spartă! Apoi se întoarce spre mine și zice: Dă-l afară, că-ți înfulecă toate prăjiturile.

Magotu, drept răspuns se uită mai întâi la ceas, pe urmă, foarte liniștit, scoate din buzunar un carnet și însemnează: *La 14 septembrie 1914, ora 2:20, adus injurii, făcându-mă „nesățios“ și „burtă spartă“.*

Sunt nedumerit.

— De ce-l notezi acolo?

Magotu surâde cu importanță și-mi explică:

— Mă-sa mi l-a dat în primire. Mi-a spus: „Ai grijă de el, să nu umble haimana, să nu se apuce de băut, să nu umble după fete“. Eu răspund de educația lui, am promis solemn. D-aia mi-am cumpărat carnetul, la o notă rea, dacă se obrăznicește – tranc! – îl însemnez coala. Când o veni, i-l arăt: „Poftim, madam, aici sunt delictele odraslei matale, cercetează și aplică-i constituția!“

— Idiotule, îl apostrofă Nicu furios, pe mă-ta s-o strigi „madam“!

Magotu scoate din nou carnetul cu pricina și, foarte calm, însemnează:

La 14 septembrie 1914, ora 2:25, apostrofă: „idiotule“ și a insultat-o pe mama, spunându-i „madam“.

Pune creionul în teacă și tot așa de calm vâră carnetul în buzunar.

— Nu trebuie să te superi, intervin împăciuitor pe lângă Nicu.

— Cum să nu mă supăr? Crezi că glumește? N-am pățit-o, de două ori, anul trecut? Țsta e în stare să-l spânzure pe tat-su, dar-mite... Ți-o coc eu, hipopotamule!

Magotu, mereu netulburat, însemnează și de astă dată: *hipopotam*.

— Ți-ai luat o sarcină cam ingrată, îi spun. N-ar fi mai bine să ții carnetul mereu în mână?

— O să-ți mut fălcile! își iese Nicu din fire și se repede să-l pocnească.

Prind de veste și-l împiedic.

Magotu, netulburat ca o statuie, notează în carnet tentativa. Adevărat, Nicu ăsta, mărunț de statură, aproape pitic, cu capul cât o portocală, e plin de vioiciune și neastâmpărat, poate să-l bată lesne pe Magotu. Cestălalt însă e croit din altă stofă. Oricât ar fi de provocat, se stăpânește. Nu răspunde decât... însemnând în carnet.

La drept vorbind, îmi place Magotu. E simpatic și are un fel de a fi original. Afară de asta, se lipește ușor de cineva. Cred că o să ne împrietenim.

După ce isprăvesc cu aranjatul lucrurilor, ies în oraș să cumpăr cărțile. Nicu trebuie să se ducă la școală să plătească taxa. Magotu

însă n-are nimic de făcut și merge cu mine. De la el aflu că Lotte urmează la „Madona-Duducă” și e în clasa a VI-a. Aș fi vrut să aflu ce vârstă are, dar nu știe bine. Crede că mai mult de 16 ani n-are, în orice caz.

Îi propun să mergem diseară la cinema Apollo, dacă ne dă voie Dona Bianca. El zice că ne dă.

Ne întoarcem acasă. Pe lângă manualele școlare, mi-am cumpărat câteva romane din banii pe care mi i-a strecurat mama. Magotu se apucă să joace șah cu Gigi, sau „Cuviosul”, după cum l-a poreclit. Eu n-am timp, stau în camera mea, învelesc cărțile de școală cu hârtie albastră și le răsfoiesc pe îndelete.

Cineva bate în ușă de câteva ori, tare de tot. Cred că trebuie să fie Magotu sau Nicu. De ce o fi bătând așa de tare? Strig:

— Intră!

Mă pomenesc cu Lotte. Și-a schimbat rochia, dar pare că nu i-a trecut supărarea.

Am întrebat, fără cuvinte, mai mult din ochi, ce dorește.

— Am vrut să-ți arăt cum se pătrunde într-o cameră străină.

Pricep aluzia. Până să-i dau însă lămuriri cum s-a întâmpilat azi-dimineață, ea fuge repede, și eu rămân mofluz.

De ce a făcut asta? Nu înțeleg. Mi se pare că-mi poartă pică.

Lotte nu mă bagă în seamă

Renunțăm să mergem la cinema, ne-am trezit cam târzior din cauza cinei, care s-a prelungit mult. Nicio pagubă, ne vom duce altă dată.

Nu știi ce e cu Lotte. Nu-mi dă nicio atenție. În vremea prânzului tot o mai surprindeam că se uită la mine, pe furiș. Acum mă ignoră, ca și când aș fi absent. Cu ceilalți băieți vorbește și râde, afectând o veselie exagerată. Mă bate gândul că se preface, joacă teatru domnișoara noastră. În orice caz, nu pare să fie răsul ei natural.

Încep să mă conving că nu e frumoasă. Are gura prea mare. Și merge nu știi cum, cu pași mărunți, legănându-se. N-are, orice s-ar

spune, un mers grațios, care să încante ochiul. Am văzut-o odată, la Comedia Franceză, în *Les Romanesques*, pe actrița Denise Laugier. Dumnezeule, mersul ei era o poezie; nu-i vorbă, avea picioare atât de fine și de subțiri... Dar de ce stau la discuție? Ar fi ridicol s-o compar cu Lotte.

La urma urmei, nici n-o cheamă Lotte. Aflu că are trei nume: Cristina, Constanța, Charlotte. Îi place să i se spună Lotte, ca iubitei lui Werther. Se vede că o bat gândurile și pe ea să ajungă croină de roman. Are și mutră!

Mă hotărâsc să nu-i mai dau nicio atenție acestei fete mof-turoase, care habar n-are pe unde curge Tamisa ori dacă există Turnul Eiffel. Mă voi gândi, în schimb, la frumoasa mea Alina și poate mi-o ajută cerul s-o cunosc cândva personal.

Donei Bianca îi place să-și facă siesta cel puțin o oră și nu suferă, în acest timp, să se ridice masa.

Domnișoara, apucată de o ciudată dispoziție, îi spune lui Gleanță:

— Magotule, fi drăguț și zbiară puțin ca Ciuș-măgăruș.

— Si... Si... intervine și Dona Bianca, să te audă și Dima!

El n-așteaptă să fie rugat a doua oară. Se ridică de pe scaun foarte grav, se trage câțiva pași îndărăt și, făcând o plecăciune, anunță teatral:

— Imitațiuni după diverse animale domestice.

Apoi își duce amândouă mâinile la gură, le strânge pumn și începe să rage cu icnituri repetate, ca măgarii. Lotte pufnește în răs cea dintâi. Îi zăresc dinții albi și mi-i ciudă că sunt atât de frumoși. Cuviosul Gigi râde potolit, parcă i-e frică să nu facă zgomot. Uit de Lotte și izbucnesc în hohote, încât îmi dau lacrimile. Tot așa și Dona Bianca. Numai Nicu nu ia parte la petrecerea noastră. N-a uitat harța de adineauri. E mereu înțepat și poartă rânchiună mult timp.

Pe fața lui Magotu nu trece însă nicio luminiță de surâs. Mereu serios și grav, cotcodăcește ca o găină, cântă ca un cocoș, apoi reproduce, cât se poate de fidel, miorlăiturile de dragoste dintre un cotoi și o pisică. Miorlăie așa de caraghios, încât gazdei îi vine rau de atâta râs.

— Termină odată, blestematele, îngăimă ea, sfârșită, lăsându-se pe spate.

— Puțin coniac, Dona Bianca! sar eu.

Magotu profită de împrejurare, să toarne și el pe gât un păhărel. Apoi își reia locul și anunță:

— Cum plânge un copil de țată!

Ia o pernă și, înfășurând-o cu un prosop, o ține în brațe, legănând-o. Și unde începe să țipe ca țâncii, întâi potolită, apoi din ce în ce mai asurzitor.

Numărul e unul dintre cele mai reușite. De aceea l-a lăsat într-adins la urmă. Cu toate astea, nu mai stârnește ilaritate. Toți, afară de Nicu, care acum râde și el, zăceau pe scaune, istoviți.

Lotte se uită la mine c-un aer de biruință, parc-ar vrea să-mi spună: „Vezi, tu ai putea să faci așa ceva?”

Ei și? Ce merit are ea, dacă Magotu se pricepe să imite animalele și păsările? E o îngâmfată clasa întâi. Îmi pare bine că-i descopăr atâtea defecte.

Ne ducem la culcare, s-a făcut târziu. Nu mi-e somn însă. M-apuc să lipesc etichetele pe căptușeala cărților și caietelor și scriu pe ele cât mai caligrafic: *Dima S. Grigore, clasa a VII-a, Liceul Mihai Bravu*. După aceea tai sugativa în bucăți dreptunghiulare, îmi ascut creioanele Hardmuth și le pun în albiuța de sticlă.

Un gând se naște brusc, cu o-ntrebare: „O fi îndrăgostită Lotte de cineva?” „Nu cred, îi răspund, e prea trufașă...” „Dar acesta nu-i un motiv. La urma urmei, n-are decât... Ce-mi pasă? Mi-aduc aminte de gafa de azi-dimineață. Mă trece un fior prin șira spinării. Nu mi s-a mai întâmplat să surprind o față în cămașă. Încerc să mi-o închipui pe Lotte goală, dar nu izbutesc să încheg decât o imagine nedeslușită. Tare mi-ar plăcea să mă ascund undeva și s-o privesc când face baie. Prostii! Mai bine m-aș gândi la ceva serios. Iar îmi aduc aminte de Magotu. Da, am petrecut îndrăcit și Magotu a fost eroul serii. Gândindu-mă la el, mă apuc să cotcodăcesc ca găina – asta mi se pare mai ușor. Scot câteva sunete atât de caraghioase, încât mă las repede păgubaș. Al dracului Magotu! Cum poate să imite așa de bine graiul păsărilor și animalelor?”

Mi-e ciudă pe el, fiindcă face lumea să petreacă și din cauza asta trebuie că are succes la fete.

Poate chiar Lotte!...

Nu, nu cred să aibă ceva cu Magotu. Prea e urât și respingător, ca un maimuțoi. Nici cu Zgâra... Țsta e antipatic și nu poate inspira iubire. Cât îl privește pe Cuviosul Gigi, cu infirmitatea lui, nici vorbă...

Ciudat! Vreau să-mi îndrept gândurile în altă parte – aiurea – și nu-i chip. Tot la ea mă gândesc.

E un mare bine că alții nu ne cunosc gândurile. Dacă Lotte ar ști că se plimbă nestingherită prin închipuirea mea, ca pe moșia ei, m-ar privi de sus, cu siguranță, m-ar sfida chiar.

Mai cuminte ar fi să-i scriu Alinei marea scrisoare. Dar renunț și de astă dată, renunț mereu...

Mă culc. Ziua de azi mi s-a părut lungă, nesfârșită. Așa aș vrea să fie toate zilele mele.

Prima zi de școală

Când mă trezesc e aproape întuneric în odaie. Trag perdelele și deschid larg fereastra în revărsatul zorilor. Afară plouă mărunț și cerul greu, de plumb, s-a lăsat jos de tot, încât aș putea să-l ating cu mâna.

Ce vreme frumoasă era ieri. Și acum... Păcat! Tocmai în prima zi de școală!

Sunt trist, bolnav de trist. Nu mă doare nimic, simt numai o apăsare, parcă s-ar fi îngreunat aerul și mă zdrobește. Aș vrea să plec acasă, mi-e dor de mama, de moș Ioniță, de Grivei, de toți ai mei. Aici mă simt singur, străin, părăsit. Îmi vine chiar să plâng.

Ceilalți sunt în sufragerie. Marița îmi aduce cafeaua cu lapte, dar nu m-ating de ea. Nu mi-e foame.

— Ce ai? mă întreabă Magotu.

— Nimic.

Ce pot să-i spun? Vine și Lotte. Și-a îmbrăcat uniforma de școlăriță și e schimbată mult. Poartă șorț negru și rochie cu gule-raș alb, brodat. Aș vrea ca ea să mă întrebe de ce nu beau cafeaua cu lapte, dar nu mă întreabă. Asta mă întristează și mai mult.

Magotu zice să nu iau ghiozdanul cu mine, pentru că astăzi nu facem lecții. Nici mâine, nici în restul săptămânii. El știe, e elev vechi, cu experiență.

Zgâră pleacă cel dintâi, școala lui e departe, face aproape un kilometru pe jos. După un timp, plec și eu cu Magotu. Cuviosul Gigi rămâne s-o conducă pe Lotte, fiindcă au același drum.

Pe coridoarele liceului, e o larmă asurzitoare: elevi din toate clasele forfotesc încoace și-ncolo, fără astâmpăr, ca apa răscolită. Cei mici se fugăresc unii pe alții, scoțând țipete ascuțite. Ceilalți, din clasele superioare, se strâng în grupuri și discută zgomotos. Unii fumează pe ascuns și azvârlă mucurile pe fereastră. Au venit și părinții, la ora nouă are loc sfeștania, la care toți trebuie să ia parte.

Trecem pe lângă un elev care stă rezemat de-o fereastră și citește o carte. Privirile mele se încrucișează cu ale lui, ca două fulgere. Are ochii mari, neasemuiți de mari și de luminoși, aduce puțin cu actorul de cinema Mosjukin, care-i slăbiciunea mea.

— Cine-i băiatul acela? Îl cunoști? îl întreb pe Magotu la ureche.

— E unu, Șoimaru... dintr-a V-a. Face pe poetul în păpurîș. Ai ceva cu el?

— Nu, nimic... Voiam numai să știu... așa, din curiozitate.

Clasa noastră e în fundul coridorului, pe dreapta, lângă a VIII-a. Când deschid ușa, simt cum îmi bate inima de emoție. Ivirea lui Magotu stârnește țipete de bucurie. Băieții își părăsesc locurile, se reped buluc asupra lui. Strângerile de mână, îmbrățișările și pupăturile nu mai conțin. La mine trag cu coada ochiului, sfoși, ca și cum s-ar întreba: „Cine-o mai fi și ăsta?” Magotu îmi face cunoștință cu o mulțime de colegi, așa încât nu-i chip să le țin minte numele tuturor. Mi-a fost de folos, dacă veneam singur, m-aș fi simțit foarte stingher. Căutăm loc într-una din băncile din fund. Dar sunt ocupate de cei care s-au grăbit să vină devreme, într-adins pentru asta. Lui Magotu nu-i convine. Ochește o bancă marcată cu două șepci.

— Cine șade aici?

— Domisol și Gâlbează. Au ieșit adineauri pe sală.

— S-au fript.

Le ia șepcile și le mută într-o bancă mai în față.

— Aici e de noi. Hopa, stabilizează-te! Îmi spune.

— Să nu se supere colegii, îl previn.

— Nu există... Scurt pe doi...

— De ce nu vrei să schimbăm? Uite colo, banca a treia... E liberă.

— Ce?! Mai bine mă spânzur!

Nu înțeleg de ce ține morțiș să stăm în fundul clasei. Din primele rânduri poți să auzi mai bine explicațiile profesorului. Magotu însă nu se gândește la asta. Zice că aici se poate dormi în timpul lecțiilor, iar la teze se copiază în lege, fără să fii prins.

Ce nostim e Magotu! Nu-mi închipui cum un elev poate să doarmă în timpul lecțiilor. Și de ce trebuie să copieze?

Intră în clasă un coleg înalt și deșirat, cu capul lunguiet.

— Ehe! Iacă și Păleață! se aud strigăte.

Aflu că-l cheamă Zegheanu Lascăr și că e fiul profesorului de franceză poreclit Damigeană. Dă mâna cu fiecare și ne anunță că ne-a venit un nou profesor de matematici, domnul Popovici, în locul lui moș Pentagon, scos la pensie, și că ăsta e dat dracului, urgia lui Dumnezeu.

Mulți încremenesc de spaimă și cer mereu deslușiri. Mă uit pe furis la Stănescu Barbu, care șade alături de noi. Ține picioarele pe lângă bancă, deoarece e prea strâmtă pentru el, un adevărat uriaș. Are fălcile mari, aduse în afară; nu m-aș mira dacă s-ar apuca să mănânce pietre cu ele. Aflu că știe o mulțime de arii și vocea lui e atât de puternică, încât vibrațiile ei au crăpat odată un geam. De altfel, e cel mai bătrân din clasă, în vârstă de 22 de ani.

Toți elevii îi spun Basu, chiar și unii profesori. Am aflat pentru ce: odată a venit în turneu vestitul Dimănescu-Basu și a cântat *Boris Godunov*. După reprezentație, liceenii i-au făcut o manifestație de simpatie. Din mijlocul lor, Stănescu Barbu, cu vocea lui groasă, striga cât îl ținea gura:

— Trăiască Dimănescu-Basu!

Cică marele cântăreț, auzindu-l, a tresărit de surprindere, l-a chemat la el și, strângându-i mâna, i-a prezis un viitor strălucit dacă va urma Conservatorul.

Din ziua aceea, băieții l-au poreclit Basu și așa i-a rămas numele.

În vremea asta, vine Domisol și-i cere socoteală lui Magotu, fiindcă i-a ocupat locul. Magotu face pe inocentul, spunând că e locul lui, că n-a găsit nicio șapcă pe pupitru și e gata să jure. Asta îl întărește pe Domisol, se face roșu și gâfâie, deoarece e foarte gras.

— Nu înțelegi să nu mă plictisești? Am martori că eu am ocupat întâi banca. Spunând asta, Magotu îi întoarce spatele.

Domisol nu se dă bătut și-l trage de mână.

— Domisol, ascultă, când ți-oi da una, iei pe *si* din pod, se înfurie Magotu.

— Ce-i acolo, se aude vocea lui Basu, potolește-te, Domisol, că intri în fabrica de tăbăcărie și-i vai de pielea ta. Avem nevoie de liniște.

Intervenția lui Basu curmă neînțelegerea. Domisol se retrage și mormăie îmbufnat.

Deodată, Gâlbează dă buzna în clasă și anunță:

— Dom' director! Dom' director!

Toți se împrăștie ca potârnicile, sărind de-a valma peste bănci până-și găsesc locurile. Se face tăcere.

Intră directorul. Clasa zvâcnește în picioare, ca un arc declanșat.

— Bună dimineața, băieți!

Se urcă la catedră și ne măsoară cu privirea. Apoi întreabă:

— Au venit toți?

Lipsesc câțiva. Trebuie să fim 37, și nu suntem prezenți decât 31.

— Văd că v-ați aranjat în bănci, urmează el. Dima e aici?

Mă ridic.

— Da, domnule director!

— De ce te-ai așezat tocmai acolo, în fund? Treci în față, în rândul întâi, cu Niculescu.

— Da, domnule director.

Mă mut în banca întâi. Magotu are o mină nenorocită. Îmi pare rău, dar ce pot face?

— Acum, continuă directorul, mergeți doi câte doi în amfiteatru unde are loc sfeștania și păstrați liniștea. Zegheanu, tu ai să supraveghezi ordinea.

După ce pleacă directorul, ne ridicăm și dăm fuga în amfiteatru.

În amfiteatrul liceului, foarte încăpător, s-au adunat toate clasele. În rândurile din față stau părinții și rudele elevilor. Așteptăm ca din clipă în clipă să vină preotul și corpul didactic.

Întâmplarea face să se așeze lângă mine Șoimaru, elevul cu ochi răscolitori ca Mosjukin. Ne pomenim vorbind împreună, de parcă ne-am cunoaște de cine știe când. Îl întreb ce carte e aceea pe care o citește. Mi-o arată: *Les Fleurs du mal* de Baudelaire.

— *Alors vous connaissez à fond le français, n'est-ce pas?*¹

— *Mais naturellement*, răspunde el, *puisque maman est française...*²

Sunt bucuros că am găsit un coleg cu care să mă pot întreține în limba lui Voltaire.

Ne prezentăm singuri. Când aflu că îl cheamă Cătălin Șoimaru, tresar de bucurie. Cătălin! Ce nume frumos! Cât mi-ar fi plăcut să mă cheme și pe mine așa.

Magotu și alți liceeni, printre care Ploșniță, Gălbează și Corcoduș, trag cu urechea la discuția noastră și ne parodiază vorbind o franțuzească de baltă, care ne stârnește hohote de râs.

Tarzan, un coleg înalt și frumos ca un artist, îl întreabă ceva pe Magotu, încet, la ureche. Acesta îi răspunde:

— A stat 13 ani în Occident și 4 în Orient! E născut în insula Java din Oceanul Pacific.

Înțeleg că-i vorba despre mine. De ce s-o fi apucat Magotu să bată câmpii? Nu trece mult și mă întreabă:

— Nu mi-ai spus: de unde te cunoaște Michiduță?

Michiduță e directorul liceului.

— E prieten cu tata. Au fost colegi de facultate.

— Daaa? face el mirat. Atunci stăm bine, la puterea a doua, cu direcția, fiindcă îl cunoaște și Dona Bianca.

¹ Așadar, știți bine franceza, nu-i așa?

² Desigur, pentru că mama e franțuzoaică.

Abia acum înțeleg de ce tata nu mă dăduse la internatul profesorului Pleșea, cum voia la început. Desigur, directorul i-o recomandase pe Dona Bianca.

Preotul vine urmat de Michiduță, profesori și alte personalități craiovene, care se așază pe scenă. Printre ei este și tatăl lui Tarzan, primarul orașului.

Magotu mi-i arată pe profesori, ca să-i cunosc, și-mi spune cum îi cheamă. Fiecare dintre ei are câte o poreclă, afară de Iliuță, profesorul de română.

Dă Dumnezeu și se isprăvește slujba religioasă, lungă ca o zi de post și fără noimă, pentru că n-o ascultă nimeni. În vreme ce preotul oficiază, fără glas și fără fast, oamenii vorbesc nestingheriți între ei. Directorul ține o cuvântare ocazională, adică o citește (și numai el știe ce a citit), apoi vine rândul lui Damigeană, profesorul de franceză, tatăl lui Păleață. E un bărbat voinic, bine clădit, cu ochi ageri, vulturești, mustăți țepoase, răsucite în sus, și fața roșie ca sfecla.

— E afumat rău! îmi șoptește Magotu.

L-au poreclit Damigeană din cauză că-i place să bea. Aud însă că-i unul dintre profesorii cei mai inteligenți și culți din liceul nostru. Vorbește înflăcărat, cu fraze alese, ca din carte, pe care le împodobeste cu gesturi potrivite, așa încât toată lumea îl ascultă furată. Când termină, curg ropote de aplauze.

— Fiu-său îi calcă pe urme cu „damigeana“, mai șușotește Magotu.

Cu toate astea, Păleață e premiantul clasei. Nu-mi vine să cred. Îl întreb și pe Niculescu, noul meu tovarăș de bancă, și el tot așa îmi spune. Mi se pare foarte ciudat.

Solemnitatea se isprăvește. A ținut mai bine de două ceasuri. Mă despart de Șoimaru cu o caldă strângere de mână și-l invit pe la mine, să mai stăm de vorbă. El îmi făgăduiește. Apoi ne ducem să vedem dacă s-a afișat programul de cursuri. Nu s-a afișat încă.

— Mai bine, zice Magotu. Hai s-o luăm din loc...

Gaudeamus igitur

E încă devreme să ne întoarcem acasă. Până la prânz, mai sunt două ore bune.

Ploaia a stat demult. Soarele strălucește pe cerul vădud de nori, e frumos ca ieri. Poate chiar mai frumos, pentru că străzile sunt curate și proaspete ca un obraz de fată. Apa le-a spălat de praf și de murdărie.

Nu știu când mi-a revenit voioșia și, odată cu ea, un dor de viață – viața care abia începe în mine. Aș alerger pe bulevarde, m-aș cățăra pe case, aș boxa cu o sută de potrivnici, aș cuceri o țară și chiar tot pământul. Din păcate, nu pot face nimic din toate astea.

Mi-e foame. Azi-dimineață n-am luat nimic în gură. Când trecem prin fața cofetăriei Moderna, îl întreb pe Magotu:

— Nu vrei să luăm câte o prăjitură?

El stă în cumpănă:

— Hai mai bine la Nea Iancu. Are un pelin extra... și niște gustări *ante apud ad adversus...*

Nu vreau să-i stric pofta. Intrăm într-o cârciumă îmbâcsită de fum, care duhnește îngrozitor a rachiu. Mușteriii, rău îmbrăcați, beau și pălăvrăgesc pe la mese.

— Cum, aici? îl întreb pe Magotu din ochi. De fapt, nu-mi place să calc prin cârciumi și nici n-am avut prilejul.

— Ai răbdare, mă liniștește el și o ia înainte. Coborâm o scară și ajungem într-o subterană boltită, cu despărțituri pe alocuri, unde sunt așezate mese. Lumina pătrunde prin câteva ferestruici cu gratii, deasupra capetelor noastre.

Hm, interesant! Până acum n-am mai văzut așa ceva. Parcă ar fi catacombele Sfântului Calist, de pe Via Appia. Din cauza întunericului și a fumului de țigară, nu se vede la nici cinci pași. Magotu mă lămurește că aici vin câteodată, pe furiș, licenii mari să bea.

— Hei, Pițurcă! strigă el. Unde ești, mânzule?

Un băiețaș viov și curățel, cu șorț alb dinainte, răsare ca din pământ.

— Pițurcă, tată, ia să ne frigi tu un ficățel de vacuță... Aveți proaspăt?

— Este! răspunde prompt flăcăiașul.

— Bun! și adu-ne, puiule, o juma de pelinișor extra. Ai înțeles?

— Vine!...

Băiatul o zbughește ca glonțul din pușcă.

— Repede, Pițurcă, tată, că te omor!

Din felul cum comandă și cunoaște personalul de serviciu, se vede că e client vechi. Mă miră faptul că liceenii își pierd timpul prin localuri de-astea.

— Îți place ficatul la grătar, nu-i așa? mă întreabă.

— Îmi place, îi spun surâzând cu înțeles, pentru că el mă consultă după ce comandase.

Până să vină Pițurcă, mai vorbim de una, de alta. Aflu că are 21 de ani, e cu câteva luni mai mic ca Basu. A ajuns cu chiu, cu vai într-a VII-a, fiindcă în cursul inferior a făcut câte doi ani în fiecare clasă. De când stă la Dona Bianca, a pus școala pe roate, pentru că ea intervine pe lângă Michiduță și-l scapă de repetenție. Altfel, n-ar fi chip să treacă clasa. De loc, e de prin Romanași. Tatăl său lucrează ca mecanic la o moară țărănească. Maică-sa a murit mai demult și are o soră mai mică decât el, care a rămas acasă, să vadă de gospodărie.

Îmi mai spune că mama lui Zgâră e preoteasă văduvă, iar Cuviosul Gigi e fiul unui administrator de plasă. Pe când era de zece luni, a căzut din leagăn și s-a ales cu infirmitatea de care suferă. Dona Bianca ține mult la el, pentru că e cuminte ca o fată și învață bine.

— Mi se pare că-i face curte Bămbineii, arunc o vorbă la întâmplare.

— Cuviosul să facă curte? Tronc, Marinco! Mai vezi de altul! Și-apoi, nu s-ar uita la el, s-o pici cu ceară. E dată naibii! Întreabă-l numai pe Zgâră.

— Care Zgâră?

— Nicu, frate. Lui îi spunem Zgâră și eu i-s nașul.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Stai că spui tot...

Pițurcă ne aduce friptura, tăiată în bucățele, și ne toarnă pelinul în pahare. E bun, înțepă la limbă, dar nu pot să beau mult. Nu sunt obișnuit.

Magotu răstoarnă paharul și nu înghite, ci lasă lichidul să curgă în voie pe gât. Nu știam că se poate bea și în acest fel. Mă bucur că descopăr atâtea lucruri noi, de care n-aveam habar.

— Chestia cu Zgâră e de anul trecut, reia el. Macaronara îi căzuse cu tronc la herț și, într-o zi tragică, încearcă s-o pupe. Atât i-a trebuit pisicuței pis-pis-pis. Miți l-a zgâriat cu ghearele, de i-a făcut Asia pe obrazul drept și Africa pe cel stâng. Când îl văd: „Ce-ai pățit, *mio fratello*?” îl întreb. Zice: „M-am împiedicat și-am căzut în nas”. „Să i-o spui lui Mutu, că eu am mirosit de unde-ți venită continentele. Să nu mai faci amor fără loc de întoarcere, măre Zgâră, c-o pățești rău.” De-atunci, așa i-a rămas numele. Acu ai înțeles de ce-i sunt naș?

Mai toarnă pe gât un pahar de pelin și comandă încă o jumătate.

— Dar dumneata nu i-ai făcut curte deloc? îl întreb.

— Ce, crezi că ard gazul de pomană? Eu nu mă-ncurc decât cu femei cu experiență.

Râd cu poftă. Băiatul ăsta m-a zăpăcit complet. Nu prea cred ce trâncănește, însă e atât de nostim, are un fel de a fi care îl deosebește dintr-o mie.

— Dar Bambina n-are niciun iubit? mă trezesc eu întrebând.

— Ce tot te interesezi de ea? Atențiune la cord, că altfel cazi *mesa*! face el bănuitor.

— Hm! Se vede că nu mă cunoști. Află, dragă colega, că nici eu nu mă uit la puștoaice cu caș la gură.

— E-n regulă! Așa te vreau, la etajul cinci... Se apleacă la urechea mea și mă descoase: Avem vreo victimă la activ?

— Astea sunt lucruri care nu se dau în vileag...

— Între noi, „bărbații”? Trezește-te, copile, din letargie, zice poetul Icsulescu. Cred că mă *trombonești*...

— Ce-i asta, „trombonești”?

— Ei, pe dracu', atâta lucru nu știi? Adică „mă duci cu zăhărelul”.

Nici expresia asta habar n-am ce înseamnă, dar nu-l mai întreb, ca să nu mă creadă prost. Revenind la discuția noastră privitoare la „iubita” cu care am relații, îi spun:

— Ți-aș destăinui cine este, numai dacă păstrezi discreție absolută.

— Voi fi mai mut decât Mutul de la Manutanța, mă asigură Magotu.

— Atunci află că sunt în dragoste cu o cântăreață celebră care moare după mine, și eu după ea.

— Zi-i numele și prenumele, că-s topit de curiozitate...

Nu vreau să-i spun, dar el insistă atât de mult, că nu văd cum aș rezista mai departe.

— Ai auzit de Alina Barbu?

— *Zexon d'amour!* persiflează Magotu. Āsta-i trombon cu T mare.

Drept răspuns, scot fotografia din portmoneu și i-o arăt. El o privește lung, zgâind ochii:

— Hm! Faină bucățică!... Banca-ntâi!

După ce citește dedicația de pe verso „a ta pe veci“ exclamă:

— Săraca! E căzută pe termen lung! și adaugă admirativ: Āmi placii, amice, ești Cotnar veritabil.

Ne pomenim cu un coleg al nostru, Țiganu, care cere o bănuțuă cu împrumut. A băut cu Ploșniță, la o masă în fund, câte un țoi de rachiou și nu le ajung banii. Magotu zice că n-are o lescaie și îl muștruluiește că a consumat... fără acoperire.

— Mă, Născătoare, lasă morala și scoate bănuțuă, insistă colegul, că ți-o aduc mâine la școală, de ce-mi faci figuri în text?

Până la urmă, îi dă banii și Țiganu pleacă fericit.

— De ce ți-a spus „Născătoare“? îl întreb pe Magotu.

— Eh, e o chestie veche, de la examenul de capacitate. Pe vremea aia, era director al liceului Nae Turbatu, unu', urgia lui Dumnezeu, nu ca Michiduță, nu te jucai cu el în arșice. Prezida comisia și trântea pe capete, fără milă. Mă întrebă istorie, geografie, literatură. Clei, pe tot frontul. La orice întrebare îl luam pe *nu știu* în brațe. Președintele comisiei s-a făcut foc: „Cum ai ajuns tu într-a patra, mă, prostu' proștilor? Cine te-a trecut pe tine clasă cu clasă?“ Nici la întrebarea asta n-am putut răspunde. Zice: „Știi să citești?“ Iau cartea și încep să citesc. A văzut că știu. Mă pune să analizez părțile de cuvânt, ca în școala primară. „Āsta ce-i?“ „Substantiv“, zic. „Dar asta?“ „Adjectiv.“ „Și asta?“ „Verb!“ Mă întrebă: „De câte feluri sunt verbele?“

— Ai spus că avem patru conjugări în limba română?

— Aș, uitasem. I-am răspuns că verbele sunt masculine și feminine.

Mă podidește râsul auzind asemenea enormitate.

— Nu râde! Turbatu a sărit de doi metri în sus, vărsând foc pe nări, pe gură și scoțând fulgere prin ochi. A urlat așa de tare, că era cât p-aci să dărâme liceul: „Pe cuvântul meu de cinste că te trec dacă îmi dai un exemplu de verb... feminin“. S-a făcut o tăcere mormântală. Ait! zic, acu-i acu, Magotule!... Sus cugetul! Să fim la nivel înalt, că altfel o punem de mămăligă. Îmi storc creierii să găsesc un verb feminin, ascut urechile poate aud de undeva o șoaptă... Nimic! Și tocmai când îmi pierdusem nădejdea tranc! — mă luminează Sfântul Duh. Răspund călare pe situație: „A naște!“ Comisia izbucnește în râs, clasa tot așa, toată lumea râde să moară. Numai Turbatu spumegă. „La loc, potaie, te-am trecut!“

Formidabil Magotu ăsta! M-a amuzat într-atât povestirea lui, încât nu m-am putut stăpâni să nu-l îmbrățișez.

— Dar un verb masculin cunoști? îl întreb.

Înainte de a-mi răspunde, răsar din întuneric Basu și Păleață. Când dau cu ochii de noi, vin la masa noastră.

— Pițurcă! strigă Basu, izbind cu pumnul în masă, de cred că s-a auzit până la liceu.

Pițurcă vine ca gândul. Ei comandă țuică și măslina, după ce mai întâi fac numărătoarea banilor.

Nu știu de ce mi se pare Basu atât de caraghios văzându-l îmbrăcat în uniformă de liceu. Nu pot să mi-l închipui decât ofițer în garda regală, într-atât e de spătos, ca elvețienii care fac de strajă la Vatican.

El și cu Păleață îmi pun tot felul de întrebări nerușinate. De pildă, vor să știe dacă am fost la femei. Roșesc fără să vreau și-i privesc de sus.

— Tinere, ești novice, decretează Basu și mă bate protector pe umăr. Am să mă ocup eu de educația ta.

Mă uit doar de sus la ei, cu reținută compătimire:

— Hm!

Atât! Acest „Hm!“ însoțit de o ridicare din umeri, îi pune cu botul pe labe, mai abitar ca o muștruluiială. Magotu a prins mișcarea și-i ia numaidecât în primire:

— Mă, guguștiucilor, ce v-apucarăți voi să vindeți castraveți la grădinar?

Cei doi găligani se uită întrebători la Magotu; așteaptă lămuriri.

— Dima vă dă o mie la sută avans în chestii de amor. Pilaf vă face... adaugă el cu un gest potrivit.

— Aș! face Basu neîncrezător.

— Niciun „aș“! Păi tu știi că el e amantul celei mai frumoase femei din capitală?

— Care e paparuda aia?

— Ia scoate, Dima, fotografia, și fă-l knock-out, mă îndeamnă Magotu.

Sunt pus într-o situație îngrozitoare... Trebuie să recurg din nou la minciună ca să ies deasupra, de astă dată, fără voia mea. Rezist totuși, de ce-i numaidecât nevoie ca Alina să fie pângărită de priviri străine? Dar nu e chip. Câteșitrei insistă, trag de mine, să afle despre cine-i vorba. Magotu aproape îmi smulge fotografia și o flutură pe sus, ca un trofeu.

— Ascultă, Bas hodorogit, tu care te lauzi că te pricepi la muzică, auzit-ai de Alina Barbu?

— Primadona?

— Dar care alta? Ia uite păsărică albă-n cioc, subțirică la mijloc...

Basu ia fotografia și o privește mirat. Păleață se-nghesuie și holbează ochii, cocoțat pe umerii lui.

— Ascultă, Casanova, cum ai pus mâna pe ea?

— E poveste lungă... îi spun, afectând indiferența. O cunosc de la Paris...

— Ce vorbești? Ai fost și la Paris?

— De ce nu? surâd privindu-i de sus.

Magotu jubilează și parcă nu-și mai încape în piele.

— Pițurcă, să mai vie o juma'! Repede, că te omor!

— Stai, îl opresc eu. Adu-ne, băiete, o sticlă de șampanie. Aveți Mott, 1900?

— Uraaa! chicotesc colegii. Azvârle șepcile în tavan, mă îmbrățișează de-mi trosnesc oasele, apoi se îmbrățișează între ei și-și trag ghionturi.

Vine șampania. Iau sticla și o destup. La ziua tatei tot eu făceam asta. Pocnește ca pușca. Băieții se uită la mine cu admirație. Se vede treaba că ei nu se pricep la asemenea operație.

Ciocnim cupele și ne facem urări pentru începutul anului școlar.

— Hm! Bună e! Casație! Asta te scoală din boală și te bagă-n groapă, exclamă Magotu și înalță cupa în zare, privind-o în dreptul luminii.

— Am început-o bine, adaugă Păleață, anul ăsta o să ne meargă ca pe roate.

Sticla se golește repede.

— Pe toți dracii, aș mânca și cupa, spune Basu. La viața mea n-am băut șampanie.

Nu stă pe gânduri și s-apucă să roadă sticla cu dinții. Mă îngrozește omul ăsta. În câteva minute, nu mai rămâne nimic din cupă. Trebuie să aibă o dantură de oțel. Apoi, vesel, umflându-și pieptul, începe să cânte cu vocea-i groasă de bas, de se cutremură catacombele lui Nea Iancu:

*Gaudeamus igitur
Juvenes dum sumus...*

Ah, dacă ar ști tata unde sunt!

Un mic incident

După-amiază n-avem ce face. Magotu, care a băut mult, se culcă. Eu nu pot să dorm după-masă. Mă trântesc în pat și m-apuc să citesc *Le Rouge et le Noir* de Stendhal. Nu-mi place, să spun drept. Cel puțin atât cât am citit. Nu înțeleg cum Julien, care e tânăr, poate să se uite la o femeie măritată. Eu, unul, mărturisesc, n-aș face așa ceva.

Vine Magotu și mă-nterupe.

— Dima, știi să joci șah?

— Știu. Aveți table?

— Are gazda. Vrei să facem o partidă?

— Bucuros!

Trecem în sufragerie. Lotte cântă la pian. Îi fac semn lui Magotu să stea locului. E o bucată care-mi place mult și aș vrea s-o ascult până la capăt. Lotte nu prinde de veste că tragem cu urechea. Își plimbă degetele cu îndemănare și am impresia că nuanțează bine.

— E așa de tristă bucata asta... exclam când termină. Cum îi spune?

Ea mă privește lung, mirată. Îmi arată titlul scris sus, deasupra notelor: *Elegie* de Massenet.

— Te rog, domnișoară Lotte, mai cânt-o o dată!

— Nu pot, îmi aruncă ostentativ și fuge în odaia ei.

E sălbatică rău fata asta! Parcă n-ar trăi între oameni. Oare așa trebuie să se poarte cu un nou-venit? Zice că are 17 ani, dar nu cred să aibă mai mult de zece... Îi lipsesc, se vede, cei 7 ani... Te pomenești că vrea să ajungă pianistă celebră, ca Elise Geamănu. Mai știi?

Dacă se poartă tot așa, voi scrie tatei să-mi caute altă gazdă.

Magotu mă strigă. A găsit tablele. Ne așezăm la o măsuță din colțul sufrageriei. Pe când aranjăm piesele, iat-o pe Dona Bianca.

— Magotule, n-aveți lecții pentru mâine?

— Nici pomeneală. Începem serios de-abia săptămâna viitoare. Gazda ne lasă în pace.

Zgâră își ia un scaun și vine să urmărească partida.

— Mă rog, fără chibiț, mormăie Magotu.

— Scuzați! Eu privesc la Dima. Îmi dă voie.

Începem jocul. Adversarul joacă slab, e prea distrat și face multe greșeli.

— Hm! Mi-am găsit nașu'... zice el și se scarpină după ceafă.

— E mare și prost, ca baia comunală, îi aruncă Zgâră, râzând. Magotu scoate numaidecât carnetul și notează insulta.

Mai facem o partidă, apoi încă una. Pierde întruna.

— Numai dacă-i dai înainte regele, atunci bate și urangutanul, zice Zgâră batjocoritor.

Magotu îi aruncă o privire disprețuitoare, apoi se ridică.

— Fă o partidă cu *Mia Bambina*. E mai tare decât noi.

Ce bine mi-ar părea s-o bat, că prea se ține mândră. Magotu se duce s-o caute. E în curte, citește cu Cuviosul Gigi sub nuc. Îl aude pe Magotu de afară:

— *Bambina*, joci șah cu Dima?

— Acum sunt ocupată. El a propus?

— Nu, eu.

— Regret, nu pot.

Magotu se-ntoarce și-mi raportează:

— N-are chef contesa...

— Îmi pare rău că mă refuză. Probabil că se teme de bătaie.

Seara, înainte de a ne așeza la masă, Magotu dă buzna în sufragerie, se-mpiedică de un covor și cade.

— Hei, unde te trezești? Îl ceartă Lotte. Așa intră oamenii bine-crescuți?

Mă simt atins și eu. Aluzia e destul de transparentă. Se vede că tot n-a uitat întâmplarea de ieri.

— Doar n-am pătruns în budoarul tău, ripostează Magotu înțepat.

— Ești un măgar, strigă „marea pianistă”, bătând din picior roșu de mânie.

Se petrece ceva ciudat cu ea. E mereu agitată și nimeni nu-i intră în voie. Face lucrurile pe jumătate, apoi le lasă, apucată de neastâmpăr. Trebuie să fie rea din fire.

Magotu se posomorăște și nu-i răspunde la insultă. Apoi se-ntoarce cu spatele la noi și, ascunzându-și fața în mâini, începe să plângă și să ofteze.

Nu știu ce să cred... Să fie oare atât de simțitor?

Vine Dona Bianca și, când îl vede plângând, ne întrebă din ochi ce-i cu el. I-o arată pe Lotte, surâzând.

— Ce i-ai făcut, *bambina*?

— Nimic, mamă!

— Cum nimic? Atunci de ce plânge?

Zgâră explică, în cele din urmă, ce anume s-a întâmplat. Sunt ummit. M-apropii de el și-l bat pe umăr.

— Magotule, nu fi copil, ce Dumnezeu!

— Dă-l dracului de potaie, că se preface, nu cunosc eu marfa? spune Zgâră, râzând.

Magotu plânge cu sughițuri și-i curg șiroaie de lacrimi pe față. Din când în când, își șterge nasul cu o batistă mare cât o basma.

— E adevărat, intervin eu. Ar fi cu neputință să se prefacă astfel!

Lui Lotte îi pare rău și-i vine să plângă. Se duce la el și-i cere iertare încet la ureche.

— Lasă-mă, suspină Magotu și o-ndepărtează cu mâinile.

Ea insistă, îl mângâie, dar toate astea îl întărită și mai mult.

Marea pianistă Elise Geamănu aleargă deznădăjduită la măică-sa.

— Mamă, nu tace!

De astă dată, încearcă însă și Dona Bianca să-l potolească.

— *Lasciate! Lo conoso io sua malattia.*³

Îi culcă binișor capul în poală, îi netezește părul cu mâna și-i șterge lacrimile cu batista.

— Cui o să-i facă mămica plăcintă cu brânză de vaci?

— Lui Fănel, murmură Magotu cu un surâs.

— Cel mititel, adaugă Dona Bianca. Pe cine o să ia mămica, poimăine, duminică, s-o conducă la cinema?

— Pe Magotu!

— Desigur, desigur că pe Magotu, fiindcă el e băiețuș cuminte, e maimuța mea credincioasă, care nu mai plânge pentru că o proastă l-a făcut porc.

Încetul cu încetul, Magotu se lasă copleșit de mângâieri, închiude cuminte ochii și nu mai plânge.

— Nu-l tot giugiuli așa, Dona Bianca, pe potaia asta, că-și ia lumea-n cap, sare Zgâră.

— Te rog, domnule Nicu, să fii la locul dumitale! Nu-ți permit să te amesteci unde nu-ți fierbe oala.

Magotu se ridică brusc. Ne uităm toți la el, căci nu știm ce vrea să facă. Când duce mâna la buzunar, înțeleg. Trebuie să-l netezeze pe Zgâră în carnețel.

³ Lasă-l! Îi știu eu năravul.

— E pentru că l-ai făcut potaie, râde Lotte, adresându-se vinovatului.

Magotu vrea să-și culce din nou capul în poala gazdei, dar ea îl îndepărtează:

— Ei, ți-o fi ajungând, mușunache! Tot ce-i mult nu-i bun.

Mă gândesc la ceea ce-mi destăinuise Magotu la catacombe cu privire la simțămintele lui pentru Dona Bianca.

S-a prefăcut, ticălosul, îmi trece prin minte ca o lumină. Zgâără are dreptate.

De la școală citire

Pe zi ce trece intrăm tot mai adânc în materiile programei, iar cu mă obișnuiesc din ce în ce cu colegii, aruncând unora punți pentru prietenie.

Profesorii mă cam dezamăgesc, poate din cauză că aș fi vrut mai mult de la ei. Aproape toți îți explică lecția, te ascultă, îți pun notă, și cu asta, basta...

Azi, în ora întâi, Popovici-Zecimalu îi scoate la tablă pe Tarzan și pe Rogvaiv. Tarzan nu se are bine cu matematica și nici nu se omoară cu învățătura. Dar e inteligent, vioi și... simpatic. Tot ce nu știe îi șoptește Rogvaiv și el prinde cu urechea ca un actor. Zecimalu, din fericire, nu prea aude, așa că lucrurile merg strună.

Rezultatul: Tarzan capătă nota 8, iar Rogvaiv, 6. Bună socoteală. În recreație îl întreb:

— De ce ți-a pus numai 6? Are ceva cu tine?

— Ce să aibă? Niciodată cocoșul meu n-a cântat pe gardul lui... răspunde Rogvaiv. Dar e bun și 6.

L-au poreclit Rogvaiv, pentru că niciodată nu poate să spună în ordine culorile spectrului solar. E un băiat potolit, nu se amestecă în discuții, fuge de certuri și bătăi. Când avem liber, se duce la bibliotecă și citește... Am auzit că e de la țară, fiul unei învățătoare văduve. Tatăl lui, învățător și el, a murit de holeră anul trecut, în campania din Bulgaria.

Chiar Tarzan recunoaște nedreptatea făcută colegului său:

— Zecimalu ne-a pus invers notele.

— Ba le-a pus bine, în conformitate cu obiceiul pământului, sare Magotu neîntrebat.

— De ce, mă?

— Pentru că Rogvaiv e țăran cu păr pe limbă, n-are nici izmene pe el, iar tu ești odrasla primarului. D-aia!

— Așa o fi, dar nu eu, ci babacul e vinovat.

— Mie mi-a pus 5 la chimie, fiindcă s-a constatat că n-am haine de gală, strigă Domisol din fundul clasei.

— Și mie... zice Țiganu, dar se întrerupe brusc: tocmai atunci intra domnul Iliuță, de română.

E cel mai de seamă dintre profesorii noștri. A scris chiar o carte despre *Romantismul în literatura română*, pe care am citit-o la biblioteca liceului. M-a impresionat mult și nu-mi vine a crede că pot să-l văd pe autor în carne și oase și să stau de vorbă cu el. Mulți colegi nici nu-și dau seama ce om mare este profesorul nostru.

Ne vorbește toată ora despre *Luceafărul* lui Eminescu. Îl ascult, furat de vraja elocinții, uitând de mine. Frazele îi ies din gură atât de cizelate, parcă le-ar citi aidoma într-o carte pe care nimeni n-o vede. Aflu atâtea lucruri noi, atâtea frumuseți în poema eminesciană, încât singur niciodată nu le-aș fi descoperit. Ah! trebuie să învăț *Luceafărul* pe de rost.

Cu puțin înainte de a suna, Iliuță întreabă dacă are cineva vreo nedumerire.

— Eu, domnule profesor, ridică Aguridă mâna.

— Ia spune, ce este?

— Vă rog să mă iertați, dar nu înțeleg de ce marele poet, care era foarte meticolos, n-a îngrijit mai mult forma. El zice *Cobori în jos, luceafăr blând...* Nu e bine...

Clasa freamătă, se ridică un val de proteste. Ca și când ar spune: „Iacă, se găsi genialul poet Aguridă să-l critice pe Eminescu!“

— Ba e foarte bine! se aud glasuri din toate părțile.

Profesorul Iliuță restabilește cu un gest liniștea.

— Nu e bine, repetă îndărătnic colegul nostru, pentru că a spune „cobori în jos“ e un pleonasm, nu poți cobori „în sus“. Dacă zicea: cobori din cer, luceafăr blând, era altceva.

Clasa hohotește, potrivnică, batjocoritoare. Aguridă se enervează:

— Nu fac pe deșteptul, cum credeți, îmi place foarte mult *Luceafărul* și chiar o consider cea mai reușită poezie a lui Eminescu, dar ce, adică, n-am voie să relev o mică scădere?

Deși elevul s-a adresat clasei, totuși, îi răspunde profesorul:

— Ai voie, desigur, dar trebuie să știi că într-o operă genială imperfecțiunile nu se observă decât foarte greu, pentru că sunt acoperite de perfecțiune.

Aguridă nu înțelege.

— Să-ți dau un exemplu. Dumneata ai văzut Palatul Administrativ din piața Unirii?

— Sigur că l-am văzut, domnule profesor.

— Ce impresie ți-a făcut?

— Nici vorbă, e o clădire monumentală.

— Foarte bine ai spus. Dar ai observat că pe zidul dinspre Teatrul Național are o zgârietură?

— Nu, așa ceva n-am observat...

— Acesta e răspunsul. Știi de ce n-ai observat? Pentru că palatul e prea mare și zgârietura prea mică...

În sfârșit, Aguridă s-a luminat.

— Da, aveți dreptate, domnule profesor.

Colegul nostru, care, la urma urmei, nu face poezii chiar proaste, a fost nefericit inspirat. Ori de câte ori băieții dau cu ochii de el, îi aruncă în zeflema:

Te suie Aguridă-n beci

Și-acolo scrie versuri seci.

Nu știi cine a compus distihul...

După-amiază avem latină. Profesorul titular s-a îmbolnăvit, lipsește de o săptămână. Se aude că-i internat la Filantropia, unde a fost operat. În locul lui, ne-a venit temporar un bătrân scos la pensie, bun ca pâinea caldă, dar fără însușiri didactice. Abia primim ce spune, fiindcă pronunță ș în loc de s. Oricum, la ora de latină e o distracție nemaipomenită. Profesorul, pe care l-am și poreclit Șșșș, se duce pâș-pâș la catedră și strigă:

— Ștănescu Barbu (Basu) să ieșe la leccie.

— Nu poate, domnule profesor, că doarme, răspund câteva glasuri din clasă.

— Vă rog șculaci-l, că altfel sunt șilit șă-i pun șinși.

— Puneți-i, domn'e, cinci, nu-l mai deranjați.

Cinci e cea mai mică notă de trecere.

— Biiine, face prea naivul profesor, dar șă nu șe șupere...

— Vă asigurăm că nu se supără!

Sunt și colegi care totuși „acceptă” să iasă la lecție, dar nu pentru a fi examinați, ci ca să-l examineze ei pe profesor, punându-i tot felul de întrebări. Gălbează, cel mai bun la latină – are numai 10 –, e și în fruntea răutăcioșilor. Se ridică în picioare și-l întreabă pe Șșș:

— Vă rog, domnule profesor, cum se spune în latinește: „Vrei, nu vrei, bea, Grigore, agheasmă”?

— Așta nu se poate, e o expresie neaoș românească...

— Ba se poate, domnule profesor...

— Ei, cum?

Gălbează, pregătit cu traducerea, debitează pe nerăsuflăte:

— *Volens-nolens, aghiasmus Gregorius bibet.*

Râde și bunul profesor. Dar nu termină cu râsul, că, hop, altă întrebare:

— Cum ziceau strămoșii noștri romani: „Na-ți-o frântă, că ți-am dres-o”? Dar: „Adio și-un praz verde”?... Dar...

Gălbează are un carnet plin cu traduceri de-astea trăsните, pe care le debitează oricui, stârnind hazul.

Cine să mai învețe latină în asemenea condiții?

*„Îți mulțumesc, domnule Dima,
pentru romanul împrumutat...”*

M-a apucat o poftă crâncenă de citit. Am dat gata toate cărțile cumpărate și am împrumutat câteva de la Niculescu, colegul meu de bancă. El are multe, e lector pasionat, dar nu citește în limbi străine.

În câteva seri de lectură prelungită până noaptea târziu am dat gata pe *Madame Bovary*, *Le Disciple* (cartea găsită în tren), *Ihuș*, *Martin Eden*, *Werther* și altele. Niciuna nu-mi place însă ca *Manon Lescaut*, această poveste de dragoste supraomenească, cea dintâi și cea de pe urmă, nesățioasă și mereu proaspătă, renăscând prin ea însăși, pe care n-o sugrumă nici mizeria, nici rușinea...

Doamne! Eu n-aș lăsa-o pe Alina să moară, cum a făcut cavalerul des Grieux cu Manon. Mi-aș jertfi viața pentru ea și, dacă asta n-ar folosi la nimic, aș lăsa cu limbă de moarte să ne îngroape unul lângă altul. Dar niciodată n-aș supraviețui ei. Ce noimă are viața fără aceea pe care o iubești?

Am plâns cu lacrimi când a murit Manon. Parcă se sfâșiasc ceva din mine. O iubeam atâta!

Mă gândesc întruna la dragoste și caut din cărțile pe care le citesc să-mi fac o idee despre ea. Vreau să știu în ce constă miracolul iubirii și ce trebuie să faci ca să fii iubit. Chestiunile astea mă interesează foarte mult. Am găsit în *Jean Christophe* următoarea frază: *L'amour n'est jamais plus fort que quand il sent qu'il va à ce qui le fera souffrir!*⁴ Simt că asta e foarte adevărat. Ch. Maurras spune undeva că dragostea pe care o chemi poate să vină cu toată forța. Chiar asta vreau și eu. Însă cu o condițiune: dragostea mea să fie împărțită, ca să nu sufăr așa cum a suferit Werther, încât a trebuit să-și curme zilele.

Anatole France însă mă încurcă. El susține că iubirea trăiește din dorință și se hrănește cu minciuni. Nu se iubesc cu adevărat decât aceia care nu se cunosc încă... Nu pricep. Cum vine asta?

Îndrăgostiții trebuie să se mintă unul pe altul? E de necrezut! Și apoi, dacă nu se cunosc bine, cum o să se iubească?

Mi-am făcut un maculator special în care notez reflecțiile mai interesante pe care le găsesc în cărți. Altfel, mi-e frică să nu le uit. Poate voi reuși, cu ajutorul lor, să fac nițică lumină în capul meu, pentru că trebuie să mărturisesc deschis că în dragoste nu mă pricep deloc, iar la școală nu învățăm despre așa ceva, deși îmi vine să cred că ăsta este lucrul cel mai de căpetenie în viață. La ce-ți

⁴ Dragostea nu e niciodată mai puternică decât atunci când te face să suferi.

folosesc atâtea cunoștințe, dacă nu știi să-ți conduci inima? Cu ea nu se glumește. E cauza atâtor nenorociri și uneori aduce chiar moartea. Ciudat: nici părinții nu mi-au spus nimic în privința asta, mă lasă pe mine să-mi caut singur drumul.

De mult mă roade curiozitatea să aflu ce-i actul sexual. Îmi pare rău că în cărți n-am găsit până acum o descriere care să mă lămurească. Când vine vorba de el, autorii pun puncte, puncte, îmi vine să crăp de ciudă și arunc cartea cât colo. E așa de rușinos, sau ei nu se pricep să-l transpună în vorbe?

Încă o chestiune importantă: cum poate cineva să se culce cu o femeie fără s-o iubească? Oare actul sexual și dragostea sunt două lucruri deosebite? În cărți n-am găsit deosebirea asta. Des Grieux, Julien, Robert, toți iubeau și erau iubiți. Oare în lumea cărților se potrec lucrurile altfel decât în viață?

De câteva ore, îmi tot bat capul să citesc *Physiologie de l'amour moderne*, a lui Bourget. E anevoios de înțeles, pentru că trebuie să cântărești fiecare frază în parte. Vine Cuviosul Gigi și-mi spune că Lotte mă roagă să-i împrumut *Le Rouge et le Noir*, ca să-l citească și ea. I-l dau împreună cu *Manon Lescaut*, cu recomandarea că ultimul e mai frumos decât cel dintâi.

Cuviosul îmi mulțumește și pleacă. Mă întreb de unde știe Lotte că am cărți de citit, fiindcă le țin ascunse în geamantan. Nu cumva îmi cotrobăiește prin lucruri în lipsa mea?

În loc să mă supăr, mă simt măgulit. Oricum, tot ea are nevoie de mine; îmi cere cărți de citit. Acum câteva zile, când am rugat-o să cânte *Elegia* de Massenet, marea pianistă m-a refuzat și tot așa, când a invitat-o Magotu să joace șah cu mine. Aș fi putut s-o refuz și eu, dar n-am făcut-o. E o răzbunare destul de subtilă să întorci răul prin bine. Numai de-ar fi în stare să priceapă!

Cuviosul Gigi revine și-mi înapoiază *Manon Lescaut*.

— Domnișoara Bordenache l-a citit și vă mulțumește.

El îi spune lui Lotte domnișoara Bordenache, deși stă aici de doi ani, iar lui Magotu și lui Nicu, domnule Goanță sau domnule Enăchescu. În afară de asta, întrebuintează întotdeauna pronumele de reverență. Începe să-mi devină nesuferit. Ce-i cu el? De ce-l

trimitte Lotte cu diferite comisoane numai pe el? De ce stau mereu împreună? Alaltăieri au citit în grădină. Alteori, joacă șah. Pre-tutindeni numai ei amândoi. Unde mai pui că o conduce diminea-ța la școală. La masă, l-am surprins uitându-se lung la ea.

E cu ochi și cu sprâncene: trebuie să fie ceva la mijloc. Bănu-tala mă neliniștește, îmi iscă un neastâmpăr ciudat. Nu e chip să mai citesc, gândurile îmi zboară aiurea.

Ce-mi pasă, la urma urmei? N-are decât să se mărite cu el, dacă-i place. Poftă bună și la mulți ani!

N-am să-i mai împrumut, de azi înainte, nicio carte. Să-i îm-prumute Cuviosul Gigi, dacă-i dă mâna. Abia acum îmi vine să râd de numele ăsta. Auzi, Gigi! Îl pronunț tare de mai multe ori. Doamne, ce caraghios sună!

M-am apucat să-i scriu mamei. E și timpul, pentru că de două săptămâni tot amân. Îi pomenesc de Magotu, și-l acopăr de lau-de. Despre cheful de la catacombe nu suflu o vorbă. Nici despre Lotte nu scriu nimic – nu merită.

În timp ce penița se proptește neputincioasă pe hârtie, mi-aduc aminte de rugămintea mamei de a-i povesti impresiile de la școală.

„Da, măicuță dragă, până acum impresiile mele de la școală sunt foarte plăcute. Am învățat o mulțime de expresii latinești și franțuzești. Tu știi cum se zice pe limba lui Molière: *Îi poartă sâmbetele?* (*Il lui porte les samedis*). Dar și-a luat nasul la purtare? (*Prendre son nez à la conduite*). Dar *au festin du diable* ai habar ce înscamnă? Ei bine: *la dracu' în praznic!* Și mai află că *sănătos-tun* se traduce: *sain-canon*.“

În restul scrisorii mă ocup numai de profesorul Iliuță, pe care îl ridic în slăvile cerului. De altfel, am învățat pe dinafară *Luciferul* lui Eminescu, deși nu mi-a cerut nimeni.

Duc scrisoarea la cutie. În curtea casei, Magotu și Zgâră se întrec unul pe altul la sărituri cu elan. Magotu, trupeș și greoi, nu sare departe. Zgâră râde întruna de el și asta îl necăjește. Cuviosul Gigi trebuie să fie cu celebra pianistă, firește!

Aș sări și eu, dar n-am poftă. La gimnastică le-o iau multora în-amte, fiindcă am făcut sporturi de mic, ba anul trecut am luat – după îndemnul tatei – serioase lecții de box. Îmi spunea: „Ai să

întâlnești uneori în viață ocazii când rațiunea se dă la o parte ca să-i facă loc pumnului. Și fetele trebuie să practice acest sport“.

Vine vremea prânzului. Magotu nu mai are răbdare să aștepte masa. Se plânge că leșină de foame. Lotte intră în sufragerie sărind într-un picior. Acum e veselă și zglobie și, când mă vede, înclină capul și îmi spune surâzând:

— Îți mulțumesc, domnule Dima, pentru romanul împrumutat.

Magotu și Zgâră râd să moară de tonul cu care Lotte a pronunțat fraza. Într-adevăr, a fost cam afectată, ca o artistă care-și subțiază vocea ca să joace un rol de mare ducesă. Amândoi colegii se înghesuie în jurul meu, îmi fac reverențe grațioase și, vorbind în vârful limbii, o maimuțăresc pe Lotte: „Îți mulțumesc, domnule Dima, pentru romanul împrumutat“.

Mă țin să nu izbucnesc în râs și-mi mușc buzele. S-ar supăra Lotte.

— Haide, fiți serioși, le spun, dar fără convingere.

Ei însă nu mai conțenesc. Magotu își îndoaie trupul și face niște grații, de s-ar strâmba de râs și Sfânta Vineri.

— Sunteți niște nesuferiți, îi apostrofă „marea pianistă“.

Asta îi întărește. Magotu începe s-o imite de la început, de când a intrat în sufragerie. Se duce la ușă și vine sărind într-un picior. Apoi surâde languros, pune mâna în dreptul inimii și-și înăbușă un oftat. După asta, urmează reverența și: „Îți mulțumesc, domnule Dima, pentru romanul împrumutat“.

În cele din urmă, Lotte izbucnește și ea în râs.

Dona Bianca s-a ținut de cuvânt. A făcut plăcintă cu brânză de vaci. E atât de bună, că ți se topește în gură. Magotu mai cere o porție, apoi încă una.

— Te-ai încumeta, Magotule, să mănânci singur o tavă cu plăcintă? îl întreabă Lotte.

— Ba bine că nu, răspunde el cu gura plină.

— *Santisima Madona!* se minunează „pianista“ noastră. Dar eu îl cred în stare.

Dona Bianca obișnuiește întotdeauna să fumeze la sfârșitul mesei. Cheamă servitoarea s-o trimită după țigări.

— Uite, Marișo, colea 5 lei. Pachetul costă 2,40. Cât ai să-mi aduci restul?

Slujnica ia banii și se gândește, se gândește...

— Haide, tot n-ai făcut socoteala?

— 4 lei, conică, izbucnește țiganca radioasă...

Zgâră scapă un chiot:

— Fugi d-aci, proasto ce ești!

Nu înțeleg cum unii oameni pot fi atât de mărginiți. A. Suarès susține că orice femeie este regină din clipa când începe s-o dorească un bărbat. Chiar cea din urmă dintre femei are această împărăție.

Oare Marișo, țiganca asta urâtă și respingătoare, care nu poate să adune pe 2 cu 3, o să ajungă vreodată regină?

Zorile unui mare vis

Pomii sunt triști și frunzele au îngălbenit de spaima iernii.

Zilele se topesc pe nesimțite, una după alta. Plouă întruna, uneori câte-o săptămână. Din cauza asta, vremea e mohorâtă. S-a lasat și gerul. De aseară, cad primii fulgi de zăpadă. Vântul nu le dă pace deloc, îi poartă pretutindeni, până ameteșc, și pe urmă îi îmbrânțește în noroi.

La școală am luat note bune. Damigeană m-a examinat, odată, aproape o jumătate de oră, despre romanticii francezi și mi-a pus nota 10. Numai eu și cu Păleață avem 10 la limba franceză.

Basu, de câțva timp, și-a luat lumea în cap. Se ceartă întruna cu colegii și îi bate. De la unii s-a împrumutat cu parale și nu mai vrea să le dea înapoi. Niciunul nu îndrăznește să-l reclame la Direcție, de frica bății. Pe Domisol, cel puțin, l-a lovit rău, într-o recreație, așa încât bietul a trebuit să șadă două zile în pat. Din cauza asta, băieții încep să-l urască și se feresc de dânsul.

Șeful clasei, Păleață, vine într-o zi la școală cu capul gol. Și era o vreme câinoasă afară.

Curioasă dihanie, Păleață ăsta! Are atâtea vicii și atâtea virtuți, încât e de mirare cum trăiesc laolaltă, fără să se sfășie.

Când ieșim de la școală, îl iau de mână și, intrând într-o cea-prăzărie, îi cumpăr o șapcă nou-nouță. Pare mișcat de gestul meu, dar numaidecât își dă în petec: îmi cere să-i împrumut 21 de lei. Nu mi-a rămas decât un leu și jumătate în buzunar. Se mulțumește și cu atât.

Cu Șoimaru m-am împrietenit bine. E delicat și simțitor ca o fată. Îl simpatizez foarte mult. Doar un singur lucru nu-mi place la el: întotdeauna când vorbește cu mine, îmi spune dumneavoastră.

Până acum, a venit de câteva ori la mine și am jucat șah. Când jucăm, toți ai casei se strâng în jurul nostru și urmăresc partida. M-aș duce și eu să-i întorc vizita, dar el șade la internatul profesorului Pleșea, sau la Leagăn, cum spun băieții, și n-are unde să mă primească.

De asemenea, m-am împrietenit și cu Tarzan, băiatul primarului, care-i o fire deschisă și entuziastă. Niculescu, sau Esculap, cum l-au poreclit băieții pe colegul meu de bancă, din cauza emblemei bătute pe obloanele farmaciei tatălui său, e cam posac și de aceea relațiile noastre sunt destul de reci. E foarte tare la științele naturale și are cel mai frumos ierbar. Pupăză, ori de câte ori ne explică, îl ia ca asistent, ceea ce, oricum, e o cinste. Îmi spune că vrea să se facă farmacist, ca părinții lui. (Și mama lui e tot farmacistă.)

Avem în clasă un desenator de talent, pe Niță Pavel, sau Rembrandt, cum îi spun băieții.

Într-o zi vine cu o bancnotă de o mie de lei, atât de bine desenată, încât ai crede că abia a ieșit din teascurile Băncii Naționale. Mulți colegi nu-l pot suferi fiindcă e îngâmfat și morocănos.

Magotu a pățit-o la germană. A încercat să copieze la teză rezumatul piesei *Minna von Barnheim* pe care-l avea dinainte scris într-o fișucică, dar l-a prins Laiță și i-a pus nota 1. Cred că o să rămână corigent, pentru că Laiță e ranchiunos rău.

L-au botezat Laiță fiindcă în loc de bancă spune laiță. Numai ce-l auzi strigând:

— No, loază, treci acolo, în laiță!

E bucovinean, mi se pare. Numele adevărat nu i-l cunosc încă.

În recreație mă plimb cu Tarzan pe culoarele liceului și vorbim ba de una, ba de alta. Printre altele, îmi istorisește câteva peripeții din excursia pe care a făcut-o astă-vară cu părinții lui în Ardeal.

- Și mie îmi plac excursiile, îi spun, dar pe apă. Am fost cu mama acum trei ani în insula Java, la Batavia. De la noul port și până-n oraș e o autostradă de câțiva kilometri, pe care am străbătut-o cu automobilul marelui Hotel des Indes... Ne-am uitat în dreapta și-n stânga, dar orașul - nicăieri. Cât vedeai cu ochii numai bananieri, cocotieri, palmieri și flori, flori de toate culorile. Mama l-a întrebat pe un malaiez: „Vă rog, unde-i Batavia?“ „Chiar asta e“, i-a răspuns el mândru. Și, într-adevăr, așa era. Printre arbori, descopeream, ici-colo, câte o vilă cu acoperișul sclipind în verdeață. Casele, împrăștiate ca potârnicșile, se ascundeau parcă de vizitatori. În loc de străzi, șerpuiau alei cu bănci de odihnă, presărate de-a lungul lor. În sfârșit, un oraș ascuns într-o grădină umășă, vrăjită... Ce zici, Tarzane, de așa ceva?

Tare aș vrea să dau o raită pe acolo. Însă, dintre orașele noastre, cel care îmi place cel mai mult e Severinul... Are un parc - o frumusețe! N-ai fost niciodată la Severin?

- Nu.

Asta-i bună! Ai cutreierat oceanele, dar până la Dunăre nu te ai repezit...

Ce-ar fi să organizăm la vară o excursie pe Dunăre?

- Cu ce? Cu vaporul?

A, nu... Cu vaporul n-are nicio noimă. Construim o luntre, îi punem un motor, și...

- Nu cred să facem vreo brânză. Costă prea mult.

- Ei și? Dacă ne asociem șase sau opt inși nu ne revin mai mult de 3-400 de lei de căciulă, poftim 500, însă cu cheltuiala întreținerii cu tot... Mai avantajos decât așa, ce vrei?

- Hm! Nu-i rea ideea. Și pe cine luăm cu noi?

- Eu, unu, tu, doi, Basu...

Pe Basu să-l lăsăm deoparte... E trup și suflet cu Păleată și nu l'inghit.

- Nici eu... Atunci Esculap, trei, Domisol, patru, Țiganu, cinci, Șotmaru, șase, Magotu...

— Magotu e totdeauna lefter.

— Face el rost de gologani, n-ai grijă, și pe urmă e hâtru, bun de glume, n-o să ne plictisim cu el. Am spus șapte... Ploșniță, opt... Sau Zgără... un coleg de la normală, care stă la aceeași gazdă cu mine. În fine, opt persoane găsim oricând... De asta sunt sigur, cum te văd și mă vezi.

— Ar fi teribil, Dima, să reușim, exclamă Tarzan, sclipindu-i ochii. Plecăm de la Turnu-Severin, poposim o zi la Ada-Kaleh, apoi o-ntindem la Calafat, Bechet, Corabia, Turnu-Măgurele, Giurgiu, Cernavodă, Galați, Brăila, Tulcea. De acolo facem calea întoarsă. Stai! Ce-ar fi dacă am vizita, la înapoiere, porturile de pe malul bulgăresc?

— Se poate?

— Căpătăm autorizație. Mă rog, excursie cu scop științific...

— Sigur că da... Dar eu sunt de părere să mergem mai departe, pe Marea Neagră, până la Constanța...

— Pe mare e cam primejdios... Dacă ne apucă vreo furtună și luăm apă la galoși?

— Fii serios! Navigăm pe lângă țarm... Cum se apropie furtuna, țâști pe mal cu *transatlanticul*.

— Mda... Am putea s-o facem și pe asta.

Ideea mea cu excursia pe Dunăre face vâlvă mare. În afară de cei opt, vor să meargă și alți colegi. Însă e cu neputință să-i luăm pe toți. După consfătuiri lungi și furtunoase, primim încă patru inși, ca să fim în total 12. Numai decît ne constituim într-un comitet, bineînțeles, sub președinția mea. Apoi începem lucrările. Până una-alta, propunerile sunt verbale. Mai târziu le vom așterne pe hârtie. Fixăm data excursiei: imediat ce începe vacanța mare, adică prin iunie. Acum suntem în noiembrie... Avem destul timp ca să strângem banii trebuincioși și să punem lucrurile la punct. Magotu a și început să economisească bani și pretutindeni nu vorbește decît de excursie. Mă întrebă și Lotte, și Dona Bianca dacă e adevărat ce spune urangutanul.

— E certitudine, îi răspund, și eu însumi sunt încredințat de asta.

Cuviosul Gigi însă nu mă întrebă nimic. Ah, nu-l pot suferi! Netotul s-a apucat să învețe italienește și-l pregătește Lotte.

Aflu că și-a cumpărat un dicționar și două maculatoare. Știe pe dinafară o mulțime de cuvinte și chiar expresii, pe care le întrebuințează uneori. Dona Bianca e foarte măgulită și-l iubește ca pe copilul ei.

O ceartă, fără urmări prea mari, ne-a mohorât câteva zile. Magotu, isprăvind carnetul cu pedepsele, l-a trimis mamei lui Zgâră. Aceasta i-a expediat fiului ei o scrisoare cu aspre muștrări. El, iute din fire, s-a înfuriat și i-a cerut socoteală lui Magotu. De aici – ceartă la cataramă. Zgâră l-a pocnit cu o farfurie în cap. Magotu, deși rănit, și-a păstrat calmul, și, scoțând un nou carnet a notat: „15 noiembrie 1914, ora 8:30, insultat și spart grav capul în două locuri.“

Dona Bianca, supărată foc, i-a scris preotesei că nu-i mai ține băiatul în gazdă. Ea a venit în grabă și s-a rugat să-l ierte pe vinovat. Magotu, bucuros că putea să lipsească câteva zile de la școală, a stăruit el însuși pentru iertarea agresorului, până când, în fine, Dona Bianca s-a lăsat înduplecată. Zgâră, în afară de muștrările maică-sii, s-a ales și cu pedeapsa, destul de înjositoare, de a mânca la bucătărie timp de o săptămână. Eu, de asemenea, l-am șters dintre excursioniști.

Acum i-e groază de carnetul cu pricina. De câte ori greșește, se roagă de Magotu să-l ierte, și acesta îl iartă, pentru că, în fond, are suflet bun.

Un simulacre des jeux de l'amour⁵

Mă gândesc mereu la Alina și simt că, pe zi ce trece, o iubesc mai mult. Seara, când mă vâr sub plapumă, ușa se deschide tainic și ea pătrunde în cameră, cu pași ușori, de balerină. Se așază pe scaun, lângă pat, și stăm împreună de vorbă, uneori câte un ceas, două. E foarte bună cu mine: îmi cântă ce îmi place (odată mi-a cântat *Adio del Passalo*; altădată, chiar *Elegia* de Massenet) și mă lasă s-o sărut de câte ori vreau. Ce fericit aș fi, dacă ar putea să

⁵ O simulare a jocurilor dragostei.

vină cu noi în excursie! Îmi dau seama că asta, oricât aş vrea, nu-i cu putință. Ea habar n-are ce gânduri mă frământă. Ah! Dacă ar locui undeva, într-un port de pe malul Dunării, să mă vadă măcar trecând pe acolo în barca noastră cu motor!

Deși e miezul nopții, sar din pat și m-apuc să-i aștern marea scrisoare de dragoste. Trebuie să i-o trimit până nu va fi prea târziu. Tocul aleargă vertiginos pe hârtie, ținându-se voinic de gândurile care-i iau mereu înainte. Penița scârțâie, se strică, alta îi ia locul, și apoi alta... Sunt learcă de nădușeală, cu capul înfierbântat. Mă opresc la jumătatea lucrului și recitesc ce-am scris.

Pe toți dracii, nu-mi place! Nu-i un răvaș vrednic de ea.

Pentru Alina trebuie să concep ceva supraomnesc, un imn cu trâmbițe de îngeri, o simfonie de chemări înaripate, o rugă cu note lungi de vrajă sau brațe nevăzute de sepie, care s-o înlănțuie tainic, înfiorând-o toată și aducând-o pe covoare de curcubeu la altarul dragostei noastre, pentru marea jertfă.

Mă cuprinde o amară deznădejde. Mi-e teamă că niciodată n-o să-i pot scrie această scrisoare.

Maculatorul meu special, plin de cugetări despre dragoste culese din cărți, e destinat să mă ajute la compunerea mării scrisori pentru Alina. Îl ascund cu grijă și câteodată îl port cu mine. Cu toate astea, nu știu cum se face că Lotte a dat peste el, fiindcă am găsit mai multe însemnări pe margine.

De exemplu, sub reflecția nr. 54 care sună: *Les femmes sont toutes les mêmes, le desir d'un homme les flatte toujours*⁶ (H. de Regnier), a adăugat cu creionul: „S-o spui lui Mutu“. De asemenea, la nr. 68: *En amour il n'y a d'intéressant que la conquête et la rupture... Tout le reste est du remplissage*⁷ (M. Donnay), a scris dedesubt: „Ce gogomanie!“

Și așa mai departe... Mă supăr foc! Ce tot face pe deșteapta? Vrea să-mi arate că se pricepe mai bine în dragoste decât autorii aceștia? Grozavă mai e!

⁶ Femeile sunt toate la fel, dorința bărbatului le flatează.

⁷ În dragoste, nu sunt interesante decât cucerirea și despărțirea... Restul e umplutură.

Am să-i fac observații aspre, interzicându-i pentru totdeauna să mi mai umble prin lucruri. Nu pot s-o părăsc Donei Bianca, pentru că ar afla de îndeletnicirile mele... extrașcolare, și nu-mi prea vine la îndemână. Să încui camera? Nici asta nu se poate: trebuie să facă servitoarea curat. O să-mi comand o lădiță cu cheie. Să poftască atunci să mai cotrobăiască!

Lotte trece prin sală, fredonând. Deschid ușa și o chem.

— Vino, te rog, o clipă...

Ea se apropie cu pași ușori, de pisică.

— Ce vrei?

— De ce mi-ai umblat în maculator?

— Pentru asta m-ai chemat? râde ea și-mi arată un șirag de perle albe ca laptele.

— Trebuie să știi că nu-ți permit.

— Sunt prostii tot ce ai scris acolo, domnule filozof. Dragostea nu se învață din cărți.

— Dar cum se învață?

— Foarte simplu: din experiență.

— Mersi de explicație. Asta o știe și Baba Rada.

— Ești obraznic!

O apuc de mână.

— Pe cine faci obraznic?

— Pe tine!

Mă tutuiește acum! Știi, merge prea departe cu îndrăzneala. Am s-o sărut cu sila – nu fiindcă aș iubi-o, ci pentru că o fată, după ce o săruți, nu te mai înfruntă. Îi prind și cealaltă mână...

— Ce faci? se miră ea.

— Vreau să-ți dovedesc că sunt obraznic.

— Nu trebuie, și-așa sunt convinsă.

— Ba trebuie!

O trag spre mine și-i caut gura, dar întoarce la timp capul și se apără.

— Cum îndrăznești? Îngaimă ea și pălește ca o moartă.

Îi imobilizez din nou mâinile, cu o mișcare cam brutală. Vreau cu orice preț s-o sărut. Fata, mâniaoasă de puterea mea, se apără, din ochi îi țâșnesc săgeți de ură.

- Dă-mi drumul, c-o pățești rău!
 — Nu vreau, să vedem, ce-ai să-mi faci?
 — Te pun jos, în genunchi, să-mi ceri iertare.
 Pufnesc în răs.
 — Ba nu, zău?! Aș vrea s-o văd și p-asta...
 — Nu crezi? Stai că-ți arăt eu!

În aceeași clipă m-apucă brusc de mijloc cu amândouă mâinile, ca într-un clește, și face o sforțare ca să mă trântască. S-a lipit de mine și-i simt sânii mici cum se strivesc de pieptul meu. Stau în defensivă, pentru că îmi place să țină cât mai mult lupta. Ea se smucește, mă împinge, opintindu-se din greu, ca să mă doboare. Îi simt suflarea pripită, iar părul ei răvășit îmi gădilă fața. Când îi vine bine, încearcă să-mi pună o piedică pe la spate cu piciorul, isteța, ca să mă răstoarne. De astă dată aș putea s-o sărut prin surprindere, dar mi-e teamă să nu se supere și să curme încăierarea. Uneori, trebuie să-mi încordez puterea, ca să nu mă izbească.

„E voinică, nu glumă“, îmi spun, și nu știu de ce îmi pare bine.

Lupta urmează dezlănțuită. Ne strivim în brațe, ne lipim unul de altul, ne frângem, ne proptim de mobile. Aș vrea să mă războiesc până mâine cu un astfel de inamic...

Aș vrea – dar mă împiedic de piciorul patului și, pierzându-mi echilibrul, mă pomenesc lungit pe jos, pe covor, cu ea deasupra. M-am lovit puțin la cap, dar ce-are a face? Lotte sloboade un chiot de biruință.

— Te dai bătut?

— Nu!

— Nuu? Ei bine, ridică-te dacă poți, scrâșnește ea și mă ține strâns, acoperindu-mă cu trupul ei subțire.

Prind de veste cum mă furnică prin trup o simțire cu totul nouă și nu citez să fac vreo mișcare ca să n-o gonesc.

— Nici acum nu te dai învins?... mă întrebă ea a doua oară.

— Ba da... bâigui ca-n vis.

— Așa-ți trebuie, obraznicule, ciripește Lotte și, sărind sprintenă în picioare, își potrivește părul și rochia mototolită. Apoi se întoarce triumfătoare: Hai, scoală-te acum! Te scutesc să-mi mai ceri iertare. Și mă ajută să mă ridic.

O privesc absent. Ochii mi se-nchid. O moleșeală ciudată mă cuprinde. Ce s-a întâmplat oare cu mine?

Straniu! Am impresia că mi s-au muiat brusc oasele și trupul s-a preschimbât într-o gelatină moale. Lotte mă cercetează nedumerită, făcând ochii mari.

— Ce ai, nu ți-e bine?

— Ba da.

— Miști! Te-ai lovit la cap? Ești palid!

— Nu m-am lovit deloc.

Mă întind îmbrăcat pe marginea patului. Ea s-apropie și mă șterge de praf, îmi aranjează părul.

— Ți-am spus să nu te măsoari cu mine, și nu m-ai ascultat.

Zâmbesc. O îndeapărtez ușor cu mâna. Nu știu de ce, dar acum parcă n-o mai pot suferi în juru-mi.

— Lasă-mă... Du-te!

— Nesuferitul, așa-ți trebuie, mi-o aruncă ea și fuge râzând.

Seara, înainte de cină, în timp ce Dona Bianca servește primul fel de mâncare, Lotte ciripește bătând veselă din palme, ca din atipii:

— Stați să vă spun una bună! După-amiază, m-am prins la mână cu Dima și l-am pus jos...

Rămân năuc și cred că am roșit până-n vârful urechilor. Nu mi-așteptam ca Lotte să facă o astfel de neghiobie. Ei bine, fetița asta e de-o inconștiență fără pereche.

Magotu izbucnește în râs. Și râzi, râzi! Se oprește uneori ca să reînceapă mai tare.

— Ho, nebune! îl ghiontește Zgără, îți crapă firea!...

Magotu n-aude. Se clatină pe scaun, se ține cu mâinile de pantece și hohotește de se cutremură sufrageria. Cum o putea să râdă atâta?

Ne molipsim și ceilalți. Noi râdem însă de râsul lui Magotu.

— Ce, adică, nu crezi? îl întrebă Lotte.

— Mai bine ți-ai măsura forțele cu mine, îi propune Magotu râzând și își încordează în fața tuturor mușchii brațelor.

— Cu urangutanii nu mă bat, răspunde Lotte, disprețuitoare.

Mă gândesc la lupta aceea vrăjită și simt încă fiori pe șira spinării. Îmi dau seama că nu-i lucru tocmai curat.

Ce-o fi gândind Dona Bianca despre povestea asta? O fi bănu-it ceva? Ei și? Ce-mi pasă, la urma urmei? Poate să creadă ce-i place. Mai degrabă mă simt stânjenit față de Magotu și de Zgâră. Nu, zău, cum a fost Lotte în stare să facă o asemenea gafă?

„Încearcă să mă săruți!”

Consfăturile în legătură cu excursia se țin lanț. Ne întrunim în clasă, pe culoarele sau în vestiarele liceului, acasă la mine sau la Tarzan și, uneori, chiar pe stradă.

Fiecare membru din comitetul de organizare vine cu câte o propunere pe care o dezbaterem. Domisol, de pildă, e de părere ca luntrea să fie acoperită cu o prelată, ca să nu ne plouă. Țiganu se ocupă cu aprovizionarea. Crede că e mai bine să ne procurăm hrană rece. Magotu se împotrivește. El vrea, când debarcăm pe uscat, să întindem corturile și să răsturnăm colo o mămăligă cât luna, rumenă și fierbinte. De aceea îi atrage atenția lui Țiganu să se aprovizioneze în special cu unt și brânză. Șoimaru, care e poet, se obligă să scrie jurnalul de bord, iar Tarzan o să facă poze, alegând peisajele cele mai frumoase. Are un aparat de fotografiat foarte bun. În sfârșit, lucrurile merg strună.

Comandăm telegrafic la Paris un catalog de la Manufacture Française d'armes et cycles de Saint-Etienne și, după vreo zece zile de înfrigurată așteptare, ne sosește o carte groasă, având aproape o mie de pagini.

O răsfoim cu toții, claie peste grămadă, și, la pagina 431 dăm peste ceea ce ne trebuie. După scurte dezbateri, ne hotărâm să cumpărăm luntrea denumită Ocean, lungă de 8 m și lată la mijloc de 1,60 m, care poate transporta 12 persoane, adică tocmai câți suntem noi. Costă 670 de franci, dar cine se uită la preț când ea este atât de elegantă, construită din stejar lustruit, cu chila vopsită și cârma cu mânerul de bronz? Bineînțeles, îi vom atașa un

motor Motogodille, de 2.1/2 H.P., pe care-l găsim în același catalog, după două pagini, și nu costă decât 1090 de franci.

Răsfoim, în mare grabă, necuprinsul catalog, ca să ne dăm seama ce ne mai trebuie.

Așa... Ne trebuie, în primul rând, două corturi, pe care le alegem: unul tip Bonnet și altul Ministeriel, unde voi dormi eu în nopțile pe care le vom petrece pe uscat.

La capitolul „alimente” zăbovim mai mult. Alegem o mare cantitate de conserve de pește, în special sardele Robert, care sunt delicioase, apoi conserve de carne, vânat și legume. Notăm, de asemenea, câteva cutii de lapte condensat, ciocolată, cacao, precum și o serie de tonice, esență de cola și extrase concentrate pentru siropuri și lichioruri diferite, de care avem neapărată nevoie, ca să ne răcorim când ne va fi prea cald.

Facem socoteala cât ne costă toate acestea: vreo 4500 de franci. Deosebit, trebuie să mai punem la socoteală și hrana pe două luni. Nu-i nimic: facem noi rost de banii aceștia. Esculap își ia angajamentul să aducă o trusă completă de medicamente pentru cazuri de boală sau chiar accidente. De bună seamă, proiectul trebuie studiat în cele mai mici amănunte și chiar așa vom face, ca să ne bucurăm de reușită deplină.

Tarzan s-a apucat să scrie în orașele de pe malul Dunării, pe la cunoștințe sau chiar unor necunoscuți, cerându-le să-i trimită vederi. Nu știu ce are de gând cu ele. De asemenea, îl văd de câteva zile, cu o carte groasă, *Le Danube*, pe care o citește cu încordare. Vrea să știe ce adâncime are fluviul, ce neamuri de pește cresc în apele lui, în sfârșit, flora și fauna Deltei.

Planul acestei excursii ne obsedează atât de mult încât, ori de câte ori ne vedem, nu vorbim despre altceva.

Am scris o scrisoare Întreprinderilor M.E. de Saint-Etienne, rugându-le să ne comunice, de urgență, în cât timp ne pot livra o comandă foarte importantă pe care urmează s-o facem, după sosirea răspunsului.

S-a făcut frig în cameră. Pun mâna pe sobă. E rece. Focul s-a stins. Încerc să-l reaprind, când Lotte se strecoară, ca o vedenie,

— Ce tot boscorodești acolo?

— Fac focul, nu vezi?

— Lasă-mă pe mine, că nu te pricepi!

Mă trag la o parte și-i fac loc. Ea se apleacă și suflă cu putere, răscolind jarul. În felul cum stă îndoită de mijloc, rochia s-a tras în sus și-i zăresc o bucată îngustă din pulpele plinuțe, cu carne moale. Aș vrea să facă o mișcare ca să înalțe rochia și mai sus, dar degeaba. Lemnele s-au aprins și limbi de flăcări izbucnesc vioaie în sobă.

Lotte se ridică sprintenă. Parcă i s-a aprins și ei fața.

— Știi de ce-am venit? mă întreabă.

Ridic din umeri.

— Poate vrei o carte de citit?

— Nu...

— Să jucăm o partidă de șah?

— Nici...

Ce-o fi vrând? Nu-mi vine nimic în minte.

— Nu ghicești? Mama nu-i acasă. Magotu cu Zgără dorm buștean.

— Ei, spune odată!

— Ești prost! Haide, încearcă să mă săruți.

A, asta vrea! Adică să ne luptăm, ca acum două săptămâni. Nu-i răspund, o privesc doar lung, cu reproș.

— Nu vrei?

— Nu. Pentru că ai obiceiul să bați toba. Ar trebui să fii mai discretă.

— Discretă? De ce? Doar n-am nimic de ascuns.

— Dacă-ți place...

— Înțeleg, ești mândru. Bine, dacă ții atâta, nu suflu o vorbă.

— Jură-mi!

— Jur!

— Să nu te măriți dacă vei spune?

Fata are o clipă de ezitare.

— Fie, să nu mă mărit.

— Atunci, haidem.

Îmi încolăcesc brațele, apucând-o clește de mijloc. Ea face la fel.

— Ce subțire ești, îmi spune, te cuprind ușor cu mâinile.

— Dumneata ești mai subțire. Parcă ai fi o trestie.

Surâde cochetă:

— Serios?

Niciodată surâsul ei nu mi s-a părut atât de fermecător. Începem ciudata noastră luptă, care seamănă mai mult cu o vrajă. Bineînțeles, nu încerc s-o sărut, căci nu interesează asta pe niciunul. Amândoi laolaltă suntem un trup cu patru brațe și picioare care șovăiesc și-l poartă printre mobile, izbindu-l de tăbliile patului sau de masa la care învăț. Când ne proptim de peretele din fund, din cauza unei mișcări neîndemânatică, se desprinde o ramă din cui și cade cu zgomot. O ridic de jos: e portretul tatălui ei, în costum de marinar, cu o barbă scurtă, care-i dă un aer de lup de mare...

— Vai, s-a spart geamul! țipă Lotte speriată.

— Lasă, nu-i nimic... Mă duc mâine la geamgiu și pun altul în loc. N-o să știe nimeni...

Reluăm lupta întreruptă. Uneori îmi lipsesc obrazul de al ei și stau așa cu ochii închiși. Mă mir că Lotte nu se împotrivesc. Se vede că-i place și ei.

Nu mă dumiresc cum fata asta poate să ia jocul nostru în serios, fiindcă se trudește din răputeri să mă doboare. Pentru ea farmecul e să învingă? Oare nu simte altceva, cu mult mai îmbătător decât vanitatea biruitorului?

Mă minunez de îndârjirea ei. Uneori, când i se pare că izbutește, sloboade un țipăt. Apoi, mă prinde mai cu sete, lipindu-și trupul de mine, fără umbră de șovăială. La rândul-mi, o strâng în brațe așa de încleștat, că-și pierde răsufierea, dar nu se plânge. Asta îmi stârnește o voluptate smintită. Aș învinge-o numaidecât, dar nu vreau, pentru că îmi place să prelungesc beția care mă mândă.

Simt, instinctiv, ca și rândul trecut, că se apropie acea clipă de amețală uluitoare. Acum trebuie s-o sfârșim într-un fel. O trântesc cu precauție, să nu se lovească. Fata încearcă să se ridice, azvârle din picioare, se frământă, dar nu poate să scape. În cele din urmă, se domolește și-mi spune cu ciudă:

— Mă dau bătută.

Eu însă am uitat de-a binelea că trebuie să mă scol, și o îmbrățișez în neștire, nebunește, cu sufletul aiurea.

Lotte tresare și pleacă ochii rușinată. O roșeață vie îi izbucnește în obraji. Mă respinge brutal și, sărind în picioare, se duce într-un colț și-și ascunde fața în mâini.

Plânge?

Abia prind de veste. Sunt încă buimac de cele întâmplare. Adevărat, am făcut o prostie. Nu trebuia s-o îmbrățișez după ce se sfârșise jocul. Dar cine își mai dădea seama? A fost fără voia mea. Se vede că însăși fata a simțit că ceva nu-i în regulă.

Mă apropii de ea. Câteva minute nu îndrăznesc să scot niciun cuvânt. O privesc în tăcere, aproape cu teamă. Lotte nu mă vede, și-a acoperit fața cu podul palmelor. Pieptul îi tresaltă neregulat.

Plânge încet, tăcut...

Dumnezeule, sunt un monstru! Aș face orice ca s-o împac.

— Lotte! îi șoptesc la ureche, dar așa de încet, că nici n-aude.

Lotte! repet mai tare.

— Lasă-mă! țipă fără să ridice capul.

— Ești supărată pe mine?

Tace.

— Ești supărată? Răspunde-mi!

Lotte scutură capul.

— Nu?

Repetă mișcarea.

— Atunci de ce nu-mi vorbești?

Rămâne mereu mută. Nu-i chip să-i smulg un cuvânt. Trec câteva clipe lungi.

Reiau:

— Ce ți-am făcut, de te-ai supărat? Nu mă știi vinovat cu nimic.

Tace din nou, îndărătnică și absentă.

— Haide, spune-mi!

Deodată se înalță dreaptă și, săgetându-mă cu ochii, îmi aruncă în față:

— Ești obraznic! și fuge sprintenă ca o căpriță.

— De ce? o întreb, dar rămân fără răspuns.

Insula fără nume

Înainte de a pleca la geamgiu, curăț rama prăfuită și scot cioburile de sticlă. Când desprind portretul, cade o hârtie galbenă, împăturită. O ridic de jos și citesc începutul. E o scrisoare trimisă lui Ion Bordenache, tatăl lui Lotte, de către un camarad, marinar și el. De ce-o fi ascuns-o bătrânul în tablou, sub învelitoarea de mușama? Mister!

Închid repede ușa cu cheia, să nu mă surprindă cineva, și mă așez să o citesc. E scrisă în englezește, cu slovă încălțită. Pesemne că e a celei care a așternut-o avea îndemânare la alte îndeletniciri decât mânuirea condeiului. Totuși, nu-i lipsea un umor specific american.

Iată scrisoarea cu pricina:

Prietene John, îți scrie frate-tău mai mare, Jim Blacke, care așteaptă din zi în zi, grohăind în pat, să-l ia dracu'. Am mai scăpat eu de cumătrul Scaraoțchi și altădată, dar acum cred că mi s-a înfundat.

Ții minte când ne-am ciocnit cu San-Salvador-ul nostru de blestematele alea de stânci dintre Borneo și Celebes? Eram gata să o pornesc spre fundul oceanului, dar tu ai fost de altă părere. Mare scofală n-ai făcut cu asta, chiar m-ai pus în încurcătură cu recunoștința. Acum, habar n-am pe unde umbli, dacă n-ai crăpat între timp, și tare mă tem că am prăpădit bunătate de cerneală. În sfârșit, cum ți-o fi cântat cocoșul la naștere.

Mă, cârlan păcătos, cască bine ochii la ceea ce-ți scriu mai la urmă, și să nu te plângi că nu te-a pălit și pe tine o dată norocul. Acu' doi ani am pus laba pe un mare secret de la bunicu-meu, cărmaciul, cu trei ceasuri înainte de a-și da dubul. Ți-l vând pe dragoste chioară, lua-te-ar dracu'. Și lui i l-a dat, la rându-i, muierea unui bătrân pirat cu care a trăit, dar povestea e lungă și n-am poftă să fac scurtă la mână așternând-o pe hârtie. Ascultă-mi despre ce-i vorba:

În arhipelagul Galapagos din Pacific, prin dreptul Ecuatorului, se află o insulă (se află ele vreo treizeci, dar nu ne interesează ălelalte, naiba să le ia). Asta de care-ți spusei n-are nume,

n-a călcat-o picior de alb, e, în sfârșit, fată mare cum a lăsat-o mă-sa, natura. Ei bine, aici se găsește o comoară, comoara vestitului pirat Kyd Brown, care știi cum a dat ochii peste cap acuși o sută de ani, pe vremea Corsicanului. El n-avu parte de comoară, nici bunicul, nici bărbatul fiitoarei bunicului, nici eu. Poate oi avea tu noroc, mă John, ori Ion, cum te-o fi chemând în țara ta, că tainele cerului sunt mari, băiețele!...

Dar, în lături cu vorbăria. Ia seama ici: insula cu pricina are poziția: 90°, 24' longitudine estică; 1°, 43' latitudine nordică și 1° și 25' latitudine sudică. Lămurit ori ba?

Acu' să vedem unde se află dumneaei, comoara, care, după cum umblă vorba, ar avea mai multe mii de kilograme de aur, fie în lingouri solide, fie în monede cu fețele a peste o sută de regi, fie în juvaericele muierrești. Oricum, e mai dihai decât comoara cetății Lima, capturată tot de pirăți.

După ce pui piciorul în insulă pe la sud și mergi cam o jumătate de milă, trebuie să dai cu nasul de un baobab. În fața lui, cam la 20 de stânjeni, e un cocotier, iar în dreapta și-n stânga, alți doi cocotieri. Acușa, atenție: dacă unești cu o linie cocotierii lăturalnici și cu alta baobabul și cocotierul din față, în punctul unde se întâlnesc aceste două linii acolo este îngropată comoara.

Să-ți desenez mai bine, ca să nu te-ncurci.

Învățătura mea e asta: fă ce-i face, strânge niscaiva gologănași de unde și cum ai putea, ia-ți o mână de oameni credincioși (asta-i partea mai grea) și cară-te fără zăbavă la Ecuator, să pui mâna pe aur, ca nu cumva să-ți ia înainte altul mai iute de picior.

N-ai a te teme de nimeni. După cum îți spusei, insula e pus-tie ca buzunarele mele. Bunicul auzise de la cineva că s-ar fi aciuat pe acolo un neam de femei lungane, care umblă pe cai ca amazoanele. El nu credea în baliverne de-astea, nici eu. Nu stau ele, muierile, fără bărbați, nici să le pici cu ceară.

Și, când ți-o fi bine, trage-mi câte o înjurătură zdrăvăună, în semn de recunoștință. Eu am să te-aud și – hâc! – sughit în caz-anul cu smoală.

Asta-i tot... Ce să fac dacă n-am avut parte să dau cu nasul de bogăție – târfa asta după care alergăm toți? Du-te măcar tu,

păcătoșule, și, în caz că nici pe tine nu te țin curelele, pricopsește pe altul ochit de noroc. Să ne vedem cât mai târziu, mama ei de viață! Șterge-te pe bot, să te pupe Jim Blacke.

Nu-mi dau seama cât timp rămân ca năuc, pradă unei tulburări adânci. Inima îmi bate cu putere și un stol de gânduri îmi învârtă capul. Ce întâmplare cu tâlc: să cadă tabloul din perete, să desfac rama și să dau peste acest uluitor secret care va fi, fără doar și poate, axa vieții mele!

Un gând mă mustră ușor. Parcă mi-ar spune: „Nu-i cinstit ce faci; nu trebuie să-ți însușești bunul altuia. Secretul pe care ai pus mâna e al Doinei Bianca, soția decedatului John Bordenache.”

Ba, s-avem iertare, scumpa mea conștiință! Dacă bărbatul gazdei ar fi vrut ca scrisoarea cu pricina să rămână moștenire familiei sale, de ce a lăsat-o să mucezească ascunsă în rama tabloului? Nu mi-a trecut nicio clipă prin minte să încredințeze cuiva secretul. Sau, mai bine zis, l-a lăsat la voia întâmplării. Și, uite, norocul m-a ales pe mine și cred că n-a greșit: sunt singurul care va putea să înfrunte greutățile și primejdiile legate de această grandioasă întreprindere. Voi fi totuși generos: am s-o înzestrez împărătește pe Lotte, ca să facă un mariaj bun. Altfel, săracă, așa cum este, cum s-ar încumeta s-o ia de nevastă?

Da, da, răbdare... Trebuie să mă gândesc temeinic cum să ajung în insula fără nume. Pe-ndelete, fără grabă... Ca să izbutesc la sigur...

Până atunci, să ascundem bine comoara, să nu dea cineva peste ea. Desfac ușor căptușeala hainei, vâr înăuntru scrisoarea îngălbenită de vreme, apoi cos la loc.

Și ssst! Tăcere!...

A doua zi la școală, Tarzan vine și-mi raportează că Găliganu, care nu fusese primit în echipaj, fiindcă nu mai aveam locuri, organizează și el o excursie pe Dunăre, asemănătoare cu a noastră, și că ia douăzeci de băieți, cei mai mulți din clasa a V-a și a VI-a.

Hm! N-are decât! La drept vorbind, prea puțin mă interesează excursia pe Dunăre, de când am dat peste marele secret care-mi înghite toate gândurile.

Tarzan e nedumerit.

— Cum se poate? Admiți una ca asta?

Are dreptate... Ideea cu excursia e a mea și nimeni n-are voie să mă copieze. Dar Găliganu e cel mai tare din clasă la copiat.

În recreație, îl chem deoparte și-l întreb:

— Am auzit că organizezi și tu o excursie pe Dunăre după modelul meu. E adevărat?

— Mda, cam așa e. Dacă vrei să fim împreună, nu zic ba.

Înterupem convorbirea, deoarece sună. Profesorul Laiță se ivește numaidecât cu catalogul la subsuoară. Nu-i reia ideea lui Găliganu!... Să pornim două luntre sau chiar mai multe... o flotilă întreagă de luntre...

Sau, în loc de mai multe luntre, să construim un vaporăș!... Asta da... E cu totul altceva... N-o să coste marea cu sarea. Am putea explora... Dar ce să explorăm pe Dunăre? Mai bine am porni pe mare... Că tot avem vapor... Sau pe ocean... Și să vizităm... ce? Hm, am putea merge în insula Java... Ba nu, acolo am fost, pentru mine n-ar mai avea niciun farmec... Trebuie să caut altceva... Ceva mai îndrăzneț... Stai!

Dumnezeule, ce-ar fi să pornim în căutarea comorii din insula fără nume?

Sar în sus de bucurie la ivirea gândului minunat! Acolo, acolo, vom merge cu toții! Expediția noastră va fi fără pereche... și ne vom întoarce încărcăți de glorie, cum s-a întors Columb după ce a descoperit America.

Convoc numaidecât comitetul de organizare la Tarzan acasă, în odaia de musafiri, care e foarte spațioasă. Auzind că-i o ședință importantă, băieții sunt curioși să afle cât mai repede despre ce este vorba.

Iau cuvântul și le împărtășesc planul meu.

— Excursia pe Dunăre e un fleac... Noi, băieți, trebuie să facem ceva grandios, care să rămână scris cu litere de aur în istoria patriei, înțelegeți? Plecăm în căutarea unei insule care până azi n-are nume.

Băieții sunt nedumeriți. Nu pricep ce este cu această insulă.

— Tocmai aici voiam să ajung, le spun. Aflați, dragii mei, că norocul m-a ajutat să descopăr un mare secret.

Spunând acestea, desfac cusătura hainei, scot scrisoarea veștejuită a lui Jim și o flutur în aer ca pe un trofeu de preț.

— Vedeți voi, de acest petec de hârtie atârnă soarta noastră!

Băieții zgâiesc ochii și fețele lor se alungesc de mirare.

— Ați auzit cumva de teribilul lup de mare Jim Blacke? Nu? Ei bine, a fost un marinar tot așa de priceput ca Marco Polo, Magellan sau Jean Bart. Scrisoarea pe care o am în mână e opera lui și conține secretul de care v-am pomenit. Ascultați să v-o traduc, deoarece e scrisă în englezește.

Le citesc răvașul cu pricina, omițând, firește, a arăta poziția insulei și harta. Ei înțeleg că vreau să păstrez secretul numai pentru mine, ca să nu îndur vreo surpriză neplăcută din partea cuiva sau vreo trădare. Oricine în locul meu n-ar fi făcut altfel.

— Formidabil! exclamă Tarzan.

— Extraordinar! Fenomenal! strigă ceilalți de-a valma, cuprinși de o febră ciudată.

— Cum ai intrat în posesia documentului? Spune-ne și nouă, mă roagă Magotu.

— Ssst!... pun eu degetul în dreptul gurii. Nu pot să suflu nicio silabă, nicio literă măcar. Dacă v-aș da în vileag sursa și ar transpira ceva, adio viață! M-ați găsi asasinat...

Băieții sunt cuprinși de fiori. Da, da, se poate... Primejdia e mare... Tot atât de mare ca secretul... Câți n-ar vrea să se înfrupte din comoara noastră, chiar călcând peste cadavre?

Am pus bine problema ca să evit o dată pentru totdeauna cuuzitateea lor.

— Trebuie să lucrăm conspirativ, adaug, asta-i toată filozofia. Dacă pălăvrăgim fără rost, se duce pe copcă secretul... Deci, la căt la gură...

— Da, da, așa e, strigă ei laolaltă, adânc convinși, și se simt mândri și importanți că se înhamă la o asemenea treabă plină de primejdii, dar atât de generoasă!

După o mică pauză, în timpul căreia fiecare se simte în sine ca un crou încărcat de glorie, Gălbează se ridică și întreabă:

— Mă rog, am putea ști ce dată poartă documentul?

Îmi place: nimeni nu-i mai spune scrisoare, ci document... Mă uit la dată:

— 8 mai 1902.

— Sunt 12 ani de atunci...

— Cam mult, obiectează Tarzan. Dacă, între timp, insula a fost descoperită de alții?

— Imposibil! decretez eu cu cea mai mare certitudine. Nimeni n-a îndrăznit să se aventureze până acolo. Și chiar dacă s-a aventurat, tot degeaba: n-avea datele precise pe care le posed eu.

— Noi vom îndrăzni, strigă Tarzan, chiar dacă ar crăpa de ciudă Păleață și Basu.

— Vom înfrunta orice lovituri, fredonează Domisol din marșul *Pe-al nostru steag*.

— În orice caz, înainte de a porni, trebuie să ne documentăm serios, propune Esculap. Am o carte groasă despre America.

— Nici vorbă, îi răspund. N-o să plecăm în necunoscut, așa cum a făcut Columb.

— Aș vrea să citesc și eu povestea lui Columb, spune Tarzan.

— Ți-o aduc mâine. De acum înainte vom citi numai călătoriile celebre: Columb, Magellan, Amerigo Vespucci, Diaz de Solia, de La Pérouse, Vasco da Gama, Marco Polo etc., etc...

Plănuim așa: până la terminarea studiilor universitare, vom economisi mereu bani, să strângem câte zece mii de lei de șapcă. Cum expediția va fi compusă din 100 de persoane, vom avea la dispoziție un milion de lei... Cu acest milion, cumpărăm o goeletă de cel puțin 10 mii de tone... Afară de asta, ne putem împrumuta, căci la întoarcere vom putea plăti orice datorie, oricât de mare.

Avem însă nevoie de oameni pricepuți. După terminarea liceului, Tarzan, Găliganu și cu mine trebuie să urmăm Școala de Navigație ca să ieșim câteștrei ofițeri de marină. Esculap va fi farmacistul expediției, Gălbează – inginer de mine, Ploșniță – medic, Țiganu – inginer electro-mecanic, Domisol – șeful muzicii militare – și așa mai departe, ne specializăm fiecare în vederea grandioasei expediții.

Într-o săptămână proiectul nostru atinge proporții nebănuite. Elevi din toate clasele, până și cei din clasa I, vor să se înscrie în echipaj. Tarzan cumpără un registru și începe să-i treacă, după ce, în ședințele comitetului de direcție, discutăm asupra aptitudinilor fiecăruia. Nu primim însă decât elevi din clasele a VIII-a, a VII-a și a VI-a. Atât, și nimic mai mult.

Într-o dimineață, înaintea primei ore de curs, Rogvaiv vine la banca mea și mă roagă să-l primesc și pe el în echipajul nostru.

— Du-te la Tarzan, el se ocupă cu înscrierile.

— Am fost, dar nu vrea.

— Nu se poate... De ce să nu vrea?

— Mi-a împrumutat niște bani, i-am dat înapoi, însă fără dobândă. De-asta e supărat. Știi...

— Las' că-i trece. Fă-mi o cerere, Rogvaiv, și ad-o-ncoace.

— O am la mine.

Mă uit fugar peste hârtie și privirea îmi cade pe semnătură: Cătălin Preda. Îl cheamă tot Cătălin, ca pe Șoimaru, și eu habar nu aveam. Din pricina poreclelor ăstora afurisite, nici nu mai știm cum ne cheamă cu adevărat unii pe alții.

— S-a făcut, Rogvaiv. Începând de azi, ești de-ai noștri.

Îmi mulțumește și pleacă fericit... Bun băiat!

Ah! expediția aceasta este un vis sublim care mă face să trăiesc cele mai plăcute clipe...

Întotdeauna, înainte de culcare, mă plimb cu gândul – câte un ceas-două – prin locurile pe care va trebui să le explorăm... Din cauza asta uit de tot de Alina și de scrisoarea pe care voiam să i-o scriu de atâta timp.

Ah! ce minunat are să fie! Jim și bunicul său nu cred că insula fără nume e locuită... Dacă, totuși, se află acolo Țara Amazoanelor de care am auzit vorbindu-se de atâtea ori? Trebuie să fie femei agere și frumoase, așa cum mi-o închipui pe Anca din Soveja, eroina unei piese de teatru citite mai de mult.

Parcă o văd pe regina lor târându-se la picioarele mele, ca să-i cruț viața. Ba nu – nu se târăște – reginele sunt mândre, dimpotrivă, mă privește lung, cu ochii triști. E atât de fermecătoare. Are degete

lungi, în care strălucesc inele de aur cu perle. Pe cap poartă o diademă uriașă din aur masiv, încrustată cu pietre prețioase.

Curtea reginei e alcătuită din amazoane alese pe sprânceană, care stau călare pe cai în jurul suveranei lor.

— Cum te cheamă? o întreb eu pe regină.

— Makala, îmi răspunde ea.

— De astăzi înainte veți fi soția mea, îi poruncesc prin talmaci...

Ea strunește calul care îngenunchează în fața mea, în semn de supunere, așa cum am văzut la Royal-Circ, un cal care se pleca în fața publicului.

— Stăpâne, cum ți-i voia!

Apoi începem serbările nunții, care trebuie să dureze șapte zile și șapte nopți. De asemenea, statul meu major, alcătuit din Tarzan, Esculap, Domisol, Găliganu, Rogvaiv, Magotu, Gâlbează și Țiganu, se însoară cu domnițele din suita reginei.

Și încep domnia în Țara Amazoanelor, pe care o botez după numele meu, Dimuda... Dimada... Dimaida... Hm! nu merge. Parcă mai frumos sună Grigorida... Da, țara Grigoridei... iar eu iau titlul de Grig I-ul.

Cât m-aș bucura dacă Lotte ar putea să ne facă o vizită. Aș primi-o chiar în sala tronului, cu toate onorurile, ospătând-o, bineînțeles, împărătește. Abia atunci are să-și dea seama cât era de proastă făcând pe mofturoasa cu un tânăr ca mine, menit să ajungă pe cele mai înalte culmi.

Am s-o poftesc și pe Alina, oricât ar costa o asemenea călătorie, ca să dea în capitala Grigoridei câteva reprezentații cu ansamblul operei, mai ales *Aida*, care-mi place mult.

Și așa adorm fericit, cu surâsul pe buze, purtat de aripile reveriei într-alt colț de lume, cu soare mult și vegetație luxuriantă, străjuit de apele molcome ale Pacificului.

Toate astea nu sunt decât fructul închipuirii, dar e atât de dulce și de gustos acest fruct, încât mereu aș mușca din el fără să mă satur.

Vacanța de Crăciun

A venit vacanța Crăciunului. La școală e zarvă mare. Pe toți parcă ne roade un neastâmpăr ciudat. În ultima zi, nici lecții nu mai facem.

Când sună de ieșire, ne îmbrățișăm unii pe alții, ca frații, și ne despărțim. Aud că Basu are de gând să plece la București în timpul vacanței. Păleată ar vrea să-l însoțească. Dar n-are bani. De aceea lansează la rezezeală o listă de subscripție, ca să-l împrumute clasa cu banii de care are nevoie. Se jură pe ochii lui din cap că îi va restitui după Crăciun.

Deși suntem în raporturi destul de reci, totuși contribuim la împrumut și-i îndemn și pe alții să facă același lucru, ca să nu spună că i purtăm pică, deși știu că nimeni n-are să mai vadă vreun ban de la el. Nici mie n-are de gând să-mi restituie banii împrumutați.

Când mă ridic de la masă, vine Marița, servitoarea, și mă anunță că a sosit sania de la țară și că a tras în curte. Magotu fuge numaidecât s-o vadă. Apoi, rebegit de ger, se-ntoarce în sufragerie cu moș Ioniță.

Îmi fac bagajul, în timp ce moșul înfulecă ceva la rezezeală, deoarece trebuie să ajungem acasă înainte de a se înnopta.

Magotu pleacă după-amiază, iar Zgără și Cuviosul Gigi, mâine dimineață. Îmi iau rămas-bun de la toți și le urez petrecere bună de sărbători. Lotte nu e aci... Trebuie să-mi iau rămas-bun de la ea.

— *Mia bambina! Mia bambina!* o strigă Dona Bianca. S-a dus, pesemne, în odaia ei.

De ce o fi plecat tocmai acum, când știa că trebuie să-mi iau rămas-bun? Tot mai ține supărarea? Mă duc și bat la ușa ei.

— Cine e? întrebă Lotte dinăuntru.

— Eu sunt! Îți urez petrecere bună!

— Mulțumesc, asemenea, răspunde ea, fără să deschidă.

Mă urc în sanie, cu inima grea. Nu mă așteptam să-mi facă o figură ca asta!

Îmi petrec tot timpul citind și făcând planuri în legătură cu expediția din insula vrăjită.

Am găsit în biblioteca tatei doar trei cărți tratând călătoriile celebre, pe care le dau repede gata. Pe dosul uneia dintre ele gășesc înșirate o mulțime de lucrări, tratând expediții vestite în decursul secolelor. Notez titlurile pe o bucată de hârtie, cu gândul de a comanda la Paris aceste cărți. De revelion vine la noi familia Pâslaru. Domnul Barbu, prieten bun cu tata, e proprietarul unei moșii întinse, vecină cu a noastră. Au fost chiar colegi de școală. Pâslarii au două fete: pe Coralia, care s-a dus cu inginerul ei să petreacă sărbătorile la Sinaia, și pe Ioana, o codană de vreo 13 anișori, zburdalnică și răsfățată, care urmează școala la București. E în clasa a III-a.

Ne simțim foarte bine în tovărășia lor. Când pendula din salon bate 12 lovituri, destupăm câteva sticle de șampanie și ciocnim între noi cupele spumoase.

Ioana, care a dat pe gât două păhăruțe, s-a amețit. E mai roșie la față decât o cireășă. Vine întins la mine și îmi spune tare, fără urmă de sfială:

— Când oi fi mare, mă mărit cu tine. Vrei?

Pufnesc în răs... Codana se supără foc și începe să plângă cu hohote.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă tatăl ei.

— I-am spus lui Griguță că vreau să mă mărit cu el... și...

— Și el?...

— A început să râdă.

Atunci, Pâslaru mă ia în primire.

— Cum se poate, banditul, una ca asta? Auzi, fetița mea să-ți facă o asemenea ofertă și tu s-o respingi?

— Nu-i adevărat, nene Barbule... Și eu vreau s-o iau de nevastă pe Ioana...

— Ei vezi, Ioano? De ce faci atunci tărăboi?

— Serios, vrei, Griguță? mă întrebă ea înșeninată.

— Foarte serios.

— Dacă-i așa, facem angajament în scris.

— Bine, facem.

Îi scriu pe o foaie de hârtie că, după terminarea studiilor, mă oblig s-o iau de nevastă, și iscălesc.

Toată lumea râde să se prăpădească și până dimineață se învinge o veselie molipsitoare.

Domnișoara Lidia

Mă întorc de Bobotează, în loc de Sf. Ioan – adică mai devreme cu o zi –, din cauză că tata are treburi la Craiova.

Sania mă lasă în fața casei și apoi pleacă mai departe cu tata. Mă lupt cu două geamantane pe care le târăsc anevoie prin curtea acoperită cu un covor de zăpadă. Sosirea mea stârnește surpriză. Lotte are musafiri: câteva colege de școală, pe care le-a primit tocmai în camera mea. Mă roagă să nu mă supăr din cauza asta. Nu știu că mă întorc mai devreme. Îi răspund că nu mă supăr pentru niciun lucru, fiindcă eu nu sunt mofturos ca ea. Ea zâmbește, știind că fac aluzie la figura din ajunul plecării, când s-a închis în cameră ca să nu-și ia rămas-bun. Apoi mă prezintă celor trei invitate. Două dintre ele, surorile Cocoranu, sunt gemene, amândouă mici uțe și firave ca niște păpuși de porțelan. Cea de a treia e o fată înaltă și bine făcută, foarte veselă și guralivă. O cheamă Lidia Predescu. Are ochii verzi și, ceea ce mi se pare curios, e tunsă bătește, pe când Lotte și surorile Cocoranu au cozi care le atârnă pe spate. Dona Bianca nu e acasă; e dusă undeva, prin vecini. Cu atât mai bine. Ne distrăm și singuri. Lotte ne tratează cu prăjituri, cozonac și vișinată făcută în casă.

— Stați, fetelor, le spun, am adus două sticle de șampanie...

— Ura! Bem șampanie, strigă Lidia. Repede, Charlotte, adu-ți cupe și pișcoturi!

— Pișcoturi n-am, draga mea...

— Am eu. Așteptați o clipă să desfac geamantanul...

Ești teribil, Dima, *ma parole!* exclamă Lidia foarte familiar. Lotte aduce cupele, iar eu șampania și pișcoturile rămase de la revelion.

— Mmm! ce mai pișcă, râde Lidia, arătându-și dinții albi.

Îndemn fetele să bea. Cu chiu, cu vai, Lotte dă pe gât o cupă, iar gemenele abia își moaie buzele. În schimb, Lidia și cu mine ducem tot greul. Acum e timpul să punem și puțină muzică. Aduc patefonul și pun câteva plăci...

— Dansezi, Dima? mă întreabă Lidia.

— Da, duduie Predescu.

— Atunci, fetelor, am rezolvat problema. Dar unde dansăm?

— Dacă vreți să trecem în sufragerie... E mai mult loc acolo...

Trecem în sufragerie și într-o clipă masa și scaunele sunt trase la perete.

— Eu am grijă de patefon, spune Lotte.

— Nu se poate... trebuie să dansezi și dumneata, intervin eu.

O invit la dans pe Lidia, deși trebuia să încep cu Lotte. Vreau să-i plătesc polița pentru purtarea ei. Lidia dansează minunat, de parcă ar fi maestră la Juventus. Se lipește de mine și mă încolăcește cu mâinile, ca o iederă. Apropierea ei îmi stârnește o ameteală mai tare decât șampania. Mă desprind ușor de ea, căci mă sfiesc de fetele celelalte. N-aș vrea să-și închipuie cine știe ce despre mine. Dar Lidia își lipește din nou pieptul de mine și obrazii de fața mea.

„Căprița asta e femeie sută-n sută“, gândesc eu iscodit. Are stofă – prima calitate! În timpul dansului, o întreb curios:

— Ești colegă cu Lotte?

— Am fost... anul trecut.

— Dar acum de ce nu mai ești?

— Fiindcă am intrat funcționară la Poștă. M-am săturat de școală.

— Serios?

— De ce nu mă crezi? N-am niciun motiv să te mint. Tu în ce clasă ești?

Auzi colo, nici nu ne cunoșteam bine și mă tutuiește. Știi, e o îndrăzneală și jumătate!

— Într-a șaptea, îi răspund.

— Ești puști... cu caș la gură... râde ea.

Placa se isprăvește. O las pe Lidia și comand un vals. De rândul acesta, dansez cu una din surorile Cocoranu. Fata nu seamănă nici pe departe cu Lidia: e sfioasă, cu un aer serios de bătrânică,

și păstrăm între noi o distanță cuviincioasă. Apoi dansez cu Lotte. Încerc s-o lipesc de mine, dar ea se desprinde fluid, fără să spună o vorbă. Trag uneori cu coada ochiului spre ea: e palidă și se uită atât de ciudat la mine!

Ne odihnim puțin. Fetele sunt obosite. Le îndemn să mănânce prăjituri și rumenesc din nou cupele cu șampanie spumoasă.

— Vivat!

Ciocnim. Dar bem numai eu și Lidia. Nu mă dau bătut până când nu reușesc să le fac pe Lotte și pe surorile Cocoranu să golească potirele până la fund.

Începem din nou dansul.

— Lotte, n-aveți *Dunărea albastră*? întrebă Lidia.

— Ba da. Trebuie să fi rămas dincolo.

Mă reped să caut placa în camera mea, unde sunt și celelalte.

— Merg și eu să-ți ajut, sare Lidia.

Întărăm amândoi în odaie și începem să cotrobăim prin maldărul de plăci. *Dunărea albastră* e printre cele dintâi – deasupra.

— Ce repede am găsit-o, constat eu cu o umbră de regret.

— N-ai fi vrut s-o găsești așa de repede?...

— Nu... Aș fi vrut s-o căutam mult... mult... Până mâine...

— De ce? mă întrebă fata și mă fixează cu ochii adânc.

— Pentru că... pentru că... îmi place să stau cu... tine.

— Serios?

— Foarte serios.

— Știi că ești cam îndrăzneț... puștiule?

— Sunt mult mai îndrăzneț decât îți închipui...

— Zău? Aș vrea s-o văd...

— Uite!

Îi prind capul cu amândouă mâinile, i-l răstorn (cum l-am văzut la cinema pe Ivan Mosjukin) și o sărut pe gură.

— Puști nebun! șoptește ea înfiorată și ochii îi sclipesc ciudat în orbite.

— Aș vrea să te mai văd... Îmi dai voie să-ți scriu?

— Eu nu-ți dau. Dar tu poți să-mi scrii...

— Bine, Lidia... s-a făcut!

— Hai să mergem în sufragerie, să nu-și închipuie sclifositele alea cine știe ce.

— Să mergem, îi răspund cam contrariat de ușurința cu care aruncase prietenelor ei epitetul de sclifosite.

Dansăm până se înserează. Lotte stă mai mult la patefon. E tristă și nervoasă. Din cauza asta sparge o plăcă. Și tocmai *Dunărea albastră*.

Una dintre surorile Cocoranu o întrebă:

— Ce ai, Bordenache, nu te simți bine?

— Mă doare îngrozitor capul. Probabil șampania mi-a făcut rău.

Lidia, care a auzit conversația, îmi șoptește pe când dansez cu ea:

— E geloasă rău, Charlotte. N-o fi amoretată de tine, fetița?

— Da' de unde! Ți se pare...

— Spui drept? Să se facă așa cine minte?

— Să se facă! Nici n-aș putea să țin la o față atât de mofturoasă...

— *Ti credo*, Alfredo! râde ea.

S-aude un zgomot în antreu. Trebuie să se fi înapoiat Dona Bianca. Îi ies în întâmpinare.

— A, dumneata, Dima? Te-ai întors? A-la-la, *mio Dio!* Ce-i aici, fetelor? *Faciate la fiesta?* De unde aveți șampanie?

— Dima a adus-o, mamă!

— Apoi el e întotdeauna capul răutăților... Dar ce înseamnă asta? Patru fete și un cavaler? Nu v-ați bătut pe el?

— *Ma no, mamma!* Nu face să ne smulgem părul pentru el, răspunde Lotte cu un surâs ironic.

— Auzi, Dima, ce spun domnișoarele despre dumneata!

— E adevărat, Dona Bianca: nu și-au rupt cosițele, dar tot o doare pe câte una capul din cauza mea.

— Poți să crezi mult și bine. Mă doare capul din cauza șampaniei.

— Dar șampania cine a adus-o? Nu tot eu?

Lotte n-are ce să mai răspundă. Am îmfundat-o!

Când se sparge petrecerea, eu cu Lotte conducem fetele până la poartă.

— Charli dragă, vino duminică pe la mine, o invită Lidia. Apoi adaugă: Poți să-l iei și pe Dima.

— Bine, să vedem, răspunde Lotte cu o jumătate de gură. Te anunț eu dacă venim.

Când ne întoarcem în casă, se iscă o ceartă între mamă și fiică:

— Ți-am mai spus că nu-mi place prietenia ta cu stricata asta.

— Mai mare cu patru ani decât tine și...

— N-am invitat-o eu, se apără Lotte.

— Dar cine?

— A venit fără s-o cheme nimeni. S-a întâlnit cu Cocorâncile pe stradă... Cu ce sunt eu de vină?

— Altă dată să nu se mai întâmple.

Sunt înciudat de ceea ce se pune pe seama Lidiei. Îmi iau inițiativa în dinți și o întreb pe Dona Bianca:

— De ce e stricată? Are purtări rele?

— Anul trecut a fost eliminată din școală. Acum a pus cartonașii în cui și-și face de cap. Bărbații se țin când după ea.

— Dacă-i frumoasă, de ce să nu se țină? o apăr eu.

— Vorbești prostii, sare Lotte înțepată și pleacă în camera ei.

Schimbăm subiectul. Profit că am rămas singur cu gazda, ca să aduc vorba despre bărbatul ei, John Bordenache. Ea îmi povestește, cu ochii pe jumătate închiși, cum l-a cunoscut, logodna lor la Constantinopol în biserica ortodoxă de la Kalamis și o mulțime de întâmplări din viața lor.

Era un om și jumătate, cu putere herculeană și suflet de copil. Pe câți marinari n-a salvat de la moarte!

— De ce s-a făcut negustor după aceea? o întreb, urmărind înălțimea unui gând ascuns.

Voia să câștige bani mulți, ca să facă o călătorie, undeva, în Oceanul Pacific, crezând că acolo va găsi mine de aur... Ți-am spus că era naiv ca un adolescent.

— Și a renunțat la călătorie?

— N-a mai apucat s-o facă. Suferea, bietul, de inimă și în câteva clipe boala l-a doborât... Iacă, se împlinesc șase ani, în martie, de când l-am pierdut, spune Dona Bianca, clătînând capul cu ochii ațintiți, undeva, departe...

...Așadar, el voia să plece... după sfatul prietenului său, Jim. Credea în insula vrăjită și căuta să strângă banii trebuincioși, dar moartea i-a zădărnicit planul. Asta voiam să știu...

Da, da, soarta n-a vrut să plece tatăl lui Lotte, m-a ales pe mine. Și n-a greșit: eu voi duce la îndeplinire acest vis îndrăzneț!

Razna

În consfăturile noastre vine la ordinea zilei organizarea unei armate care va trebui să le învingă pe aprigele amazoane din insula fără nume. Treaba asta nu-i ușoară. Eu va trebui să renunț la marină și să îmbrățișez cariera militară, ca să pot conduce luptele după toate regulile tacticii și strategiei moderne. Mai desemnez zece băieți care, de asemenea, se vor face ofițeri combatanți. În cazul acesta, trebuie să mărim considerabil numărul expediționarilor.

Ce facem atunci, cum o scoatem la capăt? N-o să ne ajungă un singur vapor, va fi nevoie de o flotă întreagă...

Magotu vine cu o propunere:

— Fraților, eu zic să imbarcăm numai cadrele ofițerești. Trupa o recrutăm peste Ocean. Ne oprim în America de Sud și acolo angajăm oameni cu plată.

Are dreptate. În Argentina se găsesc mercenari cu duiumul, îi vom plăti gras, și-n două luni vor fi gata instruiți să pornim lupta împotriva amazoanelor... Numai muniția o luăm din țară, sau o comandăm la Uzinele Skoda.

— Nu vă pripiti așa, sare Găliganu grijuliu. Dacă mercenarii noștri vor mirosi comoara după care umblăm și ne-o suflă de sub nas?

Toți rămân mofluzi, cu gura căscată. Mde, nu e pentru cine se pregătește...

— Stați, băieți, îi liniștesc eu, numai unor guguștiuci li se poate întâmpla așa ceva. Armata și grupul expediționar vor opera separat. Începem săpăturile numai după ce cucerim insula amazoanelor, așa încât mercenarii habar n-o să aibă de existența comorii.

Gândul meu e s-o iau de soție pe regina amazoanelor (dacă într-adevăr există), însă deocamdată nu vreau să-l dau în vileag, ca să nu-și închipuie cineva că umblu numaidecât să ajung rege.

Dar Tarzan tot a dibuit ceva.

Eu cred, spune el, că-i mai bine să-i ducem reginei niscaiva danuri, decât să-i declarăm război. Mai degrabă o amăgim cu darurile.

De ce? întrebă într-un glas băieții.

Ca să se însoare Dima cu ea... Atunci suntem călare pe simație și nu mai avem nevoie nici de mercenari, nici de muniții.

Colegii se uită unii la alții întrebători, ridicând din umeri sau dându-și coate.

Nu vă mirați așa, le spun. Ideea lui Tarzan e ingenioasă. Aș putea, la urma urmei, s-o fac și pe asta, pentru reușita expediției...

Dacă o fi urâtă ca Muma-Pădurii? își dă Gâlbează cu părerea.

Nu se poate. Regina trebuie să fie cea mai frumoasă dintre amazoane.

Tarzan mai pune o întrebare:

Ai avea ceva împotriva dacă ne-am însura și noi cu doamnele de onoare?

Chiar vă rog!

Dacă e așa, zice Ploșniță, ce ne-ar împiedica să rămânem acolo și să întemeiem o nouă țară?

Asupra acestei probleme nu ne putem încă pronunța de pe acum. Însă iau notă de propunerea ta, care e interesantă.

Băieții, văzându-se ca și însurați cu fermecătoarele amazoane, sunt cuprinși de o veselie ciudată și aruncă șepcile în sus, apoi, ca bărbați, joacă pe ele cu picioarele până le fac zob.

Ho, nebunilor, ce v-a apucat? îi admonestez cu toată asprimea.

— Mi-ați făcut capul calendar cu amazoanele voastre, zice Magotu. Eu nu cred în basme, nici să mă pici cu ceară...

De ce, mă, urangutane? sar toți pe el.

— Păi nu v-am mai spus? Cum o să trăiască muierile alea fără bărbați? Nu se poate... *Non possumus*.

— De ce să nu se poată? îl înfruntă Ploșniță.

Pentru că și căci n-au cum să se-nmulțească, bă, deșteptul lui papuc...

Magotu ne-a încuiat. Spiritul lui practic se sprijină pe o logică sănătoasă.

Tu ce părere ai despre toate astea? îl întrebă Găliganu pe Rogvaiv, care până acum n-a scos un cuvânt măcar.

— Foarte proastă. D-aia te-aș ruga, Dima, să mă ștergi din controalele voastre, dacă veți continua tot așa.

— De ce, Rogvaiv? Ce te-a apucat? Ai vreo nemulțumire?

Toți se miră și fac roată în jurul lui, să audă motivele pentru care vrea să părăsească expediția.

— Sunteți neserioși, pe legea mea, umblați cu picioarele în aer, parcă ați fi copii. Aud că vreți să ajungeți ofițeri combatanți ca să porniți război contra amazoanelor. Când devii ofițer, faci parte dintr-un corp organizat, adică din armata română, nu? Cine are să vă dea voie să luptați peste capul comandanților voștri și peste conducerea țării? Și cu cine? Cu un stat organizat, cu Republica Ecuador, în stăpânirea căreia se află arhipieleagul Galapagos, respectiv insula aceea fără nume. Într-un cuvânt, noi, elevii Liceului „Mihai Bravu“, ne războim cu forțele armate ale Ecuadorului. Păzea, că te facem pilaf, Ecuadorule, dacă te pui cu noi!

Băieții izbucnesc în râs.

— Râdeți, continuă Rogvaiv încălzit. Sigur că-i de râs. Și pe urmă, Dima, nu pricep cum de v-a intrat în cap să faceți colonialism? Și de unde ați scos bazaconia cu amazoanele, pe care n-o cred nici copiii de la grădiniță?

Tarzan, Ploșniță și Găliganu îl combat:

— Amazoane există, tot așa cum există și fluviul cu același nume. Problema e dacă locuiesc în insula cu comoara sau nu... Dacă n-ar fi acolo, de ce pomenește Jim de ele? Așadar, las-o mai ușurel cu „bazaconia“.

— Rogvaiv are dreptate, sar eu, luându-i partea. Chiar Jim Blacke se îndoiește de existența lor. Însă adevărul e că nouă ne place să credem în amazoane și să ne umplem închipuirea cu ele. Rogvaiv mai are dreptate și în privința *colonialismului*. Am luat-o razna... Sigur, n-o să provocăm războaie și n-o să cotropim pe nimeni. Ia spune tu, Rogvaiv, cum vezi expediția, în linii mari? Că eu nu mai știu pe ce lume sunt... zău așa.

— Cât se poate de simplu. E vorba de o comoară, nu? N-o putem captura decât singuri, orice străin de noi înseamnă o primedie. Avem nevoie de un vas al nostru, condus de noi, cu puterile noastre. Lucrul e posibil în timp. Acum ce facem cu aurul

găsit? El aparține expediționarilor, unui grup de oameni. Ei bine, vom trăi câțiva ani împreună... într-o insulă-paradis... folosindu-ne timpul cât mai rațional, pe baza unui program riguros respectat. Trebuie să chibzuim foarte serios.

- N-ar fi mai potrivit să ne facem locuințe și să rămânem acolo? În orice caz, vom trăi mai bine decât aici, zice Ploșniță. Și îndată i se aliază câțiva ademeniți de propunere.

— Să ne mai gândim!... Să ne mai gândim! le spun furat, la rândul-mi, de aceeași propunere. Apoi mă adresez lui Rogvaiv: Cred că ai văzut bine, dragul meu!

Lotte e geloasă?

A doua zi, la prânz, găsesc o scrisoare. La început, credeam că e de la mama, dar ea nu-mi scrie pe plicuri roz. O desfac. E de la Lidia. Imi cere să ne întâlnim azi între patru și patru și jumătate, la cofetăria Moderna, cică are să-mi spună ceva foarte important. Mă gândesc ce-o fi având să-mi spună atât de important? Să mă duc? Adică de ce nu? N-aș zice că mă prăpădesc după ea, dar nici nu-mi displace. Gazda susține că-i o fată cam ușuratică. Ce-mi pasă? N-are decât... Aș vrea ca Lotte să afle că am primit scrisoarea și că mă duc la întâlnire. Ar crăpa de ciudă, nu alta. Mă gândesc s-o las pe masă, să creadă că am azvârlit-o așa, din neglijență. Curioasă cum e, are să dea peste ea și o s-o citească. Nu-mi convine însă: e plină de greșeli, Lidia e certată rău cu gramatica. Dacă aș lăsa numai plicul, n-ar ști despre ce este vorba, și atunci n-am făcut nimic.

După ce isprăvim cu dejunul, Zgâră mă ia deoparte, și-mi spune:

— Ți-a venit o scrisoare. Ai primit-o?

- Da, îi răspund. De unde știi?

— Eram cu Bambina la poartă, când a trecut factorul.

— Și cui i-a dat-o în mână?

— Ei.

Mă bucur de descoperirea asta. Așadar, tot știe ceva. Poate că-și miștuie cam despre ce este vorba, judecând după culoarea plicului.

Lui Magotu și lui Zgâra nu le spun nimic. Cel mai mare omagiu pe care-l aduci dragostei este s-o ascunzi cât mai bine, spune Anatole France în reflecția nr. 34 din *Maculatorul meu special*. Eu n-am scris cugetările astea numai ca să le scriu; le și aplic în viața de toate zilele, bineînțeles, cu prudență, pentru că mi-e frică să n-o pățesc ca Robert din *Le Disciple*.

Îmi lustruiesc ghetetele și-mi pun uniforma cea nouă, pe care o îmbrac numai în zilele de sărbătoare. Cu cât se apropie ceasul întâlnirii, cu atât sunt mai neliniștit și mai nerăbdător. Limbile pendulei parcă-s de plumb, așa de încet se mișcă. Nu-i mai cer voie Dinei Bianca: mi-e greu s-o mint. Plec și așa, chiar dacă m-ar muștra după aceea. Trebuie să sufăr puțin: nu se poate dragoste fără suferință.

Mă privesc îndelung în oglindă, unde mă văd întreg. Nu sunt urât, am trăsături energice, ca tata. Aș fi voit să semăn mai degrabă mamei. Atunci s-ar prăpădi fetele după mine, căci mama e frumoasă. Mă necăjesc câteva coșuri care mi-au ieșit pe obraz și în frunte. Încerc să-i strivesc, apoi dau cu pudră, dar tot se cunosc.

Aud parcă ciocănituri mărunte. Dintr-o săritură sunt la ușă. Când deschid, dau cu ochii de Lotte. Câteva clipe ne uităm unul la altul, fără a rosti un cuvânt. Nu pot s-o întreb ce caută; e nepolitic, trebuie să plec, și mi-e frică să nu mă țină de vorbă.

— Te deranjez? mă întrebă, surâzând ușor, și intră în odaie.

— Nu, deloc, o mint și mă simt foarte stânjenit din cauza acestor vizite nepotrivite.

Ea mă măsoară de sus până jos, vede că mi-am pus uniforma nouă și nu zice nimic. Deodată mă întrebă, aproape răstit:

— Nu vrei să jucăm șah?

— Scuză-mă, te rog, nu pot acum...

— De ce? mă înfruntă, ținându-mă cu privirile.

— Trebuie să plec...

— Unde?

— La un coleg... avem de lucrat câteva exerciții de algebră pentru mâine.

— Daaa?! face ea bănuitoare, uitându-se la mine de sus. Mâine n-aveți matematica. Sau minte orarul?

Mda, am scăpat din vedere. Orarul, prins în perete cu pioniere, mi-a dat de gol. Nu mă pricep să ticluiesc minciuni la repezeală.

Ei bine, pentru poimâine, e totuna.

Atunci, ai să te duci mâine pentru exerciții. Acum am poftă de șah. N-ai idee cât mă plictisesc.

Nu mă dau bătut.

N-ai decât să joci cu Gigi... Cu el joci întotdeauna.

De rândul ăsta vreau să jucăm împreună.

Și dacă nu vreau?

Ea face ochii mari.

Cum, mă refuzi?

Dumneata de ce ai refuzat să-mi cânti *Elegia*?

Pentru că așa am avut poftă!

Ei bine, și eu am poftă să te refuz. Suntem chit.

Lotte e palidă ca ceara și face sforțări ca să nu izbucnească. Mă uit la ea și deodată îmi trece prin minte un gând ca o lumină. Dumnezeule, fata asta mă iubește îngrozitor... A ghicit, pesemne, că mă duc la o întâlnire și caută să mă împiedice cu orice chip. Altfel, ce rost ar avea stăruințele ei? Nu renunț însă la întâlnire, în ruptul capului. Chiar asta vreau: să sufere cumplit din pricina mea. Îmi pun șapca și dau să ies. Sunt hotărât, nu glumesc. Lotte s-a făcut și mai palidă decât adineauri și are ochii tulburi. Se vede că măciodată nu i s-a întâmplat s-o înfrunte cineva astfel.

Prin urmare, ții cu tot dinadinsul să pleci?

De rândul ăsta, sigur pe mine, o privesc, superior:

Trebuie să înțelegi!

Ei bine, n-ai să pleci, scrâșnește ea, înfruntându-mă.

Nu, zău? Aș vrea s-o văd!

Așteaptă, numaidecât!

Cât ai clipi din ochi, fuge pe coridor și încuie ușa. Când îmi dau seama, e prea târziu. Zgâlțâi clanța, bat în ușă – degeaba. Sunt prizonier în odaia mea.

Deschide, strig, nu-i frumos ce faci!

Domnul matematician e rugat să-și facă singur exercițiile de algebră, fără preparator, răspunde ea semeț, de afară.

Sunt buimăcit. Când a avut vreme să închidă? Cheia era doar pusă pe dinăuntru. Se vede că a mutat-o mai dinainte – tot avea ea planul să mă încuie.

— Deschide, insist, lasă gluma la o parte!

— Cine e mojić cu o fată se pedepsește cu carceră. Peste trei ore, domnul mojić își va recăpăta libertatea.

— Trei ore? Ești nebună? strig mâniat foc.

— Încă o oră de carceră pentru obrăznicie. Total: patru ore.

— Să știi că sparg ușa.

— O plătești ca popa.

— Strig, urlu, are să mă audă lumea și te faci de răs.

— N-ai decăt. Nu-i e nimeni acasă. La revedere, stimate domn.

Cel mai cuminte lucru e să te resemnezi.

N-am auzit vorba din urmă.

— Cum ai zis?

— Re-sem-nea-ză-te! silabisește ea.

Aud pași în sus, pe coridor. Se depărtează.

— Ascultă, nu pleca! strig din răspuțeri. Sunt dispus să jucăm șah.

— Îmi pare rău, mie mi-a pierit pofta.

Așadar, iată-mă prizonier. Ei bine, fata asta e nebună de-a binelea. Am să i-o plătesc cu vârf și îndesat. E patru și jumătate. Desigur, Lidia mă așteaptă la cofetărie în clipa asta. Ce să fac, cum să scap de aici? Deschid fereastra și încerc să vâr capul printre vergele. Nu se poate, sunt prea dese și nu încap. Turbez de ciudă. Și totuși, trebuie să mă eliberez, orice s-ar întâmpla, îmi frământ mîntea să descopăr un mijloc, oricare, dar n-ajung la niciun rezultat.

„N-am să-i mai vorbesc niciodată“, mă hotărâsc. Renunț la ideea de a evada. E o imposibilitate. Văd pe masă plicul Lidiei. Biata fată, cum m-o fi așteptând!... Dacă ar bănui măcar ce mi s-a întâmplat!

„Nu cumva Lotte mi-a deschis scrisoarea?“ îmi trece prin mîntea ca un fulger. De unde știa că plec, pentru a mă împiedica la timp?

Cercetez plicul la încheieturi. Într-adevăr, a citit-o! Și a lipit la loc plicul. Pare încă umedă lipitura...

Afurisită fată! Asta are s-o coste mult. Cu atât mai mult, cu cât mă iubește ca o disperată.

Imi trec prin cap răzbunări cumplite. Am să mă prefac c-o iubesc și eu și, după ce o voi săruta, numaidecât îi voi întoarce spatele. Pentru o față, părăsirea e cea mai cruntă pedeapsă, soră cu moartea.

Așa am să fac. Apoi mă fotografiez bust cu Lidia și pun poza pe masa mea de lucru. Când ne-o vedea Lotte împreună... măicuțica Doamne! „Să nu-și piardă mințile, sărmana fată!“ îmi șoptește un gând. „N-are decât! Nu mă înspăimântă atâta lucru. Răzbunarea e răzbunare...“

După două ceasuri se îndură și-mi dă drumul.

Scara, Lotte arată o vioașie neobișnuită. Râde cu atâta poftă, încât toți ne molipsim de râsul ei, chiar și eu. Apoi cântă fără s-o roage cineva o cântonetă italienească.

Magotu își pune o rochie albă de-a Donei Bianca și o cunună de lamâiță în jurul frunții, iar Zgără face pe ginerele, îmbrăcat în hanele răposatului soț al gazdei, care-i sunt foarte largi.

Ne prăpădim de râs când îi vedem. Mai ales Magotu, în mireasa, e nostim de tot. Și-a dat cu pudră pe față și și-a roșit buzele. Când face pe rușinoasa și-și dă ochii peste cap, e irezistibil.

Amândoi dansează și fac niște mișcări atât de caraghioase, încât Lotte râde cu lacrimi.

O să vă pun să deschideți un circ în Pacific, le spun. Nu vă întrece nimeni în bufonerii.

Să știi că nu-i rea ideea, se bucură Magotu. Se acceptă cu brio!

După atâta potop de veselie, rezultatul e de așteptat. Gazda, însoțită de ginere, coboară în pivniță și aduce două sticle cu vin întunecat.

Afurișiți băieți, aștia o să-mi bea tot vinul! se vaită ea.

Dona Bianca are, într-adevăr, vreo 70-80 de sticle cu vin rămas de la răposatul, care ținuse băcănie și bodegă, și le păstrează pentru nunta lui Lotte.

Cred că până atunci o să rămână fără ele.

Logica dragostei

După întâmplarea asta, Lotte mă ocolește și e mereu tristă. Nici șah nu mai vrea să joace cu mine. De câteva zile nimeni nu-i mai intră în voie. Uneori se așază la pian, face câteva game și se scoală nervoasă, apucată de un neastâmpăr ciudat. Aflu că la școală a luat câteva note rele. Poate asta să fie cauza.

Magotu mă întreabă odată, discret:

— Cum o duci cu dragostea, generalisime?

— Care dragoste?

— Ei, nu mai face pe prostul cu mine!

Mă jur că nu-i ascund nimic, și el se crucește.

— Cum, n-ai prins de veste că marchiza e moartă după tine?

Pufnesc în răs.

— De ce râzi?

— Pentru că spui prostii.

— Generalisime, te-am pierdut *pour toujours*. Nu te pricepi la dame. Să mor, dacă te pricepi.

— Ascultă, măi zevzecule, pe ce te bazezi tu când spui că...

— Am eu flerul meu care nu mă înșală. *Bambina* nu mai e aceea pe care o cunosc.

— Cum adică?

— Nu vezi că-și schimbă fustele de trei ori pe zi, că stă cu ceasurile dinaintea oglinzii și e mereu cu toane?

— Ți se pare, Magotule. Cred că mai degrabă mă urăște.

— Să i-o spui lui Mutu. Dar nici el nu te crede. Tu habar n-ai de comportarea ei dinainte, ca să poți face o comparație... Ehe, în materie de psihologia fustei, nu mă bate nici dracu'...

— Du-te dracului cu psihologia ta!

Mă retrag în camera mea, dintr-o nevoie imperioasă de a fi singur. Lungit în pat, mi-așez mâinile sub cap și m-aștern pe gânduri. De fapt, știam că Lotte mă iubește, dar acum, când mi-o confirmă și cineva dinafară, certitudinea îmi dă bucuria izbânzii. Simt cum cresc de mândrie și mă înalț pe culmi, cu aripi în spate...

Îmi revine în minte pățania recentă. Eram și atunci sigur că din cauza geloziei m-a zăvorât Lotte în cameră – ca să-mi zădărnicească întâlnirea cu... cealaltă.

Îmi pare rău, dar n-o iubesc: inima mea e dată Alinei Barbu, care va fi, cu siguranță, soția mea. În privința asta, mi-am făcut de mult toate socotelile. Îndată ce ajung student, mă logodesc cu ea, iar după ce-mi voi lua diploma de licență, ne vom căsători. La drept vorbind, nu regret deloc că sunt îndrăgostit de alta. Lotte prea m-a purtat urât cu mine, prea mi-a făcut multe mizerii. Să îndure și ea acum! Nu există faptă fără răsplată.

În zilele ce urmează o tratez de sus. Vreau s-o fac neapărat să uite, ca să mă iubească și mai mult. Dar ea nici nu se sinchisește de mine. I-a revenit veselia, cântă la pian, sare, glumește...

Ce s-o fi întâmplat? Începe să mă roadă îndoiala: m-o fi iubind într-adevăr?

Nu știu ce să mai cred. Sunt dezorientat de tot. Ceea ce azi mi se pare adevărat, mâine se dovedește o simplă părere. Și nu mă pot bizui pe raționament, pentru că dragostea e prea capricioasă ca să o cuprinzi în cleștele silogismelor. Ea n-are logică... Cel mai cuminte lucru e să nu mă mai gândesc la nimic și... să aștept.

În ora de franceză

Convoc băieții în vestiarul clasei. Trebuie să pornim o acțiune energetică și organizată pentru înfăptuirea expediției. După o scurtă dezbateră luăm următoarele hotărâri:

1. Expediția noastră va purta numele de Asociația Română pentru Expediția Transoceanică sau, prescurtat, A.R.P.E.T.

2. Domisol se delegeă cu organizarea unei orchestre și a unei fanfare care vor da concerte în localitate și, eventual, în alte orașe din Oltenia în timpul vacanței mari, pentru a mări fondul expediției.

3. Magotu va organiza o trupă care va da reprezentații școlare tot în vederea sporirii fondurilor A.R.P.E.T.-ului.

4. Esculap se numește casier-central. Toate operațiile le va trece într-un maculator special.

5. Tarzan va conduce corespondența biroului, trecând într-un registru hotărârile care se iau de către Statul Major al Expediției. Tot în grija lui va fi secția fotografică a Asociației.

6. Ploșniță va îngriji de alcătuirea unei biblioteci, cuprinzând toate călătoriile celebre și expedițiile științifice făcute până astăzi.

7. Șoimaru Cătălin se atașează ca aghiotant pe lângă Dima Grigore.

Alături, în clasă, zarva încetează brusc. A intrat Damigeană și noi tot n-am isprăvit cu ședința.

Ne întrebăm din ochi: tragem la fit ora de franceză, ca să putem continua discuțiile, sau intrăm în clasă? Iau cuvântul:

— Arpetiști, avem de dezbatut chestiuni importante. Deci stăm pe loc. Vorbiți încet, ca să nu ne audă *monsieur* Damigeană și să ne facă festa.

Astfel, în șoaptă, ca niște conspiratori, hotărâm apariția unei reviste intitulate *Lupta noastră*, care va avea ca motto: „Cine nu luptă pentru ideal se consideră decedat“. Noi vom lupta până la ultima noastră picătură de sânge pentru realizarea marelui nostru ideal, expediția transoceanică, iar revista va face o susținută propagandă în acest sens.

— Stați, arpetiști, îi temperez eu, revista o tragem la șapirograf în 3-400 de exemplare și n-o răspândim decât printre elevii liceului.

Abia termin fraza, că ușa se deschide și Damigeană se ivește în prag, impunător ca un general.

— Ce este cu voi? Ce faceți aici?

— Discutăm câteva chestiuni importante în legătură cu excursia pe care o proiectăm.

— Acest lucru puteți să-l faceți în afara orelor de clasă.

— Scuzați, domnule profesor, în focul discuțiilor, n-am prins vte că ați intrat în clasă.

— Mi pare rău, Dima, că nu sunteți mai atenți. Am intrat de te oră, și, dacă nu auzeam gălăgie, habar n-aveam că sun-

se... așteți în clasă!

du... unul, ne strecurăm în clasă și ne ocupăm locurile

conce

Sinu

lux-un
cauza diției.

ccasca n.

reabă Damigeană pe șeful clasei, de ce nu i-ai

credeam că vor intra în clasă.

ce mai întâmplă așa ceva.

Bine, n-are să se mai întâmple. Vom închiria undeva o cameră și acolo vom ține consfăturile noastre, fără să ne mai deranjeze nimeni. Dar tot n-avem parte de romantismul francez... După câteva minute auzim de afară o larmă ciudată. Pe coridoare tropăie pași grăbiți, ca și cum cântă câțiva țipete. Nu-i a bună... Ce s-a întâmplat? Chiar Damigeană întrerupe examinarea și ciulește urechile.

Balaci, du-te și vezi ce e!

Copoiu țâșnește din clasă ca glonțul și, după câteva minute, pleacă și se întoarce abia trăgându-și sufletul:

Domnule profesor, un elev dintr-a treia s-a aruncat pe fereastra de la etajul doi.

Damigeană sare în picioare, speriat:

A murit? Cine-i? Din ce cauză?

Poca multe întrebări. Copoiu nu poate să răspundă, nici n-are curaj să coboare în curtea școlii, un elev i-a spus ce s-a întâmplat la ora lui Zecimalu.

De jos, din curte, se aude claxonând o mașină.

Salvarea! A venit Salvarea! strigă Basu.

Clasa parcă ia foc. Câțiva colegi o zbughesc pe ușă fără să mai aibă răgaz să strige. Profesorul nu se supără.

El însuși, după câteva clipe, ia catalogul și se îndreaptă spre birou, având grijă să ne recomande:

Păstrați liniștea!

Ce liniște? Toți zburăm pe coridoare ca să ajungem mai iute la locul accidentului.

Poca târziu. Sinucigașul a fost ridicat și dus la spital. Prin urmare, n-a murit, mai e o nădejde, Doamne, de-ar scăpa, sărăcuțul!

Ne amestecăm cu puștii dintr-a treia, de la care aflăm ce s-a petrecut. Pe sinucigaș îl cheamă Mazilu Ștefan, un băiat bun, sâr-gușos la învățătură. Când l-a scos la tablă, i-a spus Zecimalului să lăsați că n-a putut pregăti lecția. „De ce?“ l-a întrebat, dar Mazilu a tăcut. „Nota 1 și să-i spui lui tat-tu să vină la cancelarie!“ Mazilu s-a uitat îngrozit la profesor și, cum acesta ține de obicei de o parte din geamul din dreptul catedrei, ca să aibă aer curat – aerul e al doilea lui –, a zbughit-o la fereastră și s-a aruncat în gol. Un

coleg, Mătășaru, a vrut să-l împiedice, chiar l-a apucat de haină, însă n-a avut putere să-l țină.

Portarul liceului spune că Mazilu a căzut întâi pe sârmele de telegraf, și după aceea pe pământ, numai așa se explică de ce n-a murit pe loc.

A doua zi, Copoiu vine cu vești noi, auzite de la tatăl său, chestorul poliției, care face ancheta. Zice că Mazilu are tată vitreg și alaltăieri seara i-a bătut pe el și pe maică-sa atât de rău, încât toată noaptea s-au văitât amândoi de durere. Așa că din cauza asta n-a putut să învețe băiatul, dar cum să-i spună lui Zecimalu așa ceva?

Peste alte câteva zile, aflăm că Mazilu scapă, însă rămâne beteag de picioare.

Dar Zecimalu nu pățește nimic?

Centrala expediției transoceanice

Magotu vine și-mi spune că a găsit pe strada Preda Buzescu un loc pentru Centrala expediției noastre, dar că proprietăreasa n-are încredere să-l închirieze unor elevi de liceu. Mă duc s-o conving eu. Ce-i drept, n-a fost tocmai ușor, am pisat-o două ore, dar am reușit.

— Îmi pare bine că vom avea o proprietăreasă atât de tânără și de frumoasă, am încheiat eu.

Nu știi ce mi-a venit să-i spun vorbele astea.

— Într-adevăr, găsești? se miră ea, surâzând. Nu credeam că te pricepi la așa ceva.

— Îmi pare rău! fac eu jignit. Doar nu mai sunt copil, am experiență...

— Daa?! Nu-mi prea vine a crede.

— Ei bine, aflați că sunt încurcat cu o artistă celebră de la Operă, am izbucnit eu, dintr-o suflare, ca s-o dau gata.

— Cu cine?

— Vai, doamnă, nu-mi cereți să vă spun numele!... Abia acum îmi dau seama ce nesăbuit am fost.

Proprietăreasa insistă mereu, împinsă de curiozitate.

— Mă puneți într-o situație foarte grea.

— Te asigur de toată discreția mea! Îmi promite ea, amuzată.

Nu mai pot să tac, să mă ia drept un palavragiu.

— E vorba de Alina Barbu. Ați auzit de ea?

— Cum să nu?! Dar nu-mi prea vine să cred că se uită la adolescenți.

— Vă înșelați, doamnă. Mă iubește cu pasiune, și eu tot așa. Vițci o dovadă?

Scot fotografia Alinei din portmoneu și i-o arăt. Proprietăreasa o ia, se uită lung la ea, citește dedicația și râde cu poftă:

— Asta-i bună! Foarte bună! Femeile sunt atât de capricioase! Când vă vedeți?

— Mă duc deseori la București. Și, când nu ne vedem, ne scriem.

— Bravo, tinere, felicitările mele! Mă interesează, să-ți spun drept, povestea asta...

Mă întorc cu tot statul-major la sediul nostru. Apăs pe butonul soneriei. Numai de cât se ivește servitoarea, care ne deschide ușa prăvăliei și ne anunță că o să coboare și cucoana.

— Ce-i asta, generalisime? Ce gânduri ai cu dugheana? Întrecabă Tarzan. Aici a fost o cofetărie...

— Arpetiști proști ce sunteți, asta nu-i dugheană: e birou în toată regula, și aici vom lucra de acum înainte, nu în vestiar, ca să ne surprindă Damigeană și să ne poftască în clasă. Colo, lângă perete, îți așezi, Ploșniță, biblioteca, dincoace, Tarzane, îți pui biroul și un dulap pentru scripte, aici Esculap își aranjează casa de bani...

— De unde casă?

— Cumpărăm una veche. Vreau să vă văd la treabă. Trebuie să muncim, arpetiști, până cădem pe brânci, altfel n-o scoateți la capăt cu mine.

Băieții sunt entuziasmați. Într-adevăr, la așa ceva nu se gândiseră, un birou al lor le trebuia, fără îndoială.

Coborâm să vedem cum arată pivnița. E mare și întunecoasă — ține cât toată prăvălia.

— Ne trebuie o masă la mijloc și scaune. Aici vom ține ședințele secrete.

De minune! Pivnița e parcă croită pentru așa ceva. Orice taina presupune un loc ascuns, o grotă, o subterană. Chiar primii creștini se adunau în catacombe, săpate sub pământ, să i se închine noului zeu.

Vine și proprietăreașa. E îmbrăcată într-un taior strâns pe corp care o arată mai tânără decât este. Surâde și mă întrebă:

— Ei, ați venit?

— Da. Să-mi dați voie să vă prezint statul meu major. Ea râde înveselită:

— Statul-major? Bine, domnule generalisim, prezintă-mi-l! Băieții îi sărută mâna, și după asta, vrem să facem contractul.

— Să nu pătesc vreo boroboacă, mă avertizează ea. Nu sunteți conspiratori, nu unelțiți cumva împotriva... statului?

— Vai, doamnă Victoria, se poate? Suntem băieți serioși... părinții noștri garantează oricând pentru noi. Tatăl meu e diplomat... tatăl colegului meu e avocat și primarul orașului...

— A, dumneata ești băiatul domnului Arginteanu?

— Da, domnișă, răspunde Tarzan, zâmbitor și galant.

— Tatăl lui, continui, arătându-l pe Esculap, este farmacist.

— Îl cunosc pe domnul Niculescu... Bine, sunt convinsă că sunteți băieți de ispravă.

După ce pleacă proprietăreașa, le spun băieților:

— În două zile, trebuie să mobilăm biroul. Din pământ, din iarbă verde, să-mi scoateți tot ce ne trebuie. Scrie, Tarzan, fă o listă de mobilier.

— Mai întâi, să-i tragem o zugrăveală numărul aince, propune Magotu.

— Bine, te ocupi tu cu zugrăvitul, și Tarzan cu mobilierul. Joi, la orele șase, totul să fie gata. Executarea!

— Am înțeles!

— Stai că am uitat! Tu, Ploșniță, comanzi o firmă reprezentând un vapor care merge pe ocean și deasupra scris cu litere mari, de-o șchioapă: *Asociația Română pentru Expediția Transoceanică*, iar dedesubt, cu litere mărunte: *Biroul Central de Organizare*. Ai înțeles?

— La ordin! face Ploșniță soldățește, ducând mâna la chipiu.

Asta era într-o luni. Peste trei zile, mă duc să văd ce au făcut băieții. Localul e de nerecunoscut. Pereții sunt zugrăviți cu albastru intens, ca apa mării, iar plafonul cu bleu, aidoma cerului. Pe peretele liber, din fund, Tarzan, priceput la pictură, a desenat harta Americii de Sud, cu arhipelegul Galapagos la scara 1:500.000. Tot el a adus de acasă un covor pe care l-a așternut pe jos și două mese. Un arpetist dintr-a șasea a cărat un dulap, iar altul a venit cu perdele și brizbrizuri, cu care au împodobit ferestrele. În sfârșit, biroul nostru este atât de cochet, încât mi se umple inima de mândrie. Mai trebuie casa de bani. Facem noi rost și de asta, nicio grijă.

Băieții, la rândul lor, abia își încap în piele de mândrie.

— Vino să vezi firma!...

Firma e pe gang, n-a fost încă montată. Magotu o trage de la perete și mi-o arată. E o capodoperă. Meșterul n-a pictat un vapor modern, ci o corabie străveche cu pânze. Aflu că Ploșniță a găsit o carte despre Cristofor Columb, care, în ediția franceză, are pe copertă o corabie, după care s-a inspirat zugravul.

Cobor în pivniță. În mijlocul ei, tronează o masă mare, împrejmuită de zece scaune. Pe jos, arpetiștii au așternut nisip fin, iar pereții i-au îmbrăcat cu rogojini de jur-împrejur, așa încât încăperea are un aspect de-a dreptul straniu.

Magotu îmi raportează că un arpetist dintr-a VI-a i-a fâgăduit tatăl său, tipograf, ne va tipări gratis un număr din revistă (o să plătim numai hârtia), iar celelalte numere cu preț redus.

— Tarzan, adună materialul și dă-l la tipar. Eu voi scrie un articol despre Columb sau Magellan. Măine ți-l aduc.

Mă mir singur de îndrăzneala mea, pentru că niciodată n-am scris un articol și nu știu dacă voi duce la bun sfârșit o asemenea treabă.

Ne sfătuim cum să aranjăm vitrina și ce să punem în ea. Tarzan măce să construim un transatlantic în miniatură și să-l încadrăm într-un decor marin. Eu aș vrea ceva mai de senzație. Aș vrea ca transatlanticul să meargă cumva pe apă... Țiganu și cu Magotu cred că e posibil să facem așa ceva. Când vrei cu tot dinadinsul, nimic nu e imposibil. Trebuie să chemăm un constructor iscusit.

Observ că afară sunt strânși o droaie de elevi care se uită curioși și discută. Mulți trecători se opresc și, văzând elevii strânși, îi întrebă ce s-a întâmplat, ce așteaptă acolo.

Dau ordin ca băieții care n-au nicio treabă să nu mai caște gura de pomană dinaintea birourilor, să împiedice circulația. Magotu se duce și îi împărăștie.

— Erau și arpetiști printre ei? îl întreb.

— Da, câțiva numai.

— Cum am face să-i deosebim dintr-o singură ochire?... Am găsit! Ne trebuie o insignă. Tarzan, ia notă: fiecare arpetist va purta la piept o insignă de metal.

— De unde procurăm insignele?

— Te privește. Să fie emailate pe deasupra, de mărimea unei băncuțe, însă nu rotunde, ci ovale.

— Și ce scriem pe ele?

— Inițialele A.R.P.E.T., ce altceva? Sub inițiale, un vas și trei linii ondulate care reprezintă apa mării. Toți arpetiștii vor purta insigna în mod obligatoriu, bineînțeles, plătind costul ei. Executarea!

— Am înțeles, generalissime.

— Stai o clipă: pentru statul-major, insignele să fie mai mari și de culoare bleu. Celelalte, gri sau albe. În șapte zile, executarea!

Magotu îmi raportează că Basu, Păleață și Rembrandt au trecut pe la birou sau Centrală, cum îi spuneam, și că se uitau cam cu jind. Ei nu s-au înscris în expediția noastră, socotind, probabil, că tot ce facem și dregem nu-i decât o aiureală. Lasă c-o să-i judec eu când le-o fi lumea mai dragă!

— Totuși, adaugă Magotu, pe Basu trebuie să-l cooptăm: pentru serbări școlare e foarte bun!

— Fiindcă are voce? Găsim noi pe alții cu voce mai grozavă ca a lui.

Înainte de culcare, m-apuc să-i scriu mamei. Îi povestesc tot ce s-a întâmplat cu Mazilu, ce viață infernală ducea el acasă cu maică-sa și cum, împins de deznădejde, a vrut să-și curme zilele. Iar călăii săi, tatăl vitreg și Zecimalu, n-au pățit nimic. De ce atâta nedreptate pe lumea asta?

Îi mai scriu că am fost cu Magotu la spital și i-am dus lui Mazilu bomboane și prăjituri. S-a bucurat așa de mult, sărăcuțul!
Noaptea tot pe Mazilu l-am visat...

Cea dintâi femeie

Larna s-a topit odată cu hlamida ei albă. De câteva zile soarele scipește vioi pe boltă, parcă ar fi prins puteri noi. Pomii stau să înfrunzească și se simte ceva nelămurit plutind peste fire.

Sunt când vesel, când trist. Simt că-mi lipsește ceva și nu știu ce. Uneori îmi vine să strig și să zburd ca un copil. Ah! dacă aș putea să zbor în insula fermecată, unde trebuie să fie mereu primăvară!

Nu-i chip să stau în casă pe vremea asta. Ies în curte și mă bucur, fără să-mi dau seama de ce. Băieții sunt toți plecați, Magotu trebuie să fie la Centrală. Mă duc să văd ce mai e pe-acolo.

Lotte mă strigă din spate:

— Pleci în oraș?

— Da, îi răspund. De ce?

— Dacă nu te superi, îți dau să iei o rețetă de la farmacie.

Dona Bianca e bolnavă de ieri. Azi-dimineață am auzit că a venit doctorul. Lotte se repede în casă și-mi aduce rețeta. Mă uit la ea așa de nedumerit, încât fata e intrigată:

— De ce mă privești așa?

E atât de frumoasă astăzi, încât nu-mi vine să cred că-i tot ea. Nu-i răspund nimic și plec la farmacie. Pe drum, în dreptul poștei, o întâlnesc pe Lidia. Probabil a ieșit de la slujbă. Era cât p-aci să n-o recunosc și să trec mai departe. Când mă zărește, surâde și mi se pare și ea mai frumoasă decât este, în bătaia soarelui de primăvară.

— Nici n-ar trebui să-ți vorbesc, mă dojenește ea. Nu ești parolist.

— Iartă-mă, Lidia, n-am putut veni.

— Ce s-a întâmplat? Ai fost bolnav?

— Nu, dar am primit prea târziu scrisoarea.

Ce era să-i spun? Că m-a împiedicat Lotte? Nu se putea. Totuși, Lidia îmi reproșează că nu i-am răspuns.

— Ba ți-am scris, o mint. N-ai primit scrisoarea! Ți-am pus-o la poștă...

— Nu trebuia pe adresa aceea. S-au mai pierdut două scrisori...

— Bine, dar altă adresă nu aveam.

Îmi pare bine că s-a prins minciuna. Sunt unele care se potrivesc la țanc cu adevărul. După aceea o întreb:

— În definitiv, ce-aveai să-mi comunicai atât de „important“?

— Acum nu mai am nimic, râde ea.

Tăcem câteva clipe. O măsur, de sus până jos, cu coada ochiului. E atât de proaspătă și taiorul ei, strâns pe trup, o prinde atât de bine.

— Ai vreo treabă? Nu vrei să ne plimbăm puțin?

— Ba da, cu plăcere. Numai că trebuie să iau o rețetă. Nu-i nimic, se poate și mai târziu.

O luăm agale, pe Unirii. Aș vrea s-o invit într-o cofetărie, și nu îndrăznesc. Ea exclamă:

— Mi-e o sete nebună!

— Hai să luăm câte o prăjitură, sar eu.

— Nu sete de asta. Sete de viață... înțelegi?

Râdem amândoi. Credeam că numai eu simt așa, dar uite că și Lidia simte – poate chiar toată lumea asta care forfotește pe stradă încoace și încolo.

Totuși intrăm la Moderna. Vorbim mult și de toate. Mă apuc și-i istorisesc aventura mea imaginară cu Alina Barbu, îi arăt și fotografia. Ea e uimită și mă privește cu ochii mari.

— O mai iubești? mă întrebă.

— Nu. Dar am iubit-o și am suferit mult din cauza ei.

— Nu se poate dragoste fără suferință.

Uite, și Lidia a spus un mare adevăr. Lumea din cofetărie trage cu coada ochiului spre noi, parcă ne spionează. Aș vrea să trecă Lotte și să mă vadă cu Lidia. Cred că ar crăpa de ciudă.

La plecare, îi cumpăr Lidiei o cutie cu bomboane fondante.

— Încotro mergem? o întreb.

— Hai să trecem pe la mine. Tot trebuie să las pachetul acasă.

Stau o clipă la îndoială.

– Părinții tăi ce-o să creadă despre mine?...

Ea râde cu poftă.

– Ți-e frică de ei?

– Nu mi-e frică, dar știi... mă jenez puțin.

– N-ai nicio grijă. Mama e la lucru, într-o familie.

– Și nu vine deloc?

– Se întoarce tocmai diseară.

Îmi aduc aminte că ea n-are tată. Grăbim pasul, deși nimic nu ne îndreptățește. Mă gândeam la vorbele ei: „Mama e la lucru, într-o familie”. Cum vine asta? Nu pricep nimic. Dar nu îndrăznesc s-o întreb mai mult.

Ajungem în fața unei case modeste, tupilată în fundul unei curți și străjuite de o armată de pomi.

– Aici stau.

Nu știu de ce îmi închipuiam că Lidia trebuie să locuiască într-o vilă elegantă, totuși nu-mi displace casa. Pătrundem în antrou, apoi într-o odaie cu tavanul scund. Pe pereți atârnă fotografii în rame ieftine. Mai văd un pat cu tăbliile pictate și o oglindă frumoasă de cristal, care parcă râde de sărăcia celorlalte mobile.

– Nu-ți place la mine? Adevărat, nu prea e simpatic...

Protestez, fără convingere:

A, nu!

Aș spune mai multe, dar nu-mi vine nicio frază în minte. Ea îmi oferă un scaun.

Cu ce vrei să te tratez? Ți place dulceața de caise?

Mai e nevoie de tratație? Doar venim de la cofetărie. Descopăr, într-un colț, pe o măsuță, un patefon. La început, credeam că-i o mașină de scris.

Mai bine să ascultăm muzică.

Bună idee! Am câteva plăci bune.

Se repede și mi le aduce grămadă, ca să am de unde alege.

Pune *La Paloma*. Asta îmi place mult.

Muzica mă înveselește. Parcă nu-i chiar așa de urât cum mi se păruse la început. Soarele pătrunde prin fereastră și o inundă pe Lidia cu lumină. Ei îi place. În lumină e mai fermecătoare.

Dau peste un album pe care m-apuc să-l răsfoiesc. Într-o poză, Lidia e fotografiată aproape goală, șezând pe un divan. Sorb cu lăcomie imaginea trupului ei și-mi vine în minte *Paolina Borghese* a lui Canova. Ea prinde de veste și se apropie de mine.

— Ce faci aici?

Când își dă seama că îi contemplant nudul, se burzuluiiește:

— Nu ți-e rușine? De ce nu mi-ai cerut voie? și-mi smulge albumul din mână.

— Tot nu m-ai fi lăsat, chiar dacă-ți ceream voie. Îmi placi mult acolo. Ești foarte bine.

— Obraznicule! mă dojenește cu drăgălășenie și mă trage puținel de urechi. Apoi se așază lângă mine și mă descoase: Spune-mi drept, ești iubitul italienei?

— Singura ființă pe care am iubit-o este — ți-am mai spus — Alina Barbu, marea cântăreață.

— Dar la mine nu ții deloc?

— Dacă vrei să-ți spun, dă-mi nudul.

— În ruptul capului! Mai întâi că nu-i reușit.

— Dacă mie-mi place, ce-ți pasă?

— Ți-o fi plăcând, dar nu se poate.

— Ți-l iau cu forța, să știi.

— Poftim. Încearcă dacă poți...

O prind în brațe și o strâng cu putere de mijloc. Asta îmi aduce aminte de luptele cu Lotte și vreau să încerc și cu Lidia.

— Uite ce este: ne luptăm luptă dreaptă. Cine rămâne învingător ia albumul.

— Și cum ne luptăm?

— Corp la corp.

— Ești nebun?

Ea râde și se-nvoiește. Pune albumul deoparte și își suflecă mânecele.

— Bagă de seamă că eu mușc!

— Nu mă tem!

Ne încolăcim brațele și ne lipim unul de altul. Și lupta începe, furioasă, de o parte și de alta. Lidia e mult mai voinică decât Lotte.

— Îți place trânta? o întreb.

Nu-mi place. Nu vezi cum mi s-a mototolit rochia?

Ne desprindem din brațe. Lidia încearcă să netezească rochia cu mâna, dar nu reușește.

- Am s-o scot, că se șifonează... Dezbracă-ți și tu haina...

Fac numaidecât întuneric în odaie.

Dumnezeule, ce idee năstrușnică și pe Lidia! Asta-i nebună lună! Mă amuză teribil trăsnaia ei.

După ce lasă transperantul, arunc într-o clipă haina de pe mine.

Ești gata? mă întrebă ea.

- Gata! Dar tu?

- Și eu...

- Atunci, începem!

O caut, băjbâind prin întuneric. Ne înlănțuim din nou cu brațele și mă trece o grindină de fiori când o simt lipindu-se de mine.

Dacă voiam să prelungesc luptele cu Lotte, apoi cu Lidia n-aș mai sfârși încăierarea, atât e de plăcută.

- De ce suflă greu? o întreb.

Drept răspuns, Lidia mă sărută sălbatic, încât era să țip de durere. Cu toate astea, îi întorc sărutarea, fără să mă las mai prejos. Se vede treaba că și sărutările fac parte din luptă...

- Mi-ești drag... îmi șoptește cu alt glas decât al ei.

- Și tu mie, îi răspund înfocat.

Mă cuprinde mirarea că împotrivirea ei slăbește. Lidia dă meteu înapoi și, în retragere, atinge transperantul care se clatină, lăsând un fir de lumină să pătrundă în odaie. Se lipește tot mai mult de mine, ca să n-o văd în cămășuță. Înfruntându-ne, mereu, ajungem lângă pat. Ea cade și, în cădere, mă trage și pe mine. Nu înțeleg ce a fost: s-a împiedicat sau...

- Capitulezi?

- Da, șoptește, cu ochii închiși.

Are suflarea pripită și fierbinte, iar trupul îi arde ca jarul.

- Atunci îmi dai fotografia?

- Ia-mă pe mine, prostule...

Mă simt zdrobit, buimac. O senzație de toropeală plăcută mă copleșește. Nu-mi dau seama cât zăbovesc în starea asta și nu știu

cum s-a întâmplat întorsătura: din învingător am devenit învins și din senin a coborât o vrajă, schimbând sorții. Când mă trezesc, trag cu coada ochiului să văd ce face Lidia. Se bucură de biruința ei? Dar ea zace alături, cu fața descompusă și ochii închiși. Pieptul abia îi saltă, parcă n-ar mai răsufla. E goală, un picior îi atârnă pe marginea patului.

Nu-mi vine a crede. Cum, și Lidia este înfrântă? Și ea zace cu mădularele zdrobite? E de neînchipuit cât de ciudată a fost lupta asta...

Sunt asudat tot. Îmi șterg nădușeala de pe frunte cu un pui de pernă. Mi-e sete. Aș bea o vadră de apă, fără să mă satur. Îmi pare rău s-o trezesc, deși acum n-o mai pot suferi lângă mine. Goliciunea Lidiei mă irită și o acopăr, trăgând un colț al cuverturii peste mijlocul ei. În clipa aceea îmi scapără în minte marea întrebare ce mă frământă de câțiva ani: „Asta e femeia?”

Mă cutremur din toate băierile ființei. Nu, nu, nu se poate! Vreau să fie... *altfel*, cu totul altfel. M-aș simți cel mai nenorocit om de pe lume, dacă mi-ar fi silă de Alina. Îmi pare rău că în clipa asta m-am gândit la Alina. Nu trebuia. Mă cuprinde o tristețe grea, un simțământ straniu, pe care nu l-am mai încercat.

Nu mai pot rămâne aici, parcă m-aș sufoca. Mă ridic încet, să n-o trezesc pe Lidia, și cobor din pat. Mă bate gândul să fug...

Lidia simte și mă întrebă:

— De ce nu mai stai?

— Cum, nu dormei? fac mirat.

— Ce vorbă pe tine! Cum să dorm? Și se pornește pe râs.

Mie nu-mi place și sunt nedumerit că ea râde, în loc să plângă. Orice fată plânge, după ce se întâmplă asta, nu? Ea de ce nu face la fel? Foarte ciudat!

Ne îmbrăcăm. Se apropie de mine, serioasă:

— Jură-mi că n-ai să spui nimănui.

— Cum îți închipui așa ceva? protestez. Doar îmi dau seama de gravitatea faptului.

E mulțumită de răspuns și mă sărută pe obraz.

— Sărută-mă și tu! Aici!

Îmi arată gura. Lipsec absent buzele de-ale ei. Sărutul nu mai are niciun farmec. Totul fusese un miraj care se destrămase, sfărâmat de o mână brutală.

Mă înăbuș, dacă mai întârzii o clipă în camera asta strâmtă, lăsată aer.

— S-a făcut cam târziu, îi spun. Trebuie să plec...

— Urâciosule, să-ți fie rușine! Credeam că nu ești atât de grăbit...

Nu mă sinchiesc de vorbele ei, îmi intră pe-o ureche și îmi vorbește pe alta. În timp ce aranjează patul răvășit, mă întrebă:

— Când ne mai întâlnim?

— Să văd... Te anunț eu...

Se oprește din dereticat și ridică ochii. Pesemne răspunsul i se va părut cam nelalocul lui.

— Daaa? „Să vezi“? Știi ce? Te rog să nu mă mai anunți în niciun fel!

— De ce?

— Pentru că ești impertinent! Îmi aruncă ea înfuriată.

— Bine... dar... de ce te superi?

Mă mir de ce s-a supărat așa, dintr-odată. Ca s-o împac, îi spun:

— Am să-ți aduc un cadou frumos de tot.

— Pleacă! Se întoarce mama! Pleacă numaidecât! se răstește la mine, de parcă ar fi intrat deodată alta în pielea ei.

Îmi iau șapca și, obidit, mă strecor în curte, temându-mă să fac cel mai mic zgomot. Când ies pe portiță, parcă aș fi zvârlit o stâncă din spinare. Nu m-am uitat deloc înapoi.

Între timp, plouase afară. Nici n-am prins de veste. Străzile înnoată în apă. Cerul e încă înnorat și lămpile încep să se aprindă.

Am impresia că mă găsesc în alt oraș, atât de ciudate mi se par clădirile și străzile pe care colind. Parcă și-au schimbat, ca prin vraja, înfățișarea.

„Eu însumi mă simt altul“, îmi vine în minte, și asta mă duminiceste întrucâtva.

Ciudată întâmplare! Mi se pare că s-au scurs zile, chiar luni întregi de când m-am întâlnit cu Lidia.

Când ajung pe Regală, zăresc un om care vine din sus. N-am curajul să dau ochii cu el. Îl evit, și pentru asta trebuie să traversez

strada. Dar trecătorii se îndesesc și n-am încotro. Mă strecor printre ei, cu privirea în pământ, ca un criminal. Mi s-ar părea cel mai nebunesc curaj să le înfrunt privirile. Toți mă scrutează mustător cu ochii, ca și cum ar fi aflat de isprava mea.

Abia când ajung acasă, mi-aduc aminte că trebuia să iau rețeta pentru Dona Bianca.

— Ptiu! mă plesnesc pe frunte, de când m-o fi așteptând cu doctoriile!

M-aș spânzura, atât mă simt de vinovat. Ce îi voi spune lui Lotte? De ce am întârziat patru ore? Și nici măcar n-am trecut pe la Centrală.

Cu moartea în suflet, intru într-o farmacie și, după ce iau rețeta, sunt atât de zdrobit, încât nici nu grăbesc pașii să ajung mai repede acasă cu medicamentele.

Eroul zilei

Norii de pe suflet s-au dus... Dar atât de greu! Zece zile am zăcut pe picioare de o boală fără nume. Parcă se instalase un răzbunător în ființa mea și voia să nimicească tot ce mă înconjoară. Și chiar pe mine însumi. Nu era chip să văd o femeie, chiar pe Dona Bianca sau pe Lotte, fără ca răzbunătorul meu să nu-și reverse mânia. În tot timpul acesta, am ocolit, cu spaimă, orice fată sau femeie, chiar pe stradă... Gazda se luase de grijă, mă descosea mereu ce am, de ce nu chem un doctor. Ce aș fi putut să-i răspund?

În sfârșit, a trecut criza... Acum mă simt iarăși senin, vesel, mi-a revenit bucuria de a trăi.

Arpetiștii muncesc din răspuțeri și nu se plâng de oboseală, chiar dacă n-ar dormi șapte nopți de-a rândul din cauza lucrului. Firește, nu s-a întâmplat până acum ca un arpetist să nu închidă ochii o săptămână, dar două zile și două nopți tot au lucrat Tarzan, Esculap și Domisol la proiectul de regulament al Asociației, numai și numai ca să fie gata în ziua fixată. Mă bucur că mă ascultă

și chiar așa trebuie să facă. Magotu îmi spune că știu să mă impun. De asta nu pot să-mi dau singur seama, totuși cred că-i adevărat.

Revista a apărut cu titlul *Pe aripile biruinței*, având ca subtitlu: *Organ al Asociației Române pentru Expediția Transoceanică*. Are o copertă arătoasă, din hârtie lustruită, pe care e desenată corabia lui Columb. Articolul meu despre *Călătorii vestite* a ieșit la loc de frunte. În cuprins mai avem o odă semnată de Cătălin Șoimaru, aghiotantul meu, închinată arpetiștilor care vor pleca departe pe mări și oceane. Am publicat, de asemenea, toate circularele și dispozițiile precum și lista arpetiștilor, în frunte cu statul-major. Echipelile artistice lucrează cu multă râvnă. Sub direcția de scenă a lui Magotu, se repetă piesa *O scrisoare pierdută* a lui Caragiale, și în curând vom fixa data reprezentației. (Aș fi vrut să jucăm o piesă cu caracter arpetist, dar cine s-o scrie?)

Domisol a făcut ce-a făcut și a înjghebat o fanfară. Deocamdată n-are decât două clarinete, un trombon, un *flügelhorn* și o tobă mică, dar se descurcă și cu astea. Câteva zile a repetat cu instrumentiștii în pivnița Centralei, dar doamna Victoria mi-a spus vorba că nu se poate odihni din cauza tărăboiului, așa că băieții au continuat să exerseze la Domisol acasă. Acolo e mai bine, pentru că îi învață tatăl lui, care e șeful muzicii militare a Regimentului 99 infanterie.

Insignele sunt gata și ne plac mult: micuțe, ovale, colorate viu și emailate. Arpetiștii le poartă cu mândrie și se fălesc pretutindeni că ei fac parte din expediția care, într-o bună zi, își va lua zborul spre alte zări, despiciând apele oceanului. Primitiv mereu cereri noi de înscriere în A.R.P.E.T., dar nu le putem satisface, căci nu mai avem locuri. Totuși, stăruințele sunt mari. Până și Lotte m-a rugat pentru un elev dintr-a III-a liceală. Nu știu ce-i de făcut, trebuie să sporim numărul membrilor echipajului. Se vede că la mecul aventurii îmbată mințile fragede. Mai sunt și afurisitele alea de insigne care strălucesc atât de ispititor. În plus, băieții își dau seama că A.R.P.E.T.-ul e ceva serios, ca o organizație de stat cu birouri, propagandă, echipe artistice și altele.

Când discutăm regulamentul A.R.P.E.T.-ului coborâm în pivniță, pentru că sunt lucruri secrete. Eu stăruiesc, mai ales, asupra

disciplinei pe care arpetiștii trebuie s-o păstreze cu sfințenie și prevăd pedepse aspre pentru cei care o încalcă.

Când vine vorba de noile cereri, sporim numărul membrilor echipajului de la 150, cât era până acum, la 1000.

— E prea mult, obiectează Tarzan. Toți elevii liceului, de la clasa I și până la a VII-a, nu sunt decât 760.

— Avem însă Școala Normală, Liceul Comercial. Îi înscriem pe toți. Numai să fie băieți de ispravă. Vom organiza o expediție cum nu s-a mai văzut.

— Ce brânză facem cu puștii din cursul inferior? întrebă Magotu. Nu-i înscriem de pomană?

— Nu. Îi vom lua și pe ei. Nu văd deocamdată ce utilizare le vom da. Acest lucru îl vom stabili ulterior.

În sfârșit, numărul membrilor rămâne definitiv fixat la 1.000 de suflete.

Când anunțăm acest lucru, atât la afișier, cât și în revistă, suntem năpădiți de o avalanșă de cereri. Facem cunoscut fiecărui petiționar să se prezinte la sediul A.R.P.E.T.-ului pentru a-și susține personal cererea. Ca să terminăm mai repede lucrul, fiecare arpetist din statul-major devine o comisie. Tarzan este comisia nr. 1, Magotu – comisia nr. 2, Domisol – comisia nr. 3 și așa mai departe.

Dacă ne-ar fi plătit cineva un milion, n-am fi lucrat nici pe departe cu atâta râvnă cum am făcut-o așa, pe gratis. În zece zile de muncă supraomenească – bineînțeles, în afara orelor de școală – operația recrutării este terminată.

Succesul e cu atât mai mare, cu cât absolut toți elevii dintr-a VIII-a au venit să se înscrie, acceptând șefia noastră, deși suntem într-a VII-a. Și-au dat, desigur, seama de superioritatea noastră și au plecat stindardul, lăsând nasurile jos. Totuși le fac o cinste: voi coopta pe doi dintre ei în statul-major, și anume pe Esculap II, fratele colegului meu de bancă, și pe Ghețu, șeful clasei.

Numai Păleață, Rembrandt și Basu se țin mândri și nu se înscriu. Cu atât mai rău pentru altețele lor serenissime, uscate și acre de invidie, care filozofează cu șira spinării cam în felul următor: „Cum se poate ca un venetic, sosit de câteva luni la școală, să se

„Uiteze, așa, deodată, în mare șef de expediție, iar ei, în special Păleață, care-i șeful clasei, să rămână la coadă, nebăgați în seamă?”

Așa o fi, dar cine-i de vină?

Păleață, dacă-i șeful clasei și fiul marelui Damigeană, n-avea decât să-și stoarcă materia cenușie și să născocească un plan de expediție mai abitir decât al meu, în loc să joace pocher cu toate humanalele și să se țină de fuste.

De asemenea, s-au înscris buluc, după cum am prevăzut de altfel, elevii de la Comercial și Normală. L-am înscris, din oficiu, pe Mazilu și i-am dus insigna la spital.

Profesori, părinți, rude – în fine, toată lumea începe să cerceteze, să întrebe: „Ce este cu expediția asta? Cine o face? Când vom pleca? De unde avem bani? Și de ce îi spunem «expediție» și nu excursie?”

Mulți rămân nedumeriți, alții surâd îngăduitor: „Nu-i decât o copilărie”. Îi las să creadă ce vor.

Intr-un fel, sunt eroul zilei. Tot orașul mă cunoaște ca pe un tal breaz: „Ăsta e Dima cu expediția transoceanică!”. Fetele de la școală, în uniformă, cu șorțulețe și cu gulerașe albe, scrobite, se uită lung la mine.

Nu-i tocmai rău. În orice caz, se poate spune că însemn ceva de pe acum. Dar mai târziu, după ce vom cuceri insula vrăjită? Nu am însă vreme să mă bucur de popularitatea mea, pentru că sunt ocupat, foarte ocupat.

De câteva nopți, îndată ce mă vâr sub plapumă și începe să tîvie lumea gândurilor, mă pomenesc cu Lidia. O văd mereu goală, și în minte îmi revine, mereu, ca o obsesie, clipa când i-am acoperit umplacul cu colțul cuverturii. Îmbrăcată – nu pot să mi-o închipui. Păcat că s-a supărat. Ce i-o fi venit așa, tam-nesam? Trebuie s-o împac, numai de-aș găsi o cale onorabilă.

Mă apuc să-i scriu o scrisoare lungă. Firește, îi declar c-o iubesc la nebunie și o rog să se țină de cuvânt, deoarece, când am fost la ea, mi-a mărturisit că va fi sclava mea toată viața. Îi cer să ne întâlnim neapărat miercuri, la șapte seara, tot la cofetărie.

În ziua hotărâtă, mă instalez la o masă și aștept cu sufletul la gură. Lidia vine după un ceas și un sfert, însă e foarte grăbită.

Abia are timp să-mi spună că, dacă vreau s-o văd, să vin la ea, mâine după-amiază, deoarece acum nu poate, e de serviciu la poștă, abia a scăpat cinci minute, ca să mă anunțe.

Oricum, sunt bucuros că a venit. A doua zi, plec la întâlnire cu un ceas mai devreme. În drum, intru într-un magazin și-i cumpăr o brichetă frumos nichelată și o cutie de țigări fine, fiindcă fumează ca o șerpoaică.

Când ajung în dreptul casei, Lidia, care mă aștepta la fereastră, vine și-mi deschide porțița. Intrăm în camera ei și acolo îi ofer darul.

— Vai, ce drăguț ești! Îți mulțumesc. Și tot aprinde și stinge bricheta. Dar, ia ascultă, stimate domn, dacă mă iubești așa cum mi-ai scris, de ce n-ai mai dat niciun semn de atâta timp?

— Iartă-mă, Lidi... Am crezut că ești supărată, știi, de atunci... și nu îndrăzneam să...

— Supărată? De ce aș fi? Că doar nu eram fată mare.

— Nu?! Serios nu erai?

Lidia pufnește în râs. Și râde, râde de se clatină casa.

— Of, naiv și prostuț ce ești!

— Nu sunt nici naiv, nici prostuț, dar așa credeam... N-am mai cunoscut altă femeie...

— Serios? Eu am fost prima ta femeie...?

— Ei, da și de ce nu?

Lidia devine subit duioasă:

— Ce băiețel cuminte! O să mă mustre toată viața cugetul că l-am învățat la rele.

Și mă sărută cu un aer protector, de bună care călăuzește cei dintâi pași ai copilului.

— Așadar, chestia cu cântăreața aia celebră era o aiureală?

— Ba nu, pardon: e tot atât de adevărată cum mă vezi și te văd...

— Să i-o spui lui Mutu! Te-ai culcat vreodată cu ea?

— N-am îndrăznit. Însă ne-am sărutat mult.

Lidia izbucnește din nou în hohote:

— Amor platonicești cu artiste? Taci, că râd și curcile!

— Îți jur pe ce vrei că-i adevărat.

Și nu mint. Trăisem toate visele cu Alina atât de puternic, încât acum sunt convins că totul s-a petrecut în realitate.

Dar Lidiei îi e greu să priceapă așa ceva.

La „nimfe“

O veste aproape absurdă. Marița, servitoarea noastră, este în-
săcinată. Dona Bianca a băgat de seamă că i s-a umflat pântecel
și a bătut-o măr, dar ea nu vrea să spună cu cine a rămas grea.

Stau și mă întreb: cine și-o fi prins mintea cu țigancă asta urâ-
tă și respingătoare? Mare mister! Așadar, și Marița a fost regină,
după teoria lui Suarès. Totuși, aud că gazda n-o dă afară: în timpul
leluziei, vine maică-sa și-i ține locul, apoi îi crește copilul.

Fac o paralelă între ea și Lidia și abia atunci îmi dau seama ce
amantă fermecătoare mi-a hărăzit norocul. Da, Lidia e o comoa-
ră de față și mă duc deseori la ea. Îmi place din ce în ce mai mult.

Aș sta tot timpul cu dânsa, dacă n-aș avea școală. Și, pe urmă,
la A.R.P.E.T., activitatea crește pe zi ce trece.

Azi, pe înserat, avem o surpriză îmbucurătoare. Ușa se deschi-
de și profesorul de română, Iliuță, intră impunător.

Tot personalul Centralei se ridică în picioare, ca la școală.

— Bună seara, băieți!

— Vă salutăm, domnule profesor!

— Nu vă supărați dacă vă fac o mică vizită, deși e cam târziu.

— Se poate, domnule profesor? Dimpotrivă, ne pare foarte
bună. Pofțiți, luați loc!

Iliuță se așază pe scaun; ne așezăm și noi.

— Sunt curios să știu, mai amănunțit, ce aveți de gând să faceți?

— Vi explic pe larg planul expediției și el înclină mereu din cap,
în semn de aprobare. Asta îmi place, îmi dă curaj.

— Și pe când ați fixat data plecării?

— N-am fixat-o încă. Ea atârnă de împrejurări. În orice caz, nu
poate fi mai înainte de patru ani.

— De ce așa târziu?

— Pentru că urmează să creăm specialiștii de care avem nevoie. Eu, de pildă, trebuie să devin ofițer combatant, ca să pot conduce operațiunile militare, Arginteanu (Tarzan) și Diculescu (Găliganu) se vor face ofițeri de marină, Marian (Gălbează), inginer de mine, pentru a putea conduce exploatarea bogățiilor pământului și așa mai departe, ne specializăm fiecare într-o direcție reclamată de interesele grandioasei expediții...

— Foarte frumos... foarte frumos! Prețuiesc râvna voastră și vă admir sincer că munciți.

— Vă mulțumim, domnule profesor. Când cineva muncește pentru un ideal, nu se simte niciodată ostenit, chiar dacă ar căra toată ziua munții în spinare.

— Până aici, Dima, toate bune. Dar bani? De unde veți face rost de bani? Vă trebuiesc, după câte înțeleg, sume importante.

— O, domnule profesor, totul este pus la punct cu cea mai mare minuțiozitate. Suntem o mie de membri, nu-i așa? Ei bine, fiecare arpetist este obligat să aibă carnet la Casa de Depuneri și să economisească pe lună cel puțin 2-3 lei, adică, în medie, 20 de lei. Prin urmare, în patru ani, dacă adăugăm și dobânzile, va realiza un capital de 1 500 de lei. Dacă înmulțim cu 1 000 (numărul expediționarilor) avem 1 500 000, o sumă destul de respectabilă, care însă nu-i suficientă pentru acoperirea cheltuielilor, deoarece nouă ne trebuiesc vreo 4 000 000. De unde vom scoate restul de 2 500 000? Ei bine, le vom scoate din serbări și reprezentații școlare, din eventualele câștiguri la loterie (deoarece fiecare arpetist e obligat să joace la loterie), din donații și, la rigoare, dintr-un împrumut. Când ai 3 000 000, nu-i cel mai greu lucru să-l găsești pe al patrulea.

— De unde veți plăti banii împrumutați?

— Dar v-am spus că în arhipelagul Galapagos se găsesc bogate zăcăminte și chiar pietre prețioase ca diamante, topaze și agate. De asemenea, vom încărca scortişoară, cafea, cacao, cauciuc, chinină, apoi, lemn prețios, produse medicinale și materii colorante. Într-un cuvânt, ne vom întoarce bogați și se prea poate să și rămânem acolo, să întemeiem o colonie...

- Văd, Dima, că ai studiat serios bogățiile Americii. În orice caz, expediția voastră este organizată cu o pricepere care mă uimește. De asemenea, toți băieții muncesc cu drag pentru realizarea ei. Dar această muncă pe care o depun nu le răpește prea mult timp și nu-i stânjenește de la învățătură?

— Ce vreți să spuneți cu asta?

— Observ că, de la un timp, elevii au început să-și neglijeze lecțiile și să ia note proaste. Și atunci te întreb pe dumneata: cum voi putea ei să ajungă ofițeri, ingineri, medici, constructori etc. pentru a fi utili acestei expediții, într-adevăr gigantice, dacă pierd clasa și rămân repetenți?

Sar în sus indignat.

- Aceasta nu se va întâmpla niciodată. Arpetiștii trebuie să lucreze și să treacă clasa. Nu avem nevoie de elemente rele.

— Foarte bine. Dar scrie undeva aceasta? Ei au cunoștința de acest fapt?

Rămân cu gura căscată.

— Aveți dreptate, domnule profesor.

Mă adresez îndată colegilor mei din statul-major:

Trebuie neapărat să introducem în regulament un articol cu următorul cuprins: *Cine va fi declarat repetent...*

— Eu te-aș ruga să adaugi: *corigent ori repetent...* intervine Iliuță.

— Perfect. Prin urmare: *Cine va fi declarat corigent ori repetent la sfârșitul anului școlar se va șterge din oficiu din controalele expediției...*

- Foarte bine... Când vrei să faci ceva trainic, este absolut necesar să legi lucrul de moralitate...

— Vă mulțumesc din suflet că ați venit: mi-ați dat sugestii foarte prețioase.

— Arpetiștii dumitale trebuie să-și înăbușe slăbiciunile, să fie oameni întregi pentru a merita cinstea ce li se face, nu-i așa?

- Voi mai adăuga în regulament că nimeni nu are voie să fumeze, să joace cărți sau orice fel de jocuri de noroc, să meargă la cinema și la teatru, în afară de spectacolele îngăduite. Pe cel care va fi prins îl ștergem, de asemenea, din controale.

— Domnule Dima, ești într-adevăr un tânăr superior, cu care se poate sta de vorbă.

Mai discutăm de una, alta. Iliuță ne cercetează biblioteca și ne făgăduiește că ne va dăruia și el câteva cărți care ne interesează. Observ că din buzunarul lui o carte și-a scos capul afară. Îl rog să mi-o arate, pentru că sunt foarte curios să știu ce anume citește.

— E o carte a unui sociolog francez, Fourier. Se cheamă *Traité de l'association domestique et agricole*⁸... Ți-aș recomanda s-o citești, are câteva lucruri foarte interesante.

Îl poftesc să coboare în pivniță, căci vreau să-i arăt sala noastră de ședințe. El îmi spune că, într-adevăr, beciul nostru este amenajat, dar că mai cuminte ar fi să ținem ședințele sus, în birou, deoarece am putea să răcim foarte ușor.

Profit de ocazie și-l rog să-mi dea un articol pentru revistă. Îmi făgăduiește bucuros. Înainte de a pleca, adaugă că i-ar face multă plăcere dacă aș veni odată pe la el, într-o după-amiază.

— Vizita asta a lui Iliuță, mârâie Magotu, mi se pare cu cântec...

— Ce vrei să zici?

— Nu venea el să ne vadă de dragul ochilor noștri...

— Nu fi tâmpit, Magotule, ăsta e cel mai de seamă profesor al nostru și eu unul îl prețuiesc foarte mult.

Când ne uităm la ceas: 9:30.

— Hait! Ne-am lins pe bot de alimentație. Dona Bianca nu ne mai așteaptă cu masa după 9. Pe unde scoatem cămașa?

— Mergem să înfulecăm câte o friptură la Nea Iancu. Mi-e așa de foame, încât te văd... curcan.

— La Nea Iancu? Ah, generalisime, niciodată nu m-am îndoit de genialitatea ta, strigă Magotu entuziasmat.

Intrăm în cărciumă și coborâm în hrubele subpământene. N-am mai călcat pe aici, de când am sărbătorit începutul anului școlar.

Pițurcă ne aduce fripturile și vinul. Odată cu mâncarea, ne așternem pe taifas. Firește, vorbim despre expediție. Și discutăm, și bem, și iar bem, și iar discutăm, până ni se împăienjesește vederea.

⁸ *Tratat despre asociația gospodărească și agricolă*

Comandăm încă un rând de fripturi și de băutură și iar ne înțingem la vorbă.

Catacombele lui Nea Iancu au început să joace cu noi tontotomul. Magotu, tolănit pe spate, cântă de unul singur. Apoi se scoală de pe scaun și începe să joace o bătută, până cade jos, muiat de nădușeală.

— Ce zici, mergem, Magotule?

— Nu merg nici mort. Aici e de mine.

Și iar începe să joace. În jurul nostru mai sunt câțiva clienți întârziți, cherccheliți și ei, care fac haz nespus pe seama lui Magotu.

După ce plătesc consumația, îl invit din nou să mergem, dar nu mi chip să te mai înțelegi cu el. Atunci îl arunc în spinare și, ținându-i mâinile pe umerii mei, urc cu el scara și ajung în stradă.

Aerul rece îl mai înviorează puțin.

— Dima, scumpule, iubitele, adoratele, hai să mergem la... și mi șoptește la ureche ceva. Dacă mă refuzi, mă omori. S-a isprăvit cu Magotu. Piere o mare potaie de pe suprafața globului terestru.

— Tu nu vezi că nu te mai poți ține pe picioare și-ți arde de blestemății? N-oi fi vrând să te duc în cărcă?

— Ba nu, merg cu 11. Nu mă refuza, scumpule, iubitele...

- Bine, merg... Dar la Duduleanca asta n-am fost niciodată...

— Te duc eu, Jupiter, n-avea grijă...

— Măi bețivane, tu nu știi nici măcar unde suntem, darămite

va...

— Nici n-am nevoie. Picioarele mă duc ele singure.

Și într-adevăr așa e. Bâjbâind orbește prin beznă, nimerim casa cu pricina.

Înainte de a ne strecura pe poartă, fac ochii roată: nu se vede nici o fieri vreun felinar roșu. Eu așa am citit, că toate casele cu fete trebuie să aibă un felinar roșu. Asta de ce n-are? Poate nu se mai obișnuiește? Aș vrea să-l întreb pe Magotu, dar mi-e frică să nu mă dau de gol că până acum n-am călcat cu piciorul pe la bordel.

Urcăm o scară de lemn îngustă, cu balustradă, care scârțâie îngrozitor sub pașii noștri. E de mirare cum s-a urcat Magotu până sus fără să-și spargă capul. Deschide ușa și ne pomenim într-un fel de hol-salon, în tavanul căruia mijeste un bec cu lumi-

nă vlăguită. În fund și la dreapta, se vede un rând de uși, una lângă alta, ca la hotel. Nimfele, în cămăși scurte, până deasupra genunchilor, lăncezesc plictisite pe scaune, în felurite poziții. Două mai bătrânoare stau la o masă și sorb câte-o cafea, trăgând bărbățește din țigări proaste. Prin fumul înecăcios, deosebesc două siluete de satiri tineri care râd cu o nimfă la altă masă. Fetele nici nu se sinchiesc de sosirea noastră, după cum nici n-aud glumele băieților. Totuși, le dau cu oarecare sfială bună seara, dar nu-mi răspund de nimeni. Atâta pagubă! Magotu vrea să s-așeze pe un scaun, dar nimereste alături și se rostogolește cu picioarele în sus.

Îi sar numaidecât în ajutor și-l așez pe un fotoliu. Bine că nu și-a spart capul.

— Fetelor, liceenii ăștia sunt beți turtă, strigă o nimfă strâmbându-se. De ce-or fi venit beți?

— Fiindcă treji n-am fi călcat cu piciorul pe aici... mormăie Magotu.

— Mă sfrijitule, sare una dintre cele două nimfe care beau cafea, unde te trezești? La tat-tu acasă? Să vorbești cuviincios în local... că pe urmă te ia mama dracului.

O femeie, care stă cu coatele rezemate de-o măsuță și înșiră niște mărgele pe-o sforicică, se rățoiește:

— Veruțo, ia, te rog, *potole-vu*. Țasta e client vechi și nu permit să fie vexat.

— Săru' mâna, tanti Filomițo, aci erai, că nu te vedeam, glăsuiește Magotu vesel. Da' unde e poloneza de Chopin?

— Trebuie să iasă. Are client. Mai așteaptă.

— Asta e țața Duduleanca, zisă Hopa-Mitică, zisă Primum vivere etc., îmi suflă Magotu la ureche.

O cântăresc de sus până jos. E înaltă și osoasă, cu părul roșcat, probabil, vopsit, și ochii ageri ca ai unei păsări de pradă. Nu e deloc așa cum îmi închipuiam că trebuie să arate o patroană de bordel. Cred că e o profesionistă ieșită la pensie, care cunoaște bine tainele meseriei și acum trăiește pe spinarea artistelor, pe care le stoarce după cum și ea a fost, la rândul ei, stoarsă de patroană.

Din când în când, se deschide câte o ușă și o nimfă iese cu un lighean în mână, traversează holul și se duce pesemne la baie sau în bucătărie, ca să-l verse.

După aceea se ivește și satirul, înnodându-și cravata, și pleacă
să spună o vorbă.

Mă uit cu coada ochiului la fete. Dumnezeule, sunt de plâns!
Uscate și slabe, de le numeri coastele, urâte și mai ales vopsite ca
la bălci.

Brr! Nu m-aș uita la vreuna, nici de frică. Dacă-i vorba de fe-
meie, apoi un milion de paparude de-astea nu fac nici cât dege-
tul cel mic al Lidiei.

Totuși, nu-mi pare rău că am venit. Trebuia să am și eu idee ce
este un bordel. Băieții te socotesc un neisprăvit dacă n-ai călcat cu
piciorul în cloaca asta și se uită la tine batjocoritor.

Hai, destulă conversație! Mi-ați împuiat urechile, se adre-
sează Duduleanca celor doi tineri care tot râd și pâlăvrăgesc în
tund. Și Mimi tot n-a venit. Unde o fi umblând boccia asta? Și
acară tot așa mi-a făcut.

E-n tandrețe cu un doctor, chipurile, insinuează o nimfă,
măzărind crispat.

Așa? Eu îi dau crăpelniță și o îmbrac ca să-și facă de cap cu
amorezii? Las' că o învăț eu minte!

O ușă se deschide și o blondă scundă, grasă și spălăcită iese cu
ligheanul în mâini.

Contesă Walewska, sclavul tău te așteaptă de un ceas, stri-
ga Magotu înviorat.

Sunt numaidecât liberă, șoptește poloneza încruntată.

După câteva clipe, se întoarce și-i face semn cu capul.

Haide, Napoleon!

Magotu intră triumfător în cameră și contesa lui îl urmează.
Aude apoi o cheie răsucită în broască.

Rămân singur și mă simt foarte stingherit.

Nicio fată nu mă bagă în seamă, parcă nici n-aș fi de față. Sunt
toate plictisite și chipurile lor, boite, au o grimasă de amărăciune,
de parcă ar fi înghițit fiere.

Dar tu, mânzule, n-ai niciun gând? mă ia și pe mine în pri-
mire patroana localului. Sau ai venit să belești ochii la mine?

Credeam c-o găsec pe Mimi, mint eu ca să scap de în-
cercetură.

— Ce, numai Mimi are coarne? Ce dracu' găsiți la împuțita asta, de vi se aprind la toți călcăiele după ea? Alte fete nu mai sunt? Ba, uite-o c-a venit, pațachina.

În clipa aceea, răsare în pragul ușii o fetiță de 14-15 ani, scundă și subțire ca o trestie, cu părul tuns băiețește, purtând pe cap o beretă.

— Scuză-mă, te rog, tanti dragă, dar să vezi ce mi s-a întâmplat, debitează ea pe nerăsuflata patroanei.

— N-am vreme de povești. Las' că reglăm noi pe urmă socolile.

— Crede-mă, tanti, să mor dacă...

— Ssst... Vorbim pe urmă. Acum ai client.

— Cine este?

Patroana mă arată cu degetul.

— Uite-l colo, te așteaptă de două ceasuri. Micuța nimfă se uită la mine o clipă, apoi îmi șoptește:

— Numaidecât!

Fuge într-o cameră și după câteva secunde iese purtând o cămășuță roșie ca focul și scurtă până mai sus de genunchi.

— Trei e liberă?

— Treci la patru.

— Haide, îmi face un semn cu ochiul, și eu, vrând-nevrând, o urmez.

Intrăm într-o cameră strâmtă în care sunt doar un pat cu tablă, un cuier și un spălător de fier care fusese odată vopsit în alb.

Fata se trânteste în pat și mă poștește să fac la fel. E o brunetă, cu părul ca păcura, și trăsături regulate. Aș putea spune că e chiar drăguță.

Mă așez lângă ea, ușor stânjenit.

— Ce faci? Nu te dezbraci? mă întrebă.

— Ba da... Dar nici nu ne cunoaștem.

— Ha, ha, râde, ești formalist.

— Nu-s formalist, însă aș vrea să știu cum te cheamă.

— Mimi.

— Mimi și mai cum?

— Ionescu... Dar pe tine?

Pe mine Dima. Ascultă, când te-am zărit adineauri, credeam că ești elevă de școală. Numai șorțul și gulerașul îți lipsesc. În olo...

Așa cred toți, fiindcă sunt mică de statură. Dar tot am 20 de ani. Adică îi împlinesc la vară. Tu câți ai?

Eu am 19. Însă nu-ți dădeam mai mult de 14. De ce n-ai terminat o școală?

Am fost, dar un ofițer m-a ademenit și după aceea n-am mai avut tragere de inimă la învățătură.

Ce păcat! Ești așa de drăguță!

Mi-ar fi plăcut să mă fac farmacistă, să stau în laborator, în halat alb de olandă (albul mă prinde minunat!) și uite ce-am ajuns! Cum vă! Dar mă las de meseria asta. M-am săturat până-n gât. Știi că mă mărit cu un doctor?

Serios?

Foarte serios. E căzut rău după mine și sunt și eu amorezată. Așa, nițeluș. Ne logodim peste două săptămâni și, după Paști, în Duminica Tomii, facem nunta.

Felicitările mele! Îți doresc noroc!

Mersi. E la Spitalul Filantropia și a ieșit doctor astă-vară. Să vezi ce băiat delicat și drăguț este, parcă ar fi o fată. Și lui îi stă bine în halat alb.

El știe că ești aici?

Asta mi-ar lipsi! Nici nu l-am lăsat să se atingă de mine. Crede că sunt fată mare, prostuțu'.

Dar cum poți să te culci cu alții, dacă zici că ești amorezată de el?

Numai prostii mă întrebă. Haide odată, că trece vremea și copioșnița o să pretindă taxă dublă.

Bine, plătesc și taxă dublă. Îmi place să stau de vorbă cu tine. Regret că n-ai ajuns farmacistă cum voiai.

Dar eu! Am avut o viață atât de zbuciumată și plină de mistere! Tatăl meu era comandantul unui vas care naviga pe Oceanul Indian și tu știi care, între Tokio și Singapore, iar mama, fiica unui mare explorator englez, s-a îndrăgostit la nebunie de el.

Carevasăzică, ești englezoaică?

— Nu, tata era de origine spaniolă, mai înainte fusese torcador și, pe urmă, după ce a ucis 46 de tauri oribili, s-a făcut căpitan de vas, pentru că-i plăcea foarte mult să călătorească.

— Și unde sunt părinții tăi?

— E o poveste întreagă... Pe când aveam doi ani, vaporul lui tăticu' s-a lovit de un ghețar, ca Titanicul, și s-a dat la fund.

— În Pacific nu sunt aisberguri...

— Sunt, sunt, știi tu mai bine decât mine? Atunci au pierit lui valuri tăticul și mămica...

Și începe să plângă, de ți se rupe inima.

Ce prostie am făcut răscolindu-i amintirile!

Deși nu cred o iotă din basmul pe care mi l-a înșirat, totuși ceva dureros s-a petrecut cu această ființă, care are o imaginație destul de aprinsă și crede în tot ce spune.

— Nu plânge, Mimi, căci, de bine, de rău, tot a avut Dumnezeu grijă de tine și ți-a scos în cale pe medicul acela cu care ai să te măriți.

— Oh, mi-e silă, silă de viața pe care o duc și, dacă n-ar fi el, aș înnebuni de disperare, m-aș spânzura cu limba de cârligul tavanelui.

— Dacă vrei nici nu mă ating de tine... plec și așa... dar, firește, taxa... o plătesc.

— Nu, nu se poate, nu m-am referit la tine. Tu ești draguț. Și aș vrea să mai dai pe la mine... să nu mă uiți de tot... și mă sărută. Să-ți spun drept, n-am sărutat pe nimeni până acum din cei care vin p-aici... Pot să mă jur pe sfânta icoană, uite-așa... Dar pe tine... nu știi cum mi-a venit... Pari foarte curățel și-mi plăci puțin...

Se aude o ușoară bătaie în ușă. Mimi pricepe îndată despre ce este vorba. De aceea strigă:

— Am taxă dublă.

Înainte de a pleca, îi sărut mâna. Ea e foarte emoționată de gestul meu. Îmi șoptește încet la ureche:

— Nu mă uita, să mai dai pe la mine din când în când..., chiar dacă n-ai bani...

Îi făgăduiesc și mă întreb, dacă-i îndrăgostită de medicul acela, de ce mă cheamă și altă dată la ea?

Magotu mă așteaptă în hol, adormit într-un fotoliu. Îl scutur puțin după ce se trezește, plecăm repede.

Ei, cum ți-a plăcut? mă întreabă el.

E oribil, dar, oricum, interesant!

Un raport cu... cântec

Îl întreb pe Șoimaru Cătălin dacă poate să compună un marș al arpetiștilor. Zice că poate, și în trei zile îl dă gata.

Cătăline, Cătăline, trei zile sunt tot atâtea secole! Măine dimineață vreau să mi-l aduci. Și așa trebuie să aștept 12 ceasuri.

Am înțeles! Îl compun la noapte.

Așa te vreau, poete! Nu trebuie să disprețuiești noaptea. În umbra ei s-au zămislit cele mai de seamă fapte și cuceriri ale omului. Întunericul a dat cel mai mare preț luminii.

O trăsură prăfuită se oprește în fața Centralei. Proprietărea noastră, Victoria Popescu, plecată mai demult la o rubedenie, se întorsese. Deși e obosită de drum, o poftesc să ne facă o scurtă vizită, fiindcă habar n-are cum am mobilat dugheana și pivnița ei.

Vin peste o jumătate de oră. Să mă curăț puțin.

Nu se poate. Acuma, insist eu și-o iau de mână.

La surâde și, văzând că n-are încotro, îmi face pe plac. Îi arăt vitrina, covoarele, harta Americii de Sud, pictată pe perete, biblioteca. Rămâne încântată de ceea ce vede. Apoi o poftesc să vadă pivnița.

Acolo ce faceți?

Ținem ședințele secrete.

Surâde iarăși. Coborâm. Când dă cu ochii de pereții îmbrăcați cu togojini și masa din mijlocul pivniței, se miră toată:

Așa ceva nu mi-am închipuit. Aveți imaginație.

Apoi, aducându-și aminte de vechea mea poveste de iubire, mă întreabă:

la spune-mi, ce-ți mai face Alina?

E sănătoasă și se gândește la mine.

— Că se gândește nu mă îndoiesc. Îți scrie des?

— O dată pe săptămână.

Victoria râde cu poftă.

— Bună fată! Face s-o iei de nevastă! Dar nu mi-ai spus până acum în ce împrejurări v-ați cunoscut.

— A, e foarte palpitant...

Îi debitez, pe nerăsuflăte, o poveste pe care am trăit-o de multe ori în închipuire: că am cunoscut-o la Paris, într-o zi, la Bois de Boulogne, unde se rătăcise, apoi, cum i-am scris după ce s-a întors în țară, cum ne-am revăzut la București, arși de dragoste...

— Dacă ar veni la Craiova, ce-ai spune? mă descoase ea.

Dumnezeule, Alina aici?! Asta mi-ar trebui. Fac fețe-fețe. Îi răspund:

— Desigur, mi-ar părea bine. Dar nu înțeleg de ce să vină. Numai să mă vadă?

— Ea sosește în turneu. Și, cu ocazia asta, vă vedeți, nu?

— Așa, da.... bineînțeles.

A doua zi, Șoimaru îmi aduce în clasă marșul în 5 strofe. Nu m-așteptam să fie atât de inspirat. Bravo, Cătăline! Ai să ajungi un mare poet. Îl citesc și Tarzan, și Esculap. Sunt încântați și ei. Acum nu ne rămâne decât să-l punem pe note. Dar cine s-o facă? A, am găsit! Tatăl lui Domisol, care e șeful muzicii militare și compozitor în timpul liber. Voi vorbi cu fiu-său.

M-am hotărât să mă duc la profesorul Iliuță. I-am făgăduit de atâta timp că-i voi face o vizită și, uite, prins de treburi, am tot amânat, până ce s-au scurs două săptămâni.

Stă cam departe, pe strada Traian, într-o casă micuță, cu înfățișare de vilă.

Vine și-mi deschide servitoarea.

— Bună ziua. Domnul profesor e acasă?

— Da. Cine ești dumneata?

— Sunt elevul Dima dintr-a VII-a și am venit să-i fac o vizită. Pot să intru?

— Da, poftim. Așteaptă puțin în birou, bărbatu-meu tocmai face baie.

Văleu! Ce gafă! E soția lui Iliuță, și o luasem drept slujnică.

Vă rog să mă iertați, doamnă... Vă rog foarte mult... Am crezut că...

Nu-i nimic, tinere, surâde buna femeie și mă pofteste în casă.

Intru în camera de lucru a profesorului. Un dulap cu cărți, unele legate, altele broșate, teancuri de reviste și de gazete, toate aranjate în ordine. Pe masă, un vraf de hârtii, scrisori și mape. Într-un colț un teanc de caiete. Trag cu coada ochiului: sunt tezele la română ale elevilor dintr-a II-a. Răsfoiesc câteva: nu-s corectate încă.

Mă așez pe scaun și deschid o carte, citesc rânduri răzlețe. Mă plutesc însă curând. Și Iliuță tot nu se arată. Întind mâna în vraful de hârtii și-mi cad privirile exact pe cuvântul A.R.P.E.T. „Ce e o fi asta?”

Trag foaia și o pun deasupra unui dosar, ca și cum ar fi așezată acolo. În felul acesta, o pot citi fără ca Iliuță să mă poată surprinde, dacă ar intra pe neașteptate.

Citesc, cu mirare sporită din ce în ce, următoarele:

Domnule Director,

Potrivit însărcinării date cu ord. nr. 4212 din 19 febr. 1914 de a raporta asupra activității extrașcolare desfășurate de un grup de elevi din cl. a VII-a în frunte cu Dima S. Grigore, am onoarea a vă comunica cele ce urmează:

În ziua de 28 martie a.c. am făcut o vizită inopinată într-o casă unde se strâng băieții, din str. Preda Buzescu nr. 15. Acolo au improvizat un birou în toată regula, având mese, bibliotecă, chiar și o mașină de scris. Intrând în vorbă cu elevul Dima asupra scopurilor urmărite, mi-a declarat:

Urmează ce i-am declarat eu, transcris cu multă exactitate.

Apoi citesc mai departe:

... Am credința că activitatea extrașcolară a elevilor trebuie privită cu simpatie și încurajată. Ei cheltuiesc o energie uriașă în vederea atingerii țelului lor îndepărtat, care prezintă mai puțină importanță.

Ceea ce ne interesează astăzi este captarea acestei energii și folosirea ei rațională, pentru a da roade cât mai bune. Totuși,

acest lucru s-a putut face și fără ajutorul forurilor școlare. Într-adevăr, elevii, proiectând marea lor excursie, au nevoie de ofițeri de marină, ingineri de mine, constructori, electricieni, medici, farmaciști etc. Ca atare, și-au împărțit atribuțiile, fiind de pe acum desemnați cei care vor ocupa aceste funcții. Sunt ferm încredințați că ei vor obține, în chip strălucit, diplomele specialiștilor de care au nevoie, deoarece sunt animați de un entuziasm care înfrânge orice piedică. Fără îndoială că, până la urmă, ei vor uita de planul lor fantezist și se va alege fiecare cu o carieră sănătoasă, ceea ce din punct de vedere pedagogic constituie un câștig incontestabil.

Nu e lipsit de interes să citez cazul petrecut la o școală din Germania. El ilustrează, în mic, ceea ce se petrece la noi în masă. Se știe că la nemți există școli mixte, unde învață laolaltă băieți și fete. Cel mai lenez și îndărătnic la învățătură era un băiat înăltuț și firav, anume Peter. Instructorul, care avea un ochi destul de ager, a prins de veste că acest Peter îi făcea curte unei colege, Gertruda, fată frumoasă și dezghețată. Ea părea că respinge curtea, și acest fapt îl îndârjea pe micul îndrăgostit.

Instructorul l-a chemat la el pe elev, spunându-i că a afluț de dragostea lui pentru Gertruda. Elevul, înspăimântat, a tăgăduit cu înverșunare, dar, spre mirarea lui, dascălul a adăugat că Gertruda e o fată foarte bună și cuminte și că merită să fie iubită. Însă numai cu condiția ca el, Peter, să aibă gânduri serioase cu ea, adică să o ia de nevastă.

„Chiar asta am de gând!“ a izbucnit elevul într-un strigăt suprem.

Instructorul l-a felicitat spunându-i că e foarte frumos din parte-i că nutrește acest simțământ. Dar cum se va însura, dacă la aritmetică nu știe să facă o socoteală? Cu siguranță că îl vor înșela și băcanul, și măcelarul, și croitorul, în sfârșit, toată lumea. Și cum o să câștige inima scumpei lui Gertruda, dacă nu poate să scrie o scrisoare de dragoste fără greșeli gramaticale, de care, cu siguranță, fata va râde?

Peter a rămas năuc, dar, totodată, adânc convins de intervenția instructorului. S-a așternut pe carte și a învățat cu o râvnă

de om deznădăjduit. De unde mai înainte era la coada clasei, acum se luase la întrecere cu premiantul întâi. Cu timpul, a uitat de Gertruda, alegându-se doar cu dragostea pentru învișătură. A făcut studii strălucite și a ajuns unul dintre cei mai vestiți profesori de la Universitatea din Heidelberg.

Un alt caz izolat, petrecut de astă dată în Rusia. Un copil își pusese în gând să facă o călătorie pe apă, dorind să ajungă în Australia. Toată ziua le bătea capul părinților să-i dea voie să plece. Tatăl său, un om cultivat, nu s-a opus dorinței băiatului, ci, dimpotrivă, l-a încurajat, spunându-i că planul lui e foarte interesant și-l va ajuta să-și construiască singur vasul cu care va porni în larg. Și, astfel, meritul lui va fi mai mare, deoarece nu va datora nimănui nimic.

Băiatul, convins, a intrat într-un șantier naval din Petersburg și s-a apucat cu nădejde de lucru. În câțiva ani, iată-l ajuns unul dintre cei mai pricepuți ingineri constructori de nave. Între timp, pasiunea lui pentru călătorie s-a stins, fiind înlocuită, în aceeași măsură, cu pasiunea pentru construirea vaselor. Mijlocul devenise astfel scopul final.

Revenind acum la pasiunea elevilor noștri pentru proiectata lor expediție la Ecuator, care se manifestă în masă, inspirată, alimentată și dirijată de elevul Dima, aceasta constituie un fenomen unic în analele școlii noastre. Numitul elev, dotat cu o inteligență alertă și cultivată, a ajuns să stăpânească peste o mie de suflete fragede și entuziaste. E, prin urmare, depozitarul unei formidabile energii juvenile. Un cuvânt al acestui mic monarh este urmat orbește de către toți tovarășii săi de joacă. De aceea, socot că-i absolut necesar ca elevul Dima să fie supravegheat în toate acțiunile sale, pentru a nu comite greșeli care ar putea să aibă grave consecințe.

Potrivit principiilor pedagogiei active și ținând seamă și de exemplele arătate mai sus, sunt de părere ca direcția școlii să încurajeze acțiunea pornită de elevul Dima pe cât e cu putință. Începutul l-am făcut chiar eu, cu destulă prudență. L-am rugat pe elevul Dima să dea severe dispoziții arpetiștilor săi să învețe cu sârguință, cei care vor rămâne corigenți urmând a fi excluși,

ca nevrednici de a face parte din asociația lor, ceea ce Dimu a acceptat. Rezultatele se vor vedea în scurtă vreme.

Datoria noastră este să captăm această mare energie canalizând-o și folosind-o pentru obținerea unor rezultate pedagogice strălucite. Niciodată liceul nostru, și nicio școală din lume, nu a avut la îndemână un prilej atât de rar pentru o experiență pedagogică unică. Asemenea institutorului, care a știut să exploateze pedagogic pasiunea lui Peter, reușind ca un element mediocru să ajungă în rândul oamenilor aleși, tot astfel se impune din partea noastră, a corpului didactic, o înțelegere deplină pentru a reuși ca acești o mie de elevi să devină oameni întregi, sădindu-le în ființa lor râvna pentru învățatură, ca mijloc pentru atingerea țelului lor fantezist, izvorât din nevoia firească de visare a adolescenței, după care acest mijloc se va transforma, fără îndoială, în scop, odată cu scurgerea anilor...

Primiți, vă rog, domnule director etc.

Prof. Ilie Iliuță

Citind raportul profesorului de română, rămân uluit. Prin urmare, nu se înșelase Magotu că vizita lui Iliuță avea „cântec“. Și mă mir încă de ceva: socoate domnul profesor că noi vom proceda ca bietul Peter, care a uitat de Gertruda lui ca să ajungă dascăl la Heidelberg? S-o creadă mult și bine! Niciodată nu vom părăsi gândul expediției transoceanice, pentru că el e rațiunea pentru care trăim. Nu m-așteptam ca un profesor inteligent cum e Iliuță să fie atât de naiv și să se ia după cărți, iar nu după realități. Îmi place însă că recunoaște că eu sunt „depozitarul unei formidabile energii tinerești“. Asta e foarte adevărat și pot să fac lucruri mari. Și chiar am să fac, în ciuda tuturor piedicilor. Dar, ca să mă supravegheze cineva, nu – asta n-o admit, în ruptul capului!

În sfârșit, intră domnul profesor Iliuță, cu fața veșnic lumina-tă de surâs. Bineînțeles, nu suflu o vorbă despre raport. Mă tratează cu dulceață și cafea și îmi oferă țigări. Ezit să fumez în fața lui, dar el stăruie și-mi aprinde țigara. Fumăm împreună. Nici nu mai încap în mine de atâta mândrie. E oare puțin lucru să fumezi cu un profesor, așa, ca de la egal la egal?

Iliuță îmi spune că a povestit, în consiliu, despre ceea ce ne-am propus să facem și că atât directorul, cât și domnii profesori au fost de părere să ne dea concursul, deoarece este o idee bună.

Și dumneavoastră, domnule profesor, credeți că ideea noastră cu expediția transoceanică este, într-adevăr, bună?

Da, de ce nu?

Vai de mine, domnule profesor, dar eu însumi, care am încercat-o, nu cred în ea, îl încerc așa, într-o doară, să-l prind în capcană.

Cum se poate, Dima?

Se poate foarte bine, domnule profesor. Eu nu urmăresc realizarea expediției – aceasta este o utopie –, ci formarea elementelor, pregătirea așa-ziselor cadre. Elevii angrenați la carte vor uita de scopul pentru care s-au pregătit și vor prinde dragoste pentru învățatură.

Iliuță se ridică în picioare aiurit.

Pentru ce vrei să faci asta?

N-ați băgat de seamă că încerc o experiență pedagogică de mare proporții?

Ești teribil, Dima! Dumneata vei ajunge un mare pedagog, tu ai îmbrățișezi cariera didactică.

Nu m-am gândit la așa ceva. Îmi place să fac lucruri îndrăznețe, chiar năstrușnice. Însă nu-mi place să fiu supravegheat...

Pusesem punctul pe *i*. Jocul a prins de minune. Făcându-mă prieten cu Iliuță, n-am de cine să mă tem de acum înainte, pentru că l-am pus de direcția liceului să ne supravegheze activitatea.

He, suntem și noi nițel deștepți, domnule profesor, și nici de totoc n-avem să ne plângem, ce credeți dumneavoastră?

Înainte de a pleca, mi-aduc aminte de Fourier și-l rog să-mi împrumute cartea. N-am noroc. Directoarea liceului de fete i-a cerut-o și ea și-o citească, și, după ce-i va fi înapoiată, are să mi-o dea... În orice caz, după sărbătorile Paștilor voi avea negreșit cartea.

Falanga

Vacanța de Paști am petrecut-o doar cu mama. Pe tata nu l-am găsit, a plecat mai demult la București după treburi. Îmi petrec timpul citind și făcând plimbări lungi cu Grivei. În schimb, mama se omoară cu traducerea cărților lui Dickens.

Vreau să citesc ceva în legătură cu Oceanul Pacific, în special despre insulele arhipelagului Galapagos, dar nu găsesc nimic în biblioteca tatei. Dau peste o carte a lui Arnoux despre *Poporul japonez*, pe care mai mult o răsfoiesc. A doua zi, înghesuită într-un raft, dau peste cartea lui Charles Fourier, recomandată de profesorul meu, Iliuță... Ia s-o citim – o fi ceva de capul autorului ăstuia? Mai întâi, m-apuc și-o răsfoiesc, dar, încetul cu încetul, lucrarea mă prinde în mrejele ei. O iau de la capăt și o parcurg pe îndelete, cu multă luare-aminte. Hm! Strașnic franțuzul, are o minte ageră – ce ageră? – aș zice genială. Și idei, și fantezie cu carul. Avea dreptate Iliuță să mi-o recomande...

Concepția filozofică a lui Fourier mi se pare foarte interesantă. El susține că societatea noastră e rău construită, deoarece se află în contradicție cu mecanismul armoniei universale. Numai când se va favoriza dezvoltarea liberă a pasiunilor omenești atât de dezaprobată, abia atunci oamenii vor fi fericiți.

Pe baza acestei concepții, autorul lansează ideea unei societăți drepte, lipsite de exploatare, care să asigure individului o armonioasă dezvoltare a însușirilor lui psiho-fizice.

Și iată la ce soluție ajunge autorul: omenirea să se organizeze într-o federație de comune, alcătuint fiecare câte o falangă, compusă din 1500 de oameni. Acest grup va locui într-o mare clădire, denumit falanster. Membrii falangei, adică societarii, sunt toți coproprietari. Ei locuiesc împreună, muncesc împreună, iar ceea ce câștigă împart între ei, având în vedere trei factori: capitalul, munca și talentul...

Ei bine, asta nu mi-ar fi trecut prin minte! Mă fulgeră o idee: ce-ar fi dacă noi, arpetiștii, îmbrățișând doctrina socială a lui Fourier, am înființa o falangă în insula fără nume și am trăi acolo fericiți? Asta-i, băieți, ceea ce ne trebuie nouă... Asta-i, Rogvaiv!

Iu cu am găsit formula miraculoasă... Ei, Ploșniță, acum putem spune că ne vom face rosturi bune la capătul celălalt al pământului.

Phii, ce teribil exemplu vom da omenirii de organizare socială! Și, cine știe, exemplul nostru ar putea să fie începutul unor mari prefaceri pe glob. Ideea mă entuziasmează. O falangă în Cingorida, condusă de o regență, în care eu voi deține primul rol, puțin lucru? Băieți găsim noi și pentru două falange, nicio grijă. Vom clădi un palat măreț, în cea mai pitorească regiune, împrejmuită de coline, lângă o apă curgătoare, exact cum arată Fourier al meu.

Dar bani de unde găsim pentru construirea palatului? Ah! prost mi sunt, am uitat cu desăvârșire de comoara lui Jim Blacke. M-au năucit de tot ideile astea ale autorului francez. Cu aurul acela socot că am putea ridica nu unul, ci zece palate.

Acum însă încep să mă împiedic de multe lucruri. Fourier susține că 7/8 din societarii falangei trebuie să fie agricultori, care vor asigura hrana de bază întregii colectivități. Or, eu habar n-am dacă insula noastră posedă terenuri arabile pentru a cultiva grâu și alte cereale. Nu-i vorbă, nu știu nici ce întindere are, nici ce climă, în sfârșit, nu știu nimic..

Fără a mai sta pe gânduri, m-apuc și scriu librăriei Hachette din Paris să-mi trimită, contra ramburs, orice carte are în depozit despre Pacific. Mama vede plicul și mă întrebă:

Dar ce te interesează pe tine Pacificul?

Ce aş putea să-i răspund? Că într-o insuliță care și-a scos capul din nesfârșitul apelor se află o comoară și că noi, elevii Liceului „Mihai Bravu“, ne vom duce acolo s-o dezgropăm, dar nu ne vom întoarce cu buzunarele pline de aur, nu ne ispitește bogăția, ci vom rămâne în insulă, organizându-ne într-o nouă formă de viață, pe cât de originală, pe atât de științifică, pentru a cuceri fericirea pe care omenirea o caută mereu fără s-o găsească?

Mamă, vreau să scriu o lucrare despre arhipieleagul Galapagos și am nevoie de date noi, amănunțite. De fapt, e o conferință pe care m-am obligat s-o țin în amfiteatrul liceului.

Mă crede și nu-mi pune alte întrebări.

— *J'y suis!*⁹ exclamă ea la un moment dat, îi voi scrie doamnei Stone... Bărbatul ei a stat cinci ani în arhipeleg, a făcut cercetări geologice. El poate să te lămurească mai bine decât oricine.

— Scrie-i, mamă! Apucă-te chiar acum! Te rog, te implor! N-o las până nu așterne scrisoarea pe care o voi duce singur la poștă.

— Prietena ta n-a fost și ea în arhipelag cu bărbatul ei...?

— Ba da, însă n-a putut să rămână. O îngrozeau broaștele țestoase.

— Așa ți-a spus?

— Da, erau broaște țestoase uriașe, cântărind până la 300-400 de kilograme...

Mi se taie picioarele. La una ca asta nu mă așteptam. Lighioanele acelea mă înspăimântă și pe mine, de la mii de kilometri, chiar fără să le văd. Ar fi cu puțință să locuim într-un colț al pământului atât de sălbatic și neprimitor?...

— Dar, ia stai, alte insule nu se mai găsesc oare în Pacific?

Încing cu mama o discuție pe această temă.

Arhipelagul Hawaii e considerat drept „Paradisul lumii“. Mark Twain a spus că nu există nicăieri o țară mai încântătoare și fructe mai minunate. Pe urmă, e insula Pitcairn, unde s-au refugiat răzvrățiții de pe vasul Bountty și au dus acolo o viață de Robinsoni. Dar, apropo de Robinson, știi de unde s-a inspirat bătrânul Daniel Defoe? Tot așa, un răzvrătit, cărmaci pe un vas, a fost debarcat cu forța pe insula Masa Fuera, un adevărat rai pentru un sihastru, unde a trăit câțiva ani de zile. Salvat de corsari și întors în Anglia, a povestit unui gazetar pășaniile sale, fiind apoi publicate. De aici s-a născut Robinson Crusoe... Dar *Tabiti*, pictura lui Gauguin, unde se află o adevărată feerie de culori? O, sunt mii și mii de insule în dragul meu Pacific și, desigur, vom găsi una pentru noi, ca să trăim fericiți, ca-n sânul lui Avram...

⁹ Cu sensul de: „A, stai!“.

18 mai 1914

Întors la Craiova, nu suflu nimănui o vorbă despre descoperirea mea în legătură cu falanga. Vreau să recitesc cartea, ca s-o aprofundez, dar nu mă lasă timpul, împruținat rău. Magotu repetă de zor cu trupa lui *O scrisoare pierdută* a lui Caragiale. La 18 mai va avea loc reprezentația, în amfiteatrul liceului, unde încap peste o mie de spectatori. Michiduță ne aprobă sala, fără plată.

Este un adevărat praznic pentru întreaga suflare arpetistă ziua când pe toate gardurile orașului răsar, în bătaia soarelui, afișele noastre, cu litere de-o șchioapă, vestind importantul eveniment. Colind, înaripat, pe străzile nesfârșite, ca să văd pe unde sunt lipite afișele și le citesc pe fiecare în parte, de parcă n-ar avea același cuprins. Când zăresc pe cineva oprindu-se să citească afișul, tuu vine să-l îmbrățșez.

Biletele se vând ca pâinea caldă. Cu trei zile înainte de spectacol, nu mai există un bilet, nici de sămânță.

Arpetiștii aleargă încoace și-ncolo, muncesc pe brânci, cad din picioare de oboseală, dar nu se plâng. Dimpotrivă, cer tot mai mult de lucru. Magotu, pe care-l știam un leneș fără pereche, nu pușdidește cu treburile: repetiții, decoruri, recuzită, alergături. Nu-i chip să mai stai de vorbă cu el. Lipsește de multe ori de la masă și Dona Bianca se întreabă ce l-o fi apucat atâta vrednicie. Ea fel spune și despre mine și, desigur, dacă ar putea să vadă ce lucrează și ceilalți arpetiști, s-ar cruci...

Vine, în sfârșit, 18 mai. Ne pregătim să mergem la serbare. Lotte e veselă și plină de neastâmpăr, încât n-o mai cuprinde casa. Mă întreabă ce rochie să-și pună. Îi spun: cea albă, cu volănașe, fiindcă aceea îi vine de minune.

Bine, o pun, dacă zici tu, și fuge sprintenă în odaia ei.

Mă tutuiește acum. Ce-o fi găsit-o? Mi se pare ciudat și totuși tuu place. Nu trece mult, și se ivește înveșmântată în alb. Îi lipsesc două aripile, ca să fie un înger cu adevărat. O întâmpin și-i apuc mâinile amândouă.

Ce adorabilă ești tu, Lotte! exclam și o privesc încântat, tuuund-o la rândul meu.

Ea se uită speriată în juru-i. Parcă i-e frică să nu mă fi auzit cineva.

— Obraznicule, mă amenință nu numai cu un deget, ci și cu toată drăgălășenia.

— Să mor, dacă te mint!

— Taci! Și-mi astupă gura cu mânuța ei.

Nu s-a supărat fiindcă am tutuit-o. Asta mă face să tresalt de bucurie. Caut câteva fraze cu tu, dar nu-mi vine nimic în minte.

— Sunteți gata? ne întreabă Zgâră.

— Gata.

Pornim căteșitrei. Dona Bianca nu vine, fiindcă i-a ieșit un furuncul în ceafă, iar Cuviosul Gigi, firește, îi ține de urât acasă. Magotu, care joacă în piesă, a plecat îndată după masă.

Cum ajungem, ne iese Tarzan înainte și-mi dă raportul:

— Sala geme de lume. A venit și Păleță cu Basu. Pe Rembrandt nu l-am văzut. Mi se pare că-i bolnav. Dintre profesori, numai Zecimalu și Pupză lipsesc.

— E-n regulă. Ce locuri ne-ai rezervat?

— Apoi, generalisime, pentru statul-major, am oprit loja de la avanscenă. Acolo am dus-o și pe soră-mea.

— Foarte bine.

Lotte și Zgâră intră în lojă și se așază. Ea stă lângă sora lui Tarzan, iar Zgâră, în spate. Îmi pare bine că scaunul de lângă dânsa l-a oprit pentru mine. Când prind de veste că am sosit, ies pe culoar Esculap, Țiganu, Gălbează și Ploșniță, care stăteau în lojă.

— Va fi un triumf! strigă ei, aprinși.

— Ssst! Să-l vedem întâi. Cât e ceasul?

— Mai avem cinci minute până să începă.

— Să intrăm, atunci.

— Nu încă. Domisol a spus să ne facem apariția la 3 fix.

Toți ridică din umeri. Habar n-au de ce. Ce-o fi având Domisol de gând? Cele cinci minute au trecut. Reprezentația trebuie să începă. Eu împreună cu stat-majoriștii prezenți intrăm maiestuoși în lojă.

În clipa aceea, fanfara de sub conducerea lui Domisol întonează marșul arpetist.

Lotte, sora lui Tarzan și Zgâră se ridică și ascultăm nemișcați primele măsuri ale vijeliosului marș, parcă ar fi un imn. Publicul și arpetiștii din sală se ridică și ei în picioare. Trăiesc câteva clipe solemne, care mă cutremură. Bravo, Domisol, strașnică idee! Știu că m-au trecut toate nădușelile.

După ce se termină marșul, ne așezăm. Stau lângă Lotte. Ceilalți arpetiști își fac loc în spatele nostru, iar unii rămân în picioare, ca să vadă mai bine.

Cortina se ridică și începe piesa. Abia aștept să-l văd pe Magotu cum o să joace. Și Lotte e curioasă și nerăbdătoare.

În timpul asta, îi întâlnesc mâna și o iau într-a mea. Fata o lasă și nu zice nimic. Atingerea îmi stârnește un potop de fiori. Din cauza asta, nu pot să fiu atent la ceea ce se petrece pe scenă, dar ce mi pasă? Din când în când, îi strâng mâna mai tare și simt o voluptate nemaipomenită.

— Fii cuminte, îmi șoptește fata la ureche, să nu observe cineva!

Nu-i răspund și mi se pare că vorbele ei le-am auzit altcândva, și parcă spuse de altă voce. Mă lipesc tot mai mult de ea. Ah! Cat aș vrea s-o strâng în brațe, ca în jocurile noastre de odinioară! Lui pare bine că m-a avertizat să fiu cuminte, asta dovedește că-și da seama că facem ceva neîngăduit, dar admite să fie cu mine.

Zgâră izbucnește în râs, și, odată cu el, toată sala.

Rămân nedumerit. Un bețiv a spus ceva pe scenă, dar n-am înțeles deloc ce-a spus.

— Al dracului urangutan! exclamă Zgâră...

Mă uit la Lotte. Nici ea n-a priceput nimic. Acum încercăm să fim mai atenți. Magotu joacă rolul cetățeanului turmentat și-l iută așa de bine, încât toată lumea se prăpădește de râs.

Încerc să-mi alătur și piciorul de-al ei, dar Lotte și-l trage în lătmă. Își retrage în același timp și mâna. Mi se pare că s-a supărat. Vreau să-i iau din nou mâna, dar nu-i chip. Mă resemnez. Stau cuminte ca un copil și privesc atent pe scenă. Mă simt cotropit de o mistește apăsătoare. În pauză, îi propun lui Lotte să mergem la bulet. Mă refuză. O las în pace și, împreună cu arpetiștii, trec pe scenă ca să-l felicit pe Magotu. Băieții au fețele luminate ca ostașii care au dobândit o mare victorie.

Când ne întoarcem în lojă, Lotte s-a mutat pe fotoliul surorii lui Tarzan, iar aceasta șade acum lângă mine. Poftim! Afurisita, ce figură mi-a făcut!

„Lasă, domnișoară, că ți-o coc eu când ți-o fi lumea mai dragă!“ o ameninț în minte și urmăresc spectacolul mai departe, fără să pricep o iotă, deoarece nu-mi iese din cap purtarea lui Lotte.

Arpetiștii au avut dreptate: reprezentația noastră a fost un triumf. Atât echipa de teatru, cât și cea muzicală s-au întrecut una pe alta. Felicitările curg cu duiumul de pretutindeni. Profesorul Iliuță vine să mă felicite personal.

— Îmi place că mergeți pe un drum sănătos. Am convingerea că veți reuși.

Se înghesuie și alți profesori să ne felicite. Mulți îl sfătuiesc pe Magotu să se facă actor. El nu răspunde nimic, dar se vede că e fericit de succesul lui.

Dar Lotte ce-o fi având de nu pleacă? De ce nu se întoarce acasă cu Zgâră? De necaz, o fac să aștepte, întreținându-mă cu o mulțime de persoane necunoscute care mă copleșesc cu tot felul de întrebări în legătură cu marea expediție transoceanică.

În sfârșit, n-am încotro. Trebuie să plec cu ea. M-a așteptat o jumătate de ceas. Cred că am pedepsit-o destul.

O bătaie și o fericire

— De ce mă faci să aștept atâta? mă mustră Lotte.

— Iartă-mă, am atâtea obligații... nu vezi? De ce n-ai plecat cu Zgâră?

— Voiam să plec cu tine, răspunde ea, înțepat.

— Bine... Să mergem, atunci.

Pornim câteșitrei. Valurile de lume s-au scurs și circulația străzii e acum normală. Lotte mă ia de braț și o întindem încet spre casă, fără să scoatem o vorbă. După o bucată de drum, Zgâră mă iscodește:

— Ce-ai de ești mahmur?

— Mi s-au înecat corăbiile în Oceanul Pacific, surâd eu silit, cu o strâmbătură de amărăciune.

— Lasă, că ai să-ți construiești o nouă flotă, spune Lotte.

— Din ce? o întreb.

— Din coji de nucă.

— Spui vorbe fără... miez, stimată domnișoară, închei acru.

Pe trotuar, la câțiva pași, îl zăresc pe Basu, care se apropie. S-a despărțit, se vede, de Păleață, și acum se duce acasă. Îmi pare bine că mă vede la braț cu o față atât de frumoasă. Când trece prin dreptul lui Lotte, rânjește cu gura lui de cal.

— Pe cinste puicuță, îi aruncă vulgar și-o ciupește de braț.

— Obraznicule! țipă fata, roșie de indignare. Cum îndrăznești?...

Apoi, întorcându-se spre mine, ca la un protector suprem, adaugă:

— M-a insultat!

Tot sângele mi se răscoală în vine și mi se urcă la cap. Fac doi pași îndărăt, îl apuc pe Basu de mânecă și-l apostrofiez:

— Ascultă, unde te trezești, necioplitul? Cere-i numai decăt vruze domnișoarei!

Basu, netulburat, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, mă privește disprețuitor:

— Țâncule, ia-o din loc, că-ți fac boiangerie la nas!

Spunând acestea, mă îmbrânțește puternic. Din cauza neașteptatei lovituri, fac câțiva pași de-a-ndărătelea și, împiedicându-mă de bordura trotuarului, mă rostogolesc pe caldarâm. Aud hohote de râs care-mi înțepă dureros urechile. Mă ridic ca o zvârlugă și vad nedeslușit, ca printr-o pânză, un pâlț de trecători care au fost martori la pățania mea. Lotte s-a strâns toată lângă Zgără și amândoi cată la mine cu ochii măriți de groază.

Basu râde și el dogit. Când vede că mă apropii, să-l atac, strigă din nou, disprețuitor:

— Vrei să intri la fabrică, măi, cocoșelule? și încearcă să mă pocnească în falcă. Parez ușor lovitura și-i trântesc, în schimb, o directă nu tocmai reușită în bărbie. Gură-cască de pe trotuar izbucnesc în râs, însă acum fac haz pe spinarea adversarului.

Asta îl întărită pe Basu, care tabără pe mine cu o ploaie de pumni. Mă feresc atât de bine, încât niciunul nu mă atinge. În timpul încăierării, Zgâră se furișează pe la spate, îi trânteste un pumn în ceafă și fuge. Basu se întoarce instinctiv să vadă cine l-a pocnit. În clipa asta, profitând de împrejurare, îi dau o lovitură puternică în beregară. Se clatină pe picioare ca beat, dar tot nu cade grămadă.

— Bravo, bravo tinere! strigă cineva de pe trotuar. Asta a fost teribilă!

Mă apropii din nou de Basu, dar de rândul ăsta mă înșfacă cu amândouă mâinile. Îi pun o piedică și amândoi ne rostogolim pe caldarâm, stârnind praful. Lupta continuă înăbușită, și-mi trebuie o sforțare supraomenească să mă degajez, urcându-mă deasupra lui. Când îmi vine bine, îi mai trântesc un pumn și-l las leșinat. Tot a fost bun la ceva boxul. Altfel, mă făcea pilaf Basu, cu puterea lui herculeană.

Lumea care s-a strâns în jurul nostru mă privește cu admirație, ca pe biblicul David, învingătorul uriașului Goliat.

— Bravo, cavalerule, mi-a plăcut cum ai apărat cinstea domnișoarei! îmi șoptește o femeie bătrână, care trece pe lângă noi și-și vede mai departe de drum.

După ce-mi scutur hainele de praf, mă apropii de Lotte și o iau firesc de braț.

— Haidem... draga mea! Cred că i-au mers fulgii...

Ea, încă emoționată, nu scoate o vorbă. În schimb, Zgâră, satisfăcut, exclamă:

— Știu că l-ai altoit!

Se aud signale de gardiști. E o larmă neobișnuită în jurul nostru. Basu, venindu-și în fire, s-a ridicat de jos și aleargă după mine.

O las pe Lotte la o parte și-l întâmpin, privindu-l cu milă:

— Nu-ți ajunge? Tot te mai mănâncă pielea?

— Te omor! Te omor! urlă el, orbit de furie, cu părul vâlvoi și ochii bulbucăți ca de broască.

— Numai să fii în stare, îi răspund, fără să mă sinchisesc de amenințările lui.

— Fugi, Dima, are cuțit! strigă Zgâră.

Se aud țipete pe-aproape. Lotte mă trage de mână, vrea să fug. Cum să fug? Nu-mi pasă de Basu, nici de cuțitul lui. Și-l înfrunt doar cu pumnii.

Adversarul se năpustește asupra mea și vrea să mă lovească. Dau mișcările lui, din cauza furiei, sunt atât de stângace, încât le potez cu multă ușurință. E ciudat că nimeni nu îndrăznește să intervină, ca să punem capăt acestei încăierări sălbatice.

Profit de o clipă de neatenție și-i mai trântesc o directă în falcă. Asta îl întărește peste fire și, tăbărând pe mine, mă silește să dau înapoi. În retragere, mă împiedic iarăși de bordura trotuarului și cad. Basu se aruncă asupra mea, dar îl sprijin cu piciorul drept și-l pocnesc cu călcâiul în față. Uluit de lovitură, se trage înapoi, acoperindu-și fața cu mâinile, iar eu mă ridic în picioare.

— Te-a rănit, mizerabilule? aud întrebări, dar nu știu cui îi sunt adresate.

În aceeași clipă, când era gata să ne încăierăm din nou, se ivește directorul Michiduță, urmat de un gardian.

— Ce înseamnă asta? tună el, mâniat foc. Vă bateți ca pușlamalele pe ulițe? Și tocmai dumneata, Dima?

Sunt atât de uluit, că nu pot articula un cuvânt. Basu a înghețat și el cu cuțitul în mână...

— A, ați ajuns la cuțite? Gardian, ia-i cuțitul din mână! poruncește directorul.

Basu se lasă dezarmat, fără să crâcnească.

— Domnule director, sare Lotte, elevul Dima nu-i vinovat cu nimic. El mi-a luat apărarea împotriva acestui derbedeu care, fără niciun motiv, m-a insultat pe stradă.

— Așa e! Așa e! Întăresc voci din mulțime.

— Mergeți cu mine la cancelarie! ordonă grav Michiduță.

Suntem gata să ne supunem. Înainte de a pleca, Lotte mă apucă de mână, țipând:

— Sânge! Ești rănit! Curge sânge! Criminalul, te-a rănit!

Fără să vreau, arunc o privire: într-adevăr, o șuviță de sânge se purlinge pe mâneca hainei. Ciudat, nu simt nicio durere. Lotte apucă o trăsură care tocmai trecea pe acolo.

— Să mergem la spital! Repede, trebuie să nu pierdem niciun minut...

Michiduță îl încredințează gardianului pe Basu și se urcă în trăsură cu mine; Lotte se așază pe scăunel și îl cheamă pe Zgâra:

— Te rog, du-te acasă și spune-i mamei că suntem la spital!

Trăsura pornește.

— Mână mai repede, birjar! îl îndeamnă fata. Mergi prea încet. Apoi, adresându-se directorului, îi povestește toată întâmplarea și plânge.

— Nu plânge, Lotte!

— Doamne, cum să nu plâng, dacă din cauza mea s-au întâmplat toate astea? Mai bine rămâneam acasă. Te doare, spune-mi, suferi mult?

— Nu mă doare deloc.

Lotte încearcă să-mi desfacă haina și să mă tamponeze cu batista ei, dar n-o las. E foarte agitată, parcă ar sta pe jărat.

Ajungem la spital și ne ducem în sala de consultații. Medicul șef nu-i acolo, îl găsim, în schimb, pe ajutorul lui. El îmi scoate haina; am o rană la umărul stâng, destul de adâncă. Basu mi-a împlântat briceagul, probabil când am căzut a doua oară.

— Nu moare? întrebă Lotte, îngrozită, pe medic.

Medicul surâde cu bunătate:

— Nu, domnișoară, nu moare un voinic ca stejarul din cauza unei zgârieturi.

Apoi mă pansează și-i dă ordin infirmierei să pregătească o injecție. În acest timp, Michiduță vorbește în șoaptă cu medicul, apoi ies împreună, lăsându-ne singuri.

Lotte izbucnește în plâns.

— Să nu mori! Să nu mori!

— Draga mea, tu nu înțelegi că n-am nimic? O simplă zgârietură nu contează.

— Mi-e frică... De ce a vorbit medicul în taină cu Michiduță? Nu vreau să mori, înțelegi? Și mă îmbrățișează, pierdută, cu sufletul la gură.

— Fii cuminte, o încurajez, nu se întâmplă nimic. De ce te sperii așa?

Ai pierdut atâta sânge...

Și chiar dacă mor, reiau eroic, o fac pentru tine!

Nu! Nu! Vreau să trăiești... Te iubesc! Te iubesc atât de mult! Striga ea cu vocea întretăiată de sughițuri și mă copleșește de simțări pe ochi, pe obraji, pe gură... Uite, cât te iubesc!...

Și eu... și eu! îi răspund și o trag spre mine, lipind-o de pieptul meu.

Când îi dau drumul din brațe, se rezeamă, amețită, de spețea unui scaun, dar, în aceeași clipă, sloboade un țipăt.

Infiriera se întorsese cu seringă, și noi n-am auzit măcar când se deschis ușa și a intrat înăuntru. Cu siguranță că ne-a surprins simțându-ne.

Nu îndrăznesc să ridic ochii la ea. Mi-aduc aminte de Anatole France, care spunea: „Cel mai înălțător prinos pe care-l aduci dragostei este s-o ții tănuită”. Și iată, spre nenorocul nostru, infirmiera aceasta bătrână, pe care o întâlnim pentru întâia dată, cunoaște cea mai mare taină a noastră. Și poate să bată toba, să ne facă muștrări sau chiar să-i spună lui Michiduță că ne-a surprins simțându-ne.

Dar ea nu scoate o vorbă, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, mi face injecția, mă bandajează, mă ajută să-mi îmbrac haina.

Apoi, îmi șoptește cu sfială:

S-o iubești mult, e atât de frumoasă!

Rămân uluit de vorbele ei. Cu un gest scurt, îi apuc mâna și i-o simt. E atât de bună femeia asta, trebuie să fi suferit mult.

Te vom chema la nunta noastră, îi strig cu însufletire, și fața lui Lotte se luminează ca un răsărit de soare.

Ce drăguți sunteți! zice bătrâna surzându-ne. Să veniți împreună la pansament!

Venim! Venim! îi răspundem într-un glas.

În timpul acesta, ușa se deschide și intră gazda, însoțită de medic și de Michiduță. Mă întrebă cum mă simt. Îi spun că foarte bine, deși abia acum încep să îndur junghiurile răni.

Mi se pare că se face prea mult zgomot pentru nimic... Când colaborăm în curte, ne întâmpină Zgâră și Cuviosul Gigi. Numai Magotu lipsește, el n-a aflat încă de pățania mea.

A, dac-ar ști că adineauri am sărutat-o pe Lotte pentru prima dată! Ar crăpa de ciudă și poate că ar tăbări pe mine mai rău decât Basu...

Astăzi e, într-adevăr, o zi mare. S-au întâmplat două evenimente importante: serbarea noastră și cucerirea lui Lotte. În cât suntem? 18 mai! Da, duminică 18 mai... N-am să uit niciodată ziua asta. Aș putea să spun că mă simt în al nouălea cer și, dacă există fericire pe pământ, apoi eu sunt cu adevărat fericit... fericit... fericit!

O nouă comoară

La liceu e zarvă mare. Toți arpetiștii mă năpădesc cu întrebări: cum a fost cu bătaia? Cum l-am făcut knock-out pe Basu? Multora nu le vine să creadă că l-am învins. Dar Zgără poate să dea mărturie. Tarzan, Țiganu și Ploșniță se leagă să-i tragă o sfântă bătaie, ca să-l învețe minte o dată pentru totdeauna.

Dacă venea la școală, cu siguranță că Basu n-ar fi scăpat teafăr de furia arpetiștilor.

La prânz, înainte de a ne așeza la masă, ne pomenim cu mama agresorului. E o femeie de vreo 50 de ani, mică și slabă ca o umbră. N-ar crede nimeni că e mama unei namile ca Basu. Ma roagă să-l iert pe fiul ei, căci a greșit și se căiește pentru fapta lui. Iertându-l pe el, înseamnă că mă îndur mai ales de ea, o ființă tare sârmană și necăjită, al cărei sprijin nu-i decât păcătosul de băiat, care calcă pe drum rău.

Dona Bianca o ascultă cu îngăduință și, după ce termină, o întreabă:

— De ce nu vine vinovatul să-și ceară iertare și te trimite pe dumneata, care n-ai greșit cu nimic?

— Nu îndrăznește să intre. E afară... O să mai încerc o dată...

Femeia iese și, după câteva minute, ne pomenim cu Basu, palid ca un mort, cu fruntea în pământ.

Mi se face milă de el. Niciodată nu mi-aș fi închipuit că poate să ajungă în halul acesta de umilință, el, atât de mândru și de îngâmfat, care ne înfrunta pe toți.

Ii ies înaintea și-i spun:

– Dragă Basule, hai să uităm întâmplarea de duminică și să rămânem prieteni. Vrei?

Și-i întind mâna.

– Să mă ia dracu', ai suflet bun, Dima! geme el înăbușit.

– Ai greșit. Ai avut o clipă de rătăcire. Și domnișoara te iartă.

Așa i, Lotte?

Da, desigur, răspunde ea.

– Vă mulțumesc, spune mama lui Basu, înduioșată, sunteți atât de buni cu noi!

După ce pleacă cei doi cu sufletele înseninate, ne așezăm din nou la masă.

– Eu nu l-aș fi iertat nici mort, zice Zgără. E o brută, un derbedeu...

Mă uit în ochii lui Lotte. Sunt strălucitori ca roua de pe flori.

– Ba eu l-aș fi iertat, sare Magotu, dar după ce-i altoiam câteva câtealce îndesate, numărul' aiinț!

Numai Cuviosul Gigi nu se amestecă în discuție.

„Ah, proști ce sunteți, le spun în gând, voi habar n-aveți ce înseamnă imens mi-a făcut Basu. Dacă nu m-ar fi rănit el, n-ajungeam să o sarut pe Lotte.“

Ii sunt recunoscător pentru asta. Îl ador pe Basu!

După-masă, Lotte se furișează în camera mea și-mi șoptește:

Ce bine îmi pare că l-ai iertat! Asta înseamnă că ești generos. Și fuge zglobie, lăsând în urma ei o mireasmă de floare.

A doua zi, Michiduță trimite după mine. La cancelarie, anchetarea cazului e în toi. Trebuie să dau o declarație despre cele întâmplate.

Mă așez și aștern pe nerăsuflete două pagini. Apoi închei rugămintea consiliului profesoral să-l ierte pe colegul Basu pentru fapta lui neplăcută, pe care el însuși o regretă.

După un ceas, sunt din nou chemat la cancelarie. Dinaintea unei mese lungi cât toate zilele, stau înșirați profesorii.

Michiduță mă întreabă:

— De ce vrei să-l ierți, Dima?

— A greșit, domnule director, îi răspund eu. Și-i pare rău de fapta lui.

— De unde știi că-i pare rău?

— Mi-a cerut iertare. Nu-i rău la suflet. Acum suntem din nou prieteni... V-aș ruga să-l iertați și dumneavoastră. Dacă-l eliminați din școală, se înrăiește mai tare... Și poate să facă fapte și mai urâte.

Michiduță face ochii mari:

— Prin urmare, asta e dorința ta: să-l ținem la școală sub supraveghere severă.

— Da, domnule director. Și, dacă nu se îndreaptă, atunci... să faceți ce credeți de cuviință.

— Bine, Dima, du-te!

Plec cu inima ușoară. Cred că Basu nu va păți nimic, și chiar așa se întâmplă. Conferința profesorală îl elimină pe o lună și-i aplică principiul Beranger: suspendarea pedepsei. În caz de recidivă, va suferi și prima pedeapsă.

Dacă Lotte nu mi-ar fi căzut în brațe, oare l-aș fi iertat pe Basu? Nu știu. Ceea ce știu e că îndrăgostiții sunt foarte generoși!

Toată noaptea m-a înjunghiat rana. Parcă ar umbla cineva cu ghearele prin ea. Deși mâine nu e zi de pansament, totuși o să mă duc la spital.

Au trecut trei zile și trei nopți de la prima noastră sărutare. De atunci n-am mai izbutit să rămân singur cu Lotte. Mi se pare atât de fragedă și de proaspătă, ca o caisă ruptă de pe ram. Fața-i înoată în lumină, ca și când soarele ar răsări din ochii ei. A doua zi, luni, n-am zărit-o deloc: nici la masa de prânz, nici seara, nici în timpul zilei. Dona Bianca ne-a spus că *Mia Bambina* nu se simte tocmai bine și că nu s-a dus nici la școală.

Dar dimineață, la micul dejun, ea vine și mă întreabă:

— Azi te duci la spital?

— Da.

— Merg și eu. Vreau să-i dăruiesc infirmierei un ceas pe care mi l-a făcut mama cadou când am împlinit 16 ani.

N-o pot îndupleca să renunțe. Infirmiera e foarte impresionată de dar și nu vrea să-l primească. Dar Lotte stăruiește atât de cald și de convingător, încât nu-i chip s-o refuze.

La întoarcere, ne abatem pe strada Unirii. Vitrinele Loteriei de Stat sunt inundate de afișe. Pe o pancartă citim: *Câștiguri de milioane!* Pe alta scrie: *Ultima zi. Măine, tragerea loteriei!*

— Hai să cumpărăm un loz! propune Lotte. Dar numaidecât să câștigăm.

— Am eu. Dacă vom câștiga, înseamnă că ne căsătorim...

— Trebuie să câștigăm!

Intrăm în oficiu. Lotte trage lozul. Să fie într-un ceas bun!

Pe drum mă conjură să nu spun nimănui, chiar dacă vom câștiga. Taina să rămână a noastră. Îi făgăduiesc.

Acasă — o surpriză nu tocmai plăcută: a venit tata. Probabil l-a anunțat Michiduță sau, poate, Dona Bianca de cele întâmplare. Nu mă aștept să fie prea îngrijorat de soarta mea. Cum mă vede, mă întrebă:

— Ce-ai pățit, băiete?

Îi povestesc, pe scurt, pățania. El clatină din cap cu gravitate:

— Altă dată caută să eviți astfel de lucruri.

Tăcem câteva clipe, stingheriți și unul, și altul. Apoi îl întreb deodată:

— Dar mama ce face?

— Nu se simte tocmai bine. De aceea nu i-am spus. N-aș fi putut s-o opresc să vină să te vadă...

După aceea, tata pleacă la directorul liceului. Moș Ioniță trage căruța în curte și dă ovăz cailor. Mă duc întins la el:

— Ce mai faci, moș Ioniță?

— Iaca bine, domnișorule, cu tinerețea... surâde bătrânul pe sub mustață și, aducându-și aminte de ceva, adaugă: Cât pe ce să uit, uita-m-ar relele!

Se scotocește în sân și scoate un plic mototolit pe care mi-l arată:

— E de la cucoana!

Îl iau și-l desfac repede. O scrisoare de la mama și... ceva bani. Nici n-apuc să citesc ceea ce-mi scrie, că-mi vine un gând care mă umple de neastâmpăr. Las cititul și alerg în oraș. Pe strada Buzescu e un ceasornicar de lux. Mă uit în vitrină și ochesc un ceas cu brățară, la fel cu acela pe care i l-a dăruit Lotte infirmierei. Nu-i un ceas prea scump. După aceea, intru într-o librărie și cer ultimele noutăți franceze. Vreau să i le trimit mamei. Mai cumpăr și o mapă de plicuri și dau fuga acasă.

Îi scriu mamei în grabă câteva rânduri și-i mulțumesc pentru bani. Îi dau apoi lui moș Ioniță scrisoarea împreună cu pachetul de cărți.

Când mă întorc în odaia mea, desfac ceasul proaspăt cumpărat și-l mângâi cu privirile. Ce mic și delicat e! Parcă ar fi lucrat de zânele copilăriei. La început, voiam să-i trimit lui Lotte un bilețel. Dar năvala gândurilor se revarsă peste marginile filei rupte din maculator și atunci iau o hârtie bleu din mapa de scrisori și aștern înfrigurat, cu scris mărunt, toate paginile:

Lotte scumpă, Eu trebuia să-i dăruiesc infirmierei ceasul, pentru că eu am fost cel mai fericit om din lume, din clipa în care ne-am sărutat!... Și toate ceasurile de bucurie pe care le-am trăit de atunci îți le datorez ție și fac de miliarde și miliarde de ori mai mult decât ceasul acesta, pe care ți-l dăruiesc acum. L-am pus la orele șase și un sfert, adică ora la care ne-am sărutat pentru întâia oară. Îmi pare rău că ceasul n-are și calendar, ca să arate ziua, luna și anul când s-a întâmplat cel mai de seamă eveniment din viața mea.

Până seara, tot caut un prilej să-i dau pachețelul și scrisoarea, dar în zadar. Abia înainte de cină izbutesc. Suntem în păr la masă, și Lotte nicăieri. Dona Bianca se duce la ușa care dă pe săliță și o strigă de două ori. Dar nu-i răspunde nimeni.

— Mă duc s-o chem eu...

Spunând acestea, o zbughesc pe săliță și bat ușor la ușa ei și deschid încetisor ușa.

— Cine e?

— Eu, Lotte.

Ea vine fuga și se apropie de mine. E neliniștită:

- Ce s-a întâmplat?
- Nimic, am venit să te chem la masă și... să-ți dau asta.
- Cee?
- Ai să vezi pe urmă... și plec repede.

Ne așezăm la masă, și Lotte tot nu se arată.

„Semn bun, mă gândesc, nu s-a îndurat să vină la cină înainte de a citi scrisoarea.“

Dona Bianca, enervată, deschide ușa și strigă puternic:

- *Charlotte, vieni piu presto!*¹⁰

- *Pronto, mamma!*¹¹

După câteva clipe vine, roșie la față, și se așază la masă, ca o vinovată, bâiguind o scuză stupidă:

Iartă-mă, mamă, am întârziat puțin.

Scara, înainte de culcare, citesc o piesă de Porto Riche, *Îndrăgostita*, care nu-mi place deloc. Cred că o femeie nu trebuie să se munte la mândria ei, oricât ar suferi din pricina dragostei, ci să accepte ca bărbatul să-i ceară el ceea ce voiește ea să-i dea cu ardoare. Câte câte femei înțeleg firea noastră și câte au tăria să sufere până la căștigarea biruinței?

Dacă Lotte s-ar umili, cerșindu-mi dragostea, poate că nici nu mi-aș uita la ea. Ea însă n-o face, deși e o copilă care n-are nicio experiență în materie de iubire. Are, în schimb, intuiții care nu dau niciodată.

Aud un fâșăit ușor. Nu-mi dau seama de unde vine. Ce să fie asta? Mă uit spre ușă și văd ceva alb. O scrisoare?! Trebuie să fie de la Lotte... O înșfac dintr-o săritură, ca pe un trofeu.

Cea dintâi scrisoare de dragoste de la Lotte!... E drept, n-a acceptat niciun cuvânt de iubire, dar ce-are a face? Îmi mulțumesc pentru darul făcut și mă roagă să nu mai fac alte sacrificii, fiindcă ea prețuiește de o mie de ori mai mult un cuvânt bine spus sau un gest frumos, decât tot aurul din lume.

Frazele sunt cântărite și cuvintele alese cu grijă, de parcă ar fi copiate dintr-o carte. Nu-mi închipuiam că Lotte are atâta îndemnare la scris. Mereu îi descopăr însușiri noi.

¹⁰ Charlotte, vino mai repede!

¹¹ Imediat, mamă!

Recitesc scrisoarea de mai multe ori, cu aceeași tragere de inimă ca la început, și, după ce trece un timp, simt nevoia să riau lectura de la capăt.

Vreau să-i răspund îndată, să nu aștepte. Aștern la iuțeală câteva pagini, dar nu-mi plac. Cizelez cu răbdare frazele, înlocuiesc cuvintele șterse cu altele, strălucitoare, sonore... Dar tot nu sunt mulțumit. Țin neapărat ca scrisoarea s-o uluiască pe Lotte într-atât, încât...

Alerg la „maculatorul meu special“ care este, fără îndoială, un muzeu al dragostei. Culeg de-acolo câteva aforisme care se potrivesc.

Îi scriu printre altele:

Dragostea unei fete este aproape o pietate. Nimic pe lume nu dă impresia de ceva suav, celest, ideal, ca dragostea aceasta pudică și tremurată... Cine rănește inima unei copile este un ucigaș mai odios decât acela care ridică viața unui om...

Și închei:

Vezi, Lotte, știind și scriindu-ți lucrurile acestea, cred că-ți dai seama cât de mult te iubesc și ce gânduri bune îți port.

Al tău pe veci, Grig

Când scriu ultimele cuvinte, simt cum mă trece un fior plăcut prin inimă. Deschid ușa încet, ca să nu fac zgomot, și tiptil, ca un hoț, mă strecor până în dreptul camerei în care doarme Lotte și vâd scrisoarea pe sub ușă, așa cum făcuse și ea cu o oră mai devreme.

A doua zi de dimineață, pe când mă îmbrăcam, zăresc în dreptul ușii... un plic!

Iată, mi-a și răspuns, draga de ea!

Patru pagini așternute cu scris mărunț. Sărăcuța, și-a prăpădit toată noaptea scriindu-mi. Nici nu s-a îndurat să mă lase să aștept prea mult. Ceea ce-mi scrie n-are nicio legătură cu noi, sau are una prea străvezie. Îmi mărturisește admirația ei nețărmurită pentru marile iubiri: Tristan și Isolda, Manon și cavalerul des Grieux, Paul și Virginia, Herman și Dorothea etc. Și, fiindcă știe cât de mult mi-a plăcut romanul abatelui Prevost, mă întrebă: *Vei putea să fii tu un cavalier des Grieux?*

Mai e exact un ceas până să sune clopoțelul de intrare în clasă. Iar repede o socoteală: 14 minute îmi ia drumul până la liceu, 10 minute gustarea de dimineață – dacă renunț la această gustare, tot am timp trei sferturi de oră ca să-i răspund. Trimit vorbă gazdei că nu mi-e foame și m-apuc de scris cu ceasul pe masă.

O pagină, două... două și jumătate. Mai sunt 13 minute.

Mă ridic să plec.

Încă mai atunci Lotte vâără capul prin deschizătura ușii și mă întreabă:

- De ce n-ai venit la cafea?

Nu vezi? Ți-am răspuns!

Ea surâde și pleacă ochii.

Oh! Ce nebun ești!

O ia și o vâără repede în sân, apoi se face nevăzută.

Azi avem latina înainte de prânz. Un sfert din clasă se cere „afară, pentru necesități urgente“. Plec și eu ca să nimeresc la oloiu, unde s-au așșat câștigurile. O, Fortuna, zeiță milostivă, nu mi vine a crede ochilor! Lozul nostru a ieșit cu 100 000 de lei. E din seria celor cinci mari câștiguri. Așadar, Lotte a avut mână bună, am să i-o sărut de milioane de ori. Știu numărul pe dinafara, 124 246, dar în mecanica memoriei mele se întâmplă un fenomen ciudat: mi se pare brusc că terminația nu e 246, ci invers, 624. Îndoiala e catastrofală, mă scoate din minți. Abia după o ora, Lotte iese de la școală și poate să-mi confirme adevărul. Cum s-o aștept atâta timp fără să înnebunesc? Imposibil! Fie ce-o fi, mă reped până la ea, s-o întreb de numărul lozului. N-o să se întâmple niciun cataclism.

Ei bine, azi e ziua tuturor surprizelor. Iat-o pe Lotte desprinzându-se din mulțimea trecătorilor ca o floare din buruieni.

- Lotte, bine că ai venit!

- Am câștigat sau nu?

Ce număr avem? îi întorc întrebarea.

L-ai uitat? 124 246.

Câștigat! Câștigat! Câștigat!

Ne îmbrățișăm și ne sărutăm în mijlocul furnicarului de oameni. Bucuria e mai puternică decât toate prejudecățile la un loc.

Ne mai uităm o dată la lozurile câștigătoare, dar cine mai deosebește numerele? Totul e înveșmântat în roz, culoarea fericirii, și fugim speriați de fericirea noastră.

Am câștigat 25 000 de lei... O mică avere. Ah, dacă am fi luat un loz întreg... Ce bănet! Și-așa e bine, o pătrime.

E bine, pentru că am întrebat destinul, și el ne-a răspuns: „Da, sunt cu voi, vă protejez, iubiți-vă, dragilor, și căsătoriți-vă când va veni timpul“.

Îi spun lui Lotte:

— Domnișoară Norocel, după-amiază ridici comoara și o păstrezi cu grijă, până facem nunta...

Ne hotărâm să nu spunem nimănui că am câștigat, nici chiar părinților. Tezaurul va rămâne taina noastră, închisă cu strășnicie în inima mea și a lui Lotte.

La prânz, n-am pus nimic în gură nici unul, nici celălalt.

Piere un vis

Tarzan sosește la Centrală într-un suflet, mă ia deoparte și-mi șoptește în mare taină:

— Vine Alina! Vine Alina!

Luat prea repede, nici nu pricep despre ce-i vorba.

— Alina Barbu, iubita ta. Cântă în *Faust* și în *Traviata*. Am văzut afișele pe stradă.

Vestea explodează ca o bombă. Tresar zguduit de spaimă și un val de gânduri mă izbește, luându-mă cu el în necunoscut.

— Nu-ți pare bine c-o revezi? se miră Tarzan, ghicind furtuna din mine.

— Ba da, mai încape vorbă? râd silit, crispându-mi fața. Și ca să întăresc spusă, adaug o nouă minciună: De altfel, știam, mă anunțase din vreme.

Ce întâmplare teribilă! Nu m-așteptam să vină în turneu, deși lucrul era cât se poate de posibil. Cum voi scăpa cu fața curată dintr-un impas atât de greu?

Încerc nevoia să fiu singur, pentru a-mi pune ordine în gânduri. M-am angajat prea mult în această aventură, am trâmbițat numele Alinei în orice împrejurare, ca să uimesc, să câștig stimă, să stârnesc invidie. În loc de a ascunde simțământul născut pentru ea într-o comiță a sufletului, l-am negociat pe piață ca pe o marfă. De fapt, mi-aș dădeam seama că nu fac bine procedând așa, dar cine se poate stăpâni? Nu trebuia să mă laud cu o minciună față de Magotu, nici față de Tarzan, Păleață, Basu și alții.

Fumez câteva țigări, aprinzându-le una de la cealaltă. După o vreme, parcă mă ajung din urmă gândurile mai bune. Cred că exagerez: sosirea Alinei nu-i chiar o calamitate. Să luăm încetșor lucrurile: nimeni nu-mi va pretinde să mă plimb cu ea la braț pe Unii ori în parcul Bibescu. După două-trei zile are să plece și totul va reintra în normal. Ce bine îmi pare că nu i-am trimis mult proiectata scrisoare de dragoste. Atunci s-ar fi ivit complicații, nu glumă. Dar așa? Nici nu știe de existența mea.

Ciudat! Deși am iubit-o atât de mult și am plutit împreună pe mările fericirii, acum mi-e străină, mă stânjenește chiar. O fi obosește această dragoste imaginară, înainte de a începe?

Pălpăirea scurtă a unui gând îmi aduce răspunsul: în ființa mea a poposit o nouă dragoste și nu mai e loc pentru Alina trecutului.

Azi de dimineață văd și eu afișele care anunță cele două reprezentații extraordinare ale Alinei Barbu. Cântărețea e însoțită de două celebrități: Daria Ropală și Dimănescu-Basu. Un buchet de nume ilustre. Astă-seară are loc primul spectacol cu *Traviata*. Nu știu ce să fac. Să iau bilet? Să nu iau? Și, dacă iau, cum o să mă duc singur? În afară de asta, habar n-am dacă noi, elevii, avem voie la acest spectacol.

La Centrală, majoriștii sunt în păr și lucrează cântând.

Nu trece mult și slujnica proprietăresei noastre vine și mă anunță:

Vă poștește conia până sus.

De ce? o-treb puțin mirat, fiindcă până acum nu m-a înșurat niciodată sus, la dânsa.

Nu știu ce are să vă spuie...

— Bine, vin îndată.

Doamna Victoria mă întâmpină cu surâsul nelipsit de pe buze:

— Cred că nu te-am deranjat, domnule Dima...

— Nicidecum! protestez.

— Sora mea, căreia i-am vorbit adesea despre dumneata, a vrea să te cunoască. Nu te superi, nu-i așa?

— Să mă supăr? Dimpotrivă, mă simt foarte măgulit.

Mă pofteste în salonul ei. E elegant mobilat și cu gust: numai persane, tablouri, oglinzi de cristal și bibelouri scumpe. În colțul din fund descopăr un pian cu coadă la care cântă, întoarsă cu spatele, sora doamnei Victoria.

Când intrăm, ea se ridică și vine spre noi. E o brunetă cu ochii negri, mai tânără decât proprietăreasa și mai subțire. Are trăsăturile feței regulate, însă nu-mi place o încruntare a sprâncenelor, devenită aproape tic, care-i dă un aer de gravitate și-i reteză puțin din farmec.

— Ți-l prezint, draga mea, pe faimosul cuceritor de inimi, Grig Dima...

— Sunt încântată că te cunosc, ciripește ea, am auzit despre dumneata lucruri de necrezut...

— Probabil că sora dumneavoastră a exagerat, răspund eu, luând modestia în brațe.

Ne așezăm pe scaune. Sora proprietăresei se instalează comod într-un fotoliu, punând picior peste picior, și aprinde o țigară.

— Victoria mi-a povestit aventura dumitale cu Alina Barbu.

Mă uit lung la ea. Iar a venit vorba de acest subiect nesuferit peste care voiam să aștern lințoliul uitării! Din păcate, nu pot da înapoi: prea aș face impresie proastă. Însă, de aci înainte, s-a isprăvit: niciun cuvânt despre Alina Barbu.

Musafira continuă:

— Știi că se află în oraș?

— Cum să nu știu? Cântă astă-seară în *Traviata*.

— Te invidiez că ai o iubită atât de celebră...

— De ce mă invidiați? Și dumneavoastră ați putea foarte bine să aveți un iubit celebru. Sau sunteți măritată?

— Nu, nu m-am măritat. Pe mine nu mă place nimeni...

Râd din toată inima:

Cine are timp să creadă? Sunteți atât de frumoasă! De ce nu ați încercat?

Știu și eu? Cred că n-am avut timp...

Dar ce faceți toată vremea?

Muzică... Asta-i pasiunea mea. Cânt de dimineață până...

O, ce sublim! Ați putea să ajungeți o cântăreață vestită, la fel ca Alina...

Cam greu... Spune-mi și mie cum ai cunoscut-o pe această Alina? Îmi plac foarte mult aventurile de dragoste.

Îi povestesc, ca și soră-si, cum am cunoscut-o pe Alina la Paris, cum m-am îndrăgostit fulgerător de dânsa, cum ne-am văzut apoi la București în repetate rânduri și cum ne scriem de două ori pe luna scrisori înflăcărâte.

V-ați sărutat de multe ori?

Cine mai ține minte?! De milioane de ori!

Sunteți, se vede, pasionați amândoi. Ei, și ce-aveți de gând să faceți? Vă căsătoriți?

Desigur... mai încapă vorbă?

Bine, dar ea e mai mare decât dumneata.

N-are importanță. Principalul e că ne iubim. Încolo, puțin mi pasă...

Nu vrei să-i arăți și soră-mii, mă roagă proprietăreasa, fotografia iubitei duminică?

A, da, sunt tare curioasă s-o văd... Arată-mi-o! cîripește pianista.

Scot fotografia din portmoneu și i-o întind. Sora doamnei Victoria o privește lung și surâde. Surâde și proprietăreasa.

Parcă seamănă cu soră-mea, ce zici? mă întreabă ea, înapoi mi portretul.

Îmi plimb privirile când la sora proprietăresei, când la Alina din poză și clatin din cap negativ.

Vi s-a părut. Domnișoara are alt fel de trăsături...

Cum, adică vrei să spui că nu sunt frumoasă?...

O, nu, desigur... dar altfel...

Doamna Victoria strivește în scrumieră mukul țigării consu-
mate. Apoi se adresează soră-sii:

— Draga mea, nu vrei să ne cânti ceva?

— Și eu v-aș ruga, domnișoară.

— Ce vreți să vă cânt? Ce-ți place mai mult, domnule Dima?
Hai să-ți cânt o bucată care să-ți aducă aminte de Alina dumitale.
Vrei?

— Știți *Adio del Passato*?

— Să încerc.

Sora proprietăresei trece la pian și face câteva game.

— Dacă ții s-o vezi pe iubita dumitale, închide ochii și ascultă...

Fac chiar așa cum spune: trag pleoapele peste luminile ochilor și
o melodie tânguitoare, tristă ca un dor neîmplinit, răsună
fermecându-mi auzul. Dumnezeu, dar fata asta are o voce minunată...
o voce care... Hm! Nu se poate! E un gând stupid... Alina Barbu arată
altfel... deși vocea... Prea ar fi o coincidență! Nici nu știu măcar cum
o cheamă! Proprietăreasa nu mi-a spus numele. Mi-a spus doar: „Ți-o
prezint pe sora mea“. De ce? Și pe urmă, pentru ce m-au chemat?
Pentru care motiv? Și de ce tot surâdeau amândouă cu înțeles? Mi-e
frică! Dacă o fi Alina Barbu în carne și oase? Ce catastrofă!

Sunt tulburat... Deschid ochii și-mi plimb privirile amețite
pe pereți. Ce-i acolo? Un portret... Nu-i *Madama Butterfly*? Ba
da, o recunosc după kimonoul pe care-l poartă. Și pe măsura de
alături? O ramă cu portretul Alinei... E chiar identic cu portretul
pe care l-am găsit în tren. De ce-o fi plecat proprietăreasa în vârful
picioarelor? Vrea să mă lase singur cu ea? Doamne, în ce încurcă-
tură am intrat! Ce mă fac? Mor de rușine! Ea e! Alina! Alina Bar-
bu în persoană! Și eu sunt la câțiva pași de ea – prizonierul ei.

Aria s-a sfârșit, și niciodată nu mi-a părut atât de rău ca acum.
Aș fi vrut să țină ceasuri întregi... să nu se mai isprăvească.

Alina se ridică de la pian și vine la mine:

— Ei, ți-a plăcut? Dar ce ai? Ești palid!

Mă prăbușesc la picioarele ei și-i cuprind genunchii cu mâinile:

— Vă rog să mă iertați... Dumneavoastră sunteți Alina Barbu...

Am greșit foarte grav față de dumneavoastră... am comis o crimă
monstruoasă.

Pentru numele lui Dumnezeu, ridică-te... nu-mi place să
 sărăci - n-am să-ți reproșez nimic... absolut nimic...

Cum? Nu sunteți supărată pe mine?

Îți repet: nu sunt deloc supărată, criminalule!

De bucurie, îi acopăr mâinile cu sărutări.

Dacă m-ați iertat, aveți un suflet de înger...

Alina surâde cu bunătațe și-mi mângâie părul. Apoi se așază
 pe canapea și mă pune să șed lângă ea.

Sunt curioasă să aflu cum a ajuns fotografia în mâinile du-
 mitale.

Li povestesc întâmplarea din tren, cum am dat peste portretul
 așezat în cartea aceea uitată și potriveala uluitoare a numelor.

Ah! cât aș fi vrut să fiu eu Grig acela... Deși nu-l cunoș-
 team, îl uram, totuși, îl uram, știți, grozav. Eu n-aș fi uitat în tren
 fotografia iubitei mele, să cadă în mâini străine. Niciodată! Mă
 gândeam la toate acestea și vă contemplam chipul... Erați atât de
 frumoasă, atât de fermecătoare, că nu-mi luam ochii de pe dum-
 neavoastră. Ajungând în București, m-am dus la toate spectacole-
 le în care ați cântat. V-am văzut în *Traviata*... Cine ar putea să vă
 dea o impresia pe care mi-ați făcut-o când ați apărut pe scenă,
 frumoasă, ca o nălucă. Gândurile și simțămintele ce m-au năpădit
 atunci treceau dincolo de hotarele și puterea cuvintelor. Când ați
 început să cântați, mă întrebam dacă nu visez cel mai frumos vis.
 Și când s-a lăsat cortina, v-am aplaudat ca un nebun, fără să-mi
 potrivească lumea din jur. Mereu mi se părea că vă uitați la mine și-mi
 sărăciți... Și în clipele acelea eram cel mai fericit om de pe pământ.
 După asta am plecat și v-am luat imaginea în suflet... Întotdeauna
 când eram singur sau seara, când mă vâram în așternut, stăteam
 în tăcere și vorbeam împreună ceasuri întregi, țesând planuri de viitor. Mă
 gândeam să ne logodim când voi ajunge student, și după ce voi
 obține diploma de licență, să ne căsătorim. Doamne, ce planuri
 frumoase treceau prin cap... Voiam să vă trimit o scrisoare de dragoste
 cum n-ați primit alta, cea mai frumoasă scrisoare de dragoste care
 a scris vreodată. Dar n-am izbutit s-o scriu, pentru că o asemenea
 scrisoare nu poate fi scrisă. Și iată-mă acum în fața visului meu

de iubire, căruia simțirea mea aprinsă i-a dat formă și i-a insuflat viață, mirându-mă de puterea ascunsă care-mi dă grai.

— Asta e cea mai frumoasă declarație de dragoste pe care am auzit-o până acum... îmi șoptește Alina tulburată, cu tremur în glas, și o lacrimă i se scurge pe obraz.

— De ce plângeți? strig înspăimântat. N-am vrut să vă laud niciun rău... Vă implor, nu mai plângeți!

Alina mă privește cu o nesfârșită tristețe:

— Îmi pare așa de rău că te-am chemat!... Vezi, asta nu pot să-mi iert. Trebuia să te țin mereu departe de mine, să nu sfâșii valul de vis care se țesuse între noi. Soră-mea mi-a destăinuit că un licean chipeș i s-a lăudat că ar fi în dragoste cu mine. „Aș putea să-l văd?” am întrebat-o... „Da, o să-l chem să râdem puțin pe socoteala lui...” Cine ar fi putut să-și închipuie ce palat de sentimente ți-am țesut în sufletul dumitale fraged, de adolescent? Spune-mi sincer, îți pare bine că mă vezi sau ai fi vrut să nu mă întâlnești niciodată?

— Era mai bine dacă nu mă chemați...

Ea clatină trist capul.

— Știam... Știam că nu sunt aceea pe care ți-o închipuiai. Și chiar dacă aș fi fost... la ce bun? Viața mea e atât de tristă – chiar o glumă pe care vreau s-o fac, tot trist se sfârșește... De aceea, visează cât poți... Și, dacă poți, nu te mai trezi din visare... Ți-am sfârșemat un vis, clădește-ți altul, mereu altul... Doamne, cum m-ai tulburat!

Se ridică în picioare și-și trece o mână pe frunte. Apoi încearcă să râdă silit:

— Așa ceva nu mi s-a mai întâmplat! Ia spune-mi, vii diseară la spectacol?

— O, cât aș vrea! Dar nu se poate. Nu ne dă voie de la școală.

— Așa e... da... uitasem. Ești elev.

Se lasă între noi o tăcere grea, apăsătoare, ca o piatră de mormânt.

Deodată, Alina își recapătă voioșia:

— Știi ce? Dau o reprezentație pentru tine, cu tot ansamblul Operei.

— Pentru mine singur?

— Da... Voi cânta *Traviata* doar pentru tine. Vino mâine la Teatrul Național, la ora 3 fix. Va fi o repetiție generală care e ca un spectacol.

Sunt atât de buimăcit de propunerea ei, încât nu știu ce să-i răspund.

Din fericire, tocmai în clipa asta se întoarce proprietăreașă, luând în mână o tavă cu trei potire de înghețată.

Peșemne că a citit ceva neobișnuit pe chipurile noastre, fiindcă se uită mirată când la Alina, când la mine, și, lăsând tava pe o masuță, ne întrebă:

- Ce s-a întâmplat?

Nu s-a întâmplat nimic, dar mâine se va întâmpla un mic eveniment...

Ce eveniment?

Alina Barbu va cânta în *Traviata* numai pentru iubitul ei, așa cum n-a mai cântat niciodată până acum. După aceea, se vor despărți ca să nu se mai întâlnească niciodată...

O apuc pe străzi, buimăc, cu o apăsare grea pe suflet. O, zei miloși, auziți și voi minunea minunilor: Alina Barbu, Daria Popală, Dimăncescu-Basu și, în sfârșit, tot ansamblul Operei vor cânta special pentru mine! S-a mai întâmplat una ca asta cândva? Și unde?

Intr-un târziu, ajung acasă.

Magotu mă întâmpină în prag.

De ce te-a chemat proprietăreașă?

Îți spun altă dată, îi răspund absent.

El își dă seama că nu sunt în toane bune și mă lasă în pace. Trec în odaia mea, închid ușa cu cheia și mă lungesc în pat. Nu știu de ce mă simt zdrobit, cu oasele frânte, parcă aș fi cărat munți în spinare. Când gazda mă cheamă la masă, îi trimit vorbă că nu mi-e foame.

Lotte vine numaidecât și mă întrebă, îngrijorată, ce am. Îi răspund că n-am nimic.

Ești bolnav! Să-ți fac un ceai?

Nu vreau nimic, absolut nimic.

Nu pot s-o sufăr nici pe ea în jurul meu, pe nimeni... Îmi vine să plâng... Mă doare ceva și nu-mi dau seama ce, poate sunt chiar bolnav.

Cât aș vrea să dorm!

Presimțeam că n-o să pot închide ochii toată noaptea. Așa a fost. Dimineața, mă scol cu capul greu ca o stâncă, încât abia pot să-l țin pe umeri. La școală, e un chin. Majoriștii tabără pe mine și mă pisează cu întrebările:

— De ce te-a chemat proprietăreasa?

Aș putea să le trântesc bomba nătângilor: Alina Barbu a trimis după mine, și azi după-amiază va cânta *Traviata* cu tot ansamblul Operei, doar pentru mine singur – și i-aș vedea pe toți prăbușiți sub pupitre, fără răsufare.

Dar nu pot, nu pot! În schimb, îi mint fără rost:

— Mi-a cerut chiria pe o jumătate de an înainte... Are nevoie de bani.

La 3 fără un sfert sunt în fața Teatrului Național. N-am spus nimănui unde mă duc, deși altul în locul meu ar fi dat sfoară în tot orașul. Parcă am venit cu picioarele altcuiva sau urmând un cai funebru, atât de greu mi-a părut drumul.

Nu, nu pot să intru. Nu pot asculta spectacolul... Mă îngrozește de starea mea. Și clipele zboară, alungându-se una pe alta.

Deodată, pradă unei hotărâri înspăimântătoare, năvălesc în tr-un debit și cer plic și hârtie. Apoi îi scriu Alinei, tremurând din toate încheieturile:

Vă implor, nu mai cântați pentru mine! Sunt un ticălos. Va înapoiez portretul, Grig Dima.

Mă duc la portarul teatrului, care picotește de somn în odața lui cât o palmă.

— O scrisoare urgentă pentru cântăreața Alina Barbu...

— Imediat i-o duc, tresare el.

După asta, fug acasă, ca un hoț, mă încui în camera mea și plâng, plâng...

Sfârșitul anului școlar

A treia zi, Lotte se strecoară pe ușă în vârful picioarelor și o închide binișor cu cheia pe dinăuntru.

— Ce faci? o întreb.

Nu vreau să ne surprindă cineva.

Se apropie ușor de mine, privindu-mă cu ochii mari, mirați.

De câteva zile ești mereu trist și nu te atingi de mâncare.

Spune-mi, ce ai? Ce te doare?

N-am nimic, Lotte. Am fost puțin indispus, asta-i tot.

De ce mă minți? Boala ta vine de altundeva...

Răd silit:

Ce copilă ești!

Jură-mi că n-ai nimic cu Lidia!

Ce ți-a venit să-mi pomenești de ea?

Fiindcă știu că nu-ți displace. Ții minte când voiai să te
într-o zi la întâlnire și te-am împiedicat?

De ce m-ai împiedicat? o întreb, surâzând.

Lui Lotte i se umplu ochii de lacrimi.

Nu plânge! Știu că mă iubești. Și eu te iubesc din tot sufletul.

Nu te aș da pe o mie de fete ca Lidia. Nu-ți mai face sânge rău din
cauza ei: n-o pot suferi. Te jighești singură, dacă ești geloasă pe ea.

Dar cântăreața aceea?

Care cântăreață?

Alina Barbu.

Cine ți-a mai spus-o și pe-asta?

Magotu.

Când?

Demult. Chiar de când ai venit la noi, la începutul anului.

Nu trebuia să crezi nimic... A fost o poveste, nimic altceva
deci o poveste.

Grig, nu mă minți... nu-ți bate joc de mine. Spune-mi ade-
vărul: ce este cu această femeie?

Lotte, îți jur pe 18 mai al nostru că am iubit-o numai în în-
chipuire... că niciodată nu ne-am sărutat...

Dacă-i așa, de ce ți-a dat fotografia?

De aici a pornit toată povestea. Fotografia nu mi-a dat-o ea,
am găsit-o în tren, într-o carte. Mai precis: am iubit o femeie din-
tr-o fotografie. După ce a început dragostea dintre noi, i-am trimis
poartretul înapoi. Asta-i tot...

Lotte începe să plângă.

— Nu cred un singur cuvânt din tot ce-mi spui.

O apuc cu amândouă mâinile de umeri și o scutur zdravăn

— Cum? Îți jur pe cea mai frumoasă zi din viața mea, și tu tu îndoiești?

— Iartă-mă, Grig, sunt atât de tulburată. De trei zile nu mai știu pe ce lume mă aflu. Iartă-mă și nu fi supărat...

— Bine, nu sunt. Dacă vrei să cunoști adevărul, apoi chiar tu ești de vină... din cauza ta m-am îmbolnăvit...

— Din cauza mea! zice, uluită. De ce?

— De două săptămâni nu-i chip să rămânem o clipă singuri. De ce mă ocolești așa? De ce nu vii la mine, cum ai făcut acum? Ce dragoste e asta? Numai prin corespondență?

— Mi-e frică să nu ne prindă cineva.

— Și dacă ne prinde? Ce, am comis o crimă? Suntem tineri și noi iubim. Și pe urmă „destinul” s-a pronunțat în favoarea noastră. Nu poftescă acum cineva să ne facă observație: îl fac una cu pământul!

— Nu fi atât de cumplit! Deocamdată sunt la tine de o jumătate de oră și nu facem decât să ne certăm.

— Ai dreptate, Lotte.

Ne înlănțuim cu brațele și ne sărutăm lung, strivindu-ne buzele

Alina Barbu n-a murit încă în mine, dar mă gândesc cu spaime mă la ea. M-am purtat ca un nemernic. A vrut să-mi facă cea mai mare de seamă cinste, să cânte un spectacol pentru mine, și eu... Ce rușine! Nu sunt vrednic nici să mă disprețuiască!

Câteva zile, n-am mai călcat pe la Centrală. Mi-era groază să dau ochii cu proprietăreasa.

Într-o seară, pe când mă întorc spre casă, o zăresc la câțiva pași înaintea mea pe Lidia, agățată de brațul unui bărbat scund și gras. Calcă rar, cu afectare, parcă ar merge pe note, și râde de umplut toată strada.

Mi-e silă să dau ochii cu ea și s-o salut. De aceea traversez și-mi continuu drumul pe celălalt trotuar.

În curtea liceului, băieții forfotesc încoace și-ncolo, discutând în grupuri. Cei mici, veșnic neastâmpărați, se aleargă unii pe alții, scoțând chiote.

În sfârșit, apar listele, care înălbesc geamlâcul pe partea din-
 que cancelarie.

Rezultatele la clasa a VII-a sunt: Esculap, întâiul, cu media 9,60,
 al doilea, eu, cu 9,50, și al treilea, Rembrandt, cu 9,10. Pălează, șeful
 clasei, a rămas de căruță: a trecut al zecelea. Imediat după el vin Ți-
 ganu și Gălbează. Pe la mijloc se află Domisol și Copoiu, după ei,
 Hogvaiv și Aguridă, iar la coadă, ca de obicei, Magotu și Basu.

Iată-l și pe Ploșniță printre promovați. Era amenințat la ger-
 mana, ca Magotu, de altfel. Pe amândoi Laiță i-a prins copiind.
 Magotu a scăpat datorită lui Michiduță, dar Ploșniță ce-o fi făcut?

Singurii corigenți ai clasei sunt: Găliganu, la germană și la ma-
 tematică, și Corcoduș, la matematică și la franceză. Ei amândoi
 sunt prieteni atât de nedespărțiți, încât ar fi fost cu neputință ca
 unul să treacă promovat, și altul să rămână corigent.

În orice caz, rezultatele par surprinzătoare: numai 5 repetenți
 și 11 corigenți din 760 de elevi. Aud că așa ceva nu s-a mai întâm-
 plat de mult. Anul trecut au fost 47 de repetenți pe tot liceul. Ar-
 pe tuștii noștri au tăbărat furioși pe carte și au făcut-o ferfeniță.
 De asemenea, aghiotantul meu, Cătălin Șoimaru, care e într-a
 V-a, a ieșit întâiul.

Zărintindu-l pe Esculap într-un grup de băieți, mă duc la el și-l
 blicit. Gestul meu îl stânjenește, credea că-i port pică fiindcă mi-a
 luat o înaintea...

De fapt, credeam că tu ai ieșit primul, spune. Nu știi cum
 s-a întâmplat.

Ce importanță are, Esculape?

Prea mare, nu... dar oricât. Tu, fiind generalisimul nostru,
 ar fi convenit să fii primul și la carte...

La anul am să mă silesc mai mult decât m-am silit anul ăsta.
 Altcă, la drept vorbind, nu m-am silit deloc...

După ce mă despart de Esculap, iată-l și pe Basu. Mă așteap-
 ta stinger într-un colț, cu un pachet la subsuoară.

Uite, spune el, ți-am adus o carte... e foarte veche și intere-
 nantă. O am de mult de tot...

O iau și o răsfoiesc: o ediție veche, din 1800, a lucrării lui Mario
 de peteni despre călătoriile lui Marco Polo, apărută la Bonomi.

— Și ce să fac, Basule, cu cartea asta?

— Nu știi, ridică el din umeri, cam stânjenit. Mie tot nu-mi trebuie.

— A, vrei să mi-o dăruiești?

— Da... De ce nu?

Îl cântăresc cu privirile, înveselit:

— Îți mulțumesc, Basule, ești foarte drăguț. Dar ce te-a găsit?

— Am vrut și eu să-ți fac un cadou...

— Mă rog, de ce să-mi faci numaidecât un cadou? îl iscodesc.

— Uite, așa mi-a venit... bâiguie el, încurcat, parcă ar fi un școlar prins cu lecția neînvățată. O clipă zbor cu gândul la bătaia sălbatică din ziua serbării: ce deosebire între lupul de atunci și mielul de acum!

— În orice caz, eu... îți mulțumesc pentru atenție... și-i strâng mâna.

El se îndepărtează fericit, cu mersul lui greoi, legănându-se ca o rață. Îl strig din urmă:

— Hei, Basule! Stai o clipă!

Se oprește.

— Uite la ce m-am gândit: nu vrei să te înscrii la A.R.P.E.T.?

— Ba da, vreau. Mă primiți?

— Firește că te primim. Acum te-ai făcut om de treabă.

— Să știi: voi munci cât o sută. Nici nu-ți dai seama ce pot face când vreau!

Plecăm împreună. Pe drum, din una în alta, Basu îmi istorisește că Păleață împreună cu nesuferitul de Rembrandt plănuiesc să falsifice bancnote. Ce-au făcut, ce-au dres, că s-au împrietenit cu un zincograf de la Tipografia Sache Pavlovici. Dar n-au capital să cumpere unelte și umbă cu limba scoasă după bani.

— Mi-e frică să nu încerce o lovitură la Centrala voastră. Știi că aveți ceva biștari.

— Ține-ți firea, Basule, acolo nu-i de nasul lor. Banii sunt puși bine. Așa că va trebui să-și mute gândul.

Venind vorba de Michiduță, directorul liceului, îmi destăinuie că i-a dus acasă o garniță de untură. Așa a scăpat de eliminare când cu faimoasa „agresiune“.

- Cum ai avut curaj să faci una ca asta?
- Gazda voastră, Dona Bianca, m-a sfătuit.
- Basule, nu-i „valabil“. Vezi de altul!

Să-mi crape ochii dacă te mint! Uite, asta mi-e crucea!

Așterne o cruce pe piept, ca o pecete, care să-i întărească spusa. Sunt, pur și simplu, uluit. Credeam că numai intervenția mea l-a salvat pe Basu de pedeapsă. Și când colo!

Cea dintâi măsură pe care o iau la Centrală este procurarea unei case de bani pentru a ne pune la adăpost sigur agoniseala. Să poltească acum Păleață s-o spargă, dacă îi dă inima brânci. Un rând de chei îl țin la mine, celălalt rămâne la Esculap, casierul. Apoi îi eliminăm dintre membrii A.R.P.E.T.-ului pe cei cinci repetați. Corigenților le dăm un sever avertisment și alcătuim o comisie de pregătitori, compusă, firește, din arpetiști, care să-i muștruluiască zdравăn în timpul vacanței, ca să treacă și ei clasa.

În timpul vacanței mari, echipa de teatru urmează să dea câte-o reprezentare în orașele Olteniei. Deocamdată, ne mărginim la sat. Nu trebuie s-o luăm prea repede. *Festina lente!*... Fără de Dumnezeu mai are de furcă: trebuie să-și alcătuiască un repertoriu pentru lumea. De aceea, băieților care fac parte din echipa muzicală le am suprimat vacanța mare. Ei nu numai că nu crâcnesc, dar chiar le pare bine.

Nu suspendăm în acest timp nici activitatea Centralei. Majoritatea localnici vor lucra fără pic de răgaz. Ceilalți, care suntem de la țară, vom căpăta scurte concedii, să ne vedem părinții.

În legătură cu primirea lui Basu, câțiva strâmbă din nas. El trebuie să-și facă mai întâi stagiul, ca simplu arpetist, și numai dacă va dovedi însușiri deosebite, să fie cooptat în statul-major, nu ca un hodoronc-tronc! Au dreptate băieții. Dar ce greu e să jertfești banul care e lângă inimă pentru dreptatea care stă deoparte! Lor nu le trece prin minte ce serviciu mi-a făcut Basu în dragostea mea cu Lotté.

Îmi iau un concediu de două săptămâni, pe care-l voi petrece la Dimești, în sânul familiei. Tata m-a anunțat că zilele acestea trebuie să mă aducă. Magotu rămâne pe loc, are mult de lucru cu organizarea celor șase reprezentații teatrale.

Pe la vremea prânzului, când mă întorceam spre casă, o mașină oprește în dreptul meu, lângă trotuar, scrâșnind din toate încheieturile. O portieră se deschide și un glas cunoscut mă strigă. E mama.

Cât ai clipi, sunt lângă ea și-o potopesc cu pupături.

— Încetează, nebunule, m-ai amețit!

— Ce să fac, mi-era așa dor de tine! Apoi o-ntreb: A cui e mașina?

— A vecinilor.

— Aaa, a Păslarilor?! Tii, ce frumoasă! O fi costând mult...?

— Ei, lasă, Grig, habar n-am de lucrurile astea...

— Spune-mi, o-ntreb eu nerăbdător, n-a venit răspunsul de la doamna Stone?

— Nu încă. Cred că-i plecată din Londra.

— Și atunci ce fac?

— Ai răbdare! I-am scris unei prietene comune, cu rugămintea de a-i trimite scrisoarea.

Ne ducem la restaurantul Minerva, să prânzim. E lume multă.

La o masă, Tarzan și Rogvaiv, dinaintea unor halbe de bere, discută și fumează. Când ne văd, se uită la mine cu ochii cât cepele. După un timp, mă reped până la ei să le spun că azi plec la țară. Tarzan mă descoase tainic:

— Cine-i tipesa, generalisime. Faină bucățică!

Mă uit la el, stupefiat.

— Ești nebun? E mama, măi aiuritul!

N-am văzut în viața mea o mutră mai jalnică decât a lui. Parcă l-aș fi opărit cu apă fiartă. Îmi cere iertare, mă roagă să nu mă supăr – dar ce rost ar avea? Dimpotrivă, îmi pare bine că mama arată ca o fetișcană. E puțină la făptură și subțirică. N-ai crede, în ruptul capului, că are 40 de ani. Când se plimbă cu tata, ai jura că-i fiica, nicidecum soția lui.

Acasă, la Dona Bianca, majorității au sosit în păr, să-și ia rămas-bun de la mine. Abia încap în sufragerie. Numai Cătălin Șoimaru lipsește. Nu știi ce-i cu băiatul acesta, l-am văzut mereu trist în ultimele două săptămâni.

Când îmi fac apariția cu mama, izbucnesc în urale, parcă am fi la paradă.

Cine sunt băieții, mă-ntreabă ea, colegi de-ai tăi?

Da, mamă. Fac parte din statul meu major.

Ce stat-major e ăsta? Nu înțeleg.

Îți explic numaidecât.

Și deodată comandă cu voce puternică:

Prezentați-vă individual, din flancul drept. Executarea!

Majoriștii se reped, unul câte unul, își strigă numele și sărută mâna mamei.

Mama e din ce în ce mai mirată.

Ce înseamnă asta? Sunteți la liceul militar?

Nu, mamă, dar facem o excursie transoceanică, și ei sunt competiștii din statul-major.

Ce vrea să zică *arpetiștii*? N-am auzit niciodată de cuvântul ăsta.

Iasă, că-ți explic eu!

S-a ivit și Dona Bianca împreună cu Lotte. Sunt amândouă frumoase că fac cunoștință cu mama. Mai ales Lotte, care o privește fascinată.

Sunt mândru de mama. Cred că niciunul dintre băieți n-are o mamă atât de fermecătoare.

Ce luați, doamnă Dima? o întrebă Lotte, cu fața aprinsă de bucurie.

Frumoasa mea, dacă se poate, o citronadă. Mi-e tare cald...

O, cu plăcere, scumpă doamnă, face Lotte și dispăre ca o năluca.

Până să vină citronada, încerc s-o lămuresc pe mama ce este cu expediția, dar mai mult o încurc, pentru că vorbim câte doi-trei deodată și nimeni nu poate pricepe ceva. Înainte de plecare, ea începe să facă unele târguieli prin oraș. Ne ridicăm, spre marea parte de rău a lui Lotte și a Dinei Bianca.

Totuși, mamă, nu-i rău să ne abatem o clipă pe la Centrală, să vezi ce am realizat până acum.

Bine, vom trece și pe acolo, le vom face pe toate.

Majoriștii pleacă înainte pe jos, să ne facă primirea după toate regulile, iar eu mă urc în mașină, alături de șofer.

— Nu vrei să mergi cu noi să te plimbi puțin? o întreabă mama pe Lotte.

— Ba da, dar nu îndrăzneam să vă propun, răspunde ea fericită. Se așază cu mama în fundul mașinii și, după ce oprim la câte va magazine, pornim spre Centrală.

— E un birou de voiaj? Ce-i aici? se miră mama.

— Cum poți să spui așa ceva? Aici e sediul nostru, Centrala. Lasă că-i explic înăuntru.

Dar tot nu reușim s-o lămurim asupra scopurilor noastre. Centrală, stat-major, reprezentații, fanfară, expediție – sunt o seamă de noțiuni care se contrazic între ele și noi vrem să-i explicăm totul dintr-odată. O ducem și în pivniță și ea se minunează mereu și ridică din umeri.

— Dacă vă ocupați de toate astea, când mai învățați carte?

— Apoi, mamă, tocmai aici este secretul. Muncim îndoit și întreit și tot o scoatem la capăt. Dovada este că niciun arpetist, afară de câteva regretabile excepții, n-a rămas nu numai repetent, dar nici măcar corigent. Nu-i un record? Spune și tu...

Cel puțin Lotte, care n-a fost deloc pe la sediu, rămâne extasiată de toate câte le vede. De unele lucruri, ca de pildă harta mulară a Pacificului, cu arhipelagul Galapagos, știa mai de mult.

— Mi-au spus fetele la școală, mă lămurește ea.

— Dar fetele de unde știu?

— Fetele știu tot ce se întâmplă aici!

Afurișite școlărițe! Ce treabă au ele decât să-i descoasă pe băieții prostănaci, ca să fie la curent cu preocupările noastre extrașcolare? Eu însă nu admit ca secretul ședințelor să fie dat în vileag, să facă apoi pricină de vorbă în târg, printre cumetre. Voi da dispoziții foarte severe în această privință.

— Și vara ce faceți cu prăvălia asta? mă întreabă mama.

— Activitatea continuă pe timpul vacanței.

— Cum, nu petreceți acasă toată vacanța?

— Ah! mamă, dar este o imposibilitate. Datoria mă cheamă să fiu prezent. O săptămână, două aș putea lipsi... mai mult nu cred. Știi ce? N-am putea invita statul-major la noi, la țară, pentru o săptămână măcar?

Ba da... să vină băieții! Dar să nu faceți prostii pe acolo!

Vai, doamnă! exclamă într-un glas majoriștii. Vom fi cumunți ca niște statui!

Ce bine îmi pare că s-a aranjat cu vizita statului-major. Era o chestiune foarte însemnată.

Imi iau rămas-bun de la arpetiști.

Ura! Ura! De trei ori ura! le strig și-i îmbrățișez pe fiecare.

Concediu plăcut și idei geniale, generalisime! îmi urează Iazan.

Călătorie sprâncenată! strigă ceilalți cu mâinile întinse.

Mașina pornește. Oprim puțin la Dona Bianca, să-mi iau bagajul. Deși lucrurile sunt pregătite din vreme, tot mai găsesc câte ceva de făcut. Dar cum să-mi iau rămas-bun de la Lotte? E în suferință cu mama și Dona Bianca. O strig din pragul ușii:

Domnișoară Lotte, vino te rog să-ți dau cărțile pe care mi le ai împrumutat...

Ea vine repede și mă întrebă:

Ce cărți?

A fost un pretext. Voiam să fim singuri ca să ne luăm rămas-bun...

O apuc de mână, apoi o sărut lung pe gură.

La revedere, iubito, să-mi scrii mult, mult... Auzi?

Bine, iubitul, îți voi scrie în fiecare zi, dar și tu să-mi scrii tot așa... Făgăduiește-mi!

Îți făgăduiesc!

Și mai făgăduiește-mi că n-o să stai la țară mai mult de două săptămâni.

Și asta îți făgăduiesc.

Acum, trecem la jurăminte. Jură-mi că n-o să te uiți la nicio fată!

Jur!

Că ai să te gândești numai la mine!

Jur!

Pe ce?

Pe 18 mai al nostru.

Bine. Și acum, la revedere.

Se lipește de mine și mă sărută. O sărut și eu o dată, de două ori

— Ajunge! Să nu ne surprindă cineva...

— Nu-ți fie teamă.

O mai sărut o dată lung, lung de tot. Trebuie să-mi ajungă pentru două săptămâni.

Lotte e palidă și tremură. Aud pași pe sală. O las repede din brațe și m-apuc să închid un geamantan. Mama se arată în pragul ușii:

— Ce faci, Grig, nu vii odată?

— Sunt gata, mamă. Te rog, domnișoară Lotte, ajută-mă puțin!

Ea mă ajută, stingherită, să închid geamantanul încărcat dol dora, și mama se uită lung la noi. Mi se pare că a observat ceva. Trebuia să fiu mai prudent. Încă nu știu ce-i măsura. Ba știu, dar nu-mi place s-o păstrez.

Dona Bianca și ceilalți ne petrec până în stradă. Acolo ne luăm rămas-bun, și mașina pornește întins spre Dimești.

În norul de praf care se stârnește dindărăt, o zăresc pe Lotte lângă portiță, ca învăluită într-un nimb.

Vacanța mare

Vacanța mare! Întotdeauna tresar când aud aceste cuvinte. Parcă se leagă de ele, cu lanțuri nevăzute, toate bucuriile pe care și le poate închipui o minte de copil.

Acum, însă, s-au schimbat lucrurile. Vacanța mare nu mai are sens pentru mine. De când ne-am consacrat marii opere pe care vrem s-o înfăptuim, nu mai avem nicio clipă de răgaz. Trebuie să muncim pe capete, zi și noapte... Or, vacanța e, dimpotrivă, odihnă, lenevie, joacă. Ce, ne arde nouă acum de joacă?

Primele zile au fost pline. O plimbare cu mașina la Bălceștii marelui revoluționar, apoi hoinăreli cu Grivei prin locurile în care am copilărit. I-am scris lui Lotte un lung răvaș (18 pagini de caiet) și am citit o carte despre revolta marinarilor de pe Bounty.

M-am împrietenit la cataramă cu Valea, șoferul Pâslarilor, puțtenii familiei noastre. E un basarabean spân, cu inimă de aur. În câteva zile, mă învață să conduc automobilul. Nu-i mare lucru, mai greu e să umbli la motor, să-i desfaci piesele și pe urmă să le pui la loc. Dar, cu timpul, am învățat și asta.

Sunt tare bucuros, fiindcă azi am primit un vraf de scrisori. Una e de la Lotte, celelalte, de la majoriștii mei.

Sărmana fată, nu mai poate de dor... O cred. Nu s-au scurs decât zece zile și-mi scrie că trebuie să mă întorc numaidecât, să mă vadă măcar un minut, și după aceea pot să plec iarăși. Cât aș vrea, dar e cu neputință să mă reped în oraș fără un motiv serios în ochii părinților.

Tarzan, Basu, Magotu și Rogvaiv mă anunță că statul-major vine pe poimâine la Dimești. Vor veni zece inși, în loc de opt, cum fusese vorba. Să poștească și o sută! Avem șire de paie unde să-i culcăm! Și vara dormi de minune *à la belle étoile*¹². Băieții mai știu că vor face drumul pe jos, căci e o plăcere să mergi în zorii zilei pe șosele de țară. Cei 28 de kilometri, câți sunt de la Craiova până la noi, îi vor străbate în cel mult cinci ore.

Duc mamei vestea. E bucuroasă de oaspeți și-mi dă, la rându-i, o veste: a venit răspunsul Stonilor. Aproape îi smulg scrisoarea din mână, atât sunt de nerăbdător s-o citească... Ce-mi scrie geologul? Arhipelagul Galapagos (nume oficial Colón), suprafață totală 8.14 km². Ce păcat că nu pot deduce întinderea insulei noastre! Are 32 de insule; principale sunt: Santa Cruz, Isabela, San Salvador și Santa Maria. Depărtare: 900 de kilometri de America de Sud. Fauna: animale tropicale și polare (foarte interesant), precum: iguane, foci, pinguini, broaște țestoase elefantine (monștrii care mi îngrozit-o pe soția geologului). Amănunt: trăiesc șase luni fără hrană și apă. Alt amănunt: animalele din arhipelag sunt inofensive, nu și-au format reflexele, fug în caz de primejdie. Din 1832 Galapagos este în posesia Republicii Ecuador, populația – aproximativ 2 500 de oameni (cei mai mulți trăiesc în insula Isabela). În celelalte insule (în afara celor menționate) nu există picior de om.

¹² Sub cerul liber.

Sunt cam nemulțumit de puținătatea datelor trimise. Încă nu știu dacă solul este propice agriculturii, habar n-am de climă, nici de floră. Ceea ce mă bucură e faptul că poziția geografică se apropie foarte mult de cea indicată de Jim Blacke, ceea ce înseamnă că este corectă. Mai avem un punct câștigat: insula e nelocuită. Adio amazoane!

Mama începe să facă pregătiri pentru primirea oaspeților. Divinții majoriști, fiind prea numeroși, vor binevoi să se culce câte doi în pat, fără să facă nazuri.

În ziua hotărâtă cer automobilul lui nenea Barbu și le ies înainte, la Pielești, unde-i calea jumătate. Bucuria băieților e mare. Ne îmbrățișăm și ne sărutăm înfocați, parcă nu ne-am fi văzut de luni de zile.

Un grup de șase băieți se urcă în mașină și pornesc spre Dimești, în timp ce eu rămân cu ceilalți patru ca să mergem cu al doilea transport. Când se întoarce mașina, ceasul arată 8 fără un sfert.

— Valea, știi ce, îi spun șoferului, hai să ne repezim până la Craiova, stăm acolo zece minute, după care ne întoarcem să luăm pe băieți.

El se învoiește, fără a cere explicații. Trăiască bunătatea! Arpețiștii se lungesc la umbra unui salcâm, până când ne întoarcem. Cred că nu întârziem mai mult de o jumătate de oră.

Se miră ce treabă atât de urgentă oi fi având la Craiova, dar eu le pun un deget la gură și le șoptesc:

— *Silentium!*

Gonim cu 70-80 km pe oră, ca să ajungem mai repede. În urma noastră șoseaua înoată în nori de praf. Pietrele de pe șosea zboară departe și uneori pocnesc crunt sub caroserie.

Iată, a și răsărit înaintea noastră panorama orașului. După câteva minute, suntem în fața casei Donei Bianca. Deschid portiera și intru în curte. Uite, ce surpriză! La măsura de sub nuc stă Lotte singură-singurică și scrie de zor. S-a trezit așa de dimineață? Și ce-o fi scriind, mă rog, domnișoara? Mă îndrept spre ea, în vârful picioarelor, și-i acopăr, pe la spate, ochii cu mâinile:

— Ghici, cine e?

Ghicește numaidecât. O explozie de bucurie o scutură toată.

Îi șoptesc:

Mi-ai scris că vrei să mă vezi un minut. Ți-am făcut voia:

4000 uită-te la mine!

Ce nebun ești!

A trecut minutul... La revedere!...

Stai, nici nu te-am văzut bine!

Îți mai acord patru minute.

Vai, ce darnic ești!...

Și dornic... Cui îi scriai aici, frumoasă Elena?

Cui altuia, decât chipeșului Paris?

Dona Bianca unde-i? În casă?

Nu. E la piață cu slujnica.

Atunci suntem singuri!...

Ne sărutăm câteva minute, cu privirile ațintite spre poartă, să
 0000 ne surprindă mama ei, dacă s-ar întâmpla să se întoarcă.

Acum te las. La revedere, iubito!...

Mai stai!... Mai stai!...

Ne sărutăm întruna. Lotte nu mai poate.

Acum, du-te!...

Mă uit la ceas:

Na! Am topit un sfert de oră și a fost vorba numai de cinci
 0000 minute.

Încă o sărutare de adio și o iau la picior.

Să nu mă dai de gol că am fost pe aici!

Lotte mă petrece până la poartă. E atât de bucuroasă de veni-
 0000 tu a mea neașteptată!

Regența Grigoriei

În grădina casei avem un chioșc mare, de lemn, unde mâncăm
 0000 de obicei vara, iar mama își petrece acolo aproape tot timpul. Îi
 0000 șoptesc pe majoriști în chioșc și, după gustarea de dimineață,
 0000 tocpeșem discuțiile. Acum sunt înarmat cu date precise, nu mai e

nevoie să băjbăim în întuneric. Expediția noastră trebuie să capete formă și conținut. Așa că le propun să întemeiem, în insula noastră, o falangă de încercare și să trăim acolo, stăpâni pe destinele noastre, până la adânci bătrâneți. Le explic pe larg ce-i aceea o falangă. Vom locui într-un falanster măreț, pe care-l vom construi îndată ce punem mâna pe comoară. Băieții ascultă mirați descrierea falansterului, parcă ar fi un palat din *O mie și una de nopți*. Și cu adevărat este, căci va avea turn de ordine, teatru, clopotniță de ceremonii, tribunal, grădină de iarnă, câteva sute de apartamente, și chiar străzi-galerii în interior, ca să putem comunica de la un capăt la altul... Bineînțeles, într-o aripă lateralnică vor fi instalate atelierele de care avem nevoie – și toate acestea împrejmuite de parcuri întinse.

Băieții îmi sorb cuvintele cu lăcomie. Imaginația îi înhață și i duce într-o lume vrăjită, de basm. Basu sloboade un chiot:

— Maică măiculiță, acolo-i de mine!

— Și de mine! chicotește Ploșniță, zvârlind șapca în aer. Să tot trăiești tinerețe fără bătrânețe!

— Mai mult decât în visul meu! strigă și Tarzan, invocând o reminiscență din *El Zorab*, poezia lui Coșbuc.

Majoriștii sunt atât de entuziasmați de viața care-i așteaptă, încât se apucă pe loc să joace o bătută, de se zguduie podeaua chioșcului.

— Stați, măi, ce, ați înnebunit? Vreți să dărâmați hardughia?

Într-un fel, le dau dreptate să se bucure așa, pentru că modul de viață imaginat de sociologul francez se înrudește cu fericirea.

— Eu, unul, să știți, ne anunță Găliganu, mi-am pus în gând să mă însor c-o amazoană. Să n-avem discuții.

— Din păcate, trebuie să-ți muți gândul. Insula e pustie, nu există picior de om.

Băieții, plouați ca din senin, mă măsoară lung, neîncrezători:

— Nu se poate!...

— Nu cred că Jim Blacke ne-a dus cu muia...

— Fără amazoanele astea, s-a dus farmecul pe copcă.

Le spun că însuși Jim se îndoia de existența lor.

Atunci, ne-am lins pe bot. Of! Ce rău îmi pare! suspină lauzan. Nu de alta, dar făurisem atâtea planuri... Ai vreun indiciu veros?

Foarte serios! Ce, crezi că am stat pân-acum cu mâinile-n sân?

Îmi citești scrisoarea lui Stone, sărind doar un rând: acela care vorbește de uriașele broaște țestoase, ca să nu-i dezamăgesc încă o dată sau chiar să-i înspăimânt.

Dacă-i așa, întreabă Domisol, ce facem? Cu cine ne însurăm? Găliganu e de părere să luăm cu noi un grup de fete alese pe speranță...

De ce să nu plecăm cu iubitele noastre? propune Esculap.

Râdem pe înfundate: uite că și Esculap are o iubită! De fapt, propunerea lui e bună: fetele îi vor urma cu drag pe aleșii inimii lui, chiar până la capătul pământului. Totuși, câțiva băieți ar prefera să se însoare cu băștinașe din arhipelag, eventual cu tahitiene sau japoneze, susținând că... sunt sături de-ale noastre.

În sfârșit, chestiunea însurătorilor rămâne să se rezolve ulterior, deocamdată aș vrea să știu dacă are cineva vreo obiecție cu privire la felul de viață pe care l-am propus.

Rogvaiv, ca și rândul trecut, când ne pusese în cap să ne luptăm cu amazoanele, a tăcut chitic tot timpul. S-a uitat cum mă topăit de bucurie majorității, a ascultat ce-a spus fiecare, și acum mi-a hotărâște să vorbească. Începe domol, fără grabă, țintind un punct imaterial, undeva în spațiu. Spre mirarea tuturor, face o excursie – scurtă ce-i drept, dar destul de interesantă – prin filozofia socială, pornind de la Platon și Aristotel, ca să ajungă la Saint-Simon și Fourier, care consideră proprietatea colectivă ca esențială în organizarea statului. Apoi spune:

De aceea te felicit, Dima, că te-ai oprit la doctrina sociologiei franceze.

Băieții se miră de unde știe el lucruri atât de înalte, chiar și eu, și toate că l-am văzut de atâtea ori citind la biblioteca liceului. Așadar, Fourier nu-i este străin... Bravo, Rogvaiv, ne mândrim cu tine, homo sapiens!

— Trebuie să adaug, continuă Rogvaiv, că doi adepți fourierieni, Victor Considérant și André Godin, au pus în practică la langa — unul în America, celălalt în Franța, fără să reușească. Un alt adept, Theodor Diamant, a încercat să înființeze, de astă dată chiar la noi, la Scăeni, în Prahova, un falanster, însă autoritățile l-au oprit. Așadar, vom fi singurii care vom reuși, dacă știm ce vrem.

Majoriștii, ademeniți de noua formulă de viață, cer tot soiul de explicații. Cine va construi falansterul? Noi, firește, cu mâinile noastre... De aceea, în viitorii trei ani, fiecare arpetist va deprinde o meserie manuală, ca fiind a doua pasiune a sa. Eu voi învăța tâmplăria, altul fierăria și așa mai departe. Ne vom ocupa cu toate formele de activitate pe care le reclamă viața. N-ar fi mai bine să construim vile pentru fiecare? Nu, nu-i bine, nu ne dă Fourier voie. El zice: Locuiți împreună, munciți împreună, mâncați împreună și petreceți împreună.

Și, mă rog, cine va conduce mica noastră comună? Un regent și un viceregent, ajutați de arhidregătorie. Fourier îi spune consiliu, dar noi facem unele corectări cerute de necesitate. Ce este această arhidregătorie? Ce să fie? Un guvern în miniatură, având departamentele care ne trebuie. Numai că miniștrilor le spunem dregători. De ce nu miniștri? Parcă sună mai pompos. O fi sunând mai pompos, dar nu-mi place... Știți ce înseamnă în dialectul provençal *le ministre*? Ei bine, măgarul care merge înaintea oilor. În noua alcătuire socială, mai există sărăcia? Nu. Nici sărăcia, nici nedreptatea, nici hoția, nici desfrâul. Niciuna dintre aceste boli.

— Ar mai fi unele corecturi de adus principiului emulației, intervine Rogvaiv, dar aș vrea să le mai aprofundez...

— Avem nevoie de o Constituție al cărei proiect te rog să-l faci tu, Rogvaiv... După aceea, o vom analiza împreună.

Majoriștii vor și ei să-i citească pe Fourier și pe ceilalți autori, ca să nu șadă în timpul discuțiilor ca vițelul la poarta nouă. Rogvaiv întocmește o listă, pe care băieții numaidecât o copiază unul de la altul. Toate bune. Acum să vedem cine va fi regentul și vicele? Propun să recurgem la vot. Băieții sunt de părere că numai pe viceregent să-l aleagă prin vot; asupra regentului nu încapă nicio discuție: mă aleg tot pe mine, având drepturi câștigate de la

Începutul începutului. Rogvaiv obține șapte voturi. Tarzan trei, iar Esculap unul singur. Mă bucur pentru Rogvaiv, e o reușită meritată.

Irecem la desemnarea dregătorilor care vor forma primul guvern.

Tarzan: dregător pentru treburile dinăuntru și din afară.

Esculap: dregător pentru vistierie.

Gâlbează: dregător pentru muncă și lucrări obștești.

Găligianu: dregător pentru negoț și industrie.

Ploșniță: dregător pentru îngrijirea trupească, inclusiv sporturi.

Magotu: dregător pentru desfătarea poporului.

Țiganu: dregător pentru dreptate și ordine.

Copoiu: dregător cu coordonarea activităților.

Regență avem, dregătorii sunt numiți, dar ce nume va purta noul nostru stat de peste ocean? Toți majorității propun să-l botezăm Arpetia. Nu-mi place nici de frică. În reveriile mele, îi spun acum Grigorida, după numele meu, și așa parcă sună mai frumos... Iau cuvântul:

Sunt de părere ca noului stat să-i punem numele Grigorida...

Toți sunt împotriva. De ce Grigorida? Ce semnificație are Grigorida? Pe câtă vreme Arpetia reprezintă inițialele asociației noastre expediționare. Afurisite lighioane! Abia i-am făcut înalți dregători și, iată, încearcă să mă înfrunte!

Nimeni nu prinde de veste că Grigorida vine de la numele meu de botez. Fac atunci un act de autoritate și bat cu pumnul în masă:

- Mențin Grigorida!

Proaspătul guvern amuțește câteva clipe lungi. La capătul tăcerii, Rogvaiv se ridică întunecat, protestând:

Asta nu mai e democrație!

Esculap, Domisol și Ploșniță se solidarizează cu el:

Suntem de aceeași părere...

Detest actele de autoritate, ripostează Rogvaiv. „Așa vreau, așa fac.“ Mă rog, explică-ne, Dima, pentru care motiv ții morțiș ca noului stat să-i punem acest nume pocit?...

De ce pocit, măi viceregentule? îl iau la rost. De unde ai scos ca numele meu e pocit?

Rogvaiv nu înțelege.

- Care nume?...

— Numele meu, Grigore... Pentru că de la el vine Grigoriada – asta-i la mintea cocoșului, nu? Și dacă eu v-am înhămat pe toți la carul acestui proiect gigantic, n-am dreptul să botez noua țară cu propriul meu nume? Ia spuneți, excelențelor?

— Valabil! Valabil! izbucnesc spontan câteva glasuri.

— Ei, da... așa înțeleg... zice Rogvaiv, convins de argumentație.

— De ce n-ai spus de la început? întrebă Esculap.

— Ca să nu vă dau mură-n gură. Așteptam să-mi propuneți voi singuri. Adică să dați dovadă, cu alte cuvinte, de puțină perspicacitate... Or, voi, domnilor dregători...

— *Tuca na glava!* completează Basu, stârnind râsete.

— Schimbă-ne dacă poți... zice Găliganu.

— Păi vorba lui Gălbează-Latinistul: *Volens, nolens, agbiasmus Gregorius bibet.*

— Ce să-i faci: *sacus peticusque*, adaugă Ploșniță, ceea ce nu însemna: cum e sacul, și peticul...

Cascadele de răs se revarsă, și pentru menținerea veseliei e nevoie de o sticlă de vișină. Numai Esculap nu se atinge de băutura: are colită. Nu mănâncă ouă: îl doare ficatul. Nu pune mâna în apă rece: e reumatic. Are toate bolile, ca un moșneag. Și tabieturi la fel: la opt se culcă, la șase dimineața face ochi, se piaptănă, se perie, își calcă hainele – o poveste întreagă cu el.

După două zile, pleacă – nu poate îndura neorânduiala în care trăim laolaltă. Ducă-se! N-o să se facă gaură în cer din pricina lui.

Îi dau lui Tarzan, primul dregător, o importantă sarcină: aceea de a stabili, cu ajutorul guvernului, numărul specialiștilor de care avem nevoie în Grigoriada, ca să ne pregătim din timp cadrele.

— Am înțeles, sire! strigă el, ducând mâna la șapcă.

Mi-a spus „sire“ ... Hm, nu-i rău... Dat dracului Tarzan asta...

După îndelungi și agitate consfătuiri cu dregătorii săi, îmi prezintă un tabel în care sunt înșiruite numeric toate categoriile de meserii. Pe lângă arhitecți, ingineri, medici, profesori etc., el n-a neglijat să prevadă chiar și un astronom.

Hotărâm ca, după deschiderea anului școlar, de preferință în noiembrie, să ținem congresul arpetiștilor pentru a repartiza fiecăruia dintre noi, după plac, specialitatea pe care o îmbrățișează. Eu

...măn la alegerea anterioară: mă fac ofițer de marină și șofer. Rogvaiv, profesor și zidar; Tarzan, medic și tâmplar – și așa mai departe.

După ce pleacă majoriștii, mă pun cu burta pe carte: am mai avut în biblioteca tatei și operele lui Saint-Simon.

Restul timpului, învăț să conduc mașina și să umblu prin mănușele motorului.

Din păcate, aceste preocupări sunt tulburate de vești internaționale destul de proaste, care sosesc pe drumul telegrafului: „Atentatul de la Sarajevo...” „Arhiducele Franz-Ferdinand și arhiducesa Sofia, asasinați de sârbul Gabro Prinkip...” „Doliul Austro-Ungariei.” „Agitația împotriva sârbilor.” „Demonstrațiile din Viena și Agram...”

În ciuda tensiunii europene, Magotu cu echipa lui teatrală colindă orașele Olteniei, dând reprezentații reușite. M-am dus și eu la Turnu-Severin și Râmnicu-Vâlcea și chiar am vorbit despre călătoriile lui Columb. Străduințele noastre nu sunt zadarnice: am strâns o grămadă de bani. Esculap, dregătorul finanțelor, îmi raportează că avem în vistierie 21 000 de lei. Dacă adaug comoara mea și a lui Lotte, de care nu știe nimeni, înseamnă că dispunem de o mică avere.

Asta îmi dă un curaj nebun! Și n-au trecut nici cinci-șase luni de când activăm mai serios. Dar peste patru ani? Vom strânge, vom avea mai mult decât sigur, peste prevederile noastre cele mai optimiste. Partea eroică e că tot ceea ce realizăm ni se datorează numai nouă. Nu cerem ajutorul nimănu, cum a făcut Columb, apelând la regeii Spaniei, Ferdinand și Isabela, care l-au făcut să aștepte șapte ani, până să-i încredințeze comanda celor trei caravele, și după aceea l-au lăsat să moară sărac și părăsit. Tot așa și Magellan, și alții, și alții...

Josefina de Beauharnais

Correspondența cu Lotte continuă din ce în ce mai aprinsă. Îi comunic că am hotărât înscrierea ei în A.R.P.E.T., urmând să ne căsătorim îndată după terminarea falansterului din noua țară a

Grigoridei. Am renunțat cu dragă inimă la regina amazoanelor și, la drept vorbind, a fost o naivitate din partea mea că m-am gândit să mă însor cu o ființă imaginară.

Vom trăi acolo, scumpa mea, în patria noastră împrejmuită de apele oceanului, ca în sânul lui Adam. Viața noastră va fi altfel decât a celorlalți oameni, care trăiesc la întâmplare, se zbat în ghearele nedreptăților și se sfâșie între ei ca fiarele, ca să apuce un ciolan. În Grigorida, vor domni Armonia în relațiile dintre oameni și Atracția față de muncă și lucruri. Ca să înțelegi ce înseamnă acest principiu al atracției, e de ajuns să-ți spun că, dacă un economist ține să cultivăm nuci în loc de pruni, care sunt mai rentabili, noi nu ținem seama de părerea lui. Toți arpetiștii suntem egali între noi, femeile egale cu bărbații. Eu însumi, regentul Grigoridei, voi lucra cu mâinile la construcția mărețului falanster, cărând materiale ca șofer, și această muncă îmi va trezi bucuria. Șantierul nostru vor fi locul unde cântecele vor sădi flori în văzduh.

Trebuie să-ți comunic încă ceva foarte important, pe care n-ai avea rațiune să și-l ascund, căci aș greși față de tine. N-ai vrea să și se întâmple ceea ce i s-a întâmplat Josefinei de Beauharnais, care n-a putut să-i dea lui Napoleon un moștenitor, și, din această pricină, marele corsican a fost nevoit să se însoare cu Maria Louise, prințesa austriacă. M-ar durea tare mult să pățești asemenea rușine. Sunt sigur însă că tu îmi vei dărui odraslele de care Grigorida are atâta nevoie, pentru a ne asigura continuitatea.

A treia zi sosește răspunsul. Lotte îmi scrie că nu trăiește decât pentru a aștepta scrisorile mele, că uneori îi e frică de atâta fericire. Și mai departe:

Sunt foarte curioasă să-l citesc pe Charles Fourier, dar nu se găsesc nicăieri lucrările lui, le-am căutat pe la toate bibliotecile. Nu poți să-mi trimiți măcar una dintre ele?

Seara, când mă vâd în așternut, gândurile mele zboară la tine, la Grigorida noastră. Va fi sublim, iubitul meu, ca într-un vis cu ochii deschiși. Mă plimb cu închipuirea prin necuprinsul

Jalanster și știu pe dinafară cum vor arăta grădina de iarnă, teatrul, cinematograful și chiar străzile interioare. Nu mai vorbesc de parcurile care înconjoară falansterul, scăldate în verdeață, cu fântâni arteziene și arbori exotici, cu umbră deasă. Pe alei, din loc în loc, sunt tufișuri cu frunzișul retezat ca-n palmă, având în ele niște încăpătoare, cu bănci de piatră, puse într-adins să se odihnească perechile de îndrăgostiți.

Eu să știi că mă fac doctoriță de copii, și te rog de pe acum să-mi rezervi mie conducerea secției de pediatrie a spitalului falansterului. Mi-ar plăcea să mă ocup și de creșterea păsărilor, dar cred că nu voi avea timp. Ar trebui ca pe medici să-i scutiți de a doua meserie.

Felicitări, domnișoară doctoriță, îți urez cât mai multe succese în generoasa profesiune pe care ți-ai ales-o! Numai că mă cam contrariază faptul că nu pomenești nimic în scrisoare dacă tu poți să devii mamă.

În orice caz, sunt hotărât să i-o arăt pe Lotte unui mamof, înainte de a ne căsători, ca să am siguranța că va avea copii. Dacă Napoleon ar fi făcut la fel, alta ar fi fost soarta lui. Înainte de a ne căsători?... Nu. Mult mai cuminte ar fi să mergem la medic cât mai repede, ca să știu din timp.

A doua zi, profit de faptul că tata are treburi la Craiova, și plec eu singură. Cum ajung, glonț la Centrală. Acolo, toți arpetiștii în păr: lucrează la Constituția Grigoridei. În pivniță, unde pun la cale noua noului stat, umblă nori groși de fum de țigară, încât abia le descopăr siluetele, ca niște vedenii de ceață. Când mă văd, izbucnesc o explozie de bucurie. Îi las să lucreze mai departe și urc în birou, atrăgându-le atenția să nu mă deranjeze nimeni, având de făcut o lucrare însemnată...

Îi scriu lui Lotte câteva rânduri, rugând-o să treacă pe la Centrală, să-mi cumpere biletul printr-un băiețuș. Până să vină, iau telefonul și mă întorc la Filantropia cine-i cea mai bună doctoriță-mamof de acolo.

Nu trece mult și iat-o pe Lotte, abia trăgându-și sufletul. A venit fugă prin caniculă și se tot șterge pe față cu batista de nădușeală. După cum a intrat, încăperea toată se umple de ea. Strigă de la ușă:

— Ce bine-mi pare că ai venit! De-acum, nu-i așa că nu mai pleci?

— Ba da, plec diseară. N-am încotro. Mă întorc înainte de începerea cursurilor. Avem foarte mult de lucru. Nici nu știu unde ne stă capul. Uite ce te rog, draga mea, să mergem la o doctoriță...

— Unde? La medic? Pentru ce? se miră ea.

— Știi, doar ți-am scris... în chestiunea Josefinei...

— Care Josefină?

— Ei, care?! Josefine de Bauharnais... Mai există alta?

— Nu înțeleg nimic... Ce-i cu Josefine asta?

— Nu ți-am scris, Lotte, că nu vreau să pățești ca ea? De aceea trebuie să știu dinainte dacă tu...

Fata pleacă ochii în jos și o roșeață vie îi acoperă obrajii.

— Nu trebuie să-ți fie rușine. Doctorița nu te cunoaște... habar n-are cine ești. Dar eu, înțelegi, vreau să fiu sigur că... Ce zici, mergem?

— Nu! Nu! strigă ea îngrozită. Nu pot.

— Biiine, Lotte, foarte bine... și rostind acestea mă așez la masa de lucru.

Fata izbucnește în hohote de plâns.

— Vai de mine! Ce-i asta? Tocmai aici ți-ai găsit să plângi? Dacă vine cineva și te vede, ce are să-și închipuie? Te rog, draga mea, încetează!

Ea plânge din ce în ce mai tare. Deodată se precipită spre ușă și fuge în stradă. Alerg după ea:

— Lotte! Lotte!

Dar e departe. Se strecoară, buimacă, printre pietonii care o privesc mirați, întorcând capul. Mă înapoiez la birou, cu conștiința grea că am săvârșit o nelegiuire. Gândul meu era bun. De ce-or fi ieșind uneori lucrurile anapoda?

Pe înserat, dau o raită cu Tarzan pe Unirii. Strada e răscolită de agitație. Vânzătorii de ziare aleargă încoace și-ncolo, strigând „ediție specială“, iar trecătorii le smulg gazetele din mână.

Titluri mari anunță războiul sârbo-austro-ungar, bombardarea și luptele din fața Belgradului...

Nori de sânge s-au îngrămădit pe cerul Europei. În zilele următoare, pământul ia foc: Rusia a declarat război Austro-Ungariei, Germania a declarat război Rusiei, Franța a declarat război Germaniei, Anglia tot așa, Turcia mobilizează, Bulgaria atacă Serbia, sârbii pătrund în Herzegovina, nemții în Belgia...

La noi, consiliul de coroană de la Sinaia hotărăște că țara noastră păstrează... expectativa...

Până când?

PARTEA A DOUA

Institutul „Profesor Pleșea“

Citesc, cu nesaț, toate ziarele care-i vin tatei, ca să-mi dau mama cum merge războiul. Din partea lui Lotte, n-am mai primit niciun rând, de două săptămâni. Nu-i vorbă, nici eu nu i-am scris. Suntem, așadar, supărați. Supărați din cauza unui lucru de nimic. Nu înțeleg de ce s-a îndărătnicit să nu meargă la doctor, când știa cât de mult țineam la asta. Cu atât mai rău pentru ea. Eu vreau, să mă ierte, dar nu vreau să mai știu de o fată atât de mofotoasă. Ce, ar fi mâncat-o medicul?

Se apropie plecarea la școală. Firește, din cauza cersei dintre noi, nu mai pot să stau la Dona Bianca: trebuie să-mi găsesc altă gazdă. Dar cum să le spun părinților? Ce motiv să invoc?

Tata însă mă scutește de grijă, anunțându-mă că anul acesta să mă dea intern la Institutul „Profesor Pleșea“. E rândul meu să întreb: De ce?...

Dar tata, care-i laconic, nu-mi răspunde decât:

E mai bine acolo!

O descos pe mama, să aflu motivul acestei hotărâri, dar nici ea nu știe mai mult și ridică din umeri. Mă gândesc: nu cumva mama mi l-a scăpat vreo vorbă că m-a surprins sărutându-mă cu fata gazdei? Lotuși, nu văd altă pricină.

Dar ce tot îmi bat capul când, de fapt, îmi convine deocamdată măsura asta?

Și iată-mă, la începutul lui septembrie, instalat la Institutul Pleșea sau la Leagăn, cum l-au poreclit băieții.

Leagănul e o casă destul de mare, cam păraginită, având un demisol și etaj. La demisol, sunt instalate sufrageria, bucătăria, spălătoria, camera și pivnița, unde băieții își țin cuferele, iar la etaj, cele două dormitoare, sala de meditație, odaia pedagogului, cancelaria și locuința direcției.

Profesorul Pleșea, sau Pleașcă, și soția lui, care este tot prosoară, alcătuiesc, bineînțeles, direcția institutului.

Cu Pleașcă, pe care-l avem la filozofie la cursul superior, sunt cunoscințe vechi, însă pe soția lui n-o cunosc decât acum. Este blondă înaltă și subțire, cu ochii mari, albaștri. Tarzan, care este priceput în materie de femei, susține că-i una din cele trei-patru frumuseți ale orașului.

O fi, nu zic ba. Mie nu mi se pare chiar așa, pentru că e prosoară mândră și încrezută. Se îmbracă elegant, schimbându-și toaletele de trei ori pe zi, și în orele libere nu face altceva decât să se coafze. Din cauza aerelor ei, mi-e antipatică.

În schimb, bucătăreasa e o bomboană de fată. O cheamă Gretel. Dacă ar vedea-o cineva pe stradă, n-ar crede în ruptul capului că e bucătăreasă. E o săsoaică scundă și durdulie, cu șolduri pline. Are fața roșie, plină de sănătate, și pielea albă. E foarte curată, vrednică, și totdeauna umblă îmbrăcată ca duminica, în straie noi. Când gătește sau robotește prin bucătărie, fredonează neconținut cântece vesele și săltărețe în nemțește. Dacă o întâlnești, îți zâmbește, oricine ai fi, sau râde.

Aud că e angajată de curând, că anul trecut a fost altă bucătăreasă. O țarancă bătrână și zbârcită, împreună cu fata ei de vreo 15 ani, care o ajuta spălând vasele și servind la masă. Mai e un om de serviciu, un ardelean, Zaharie, care are grijă de curățenia casei, mătură prin curte și face și pe portarul.

Eu am izbutit să vin mai devreme, din cauză că trebuie să terminăm odată cu Constituția, care ne-a răpit o groază de timp. De aceea sunt singurul pensionar al Leagănelui. De altfel, nu fac altceva decât să dorm acolo, pentru că masa o iau în oraș, pe unde nu meresc, până la începerea cursurilor.

Chiar din prima zi a sosirii mele, mă reped la Dona Bianca, s-o anunț că anul acesta nu mai stau la dânsa, ci la internat. Credeam că voi da ochii cu Lotte, dar ea, din fericire, plecase cu zece minute mai devreme în oraș. Biancăi îi pare rău, auzind că plec de la dânsa, și îmi spune să mai dau din când în când pe la ea, s-o văd.

Îi făgăduiesc și plec cu inima grea. Ce-o să spună Lotte când o afla vestea?

Pleașcă mă cheamă în cancelarie și-mi propune să mă angajeze ca pedagog al Leagănelui. Îmi dă întreținere completă și pe deasupra o leafă bună. Îi spun că aș primi cu dragă inimă, dar sunt foarte ocupat cu lucrările expediției transoceanice și n-am deloc timp liber.

Doamna directoare, care e și ea de față, râde și-mi aruncă în față

Sunteți băieți mari acum, nu vă mai țineți de prostii!

Deși mustrarea ei este generalizată, nu mă pot opri s-o privesc în urmărit, de parcă mi-ar fi aruncat în cap o oală cu apă clocotită.

Vai, doamnă, cum puteți vorbi astfel? Ceea ce facem noi este absolut serios. Nimeni, până azi, nu s-a gândit la o expediție de proporții atât de grandioase și organizată temeinic cum e a noastră. Vă rog să poștiți odată la Centrală și veți fi lămurită pe deplin.

Astea sunt copilării îngăduite până la o vârstă. Mai bine să vă vedeți de carte!

Vă rog, doamnă directoare, să abandonăm acest subiect! Îi mătur piuitul.

Daaa? face ea jignită. Nu ți se pare că ești puțin cam... improprie?

Nu... răspund hotărât, înfruntând-o mai mult cu privirile.

Discuția se termină aici. Tot e bine că am avut ultimul cuvânt. După acest început plin de fâgăduieli, socot că n-o să fac pureci pentru mulți la Leagănelui Pleașcă. Ce credea Madam Făț, c-o să mă dea gata? Nu-mi place să înhit cugetări luate din manualele de bucătărie: capăt indigestie!

Allu că onorata direcție Pleașcă & Madam Făț l-a angajat ca pedagog pe Rocoș Virgiliu, arpetist, care a terminat în vară clasa VIII-a și s-a înscris la Drept. Nu se duce însă la București decât pentru examene, fiindcă e sărac și n-are cu ce să se întrețină acolo. El a mai fost la Leagănelui și anul trecut, însă ca ajutor de pedagog.

Astăzi, cum a venit, au și pus mâna pe dânsul. Când aude că voi locui la Leagănelui, se bucură ca un câine credincios la venirea stăpânului.

Din cauza Constituției la care guvernul lucrează de zor, mă voi duce dis-de-dimineață, pe la cinci, ca să fiu la Centrală, cel mai

târziu, la șase. Rocoș, cu care dorm deocamdată în aceeași cameră, se scoală mai târziu.

Mă duc în pivniță, să iau din cufăr o felie de cozonac făcut de mama. Se conjugă de minune cu cafeaua cu lapte, pe care mi-o prepar singur.

Tocmai când încui cufărul, răsare în ușă Grete, îmbrăcată într-o rochie roșie, parcă atunci scoasă din garderob, peste care poartă un șorț alb, strălucind și el de curățenie.

— Ce caute aci, domnu' Tioma, așa dimineața?

— Pe dumneata te caut, Grete...

— Pe mine? râde ea... Și io caute la tunneata...

— Atunci, ne-am găsit!

— Ce bine pare la mine... și râde, râde cu toată făptura ei din dulie.

Mă apropii de ea, o iau de mână, apoi o sărut pe gură.

— Ioi! țipă Grete. Asta plăcut... Tare fost minunate!

O mai sărut o dată, apoi o întreb, mai mult din ochi, dacă... Iată că volubil din cap în semn că da, ca și cum n-ar fi așteptat decât asta. Ne strecurăm repede în camera ei, care e alături, și acolo Grete îmi dezvăluie deschis și fără mofturi toate farmecele ei simple ca firea.

Când soarele se uită pe fereastră, nu mai vede pe nimeni în odaia cu perdele albe, tănuitoare.

În sfârșit, sosește mult așteptatul răspuns din Republica Ecuador: Ministerul ne scrie că insulele de care ne interesăm sunt nelocuite și (ciudățenie!) ar fi de... vânzare. Sau toate în bloc sau în parte...

Convoc miniștrii și le arăt adresa. La început, ei par consternați

— Vasăzică ne-am lins definitiv pe bot de amazoane! exclamă Tarzan cu părere de rău.

— După cum văd, am mers până acum cu picioarele în sus, pe prezumții, nu pe realități, constată Ploșniță.

— Păi sigur. Dacă deșteptul de Jim ne-a dus de nas? se necajeste Magotu. Și cât am mai visat amazoanele alea!

— Isprăviți odată cu amazoanele, îi repet enervat. Jim n-a fost la fața locului, ca să știe dacă există sau nu. El spune: *Se zice că n*

A Prin urmare, ceva nesigur, ipotetic. Numai în privința comorii
 aflăm precis că se află în locul cutare...

Stați, sare Găliganu, uite ce facem: punem mâna pe co-
 munitate și cumpărăm insula. Simplu ca bună ziua, nu? Ne tocim
 cu lăcădușul la sânge. Mă lăsați pe mine să mă tocimesc.

Ăsta-i un chilipirgiu și jumătate! îl persiflează Aguridă.

Lăsați glumele, Găliganu a pus bine problema. Cumpărăm
 insula, și cu banii rămași începem să construim primul oraș
 al noului stat liber, Grigorida.

Așa rămâne.

Continuăm să lucrăm la redactarea Constituției. Mi-am procu-
 rat cărțile de care aveam nevoie, în afară de două, le-am citit pe ne-
 scut și în capul meu e un haos de principii care se ciocnesc între
 ele. Tot Rogvaiv ne scoate din încurcătură. A făcut raportul cerut,
 dar nu mi place că-n fruntea statului el așază un președinte eligibil,
 când eu aș vrea să fiu un monarh ereditar... Dacă viitoarea mea
 soție nu-mi va dărui un moștenitor, atunci se schimbă socoteala.
 Dar nu cred să mi se întâmple o astfel de... calamitate!

Secretul lui Șoimaru

Încep cursurile. Astăzi e prima zi de școală în clasa a VIII-a.
 Din dimineață mă duc, ca de obicei, la Centrală, unde lucrez
 la Constituție, apoi la opt fără zece minute pornesc cu tot
 guvernul la liceu.

Când intrăm pe poartă, băieții din toate clasele ne primesc cu
 mare entuziasm, ca pe vitejii întorși biruitori din război. Manifes-
 tația e atât de zgomotoasă, încât profesorii, în frunte cu Michiduță,
 ies din cancelarie și aleargă în curte, să vadă ce s-a întâmplat. Când
 aflăm despre ce e vorba, ridică din umeri și zâmbesc.

Bobocii din clasa I încă nu știu ce este cu expediția transoceana-
 nă, dar ne aclamă și ei. Guvernul Grigoridei, în frunte cu mine,
 străbate țanțoș coridoarele liceului, trecându-i în revistă pe arpe-
 tușii, apoi intrăm în clasă. Colegii ne înconjoară și nu mai prididesc

cu întrebările. Le spun că totul merge strună și că expediția e tot atât de sigură ca și *cogito, ergo sum*¹³. Ei se bucură și cer de lucru ceea ce le fâgăduiesc.

Într-o bancă, în fundul clasei, zăresc pe Păleață, stând stingher ca un ciumat. E ciudată îndărătnicia acestui băiat, care nu vrea să se înscrie la A.R.P.E.T., fiindcă nu admite șefia mea.

Michiduță umblă din clasă în clasă. Vine și la noi, ca să ne anunțe că dirigintele clasei noastre va fi anul acesta domnul profesor Iliuță, iar eu, șeful clasei și totodată șeful liceului.

— Nădăjduiesc, Dima, că te vei achita onorabil de aceste trei sarcinări pe care ți le dau, în urma dorinței domnului profesor Iliuță, care, ca și mine, are multă încredere în destoinicia ta.

— Vă mulțumesc, domnule director. Voi munci din răspuns să corespund misiunilor încredințate.

După aceea, ne invită în amfiteatru, la sfeștanie:

— Dima, te rog, ai grijă ca elevii să meargă în ordine în amfiteatru!

Dau dispoziții guvernului să-i scoată pe arpetiști în curtea liceului și să-i grupeze. În zece minute, operațiunea e gata. Ministrul oștirii și ministrul ordinii interne îi aranjează pe arpetiști în amfiteatru, după clase: cei mici, în față, și cei mari, în locurile din fund.

Păleață e palid ca un elev care a luat nota 1. Mi-e milă de el. L-am primi în A.R.P.E.T. și chiar i-aș oferi un portofoliu ministerial, dar se înțelege, el trebuie să facă cererea de înscriere. Doar n-am să mă duc eu să-l rog... Atât mi-ar mai lipsi!

Sala s-a umplut de lume: autorități, părinți, elevi. Profesorii, de asemenea, sunt toți în păr. Cine-o fi Ciam-Ciuciai, care șade bătos pe scaun, la stânga lui Michiduță? Acela, cu părul lins ca de pisică și mustața lungă și lăsată în jos?

Magotu îl recunoaște. Când a fost astă-vară la Turnu-Severin, cu ocazia turneului teatral, băieții de-acolo i-au spus că profesorul lor de istorie și-a cerut mutarea la Craiova și acum ne-a cazut plească pe cap! Bucurie mare!

¹³ Cuget, deci exist.

De ce l-or fi poreclit Attila? E rău?

Ce rău? E spaima liceului. O s-avem mult de furcă cu el.

Nu te speria, Magotule, îi venim noi de hac! A.R.P.E.T.-ul

o tratască!

Služba religioasă începe în tăcere și fum de tămâie.

Ma întorc cu gândul la trecut. Uite, s-a scurs un an de la prima

o de școală! Și, cu toate astea, parcă n-ar fi trecut un an, ci zece,

o miazeci, așa mi se pare de mult. Doar s-au petrecut atâtea fapte!

o Mi amintesc drumul până la liceu, împreună cu Magotu, cunoș-

o țuta cu Tarzan, Basu, Păleață, Țiganu, Ploșniță, Domisol, Șoimaru

o și cu ceilalți... Apoi cheful de pomină din catacombele lui Nea

o basu, când Basu a ros cupele de șampanie. Ploua atunci și deodată

o a făcut frumos. A răsărit soarele, potopind orașul cu lumină cal-

o da. Ce răpitoare era Lotte în ziua aceea, în rochița ei de școlăriță,

o o gulerăș alb și codițele înnodate pe cap, ca o diademă!

o I lei, hei, cum trec toate! Îmi pare rău că sunt certat cu Lotte. Simt

o mare nevoie s-o îmbrățișez, s-o sărut sau numai să fie lângă mine...

o Au venit băieții. Leagănul a început să freamăte de viață. Puștii

o din cursul inferior se hârjonesc sau se joacă de-a săritul căpriței în

o curtea largă și înverzită. Suntem mai mulți decât cuprinde Lea-

o gănul. De aceea, noi, cei trei elevi dintr-a opta, adică eu, Găliganu

o și Rocoș, ne instalăm dormitorul în camera pedagogului Rocoș.

o E mai bine pentru noi că ne-am separat de ceilalți. Între noi, înainte

o de culcare, putem vorbi tot ce ne trăsnește prin cap. Față de cei mai

o mulți însă trebuie să ne punem lacăt la gură.

o Madam Făț a ajuns nesuferită cu aerele ei de mare directoare.

o Altfel inspectează dormitoarele, ne supraveghează la spălător sau

o în timpul meselor și ne face tot felul de observații. Băieții n-o pot

o suferi și se feresc de ea ca de ciumă. Nu pricep, cum de o femeie

o frumoasă poate să fie atât de severă, chiar rea?

o Mie, cel puțin, abia îmi răspunde la salut. Atâta pagubă! Dar

o și eu, de multe ori, trec pe lângă ea și mă prefac că n-o văd. Nu de

o altă, dar așa – să crape de ciudă, fâța!...

o Găliganu, care era cât pe-acți să cadă la corigență, se jură că o

o să facă una bună directoarei, încât n-o să mai calce prin dormi-

o torul nostru până la adânci bătrâneți.

Într-adevăr, a doua zi de dimineață, când Madam Făț vine să inspecteze, pentru a se convinge dacă ne-am trezit la ora 10.00, lamentară, Găliganu aruncă de pe el cămașa de noapte și rămân în pielea goală. Când dă cu ochii de el, directoarea încremențește în prag, apoi sloboade un țipăt și închide repede ușa la loc.

Noi – râdem, să ne spargem! În viața mea, n-am răs cu atât de poftă. Într-o clipă, tot Leagănul află de mica pățanie a lui Madam Făț. Și râsul se încinge ca o molimă, însorind chipurile băieților.

Nu trece mult și Găliganu este poftit la cancelarie. Na, se învârtă groașă gluma! Dar eroul nostru nu se sperie de atâta lucru. Când se întoarce, îl năpădim curioși:

— Ei, ce-a fost? Ce ți-a spus?

— Ce să fie, răspunde el. Pleașcă m-a luat la trei. „Cum ți-a permis să te prezinți soției mele în costumul lui Adam?“ „Ba, vă rog să mă iertați, dom'le director, n-am venit eu la doamna, ci dânsa a venit în dormitorul nostru. Nici tu bătaie la ușă, nici tu nimic. Eu, ca omu', tocmai dam să-mi pun cămașa și izmenle, când mă pomenesc că intră doamna directoare. Cine-i de vină, spuneți și dvs.? Dacă dânsa vrea să ne inspecteze, s-o facă după ce ne îmbrăcăm, nu și înainte, ca să nu se expună la neplăceri.“ Ce zic? L-am redus la zecimale pe Pleașcă. Numai ce-l aud că spune „Dragă, are dreptate băiatul, de unde era să știe că tu o să dai bura na peste el?“ „E un nerușinat!“ latră cățeaua, și cu asta *finita la divina commedia!*

A venit și Cătălin Șoimaru. El stă la Leagăn de anul trecut. E vesel și îmbujorat la față. Se bucură ca un copil că vom petrece anul școlar sub același acoperiș. Îmi spune că părinții lui (tatăl său e medic-șef la spitalul din Obogeni, o comună situată la vreo opt km de Craiova) sunt foarte nerăbdători să mă cunoască, și dacă vreau să petrecem vacanța de Crăciun la ei, le-aș face o mare plăcere.

— Cred că de sărbători n-o să pot veni, însă am putea să ne repezim, într-o duminică, până la Obogeni, fie cu o mașină, fie cu bicicletele, iar seara ne întoarcem.

— E bine și așa, răspunde Șoimaru, bucuros.

— Dar ce te-ai apucat să mă încondeiezi față de părinții tăi?

N-am exagerat nimic... Le-am povestit doar planurile cu expediția noastră...

O veste uluitoare: înțeleptul nostru rege Carol I a murit. Vin din ordin ca școala să fie închisă pe timp de trei zile. Totuși nimeni nu se bucură de vacanța aceasta scurtă, căzută pe neașteptate. Toți elevii poartă doliu la mână.

În ziua înmormântării, ne ducem încolonați la catedrală. Orașul e mohorât, zăbrance acoperă felinarele de pe străzi. Pe clădiri flutură steaguri îndoliate, iar clopotele împrăștie în văzduh tânguiile de aramă.

Sunt foarte emoționat. Simt că într-adevăr a murit un om mare. După ce se termină slujba religioasă, profesorul Iliuță ne vorbește despre viața regelui, care se împletește cu istoria țării.

Dulcineea lui Magotu a născut un băiat dolofan. Îl crește mama ei, care locuiește într-o comună învecinată.

Ai văzut vreodată copilul? îl întreb pe urangutan.

Îl văd în fiecare lună, când îi duc femeii bani.

Îți seamănă, spune drept?

E leit taică-său... Dar asta rămâne între noi.

Al dracului Magotu, numai tată nu fusese încă.

Imi mai spune că Dona Bianca i-a dat drumul Mariței și acum are altă servitoare.

Dar pe Dona Bianca ai lăsat-o în pace?

Hei, m-aș înfige eu, dar nu se prinde. Acolo trebuie artileta grea, nu glumă. Altfel, nu capitulează cetatea, râde Magotu pe sub mustăcioară.

După comica pățanie cu Găliganu, Madam Făț nu se mai vede nici aici. Parcă a intrat în pământ. Legăniștii răsufală ușurați și-l felicitează mereu pe Găliganu, care se umflă în pene de mândrie, ca un păun.

Corcoduș, prietenul nedespărțit al lui Găliganu, vine râzând (nu i-o dată nu l-am văzut serios: chiar dacă nu râde, el tot zâmbește) și-mi spune:

Sire, am avut adineauri bătaie. Păcat că n-ai fost de față.

Cine sunt eroii?

Găliganu și Șoimaru...

— Șoimaru? Băiatul ăsta delicat ca o fată? Fugi de-acolo Corcoduș, torni baliverne...

Corcoduș râde să crape.

— Să mor, sire, dacă te mint! Să vezi cum a fost. Eram mai mulți băieți și, cum stăteam de vorbă, trece Zaharie grăbit și mă întrebă dacă n-am văzut-o pe doamna directoare urcând. Găliganu îi răspunde: „N-o mai căuta, Silvane, că Madam Fâț s-a speriat rău de Aghiuță și a luat-o din loc“. Șoimaru, când aude, părăsise foc: se repede la Găliganu, îl face canalie și-i trănțește un pumn în nas, încât îl podidește sângele. Cât ai zice pește, Găliganu mi ții-l înșfacă și începe să-i care la pumni în cap. Dacă nu eram eu să-l scap, l-ar fi făcut piftie clasa una.

— Carevasăzică, după tine, Șoimaru e de vină?

— Dar cine? Soacră-mea?

O păruială între arpetiști e un lucru destul de grav. Mai ales când împrecinații fac amândoi parte din guvern. Îl chem pe Șoimaru și ne retragem pe o bancă în fundul grădinii, unde suntem singuri și nu ne tulbură nimeni.

— Ia spune-mi, ce s-a întâmplat? De ce l-ai pocnit pe Găliganu? Ce ți-a făcut?

Șoimaru, în picioare lângă mine, tace. E posomorât ca un ceap în furtună și ține privirile în pământ.

— Stai jos, lângă mine! îl îndemn.

Nu vrea.

— Haide, așază-te! Doar n-o să stai în picioare, și-l fac să șada, cu de-a sila. Acum povestește-mi toată întâmplarea, cinstit ca un arpetist. Știi bine cât te prețuiesc. Ești un colaborator de seamă al nostru, un element de valoare.

— Vă mulțumesc pentru aprecierile dumneavoastră. Sunteți foarte bun cu mine.

— Nu-mi spune dumneavoastră... fiindcă nu sunt profesor. Te-am rugat și altă dată. Spune-mi dumneata... sau chiar tu... Doar suntem camarazi.

— Iertați-mă, dar nu pot... nu pot...

— Bine... cum vrei. Acum povestește-mi, ce-a fost cu Găliganu?

Șoimaru ține mereu ochii în jos și cuvintele îi ies din gură
 opat, parcă i le-ar trage cineva cu cleștele.

Sunt vinovat... nu trebuia să-l lovesc... dar nu m-am putut
 apăni... era prea mult...

De ce? Ce ți-a făcut?

...S-a exprimat ireverențios față de doamna directoare.

Daaa? În ce fel?

Iertați-mă, dar mi-e imposibil să vă reproduc termenii.

În sfârșit, orice ar fi spus, nu te-a insultat pe tine.

Dacă m-ar fi insultat pe mine, poate că nici nu reacționez.
 Dacă a insultat o femeie... Dumneavoastră admiteți ca o femeie să
 fie batjocorită astfel?

Firește că nu admit... și-mi pare bine că dai dovadă de
 sentimente atât de cavalierești. Însă persoana care susții că a fost in-
 iultată – eu aș spune persiflată – este directoarea noastră, pe care
 o cunosc mai mulți dintre băieți n-o pot suferi.

– Nu este adevărat, vă înșelați! geme Șoimaru, parcă spinte-
 cat, și-și acoperă fața cu mâna.

El privesc lung, uluit aproape. Ce se petrece oare cu el? Ce
 gânduri se îmbulzesc în acest cap înfierbântat și ce spun bătăile
 inimii lui?

Și deodată, într-o clipă, se face lumină în creierul meu. Nefe-
 ritul meu aghiotant o iubește pe directoare! Tot ceea ce până
 acum mi se păruse ciudat sau nelalocul lui devine limpede ca lumina
 zilei. Da, da, o iubește! Acum îl înțeleg! Și întorc, la timp, macazul.

– Băieții n-o înghit pe directoare pentru că ea e prea fină și
 ei sunt prea grosolani. Dar nu trebuie să ne sinchisim de asta.

– Prin urmare, reia Șoimaru, înseninat la față, și dumnavoastră
 o prețuiți, nu-i așa?

– O! Dumnezeule! E o femeie atât de frumoasă și de bună,
 cum atât aș asemui-o mai degrabă cu o zeiță.

– Oh! cât vă mulțumesc, strigă transfigurată băiatul și, luân-
 du-mi mâna prin surprindere, mi-o sărută.

– Ești nebun, Șoimaru? Ce înseamnă asta? bâlbați ca fript.

El arată foarte nenorocit de această întâmplare. Cade în ge-
 nunchi în fața mea și mă imploră să-l iert, că n-a știut ce face. Îl

ridic de jos și-l mângâi ca pe un copil bătut. Apoi îl întreb încet, duios:

— O iubești atât de mult?

Șoimaru izbucnește în hohote și plânge cu sughituri. Îl las să se potolească, apoi reiau:

— Dragul meu, te înțeleg. Înțeleg că este un simțământ că tu ia nu i te-ai putut împotrivi... și te-ai lăsat copleșit de el. Dar, ia spune-mi, așa, ca unui frate mai mare, ce-ai de gând să faci? Unde vrei să ajungi?

— Habar n-am... răspunde el, biruit.

— Ea... știe?

Băiatul îmi aruncă o privire muștrătoare.

— Cum vă închipuiți așa ceva?

— Nici nu bănuiește măcar?

Șoimaru clatină din cap în semn că nu. Hm! Încurcată treabă! De altfel, chiar dacă ar bănuși, s-ar schimba ceva?

— Și de când a început povestea asta?

— Chiar azi se împlinește un an, adică de când sunt la institut. După cum vedeți, frumoasă aniversare! Dar vă conjur, nu suflați o vorbă. Închipuiți-vă, dacă ar afla cineva, ce groaznic ar fi! Ce cataclism!

— O, nicio grijă în privința asta...

— Eram sigur că sunteți un suflet ales. De aceea mi-am decis să vă cărcat dumneavoastră inima. Simțeam atâta nevoie să mă spovedesc cuiva, cum n-aveți idee. Nu știe nimeni – nici mama.

— Bine, toate bune, e frumos să iubești și să suferi, așa e iubirea la vârsta noastră, dar spune-mi, ce-ar putea să se aleagă de dragostea ta? Te gândești să devii amantul ei?

— Tocmai dumneavoastră vorbiți așa? Ce vorbă urâtă ați spus! Nu vreau nimic... Mi-ajunge doar să-l privesc. Uneori îmi zâmbește și atunci mă simt atât de mare și de puternic, ca un împărat! Tot așa mi-a surâs acum un an și de atunci...

Doamne, ce copilandru neprihănit și naiv! Îl măsoar pe ascuns, cu coada ochiului, parcă l-aș vedea pentru întâia oară: înalt și mlădios, cu trăsături pale și delicate, ca de manechin de vitrină. Într-adevăr, ce frumos e băiatul acesta plâpând și cum ar trebui ferit

de orice atingere, ca să nu sufere! Ceea ce însă pare de neasemuit la el sunt ochii mari și migdalați, cu văpăile lor de păcură, care putresc departe, dincolo de zare, și din cauza asta par triști, dureros de triști.

Nu-mi dau seama ce m-a atras la făptura lui diafană, chiar din clipa când l-am zărit, în prima zi de școală, stând pe sălile liceului și comat de o fereastră și citind *Les Fleurs du Mal*.

Dau să mă ridic. Se ridică și el.

Uite ce este, Șoimaru: incidentul nu trebuie să ajungă la urechile direcției. E mai bine să te împaci cu Găliganu, chiar *à contre coeur*. Îl trimit să-ți ceară scuze.

Nu... Nu-i nevoie să-mi ceară scuze. N-aș vrea să se simtă rușinat. Mă împac cu el și așa. Numai să vrea.

- Dacă vreau eu, trebuie să vrea și el.

Trimit un băiețuș să caute pe Găliganu, care vine după câteva minute de așteptare.

Ascultă, Găligane, am auzit tot ce s-a întâmplat între voi. Nu bine că nu admit certuri între arpetiști. Întinde-i mâna lui Șoimaru și împăcați-vă!

Namila de Găliganu rămâne o clipă în dilemă, chibzuind dacă trebuie să asculte, apoi, docil, îi întinde mâna lui Șoimaru.

- Moa n-am nicio vină, se scuză el, m-am pomenit tam-nisam cu boiangeria în nas. Altă dată junele să fie mai prudent, c-o pățește a la fonfe... Ce? Adică l-a pus cineva tutorele lui Madam Fâț?

- Sst, Găligane, niciun cuvânt despre directoare. E rudă cu Șoimaru, nu știai? Ar putea foarte bine să te pârască și gata eliminarea.

- Serios? Ce fel de rudă?

- Nepot de vară.

Hee! Ee! Acum sunt eu acasă! Mă miram de ce face pe nebunu' vizavi de madam... Scuzele mele, dragă aghiotantule! Cât putrește chestia cu trestia, s-o lăsăm... moartă, la popa la poartă...

Și Găliganu pleacă, legănându-se voios printre tufele de trandafiri. Ce deosebire, ca de la cer la pământ, între această namilă moasă și vulgară și făptura firavă și delicată, ca o floare de seră, a lui Șoimaru! Cu cine găsise aghiotantul meu să-și măsoare puterile!

- De ce ați mințit? mă întrebă acesta mirat.

— Hei, dragul meu, a fost o minciună necesară, cum ar spune Ibsen. Crezi că imprudența ta nu te-ar fi dat de gol? Mâine-poi mâine, toți băieții ar fi comentat simțămintele tale pentru doamna directoare. Pe câtă vreme așa, fapta ta are o acoperire.

Ochii lui Șoimaru se aprind de bucurie.

— Ce perspicace sunteți! Nu m-am gândit la una ca asta. Apoi, după o ezitare, adaugă: Dacă doamna află că mă dau drept nepotul ei?

— N-are decît. Nu te-ai dat tu nepotul ei, ci alții au făcut o Nicio grijă în privința asta...

— Da, da... Aveți dreptate... Stau și mă gândesc: dacă nu erați dumneavoastră, ce mă făceam?

Ce să-i răspund? Surâd și-i mângâi părul negru, lucios, cu ondulări de valuri.

Bacanta Grete

Astă-seară am fost cu Rocoș, pedagogul, la Teatrul Municipal. Am văzut *Heidelbergul de altădată*. Piesa, deși o citisem, mi-a plăcut foarte mult. Aș putea spune că finalul m-a înduioșat până la lacrimi. Ce lucru minunat e arta! Numai ea face să vibreze cu adevărat sufletele oamenilor. În Grigorida, voi da o deosebită atenție teatrului.

Îl întreb pe Rocoș dacă i-a plăcut piesa. I-a plăcut și lui. Îmi spune:

— Mai ales nenorocita aia de actriță care făcea pe Kathy, e teribilă, pe cinstea mea... (Adjectivele nenorocit și tâmpit nu i lipsesc din nicio frază.)

Pe la miezul nopții, ne întoarcem la Leagăn. După ce intrăm în curte, Rocoș mă întreabă:

— S-o fi culcat nenorocita de Grete?

— De ce? Ți-e foame? Vrei să-ți faci ceva de mâncare?

— Ei, foame! M-aș duce să-i țin de urât tâmpitei.

— Du-te, că-i e frică să doarmă singură.

În gândul meu: afurisită săsoaică! S-a apucat să facă pe păianjenul și să prindă mereu muște în plasă.

Rocoș se apleacă și bate ușor în geam, dar nu-i răspunde nimeni.

— Las-o, omule, în plata Domnului, că-i trezești ibovnicul. Pedagogul se lasă, într-adevăr, păgubaș. Urcăm în vârful picioarelor, și pătrundem în camera noastră.

Găliganu și Corcoduș sforăie de mama focului. Aprind veionii și ne dezbrăcăm în tăcere, să nu-i trezim cumva. Deodată răbufnește în tăcerea odăii un chiot înăbușit.

— Ce e? Nu dormiți încă, potai nenorocite?

Din nou chiotul se repetă, de rândul ăsta parcă e mai subțire și ascuțit. Rocoș aprinde lumina.

— Nu-i o tâmpită aici? și, spunând acestea, trage pătura.

Stupefacție! Între Corcoduș și Găliganu, care au paturile apropiate, răsare Grete, candidă și surâzătoare, cu cămașa mototolită zob.

— Hm! Aci-mi erai, porumbiță nenorocită? bâlbâie pedagogul cu glasul pierit.

Bucătăreasa se ridică din pat, sprijinindu-se în coate, și-mi spune:

— Pe tumneata așteptat Grete, puișor!

Poftim! Uite ce-mi lipsea mie la miez de noapte!

— Ssst! Vorbește mai încet, nenorocito, o apostrofează Rocoș, că ne aude directorul și dăm de bucluc. Hai, cară-te acum...

— Io vrei la puișor, ciripește năzuroasă Grete și, sărind din pat, peste Corcoduș, care râde mereu, vine și se lipește de mine.

— Ascultă, Grete, nu-mi place să fac amor pe scenă. Vezi de altul, fetiço.

— Șterge-o, când îți spun, nenorocită creatură, scrâșnește mămos pedagogul și, cu o mișcare brutală, îi sfâșie cămașa de sus până jos. Apoi strigă tot mai înfuriat: Dacă te mai prind pe-aici, îți rup oasele, tâmpito!

Bucătăreasa durdulie începe să plângă și să se văicărească:

Pentru ce rupt cămeș al meu? Io nu pot suferi la tine, chine turbate... Să dai pace la mine, știi tu, să dai pace, așa...!

Găliganu, enervat, se ridică într-o rână și-l apostrofează pe Rocoș:

Hai șictir, flețule, ce-mi faci pe gelosu-n păpușoi, parcă ar fi mama ta în cauză!

Mă, tâmpenie nenorocită, pe cine faci tu gelos?! Pe tat-tu?

Și pedagogul e gata să se repeadă asupra lui Găliganu, dar îl apucă o mână și-l reține la timp.

— Arpetiști, ați căpiat de-a binelea sau ce v-a apucat? Vreți să vă încăierați pentru această ispititoare târfă, ca să treziți Leagămul din somn și să ajungem cu toții de râsul lumii? Dacă mai aud o șoaptă, să știți că vă exclud numaidecât din A.R.P.E.T. Am zis!

Adversarii amușesc, ca prin farmec, dar continuă să schimbe săgeți grele de ură.

— Hai, Grete, fetiço, îmbracă-te repede și du-te!

O ajut, aproape cu sila, să se îmbrace. Când e gata să iasă, mă întrebă:

— Dar cămeș cine cumpără la mine?

— Lasă, nu-ți mai face inimă rea, îți cumpăr eu alta.

— Bine, eu pleci și altele nu mai calci cu picior aici.

— Așa să faci, fetiço... Hai, du-te!...

Când să plece, lovitură de trăsnet! Madam Fâț se ivește în prag, ca o vedenie cumplită, la al doilea cântat al cocoșilor. E în capot înflorat și cu mânecile enorm de largi, așa cum am văzut o pe Alina Barbu în *Madama Butterfly*.

Băieții se privesc opăriți unul pe altul, iar Corcoduș trage pătura peste cap și se ghemuiește în pat.

— Ce cauți aici, în dormitorul băieților? o întreabă directoarea pe Grete. Cine te-a adus-o aici?

Noi tăcem chitic. Deocamdată nici nu știm ce să răspundem și nici cine să înceapă, pentru că Madam Fâț ni s-a adresat deodată tuturor.

— A venit să... să mă roage pe mine să-i repar lumina, că s-a stricat, spune jalnic Găliganu.

— Daaa? îl persiflează directoarea. A venit la miezul nopții ca să te roage să-i repari lumina? Nu putea să aștepte până mâine dimineață? Ce nevoie are de lumină în timpul somnului?

— Tot așa i-am spus și eu: mâine dimineață îi fac reparația. Știți, e o sârmă de la priză care face scurtcircuit. Asta-i toată chestia.

— Bine, bine, lasă scurtcircuitul, dar ești sigur că pentru asta a venit?

— Cum vă văd și mă vedeți, răspunde Găliganu cu candoare. Dacă n-a venit pentru lumină, atunci pentru ce a venit? Poftim, spuneți dumneavoastră!

Al dracului Găliganu! A pus-o pe Madam Făț într-o încurcătură teribilă. Deodată, ea îi întoarce spatele și i se adresează lui Rocoș:

- Domnule pedagog, vreau să aflu adevărul. Dacă și dumneata minți, atunci... să știi că renunț la serviciile duminale. Nu pot tolera destrăbălarea și desfrâul în institut. Vorbește, ce cauți în această femeie în dormitorul vostru la miezul nopții și ce discuție a avut loc aici, căci am auzit zgomot.

Doamnă directoare, eu am fost la teatru cu Dima și, când m-am întors, am găsit-o pe nenorocită aici.

- Ce făcea?

Era culcată în pat între ei amândoi, și arată cu mâna pe Găliganu și Corcoduș.

Daaa? Carevasăzică asta a fost... reparația luminii? Dar Dumitrache unde e?

Doarme, n-auziți cum sforăie? răspunde flegmatic Găliganu, arătând spre Corcoduș.

Cum doarme? și directoarea se duce și trage un capăt al păturii la o parte, descoperindu-i fața.

M-m-m, scâncește Corcoduș și se întoarce cu spatele, pe partea cealaltă.

Lăsați-l, doamnă, că doarme buștean. El nu știe nimic, nici n-a trecut pe-acolo... Puteți să tăiați lemne pe el și tot nu se trezește...

La auzul acestor cuvinte, Corcoduș nu se poate stăpâni și pufneste în râs. Degeaba încearcă el să acopere râsul printr-un acces de tuse, nu i se prinde. Madam Făț se depărtează de el, cu dezgust, pufnind:

Nerușinat!

Iau seama la ea cu coada ochiului: e, într-adevăr, frumoasă! Capotul pe care-l ține strâns cu o mână îi dezvăluie linia sinuoasă a trupului cu unduiri de liană. E suplă și felină, mai ales în comparație cu Grete, atât de durdulie și de butucănoasă. Păcat de dansa, că-i rea și-i măritată cu un om șters ca Pleșea. Mă gândesc la Șoimaru care doarme dincolo și poate în clipa asta o visează... Dar nu-i timp de reverie, fiindcă Madam Făț o admonestează pe Grete, spunându-i că-i o stricăță și că nu se aștepta să-i facă asemenea pocinoage. Ea însă îi răspunde candid, într-o limbă atât

de stălcită, încât, cu toată gravitatea momentului, nu ne putem stăpâni să nu izbucnim în râs.

— Dacă știidenții foste drăguțe și 'vitat la ei de ce io refuze? Ei foste la mine la camer' și acum întoarce vizite.

Madam Făț se uită îngrozită la ea.

— Cine a fost la tine?

Grete ne arată pe toți. Directoarei parcă tot nu-i vine a crede. De aceea o întrebă:

— A fost și domnul pedagog?

— Foste... De ce nu?

— Și Dima?

— Ah! tare drăguțe buiat!

Îmi vine să intru în pământ de rușine. Săsoaica asta este o piramidă de inconștiență. Ar trebui s-o înșfac în brațe și s-o azvârl pe fereastră, drept în lună.

— Bravo, Rocoș! Bravo, Dima! Frumos vă șade... n-am ce zice! Tu să faci bine și să-ți iei catrafusele. Măine dimineață să nu te mai văd. Nu țin în institut destrăbălate ca tine.

— Bine, conیțe, eu pleci... nu stai cu sila... Io fost în servicii la baron Günther și alte oameni mare... Io găsești servicii, aber tomnu petagog se cumper cămeș al meu care rupt... și pleci...

Și, mănioasă, Grete deschide ușa și o zbughește afară.

— Ce este cu cămașa? Cine i-a rupt-o? ne cercetează directoarea.

— Întrebați pe domnul pedagog, spune Găliganu.

— Dumneata i-ai rupt cămașa? De ce?

— Chipurile, făcea pe gelosu', adaugă tot Găliganu.

— E adevărat, Rocoș? Vai, ce rușine! Băieți mari, în toată firea, să v-apucați de asemenea prostii! Uite, la una ca asta nu m-am așteptat! Și dumneata, Dima, marele șef al expediției transoceanice! N-o iei și pe dânsa în grandioasa voastră excursie? Să vă gătească bucate, firește! Ce rușine! Când o auzi domnul director, se va bucura mult de isprăvile voastre, vă încredințez!

— Vă rugăm, nu-i spuneți! sare Corcoduș cu gura.

— A, dumneata erai, adormitul?

Zău, vă rog, nu-i spuneți nimic și treceți și dumneavoastră să vedeți această greșeală a tinereții. N-ați văzut în mitologie că și zeii greșesc? Dumneavoastră trebuie să aveți un suflet bun.

- De unde știi, Corcoduș, că am suflet bun?

- Se vede, după față...

- Cum se vede?

- O femeie atât de frumoasă, cum sunteți dumneavoastră, nu poate să fie rea. După mine, ar fi trebuit să ajungeți cel puțin în lăuceșă, judecând după frumusețea dumneavoastră. Zău, așa! E păcat de Dumnezeu... Vă rog, făgăduiți-ne!

- Nu știu, să mă gândesc... spune directoarea măgulită de complimentul atât de copleșitor.

Atunci Corcoduș se dă jos din pat și, așa cum e în cămașă și în mîine, se repede la Madam Făț și, apucându-i mâinile, i le sărută de zor, murmurând:

- Zău, iertați-ne! Vă rog eu... Vă rog chiar foarte mult. N-o să regretați.

Directoarea încearcă să-și tragă mâinile, dar nu-i chip. Corcoduș i le sărută ca un disperat, târându-se în genunchi după ea.

— Vedem noi mâine... Veniți la cancelarie la 7 și jumătate!

— De ce să ne iertați mâine și nu acum? Zău, doamnă directoare, vă făgăduim că vom fi cei mai virtuoși băieți, n-o să ne mai uităm nici la zâne, darmita la bucătărese...

— Bine, vă iert. Dar dacă mai aud că ați făcut vreo poznă?

— Nu mai facem. Asta-i ultima, s-a terminat... Vă mulțumesc. Dar vă rog s-o iertați și pe Grete... săraca. E fată bună, orice ați zice. Și gătește atât de bine, încât totdeauna ne lingem pe buze.

— Corcoduș, ia te rog să mă slăbești! Întâi ceri un deget și pe urmă vrei mâna toată.

Dar Corcoduș nu se lasă. Și metoda lui se dovedește fără greș. Lucepe iarăși să-i pupe mâinile, în veșmântul lui caraghios de noapte, însă directoarea, cam enervată, se smucește înapoi, ca să-și libereze mâinile din strânsoarea lui. Din cauza mișcării prea bruște, capotul prins cu o cingătoare de mătase își desface o aripă și descoperă ochilor noștri o cămășuță roz, scurtă, până deasupra

genunchilor, și două pulpe plinuțe, în jurul cărora sclipesc incuierile nichelate ale centurii.

Madam Făț își trage repede capotul și se precipită furiosă spre ușa, aruncându-i lui Corcoduș o privire înveninată:

— Ești un porc!

Apoi iese ca o vijelie, lăsând ușa deschisă vraște. Rămânem câteva clipe buimăciți de această neașteptată întorsătură. Pedagogul, cu fața încruntată și meditând, se duce și trage ușa, fără s-o închidă; se întoarce, însă și de rândul acesta ușa rămâne crăpată. În sfârșit, revine a treia oară și o trănțește atât de furios, încât cheia se desprinde din broască și cade jos.

— Nu pot să închid ușa asta nenorocită și pace, strigă el disperat.

Atunci mă reped și eu și o închid. Rocoș se așază pe scaun, pune amândouă coatele pe masă și-și lasă capul în podul palmelor. Are o mină de om năruit. Deodată se ridică și răcnește la Corcoduș și Găliganu:

— Nătărăi tâmpiți și nenorociți, dacă n-aduceați aici pe nenorocita aia, nu se întâmpla nimic.

— Ascultă, Moarte Obosită, îi răspunde acru Găliganu, tu dai și tot tu țipi? Cin' te-a pus, idiotule, să balmăjești față de directoare că bacanta era culcată între mine și curtezanul ăsta? Eu unul o dresesem cu chestia luminii. De ce ți-ai băgat nasul?

— Păi... chiar că era să creadă gogoșile tale nenorocite.

— N-avea încotro. Trebuia să creadă... Dar voiai să intrăm la apă, fir-ai al dracului de fleș gelos, scârbos și nenorocit! Și, când colo, ai intrat și tu mai rău decât noi. Să-ți fie de bine și la mulți ani...

— Tacă-ți fleanca, mârâie Rocoș plictisit.

— A-ha, nu-ți convine... Măi, guguștiuc gelos, dacă vrei să știi, bacanta ne-a spus că nu te poate suferi, că alaltăieri i-ai donat toată leafa ta enormă de pedagog tâmpit, și astă-seară, eu și curtezanul ăsta nenorocit, plângându-ne că am rămas în pană de biștari, bacanta ne-a dat leafa ta și leafa ei, pe deasupra... Uite-așa!

Rocoș este pământiu de mânie... Intervin cu asprime:

— Ei, încetați acum. Nu mai are niciun haz povestea asta... nenorocită!

- Măi, Grete ca Grete, dar Madam Făț are stofă, nu glumă, murmură Corcoduș. Zău, tare m-aș înfige la asemenea bucățică!

Numai să te țină curelele! râde Găliganu.

- Tăceți odată, nu înțelegeți cu binele? Ne apucă zorile cu vorbă. Vreau să dorm! țip la ei.

Sunt niște brute nenorocite, mormăie Rocoș.

Nimeni nu mai suflă o vorbă. Mă dezbrac încet, sugrumat de o amărăciune fără nume, și mă vâr sub pătură. Niciodată n-am simțit o umilință mai cumplită din partea cuiva, ca de data aceasta. Iau sună mereu în urechi cuvintele grele, batjocoritoare, ale directorului: „Și dumneata, Dima, marele șef al expediției transoceanice?” Mai bine m-ar fi pocnit cineva în cap cu o rangă și m-ar fi lungit pe jos, decât să îndur o asemenea umilință. S-o ia dracu' pe Grete cu tot neamul ei și cu toate târfele de pe lume!

Taxa lui Rogvaiv

Cu cât înaintăm în redactarea Constituției noastre, se ivesc greutăți tot mai mari. Un principiu e bun astăzi și mâine nu mai sta în picioare. În afară de Rogvaiv, niciunul dintre noi nu e pregătit pentru o asemenea lucrare. Ar putea s-o facă el singur, dar o Constituție trebuie să fie expresia voinței tuturor. De altfel, nu înțeleg pentru ce ne-am grăbi. Avem tot timpul înaintea noastră. Am mai găsit două cărți din lista întocmită de Rogvaiv, pe care le culesc cu mai multă ardoare decât pe cele mai captivante romane de aventuri. Dacă până la sfârșitul anului școlar terminăm redactarea, încă e bine...

Am luat hotărârea să înființăm un cerc de studii, având misiunea de a aduna material documentar și de a pregăti științific tineretul în vederea expediției. Astfel, vom organiza o serie de conferințe pe care le vom ține în amfiteatrul liceului, cu intrare gratuită. Primul ciclu de șapte conferințe îl și anunțăm în revistă și prin afișe. Totodată, înființăm secția feminină a A.R.P.E.T.-ului, din care fac parte sutoarele soții ale băieților. Cererile de înscriere vor trebui să poarte

recomandarea arpetistului care se va însura cu petiționara. Viitoarea mea soție va conduce, de drept, această secțiune.

Astăzi, după ultima oră de curs, se întâmplă o scenă emoționantă. Rogvaiv strigă către colegii noștri să mai rămână un minut în clasă, că vrea să le spună ceva. Rămânem pe loc, frământați de curiozitate, neștiind ce are de gând.

— Fraților, v-am reținut ca să-mi iau rămas-bun de la voi. Sunt nevoit să mă retrag de la școală, m-au exmatriculat pentru că n-am plătit taxa. Chiar s-a afixat acest lucru. Vă las cu bine. Poate ne vom mai vedea vreodată...

Parcă ne-ar fi turnat în cap o găleată cu apă fiartă. Multora nici nu le vine să creadă că se poate întâmpla așa ceva, că un băiat bun ca Rogvaiv este silit să părăsească școala pentru că n-are bani să achite taxa. De neconceput!

— Rogvaiv, n-ai să ne părăsești... Nu te lăsăm! Suntem arpetiști, și arpetiștii sunt uniți pe viață... De ce nu ne-ai spus nimic până acum? De ce ai lăsat lucrurile să ajungă până aici?

Îl înconjurăm pe loc, făcând zid în jurul său. Câțiva mai sentimentali îl îmbrățișează. Rogvaiv nu știe ce să facă, îl emoționează atât revărsare de dragoste.

— Până mâine-poimâine aranjăm cu taxa aia blestemată...

De ce „până mâine”? De ce n-am merge chiar acum câțiva băieți la directorul Michiduță? Trebuie să batem fierul cât e cald! Îi iau pe Esculap, Copoiu și Domisol – și fuga la cancelarie. O jumătate de oră ne luptăm cu direcția. Cum e cu puțință ca un elev fruntaș la învățătură să fie exmatriculat pentru neplata taxei? De ce nu i se dă bursă? Pentru cine sunt făcute bursele?

Degeaba toată osteneala. Michiduță nu poate să facă nimic, bursele s-au dat, trebuia să facă cerere acum o lună, când s-a ținut comisia. „Ba, a făcut cerere, dar bursă n-a căpătat”, insistăm noi.

Și altă rezolvare nu mai e? Nu e, decât banii. În cele din urmă, obținem o păsuire de zece zile... Nu-i mare lucru, dar, în sfârșit, putem găsi în acest timp o modalitate de a-l scoate pe colegul nostru din impas.

Numai că situația e mai grea decât credeam. Rogvaiv n-are nici cu ce să se întrețină. Plătește 30 de lei pe lună la gazdă și

de acum nu mai poate plăti acești bani, pentru că maică-sa, învățătoarea, s-a îmbolnăvit grav de trei săptămâni, e internată într-un spital, iar leafa pe care o primește abia i-ajunge pentru medicamente.

— Hm! Destul de grav! Vom vedea ce-i de făcut... În orice caz, un elev ca Rogvaiv trebuie ajutat. La urma urmei, avem destui bani la A.R.P.E.T. De ce nu i-am plăti noi taxa? Am putea chiar să-i alocăm o sumă, ca să-și plătească gazda. Nu prea văd cine s-ar opune.

— Li convoc pe majoriști și toți votează propunerea mea.

În spatele Leagănelui se întinde o grădină, nu prea mare, cu tufișuri de răchită, câteva ronduri de flori și pomi fructiferi, mai ales duzi. Dincolo de gardul cu uluci răsare dintre pomii ruginiți o casă mică bătrânească, proprietatea unui consilier de curte, acum pensionar cu părul alb. Am auzit că-l cheamă Băleanu și că locuiește împreună cu fiul său, tot magistrat și el.

Eu și Șoimaru ne retragem de multe ori pe-nserat, în grădină, și stând pe bancă, tupilați în tufiș, ne pierdem în discuții nesfârșite sau tăcem, urmărindu-ne propriile noastre gânduri.

De câțva timp ne-a apucat o pasiune ciudată de a discuta problemele tulburi și misterioase ale existenței omenești...

— Tu știi cine ești? îl întreb odată pe Șoimaru.

— Probabil că nu, surâde el.

— Nu „probabil“, ci sigur. E o întrebare foarte gravă, cea mai gravă întrebare pe care trebuie să și-o pună omul și la care abia dacă va putea să răspundă în secolele viitoare. Între științele materiei inerte și cele ale ființei vii e o catastrofală inegalitate, și această lipsă de echilibru duce fatal la degenerescența omului. În timp ce primele științe au înflorit și ne-au dat civilizația de astăzi, celelalte, care studiază fenomenele vieții, băjbăie încă în întuneric. Pană în prezent n-au prins decât frânturi de om. L-ai citit pe Alexis Karell?

— Nu, răspunde Șoimaru.

— El susține că omul a rămas o ființă necunoscută oamenilor. Și câtă dreptate are...

— De ce?

— Pentru că nu cunoaștem decât foarte puține lucruri din mecanica umană. De pildă: cum procedează celulele să se organizeze

prin voința lor în societățile complexe, care sunt organele noastre. Sau: în ce măsură organismul poate fi influențat de voință și modificat. Sau: cum se produce dragostea ori procesul gândirii... Sau: care sunt factorii fiziologici și mintali care determină fericirea sau nefericirea noastră.

Șoimaru e mișcat. Niciodată n-a privit în sine, în ființa lui, ci la lumea dinafară, așa cum au făcut strămoșii noștri de la *phytecan troplus erectus* până azi. Dar începe să arate un interes deosebit pentru aceste probleme. Nici despre lume și existență n-are o concepție clară, deși a citit cărți de filozofie. El crede, cuminte și didactic, într-un Dumnezeu care stăpânește universul după principiul specific omenescii, răsplătind dreptatea și pedepsind fărădelegea. Și-mi destăinuie, cu toată candoarea:

— Mie mi-e dragă uneori moartea. Însă mă îngrozesc, vă spun drept, de cea dintâi noapte pe care trebuie s-o petrec în cimitir. Vin părinții, rudele și prietenii și te conduc la mormânt, apoi pleacă și te lasă singur, singur... Da, prima noapte la cimitir e groaznică. După aceea te obișnuiești, nu mai știi de tine, nu-i așa?

— Brr! Mai bine am vorbi de altceva.

— Aveți dreptate... Și după o lungă tăcere mă întrebă deodată: Spuneți-mi, pe cine recomand la... *secția feminină*?

— Nu-i nevoie să te grăbești. Ai să recomanzi mai târziu o fată. Șoimaru are o ezitare scurtă:

— Nu s-ar putea să rămân neînsurat?

— Dragul meu, regret, dar toți trebuie să ne facem datoria. Fii sigur că ai s-o uiți cu timpul pe... doamna directoare.

— O, nu! Asta nu se va întâmpla niciodată! clatină el, trist, capul. Așa sunt elevii noștri: nu pot să iubească decât... veșnic.

Ziua de naștere a lui Lotte

În sfârșit, Constituția e gata. Am bătut totul la mașină și au ieșit vreo 400 de pagini. E o operă magnifică, merită să înfrunte secolele. Ceea ce este, într-adevăr, nou e organizarea vieții în noul stat

Gușorida. Nu seamănă nici pe departe cu structura societății noastre, care are atâtea lacune și defecte, încât e de mirare că lumea merge mereu pe aceeași cale bătătorită. În special Tarzan, care a citit multe cărți de doctrină socialistă, a avut o contribuție esențială la alcătuirea ei.

O noutate plăcută: azi ne pomenim la sediu cu o delegație de cinci elevi de la liceul din Turnu-Severin, care vor să întemeieze o secție a A.R.P.E.T.-ului în orașul lor. Îi întreb de unde au aflat de expediție și îmi răspund că știau mai demult, însă nu și-au dat seama de seriozitatea ei decât atunci când echipa noastră teatrală, sub conducerea lui Magotu, a dat o reprezentație în orașul lor.

Convoc de urgență guvernul într-un consiliu extraordinar... Avuț mai întâi părerile miniștrilor. Toți sunt de acord, afară de Esculap, care spune:

După cum prevedeam, inițiativa noastră se întinde pe tot cuprinsul țării. Vom mobiliza, așadar, pentru cauza noastră, întreg tineretul român și-l vom transporta peste ocean ca să întemeiem o țară nouă... Dar, vă întreb eu, în cazul acesta, ce face România? Pentru că, literalmente, va rămâne fără tineret, iată, așadar, ce tragedie îi pregătim patriei. De aceea, socot că e bine să ne gândim și la țara noastră. Nu trebuie s-o năpăstuim atât de greu.

Argumentarea lui Esculap găsește în sufletul nostru un vibrant ecou. Hotărâm ca să nu primim afilieri decât de la școlile oltene. Altfel și nimic mai mult.

Delegația străină rămâne adânc impresionată de organizația noastră și ne cere tot felul de lămuriri, pe care noi le dăm bucurându-ne. Numesc pe unul dintre ei, care mi se pare mai isteț, șeful filialei, apoi îi poftim în pivnița Centralei la o gustare pe care au pregătit-o Magotu și cu Basu, experți în materie.

Vrând să-i năucim de tot, inaugurăm masa cu ceremonialul găl-găl, născocit de mine și care e de mare efect.

Severinenii rămân plăcut impresionați și se apucă să ne arate pe o chestie, căreia îi spun Roata lui Bachus. Ne uităm curioși să vedem ce vor face. Mai întâi, șeful lor măsoară pivnița cu pasul și ne declară mulțumit. Da, este loc pentru mișcare. Un elev se culcă jos, altul, în continuare, îi trece picioarele pe după cap, iar primul

i le înlănțuiește cu mâinile; al treilea face același lucru, până când o alcătuieste o roată vie. Atunci, șeful lor, luând o sticlă în mână, strigă:

— Muzica!

Roata începe să se învâртеască și să cânte o melodie veselă.

Sticluță cu dulce glas

De la gură, nu te las!

Când șeful ajunge sus, toarnă în gura colegului de sub el, ca o așteaptă cu gura deschisă, o înghițitură de vin, trece sticla celui de deasupra, care face la fel cu dânsul, și așa mai departe, până se aude din toate gurile. Apoi, roata cântă încă o strofă, învârtindu-se puțin nisipul pivniței înainte și înapoi, după care vine udeala cu vin și tot așa mereu, până ce golesc două sticle.

Afurisite lighioane și severinenii ăștia! Credeam c-o să-i năuim cu gâl-gâl-gâl-ul nostru și, când colo, noi suntem cei rămași cu gura căscată, privind isteța lor exhibiție, Magotu, Basu, Găliganu și alți câțiva arpetiști entuziasmați încearcă și ei să facă roata, dar nu reușesc. Pentru asta trebuie experiență, nu gluma.

Magotu fierbe ca-n oală, căci nu admite în ruptul capului ca severinenii să le fie superiori arpetiștilor la capitolul „distracțiune americane“...

După ce revenim la masă și ne înfruptăm din bunătățile aduse, Magotu începe producția irezistibilă de imitații după felurile animale, apoi cum plânge un țânc la sânul mamei și mai ales scena de amor dintre pisică și cotoi.

Bravo, Magotu, i-am învins: delegația severinenilor e pilat! În viața lor n-au râs cât au râs acum, într-un singur ceas.

...Îi petrecem la gară și-i urcăm în tren. Băieții sunt, într-adevăr, emoționați.

Grete a plecat și în locul ei a venit o bucătăreasă nouă, Baba Ilinca, de vreo cincizeci și ceva de ani, cu fața blândă, ca o icoană, dar grasă, atât de grasă, încât abia poate să încapă pe ușă.

Prin urmare, Madam Fâț nu s-a lăsat și a izgonit-o pe săsoaica. La drept vorbind, nici nu putea să facă altfel. Mă miră însă faptul că n-a chemat la cancelarie pe niciunul dintre noi. I-o fi destăinuit

lui Pleașcă întâmplarea cu Grete? La urma urmei, e totuna, pentru că bărbatul ei trăiește parcă pe altă lume: ea conduce, de fapt, Leagănul.

Ne-am șters pe bot de bacantă, oftează Găliganu. Era bună, satuca, și ne dădea gologani de cheltuială. Mare ghinion! Dar toc cu flețului de pedagog, de-o să mă pomenească și când o ține la orizontal și cu temperatura zero grade Celsius.

Chiar și legăniștii ceilalți sunt triști din cauza plecării Gretei. Și lor le plăcea săsoaica veselă și durdulie, care cânta ziua întregă, iar când trecea pe lângă ei, îi mângâia prietenos pe obraji.

Înainte de a mă culca, ridic, fără să vreau, ochii și mă uit la calendarul din perete: arată 18 septembrie. Așadar, mâine e ziua de naștere a lui Lotte. Împlinește 17 ani. Ce bine îmi pare că n-am avut din vedere acest eveniment, căci se prea putea întâmpla și asta, ocupat până peste cap cum sunt.

Mă podidește un dor amarnic de ea. Mă gândesc la îmbrățișările și sărutările noastre și simt cum mi se strânge inima. Nu trebuie să ne certăm, nu... Am făcut o prostie, cerându-i atât de stăruitor acea examinare medicală, care, desigur, a jignit candoarea ei de față. Dar voi încerca să-mi răscumpăr greșeala.

A doua zi, trag chiulul de la istorie, ora lui Attila, lăsându-le băieților vorbă să-i comunice că m-am simțit foarte rău și de aceea trebuie să plec. Procedez așa pentru că Attila niciodată nu înțelege pe cineva.

Colind pe la giuvaergii și-i cumpăr lui Lotte o cruciuliță de aur, pe care pun să inscripționeze: „Pentru Lotte a mea, care împlinește 17 ani, Grig“. Aș fi vrut să scriu mai multe cuvinte, dar nu se poate, căci cruciulița e prea mică.

Apoi îl aștept pe Magotu să iasă de la școală și-i dau pachetul, cu rugămintea să i-l înmâneze lui Lotte pe ascuns, fiind vorba de un cadou.

Așadar, Romeo, tot am mirosit eu ceva vizavi de Julieta noastră, spune Magotu, clipind șiret cu ochiul.

Silentium! Să nu suflă o vorbă! Secret de stat... mă-nțelegi? Înțelege ma non capisco de cando faciato amore la toarta?

— Ascultă, urangutanule, lasă italieneasca de baltă; acum n-am chef de confesiuni amoroase. Tu faci ce ți-am spus și basta. „Și-i mai spui că vin după-amiază în vizită, după ședință. E posibil să-l iau și pe aghiotant. Executarea!

Îndată după masă, pe când mă plimbam prin curte cu Șoimaru, îl zăresc pe Magotu intrând pe poarta Leagănelui. Îi ies înaintea:

— Ce-i cu tine? I-ai dat pachetul?

— Dat, conform instrucțiunilor. Am o scrisoare de amor ex traurgentă și cu precădere.

— Dă-o încoace...

— După cum văd, e căzută rău, Mia Bambina. Nu și nu, să l duci numai decît răvașul. Stai, contesă, să mănânc, că n-or veni ta tarii. Abia m-a lăsat. Misiunea fiind îndeplinită, sunt, sire, al Maiestății voastre preaplecat și preasupus serv.

După ce pleacă Magotu, desfac plicul, pradă nerăbdării. E un bilețel roz, cu scrisul ei mărunț. Îmi mulțumește pentru frumosul cadou care i-a făcut o bucurie mare și mă așteaptă să vin după-amiază. Mai dau peste o hârtie împăturită. O desfac și citesc cu surprindere:

Subsemnata Ana Palade, doctor în medicină și mamoș în Maternitatea Spitalului Filantropia, certific prin aceasta că, examinând-o pe domnișoara Cristiana-Constanța-Charlotte Bordenache, am constatat că sus-numita are conformația bazinului normală, fiind aptă pentru o naștere în cele mai bune condiții.

Certificatul poartă data de 20 august. Lotte nu dăduse însă niciun semn de viață. Mândria ei aștepta ca eu să arunc puntea de împăcare.

După-masă, pe la 5, are loc, în amfiteatrul liceului, conferința lui Esculap despre Amerigo Vespucci. Toți arpetiștii sunt în păr. Au mai venit, pe lângă profesori, o seamă de persoane civile, printre care și părinții conferențiarului. Disertația lui Esculap este foarte interesantă, cu mult miez, se cunoaște că băiatul a muncit serios. Păcat că vorbește cam încet și, din cauza asta, publicul strigă mereu: „Mai tare!“ După conferință, eu, Șoimaru și Magotu plecăm la Dona Bianca. Lotte ne întâmpină veselă, cu fața strălucitoare de

fericire. Îi strâng mânuța de sidef și-i urez să trăiască cât Matusalem. Radele de parcă n-am fi fost o clipă supărați.

Șoimaru o felicită și el, la rându-i, apoi intrăm cu toții în sufragerie. Acolo, în afară de Zgâră și Cuviosul Gigi, mai sunt surorile Cocoranu și încă vreo patru fete, colege de-ale lui Lotte.

Una dintre ele, domnișoara Nana Manolescu, e foarte frumoasă, totuși, nu se compară cu Lotte.

Nana, cum mă vede, mă și ia în primire:

— Domnule Dima, de ce ești rău și nu vrei să iei și domnișoara în expediția voastră? Suntem o mulțime de fete care am vrea să mergem... Zău așa, ia-ne și pe noi!...

— Credeam că sunteți mai la curent cu hotărârile noastre. Cum se face că n-ați aflat că luăm și fete?

— Serios? Vai, ce bine-mi pare!

— Am pus însă o condiție: fata va trebui să se mărite cu băiatul care a recomandat-o.

— Ce fericire! bate Nana din palme. Ne vom întoarce din excursie măritate gata. Dar pe cine găsec să mă recomande?

— Pe iubitul dumitale.

— Vai, eu n-am niciun iubit, se văicărește comic Nana. Ce mă faci?

Magotu, care o mănâncă din ochi, spune:

— Mă ofer eu. Am inima liberă...

— Hm... se strâmbă Nana, aș prefera să-mi fii tată...

— Dacă-i așa, n-ai venit cu mămica? o pune Magotu cu botul pe labe.

Îmi place Nana, e vioaie, dezghețată și nițel impertinentă; mi se pare un fel, aduce cu Lidia, însă e mult mai fină și mai mucalită.

Dacă nu-ți plac urangutanii, îi spun eu, atunci să-ți recomand pe aghirotantul meu.

— Cine e?

Șoimaru roșește până-n vârful urechilor.

De, nu mi-ar dispăcea. E însă cam timid, mititelu... În ce clasă e?

Cu timpul, o să prindă curaj. E în clasa a VI-a.

— Atunci e bine. Eu sunt într-a VII-a și o să-l pregătesc la obiectele la care a luat note proaste. Aș vrea însă să știu un lucru: dacă mă mărit cu el, devin și aghiotanta dumitale?

— Dacă-ți dă voie, de ce nu? Îi dai voie, Șoimaru?

Băiatul s-a făcut roșu ca un rac fiert și asudă. Am impresia că asudă cumplit, judecând după căutătura lui jalnică.

— Regret, domnișoară Nana, îi spun, trebuie să te oprești tot la Magotu, deoarece la Șoimaru n-ai noroc.

— Daaa, miorlăie ea, cerând un pahar cu apă, leșin! și se lasă pe spătarul scaunului, cu mâinile spânzurate.

Magotu se ridică repede și, închipuind un telefon pe masă, îi prefăce că sună, apoi ridică receptorul.

— Alo!... Alo!... Pompierii... Trimiteți, vă rog, numaidecât trei cisterne pline-plinuțe. S-a aprins inima domnișoarei Nana Manolescu...

Musafirii izbucnesc în hohote. Râde până și Șoimaru.

— Face, Nana, să-l iei de bărbat, spune Dona Bianca, dacă vrei să ai copii și să râzi toată viața.

Începem dansul. Cuviosul Gigi are grijă să schimbe plăcile la patefon. O iau mai întâi pe Lotte la dans.

— Îți mulțumesc pentru cadou, îmi șoptește emoționată. Am primit multe daruri, dar niciodată nu m-am bucurat ca rândul acesta. E așa de drăguță cruciulița! O port la sân. Nu trebuia să cheltuiești atâția bani.

— Pentru tine mi-aș da viața. Și atunci ce mai contează la banii? Mi-a părut atât de rău că ne-am certat... Cred că n-a fost la mijloc decât o neînțelegere. Dar mai bine că s-a întâmplat așa... De acum înainte, nu-i așa, vom fi cuminți și ne vom iubi mult, mult de tot. Și nu ne vom mai certa niciodată.

— Da, Grig, nu trebuie să ne mai certăm. Am suferit atâta!

— Și eu tot așa. Ce dor mi-a fost de tine... Cum facem să ne sărutăm?

— Nu fi nebun, nu se poate acum. Vin într-o zi la Centrală. Ne sărutăm acolo.

— Acum vreau... de ziua ta. Nu pot lăsa să treacă ziua asta, fără să te sărut. Mă fac că-ți ajut să aducem înghețata... Ce zici?

Las' că văd eu...

După dans, Lotte trece la pian și execută *Elegie* de Massenet.

- Minunat cântă! exclamă Șoimaru, extaziat. Are talent și e atât de frumoasă!

Într-adevăr, îți place?

- Da, ea îmi place, dar domnișoara Nana – nu...

- Ei bine, află că e... iubita mea...

- Serios? Vorbiți serios? tresare el.

- Foarte serios...

O, atunci vă felicit din toată inima. Cred că sunteți foarte felițiți, fiindcă și ea trebuie să vă iubească mult.

Da, Șoimaru, n-am de ce să mă plâng. Mă iubește la nebunie.

O, ce sublim! Desigur că trebuie s-o fi sărutat, nu?

Firește!

- Ce pasionant! murmură el extaziat și rămâne cu privirile atinse la pământ, departe, dincolo de pereții sufrageriei.

Când Lotte termină bucata, musafirii izbucnesc într-un ropot de aplauze. Eu însă aplaud cel mai zgomotos, fiindcă pentru mine a cântat elegia.

O quae mutatio rerum! Înainte vreme o rugam atâta să cânte bucata asta și nici nu voia să audă, iar acum o cântă numai fiindcă pentru ea-mi place.

Nu-mi dau seama de ce, însă, ori de câte ori aud *Elegie* de Massenet, mi se strânge dureros inima și mă podidesc lacrimile. Parcă mi-a simț cuprins de un dor nelămurit, de ceva care nu se poate împlini niciodată și de aceea mă copleșește o tristețe fără nume.

Nu mai pot sta în sufragerie. Mă sufoc. Ies în curtea casei și trag aer mult în piept.

„Cum mă răscolește muzica asta, încât e în stare să facă alt om din mine“, gândesc în sinea mea, plimbându-mă cu pași mari, pe sub nuc.

Apoi intru în bucătărie, să beau un pahar cu apă. Lotte e acolo, studinduo-se să taie tortul în felioare, iar servitoarea cea nouă se așază.

Mi-e sete, Lotte, un pahar cu apă, te rog!

Nu vrei, mai bine, un șpriț de la gheață?

— Ba da. Însă cu vin vechi.

— S-a făcut. Du-te, Smarando, în pivniță și adu o sticlă.

Servitoarea plecă după vin.

— A fost un pretext ca să rămânem o clipă singuri, îi spune și o cuprind de talie.

— Am bănuț eu, surăde Lotte.

Ne apropiem unul de altul, cu inimile bătând, și ne sărutăm cu o sete nebună, strivindu-ne buzele. Din ce ne sărutăm, parcă tot mai aprig ne crește dorința de a ne săruta și atunci ne cuprindem și ne amestecăm răsufierea, ca să ne simțim un singur suflet.

Am uitat amândoi de viață, de lume, de tot ce ne-nconjoară. Puțin ne pasă dacă, pe neașteptate, cineva ar intra în bucătărie și ne-ar surprinde înlănțuiți.

— Lotte, ce ai? De ce plângi? o întreb în șoaptă, zărind pe obrazul ei cum se preling ușor la vale câteva boabe de lacrimi.

— Nu știu, încercă ea să zâmbească. Poate de prea multă tristă. Dar ție de ce ți s-au umezit ochii?

E adevărat... Și eu îmi simt ochii lăcrimând. Și tresar, ca mușcat de un gând veninos. Mi-e teamă să n-o pierd? Sau o vreau totă a mea și încă nu e?

Mă desprind din brațele ei și fug tulburat, mai tulburat decât eram adineauri din cauza muzicii.

Când plecăm seara, Șoimaru îmi spune stingherit:

— Știți, sunteți foarte palid.

— Și fericirea prea mare ucide, îi răspund, gândindu-mă la viațutarea aceea fără sfârșit.

Pisc și prăpastie

În ora de istorie, pe care am tras-o la fit, ca să-i cumpăr lui Lotte cadoul pentru ziua de naștere, s-a întâmplat un fapt destul de grav. Atila l-a scos la lecție pe Copoiu, băiatul chestorului Balaci, și a-nceput să-l frece așa cum știe el, până l-a încurcat de tot. Pe urmă, s-a apucat să-l bată, dar Copoiu, care-i iute de picior, a zbughit o

pe ușă și s-a oprit drept acasă. În locul lui, a venit la liceu tată-său, șeful poliției, și, dând buzna în cancelarie, a dat peste fiorosul Attila. Atât i-a trebuit! Popescu, ajutorul de secretar, mi-a povestit că polițaiul răcnea la Attila de se cutremura liceul: „Cum ai îndrăznit să-mi lovești băiatul? Cine ți-a dat voie? Pentru ce numim noi băieții la școală, să ni-i stâlciți în bătai?” Profesorul de istorie se făcuse mic pe scaun și tăcea. Atunci a intrat Michiduța în cancelarie și l-a luat și pe el în primire, bineînțeles, prietenește, căci se cunosc de mult. „Bine mă, Barbișon, tu ești director sau floaie? Cum permiți tu ca ăsta să-mi bată copilul? În care regulament se prevăd pedepse corporale? Sau regulamentul este la bunul vostru plac? Vreau numai decît să-mi faci anchetă!” Michiduța nu se știe ce a răspuns, a vrut pesemne să împace lucrurile, dar Balaci, tot mai furios, i-a înjurat pe toți și și-a retras băiatul de la școală.

Într-un fel, îmi pare bine de pățania lui Attila, să nu creadă el că la noi a găsit sat fără câini și poate să-și facă de cap. Păcat însă de Copoiu că s-a retras de la școală, tocmai în ultimul an. El zice că se pregătește să dea clasa în particular.

După cină, mă strecor în fundul grădinii și mă așez pe banca copilată în tufiș. Cu Șoimaru nu știu ce s-a întîmplat: deși am avut liber după-amiază, n-a venit la Centrală și, în afară de asta, e lipsit și de la masă.

Contemplan, dus pe gânduri, uriașa mantie albastră care acoperă cerul. Dacă n-ar fi mantia asta, s-ar vedea oare dincolo? Dar nu am nevoie: închid pleoapele și văd infinitul cu ochii minții, poate mai frumos decît este în realitate.

Un hohot de rîs, gros, aproape strident, mă trezește din revelația mea cosmică. Trebuie să fie procurorul, fiul pensionarului care locuiește dincolo de gard. Ce deslușit se aud zgomotele în noapte!

Nu trece mult și un zvon de frunze se stărnește pe-aproape, apoi peștii ușori... Trebuie să fie Șoimaru... Da, chiar el este. Cum se-așeză, cu luna pieptiș, fața lui pare acoperită de o mască de argint, ca și cum ar fi un mort care a fugit din mormânt. Alung vedenia și mă înfioară o clipă și-l întreb:

— Ce-i cu tine, Șoimaru? De ce n-ai venit la Centrală?

— Ah! câte am să vă spun, șoptește el. S-au întâmplat lucruri mari. Mă credeți? Sunt foarte fericit... și, așezându-se pe bancă, lângă mine, adaugă: Tare-i frumoasă viața!

— Ce lucruri atât de mari s-au întâmplat? Și când? Sunt tare curios să te aud.

Nu știu de ce, dar, ori de câte ori ne retragem pe banca din grădină, vorbim mereu în șoaptă. Poate că misterul care învalute noaptea nu îndură vorba tare și zgomotul.

Și Șoimaru îmi deapănă, șușotind ca un conspirator, mica lui poveste:

— Vă spun tot. Dar, știți, trebuie s-o iau de la început. După pămiază, tocmai plecasem de la Centrală. În dreptul Bisericii Sfânta Treime, cu cine credeți că mă întâlnesc? Cu doamna directoroasă. Avea un pachet în mână, cumpăraseră o pereche de pantofi. O salut, ea mă oprește: „Unde te duci, Șoimaru? Nu vrei să mă însoțești? Ai vreo treabă?“. Îi spun: „Cu multă plăcere, doamnă, n-am nicio treabă“. Zice: „Vreau să mai fac niște cumpărături. Vino cu mine, să mă ajuți“. Mi-a dat pachetul și începem să colindăm prin Lipscani după felurite târguiești. Mă uitam cu curiozitate la ea: pășea așa de zvelt și de grațios, ca o regină, și stătea să se impună negustorilor care-i făceau plecăciuni până la pământ, ca sclavii. După două ceasuri de alergătură, ne-am întors acasă, încărcăți de pachete. „Așteaptă câteva clipe, spune ea, să te tratez cu o prăjitură. Îți place baclava?“ „Da, foarte mult.“. Se uită la mine surâzând și adaugă: „Mi-ești drag, mai drag decât toți băieții din institut“. „Daa? fac eu, tresărind de uimire. Și dumneavoastră îmi sunteți foarte dragă...“. Ea zâmbește atât de frumos, încât îmi păru un adevărat răsărit de soare. Era cât pe-acum să-i cad în genunchi, să-i îmbrățșez picioarele și să-i destăinuiesc dragostea mea. Am vrut să-i cer o fotografie, avea o mulțime într-un album, dar n-am îndrăznit nici asta. Pe urmă, m-am gândit să-i fur una, foarte reușită, pe care o făcuse la București, la Julie. Am văzut din astea vreo patru-cinci, nu cred că ar fi băgat de seamă. N-a fost chip: când am întins mâna, parcă mi s-a muiat din încheietură. A trebuit să mă mulțumesc tot cu aceea veche...

Așadar, îți dăduse una...

Nu, nu mi-a dat... Eu am fotografiat-o, fără să știe, într-o zi când se întorcea la institut. Am mai încercat și altă dată, fără să reușesc. Știți, simțeam nevoia s-o privesc mereu...

Spune sincer, n-ai sărutat niciodată fotografia?

O, de câte ori! izbucnește el, dar numaidecât se rușinează de propria-i mărturisire și schimbă brusc vorba: Era cât pe-aici când mi-i-am vorbit și de dumneavoastră.

Da?! fac mirat. Ce i-ai spus?

Că vă admir foarte mult... că... în sfârșit, n-aș putea să reproduec totul, fiindcă ați crede că vă lingușesc. Ea mi-a răspuns că sunteți un tânăr cu multe calități, dar are impresia că n-o prea apreciați. „Ba da, am contrazis-o, nici nu vă dați seama cât vă stimează pe ce frumos vorbește despre persoana dumneavoastră.“ „Daaa? s-a mirat, nu m-așteptam...“ Și atunci nu știu ce mi-a venit, în orice caz, un lucru foarte ciudat, pe care nici acum nu mi-l explic. Ei bine, mi-am apucat și i-am istorisit întâmplarea cu Găliganu, punând-o însă pe seama dumneavoastră... „Vasăzică i-a aplicat lui Dinulescu o corecție pentru că s-a exprimat ireverențios față de mine? Foarte frumos din partea lui Dima!“

Șoimaru, ești nebun? De ce te-ai apucat să îndrugi baliverne?

Vă rog, iertați-mă, nici eu nu-mi dau seama de ce am făcut-o!

Ei, și pe urmă... ce-a mai fost?

Nimic. M-am ridicat să plec. Ea mi-a întins mâna, și eu i-am sărutat-o... Clipa asta n-am s-o uit cât voi trăi... Avea o mână... Nu o Michelangelo n-ar fi sculptat una mai desăvârșită... Eram foarte bun de bucurie... Și mai sunt încă... și voi fi mereu... mereu... Dar, spuneți și dumneavoastră, care aveți o judecată atât de ageră, să-mi spuneți-mă un lucru: de ce mi-a întins mâna? Ea niciodată nu mi-a întins mâna... Dar, niciodată, de când sunt în internat... Și de ce?... De ce a făcut asta? Ce credeți? Spuneți-mi deschis... Nu batește... pentru care motiv mi-a dat mâna să i-o sărut?

Bănuiesc că ține puțin la tine.

Șoimaru varsă flăcări pe ochi:

Nu-i așa? La asta m-am gândit și eu... Trebuie să fi simțit că a un fior... Cât de cât... Sentimentul lucrează, se transmite...

Ah! Ce să vă spun! Când am plecat, mă împleticeam ca un om beat... Am luat-o razna pe străzi, pe urmă m-am dus în parc... Nu puteam să stau locului o clipă. Mă tortura mult fericirea și trebuia să umblu neconținut, să mă istovesc.

— De ce n-ai venit la masă?

— Cui i-ar arde de mâncare? N-am pus nimic în gură. Nici acum nu mi-e foame... Fericirea n-are stomac!

Are dreptate. Și eu am trăit de multe ori clipe de fericire și tot așa am simțit.

— Pleașcă nu era acasă? îl întreb.

— Nu știați? A plecat de azi-dimineață la București și stă câteva zile. A fost chemat la minister, nu știu pentru ce chestii!

Tânărul meu prieten și-a isprăvit mica lui poveste de iubire. Tăcem și ne cufundăm amândoi în lumea gândurilor. Luna trece prin dreptul nostru și-l inundă pe Șoimaru într-o baie de lumină ireală, încât... Dumnezeule, iar mă obsedează vedenia cadaverică! Ce-o mai fi însemnând asta?

Dar regina nopții intră într-un nor, și norul se însuflețește, capătă un contur viu, colorat, de parcă ar fi țara Grigoriței, înălțată pe globul pământesc, în mijlocul oceanului.

Într-un târziu, Șoimaru șoptește ca prin vis:

— Parcă mi-e frică de atâta fericire...

— Dragul meu, fericirea trebuie s-o înfrunți: e așa de aproape de moarte!

Mă uit la ceas: 12 și jumătate. Când a trecut miezul nopții? S-a făcut răcoare, aș putea spune că-i frig.

— Ce zici, n-ar fi timpul să mergem la culcare?

— Dacă vrei să mai stăm cinci minute... Numai cinci minute. E așa de frumos, încât nu mă îndur să plec.

— Putem să stăm oricât de mult. Și mie-mi place...

Și ne așternem iarăși pe gânduri, cu ochii țintă la căpățâna lunii, care lunecă încet spre culcușul ei de sub pământ.

Din curtea vecină, răzbate, până la noi, un zvon de glasuri. Apoi un râs perlat de femeie răsună în noapte, ca un clinchet de clopoței.

Îi șoptesc lui Șoimaru:

- Pesemne e magistratul cu... aleasa inimii. A ieșit să se îmbrăce de farmecul lunii. Totdeauna îndrăgostiții au crezut că luna a fost creată în adins pentru ei.

Pașii tropăie mai aproape, parcă în spatele gardului. Se aud clar frânturi de conversație, întretăiate de râsete. Suntem numai mechi. Glasul cel gros spune:

— Pe mâine seară... da... la aceeași oră... Dacă-o cădea de serviciu, te anunț la telefon.

Apoi un zgomot discret. Hm! Se sărută, porumbeii. De ce o fi despărțind tocmai aici? Poarta e dincolo, în partea opusă. Foarte ciudat! Îndrăgostiții sunt la câțiva pași de noi, dinapoia gardului, fără să le treacă prin minte că două perechi de urechi le înregistrează avid orice șoaptă, orice mișcare.

În timpan îmi răsună două pocnituri. Ce-o fi asta? Parcă s-au desprins două uluci din gard... Ba nu, erau desfăcute mai dinainte, altele n-ar fi reușit să le scoată atât de lesne. Vor să pătrundă dincoace, în grădina noastră? Na, știi, asta-i bună! Da, da, au pătruns nu-i glumă! Întâi se strecoară femeia prin deschizătură, apoi... Dau bărbatul rămâne dincolo. De ce oare? Misterul cavoului bleu! Acum se sărută pe deasupra ulucilor. Și în clipa următoare, înmărmuresc de uluire! Dumnezeu mare, e directoarea noastră, iubita visurilor lui Șoimaru!

- La revedere, Lucrețio, șușotește bărbatul.

Și Madam Fâț se strecoară prin grădină și deschide portița. Cu la un semnal, ne luăm după ea. Auzim cum urcă scările, pășind ușor, ca să nu facă zgomot, apoi închide ușa cu grijă.

Înima îmi zvâcnește în cușca pieptului să se spargă. Așadar, directoarea e îndrăgostită de fercheșul procuror de vizavi... Își înșală bărbatul... A profitat de împrejurarea că Pleașcă e dus la București și a zburat alături, în cuibul ibovnicului.

Ah! Cât o disprețuiesc! Ce scârbă mi-e de ea! Îmi aduc aminte cum făcea pe moralista față de noi. Ce rușine! Îmi înăbuș greu o volta și, cu o voce aspră, care nu mai seamănă cu a mea, îi pronuncesc lui Șoimaru:

Să mergem...

El încuviințează, tăcut, cu capul. Îi iau mâna; tremură vargă.

De ce tremuri așa?

— Mi-e frig, foarte frig... îngaimă el, dar îmi dau seama că e vorba de un *altfel* de frig.

Nu rostesc o silabă despre îngrozitoarea descoperire și nici el nu pomenește nimic. Amândoi ne ferim să discutăm despre ea, așa cum fac rudele morților, ca să nu-și răscolească zadarnic durerea.

Când ajunge în dreptul dormitorului, Șoimaru îmi strânge mâna, fără să-mi spună noapte bună... Îl înțeleg așa de bine!

...Nu, e cu neputință să dorm... Directoarea noastră e un monstru antediluvian. O disprețuiesc, o urăsc. A rănit toată ființa lui Șoimaru. E o crimă îngrozitoare să sugrumi atât de brutal cei dintâi fiori ai dragostei ce răsar în sufletul unui adolescent.

Ah! Sărmane prieten! Tocmai în clipa când te-ai simțit sus, pe pisc, deasupra norilor, ai avut nenorocul să te prăvălești în abis... Țineai morțiș să mai rămânem încă cinci minute... Și iată, minutele acelea ți-au sfâșiat vâlul fericirii cu o mie de gheare. Ia seama însă că e un bine și în nenorocire. Pentru că iubirea ta pentru o femeie care ți-ar putea fi mamă e de-a dreptul nepotrivită, alături de legea firii. Totuși ea există, neîndoielnic. Abia acum mă dumiresc că Stendhal nu mergea împotriva realității când l-a pus pe Julien Sorel să îndrăgească o femeie mult mai în vârstă decât el. Poate că acest adolescent nici n-o iubea *anume* pe doamna de Renal, ci *pe femeia* în genere, pe care abia mai târziu va reuși s-o diferențieze.

Cununa de lămâiță

A doua zi, dimineața, la ceai, Șoimaru se așază lângă Corcoduș, deși, de obicei, are locul lângă mine. Mă uit la el: îmi ocolește privirile. Apoi pleacă fără să se fi atins de ceai și nu-mi spune nicio vorbă, nici nu-mi dă măcar bună dimineața. Ce fel? E supărat pe mine? Asta e bună! Ce vină am eu dacă serafica lui iubită se uită la altul?

La prânz nu vine la masă. Pe unde o fi umblând? Când dau să cobor scara, directoarea tocmai urcă. Îmi zâmbește foarte prietenoasă și mă întrebă:

— Ce mai faci, Dima?

— Mulțumesc, bine, doamnă, îi răspund rece.

La te uită: acum a început să-mi zâmbească și mie. E veselă, nevoie mare, se vede că-i merge strună cu dragostea.

După-amiază Șoimaru nu se arată pe la Centrală. Mă îngrijorază puțin băiatul ăsta, dar mă și îndârjește totodată. De ce s-o fi luat de mine, la urma urmei? Ce rău i-am pricinuit? Mi se pare că toată supărarea și-o revarsă asupra mea. Scot poezia pe care mi-a dat-o acum două zile ca s-o public în revistă. Poartă titlul *Plecare spre țărături necunoscute*. Citind-o, mă trece un fior prin șira spinării. Ciudat: inspirația lui Șoimaru a sărit dincolo de cal. Am impresia că nu-i vorba de expediția noastră care va porni spre țărături necunoscute, ci de o plecare stranie pe lumea cealaltă. Poetul nostru va trebui să refacă bucata. O pun la loc, în buzunar, ca să i-o dau înapoi.

O clipă mai târziu, uit de necazuri și de strania poezie a lui Șoimaru, căci Lotte intră zveltă pe ușă cu fața toată un zâmbet.

Ce bine-i să ai un suflet ca acesta care să tremure pentru tine, să știi că oricând poți găsi o mângâiere caldă și mânuțe albe care să îți lege rănile.

— Lotte, ce bine-ai făcut că ai venit mai devreme!

Până să sosească arpetiștii, coborâm în pivniță. E mai tainic acolo...

— Vreau să ne sărutăm de o sută de ori! exclam eu nestăvilit. Să ne sărutăm nebunește.

Lotte nu mai poate. O dor buzele, de nu le mai simte. Nu mă las însă. O sărut pe obraji, pe gât, pe păr, până completez numărul.

Apoi urcăm sus în birou.

Ascultă, Lotte, vrei să conduci secția feminină a A.R.P.E.T.-ului?

De ce să nu vreau?

Trebuie să știi că viitoarea mea soție e de drept conducătoarea secției feminine. De mâine, te apuci de treabă. S-a făcut?

După ce-mi fâgăduiește, pleacă repede, fiindcă nu vrea să-l tulănească pe Magotu, și apoi trebuie să se ducă până la Nana, unde mai vin câteva colege. Se obligă să lucreze la Centrală de

două ori pe săptămână, adică joia și sâmbăta, când nu are cursuri după-amiază.

— Dar să vii tot așa devreme... ca azi! Îi strig din prag, în vreme ce se îndepărtează.

Mare mirare! Șoimaru lipsește și la masa de seară. Îi întreb pe băieți: „Unde-i?” Nimeni nu știe, nimeni nu l-a văzut. Pe unde o fi rătăcind nefericitul îndrăgostit?

Un coleg de-al lui dintr-a VI-a ne spune:

— E foarte amărât! A luat azi-dimineață l la istorie, la Attila

— Cum se poate?! strig eu revoltat. Șoimaru e un elev bun, promiștantul clasei.

— N-a știut nimic... parcă se tâmpise. După oră a plecat. L'a rea foarte abătut.

E adevărat: nicio nenorocire nu vine singură. Asta-i mai lipsea acum!

După prânz, ieșim în curte și ne împrăștiem în grupuri. Cei mici ies pe porțița din dos și se duc la bragageria lui Mehmed, unde se îndoapă cu alviță și sugiuc. Apoi se întorc la meditația de seară.

Găliganu și Corcoduș vor să plece în oraș. Rocoș îi avertizează că nu mai înghite purtarea lor și că-i va reclama la direcție. Cei doi înseamnă asta, să iasă în fiecare seară în oraș?

În vremea asta, Zaharie vine alergând spre noi:

— Do-domnule pedagog, se bălbăie el, ve-veniți... sus în pod, domnu' Șoimaru... s-a spânzurat!

— Ce spui? sar eu speriat. E mort?

— Mort, d-apoi cum?

Nu știu când ajungem în pod. Cred că n-am făcut mai mult de cinci secunde. Rocoș era să cadă, dar l-a priponit din spate Găliganu. În pod, lumina-i aprinsă. O lăsase așa Zaharie. Căutam cadavrul cu ochii.

— Uite-l colo! strigă Corcoduș.

Ne repezim, sărim peste grinzile groase cât omul, în partea din dreapta podului, unde se zărește o umbră.

El e!... Bietul Șoimaru! Atârnă inert cu capul prins în laț și umbra lui se întinde înfricoșătoare până în fundul podului. Nu ne

putem da seama dacă mai trăiește, din cauză că lumina pe care o răspândește becul e prea vlăguită, parcă agonizează.

Repede, un briceag... cine are?

Am eu, șoptește cu glas sugrumat Găliganu.

N-ajung până sus, dar Rocoș și Găliganu fac o punte cu brațele și mă ridică.

Ține-l să nu cadă!...

Corcoduș îl apucă de mijloc, cu mâinile, în timp ce eu retez lângă haină.

Unde-l așezăm?

Stați, nu-l puneți pe jos, e praf de două degete...

Îmi dezbrac haina și o așez pe dușumea. Băieții îl lasă încet, cu grijă, să nu-l lovească de vreo grindă.

Îi pun mâna pe frunte: e rece ca gheața. Trebuie să fi murit de câteva ceasuri. Nu-i putem vedea fața, o grindă face umbră tocmai în dreptul ei.

Lumină!... Aduceți un bec mai mare... Găligane, aleargă tu!

Până să vină Găliganu, un pâlcc de legăniști țâșnește pe gura podului.

Afară! Afară! le strigă șoptit pedagogul. Cine v-a dat voie să urcați aici?

Băieții nu se mișcă din loc, parcă au înmărmurit. Rocoș, cuprins de furie, se năpustește asupra lor și-i împinge înapoi, înghiontindu-i. Auzim vocea lui Găliganu care înjură fiindcă din cauza turbesuielii de pe scară, nu mai poate urca. În sfârșit, se strecoară și schimbă becul. O lumină puternică inundă podul casei, dând impresia că năvălește viața.

Ne uităm curioși la Șoimaru. E groaznic la vedere. Doamne, ce a făcut moartea din el!

Vine și Baba Ilinca, bucătăreasa noastră. Gâfâie, abia își trage sufletul.

Ce-ó mai fi căutând și cotoroața asta? Ea mai lipsea!

Cum vede mortul, scoate o lumânare, o aprinde la căpătâi și-i pune o cruce mare. Toți patru, ca împinși de o putere nevăzută, ne trec lină. Apoi începe să bocească, încet, cu glas pițigăiat, care treptat ne face să zâmbim, dar pe urmă ne prinde adânc în mreje.

— Aoleu, băiatul mamei, ce of avuseși la inimă, de ți ar stău luminițele ochișorilor? Cine te întristă de moarte, stejărelel mamei, de întorșezi spatele lumii, că nu mai vrei nici s-o vezi, nici s-o auzi? Of-of-of, cum o să rabde pământul-pământelul, în lupta lui, atâta tinerețe și mândrețe, voinicul babei, voinicul? De ce îl lăsași mireasa să se căineze pe mâini străine și făcuși casă cu Reșea și Neînduplecata?

Bocetele Babei Ilinca ne cutremură făptura din rădăcini. Le bucnim într-un hohot de plâns, care ne arde până la inimă, ca un fier încins. Lacrimile ne curg pâraie pe obraji, schimonosindu-ne chipurile, ca prăpădul unei furtuni.

Cine e această Babă Ilinca, din ce comoară de înțelepciune și simțire își făurește ea bocetele? Și sufletul ei, alb și curat ca nea-ua de pe culmi, din ce lumini neștiute și-l hrănește?

Șoimaru, Șoimaru, drag prieten, ți-ar fi trecut ție aseara prin minte, când îmi depănai pe șoptite mica ta poveste de iubire, că Ilinca asta gârbovă, care ne gătește bucate prăjindu-se trudnic pe asudând deasupra plitelor încinse, îți va împleni acum o cunună de lămâiță, pe care noi, prietenii tăi, care te-am iubit, o vom strădui cu lacrimi amare?

Plecare spre țarmuri necunoscute

Îmi vine în minte vedenia aceea stranie de astă-noapte când, în băiata lunii, capul lui Șoimaru avea o mască împietrită de cadavru. Ce presimțire stranie! Aripile morții fâlfâiau în jurul nostru, vestind sfârșitul unei vieți care abia începuse.

— Domnu' Dima, mă strigă Zaharie, ivindu-se pe jumătate în gârliciul podului, vă poștește doamna până jos.

— Spune-i că vin.

De ce m-o fi chemând vipera? Vrea să mă întrebe de ce și acum Șoimaru zilele? Ei bine, din cauza ei... nu a notei căpătate la istorie. Din cauză că-i o târfă, care i-a frânt în două sufletul atârde de plâpând.

I lei, Lucreția Borgia, bunul meu prieten și-a cam stricat socotile. Astă-seară trebuia să te întâlnești cu Făt-Frumosul de vizavi și acum n-ai să poți, pentru că e zarvă mare: trebuie să vină medicul legist, autoritățile, poate și Michiduță. Și chiar dacă n-ar veni nimeni, tot nu-ți mai arde acum de dragoste.

În timp ce cobor scările, Zaharie îmi spune:

M-o trimis baba bucătăreasă în pod, să aduc o funie de ceapa... că acolo țineam ceapa... Când dau să ies cu funia, mă lovesc în întuneric de o pereche de picioare. Gata-gata să-mi vie mâna... dar îmi fac curaj și aprind un chibrit. Maică Precistă, un domnișor spânzurat, numaidecât l-am cunoscut cine-i... Ș-am abuzat, într-un suflet, să vă dau de știre.

Unde-i doamna? îl întreb pe Zaharie.

În cancelarie...

Bat la ușa cancelariei, apoi intru. Lucreția Borgia stă cufundată într-un fotoliu și-i într-o stare de adâncă prostație, parcă ar fi batut-o cineva măr. Are ochii tulburi – a plâns pesemne – și părul ravășit.

Prin urmare, a plâns și ea... Nu-i chiar un monstru cum credeam, fără pic de suflet... Și-o fi dat seama că...

Dima, ce nenorocire! exclamă ea, izbucnind din nou în plâns. Cine s-ar fi așteptat la o grozăvie ca asta? Bietul băiat! Bietul băiat! Era atât de simțitor!

Da, doamnă, șoptesc eu, foarte simțitor!

Unde ți-i haina? mă întreabă deodată, zărindu-mă doar în amășă.

Era colb în pod și am așternut-o pe jos, ca să-l așezăm pe ea.

Da, da, bine-ai făcut. Dumneata erai prieten bun cu el, vă vedeam mereu împreună de la un timp încoace, ei bine, nu ți-a spus nimic... n-ai bănuțit nimic?

Nimic, doamnă. A fost ceva atât de fulgerător, atât de neașteptat!

E cu puțință să-și ridice cineva viața pentru că a luat nota 1 la istorie?

Ridic din umeri.

Nu știi, doamnă... Nu cred...

— Dumnezeule, ce ne facem? E groaznic! Toată reputația institutului se duce pe copcă. Vor fi atâtea bârfeli... atâtea suspiciuni. Și bărbatu-meu lipsește tocmai acum.

— N-ați anunțat Parchetul?

— L-am anunțat adineauri... trebuie să vină medicul și procurorul de serviciu... Doamne, ce nenorocire!

Iată la ce se gândea Lucreția Borgia, în aceste clipe tragice la reputația pensionului ei! Și, pesemne, tot din cauza asta plânse. Atunci pentru ce miorlăia: „Bietul băiat! Bietul băiat!“? Nu, tot un monstru este, un monstru care... Dar cine intră? Vecinul Făt-Frumosul, iubitul Cosânzenei? Și ce caută aici, mă rog?

Îi arunc o privire grea de ură. Ah! Cum l-aș tăvăli pușintel de podea! Filfizonul ăsta pomădat, cu dunga pantalonilor impecabilă și hainele turnate pe trup, poartă și el o parte din vina morții lui Șoimaru.

— Poți pleca, Dima, îmi spune directoarea, și eu ies în grabă, sugrumat de revoltă.

Intru în dormitor, îmi pun o altă haină și alerg la poartă. Nu-i încuiată încă: așteptăm musafiri. O iau razna pe strada. A început să picure... E o burniță rece de toamnă... Nu-mi pasa, chiar de-ar vărsa cu găleata. Trebuie să mă răzbun pe acești ni căloși care au suprimat o viață tânără. Îi voi denunța autorităților, voi spune tot ce știu... Să fie aruncați în fundul temniței, ca să-și ispășească păcatele. Crimă și pedeapsă! Trebuie să mă duc la primul procuror. O fi la tribunal? Nu cred. E ora 8. Destul de târziu. Poate-l găsesc acasă. Dar nu știu nici cum îl cheamă, niciunde șade... Ce să fac?

Îmi vine un gând bun. Ce-ar fi să mă abat la domnul profesor Iliuță, să-i destăinui tot ce am pe inimă? El o să mă sfătuiască cum să procedez. Numai să fie acasă la ora asta. Da, e bine așa...

O apuc pe strada Traian și, deși nu-i prea aproape, ajung în zece minute. Asta n-a mai fost umbrelt, ci goană în toată regula. Apăs pe butonul soneriei, o dată, de două ori...

Deslușesc o umbră care se apropie. E chiar profesorul Iliuță.

— Dima, dumneata? Poftim... poftim!...

— Vă salut, domnule profesor. Mă iertați că vă deranjez.

- Nu-i nimic... Pentru dumneata sunt oricând liber... Dar, ia spune-mi, ce s-a întâmplat? De ce gâfâi așa?

- Ceva foarte grav, domnule profesor. Am alergat, știți, într-un suflet.

Iliuță tresare și cată lung la mine:

- Serios? Să trecem atunci în odaia mea de lucru. Poftim pe cine?

Intrăm amândoi în biroul unde mai fusesem o dată.

- Stai, Dima, uite-acolo un scaun.

Mă așez automat. El desface un sertar și scoate o cutie de țigări. Mi-o oferă una.

- Mulțumesc, domnule profesor, nu cred c-aș putea să fumez.

El își aprinde o țigară și se trănțește pe fotoliul dinaintea biroului.

- Ei, ia spune-mi, ce este?

Mă apropii puțin cu scaunul de el și încep:

- Domnule profesor, îl cunoașteți pe elevul Șoimaru Cătălin dintr-a șasea?

- Da, îl cunosc, cum să nu. Ce-i cu el?

- S-a sinucis adineauri.

Profesorul sare în picioare și îngălbenește. Apoi mă întrebă cu vocea sugrumată:

Cum se poate? De ce? A murit?

Da...

Și-i istorisesc totul, de la început și până la sfârșit. Cum am descoperit dragostea lui pentru doamna directoare, îi reproduc tot ce-mi povestise Șoimaru aseară pe banca din grădină, apoi uluitoarea descoperire făcută de noi, adică legătura vinovată a directoarei cu fiul pensionarului și, în sfârșit, lugubra veste a servitorului Zaharie, care l-a găsit spânzurat în pod.

Profesorul Iliuță e numai urechi. Ascultă neclintit povestirea mea, ca pe o lecție încă neauzită până acum. E foarte mișcat și nervos, căci aprinde o țigară după alta.

După ce termin istorisirea faptelor, urmez:

Eu nu pot să tac... Trebuie ca vinovații care l-au împins pe Șoimaru în ghearele morții să-și ia pedeapsa ce li se cuvine. Vreau, într-un cuvânt, să se facă dreptate. Căci numai așa sârmanul meu

coleg va fi răzbunat și eu mă voi simți cu conștiința împăcată. De aceea am venit la dumneavoastră, fiindcă vă socot singurul meu sprijinitor moral, să-mi spuneți ce să fac, cui să mă adresez, în sfârșit, ce cale să apuc?

Iliuță cată în gol, parcă ar urmări firul nevăzut al unui gând.

— Mai știe cineva de...

— Nimeni... Cui i-aș fi putut înșira asemenea lucruri?

— Foarte bine... da... foarte bine!

Mai urmărește un timp firul gândului, apoi adaugă:

— Oricum, îți mulțumesc pentru că ai venit întâi la mine și mă simt măgulit de încrederea cu care mă onorezi.

— Ce mă povățuieți să fac? îl întreb zorit.

— Uite ce e, Dima, eu, dacă aș fi în locul dumitale, n-aș face nimic.

Tresar ca opărit și-l privesc cu mare nedumerire.

— Stai, nu te neliniști! Să-ți explic cum văd eu lucrurile: mai întâi, n-o socot vinovată pe doamna Pleșea. Dacă ea habar n-a avut ce sentimente îi nutrea Șoimaru, nu poate fi făcută răspunzătoare. Și chiar dacă ar fi știut, încă nu are vreo vină, fiindcă nimeni nu o putea obliga să iubească un elev. Nu-i așa?

— Iertați-mă, domnule profesor, nu-i chiar așa. Ea e vinovată, ca să zic așa... de adulter. Dacă dânsa nu-și înșela bărbatul, Șoimaru nu s-ar fi spânzurat. De asta sunt sigur.

— Înțelege-mă, dragă Dima, ea e vinovată doar față de soț. Atât și nimic mai mult. Ia închipuiește-ți că ar fi continuat încă multă vreme legătura ei extraconjugală, fără ca Șoimaru să piardă de veste... S-ar fi sinucis? Nu... Realitatea era însă aceeași. Prin urmare, numai întâmplarea nenorocită de aseară a declanșat actul funest. Cum ai să pedepsești întâmplarea?

— Da, conchid eu, aveți dreptate.

— Și încă nici întâmplarea, dacă ne gândim bine... Izvorul acestui act trebuie căutat în însăși firea acestui adolescent atât de sensibil, aproape bolnăvicios de sensibil, și de nepregătit pentru a îndura loviturile sorții.

— Da, ați prins esențialul. Totuși, doamna directoare trebuie pedepsită aspru de tot.

Desigur că-și va primi pedeapsa. N-ai nicio grijă. Soțul ei îți va aplica sancțiunile cuvenite. Însă dumneata nu trebuie să suferi o vorbă din gură în privința asta. Nu uita că ești încă elev și, dacă ai o întâmplare deții o taină care poate costa viața a încă doi oameni, e de datoria dumitale s-o păstrezi ascunsă.

Dar, domnule profesor...

Dragul meu Dima, onorează-mă mai departe cu încrederea dumitale și te asigur că nu te voi dezamăgi. Ei bine, eu îmi iau seama s-o pedepsesc pe soția infidelă a colegului meu prin mijloacele pe care le am la îndemână. Făgăduiește-mi pe conștiința dumitale că vei păstra secretul cu sfințenie, că nu va afla nimeni, absolut nimeni, nici chiar părinții dumitale!

Vă făgăduiesc, domnule profesor. Îmi dau și eu seama că e greu bine așa.

Îți mulțumesc, Dima. Ești un suflet ales și nădejdea pe care mi-am pus-o în dumneata sporește din ce în ce. Înlătură gândul care te obsedează, că trebuie numaidecât să-ți răzbuni prietenul. Dacă ai răzbuni în felul acesta, cu siguranță că sufletul lui Șoimaru va fi mai întristat decât este.

De ce?

Dacă voia să se răzbune pe femeia aceasta, ar fi făcut-o el însuși, fie scriindu-i soțului, fie în alt chip. Or, dacă bietul Șoimaru a renunțat, de ce ții dumneata numaidecât să treci peste trupul unui mort care-ți este atât de scump?

Da, domnule profesor, aveți toată dreptatea. Sărmanul meu prieten n-ar fi fost în stare să se răzbune, n-ar fi atins-o nici măcar cu o floare. El a iertat-o încă de atunci. Dar, vedeți, se naște o situație ciudată. Lumea va crede că Șoimaru s-a sinucis din cauză că a primit nota 1 la istorie. S-au mai întâmplat cazuri din acestea, cu elevi din cale afară de sensibili. Și oprobiul public va cădea asupra domnului profesor Niculescu, deși o parte de vină are și dânsul, pentru că e excesiv de sever, și, când ai de-a face cu un elev care este predominantul întâi al clasei și-l prinzi cu lecția neînvățată, oricare ar fi motivul, nu trebuie numaidecât să-i pui nota 1 în catalog. Ceea ce a făcut domnul profesor Niculescu se cheamă lovitură de grație. Cu toate că nu-l simpatizez deloc și nimeni nu-l simpatizează din

cauza urgiei pe care o dezlănțuie asupra elevilor (amintiți-vă numai de cazul lui Balaci), nu pot totuși să nu recunosc că domnia sa va suferi o grea nedreptate, dacă nu se împart așa cum trebuie vinovățiile.

— Îmi place, Dima, că ai judecată ageră și vezi lucrurile în adâncime. Eu sunt de părere că vina colegului Niculescu, sau Attila, cum îi spunei voi, nu se poate încadra penal în niciun text de lege. Din punct de vedere moral, poate că ai dreptate: va îndura, probabil, pe nedrept, oprobiul public. Dar un om ca el, te încete dințez, nici nu se sinchisește de așa ceva. Și, pe urmă, după două săptămâni, totul va fi dat uitării. E mai bine să lăsăm lucrurile să se desfășoare astfel, decât să sfâșiem vălul care acoperă taina cealaltă, fiindcă am recolta o victimă cu desăvârșire nevinovată pe excelentul meu prieten și coleg, profesorul Pleșea. El merita cu prisosință crucea noastră.

— Da... da... aveți dreptate, acum sunt lămurit, pe deplin lămurit. Ce bine îmi pare că am venit la dumneavoastră. Altfel, s-ar fi întâmplat încă o nenorocire, poate și mai mare. Însă oricum, doamna directoare trebuie pedepsită... neapărat pedepsită...

— Nici vorbă, va fi pedepsită pentru fapta ei urâtă. Trebuie să procedăm însă cu mult tact, înțelegi, Dima?

— Da, înțeleg, cu mult tact, îi răspund gândindu-mă aiurea.

Când fac calea întoarsă, mă simt atât de ușurat, încât, în răstimpuri, uit de-a binele că Șoimaru și-a luat zborul spre regatul umbrelor, al lui Pluton și Proserpinei, deși stârvul lui încă mai zăbovește straniu, acolo, sus, în podul Leagănelui, cu capul culcat cuminte pe haina mea.

Cel din urmă drum

Vâlva stârnită de sinuciderea lui Șoimaru a răscolit adânc toată școlăria din oraș. La liceu, deși e sâmbătă, aproape nu se mai țin cursuri. Băieții se strâng în grupuri și comentează, fără încetare, tragica faptă. Cei care-l văzuseră pe Șoimaru sau îi vorbiseră erau, firește, siguri că se va sinucide. Doi elevi dintr-a VII-a spun că

Attila, când a auzit vestea, s-ar fi făcut galben ca lămâia și a căzut leșinat în cancelarie, de frică să nu pățească ceva, fiindcă i-a pus nota 1 la istorie. În recreația a doua, însă, aflăm că Attila a avut oră cu a V-a și că nu arăta deloc schimbat. Totuși, ura împotriva profesorului de istorie se lățește ca holera de acum doi ani. Curios! Lucrurile să se plimbe pe la urechile noastre zvonul că Șoimaru ar fi iubit o elevă de la Ortodoxe și că ea ar fi fost pricina funestului act.

La Leagăn, au fost scoase băncile din sala de meditație și s-a improvizat un catafalc, în mijlocul încăperii. Medicul legist n-a mai făcut autopsie. Nici nu era nevoie. Procurorul de serviciu, care era tocmai iubitul... directoarei (nu știam că aseară el venise în calitate oficială), a dat numaidecât autorizația de înmormântare. Un autopsier a îmbălsămat azi-noapte cadavrul.

Acum Șoimaru nu mai e groaznic la vedere. Șade împietrit, cu fruntea mare, galbenă. Pe față parcă i-a rămas o urmă de spaimă, cu care a plecat în veșnicie. Deși-i început de octombrie, am găsit flori și l-am acoperit de sus până jos cu crizanteme albe, ca sufletul lui, și garoafe roșii, ca inima lui însângerată.

Sună clopoțelul pentru masa de prânz. Dar cine mai mănâncă? Băieții abia se ating de bucate. Uite, aici ședea el... și acum locul e gol. Toți se uită pe furiș la scaunul liber și rămân cu furculița atârnată în aer, copleșiți de fapta lui.

De afară ne străpung urechile țipete sfâșietoare, care rănesc auzul până la cer. Băieții sar ca mușcați de șarpe și aleargă îngheșuindu-se la ușă, să vadă ce s-a întâmplat.

Au venit părinții lui Șoimaru. O femeie înaltă, slabă, înveșmântată toată în negru, pășește nevolnic între doi bărbați, cerniți și ei, care o sprijină de o parte și de alta. Trebuie să fie maică-sa. Nu pot vedea cum arată, are un voal care-i acoperă fața. Bărbatul cel tânăr trebuie să fie medicul Șoimaru, iar bătrânul, nu știu, poate, tatăl ei, sau al lui, ori vreo rudă...

Legăniștii se trag la o parte, cu sfială, ca să le facă loc celor îndoliați să treacă. Directoarea coboară scara, ieșindu-le în întâmpinare. E și ea cernită. Cele două femei se îmbrățișează și plâng mlanțuite. Bărbații își șterg lacrimile, în tăcere, cu batistele îndoliate. Mucții izbucnesc și ei în plâns la vederea acestei jalnice scene.

Apoi, directoarea împreună cu părinții lui Șoimaru intră în sala de meditație unde se află catafalcul.

O, îndurerată mamă, dacă ți-ar șopti cineva pe cine ai un brățîșat, în neștiința și deznădejdea ta, ți-ai frînge mâinile ca să au atins scorpia și ai fugi îngrozită încotro ai vedea cu ochii...

Înmormântarea are loc mâine, duminică. Alaiul va porni de la Leagăn pe la 9 dimineața, va trece pe la liceu, apoi își va urma drumul la Obogeni, care e la vreo opt kilometri de Craiova.

Convoc de urgență consiliul de miniștri: toți arpetiștii sunt obligați să ia parte la înmormântare.

Ne sfătuim cum facem: urmăm cortegiul până la Obogeni sau nu?

Întâi: hotărâm ca guvernul să-l întovărășească pe Șoimaru până la groapă, iar ceilalți, numai până la bariera orașului.

Al doilea: comandăm o coroană care trebuie să fie gata în cel mult trei ceasuri.

— Ce scriem pe panglică? întrebă Țiganu, care stă să plece.

— Îmi repugnă inscripțiile stereotipe: *Regrete eterne, Odiți nește în pace* și altele *ejusdem farinae*¹⁴. Vreau o inscripție care să meargă la inimă. Scrie, Țigane, ce-ți dictez: *De ce ne-ai părăsit, Șoimaru Cătălin, și ai plecat singur pe alt drum? Durerea noastră e mare. Ne vom aminti mereu de tine. Prietenii din A.R.P.E.T.*

Simt că niciunui nu-i place textul, dar n-au curajul să mi-o spună deschis, deși sunt ditamai miniștri. Țiganu obiectează, luându-mă pe departe:

— Nu-i prea lungă inscripția? O să ne coste o groază de parale.

— Fă cum îți spun! Nu ne uităm la bani. Aduci coroana la Leagăn, îndată ce-o fi gata!

Al treilea: hotărâm ca eu, în calitate de șef suprem al A.R.P.E.T.-ului, să țin o cuvîntare funebră. Dar aș vrea s-o rostesc în fața Centralei. Voi încerca să-i conving pe părinți ca alaiul mortuar să treacă și pe la sediu.

Al patrulea: Tarzan și Magotu vor arbora doliu mare la Centrală.

Ordinea de zi fiind epuizată, ridicăm ședința.

¹⁴ De același fel.

A doua zi, duminică.

Parcă-i o dimineată de aprilie. Cerul s-a înveșmântat cu cea mai curată și sclipitoare mantie: doar în câteva locuri e peticită de mici scămoși. Soarele, însă, nu mai e vesel ca altă dată. Lumina lui pare tristă, mohorâtă, aproape că-și trage sufletul. Parcă ia și el parte la durerea noastră.

Curtea Leagănului geme de arpetiști. Cei care nu încap în curte forfotesc pe stradă, în jurul carului mortuar, tras în fața Leagănului.

Li dau poruncă lui Basu să-i încoloneze pe arpetiști, ca să nu mai împiedice trecerea.

Sosește și Domisol cu fanfara. Băieții lui și-au îndoliat instrumentele cu câte o fășie de pânză neagră. Bravo, Domisol! Frumos gest!

E aproape ora 9. Trebuie să pornească cortegiul. De ce mai zăbovim? Avem atâta drum de străbătut.

În clipa asta, ne pomenim cu Pleașcă, trecând pe poartă cu un geamantan în mână. Abia acum se întoarce de la București. Când ne vede pe mine și pe Rocoș, vine întins la noi și ne potopește cu întrebările. Da, iubite Pleașcă, s-au întâmplat multe lucruri în lipsa dumneavoastră, atât de multe și triste; parcă ați fi plecat din acel colț trecut. Și unele nu le veți afla decât mai târziu... cine știe când; poate niciodată! Da, domnule director, s-a sinucis elevul Ionmaru Cătălin. Cine ar putea să știe de ce? A luat nota 1 la istorie, și seara l-am găsit spânzurat în pod, cu limba scoasă de-un cot.

Ne gătim de plecare... Eu, Rocoș, Găliganu și Corcoduș ridicăm coșciugul pe umeri, ca să-l ducem la dric. Pe când coborâm scările Leagănului, fanfara, sub conducerea lui Domisol, intonează marșul arpetist. Sunt atât de emoționat, încât tremur din toate articuleturile și simt cum mi se zburlește părul.

Cortegiul cu cei doi preoți în frunte se urnește ca o rămă uriașă, măslărită, târându-se pe caldarâmul străzilor înguste. În atmosferă plutește o mireasmă stranie de praznic al morții. Femei, bătrâni și copii se îmbulzesc pe la ferestre sau la porțile caselor, să vadă mai bine cum se scurge alaiul, încet, fără grabă, parcă n-ar voi să ajungă niciodată la locul de veci.

În dreptul liceului, omida cea lungă încremenește. Profesorul Iliuță se arată în balcon și ține o orăție funebră. E cam departe și de aceea sunt numai urechi, ca să prind tot ce spune:

— Nimic nu este mai trist pe lumea asta ca sinuciderea unui copil. Ce durere cumplită, ce dezamăgire sau ce fapt fără importanță i-a frânt viața lui Șoimaru, nu știe nimeni. A fost totuși ceva. Iar noi, care avem grija lui, suntem vinovați că nu l-am putut cruța, că nu i-am semănat încrederea, că nu i-am oțelit voința. De aceea, zguduiți, îi cerem iertare acestui copil bun și cuminte, care pleacă așa de supărat pe viața pe care încă n-a cunoscut-o...

Cuvintele lui Iliuță mă cutremură. Parcă le smulge din suflet, așa merg de repede la celelalte suflète.

Ce-aș mai putea adăuga pe lângă cele spuse de profesorul Iliuță? Alături de el, mă simt mic și neînsemnat, ca o gănganică față de un elefant.

Cortegiul pleacă mai departe și se oprește în dreptul Centralei. Casa toată, înveșmântată în negru (de unde or fi găsit băieții atâta zăbranic?), are o înfățișare de spaimă, de monstru apocaliptic, de coșmar.

Acum trebuie să rostesc cuvântarea... Dar nu pot... Nu mai pot spune un cuvânt după Iliuță... Dacă aș fi vorbit înaintea lui, aș fi avut curaj, dar așa, mă simt la pământ, cu aripile frânte. Mai bine renunț. Dar în aceeași clipă îmi trece prin cap, cu iuțeala unui fulger, gândul salvator. Îl pun pe Basu să strige cât îl ține gura: „Toată lumea în genunchi!”

Vocea lui Basu sună ca un trombon, uluind timpanele, și se pierde în văzduh. Oamenii rămân câteva secunde nedumeriți. Ce-o fi asta? Pentru ce este nevoie să îngenuncheze? Arpetiștii îngenunchează cei dintâi, în mijlocul străzii. După ei se iau și ceilalți. Nu rămân în picioare decât preoții și fanfara, care s-a postat în poarta Centralei.

— Domisol, când îți fac semn, începi marșul funebru de Beethoven, în surdină... Numai viorile... înțelegi?

Apoi suflu la urechea lui Basu ceea ce trebuie să strige mulțimi, iar el transmite, cu glasul lui tunător:

— Elevul Dima va recita poezia *Plecare spre țărături necunoscute*¹⁵ de Șoimaru Cătălin, regretatul nostru coleg.

Și, cocoțat pe umerii colegilor, în suspinele sfâșietoare ale vioulor, citesc strania poezie, cea din urmă poezie a lui Șoimaru, răsădită pentru totdeauna nerefăcută:

*Mă dezlipesc de lumea voastră
De tot ce este îndărătul meu,
De umbrele cu care totdeauna
Am colindat, prin întristări, mereu.*

*Plec într-o lume nouă, undeva
Depart, peste mări – spre nesfârșit.
Nu știu nici eu unde mă-ndeamnă
Destinul care mi-a fost hărăzit.
Acolo va fi altfel, mai mult soare...
Domnițe albe mi-or întinde mâna
Și-n noaptea caldă, parfumată,
Va răsări, mai zâmbitoare, luna.*

*Corabia, cu pânzele întinse,
Cu pieptul alb, străluminat, deschis,
Despică apele albastre, zboară
În depărtare, spre un cer de vis.*

*Adio, mamă! Rămas-bun, prieteni!
Mi-e strânsă inima, îndurerată,
Că n-am puterea să vă iau cu mine,
Dar tot am să vă chem odată!*

Efectul este uluitor. Norodul pe care l-am târât în genunchi, ca să asculte poezia, e zdrobit de emoție și abia mai poate să se ridice în picioare. N-ar fi fost de mirare dacă însuși Șoimaru se trezea din marele lui somn.

Córtegiul pornește din nou, și după o jumătate de oră ajungem la marginea orașului. Aici, arpetiștii se opresc și strigă de trei ori într-un glas:

¹⁵ Poezie de Virgil Carianopol.

— A-di-o, Șoi-ma-ru!

Apoi fac calea întoarsă. De asemenea, pleacă Iliuță, împreună cu Plească și Madam Fâț. Lotte își face loc prin mulțime până la mine.

— Grig, a fost așa de emoționantă poezia pe care ai recitat-o, încât am plâns cu hohote... Cum de ți-a trecut prin cap s-o asculte lumea în genunchi?

— Așa trebuie să ascultăm poezia!

Pornim la drum lung.

Tatăl lui Șoimaru ne oferă o trăsură. Am încăpea, cred, opt iniși – Rogvaiv și Aguridă lipsesc –, totuși preferăm să mergem pe jos. După vreo patru ceasuri, adică pe la 2 și jumătate, alaiul funebru ajunge la Obogeni.

Satul – așezare de oameni cuprinși – se așterne într-o vale pe unde șerpuiesc, nu departe, apele argintii ale Jiului. Grupuri de țărani și de târgoveți, îmbrăcați în straie de sărbătoare, ne întâmpină cu frunțile plecate și se alătură cortegiului.

Oprim în fața unui pâlci de clădiri, împrejmuite cu gard înalt și cu o poartă uriașă, în chip de troiță. E spitalul din Obogeni, unde tatăl lui Șoimaru e medic-șef. După un scurt popas, în care timp preoții rostesc rugăciuni și cădelnițează, pornim spre biserica satului, ale cărei clopote împuiază văzduhul cu vaiete prelungi de aramă.

Iată-mă, Șoimaru, la Obogenii copilăriei tale, unde m-ai potit să mă cunoască părinții tăi.

În cimitirul care se întinde de-a lungul văii, chiar în curtea bisericii, ne luăm rămas-bun de la dragul nostru prieten și-i sărutăm fruntea înghețată de unde a pornit gândul răzvrătirii.

Când ne așezăm la masa ospățului, nu ne e foame, deși n-am pus în gură nimic de azi-dimineață. Dar pofta vine mâncând... și înfulecăm de zor, după străvechea lege a trupului.

Numai o singură ființă nu se atinge de bucate și cată cu privirile ca o halucinată, înainte, dincolo de pereți: e mama lui Șoimaru...

O noapte de veghe

După ospăț, ieșim în curtea spitalului. Umbrele înserării se lasă încet. Un miros tare de acid fenic ne gădilă nările. Băieții se strâng în jurul meu roată. Le spun:

— Uite ce este: mergem cu toții la cimitir.

— Ce să facem acolo, la ora asta? se miră ei.

— Veghem la mormântul lui Șoimaru până mâine dimineață, înțelegeți, nu-l putem lăsa singur în prima noapte. Trebuie să-i punem tovarășie. Pentru un mort, cea dintâi noapte în cimitir e ceva groaznic, înspăimântător. După asta, se obișnuiește încetul cu încetul. Chiar el mi-a spus-o. Ne-am înțeles? Executarea! poruncesc eu napoleonian.

Și ne strecurăm, ca niște umbre, pe ulițele pustii ale satului, până ajungem la cimitir. Niciunuia nu-i e la îndemână să petreacă o noapte în tovarășia morților, dar n-are încotro. Porunca nu se discută.

Magotu încearcă să glumească.

— Cred c-o să crape fierea în mine, când o veni miezul nopții.

— Dar ce se întâmplă la miezul nopții? întreabă Esculap curios.

— Cum, nu știi? Ies strigoii și joacă pe morminte sârba popilor.

— Tacă-vă gura! mormăie Tarzan necăjit, nu mai sporovăiți vorzi și uscate.

— Să poftească vreo stafie să iasă din groapă, că vede ea pe dracu'!

— Ce-i faci, Basule?

— O jupoi de vie.

— Las-o moartă, excelență, îi râde în nas Țiganu. Să nu-ți crape și ție fierea.

Ne așezăm în jurul mormântului lui Șoimaru. Magotu și Ploșniță aprind chibrituri pe la cruci, ca să citească numele morților. Deodată se aud hohote de râs.

— Ce chicotiți, măi, acolo? Nu vă mai potoliți odată? strigă Tarzan.

— Excelențelor, ia veniți să vedeți cine odihnește aici.

Se duc Țiganu și Basu. Izbucnesc alte râsete. Apoi se apropie cu toții.

— Ce tot râdeți, măi, ca leprele? îi ia Tarzan în primire.

— Cică aici odihnește regretatul Iancu Căcărează, spune Magotu, și iar se pornește pe răs.

Mare mucalit: ăsta și mort face lumea să râdă.

— Magotu și voi ceilalți, isprăviți odată cu prostiile, îi cert cu asprime. În acest loc trebuie să păstrăm seriozitatea. Ce Dumnezeu, nu puteți să vă abțineți?

— Mă întreb, ce-o să facem până la ziuă? N-avem nici frunza, nici câini.

— Uite ce facem: fiecare dintre noi va povesti tot ce știe despre Șoimaru: întâmplări, pățanii, convorbiri, în sfârșit, orice-și aduce aminte. Vreau să-l înviem în felul acesta, să-l simțim viu între noi.

— Să încercăm, bâiguie sceptic cățiva.

Încep să le povestesc cum l-am întâlnit pe sălile liceului, chiar în cea dintâi zi de școală, cum întâmplarea a făcut să ședem unul lângă altul la sfeștanie, cum ne-am împrietenit și ce discuții înciu-geam pe banca din grădina Leagănelui despre lume și existență.

Cele mai multe întâmplări le istorisește Esculap, fiindcă e rubedenie de departe cu el. Aflu ceva nou: că Șoimaru avea 17 ani, nu 16 cât credeam eu. Pierduse un an din cauză că fusese bolnav.

Uneori, conversația alunecă pe nesimțite și ne pomenim fără voie în Țara Grigoriei plimbându-ne pe aleile capitalei, care trebuie să semene neapărat cu Batavia, chiar s-o întreacă.

Hotărăsc pe loc ca să dăm capitalei noastre numele lui Șoimaru. Arpetiștii aprobă cu însuflețire.

— Șoimaru, mare prostie făcuși, băiatule! strigă Basu înciudat. Niciodată n-o să ai parte să vezi orașul care-ți va purta numele.

Îl admonestez pe Basu pentru exclamația lui ireverențioasă și adaug:

— *De mortuis nihil nisi bene*¹⁶.

Magotu numaidecât sare cu gura să mă corecteze, chipurile:

— Nu se spune așa, ci: *De mortuis nihil sine deo!*

Băieții izbucnesc din nou în râsete înfundate.

— Domnilor miniștri, strig mâniat, dacă vreunul din voi mai face o glumă sărată sau nesărată și nu păstrează o adâncă reculegere

¹⁶ Despre morți numai de bine.

potrivită momentului, să știți că-l exclud pe loc din guvern și chiar din A.R.P.E.T. Cred că suntem înțeleși.

Câteva minute nimeni nu rostește o silabă. După asta ne așternem iar la taifas, vorbim despre expediție, fără a mai conțeni. E drept că pentru subiectul acesta nu ne-ar ajunge nici o mie și una de nopți, dar mite una singură.

Din când în când, ne uităm la ceas, deși cântatul cocoșilor ne ajută tot atât de bine mersul vremii. E curios că de la ora 1 și până la 11 nici nu ne-a dat în gând să mai cercetăm cât era ceasul, întrucât eram prinși de focul discuției.

— Vedeți că n-a ieșit niciun strigoi? constată Esculap cu satisfacție.

— Mai are timp, nu te speria, îl lămurește Țiganu.

Magotu se apucă să ne povestească o întâmplare care — susține el — s-a petrecut în satul lui acum vreo 20 de ani, când era țânc de o șchioapă. Cică un țăran a pus rămășag cu altul pe-o vadră de vin că are curaj să se ducă în cimitir la miezul nopții și să împlanteze cuțitul într-un mormânt. Zis și făcut.

Omul se duce, într-adevăr, luptându-se cu nămeții de zăpădată, până ajunge la lăcașul morților, și înfige cuțitul în pământ. Când dă să plece, simte că-l ține ceva de poala șubei. Crezând că mortul l-a înhățat de pulpană, țipă de groază și cade jos grămadă. A doua zi, oamenii l-au găsit întins, fără suflare, pe marginea mormântului, cu cuțitul înfipt în poala șubei. Ne trece un fior de gheață prin șira spinării.

— Nu mai povestiți întâmplări de spaimă, că ni se face părul maciucă! spune Esculap.

Vorbim mai departe despre expediție. Dar frigul se întetește din ce în ce și toți începem să dărdăim. Câțiva sar și bătătoresc pământul, să se încălzească.

Basu strănută pe neașteptate și toți arpetiștii sar în sus înspăimântați. Când își dau seama că pricina spaimei n-a fost decât un strănut caraghios, izbucnesc din nou în râs, dar numai decît se prefac că i-a apucat tusea, ca să nu mă supere.

O geană de lumină spălăcită, izvorâtă de sub pământ, se anină de bolta cerească, se umflă văzând cu ochii, se face albă ca laptele, până inundă toată partea dinspre răsărit. Apoi se înroșește, de parcă

s-ar fi aprins poalele cerului, și arde vâlvătaie cu limbi mari de flăcări. Cuietele de argint care țin prinse de boltă uriașa mantie de întunecată, se topesc de para focului, întunecimea se destramă și zorile își revin de pretutindeni armatele de lumină care pun stăpânire pe întregul foc, fără zăngănit de arme, în cea mai adâncă taină.

— Care sunteți acolo, măi creștinilor? se aude o voce groasă în faptul dimineții.

Câțiva dintre noi tresar speriați. Întoarcem capul. Dintre copacii goi de frunză răsare o matahală neagră care se apropie încet. Trebuie să fie preotul, care s-a trezit odată cu zorile. Casa parohială e lângă biserică, cimitirul se întinde în curtea bisericii pe o vale îngustă.

— Măi, care sunteți și de ce nu dați glas? mai strigă popa o dată.

— Oameni buni, părinte, creștini ortodocși, răspunde Mașota. Preotul se apropie ca o arătare patriarhală din alte vremuri.

— Parcă ați fi băieți de școală. Ce căutați, taică, în cimitir, cu noaptea-n spinare?

— N-am venit acum: suntem de aseară, îl lămuiesc eu.

— De aseară? Nu vă e bine la cap? Sau n-ați avut unde vă luați dini oasele?

— Ba nu, părinte, ne-am gândit să-i ținem de urât colegului nostru, Șoimaru, în noaptea asta.

— Să-i țineți de urât? se miră popa. Bată-vă să vă bată de mânăși! La una ca asta nu m-am gândit până acum. Da' apoi, morților nu le e urât aici, căci sunt laolaltă, se cunosc între ei și se înțeleg la toate vorbe. Dar tot faptă creștinească se cheamă priveghiul vostru.

După ce ne luăm adio de la Șoimaru, o întindem voinicește la drum. Până la oraș, avem cale lungă de bătut. Drumul ne încălzește și într-un ceas suntem la bariera orașului. O mireasmă de pâine caldă ne îmbie nările. Ne repezim în brutărie și plecăm mai departe, fiecare la subsuoară cu câte o pâine abia scoasă din cuptor, din care mușcă lacom.

Când mai târziu ne întâlnim în clasă și ne prinde vâlmășagul vieții de toate zilele, aventura de astă-noapte ni se pare o povestire stranie și neverosimilă.

Vești din lumea cealaltă

Când mă duc la Centrală, găsesc pe biroul meu o scrisoare. O pun în mână, scrisul mi se pare cunoscut, dar nu ghicesc de la cine ar putea să fie. Când defac plicul, tresar înspăimântat: un răvaș de la Șoimaru. Vezi, n-a plecat, în lunga lui călătorie, fără să-mi lase nici un cuvânt.

Mult iubite prietene,

Când veți primi aceste rânduri, așternute în pripă, eu nu voi mai fi pe lume. Vă spuneam, dacă vă amintiți, ce frică mi-era de atâta fericire, și chiar așa s-a întâmplat. De pe culmea cea mai înaltă am lunecat într-o prăpastie fără fund, îmbrâncit de „fapta” ei, căreia nu îndrăznesc să-i dau un nume. Din clipa aceea, cerul a căzut pe mine și m-a zdrobit, făcându-mă una cu pământul.

N-am găsit în ființa mea nicio fărâmə de putere, ca să dau jos de pe soclu idolul căruia mă închinam. Iată de ce, vă implor, bunul meu prieten, răzbunați-mă dumneavoastră, pedepsiți-o pe femeia aceasta precum merită. Știu că mă iubiți mult (și eu eram iubit tot așa) și de aceea cutez să vă rog, cu limbă de moarte, să vedeți de mai sus. Și, vă mai rog, nu spuneți nimănui ce a fost, chiar distrugeți scrisoarea de față. Nici mama nu trebuie să știe nimic. Prea ar suferi mult și vreau s-o cruț, deși pierderea mea va fi pentru ea o lovitură atât de grea! Dar ce să fac, ce să fac?...

Rămâneți cu bine, scumpul meu prieten. Vă urez izbândă în noua expediție care era odată și a mea. Și nu mă uitați de tot. Aluceți-vă aminte de acela care a fost nefericitul dumneavoastră,

Cătălin Șoimaru

Da, ai dreptate, Șoimaru, trebuie să ardem scrisoarea. Pentru că totuna, fiindcă acum o știu pe dinafară, cuvânt cu cuvânt: că eu sunt de o sută de ori. Dormi, suflet zbuciumat! Te voi răzbuna, așa cum numai eu știu să răzbun o viață furată. Ce păcat că tu nu poți gusta niciun pic din mierea răzbunării.

Și parcă tot mai mult mi-ar fi plăcut s-o ierți. N-ai putut nici tu să faci o bună seamă. Prea te-a durut trădarea... Și apoi, ura e întotdeauna mai puternică decât iubirea.

Într-amurg, când mă întorc la Leagăn, mă întâmpină Rocoș cu un plic în mână.

— Ai o scrisoare...

Mi-arunc ochii pe adresă. Recunosc numaidecât scrisul lui Șoimaru... Cum, ce-i asta? Încă un răvaș? O fi uitat să-mi comunice ceva și... Desfac plicul, gătit de emoție. Doar câteva rânduri așternute nervos, la repezeală. Nici titlu, nici semnătură... Și aici, în plic, ce-o mai fi? Un cartonaș de-o șchioapă – o fotografie de amator... Chiar ea – directoarea, firește –, prinsă în obiectiv un dezastru, pe stradă. Da, mi-aduc aminte. Șoimaru mi-a vorbit de poza asta... Dar de ce mi-a trimis-o? Și ce mai vrea să-mi comunice?

N-am știut ce-ți scriu, am fost nebun, nebun de legat. Să nu te răzbuni pe ea, nu, nu, niciodată, să nu-i faci niciun rău! Ai muri de durere a doua oară, mai deznădăjduit ca prima dată. Te rog, însă, du-te la ea și spune-i cât am iubit-o... arată-i fotografia alăturată, pe care am sărutat-o de mii și mii de ori, ca să te creadă.

Și, după ce-i declari dragostea pe care niciodată n-aș fi îndrăznit să i-o dau în vileag, vino la mormântul meu, să-mi șoptești ce ți-a spus. Eu am să te aud... Te rog din suflet, fă asta pentru mine, te rog! te rog! te rog!

Ah! știam, dragul meu Șoimaru, că ești un suflet ales... Ai avut o clipă de rătăcire, când ființa ta devastată de uragan a căzut praf de urii. Doar o singură clipă. Așa voi face... precum mă rogi cu limba de moarte... Voi găsi o împrejurare prielnică și voi fi ambasadorul simțirii tale... Da, da, Șoimaru, cât de curând...

O misiune îndeplinită

Viața curge mai departe, liniștită ca un fluviu molcom pe care nu-l tulbură nimic, iar golul lăsat de Șoimaru nici nu se cunoaște, căci apa îl umple numaidecât. Pe scaunul ocupat de el la masa din sufragerie stă acum altcineva, și parcă e așa de când lumea.

Îmi vine în minte o frază amară din Omar-Khayyam:

*Ma naissance n'apportera pas le moindre profit à l'univers.
Ma mort ne diminuera ni son immensité, ni sa splendeur. Per-
sonne n'a jamais pu m'expliquer pourquoi je suis venu, pour-
quoi je partirai.*¹⁷

Astăzi ne pomenim cu mama lui Șoimaru. A venit să ia lu-
turile băiatului. Trimite după mine, vrea să-mi vorbească. E în
cancelarie, cu directoarea.

— Uite, domnule Dima, îmi spune, sunt aici opt volume din
Mica enciclopedie, ale lui Cătălin. Ți le dăruiesc, ca amintire din
partea lui. Știu cât de mult țiinea la dumneata.

Îi mulțumesc, mișcat, pentru gestul ei.

— Mi-a spus părintele Dumitru, continuă doamna Șoimaru,
ca ați vegheat toată noaptea la mormântul lui Cătălin. Nu poți să-ți
închipui cât m-a zguduit această faptă, care dovedește din partea
colegilor săi atâta simțire și devotament.

Lucreția Borgia, de asemenea, e surprinsă de gestul nostru.

— Cum, ați stat toată noaptea în cimitir? mă întreabă ea.

— Da, lângă mormântul lui, i-am ținut de urât. Mi-a spus
odată că-i e groază, gândindu-se ce cumplită trebuie să fie cea
dintr-o noapte a unui mort în cimitirul plin de necunoscuți...

— Iată un lucru la care nu m-am gândit niciodată... Mă ulu-
iești mereu, Dima, cu faptele dumitale! exclamă directoarea, pri-
vindu-mă ciudat, ca pe o arătare din altă lume.

Nu prea înțeleg de ce o „uluiesc“ atâta, pentru că faptele mele
nu ies din normal. Mă folosesc de câteva clipe când rămânem sin-
guri, ca să-i solicit o convorbire între patru ochi:

— Între patru ochi? se miră din nou directoarea. Acum nu
poți să-mi spui despre ce este vorba?...

— Nu... Am nevoie de cel puțin o jumătate de oră...

— Atunci trebuie să fie ceva important...

— Foarte important!

¹⁷ Nașterea mea n-a adus nici cel mai mic câștig universului. Moartea mea
nu va micșora nici imensitatea, nici splendoarea. Nimeni n-a putut vreodată
mi explica de ce am venit, de ce voi pleca.

— M-ai făcut tare curioasă... Bine, Dima, îmi fac timp liber după ce pleacă doamna Șoimaru și te chem...

Abia a plecat mama lui Șoimaru, că directoarea trimite după mine. Fierbe de curiozitate și vrea cât mai degrabă să afle ce am să spun. Stă în cancelarie, pe fotoliul soțului ei, ca o împărăteasa pe tron: e strălucitoare, degajă o maiestate care o prinde de minune... Și frumoasă, frumoasă!... Abia acum, privind-o mai cu luare-aminte, bag de seamă cât de mult seamănă cu Lucile, fermecătoarea soție a lui Camille Desmoulins, pe care o îndrăgisem cu câțiva ani înainte, pe când studiam Revoluția Franceză și-i purtam portretul, ca pe acela al Alinei Barbu.

După ce m-așez pe scaun, dinaintea ei, o întreb grijuliu:

— Nu ne deranjează nimeni? Nici domnul director?

— Soțul meu nu-i acasă. Suntem singuri, așa cum ai dorit. Acum spune despre ce-i vorba!

— Iertați-mă, trebuie să vă destăinui ceva îngrozitor. Aș fi vrut să vă cruț, dar nu se poate... Sunt *obligat* s-o fac, înțelegeți, n-am încotro...

La auzul acestei fraze de început – pregătită, de altfel, cuvânt cu cuvânt – fința directoarei tresare toată:

— Doamne, ce este?... Mă sperii!

— Aflați că Șoimaru s-a sinucis din pricina dumneavoastră...

Lovitura se dovedește atât de grea și neprevăzută, încât nu îl înțelege dintr-odată mărimea. Și cea dintâi reacție a ei este să se apere, chiar dacă n-are la îndemână arme:

— Nu se poate... Cum din cauza mea? Asta-i prostie! De ce? Ce i-am făcut?

Și încet, rar, cu o cruzime savantă de călău (parcă aș fi intrat în pielea lui Sanson¹⁸), îi dezvăluie dragostea nefericitului adolescent pentru ea.

Da, a iubit-o din clipa când ochii lui mari și frumoși au oglindit imaginea ei, care i-a răscolit făptura, ca o licoare vrăjită. De atunci nu s-a mai smuls din vraja ei, și poate că nici n-a încercat. Mai bine de un an, a trăit zi de zi în acest farmec, pe cât de dulce, pe atât de otrăvitor, legănându-se între nădejde și disperare.

¹⁸ Călău în timpul Revoluției Franceze.

În nevoia de a vă avea mereu lângă el, a încercat să vă fure o fotografie, dar n-a reușit. Atunci, v-a fotografiat cu aparatul lui, fără să prindeți de veste.

Spunând acestea, scot poza găsită în plic și i-o întind. Ea o privește lung, atât de lung, că, pare-se, nici n-o vede. Clatină ușor din cap:

Da, da, eu sunt... N-am știut nimic de fotografia asta...

Și, cu toate astea, a fost acoperită de milioane de sărutări.

Bietul băiat!... Cine s-ar fi gândit la una ca asta?... Pun, în-
ta, problema și altfel. Chiar dacă mi-ar fi spus... ce puteam să fac?
Ar fi fost o nebunie să-l încurajez, când eu sunt aproape de o vârstă
cu mama lui. Nu, nu mă simt deloc vinovată de pasiunea pe care
l-am născut-o, se întâmplă destul de des ca un adolescent să
iubească o femeie, dar de aici până la sinucidere e un drum lung.
Nu cred că Șoimaru și-a curmat zilele din această pricină...

Ba da...

Ți-a destăinuit acest lucru în ajun?

Nu...

Atunci e limpede. Trebuie să fi intervenit o mare deziluzie,
ca să recurgă la un asemenea act funest, în sfârșit, ceva foarte
puternic care să-i frângă echilibrul.

Din nefericire acest *ceva* s-a întâmplat.

Ce anume?

Li povestesc scena din grădină, când eu și Șoimaru am sur-
prins-o sărutându-se dinapoia gardului cu procurorul. Mi-e atât
de penibilă această relatare, încât asud tot, nu găsesc fraze potri-
vite și mă poticnesc întruna. Orice s-ar spune, ea e directoare și eu,
elev, și din acest raport nu putem ieși niciunul, nici altul.

A! țipă ea, rănită, și ascultă rechizitoriul cu fața ascunsă în
mâini, gemând pe ruinele mândriei. E atât de zdrobită, că nu mai
poate îngăima un cuvânt.

Împărăteasa dinaintea mea și-a pierdut strălucirea, maiesta-
tea, frumusețea. A ajuns o biată epavă.

Continui implacabil:

Vedeți, Șoimaru *accepta* ca zeița visului său de iubire să fie
casatorită cu domnul profesor Pleșea, dar n-a putut îndura să aveți

pe *altcineva*. Îmi vine greu să spun „amant”. Asta e marea deziluzie, care i-a rupt sufletul în două...

Directoarea e atât de tulburată, încât nu sunt sigur dacă a auzit ce i-am spus. Mă întreabă brusc, ieșind din temă:

— Mai știe cineva de asta?

— Adică de ce? mă prefac că nu înțeleg.

— De ceea ce mi-ai pomenit, spune ea, ferindu-se a-i da faptelor un nume.

Singur profesorul Iliuță știe tot ce s-a întâmplat. Dar pot să-i spun adevărul? Nu i-aș da încă o lovitură de moarte? Tot mai bună mi se pare minciuna.

— Mă jigniți, doamnă! Îmi dau foarte bine seama de gravitatea acestei fapte.

Soarta ei o preocupă într-atât, încât uită să-mi ceară scuze, ba, dimpotrivă, vrea chiar să-și asigure viitorul:

— Dima, jură, dă-mi cuvântul de onoare că și de-acum înainte nu vei spune nimănui nimic, nici chiar părinților! Altfel, înnucesc, nu știu ce se va alege de mine.

— Ei, bine, doamnă, vă dau cuvântul de onoare.

Răsufală ușurată, parcă i-aș fi înlăturat un munte de pe piept, îmi ia mâna, o strânge ușor, zâmbind crispat, cu altă față decât a ei, în semn de mulțumire. Mi-e milă, îmi face rău s-o privesc. E bolnavă de-a binelea, suferința i-a devastat fața, aproape că nu mai poate vorbi.

— Sunt zdrobită, complet zdrobită... Mai bine nu-mi spuneai nimic. Singura mea scuză e că habar n-aveam de sentimentele... bucură-te tului băiat. Și dacă ai ști cât îmi era de drag!

Plânge încet, potolit.

Observ câteva boabe strălucitoare de lacrimi cum i se scung pe valea obrazilor.

— Vă rog, vă rog, nu plângeți, doamnă! Mă simt foarte stîngherit în fața dumneavoastră.

— Adevărat, e degeaba... Nu se mai poate îndrepta nimic... Dar nu mă pot stăpâni...

Plânge mai departe. Mă ridic, cu gândul de a curma penibilă scenă.

- Doamnă, mi-am îndeplinit misiunea pe care am avut-o.
Vă rog să-mi dați voie să plec.

Ea își șterge în pripă lacrimile.

- Asta a fost tot?

- Da. Șoimaru a vrut ca dumneavoastră să știți cât v-a iubit
de mult...

- Ce-i mai folosea asta?

- Nici eu nu știu. Credea că, poate, în acest fel, dragostea lui
nu se va pierde...

- Mi se pare atât de ciudat...

- Ca să vă convingeți că nu adaug nimic de la mine, vă citesc
un pasaj din scrisoarea pe care am primit-o:

- Da, citește-mi...

Scot hârtia din buzunar și dau glas mesajului:

*...Spune-i cât am iubit-o, arată-i fotografia alăturată pe care
am sărutat-o de mii și mii de ori, ca să te creadă. Și, după ce-i
declari dragostea pe care niciodată n-aș fi îndrăznit să i-o dau
în vileag, vino la mormântul meu să-mi șoptești ce ți-a spus. Eu
am să te aud...*

Nu-i vine a crede. Lucile n-a fost obișnuită cu sentimente atât
de eterice, atât de supraomenești... Citește ea însăși slova postumă...

Înădevărat... Nu există nicio îndoială. Spre mirarea mea, ochii ei
sunt umplu iarăși de lacrimi. Nu m-așteptam să fie atât de simțitoare.

Am judecat-o greșit.

Și te duci acolo, la mormânt? mă întreabă după o tăcere.

Da... Într-una din zilele astea... cât de curând... Ce să-i spun?
Imi dați un răspuns?

Ea încuviințează din cap, se ridică și, apropiindu-se de mine,
mă sarută pe obraz. E o sărutare rece, de gheață, care mă înfioară.

- Acesta-i răspunsul meu...

Înfrângerea lui Attila

Istoria ne place – în general –, dar pe dascălul care o predă nu-l putem înghiți. Și nu știu cum se face, că antipatia pentru om se revarsă și asupra materiei de studiu, care n-are nicio vină. Domnul Niculescu a venit de la Turnu-Severin cu poreclă cu tot. Acolo l-au botezat Attila, noi îi spunem la fel. Și pe bună dreptate. De cum se uită la tine – să dai, să fugi. Răutatea a strâns-o toată în ochii lui bulbucăți, ca de broască. Oricine simte un dușman în el, de care trebuie să se ferească, deși nu i-a făcut nimic, niciun rău. E de statură potrivită, cam revărsat pe schelet, din cauza grăsimii. Zilnic se rade proaspăt și are părul lins, cu cărare pe mijlocul capului. Dar, preocuparea-i de căpetenie e îmbrăcămintea... În fiecare zi își schimbă costumele. Și poartă haine elegante, din stofă scumpă, englezească. Nu-i lipsește nici monoclul în ochiul stâng, prins cu șnur, care impresionează mai mult decât eleganța-i vestimentară.

În recreația dinaintea orei de istorie, nimeni nu mai părăsește clasa. Toți băieții răsfoiesc înfrigurați în bănci foile manualului, întărind în memorie părțile care s-au întipărit mai slab.

— Ssst! Vine! anunță de regulă Țiganu.

Și deodată un murmur surd face să freamăte clasa. Attila apare pe ușa larg deschisă, bătos, ca un general la paradă, cu catalogul trupei la subsuoară. Noi toți ne ridicăm în picioare, parcă am fi niște arcuri declanșate în aceeași clipă. Ne face un semn cu mâna, și clasa se așază mecanic în bănci. Lecția începe.

Nu știu, nu-mi dau seama de ce Attila ne inspiră atâta frică. Ce spun *frică*? Groază! De ce în ora lui se aude musca bâzâind, iar Magotu nu-ndrăznește să miorlăie ca pisica sau să latre precum câinele, cum face la alți profesori?

Uneori se întâmplă ca Attila, bine dispus, să spună câte un cuvânt de duh. Mai toți băieții izbucnesc în râs, deși nimeni nu gustă gluma. E un râs silit, înghețat, numai pentru a-i face pe plac, râsul lașității.

După sinuciderea lui Șoimaru, Attila a devenit foarte nervos. Se vede că a primit multe bobârnace de la judecătorul de instrucție și

chiar din partea lui Michiduță, și din cauza asta nimeni nu-i mai lăsa în voie.

De aceea, ori de câte ori avem istorie, mi se pare că toată clasa zăde pe un butoi cu pulbere și se pregătește, dintr-o clipă în alta, să sară în aer. Nervii îmi sunt întinși, gata să plesnească, și toată făptura mi se încordează, ca și cum ar sta să se apere împotriva unei primejdii care plutește în văzduh, și uneori chiar mi se apucă un tremur ciudat. În clipele astea, cred că m-aș putea război cu o sută de oameni și pe toți i-aș culca la pământ.

Numai profesorul nostru de istorie, înțepenit comod pe scaunul catedrei, nu presimte nimic. Surâde ca de obicei sieși și răstăruște catalogul, cu mișcările lui mecanice, pe care i le cunoaștem atât de bine, în căutarea victimei.

Ard de nerăbdare să văd cine va fi astăzi *condamnat* să iasă la bășică, căci Attila nu examinează decât un singur elev.

— Să poștească... mormăie el, întorcând o foaie de la coadă (și în clipa aceea toți cei cu S răsuffă...), să poștească, repetă el, deslătuindu-se și mai întorcând o filă (toți R oftează ușurați), să poștească... și mai trece alte două-trei file, ca să se întoarcă apoi brusca și să strige: Stănescu Barbu!

Basu! Pe el au căzut sorții! Namila de Basu iese anevoie din banca prea mică pentru măsura lui.

Attila observă mișcarea și aruncă numaidecât o ironie:

— Ia vezi, n-a mai rămas nimic în bancă?

Clasa râde înghețat, dar Basu nu pricepe „subtila” ironie a profesorului și se întoarce din drum. Când ajunge în dreptul băncii, își dă seama că e vorba de o zeflemea, mai ales că-i vede pe băieți râzând, și, făcând calea întoarsă, se postează lângă tablă, în poziție de drepti.

Trec câteva minute lungi, nesfârșite, în care timp Attila privește un punct imaterial în spațiu, deasupra capetelor noastre, și-și netezește, când cu stânga, când cu dreapta, părul lins, cu alee pe mijloc, iar când îi rămâne în mână vreun fir, suflă scuturând degetele, lăsa să-și miște însă privirile.

După ce termină cu netezitul frizurii, i se adresează lui Basu:

- Ce lecție avem azi?

— Mircea cel Bătrân.

— Dă-i drumul!

După această poftire, prea puțin pedagogică, Basu începe să debiteze povestirea voievodului Mircea, cu o siguranță și o cunoaștere a faptelor care mă uimesc.

Hm! Basu a tocit strașnic și îmi pare bine de asta. Își da seama că trebuie să se pună cu burta pe carte, ca un arpetist care respectă.

Dar a ști lecția ca pe apă nu este totul față de capriciile lui Artila. Câteodată vrea să *nu știi*, așa are el poftă, și atunci cine îndrăznește să-i strice cheful? De altfel, pentru un profesor, nu e cel mai greu lucru să te faci să nu știi, fiindcă el întreabă, și omul întreabă are un nemărginit avantaj asupra celui care trebuie să răspundă.

— Cum o chema pe mama lui Mircea cel Bătrân? Începe Artila seria întrebărilor menite să-l înfunde pe Basu.

— Doamna Calinichia.

— Dar pe soția voievodului?

— Mara.

Basu se ține bine. Bravo, Basule! Nu te da bătut! Toți îl încurajăm cu privirile...

— Ce daruri i-a trimis regele Vladislav?

Basu zgâiește ochii la profesor. Ce daruri or fi acelea? Halbul n-are.

— Ăăă!

Pe fața lui Artila răsare o lumină de mulțumire:

— Să trecem la altă chestiune. Cum se numea trimisul care a adus aceste daruri voievodului muntean?

Basu cată lung în ochii călăului, se uită la tavan, în podele, dar tot nu-și aduce aminte cum îl chema pe bătrânul sol.

— Să trecem la a treia chestiune: ce era scris pe sabia dăruită lui Mircea?

Basu, năuc, parcă l-ar fi lovit cu o măciucă drept în moalele capului, zgâiește din nou ochii asupra profesorului.

— Asta nu-i în carte, găfâie el într-o opintire.

— Cuuum? Ce-ai spus? face Artila cu fața încruntată.

Întrebările puse de dumneavoastră nu sunt în manual, răspunde Basu.

Daaa? Și eu, în acest caz, îți pun chestiuni în afară de manual?

Basu preferă să tacă la această insinuare destul de vădită. Attila ridică de pe scaun (semn de furtună) și urlă groaznic:

Răspunde!

Întreaga sală freamătă, cuprinsă de spaimă. Basu, pierdut, abia începe să îngaiască:

Nu sunt în manual...

Attila apucă atunci bastonul rezemat de scaun, coboară de pe scaun și se apropie calm, cu pași rari și măsurăți, de victimă.

„Îl bate pe Basu! Dumnezeu, îl bate pe Basu!” gândesc eu, îngrozit. Ce-o să iasă de aici? Se va lăsa Basu cotoșit în fața clasei întregi sau...?

În timpul acesta, Attila ajunge la trei pași de tablă.

Întinde palma, poruncește el scurt elevului, ridicând bastonul.

Basu îi aruncă o privire înghețată, care este și de îndurare, dar și de înfruntare.

Întinde palma, n-auzi?

Basu ridică mâna ca hipnotizat și o lovitură grea pornește, trecând aerul.

U-u-uu! geme Basu, trăgându-și mâna la gură și suflând în gură.

Cum se poate? Cum se poate? Îmi spun uluit. Basu se lasă să cadă, fără nicio împotrivire? Și mai cu seamă pe nedrept? Dar ce mai e el, ci doar jalnica lui umbră.

Clasa, sugrumată de spectacolul care se desfășoară, aproape că nu mai răsuflă.

Întinde-o și pe cealaltă, țipă Attila, dezlănțuit.

Basu întinde și mâna stângă, apoi din nou mâna dreaptă, și iarăși țipă. Și de fiecare dată urlă și bălăbănește mâinile ciomăgite.

Nu mai pot răbda! Monstrul acesta, pe care nu știu ce întâmplare nenorocită l-a sortit să ne predea istoria patriei, tot nu s-a dat la o parte, deși l-a muștruluit tatăl lui Copoiu și a fost târât la închisoare de tatăl lui Șoimar. Acum îl bate pe Basu și mâine o să

vină rândul altora. Trebuie să-l pun la punct numaidecât, chiar dacă
 că am sări cu toții în văzduh. Sunt șeful suprem al A.R.P.E.T. și nu
 pot îngădui ca un membru din asociație să fie atins măcar cu
 un deget. E în joc onoarea noastră!

Zvănesc în picioare și strig de răsună clasa:

— E nedemn ceea ce faceți, domnule profesor!

Attila se oprește ca trăsnet, apoi, întorcându-se spre mine, zice:

— Ce-ai spus?

Repet rar și răspicat, săgetându-l cu privirile:

— Am spus că-i nedemn ceea ce faceți. Bătaia este interzisă în
 regulamentul școlar. Aveți destule mijloace să ne pedepsiți și nu
 îngăduim să ne bateți ca pe animale.

Zeci de ochi mă înconjoară din toate părțile, aureolându-mă
 cu un mănunchi de raze calde și binefăcătoare.

— A-ha! Va să zică, rebeliune! strigă Attila. Ia poftim încercă
 ce, bestie! Te învăț eu minte să te mai revolți.

În clipa aceea, iau capacul defect de la pupitrul lui Esculap și
 izbesc cu putere în bancă. Zgomotul stârnit este infernal.

— Nu permit să mă insultați... nici pe mine... nici pe alții. Nu
 nimeni.

— Ieși afară, măgarule! urlă Attila scos din minți și se îndreaptă
 spre mine, cu bastonul ridicat. Dar Basu, căruia îi scânteie în
 ciudat ochii, îi smulge arma din mână.

— Dă bastonul, canalie!

Și profesorul se repede la elev, să i-l ia înapoi.

— Vreți baston? rânjește Basu cu ochii bulbucați cât două
 cepe. Poftim baston! Și-l rupe cu mâinile în trei bucăți, ca pe o
 jimblă proaspătă.

Attila încremenește pe loc, cu gura căscată. L-o fi îngrozit pu-
 terea herculeană a lui Basu?

În clipa aceea, Magotu strigă din fundul clasei:

— Afară cu Attila!

— Afară! Afară! Huo! Huo! izbucnește cu o singură voce în
 treaga clasă.

Profesorul, intimidat, se precipită spre catedră, probabil să
 salveze catalogul. În momentul în care pune piciorul pe estradă,

„Calmară zboară pe lângă el și se sparge de perete, împrășcându-l cu cerneală pe față și pe haine. Deși înfățișarea dascălului de totdeauna e de-a dreptul caraghioasă, totuși nimeni nu râde.

Attila se sperie și cată, instinctiv, un refugiu spre ușă. Dar Tarzian îl ghicește gândul și barează ușa împreună cu Țiganu, Domisol și Ploșniță.

Huo! Huo! urlă băieții, scoși din minți, și se urcă, amenințându-i, pe bănci. Fiecare ține în mână o carte, un penar sau un fluozdan și sunt gata să-l atace.

Fraților, le strig, încercând cu multă greutate să mă fac auzit, să ne purtăm demn, să-i dăm o lecție de demnitate. Nimeni nu trebuie să se atingă de dânsul. Suntem prea mândri ca să ne punem mintea cu el...

Din toate părțile răsună voci potrivnice:

Nu merită iertare!

Să-și ia pedeapsa!

Să-l punem la stâlpul infamiei!

Huo! Huideo! Huo!

Strig din răspuțeri, ca să domin situația:

Arpetiști, repet, nimeni nu se atinge de el. Apoi îi spun lui Domisol: Ajută-mă să-l apărăm!

Bine, sire, mormăie Basu, călcându-și pe inimă. Și se adresează colegilor, ca un părinte: Băieți, liniștiți-vă... fiți cuminți... Potoliți-vă, nu vă pierdeți capul. I-ajunge și atât. O să plece învârmându-se și-l pierdem de mușteriu.

În vremea asta, Attila încremenise pleoștit și zgribulit ca un câine de pripas, lângă catedră, fără să scoată o vorbă...

Deodată, ușa clasei se deschide larg, la perete, și se ivește Damigeană, care avea oră cu a V-a, în clasa alăturată.

Ce este aici? Ce-i larma asta?

Tâlharii vor să mă asasineze! strigă Attila, prinzând glas.

Nu-i adevărat, tată, sare Păleață. (Mă miră intervenția lui Păleață. Până și el îmi ține partea în această împrejurare grea.)

Minte! Minte! se aud glasuri din toate colțurile.

Tăcere! poruncește Damigeană cu vocea sonoră. Colega, Domisol, poștește în cancelarie!

Attila pornește șovăind, zgâind ochii în toate părțile, să nu l atace cineva, deși acum nu mai avea motiv să se teamă de vreo agi siune din partea noastră, cât timp Damigeană este de față. Îl acoperă însă urletul de ură și de dispreț, ieșit din câteva zeci de piepturi.

Damigeană încearcă să facă liniște, dar vocea lui nu se mai aude. Nu-i vedem decât mișcările buzelor, lipsite de glas, ca la un nematograf.

Tocmai atunci se ivește domnul profesor Iliuță, înconjurat de un grup de elevi. Își face loc anevoie printre ei și intră în clasă. Glasurile amuțesc ca prin farmec. Damigeană îi lasă lui grija clasei și pleacă să-și continue lecția întreruptă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Iliuță după ce se face liniște deplină. Vorbește dumneata, Dima.

— Domnule profesor, s-au petrecut lucruri destul de triste: domnul profesor Niculescu ne tratează cu dispreț întru nimic justificat, socotindu-ne, probabil, animale...

— Cum se poate?

— Cu toate astea, se poate. Ne bate fără nicio rușine. Astăzi, când există chiar pentru animale o societate care le protejează, noi trebuie să suferim pedepse corporale. Și, ca să ajungă aici, dănsul ne pune tot felul de întrebări chițibușare.

— Dima, te rog să fii serios!

— Sunt foarte serios, domnule profesor. Dumneavoastră aveți specialitatea română, principal, și istoria, secundar, nu-i așa?

— Da... Dar nu văd ce legătură are cu împrejurarea asta?

— Vă explic numaidecât. Adineauri l-a scos pe colegul Stănescu cu Barbu. Aveam lecție despre Mircea cel Bătrân. După ce Stănescu a istorisit toate faptele domniei lui Mircea, domnul profesor l-a întrebat ce daruri i-a trimis regele Vladislav lui Mircea. El n-a știut.

— I-a trimis o rochie pentru logodnică și o sabie încrustată cu pietre scumpe. Dar aceasta este o chestiune de amănunt...

— Dacă este o chestiune de amănunt, apoi ce veți spune de întrebarea care a urmat, adică ce era scris pe sabie.

— Sabia nu purta nicio inscripție. Și chiar dacă ar fi purtat, istoria nu pomenește de așa ceva.

— Sunteți sigur, domnule profesor?

— Absolut sigur.

— Atunci, domnul profesor a născocit această întrebare înadins ca să-l încurce pe elevul Stănescu. Vedeți, prin urmare, ce metode folosește?

— Dima, te rog mult, ține seama de situația în care mă pui și evită aprecierile asupra colegului meu. Povestește-mi numai faptele, fără niciun comentariu. Lasă-mă pe mine să trag concluziile.

— Mă iertați, domnule profesor... Dar sunt atât de enervat, de surescitat, încât... Aveți dreptate, numai fapte.

Îi povestesc tot ce-a mai urmat: cum a fost bătut Basu, intervenția mea și declanșarea... micii noastre revolte.

— Ați făcut rău ceea ce ați făcut! Dacă vă simțeați nedreptățiți, trebuia să reclamați direcțiunii.

— N-a reclamat colegul Balaci că a fost bătut? S-a luat vreo măruntă? Dimpotrivă, elevul a fost nevoit să se retragă de la școală, din cauză că...

— În orice caz, nu e admisibil să vă faceți singuri dreptate.

— Nu ne facem singuri... Dar l-am împiedicat să ne bată, pentru că acest fapt este interzis de regulamentul școlar. Dar nu bătaia a fost adevărata pricină. Dacă dumneavoastră ne-ați bate, noi n-am avut nici cărc. De ce? Pentru că ne sunteți drag, vă stimăm, am putea spune chiar că vă iubim. Dar pe domnul profesor Niculescu nu l putem suferi... îi spunem Artila, după cum ați aflat și dumneavoastră, și-l urâm. N-a fost în stare să ne câștige sufletele și nu va putea niciodată, fiindcă n-are ce să ne dăruiască. Sufletul lui e luat ca iasca, și omul acesta nu înțeleg de ce a ales cariera de dascăl, potrivit doar pentru suflete generoase. Asta-i tot...

— Dima, Dima, ce spui dumneata se potrivește numai în școlile ideale, cu profesori și cu elevi ideali. Dumneata ne ceri nouă, profesorilor, să fim fără cusur, dar voi, elevii, sunteți tot așa? Chiar dumneata, care ești foarte inteligent, trebuie să recunoști că faci multe pocinoage.

— Eu nu sunt matur... se întâmplă adesea să greșesc... dar n-o fac niciodată cu intenție.

— Firește, ai scuza tinereții și a lipsei de experiență. Dar să vedem, ce-i de făcut? Fapta voastră are aspectul unei revolte.

— Iertați-mă, domnule profesor, revolta presupune ceva oprimat, o uneltire în taină – ceea ce n-a fost cazul. Nemulțumirea noastră a izbucnit spontan, stârnită de domnul profesor Niculescu.

— Revolta, băieți, este surparea prestigiului autorității și înlocuirea ei cu altă forță neautorizată.

— Domnule profesor, nu știm ce este ceea ce-am comis, însă știm ce vrem: îndepărtarea acestui domn profesor. Altfel, nu mai călcăm în clasă la ora lui.

Domnul Iliuță mă privește ca și când i-aș fi turnat în cap o găleată cu apă clocotită.

— În aceste condiții, nu mai putem sta de vorbă. Regret că am făcut-o și până acum.

Sincer îndurerat, caut să-l rețin:

— Domnule profesor, nu vă supărați: iertați-mă dacă v-am jignit cu ceva. Vă rog să mă credeți că n-am făcut-o înadins. Ne-a părut atât de bine, dacă ați fi dumneavoastră directorul liceului. Ne-ați înțelege, sunteți singurul care ne înțelegeți.

Dar Iliuță nu mai ascultă. Pleacă mâniaș foc și închide ușa după dânsul. Se lasă o tăcere grea, de parcă ar fi intrat un profesor, când, în realitate, a ieșit.

— Pe unde scoatem cămașa? mormăie Basu. Am făcut-o de ouă.

— Ei și? O să ne dea nițică vacanță, ca să ne mai refacem, ca ce Tarzan, nepăsător. Prea ne-am surmenat cu învățătura!

Nimeni nu răspunde, nici nu râde. Mă urc la catedră:

— Arpetiști, noi purcedem din strămoși care habar n-aveau de frica. Nici nouă nu trebuie să ne fie frică. Nimeni nu va îndrăzni să se atingă de un fir de păr din capul vostru. Vă declar solemn că iau asupra-mi toată răspunderea. De altfel, din cauza mea s-a stârnit furtuna. Sunt mulțumit că brava noastră împotrivire n-a degenerat în acte de violență. În afară de chestia cu călimara și huiduielile, totul a fost demn. Bine, Magotule, cine dracu' te-a pus, măi omule, să zvârli cu călimara? Și tot tu ai început, fir-ai al dracului, cu huiduielile...

— Îmi pare rău că nu l-am nimerit!

— Magotescule, n-o lua razna! Nu trebuie să uităm că-i profesor, la urma urmei. Puteam să ajungem la același rezultat și cu

muşloace demne. Dar să lăsăm deoparte flecăreala. Să ne sfătuim cum să facem. Are să înceapă o anchetă, și fiecare dintre noi va fi de lucru. Să declarăm așa cum s-au întâmplat lucrurile, fără nicio teamă.

— Dacă ne întreabă cine a aruncat călimara, ce răspundem? Nu interesează Domisol.

— Iei pe nu știi în brațe, sare Magotu. Ce mai întrebi?

Clopoțelul sună de ieșire. Ne strângem cărțile într-o clipită și o zbughim de-a valma pe coridoarele liceului.

Mă mir: ce-o fi pățit de nu s-a arătat directorul Michiduță? O fi avut oră sau o fi fost undeva, prin oraș? În orice caz, e mai bine să s-a întâmplat așa.

Când ajung la poartă, mă întreabă Păleață:

— Ascultă, Dima, o s-o trag de limbă pe mama, că ei îi raportează orice Damigeană, și aflăm tot ce s-a discutat în cancelarie.

— Bravo, Păleață, dacă faci asta, vei binemerita de la patrie.

Ce-o fi având Păleață ăsta, de se arată atât de prietenos și de bunvoitor?

Când mă despart de el, hop! și Basu. Mergem împreună o bucată de drum:

— Bine, măi Basule, să te lași tu bătut de Attila? Tocmai tu? / Au, nu te mai recunosc.

— Sire, mai bine să schimbăm subiectul, mormăie el, lăsând ochii în jos.

— Nu te mai înțeleg deloc, parcă nu mai ești tu.

— Mama!... geme Basu, gata să plângă. Înțelegi tu? A ajuns o cerșetoare din cauza mea. Și-a vândut tot, ca să mă țină la școală. Și a ruinat sănătatea, spălând rufe prin casele oamenilor, ca să-mi dea ultimul ban, și eu, în loc să învăț carte pe brânci și să pun mâna pe o slujbă, m-am ținut tot timpul de drăcovenii. Dar, se vede degeaba, n-am noroc... Tot degeaba...

— Basule, nu-ți fie teamă... N-are să ți se întâmple nimic.

— Las' că știi eu ce m-așteaptă!

— Nu mă crezi? Îți dau cuvântul de onoare.

— Dacă pierd anul, să știi, Dima, că-l omor!

— Nu vorbi prostii!

— Îți spun foarte serios... Îl omor și mă omor. Știi atunci că am isprăvit cu amărăta asta de viață. Mă duc la Șoimaru...

— Basule, copilule, începi să mă sperii. Lasă-le focului de muni duri negre! Tu nu-ți dai seama ce-ar face mama ta? Ar putea să îndure o asemenea lovitură?

— Dima! strigă Basu, podidit de lacrimi. Scapă-mă de năpasta, numai tu poți să mă scapi! Ai un suflet de înger! Cum numai tu poți să arăți atâta prietenie unui ticălos ca mine?

Și, spunând acestea, Basu mă îmbrățișează în mijlocul străzii, fără să-i pese de trecătorii care ne privesc mirați.

Exilat de la Leagăn

Când ajung la Leagăn, se stârnește o larmă de nedescris. Băieții aflaseră, între timp, de răzmeriță și care mai de care îmi cere amănunte despre cele întâmplate.

— *Silentium*, arpetiști! Jos cu bolnava curiozitate, îi necăjește. În curând, voi publica memoriile: opt volume a 500 de pagini, în total 4 000 de pagini.

— Haide, nu-ți bate joc de noi!

N-am încotro: trebuie să istorisesc cum l-am pus pe Attila cu botul pe labe. Găliganu și Corcoduș mă ajută.

După prânz, pe când stau de vorbă în sala de meditație cu un grup de legăniști, vine Zaharie și mă anunță că sunt poftit la cancelarie.

— Te cheamă Pleașcă, să-ți faci morală. Ține-te bine!

— Las pe mine, arpetiști!

Îmi potrivesc cravata, netezesc părul și bat încet la ușă:

— Intră!

Domnul director șade pe fotoliul unde acum câteva zile stătea na preafrumoasa Lucile Desmoulins, pe care de-atunci n-am mai văzut-o. Se spune că e bolnavă de nervi și că va pleca la București, să se arate unui medic specialist.

— Uite de ce te-am chemat, Dima... începe cu obișnuita-i gravitate directorul Pleașcă. Mi s-a spus că la liceu a fost o conspirație organizată de dumneata împotriva profesorului Niculescu.

- Mă ierțați, domnule director, n-am auzit încă de așa ceva.

— Ați avut de gând să-l linșați pe colegul meu, și această faptă va fi aspru pedepsită de autoritatea școlară.

Am avut de gând să-l linșăm?

Da, așa ne-a declarat în cancelarie.

— De unde știe domnul profesor ce aveam noi de gând să facem? Și apoi, nicio lege nu ne poate pedepsi pentru gândurile care ne trec prin cap.

- Ești isteț, Dima, dar asta e oarecum în dezavantajul dumitale.

- De ce, domnule director?

- Pentru că te bizui prea mult pe deșteptăciune și faci lucruri neînțelese, care te pot costa... cariera.

Nu înțeleg să abdic de la imperativele conștiinței mele, pentru a-mi asigura o carieră. Prea m-aș înjosi, chiar față de mine însumi.

- Vezi, asta-i... Ești prea tânăr, în faza eroică a tinereții.

- Aici nu vă contrazic.

De aceea, ca mai bătrân și ca profesor, am datoria să-ți temperez avânturile și să-ți deschid ochii asupra realității. Află că profesorul Niculescu a cerut o anchetă și sunt sigur că acest caz va ajunge la urechile ministerului. Îți închipui deci ce te așteaptă, în special pe dumneata, care ai fost capul...

...conspirației.

Da, da, al conspirației... Vei fi eliminat din toate școlile statului.

Dacă în aceste școli mai există dascăli de speța domnului Niculescu, e foarte firesc să nu se mai găsească niciun loc pentru mine.

- Cred că m-am înșelat în privința dumitale. Ești un element rău, periculos, dizolvant, și regret că te-am primit aici. Prin faptele dumitale, arunci o nemeritată discreditare asupra institutului. Te rog să-l părăsești în cel mai scurt timp! Eu îmi iau grija să-i anunț pe părinții dumitale.

În acest moment se ivește în pragul ușii Lucile Desmoullins, în căușot de casă. Ascultase convorbirea din odaia de alături și venise

să intervină. Așadar, era cu adevărat bolnavă. Oare să fi fost remușcărilor atâta prăpăd?

— Nu! strigă ea cu glas sugrumat, ca o autentică eroină de tragedie.

— Dar, draga mea, se dezvinovățește Pleașcă, muind vocea, și învinuit de o crimă, de ceva foarte grav...

— Nu! Nu! repetă tot mai imperativ arătarea din prag.

Directorul cedează numaidecât, ca la comandă.

— Bine, dacă zici tu... Apoi, întorcându-se spre mine: Am terminat, poți pleca, Dima.

Firește, aș putea să plec, dar, iacă, nu plec:

— Domnule director, nu vreau să vă fac dificultăți. Mâine sau cel târziu poimăine mă voi muta de la institut.

— Ba ai să rămâi, Dima, insistă Lucile Desmoulins.

— Iertați-mă, doamnă directoare. În aceste condiții, nu pot să mai stau.

— Te rog, Dima, n-o enerva, intervine Pleașcă, aproape șoptit.

— Dumnevoastră ați provocat această discuție, eu n-am nici un vină.

— Atunci, fă cum crezi, Dima, zice directoarea și se retrage în odaia ei, închizând ușa.

De acord... Nu mă poate obliga nimeni să stau cu sila, în situația de tolerat, de vreme ce plătesc atât de gras pensiunea. Înainte de a pleca, îi cer directorului să mă învoiască toată după-amiază, ca să-mi caut o gazdă în oraș.

— Cred că nici n-o să ai nevoie de gazdă. Va trebui să pleci de dreptul acasă, la părinți.

Nu-mi pierd deloc cumpătul:

— Până atunci, nu-i așa, tot va trebui să locuiesc undeva.

— Bine, ești liber după-amiază.

Îmi scrie un bilet de învoire, numai așa, de formă, pentru că, de fapt, nici n-am cui să-i l arăt: portar nu există, iar Rocoș, pedagogul, nici vorbă să se împotrivescă.

Când mă întorc în sala de meditație, toți legăniștii fac roată în jurul meu.

— De ce te-a chemat Pleașcă? mă întrebă Găliganu.

Bravi arpetiști, s-a împlinit sorocul: plec din Leagăn. Și le istorisesc toată întâmplarea.

Ei se arată sincer consternați.

— Cum o să rămânem fără tine? Leagănul ne va părea pustiu, parasit, un adevărat cavou...

— Lăsați „cavoul“, arpetiști, că vă obișnuiți domniile voastre... Anul trecut cum ați stat fără mine? Și apoi, o să ne vedem destul de des, că doar n-am dat ortul popii.

Chibzuiesc să mă duc mai întâi la Dona Bianca, s-o întreb dacă nu știe vreo gazdă și, până voi găsi una, am să stau la dânsa.

Pe drum, în dreptul Teatrului Național, mă întâlnesc față în față cu Lidia. Aproape că n-o recunosc: e îmbrăcată într-un paradesiu de culoarea aramei, care o prinde de minune, iar pe cap poartă o pălărieuță cât podul palmei, încât tare mă mir cum se ține agățată de părul ei cu reflexe roșcate. Pantofii sunt de culoare roșie, cu cataramă la spate și cu talpa de crep, de trei ori mai groasă decât trebuie. Oricum, fata știe să se îmbrace și orice pune pe ea o prinde, fiindcă, afurisita, are un trup zvelt și mlădios și nu-i pasă de părerea altora.

Lume nouă! exclamă când mă zărește. Ce faci, de nu te mai vedeți, trogloditul?

— Ce să fac, Dulcinee? Învăț carte pe brânci...

— Și ăsta-i un motiv ca să nu mai dai niciun semn?

— Ai dreptate, frumoasă Ligia: Vinicius al tău e un ticălos fără pereche; trebuie dat pe mâna lui Ursus, să-l muștruluiască puțin.

— Ce-i cu Vinicius și Ursus? Nu înțeleg nimic.

— ăștia sunt din *Quo Vadis*, romanul lui Siemkiewicz, deștepăto!

— Dă-le încolo de romane și spune-mi mai bine ce faci.

— *Merci-bien*: m-au dat afară din institut. Asta-i ultima noutate.

— Ce institut? Nu mai stăteai la macaronara ta?

Sunt plecat de acolo de la începutul anului. Acum caut o nouă gazdă.

Lidia privește lung și surâde:

Sărăcuțul de el! Caută o gazdă! Și cum să fie gazda? Tineri, frumoși, și știi ce? Vino la mine, școlarul! Am o cameră, m-m-m!

— Ești nebună? Ce-o să spună mama ta?

— Apoi, bobocelule, ai rămas cam în urmă cu politica: nu mai stau la mama, de anul trecut. Am apartament propriu, extras pe strada Calomfirescu 48. Două camere, antreu, bucătărie – deși nu gătesc acasă. Una dintre ele ți-o dau ție. Haide, vino, are să luăm o folie!...

— Dar, Lidi, nu-i ce-mi trebuie, eu caut pensiune completă. Trebuie să-mi servești și masa.

— Ei, na... Mânânci unde nimerеști: la birt, la lăptărie.

— Ba nu, zău, Lidi, ar fi teribil să locuim împreună, dar gândește-te că sunt încă elev. Dacă vine tata și află unde mi-am instalat reședința?

— Of, guguștiuc prostănac, uiți că eu ți-am fost profesora de amor? Îmi pare rău că nu putem face o afacere. Știi ce? Vină diseară pe la mine! Acum mă grăbesc, să nu întârzii de la slujba...

Lidia pleacă, și câteva minute îi urmăresc mersul cu mișcări grăbite și semețe. Pe stradă, trecătorii sunt rari la ora asta. Totuși, mi se pare că e bărbat să nu întoarcă magnetic capul după ea. Aș putea să reiau legătura, fără a mă angaja într-un proces de conștiință. Pe Lotte o iubesc spiritual, ceea ce înseamnă comuniune înaltă de gânduri și de sentimente, iar pe Lidia o iubesc fizic, sau, mai bine zis, o prefer pe altora. Așadar, amândouă zboară la altitudini atât de diferite în orbita mea, încât nici nu poate fi vorba de o comparație între ele.

Obsedat de aceste gânduri, ajung la fosta mea gazdă, Dona Bianca.

— Ce-i cu tine, sire? mă întâmpină îngrijorat Magotu. S-a întâmplat ceva, cumva?

— Până acum, nimic... Dar nu-i timpul pierdut. Deocamdată trebuie să plec de la Leagăn și n-am unde.

— De ce nu vii să stai la noi?

— O să stau până mi-oi găsi o gazdă. Ce face Dona Bianca?

— Doarme... dar trebuie să se trezească... s-a culcat de un ceas.

— *Mia Bambina* unde e?

— Uite-o!

Lotte tocmai se apropia, subțire și ușoară, abia atingând pământul. Când mă vede, tresare și o roșeață vie îi colorează obrajii.

— Bună ziua, domnule Dima, ciripește emoționată, întinzându-mi mâna.

Apoi, zăpăcindu-se, îi dă mâna și lui Magotu, ca și cum ar fi musafir. Magotu face o reverență caraghioasă, îi sărută mâna, apoi îl duce la frunte, ca pravoslavnicii.

— Am auzit că la liceu a fost revoluție și dumneata ai...

— Exact: am dărâmat Bastilia... Eu făceam pe Robespierre, Basu pe Danton, Magotu pe Fouché...

— Nu vă e frică de ghilotină? Singurul care a nimerit-o e Fouché...

— De ce, *Mia Bambina*? întrebă Magotu.

— Pentru că a supraviețuit Revoluției.

— Nu mai țin minte chestiile astea. Am făcut Revoluția Franceză anul trecut.

— Pagubă-n ciuperci, Magotule... Dar, ia spune, Dima, ce vești ne aduci?

— Nu tocmai bune. Am fost, deocamdată, exilat de la Leagăn.

— Serios?

— Foarte serios. Însă nu cu unanimitate de voturi: 50% pentru și 50% contra. Partea bărbătească a fost contra, iar partea femeiască pentru.

— Nici nu era nevoie s-o spui: întotdeauna partea femeiască și a cântat în strună, remarcă Lotte cu o ușoară ironie.

— Din cauza balotajului, hotărârea am luat-o eu. Și acum sunt în căutarea unui adăpost. Până atunci, preanobilă marchiză, vă rog să mi oferiți ospitalitate sub acoperământul vostru.

— Nobile conte, castelul nostru vă stă la dispoziție și se mândrește de cinstea pe care i-o faceți, alegându-l ca azil pentru ilustra voastră persoană, răspunde Lotte, făcându-mi o reverență de toată frumusețea.

— Valet, mă adresez lui Magotu, aveți grijă să-mi sosească bagajele înainte de asfințitul soarelui!

— Prea bine, domnule conte, face Magotu, plecându-se adânc.

— Frumoasă marchiză, îmi permiteți să vă ofer brațul? Aș dori să vizitez apartamentele pe care mi le-ați rezervat.

— Profund încântată, exilatule conte! Vă voi conduce personal.

Îi dau brațul lui Lotte, care îmi strecoară prin îndoitura cotului o mână subțire și catifelată. Magotu ne urmează respectuos, la câțiva pași, trudindu-se să poarte două geamantane imaginare.

După ce intrăm în casă, pufnim în râs. Și râzi, râzi... Din cauza zgomotului, Dona Bianca se trezește din somn și-l face pe Magotu cu ou și cu oțet. El începe să plângă, de ți se rupe inima. Eu și cu Lotte, care știam că se preface, ne prăpădim de râs, dar mai tare decât toți râde gazda. De la un timp, râsul nostru se transformă într-o cascadă de sughituri.

Atrași de gălăgie, vin și ceilalți, Zgără și Cuviosul Gigi. Rezultatul e, ca de obicei, același: Dona Bianca trimite să aducă din pivniță două sticle de vin vechi, de Drăgășani.

— A venit Cotnarul! chiuie Magotu și, căzând în genunchi, face câteva mătăanii, apoi sărută cu evlavie gâtul sticlelor.

Mica petrecere, iscată pe neașteptate, ține mai bine de o oră. Dona Bianca mă întrebă cum s-a petrecut răzvrătirea de la liceu și zice că n-am procedat bine. În orice caz, e bucuroasă să mă găzduiască o săptămână-două, chiar până la sfârșitul anului, deoa rece camera mea a rămas liberă.

Mă întorc la Leagăn să-mi iau bagajul. Într-un fel, îmi pare bine că plec: stăteam acolo cu încă trei băieți în odaie și, din cauza asta, nu era chip să citesc o carte. M-apuc să împachetez. Corcoduș și Găliganu mă ajută. În câteva minute, cufărul și cele două geamantane sunt gata îndopate cu lucrurile mele, puse claie peste grămadă. Corcoduș, care s-a dus să aducă o trăsură, se întoarce... O droaie de băieți se înghesuie, cărând bagajele, dar mai mult se încurcă unii pe alții.

— Vă las cu bine, arpetiști!

Trăsura pornește acoperită de urale.

O sculptură de Canova

Lotte mă întâmpină foarte îngrijorată:

— Unde ai fost? De ce ai întârziat atâta?

— Abia am scăpat de la Leagăn. Încă nu venise Pleașcă, și tre buia să aranjez socoteala cu el.

— Vino să iei masa! Ți-am oprit de mâncare.

— Mulțumesc, Lotte, dar am mâncat.

— Unde?

— La Leagăn.

Fata se uită lung la mine și tace.

— Dona Bianca nu-i acasă?

— E la teatru. A luat încă de alaltăieri o lojă la *Apus de soare* și a plecat cu băieții.

— Tu de ce nu te-ai dus?

— Te așteptam pe tine... Abia am reușit să scap, pretextând că mă doare capul.

— Ce drăguță ești! și o sărut pe frunte. Atunci s-ar zice că suntem singuri-singurei în toată casa?

— Nu tocmai singuri. Mai e și Smaranda.

— De ea nu mă sinchisesc.

Vorbești de lup, și lupul la ușă. Fata vine ca s-o anunțe pe Lotte că baia e gata.

— Bine, Smarando, poți să te duci la culcare.

Lotte se așază pe un scaun și-mi arată și mie unul.

— Dar nu faci baie? o întreb.

— De vreme ce ai venit, renunț.

— Nu, draga mea, n-ai niciun motiv să renunți. Apoi adaug, mai mult în glumă: Știi ce? Hai să facem baie împreună!

Lotte ridică privirile mirată, de parcă n-ar fi auzit bine. Fața ei se acoperă cu o roșeață vie. Apoi pleacă în jos capul și nu spune o vorbă.

Deși îmi dau seama că o jignisem, totuși, pradă unei porniri nebunești, stării mai departe:

— Serios, Lotte... ne închipuim că suntem la Lido, Veneția.

Ea se ridică brusc în picioare și, privind-mă țintă în ochi, mă săgetează:

— Grig, ce înseamnă asta? Nu știi ce spui!

Îi apuc amândouă mâinile și i le strâng tare:

— Vreau să te văd goală, înțelegi tu?

Ea se smucește furioasă și întoarce capul cu o strâmbătură:

— Lasă-mă!

Dar nu-i dau drumul din cleștele mâinilor, oricât s-ar zbate
— Spune-mi, Grig, ce-i cu tine? Ai înnebunit sau ești beat? I
cunosc după ochi că nu ești în toate mințile.

Cred și eu. Simt o euforie care-mi scaldă ființa într-o baie plăcută
— Nici nu vreau să fiu în toate mințile, pentru că sunt nebun
după tine. Nu-ți cer decât să te văd goală. Atâta tot. Poftim, renunță
la baie.

Doar rostesc cuvântul *goală*, și mă simt copleșit de o voluptate
negrăită, dar când voi vedea-o în realitate? Apoi adaug o motivare
neroadă:

— Ești logodnica mea, și în curând vei fi soția mea: dacă ai
vreun defect pe care nu-l cunosc?

— Ei bine, am, țipă Lotte. Am toate defectele din lume. Rân
dul trecut mi-ai cerut să-ți dovedesc că sunt aptă să devin mamă.
acum vrei să mă vezi goală și mâine-poimâine cine știe ce-ți mai
trăsnește prin cap.

Îi spun foarte împăciuitor, cu glas domol, ca să-i potolesc furia.

— Țin ca soția mea să aibă un trup desăvârșit, fără niciun cu
sur. Te rog, Lotte, nu-i o grozăvie ceea ce-ți cer, trebuie să mă în
țelegi. Un bărbat e cu totul altfel, are ciudățeniile lui. Haide, nu
te împotrivi. Am credința că vei trece strălucit examenul. Nu ai
niciun motiv să te temi.

— Isprăvește odată cu prostiile! strigă ea, bătând din picior.

Mă înfurii mai tare. Ei bine, vreau cu orice preț, cu orice risc,
cu orice primejdie, s-o văd goală. Chiar dacă ar trebui să se scu
funde pământul din cauza asta.

— Nu sunt prostii, Lotte, nu lua lucrurile atât de ușor. Tu
nu-ți dai seama unde pot să ajungă. Vrei să ne certăm din nou, ca
rândul trecut? Îți aduci aminte cât am suferit și unul, și celălalt?

— Tocmai din cauza asta trebuie să fii mai înțelegător.

— Înțelegător? Dar pentru numele lui Dumnezeu, ce-ți cer?
Să faci o crimă? Să furi? Spune!

— Termină, Grig, înțelegi, termină!... Altfel, nu știi ce se în
tâmplă.

— Bine, am terminat. Dacă simți că nu poți face un sacrificiu
atât de neînsemnat pentru mine, înseamnă că nu mă iubești... că

nu m-ai iubit niciodată, și tot ce s-a petrecut între noi n-a fost decât un simplu joc...

— Taci... nu profana dragostea noastră! strigă ea, rănită. Ce te mi să mor și mă arunc în lac, unde-i apa mai adâncă. Dar nu-mi cere... asta.

— Nu-ți cer moartea ca o dovadă a iubirii, ci o nimica toată. Tu nu vrei nici atâtă. Bine, Lotte, acum știu... sunt lămurit...

— N-ai idee ce încântată mă simt...

— Tocmai. Așa că cel mai bun lucru e să ne despărțim, cu un ceas mai devreme, decât...

— Spune-mi, ce ți-a venit? Cine ți-a băgat în cap sminteala asta?

— Ești copilă încă și nu poți pricepe sufletul unui bărbat. De aceea îi dai zor mereu cu ce mi-a venit, ce mi-a venit. Uite-așa, mi-a venit, și gata!

— Așa trebuie să fie bărbații? Asta le cer ei fetelor?...

Încep să țip furios:

— Dar ce? Ce crezi tu?

Ea pălește brusc, și o clipă mă bate gândul că argumentul acesta o convinsese.

— Nu pot... Nu pot... După ce ne căsătorim, voi vedea... Nu știu încă...

— Nu, acum! Acum! Uite, mă duc în odaia mea și te aștept acolo. Dacă nu vii într-un sfert de oră, goală sub capot, plec – și totul va sfârșit. Gândește-te bine: un sfert de oră! Atât, și nimic mai mult. Apoi, aducându-mi aminte de o frază citită undeva, adaug: Nu uita că marele eveniment al dragostei este clipa când goliciunea tubitei se relevă bărbatului.

Îmi pare rău că i-am debitat cugetarea asta: prea sunase fals și student. Plec repede în camera mea și o las buimăcită în mijlocul sufrageriei. Mă uit la ceas: e exact 9. Prin urmare, la 9 și 15 minute expiră ultimatumul. Arunc haina pe un scaun și mă trântesc în pat, pradă unui neastâmpăr tot mai greu. Simt cum mă apasă puțin conștiința. Îmi dau seama că forțez prea brutal lucrurile. Pe Lotte nu trebuie s-o pun în aceeași balanță cu Lidia sau cu alte femeiuști de teapa ei. Pentru Lotte, ca să apară goală, ca Mona Vanna, sub mantia de mătase, când s-a dus în cortul lui Prinzivall, poate să

însemne un sacrificiu mai mare decât viața. Dar demonul care cuibărit în mine nu-mi dă pace o clipă. „Stăruiește și vei izbuti, până la urmă. O față care iubește este toată o jertfă pe altarul dragostei”

În definitiv, chiar Anatole France spune că nu se poate dra-
goste fără puțină senzualitate. Atunci?

Mă uit din nou la ceas: 9 și 17 minute. Trecuse, așadar, sfârșitul de oră, și Mona Vanna nu se arată încă în cortul lui Prinziwall. S-o mai așteptăm puțin, poate i-o veni gândul cel bun.

Mai trec zece minute, lungi, nesfârșite.

Sar din pat și trec în sufragerie. Lotte nu mai e acolo. S-o fi retras în camera ei? Mă apropii de ușă și văd lumină pe dedesubt. E înăuntru. La început, voiam să bat în ușă, dar mă răzgândesc. Apăs ușor clanța și intru ca un hoț, pășind în vârful picioarelor.

Lotte stă pe un scaun, dinaintea mesei de lucru înțesată cu cărți, și parcă doarme, cu capul sprijinit în coate.

— Am venit să-ți spun adio! îi șoptesc din dreptul ușii.

— Nu! Nu! țipă ea și, ridicându-și brusc capul, se întoarce spre mine. Are ochi roșii de plâns.

— Fata mea, cât te iubesc! exclam înduioșat de starea în care se găsește din pricina mea și, cuprinzând-o în brațe, o lipesc de mine și-o acopăr cu sărutări pe ochi, pe gură, pe gât. Ea îmi întoarce sărutările și tremură toată.

Când potopul îmbrățișărilor încetează, observ că Lotte e cu picioarele goale. Își descălțase pantofii și-și scosese ciorapii. Prin urmare, tot avusese gândul să se dezbrace, dar nu reușise să meargă până la capăt.

Ei bine, voi continua eu, îmi pun în minte, fără s-o întreb.

Și încep s-o dezbrac încet, grav, fără grabă, așa cum mării preoți de odinioară oficiau slujbele divine. Îi scot mai întâi tricoul de lână și-l depun cu grijă pe spătarul scaunului; apoi îi trag rochia peste cap. Ea, în loc să se împotrivească, mă ajută, docilă, resemnată, cu privirile în pământ, ridicând mâinile în sus ca s-o eliberez de veșmânt. Rămâne într-o cămășuță scurtă, roz, care-i ajunge până deasupra genunchilor. Îmi aduc aminte că până aici am văzut încă din prima zi când am călcat pragul casei Dnei Bianca, deschizând ușa din greșeală.

Apuc poalele cămășuței și dau să le trag în sus, dar Lotte se lipește de mine, încercând să-mi paralizeze mișcarea.

Prind de veste că o scutură un tremur ciudat.

Mai aștept câteva clipe. Ea se uită speriată parcă, spre ușă, deși nu ne amenință nicio primejdie. Dona Bianca nu poate să se întoarcă de la teatru înainte de ora 11, iar Smaranda s-a dus la culcare. Totuși, mă precipit spre ușă și răsucesc cheia în broască.

Îi trag cămășuța în sus. Aud, ca prin vis, o șoptă:

— Mai stai o clipă!

Parcă ar fi zdrobită de oboseală și vrea să mai răsuflă puțin, îi dau pe voie, mai aștept o frântură de timp. Respiră greu, pieptul îi saltă pripit, cum face inima unei vrăbii când o ții în palmă. A treia oară nu mai spune nimic. Îi scot cămășuța și o anin tot de spectol scaunului. Sâni ei micuți ies speriați la iveală, ca două păsărici albe, cu ciocurile roze.

Lotte e goală ca o sculptură de Canova, atât pare de fină și de grațios dăltuită. O sorb lacom cu ochii măriți de uimire, apoi văd s-o contemplant de la depărtare, măcar de la câțiva pași, ca s-o cuprind toată și s-o fixez în memorie cât voi trăi. Dar ea nu mă lasă, se lipește de mine, mă înlănțuie cu brațele și nu-mi dă drumul. Atunci o mângâi ușor pe catifeaua pielii, pe rotunjimile făpturii; plasa izbutesc s-o reconstitui și s-o văd tactil.

I-aș striga în urechi că-i o minune, aș certa-o că mi-a ținut ascunse comorile ei, dar rămân mut, paralizat. Lotte izbucnește în hohote și plânge atât de sfâșietor, încât aproape mă sperii.

— Taci! Nu plânge... îi șoptesc sugrumat și, luând la nimerea la un veșmânt, îi acopăr, stângaci, trupul de marmură vie.

Ea se așază, ca halucinată, pe marginea patului, își înfundă capul în perne și plânge tot mai dezlănțuită.

O las acolo, inundată de lacrimi, și fug ca un hoț care i-a furat toată bogăția.

O umbră de tristețe se așterne peste biruința mea. E oare golul visului împlinit? Nu-mi dau seama. Îmi pare rău că m-am purtat atât de brutal cu Lotte, impunându-i voința, în loc să las lucrurile să se desfășoare firesc.

Astăzi am avut o zi bogată în evenimente: revelația goliciunii iubitei, exilul voluntar de la Leagăn și, în cursul dimineții, marea noastră revoltă. Hm, aproape uitasem de ea: mi se pare atât de îndepărtată, parcă s-ar fi petrecut acum o lună.

În câte avem astăzi? 21 octombrie. Trebuie s-o însemn în calendar. Se împlinesc cinci luni și trei zile de când am sărutat-o pe Lotte pentru întâia oară, în sala de consultații la Spitalul Filantropic.

Îmi trece prin minte: ce-ar fi dacă aș avea-o pe Lotte? Gonesc gândul aproape cu spaimă. Nu, hotărât lucru, ea îmi inspiră cele mai curate simțăminte, avânturi nobile, ancorări în ideal, ascensiuni amețitoare. Aș vrea să fac pentru ea vitejii neasemuite, s-o apăr de orice primejdii cu prețul vieții și s-o cresc ca pe copila mea, senină și neprihănită.

Ah! abia aștept să întemeiem Grigorida, ca să-i aștern o pălămie la picioare!

Când toată firea doarme

A doua zi mă trezesc în revărsatul zorilor, asudat tot.

— Sări, Rocoș, s-a sinucis directoarea! strig buimac încă din somn, crezându-mă în patul de la Leagăn.

Am avut un vis îngrozitor cu Lucile Desmoulins, din care nu-mi amintesc decât o frântură. Se făcea că, după groaznica mea destăinuire, fugise în pod și, cuprinsă de remușcări, se spânzurase chiar în locul în care odinioară îl găsisem mort pe Șoimaru. Și parcă o săptămână toată lumea o căutase și nu mai dădea de urma ei, până când eu, urcându-mă în pod, o văd agățată de grindă, cu picioarele încălțate în pantofi uriași, bălăbănindu-se ca bătută de vânt. Atunci, am alergat pe scări, țipând de groază: „Sări, Rocoș, s-a sinucis directoarea!“ Și, în clipa aceea, m-am trezit.

Duc mâna la piept: inima îmi bate vijelios și tot trupul e sloi de gheață. După ce mă liniștesc, iau ceasul de pe noptieră: arată 4 și jumătate. Nu știu de ce mi se pare că trebuie să fie 12. Până la ziuă, aș putea să mai trag un pui de somn. Mă culc din nou, dar nu-i chip să mai adorm. Îmi amintesc de cele petrecute aseară cu

Lotte. Am fugit din odaia ei, fără să-i spun măcar un cuvânt. Ce-o fi crezând despre mine? Sar repede din pat și m-apuc să-i aștern un covoraș. Mai întâi, o rog să mă ierte că am ținut s-o contemp lu goală, dar nu puteam altfel. Pe urmă, o copleșesc cu laude. Între altele, îi scriu că la Galeria Borghese din Roma am văzut o sculptură de Canova, înfățișând pe Paolina Bonaparte, sora lui Napoleon. Numai această operă de artă se mai poate asemui cu minunatul ei timp. Și dacă marele Canova ar trăi și ar vedea-o, desigur, ar fi preferat s-o immortalizeze în marmură pe ea. Închei, mărturisindu-i că mă simt cel mai mândru dintre îndrăgostiții de sub soare, câtă vreme sunt alesul ei.

Când isprăvesc de scris, aud un fâșâit ușor: ceva alb se strecoară sub ușa. Trebuie să fie o scrisoare de la Lotte. Și mi-o aduce cu noaptea-n cap. Deschid repede și o zăresc ca o umbră, pe săliță. Era ca și pe-aci să sloboadă un țipăt de spaimă, dar spaima îi încleștează gura. O apuc de mână și o trag în odaia mea.

— Ce este? Ce vrei? Nu dormeai? mă întrebă ea buimacă.

— Cum să dorm? Stai o clipă, vreau să-ți dau și eu o scrisoare. Chiar acum am terminat-o. Uite!

Lotte ia plicul în mână și fața toată i se acoperă de zâmbet:

— Și tu mi-ai scris? Asta-i tare ciudat: ne scriam unul altuia în același timp. Ce prostuț ești!

— De ce? fac mirat.

— Că-ți pierzi nopțile din cauza unei fete urâte.

— Da, urâtă ca Zâna-Zânelor... Dar tu de ce-ți pierzi nopțile din cauza unui... Făt-Frumos?

— Încăpățânat ca un catâr.

Ne sărutăm. E în capot și simt cum îi clănțâne dinții.

— De ce tremuri așa?

— E frig aici, la tine. Soba s-a răcit de tot.

Știi ce? Hai să ne vâram în pat, doar zece minute, nu mai mult. Să vezi cum ai să te încălzești. Dar să nu spui nu... Zău, te rog! Vrei?

— Nu stăm mai mult de zece minute?

— Îți jur că nu.

— Atunci... bine.

Sunt de-a dreptul uluit că acceptă fără împotrivire, ca și cum ceea ce-i cer ar fi cel mai firesc lucru.

Întorc cheia în broască și sting lumina. În timpul acesta, Lotte se urcă în pat, iar eu îmi fac loc lângă ea, sub plapumă.

— Ce ai? Parcă tremuri mai tare?

— Nu știu. Mi-e frică...

O îmbrățișez strâns la piept și mă simt năpădit de o duioșie fără ră margini, care îmi dă aripi.

— Lotte, draga mea copilă, încă nu-ți dai seama cât de mult te iubesc. Și marea dragoste e întotdeauna plină de avânturi nobile și de simțăminte curate. Uite, chiar dacă am dormi împreună o noapte și una de nopți, tot nu m-aș atinge de tine. De aceea, nu te mai teme așa, te implor. Mă cobori chiar în proprii mei ochi.

— Grig, am toată încrederea. Poți să faci ce vrei cu mine. Te iubesc atât de mult, încât nu-mi pasă de nimic. Și mai ales după ce m-ai văzut așa! Dacă vreodată n-o să-ți mai plac, mă otrăvesc și am isprăvit... Sunt hotărâtă, să știi...

— Scumpa mea, ce gânduri îți vin în căpșorul ăsta prostiu! Vom fi mereu cuminți, până la căsătorie, și chiar după căsătorie, cât vrei tu...

Cum mă sărută Lotte pentru cuvintele astea și câtă recunoștință îmi arată prin îmbrățișările ei fierbinți!

Vorbim de țara noastră vrăjită, de Grigorida visurilor noastre. Chiar în prima zi, când vom pune piciorul pe pământul făgăduinței, începem nunta, care trebuie să țină o lună încheiată, și mai și ca în basme.

Cele zece minute au trecut demult. La 5 și jumătate, Lotte, cu toată părerea de rău, se scoală și se furișează în odăița ei, după ce îmi făgăduiește că va mai veni. I-e frică să mai întârzie, din cauza mamei, care se trezește, de obicei, la ora 6 de dimineață.

După plecarea ei, m-apuc să citesc scrisoarea pe care mi-a strecurat-o sub ușă: e cea mai fierbinte declarație de dragoste. Lotte îmi scrie, ceea ce, de altfel, îmi spusese și prin viu grai, că viața ei îmi aparține „pe vecie”. Dacă, totuși, voi avea cruzimea s-o părăsesc vreodată, o va curma fără nicio ezitare.

Lucruri care s-au spus mereu, de când e lumea. Dar mie mi se umezesc ochii și mă trece un fior. Parcă mi-e frică de atâta dragoste!

Mă culc din nou și adorm fericit. La 7 și jumătate, mă trezește Magotu cu bătaii puternice în ușă. În câteva clipe, sunt îmbrăcat și pornim împreună la școală. Aș fi vrut s-o văd pe Lotte, dar ea plecase mai-nainte.

Afară – o zi mohorâtă de sfârșit de octombrie. Cerul, vântat ca plumbul, parcă mă apasă pe umeri, iar burnița care se cerne necontenit îmi îngheață până și oasele.

În clasă e cald și bine – o atmosferă vioaie, țesută din vioișia noastră care vrea să înfrunte vitregia naturii. Colegii arată veseli și senini, parcă n-ar plana nicio grijă asupra noastră.

Cum mă vede, Pălețu vine la mine.

— Ei, ce vești mi-aduci? îl întreb.

Îmi spune că Attila ar fi declarat în cancelarie că ne-am răzvrătit toată clasa împotriva lui și am vrut să-l linșăm. A făcut chiar o declarație lungă cât o zi de post și i-a dat-o directorului Michiduță.

Într-un cuvânt – nimic nou. Toate acestea le aflasem cu ocazia balotajului de la Pleașcă. A, uite-i pe Găliganu și pe Corcoduș, tocmai intră pe ușă. Le fac semn să se apropie.

— Ce mai e nou pe la Leagăn? îi întreb, cu gândul de a afla vești despre Lucile Desmoulins.

— Ce să fie? Directoarea noastră umblă cu acte de „pauzetate”: cică s-a îmbolnăvit și a plecat la București, răspunde flegmatic Găliganu.

— Serios? Ce-o fi având?

— Are igrasie la mansardă, voievoade, asta e, mă lămurește Corcoduș, râzând cu toată gura.

Prima oră avem germana. Laiță intră lung și deșirat ca Don Quijote, îi scoate la lecție pe Niculescu (Esculap) și Nenciulescu, apoi ne ține o disertație despre Schiller. Nu pomenește nimic despre întâmplarea de ieri, parcă nici n-ar fi aflat de ea.

În ora a doua, la chimie, se întâmplă la fel. Într-a treia, însă, vine directorul liceului, Michiduță, și, oprindu-se lângă catedră, ne cuvântează:

— Mi s-a adus la cunoștință *incidentul* de ieri...

„Hm! stăm bine, gândesc eu: Michiduță nu califică drept tebeliune punerea cu botul pe labe a lui Attila, ci numai *incident*...”

— Nu am cuvinte, urmează el, să calific purtarea voastră. Domnul profesor Niculescu mi-a înaintat o reclamație despre gravele injurii pe care le-a avut de suferit. În consecință, am convocat conferința profesorală, care va judeca cele întâmplate. Mâine după-amiază, sâmbătă, veți fi cu toții prezenți la școală, pentru anchetarea cazului. Nimeni nu trebuie să lipsească. V inovații voi fi pedepsiți exemplar.

După ce rostește această interesantă alocuțiune, pleacă repede Magotu, după câteva minute, intră ca o furtună în clasă:

— Fraților, au adus niște lemnărie în curtea liceului, să știți că ne ridică o ghilotină!

Mai toți izbucnesc în râs. Tarzan îi dă replica:

— Tu ești singurul care n-ai ce pierde...

— De ce? face Magotu mirat.

— Fiindcă n-ai cap.

Se stârnește alt val de râsete. Și așa o ducem într-un râs, până la amiază. Zău, nu-i a bună!

Masa de prânz e, de asemenea, veselă. N-am văzut-o pe Lotte de azi-dimineață, de când s-a furișat din patul meu, și totuși mi-e dor de ea. Uite-o că vine. Poartă o rochiță în carouri și-i fermecătoare cu ochii micșorați de nesomn. Râde cu poftă de orice și n-o încapă toată casa, așa aleargă încoace și încolo, ca o iadă zburdalnică.

Îi povestesc chestia cu Michiduță și cu ancheta.

— Dacă vă elimină, nobile conte, ce faceți? mă întreabă ea.

— Mi se pare, frumoasă marchiză, c-o să pun cruce școlii.

Ea pufnește în râs și-i văd două șiruri de perle strălucitoare.

— Și mie mi se pare tot așa. Ce-o să zică preafericitul vostru tată?

— În cel mai bun caz, va binevoi să mă dezmoștenească.

— Ooo! Conte! Dar veți rămâne sărac lipit...

— Și ce-i cu asta? Mă voi însura cu senioria voastră, frumoasă marchiză, care sunteți o comoară, și voi deveni din nou bogat.

— Dar eu nu mă mărit cu un... dezmoștenit...

— Dezmoștenit? Uitați, marchiză, de regatul Grigoriei care v-a stă la picioare?

— Ooo, sire, iertați, sunt prea zăpăcită de amor! și fugе ca o vârlugă.

O strig din urmă; ea se întoarce repede și face un botișor nedumerit.

— Apropo de amor, frumoasă marchiză: nu-l dați uitării pe fețitul suspinător la grațiile voastre și vizitați-l cât mai des în vasele lui apartamente. Rețineți un amănunt important: de-acum înainte, doarme cu ușa descuiată și oricând sunteți binevenită în brațele sale.

Lotte roșește toată și-și lasă privirile-n pământ. Apoi fugе din nou, lăsând în urmă o mireasmă de floare proaspătă. Gazda se apropie și se amestecă în discuție:

— Să nu-ți fie frică, Dima, am să-i vorbesc directorului.

— Nu-i nevoie, Dona Bianca, zău nu-i nevoie. Cauza noastră e prea dreaptă ca să mi se întâmple ceva rău. Nu trebuie nicio intervenție. Michiduță ar crede că sunt vinovat...

— Totuși, nu strică să pun o vorbă...

— Nicio silabă, nicio literă măcar. Zău, vă rog! Eu știu ce spun.

— Nici nu mă-ndoiesc. Ești infailibil... la vârsta dumitale...

Secretarul general în inspecție

A doua zi după prânz, avem ancheta *incidentului*. Plec la liceu cu vreo douăzeci de minute mai devreme. Și în dreptul restaurantului Jiul dau cu ochii de un Cadillac elegant, cu amândouă capacele ridicate. Șoferul robotește mereu la motor, încearcă să învârtă mânivela, dar automobilul nu vrea să pornească din loc.

Mă apropii și urmăresc cu atenție truda zadarnică a șoferului. Trebuie să fie tare nepriceput: nu-i pentru oricine meseria asta.

— Nu-i aici buba, îi spun, după ce cercetez fișele... N-ai o pătură, să mă vâr sub mașină?

Șoferul, văzând că mă pricep, scoate un pled soios și mi-l întinde. În acest timp, un bărbat înalt și bine legat, de vreo 50 de ani, coboară din mașină.

— Numai decît o pornim, îl asigur, fără să știu cine e, ca și cum aș fi obligat cu ceva față de el.

Îmi scot mantaua școlărească, aștern pledul și mă vîr sub ea roserie. Un șurub de la axa cardanică e puțin slăbit și din cauza asta nu mai face contactul. Șoferul îmi dă cheia, strâng bine șurubul în ghivent și ies de sub mașină cu hainele pătate de noroi și de ulei. Învîrt o dată manivela și motorul pornește la sfert.

— *All right!* E totul în regulă! Și în gând: „Valea să trăiască!”

— Bravo, tinere, te văd priceput... Cu ce să te recompensez?

— Cu nimic. Dacă vrei să mă duceți până la liceu, v-aș fi foarte recunoscător.

— Bine, suie-te. Ți-ai cam pătat hainele.

— Nicio pagubă. Ies la spălat!

Proprietarul mașinii îmi arată să urc lângă șofer, dar mă fac că nu pricep și, deschizând portiera, mă instalez comod pe canapeaua din spate, alături de el.

Nu spune nimic de îndrăzneala mea: mă cântărește doar cu coada ochiului, și atîta tot. Sunt serviabil, îmi plătesc singur cu rățătoră chimică, dar în postură de slugă nu-mi place să pozez și fac semn șoferului s-o ia la dreapta.

— Ești elev? mă întrebă el.

— Da.

— În ce clasă?

— Într-a VIII-a. Mă cheamă Grigore Dima. Dar pe dumneavoastră?

— Mătăsaru, Nicolae Mătăsaru.

— Profesorul Mătăsaru de la Universitate?

— Da, eu...

— Dar dumneavoastră sunteți și secretarul general al Ministerului Școlilor, nu-i așa?

— Mda, sunt și asta, surâde cu satisfacție că a fost recunoscut.

— Vă credeam mai bătrîn, cu barbă mare și foarte distant.

— Te-am dezamăgit, tinere?

— O, dimpotrivă... Sper să fim în curând prieteni.

— Să sperăm. Mi-ar părea bine.

— Nu știe nimeni că sunteți în localitate?

— Nu-mi place să-mi anunț inspecțiile.

— Tot așa aș proceda și eu, dacă aș fi în locul dumneavoastră.

— Văd că ne înțelegem, surâde el.

— Desigur că o să inspecțiați și liceul, nu-i așa? Și celelalte școli din localitate?

— Pentru asta am venit.

— Știți, ați nimerit bine. Tocmai avem o anchetă la liceu. Attila a făcut o reclamație împotriva noastră...

— Cine-i Attila?

— Scuzați, m-a luat gura pe dinainte. E vorba de domnul profesor Niculescu, de istorie. Dar am ajuns la liceu.

— Stai o clipă, mergem împreună!

— Începeți chiar cu școala noastră? Nu mă așteptam. Ce bine s-a potrivit că am avut același drum. Se întâmplă uneori coincidențe de-astea, bizare...

Nu-mi răspunde. Coborâm amândoi din mașină și pătrundem în curtea interioară a liceului. Colegii mei sunt acolo, răsfirați în grupuri-grupuri. Stau în bătaia soarelui călduț și discută. Magotu tumează, dar cred că înaltul funcționar nu l-a observat, fiindcă e îndemânatic și știe să se ferească. Când mă văd cu o persoană necunoscută, unii se miră, alții îmi zâmbesc cu înțeles. Îmi vine să le strig tuturor:

— Măi școlari păcătoși, stați drepecți ca la armată, că trec cu prietenul meu, secretarul general al Ministerului Școlilor. Zât! Să nu miște nimeni în front.

Pe când urcăm scările, în drum spre cancelarie, mă întorc și le strig:

— Domnilor colegi, vă rog să treceți în clasă și păstrați liniștea. Ancheta va începe îndată.

Apoi, îl conduc pe distinsul oaspete în cancelarie. Directorul, Măchiduță, nu-i acolo. În schimb, secretarul liceului dictează o adresă ajutorului său, care bate la mașina de scris.

— Unde-i, vă rog, domnul director? întreb eu.

— N-a coborât încă. Ce aveți cu dânsul?

— Trimiteți numaidecât să-l cheme. Domnul secretar general al ministerului a venit în inspecție.

Cum aude, secretarul liceului parcă ia foc.

— Să trăiți, domnule secretar general, strigă cu vocea gătuită de emoție și se pleacă până la pământ. Apoi o zbughește pe ușă afară, ca glonțul din pușcă.

— Luați loc, domnule secretar general, și-i arăt fotoliul lui Michiduță. Domnul director vine imediat. Pot să plec?

— Nu încă, domnule Dima... Aș vrea să te mai întreb câte ceva. Mă așez pe un scaun, în fața biroului.

— Astăzi nu se țin cursuri?

— Joia și sâmbăta după-amiază avem liber.

— A, da...

După o scurtă pauză, altă întrebare:

— Nu mi-ai spus ce este cu ancheta aceea? De ce l-ați poreclit *Attila* pe profesorul vostru de istorie?

— Fiindcă e rău și nedrept. A băgat spaima în tot liceul. Merge până acolo încât ne și bate. Și dumneavoastră știți că regulamentul interzice bătaia în școală. Din cauza asta ne-a reclamat pentru că i-am cerut să intre în legalitate, adică să renunțe la maltratarea noastră corporală.

— Bine, voi vedea eu ce-a fost.

— Am fi încântați ca să faceți dumneavoastră personal ancheta. Chiar v-aș ruga stăruitor. N-o să pierdeți mai mult de un ceas. Dar s-o faceți în clasă, de față cu toți, la lumina zilei.

— Ce înțelegi dumneata prin „lumina zilei“?

— Înțeleg ca acuzatorii, acuzații și judecătorii să stea laolaltă, în aceeași încăpere. Dacă suntem pedepsiți, să auzim și noi ca și sunt temeiurile.

Ușa se deschide cu zgomot și directorul Michiduță intră val-vârtej, learcă de sudoare, cu cravata pusă strâmb și cu un șiret de la gheată atârând pe jos.

— Să trăiți, domnule secretar general, găfâie el, aplecându-se adânc, vă rog să mă iertați că nu m-ați găsit. Astăzi, fiind sâmbăta, avem liber după-amiază. Dacă mă anunțați din timp...

— Nu-i nimic, domnule director. Luați loc, vă rog...

Văzând panica lui Michiduță, care se manifestă atât de caracteristic, nu pot să-mi rețin un zâmbet de compătimire. E asemenea unui balon de copii: se umflă până plesnește, când are de-a face cu moartea, și se moaie în fața superiorilor săi.

- Mai aveți nevoie de mine, domnule secretar general?

- Nu, mulțumesc! Te poți retrage, domnule Dima.

La revedere!

La revedere!

Îmi întinde mâna și eu i-o scutur bărbătește în așa fel încât Michiduță poate să crape de ciudă. Uite-așa! Mai ales că lui nici nu i-a dat mâna.

Fug pe sală ca un zănatic, țopăind și fredonând, și când ajung în clasă, răcnesc de se clatină pereții:

Poporul lui Traian, știți voi că individul cu care m-ați văzut trecând adineauri este chiar secretarul general al Ministerului Școlilor?

- Zece că doarme! persiflează Găliganu.

Vă spun foarte serios. N-aș fi visat, nici cu gândul n-aș fi gândit să pice așa, ca musca-n lapte.

Să nu ne ia la fixometru, își exprimă Corcoduș îndoiala.

Nu fiți neîncredători, îl am în buzunar. Atendite, cum l-am cunoscut - și le povestesc întâmplarea cu mașina, apoi convorbirea din cancelarie.

Te-ai învățit, împărate, la oala cu sarmale, mormăie Basu, pe tine te scoate basma curată.

Nu m-am învățit numai eu, ci fiecare în parte și toți în total! Dar trebuie să arătăm exact așa cum s-au petrecut lucrurile.

Ce, vreți să mă băgați la apă? sare Magotu înfuriat.

Ho, urangutane, nu-ți pierde uzul rațiunii pure. Popor, atențiune! Nimeni nu va sufla un cuvânt despre isprava Magotului nostru. Dacă se întâmplă vreun act de lășitate sau de război, va fi dat prin târg cu bătaia. Cine nu se conformează prezentei ordonanțe cu putere de lege poate să se considere detestabil la integritatea corporală și exclus din școală până la sfârșitul anului. Înțelesu-ne-am sau ba?

Sută-n sută! răspund băieții.

Ancheta

După o oră de înfrigurată așteptare, tribunalul intră solemn în clasă: în frunte e secretarul general, după el urmează Michiduța, Damigeană, Attila, Iliuță, dirigintele clasei, și alți profesori.

Clasa zvâcnește în picioare și încremenește ca o pădure de pomi tineri, când nu adie nicio boare de vânt.

— Ședeți, ne face semn Michiduța cu mâna.

Secretarul general este poftit să ia loc la catedră, dar el reține cu un gest scurt. Ajutorul de secretar și un om de serviciu aduc în pripă scaune și le înșiră în fața clasei. Profesorii se așază de-a dreapta și de-a stânga distinsului oaspete, iar catedra rămâne goală în atmosferă plutește ceva sărbătoresc, de zile mari, care ne strecoară o ciudată neliniște.

— Sunteți toți? Nu lipsește nimeni? întreabă Michiduța

— Nimeni, domnule director.

Michiduța nu mă crede pe cuvânt și strigă catalogul, într-adevăr, nu lipsește nimeni, în afară de Dumitrescu Ion, care este bolnav mai de mult deci n-a avut cum să ia parte la incident.

Apoi ne ține un scurt logos:

— După cum vă spusei și ieri dimineață, v-am chemat ca să judecăm și să aplicăm sancțiuni elevilor vinovați care, încălcând disciplina școlară, au provocat regretabilul incident de joi. Domnul secretar general al Ministerului Școlilor, venind pe neașteptat în localitate, a fost dureros surprins, aflând aceste fapte, și a cerut să ia parte la anchetă. Prezența domniei sale ne cinstește și este o garanție de obiectivitate în plus. Însuși domnul secretar general a ținut ca ancheta cazului să se facă chiar în clasă, de față cu toți. Aveți ceva de zis?

Mă ridic în picioare:

— Aș dori o lămurire. Dumneavoastră, domnule director, ați spus că ne-ați chemat ca să judecați și să aplicați sancțiuni elevilor vinovați, care...

— Da, este adevărat.

— Eu nu știu, nu sunt nici avocat, nici magistrat, dar socot că judecătorii nu se pronunță înainte de dezbateri asupra vinovaților

nu nevinovăției unei părți, pentru că atunci s-ar crede că sunt păcătoși.

Nu înțeleg ce vrei să spui, Dima, face Michiduță.

Dumneavoastră, domnule director, ați spus „Vrem să aplicăm sancțiuni elevilor“...Vă rog să mă lămuriti dacă în acest proces țineți numai o singură parte: adică numai clasa a VIII-a?

Firește... firește... confirmă directorul.

Vă mulțumesc, sunt lămurit! și mă așez la loc în bancă.

Secretarul general surâde ușor, mai mult sieși, după care, învățându-l clasa cu o privire de gheață care ne strecoară fiori, rostește:

Domnule Dima, întrebarea dumată e cu tâlc. Faptul că tu ai declarat lămurit cu explicațiile domnului director al liceului este încă asupra noastră o fină și reținută ironie. Nu știu dacă ai o cultură juridică, e mult mai probabil că te lași condus de bucuria simț, care, de altfel, stă la temelie dreptului, însă dumneata trebuie să faci o distincție: judecata și penalizarea în dreptul comun nu se aseamănă întru totul cu judecata și penalizarea în lumea școlară, care urmează alte principii morale, înscrise în regulamentul școlar.

Foarte bine ați spus, domnule secretar general, strigă Attila, dând din cap, satisfăcut.

Înaltul funcționar, fără să ia seama la el, răspunde tăios:

Prefer ripostele. Încuviințările, ori de unde ar veni, mă lăsați pe mine.

Ait! Attila arsus o dată! Merge strună, înregistrez cu bucurie. Secretarul general continuă:

- Cu alte cuvinte, un elev care a comis un delict poate fi achitat de instanțele civile, dar nu poate fi absolvit de pedeapsa organelor disciplinare ale învățământului. Totuși, Dima, vom ține seama de nedumerirea dumată, în sensul că ancheta noastră va încerca să îmbrățișeze faptele în totalitatea lor, pentru a avea o justă viziune a răspunderilor ce apasă pe umerii *ambelor* părți.

Cu această punere la punct, încep... dezbaterile. Atențiune arpețiți, să fim la înălțime!

Distinsul musafir i se adresează foarte politicoș lui Attila:

— Vă rog să ne faceți o expunere amănunțită despre felul în care s-au desfășurat faptele.

Attila se ridică de pe scaun, ca un elev respectuos, și tușește de două ori, să-și dreagă glasul.

— Nu-i nevoie. Puteți să stați și jos!

Ait! Attila arsus de două ori! Merge strună! Înregistrez din nou și scot maculatorul ca să iau însemnări.

Attila, cam contrariat, își reia locul pe scaun și începe:

— Domnule secretar general, alaltăieri, joi, la ora mea, l-am examinat pe elevul Stănescu Barbu.

— Cine este? Să se ridice!

Basu țâșnește din bancă și, emoționat, dă să iasă afară.

— Nu, nu-i nevoie. Rămâi la locul dumatiale. Am vrut doar să vă te cunosc. Vă rog, continuați, domnule profesor.

— Aveam în ziua aceea lecția despre Mircea cel Bătrân... Elevul nu învățase lecția.

— Nu-i adevărat, strigă Basu.

— Tăcere! Nu admit nicio întrerupere. Când vei fi întrebat, atunci ai să răspunzi.

— Vedeți, domnule secretar general, reia Attila, profitând de împrejurare, puteți de pe acum să vă faceți o părere despre impertinența acestui elev. Am încercat să-l ajut, i-am pus câteva întrebări cu scopul de a-i stimula memoria, dar în zadar. În loc să mi ceară iertare că se prezentase nepregătit, el a găsit de cuviință să mi arunce în față o obrăznicie peste care nu puteam trece ușor, ca să ar fi însemnat să dau clasei un prost exemplu.

— În ce constă obrăznicia elevului? se interesează secretarul general.

— Mi-a obiectat cu impertinență că întrebările puse de mine nu există în manual.

— Ce întrebări i-ați pus dumneavoastră?

— L-am întrebat cum se numea mama lui Mircea cel Bătrân, cum o chema pe logodnica acestuia și ce daruri i-a trimis voievodului regele Vladislav al Poloniei.

— Elevul Stănescu a declarat că aceste chestiuni nu există în manual?

— Întocmai.

— Și dumneavoastră susțineți contrariul?

— Desigur, domnule secretar general. Manualul de Floru, chiar eu l-am recomandat elevilor.

Attila mințea! Mințea cu nerușinare! E ceva monstruos, sfâșietor chiar, să auzi cum minte un profesor care, ani de zile, cât îți toccești coatele pe băncile școlii, te pisează, aproape în fiecare zi: „Să nu minți! Minciuna este mama tuturor relelor! Minciuna și vrăma sunt surori gemene! Minciuna este...” așa și pe dincolo... Și acum, din lașitate sau din interes, calcă în picioare stindardul pe care ni l-a fâlfâit mereu pe dinainte și minte, în văzul și auzul nostru.

Mă ridic în picioare, tremurând de indignare, roșu ca un rac bert, și, cu un glas pe care nu-l mai recunosc, strig:

— Domnule secretar general, vă rog, dați-mi voie să restabilesc faptele. Domnul profesor minte.

Președintele tribunalului, netulburat, rece ca un bolovan de gheață, mă apostrofează cu asprime:

— Dacă o singură dată mai vorbești neîntrebat, mă văd silit să iau măsuri împotriva dumatăle.

Mă așez jos, opărit. Toate iluziile pe care mi le făcusem despre multul demnitar se topesc ca fumul. Credeam că-mi va ține partea, că mi va arăta o cât de ușoară bunăvoință. Și, când colo, nu mă lasă nici să vorbesc măcar. Toți sunt o apă și-un pământ.

Attila povestește cum i-a aplicat lui Basu o ușoară corecție cu bațul (spune băț în loc de baston), ca să dea clasei un exemplu de disciplină, dar că acesta i-a smuls nuiua (acum s-a transformat în nua...) și a rupt-o în bucăți. (Adevărul era că Basu frânsese bastonul după ce suferise bătaia, numai ca să mă apere pe mine de furia lui Attila.) Apoi, continuă că eu am sărit ca din senin și, fără să mă fi provocat cu ceva, l-am insultat strigând: „Ești un nedemn!” (când în realitate spusese: „E nedemn ceea ce faceți, domnule profesor”). Și după aceea, am aruncat în el cu o călimară care era cât pe aci să-i spargă capul, dacă nu se izbea de perete. În schimb, eu m-am ales mânjit de cerneală pe față și haine, așa încât nu mai poate folosi acel costum. Dar partea cea mai gravă e că eu am îndemnat

colegii mei să se năpustească asupra lui și să-l linșeze, lucru pe care ei l-au și făcut, și că a scăpat cu viață numai datorită colegului său, profesorul Zegheanu (Damigeană), care s-a ivit la timp și l-a salvat de furia bestiilor.

Nu-mi vine a crede urechilor. E cu puțință ca un om să fie lipsit de demnitate în așa hal? Când Magotu aruncase călimara, îmi aduc destul de bine aminte că Attila se precipita spre catedra, întors cu spatele spre noi. Prin urmare, n-avusese cum să vadă cum a azvârlit blestemata de călimară și ar fi putut să spună că nu știe. Dar el, cu lipsa de bună credință, îmi pusese tot mie vina în spinare. Să-i fie de bine!

După ce Attila isprăvește odiosul rechizitoriu, este poftit să „depună” Damigeană, tatăl lui Păleață. El declară că, auzind la mine în clasa vecină, venise să facă liniște, deoarece în aceste condiții nu mai putea continua lecția. Când a deschis ușa clasei, profesorul Niculescu (Attila), care se afla lângă catedră, a început să strige că elevii vor să-l asasineze.

— Mi s-a părut neserioasă exclamația colegului meu, cu atât mai mult cu cât, la sosirea mea, larma a încetat numaidecât. L-am poftit în cancelarie, fără a-l lua, protector, de braț, cum a afirmat. A venit singur la mine și nu i s-a întâmplat nimic. Eu n-am depășit pragul ușii, nici nu era nevoie, pentru că băieții se liniștiseră de-a binelea.

Bravo, Damigeană! Așa depoziție mai înțeleg și eu. Ați vorbit atât de răspicat, cu fraze limpezi, încât, chiar dacă n-ar fi adevărat tot ce ați spus (ați tras puțin spuza pe turta noastră, fiindcă e în joc și soarta băiatului dumneavoastră), e destul de greu să nu crezi că cineva că așa a fost. Chiar eu, sub vraja cuvintelor, m-am trezit cu realitatea modificată, după vrerea dumneavoastră.

După Damigeană, urmează Iliuță, dirigintele clasei, care se cam ferește să nareze faptele, mărgininu-se doar să declare că are o bună părere despre elevii clasei a VIII-a. De aceea, aflând despre cele întâmplate, a rămas dureros surprins și dezaprobă cel din urmă faptă noastră, care trebuie sancționată, însă fără asprime excesivă. În sfârșit, îmi vine și mie rândul. Mi se pare că au trecut ore întregi, nesfârșite, până când secretarul general mă poștește să iau cuvântul, în apărare.

— Mai întâi, vă rog să-mi permiteți să-i pun câteva întrebări colegului Stănescu (Basu). Îți amintești, mă adresez lui Basu, ce întrebări ți-a pus domnul profesor după ce ai narat faptele domniei lui Mircea cel Bătrân?

— M-a întrebat ce daruri i-a trimis regele Vladislav al Poloniei voievodului valah.

— N-ai putut răspunde la această întrebare, nu-i așa?

— Da.

— Și atunci domnul profesor a replicat: „Să trecem la altă chestiune“. Subliniez: *Să trecem la altă chestiune*. Care era chestiunea cu pricina?

— Cum se numea trimisul regelui polon?

— N-ai răspuns nici la această chestiune separată...

— Nu...

— Domnul profesor, desigur, ca să te salveze, ți-a mai pus o chestiune – a treia –, fără nicio legătură, probabil, cu celelalte două, pentru că este logic când nu cunoști o problemă în liniile ei generale, cu atât mai puțin ai s-o cunoști în amănunte. Care este a treia întrebare?

— Ce inscripție purta sabia dăruită lui Mircea de regele polon.

— Ce ai răspuns?

— Am răspuns că știu lecția, cunosc istoria românilor ca pe apă, fiindcă este o materie care-mi place, dar că aceste chestiuni nu sunt trecute în manual.

— Ai adus manualul de istorie?

— Da.

Basu vine și mi-l întinde. Depun manualul pe pupitru și-l mângâi reflex, ca pe o pradă bună. Mă simt stăpân pe situație și într-o dispoziție sufletească de plenitudine.

— Îmi dați voie, domnule secretar general, să formulez câteva întrebări domnului profesor Iliuță?

— Da, tot ce ajută la limpezirea lucrurilor găsește aprobarea mea.

— Recunoașteți, domnule profesor, că, după ce ați venit în clasă, v-am raportat întrebările pe care domnul profesor Niculescu le-a pus colegului meu? Sunt aceleași?

— Da...

— Ce ați răspuns dumneavoastră?

— Că sunt chestiuni de amănunt.

— Acum, cu îngăduința domnului secretar general, îi voi pune câteva întrebări și domnului profesor Niculescu.

Și, fără să-l învrednicesc pe Attila cu o privire, continuu:

— Elevul Stănescu a susținut că întrebările care i-au fost puse nu sunt în manual. Domnul profesor afirmă contrariul. În cazul acesta, îl rugăm să binevoiască a ne arăta pagina unde autorul pomenește amănunțele cu pricina.

Și, luând manualul de pe pupitru, i-l dau în mână. Profesorul răsfoiește nervos cartea, apoi spune vădit încurcat:

— E o scăpare din vedere a mea. Chestiunile acestea figurează într-o ediție mai veche...

Ait! Attila arsus a treia oară! Va să zică, scăpare din vedere, adoratule? Hei, aici am vrut să ajung, ca să-ți frec puținel ridichea.

— Domnule secretar general, răspunsul e nesatisfăcător. Noi nu învățăm după ediții vechi. Dacă-i o scăpare din vedere a domnului profesor, de ce să plătească elevul Stănescu oalele sparte? De ce să mănânce bătaie și să fie notat în catalog, probabil cu zero tăiat, pentru că domnul profesor a scăpat din vedere?...

O rumoare se stârnește printre băieți. Cred și eu că răsufliă în lege! Îi simt fremătând de satisfacție pentru săgeata înfiptă în Attila. Și asta nu este decât cea dintâi. Mai am și altele în tolbă, oho!

— După cum vedeți, domnule secretar general, recunoașterea domnului profesor începe să lămurească lucrurile. Să trecem mai departe. După cum v-am spus, noi nu posedăm ediții vechi, nici cărți de istorie aprofundată. Cu toate acestea, nouă, ca toți mâni, ne place istoria patriei. De aceea fac apel la domnul profesor Niculescu să ne spună dumnealui ce inscripție purta sabia dăruită lui Mircea cel Bătrân? Vă mărturisesc că suntem curioși să știm. L-am întrebat acest lucru și pe domnul profesor Iliușă, dar n-a putut să ne dea un răspuns. Attila tace, parcă nici nu l privește pe el întrebarea.

— Vă rog foarte stăruitor, domnule secretar general, să binevoiți a interveni pe lângă domnul profesor Niculescu, să ne satisfacă setea de cunoaștere.

— Setea voastră de cunoaștere va fi satisfăcută la cursuri. Deo-
amdată nu văd ce legătură ar avea această chestiune cu...

— Are, și încă una foarte mare. Veți vedea numai decît pentru ce.
Secretarul general se lasă convins și, cu un gest, transmite dorința
mea. Attila, pămîntiu la față, clatină capul a mirare și răspunde:

— Nu-mi amintesc să fi pus o asemenea întrebare...

Trăsnet! Bombă! Stupoare!

Un „Aaa!“ exclamativ izbucnește spontan din toate piepturi-
le colegilor, pecetluind minciuna mai bine decît ar fi făcut-o cea
mai dârză dovadă. Iar eu sar în sus de un metru, parcă aș fi călcat
pe jărat, și strig de se cutremură clasa:

— Nu-i adevărat!

Secretarul general îmi face semn cu mîna să tac. Apoi, întor-
cîndu-se spre Attila, îl întreabă scurt:

— Ați pus sau nu această întrebare?

— Nu! răspunde dîrz Attila.

— Este o minciună sfruntată, sar eu bățaios, gata să mă înca-
ter cu hunii, goții, vandalii și, în sfîrșit, cu toate hoardele barbare.
Iureaga clasă e martoră. Chiar domnul profesor Iliuță poate să
ateste că nu eu am inventat această întrebare, deoarece i-am pus-o
domniei sale, și mi-a spus că istoria nu pomenește de așa ceva. Sunt
textual cuvintele domnului profesor! Vă rog să confirmați și
dumneavoastră.

Iliuță înclină capul în semn de aprobare, fără să spună un
cuvînt.

— Vedeți, domnule secretar general? Vă place metoda aceasta
de a născoci întrebări cu scopul să ne înfunde și după aceea să ne
cotonogescă sub pretext că n-am învățat... lecția? Aceasta s-a
întîmplat cu colegul Stănescu. El n-a putut să răspundă, cum era
și natural, la asemenea întrebări și atunci domnul profesor l-a
batut măr cu un baston așa gros, ca pe mână. Eu nu pot să văd o
nedreptate fără să sufăr, chiar dacă nu mă privește pe mine, am fost
cuprins de indignare. M-am ridicat în picioare și am strigat: „Este
nedemn ceea ce faceți, domnule profesor“, iar nu așa cum a declarat
dansul că i-aș fi spus: „Ești un nedemn“, ceea ce e o deosebire
mare. Întotdeauna față de superiorii mei, și ca vîrstă, și ca intelect,

întrebuințez pronumele de reverență. A fost avertismentul meu de intrare în legalitate.

— Ce înțelegi prin această intrare în legalitate?

— Prin *intrare în legalitate* înțeleg respectarea regulamentului, care interzice bătaia în școală. Domnii profesori au la îndemână un mijloc mai eficace de a pedepsi: notarea în catalog. În afara de asta, un vinovat nu poate fi pedepsit de două ori pentru aceeași faptă: *non bis in idem*¹⁹, sună un principiu în dreptul roman, pe care domnul profesor Niculescu îl ignoră. De aceea continua să pedepsească presupusa noastră neștiință și cu nota, și cu bătaia.

— Te poftesc, Dima, să lași la o parte comentariile și să te ocupi numai de expunerea faptelor. Ce s-a întâmplat după invitația dumitale de *intrare în legalitate*?

— Această invitație a avut darul de a-l scoate din sărite pe domnul profesor. „Ieși afară, măgarule, că-ți tăbăcesc pielea!” mi-a strigat dânsul, și vă cer iertare în numele său pentru această expresie atât de puțin academică.

— Ți-am atras atenția, fără sublinieri și comentarii, mă întorc și rupe din nou, cu asprime, omul școlii.

— Mă iertați, răspund cam contrariat, dar îmi place să spun lucrurilor pe nume.

— Caută de-ți înfrânează puțin... elocința.

— Aici nu-i vorba de elocință, mă aprind brusc. Nu fac altceva decât să mă apăr cu ideile și vorbele mele. Atât și nimic mai mult.

— Dima, nu uita că în fața dumitale se află un fruntaș al școlii noastre, care ți-a lustruit mintea și ți-a dat cunoștințele de care pari a fi atât de mândru, mă admonestează Iliuță, vădit supărat de alunecarea mea pe un povârniș primejdios.

— Tocmai dumneavoastră spuneți asta, domnule profesor, care știți cum sunt cei mai mulți dascăli ai noștri? Aflați că nu dați torez totul școlii. O spun verde și deschis, așa cum sunt obișnuit, chiar conducătorului școlilor. Ceea ce am învățat și mi-a împodobit sufletul a fost mai mult din cărți, aceste bune și docile prietene, care nu se plâng de oboseală când le citesc toată noaptea

¹⁹ Nu de două ori pentru același lucru.

La școală am învățat să mint când trebuie, și mai ales când nu trebuie, să fumez, să fac chefuri, să-i urăsc sau să-i disprețuiesc pe dascăli pentru multele lor metehne. Pentru că, trebuie să știți, domnule secretar general, aproape toți profesorii au porecle care le stigmatizează slăbiciunile. Dintre ai noștri, pe unul îl cheamă Attila, pe altul Michiduță, Pupăză, Pleașcă și așa mai departe. Numai unuia singur, domnului Iliuță, nimeni n-a cutezat să-i pună poreclă, pentru că e un profesor pe care îl iubim și-l respectăm, și dacă n-ar fi existat măcar dânsul, aș fi fugit de la acest liceu, unde am dat piept aprig cu nedreptatea. Acum puteți să mă eliminați, mi-e totuna...

Mă simt atât de copleșit, încât mă prăbușesc pe bancă, și acolo mă podidește plânsul. Aud ca prin vis cum președintele tribunalului ridică ședinta pentru un sfert de oră și iese din clasă, urmat de alaiul dascălilor.

În clipa când deschid ușa, ca să iasă, câțiva elevi se rostogolesc pe cad pe jos, țipând. Ce se întâmplase? Un grup de colegi de la alte clase, știind că se judecă marele proces al clasei noastre, se îngămadiseră la ușă și, cocoțați unul în spinarea altuia, trăgeau cu uchea.

Călimara cu bucluc

Îndată după plecarea mărimilor, colegii fac roată în jurul meu. Basu mă apucă în brațele lui vâjnoase și mă ridică în sus.

— Ești formidabil, împărate, i-ai făcut pilaf pe toți. Ce pilaf? Varză! Tocană! Piftie!

Apoi, strigând cu vocea lui tunătoare, poruncește clasei:

— Fiecare să treacă în ordine și să-l pupe cu mare evlavie.

— Cé, ai căpiat, Basule? mă rățoiesc la el mâniat. N-am ajuns moaștele sfântului Dimitrie Basarabov!

— Să fiu al dracului, eu trebuie s-o fac! Și apucându-mi capul cu sila, mă sărută, zăpăcitul, pe amândoi obraji.

Asta nu mi se mai întâmplase...

— L-ai cam dat gata pe marele mahăr, îmi aruncă Păleața în treacăt, roșu de invidie.

Nu știi ce să cred: nu mi se pare deloc că aș fi dobândit un succes. Sau nu-mi dau seama? Se poate și asta.

— Mi-e teamă că, până la urmă, o să mă dea el gata pe mine! răspund, ștergându-mă cu batista de nădușală. Înainte pare că-mi arată prietenie.

— Nu te încrede în prietenia oamenilor mari, ăștia sunt lupți în blană de oaie, zice Rogvaiv.

În vremea asta, Găliganu scoate din pupitru o sticlă.

— Trage o dușcă, regentule, să te mai întărești la muzicuța, că altminteri e lată rău.

Are dreptate Găliganu. Duc sticla la gură și înghit de câteva ori M-m-m... Bun mai e!

— Acum sunt în formă! De ce n-ai pus-o la bătaie înainte de dezbateri?

Sticla se goleşte la repezeală, plimbându-se din gură în gură.

— Dacă am fi avut încă una, succesul ar fi fost asigurat sută la sută! mormăie Păleață.

— Tu de ce n-ai adus o sticluță? îl admonestează Basu.

— Eu am venit cu... Damigeană, râde Păleață, făcând o aluzie prea puțin filială la adresa lui tată-său.

În orice caz, suntem în formă. Asta ne prinde bine. Rogvaiv e cam îngrijorat. Se apropie de mine și-mi șoptește:

— Dima, trebuie să te ții bine. Nu uita că e în joc soarta A.R.P.E.T.-ului!

— Eu cred, Rogvaiv, că m-am asigurat de vacanță până la Crăciun. Dar nu-i nimic, nu strică să ne mai odihnim puțin sistemul osos.

Țiganu, postat la ușă, ne vestește grav:

— Atenție! Sosește înalta Curte de Casație!

Într-o clipă, colegii, sărind unii peste alții, într-o învâlmășeală comică, își află locurile în bănci și încremenesc acolo, ca niște busturi de bronz.

Michiduță deschide ușa larg și se dă la o parte, să treacă secretarul general. După el, intră Iliuță, Damigeană, Laiță, Pupăză etc. Pe Attila nu-l văd. Ce s-o fi întâmplat cu el? Sau a spălat putina?

După ce Casația se așază pe scaune, dezbaterile încep din nou. Secretarul general ia cel dintâi cuvântul:

— Elevul Dima, al cărui curaj, când nu se confundă cu impertinența, e vrednic de admirație, ne-a spus adineauri lucruri destul de grave despre realitățile școlii noastre. Cu o parte din ele trebuie să mărturisesc că sunt de acord, și cine urmărește activitatea mea știe cât mă străduiesc să înlătur racilele care sapă învătământul. Cealaltă parte, însă, nu constituie decât o tinerească exagerare a acestui elev. Datorită faptului că el a aruncat anatema asupra școlii într-un elan de sinceritate, deci nu cu scopul de a ponegri, ci de a îndrepta, trec cu vederea această izbucnire, punând-o pe seama tumultuoasei sale tinereți. Îi recomand însă ca, pe viitor, să fie mai cumpănit, deoarece cuvântul doare mai mult decât fapta, iar limba e mult mai ascuțită decât sabia.

Omul școlii vorbește rar, apăsător, cu lipsă de grabă și o seninătate care mă scoate din sărite.

M-aș mira mult, îmi spun în gând, dacă în vinele acestei fapături ar curge altceva decât gheață. Trebuie să se fi născut la Polul Nord, pe un ghețar. Atât este de rece și de calculat. Ca un ceornic. Poate la spate, undeva, are un resort de întors arcul.

— După această digresiune pe care n-am voit-o, dar nici n-am putut s-o împiedic, te rog, Dima, să continui expunerea dumitale.

Mă ridic în picioare și dau să-ncep... Dar nu-mi amintesc unde rămăsesem. Ei drăcia dracului! Se iscă o tăcere grea, apăsătoare, care mă-năbușă ca un gol de aer.

Și, în loc să continuu, mă pomenesc întrebând:

— Dar domnul profesor Niculescu de ce n-a venit?

Toată Casația (afurisit Țiganu, o nimerise bine cu botezul — tot e tată-său popă) rămâne o clipă în încurcătură.

— N-a mai fost necesar, răspunde Polul Nord, cu liniștea lui de aisberg. /

— Cum nu? Cred că prezența sa era foarte necesară.

Polul Nord ridică din umeri, îndepărtând brațele:

— Sunt neconsolat. Iată-ne din nou în dezacord!

— Regret, domnule secretar general, dar măcar de rându lui nu e vina mea.

— Dacă vrei neapărat să știi, domnul profesor Niculescu ne-a cerut îngăduința de a lipsi. Te interesează și motivul pe care l-a invocat?...

— Nu, asta nu...

— Atunci, putem continua, nu-i așa? Ce s-a întâmplat după așa-zisa chemare la ordine?

— Domnul profesor s-a înfuriat atât de rău, încât striga cât îl ținea gura: „La vino-ncoace, măgarule, să-ți tăbăcesc pielea!“ Și altele *ejusdem farinae*. Cum nu mă grăbeam să mă duc, ca un mielușel, la înjunghiere, domnul profesor, cu bastonul ridicat, s-a repezit la mine să mă cotonogască. Trecând pe lângă Stănescu (Basu), care era scos la lecție, acesta, cu o admirabilă prezență de spirit, i-a smuls bastonul din mână, dezarmându-l. Cu toate maltrătarile îndurate, colegul meu nu i-a mai dat bastonul înapoi. (Evit să adaug că l-a rupt în bucăți, ca să nu-i îngreunez situația lui Basu.)

— Dacă profesorul a fost dezarmat de către elevul Stănescu, de ce ai mai azvârlit în dânsul sticla cu cerneală?

Ei, na! Călimara buclucașă a lui Magotu! Trebuie să iau o prava asupra mea. Sunt, oricum, într-o situație de un milion de ori mai bună decât a lui Giordano Bruno, care a fost ars pe rug.

— Am azvârlit cerneala înainte de a fi dezarmat. Acesta-i adevărul! (În realitate, era cea mai gogonată minciună.) Pot dovedi cu mărturia întregii clase. Firește, regret această faptă, dar n-aveam încotro: trebuia să mă apăr. Altfel, aș fi pățit-o rău. Totuși, după ce primejdia s-a îndreptat împotriva domnului profesor – spiritele erau foarte agitate –, eu și cu colegul Stănescu am făcut zid de apărare în jurul său, ca să nu se întâmple o nenorocire. Este, băieți?

— Este! răspunde clasa într-un singur glas.

— Datorită acestei inițiative, domnul profesor a scăpat neatins. Nu s-a clintit niciun fir de păr din capul dumisale.

— De-ajuns... spune secretarul general. Sunt lămurit. În timp ce-i audiez pe ceilalți, te rog să treci într-o încăpere învecinată.

— Pe sală n-aș putea să stau?

— Nu prea departe, însă, ca să te pot chema.

Părăsesc clasa ușurat, având parcă aripi la picioare. Mă bate gândul că am biruit toate dificultățile. Chestiunea călimării, care era

pentru mine o piatră de moară, trecuse aproape neobservată. Adică mai degrabă nu i se dăduse însemnătatea cuvenită. Despre huiduieli, de asemenea, n-a pomenit nimeni niciun cuvânt. Attila nu mai era de față ca să sublinieze punctele negre, și gestul lui explicabil de a părăsi dezbaterile părea să arunce asupra-i toată răspunderea faptelor.

Trec în curtea interioară, apoi ies pe poarta din dos, în stradă. Când îmi arunc ochii în sus, observ cu uimire un ciorchine de elevi câțarați pe burlane, în dreptul ferestrelor noastre, ca să tragă cu urechea la faimoasele dezbateri ale procesului.

Cineva parcă mă strigă. Întorc capul și-l zăresc pe Țiganu, care îmi face semne disperate.

— Vino repede, te cheamă înalta Curte. Te-am căutat pretutindeni. Nu știam unde ești.

— Bine, vin. Pe cine a mai audiat?

— Pe Basu, Magotu, Păleață și Esculap. Și, cu asta, basta. Amers strună.

— Nu s-a încurcat careva?

— Magotu a cam scâldat-o în chestia cu călimara, a aruncat vina asupra ta. Crezi că ieșim basma curată?

— Sută-n sută. Chiar dacă ne dă o pedeapsă ușoară, victoria e tot de partea noastră.

Intrăm în clasă și ne așezăm fiecare la locul lui. Polul Nord stă la catedră și scrie cu stiloul pe o bucată de hârtie. După ce termină, se ridică în picioare și citește:

— Pentru faptele petrecute, consiliul profesoral decide: elevul Dima S. Grigore se pedepsește cu eliminarea pe o lună de zile, iar ceilalți elevi cu eliminarea pe trei zile, care se va executa prin rotație.

Câteva clipe se iscă o tăcere grea, de stâncă.

— Protéstez! strig, tremurând de indignare. Este o pedeapsă nedreaptă... foarte nedreaptă... Mă pedepsiți pentru cele ce v-am spus adineauri despre școală și profesori... Dar domnului profesor Attila, care a stârnit toată furtuna, ce pedeapsă i-ați dat?

Secretarul general mă privește cu seninătate, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, și, cu un calm desăvârșit, îmi explică:

— Domnule Dima, catilinară²⁰ dumitale, în felul cum ai debitat-o, te-a ridicat în ochii mei și te-am admirat, însă nu m-a împiedicat să-ți aplic pedeapsa pe care o meriți. Te-ai făcut vinovat de o faptă foarte gravă: ai aruncat în profesorul dumitale cu un obiect contondent. Dacă-l nimereai, se putea întâmpla să-l rănești sau chiar să-l ucizi. Peste această faptă, nu pot trece cu vederea, oricât te-aș prețui. De aceea ți-am aplicat cea mai ușoară pedeapsă cu putință. În ceea ce-l privește pe domnul profesor Niculescu, nu conferința profesorală are competența să judece cazul său, ci alte organe disciplinare.

— Nu Dima a aruncat călimara, ci altcineva! strigă Basu în târâtat, nemaiputând răbda nedreptatea făcută mie.

Polul Nord tresare:

— Cine a aruncat-o?

— Eu singur, cu mâna mea, domnule secretar general, susțin mai departe, căci aș face o josnicie pe care nu mi-aș ierta-o nicio dată, dacă l-aș da de gol pe Magotu, după ce-i făgăduisem că voi lua asupra-mi tărașenia cu călimara.

Firește, Polul Nord nu-i omul care să se dea bătut cu una, cu două.

— Înțelegeți, domnilor elevi, că nu admit cu niciun preț în ducerea în eroare, nici actele de vinovată acoperire, care duc la minciună. Vreau să știu adevărul: Cine a azvârlit călimara?

— V-am spus și regret că eu am făcut isprava, strig, și pentru asta m-ați pedepsit. Chestiunea e lichidată.

— Domnule Stănescu, se adresează Polul Nord lui Basu, cu politețea lui exagerată (nu tutuie pe nimeni – cum fac ceilalți dascăli –, dar ce folos!), te invit să ne spui cine a aruncat călimara. În caz că refuzi, voi fi silit să-ți aplic și dumitale aceeași pedeapsă ca domnului Dima...

Basu zgâiește ochii năucit de amenințare.

— Îți dau timp de gândire trei minute. Alege!

Întorc capul spre Basu, care stă în picioare, ca stâncă, să-i faci semn să tacă. Firește, Înalta Curte de Casație observă gestul. Mi chidușă se răzoiește la mine:

²⁰ Apostrofă vehementă la adresa cuiva.

— Cum îndrăznești sa faci semne?

Tac. Nu-i dau nicio atenție, ca și când n-ar fi de față.

Simt cum spumegă de mânie și mă improașcă neconținut cu săgeți, dar nu mă sinchisesc pentru atâta lucru. Și tocmai nepuțința lui de a-mi face vreun rău îl scoate din fire.

Polul Nord (ciudată fire mai are), total absent la încordările acestea violente, observă ceasul: cele trei minute de grație s-au scurs.

— Cine este vinovatul? îl întreabă din nou pe Basu.

— Nu știu! răspunde acesta înăbușit, aproape gemând, și se prăbușește pe bancă.

— Ești eliminat pe timp de o lună.

Clasa freamătă surd, ca o protestare nerostită. Polul Nord trece din nou la catedră și ia catalogul, chiar de la început.

— Albulescu Petre!

— Prezent, răspunde Domisol.

— Cine a aruncat călimara?

— Nu știu... în timpul acela eu mă uitam... așa... încolo!...

— Ești eliminat pe-o lună.

— Am înțeles! Și Domisol se așază liniștit, ca și cum totul ar fi în perfectă ordine.

Bravo, Domisol, băiatule, așa te vreau! Ești un erou al timpurilor noi. Pentru bravura ta, îți voi încredința misiuni de seamă în Grigorida!

Toată clasa are în ochi o licărire de admirație pentru eroismul lui Domisol.

Polul Nord continuă strigarea:

— Arginteanu Dan!

Tarzan nici n-așteaptă să fie întrebat, că răspunde de-a dreptul:

— Nu știu.

— Eliminat pe-o lună. Bălan Alexandru.

— Nu știu.

— Eliminat pe-o lună. Bărbulescu Dumitru.

— Nu știu.

Lucrurile merg strună. Îmi frec mâinile de mulțumire. Biruința e asigurată 99 la sută. Numai de unul singur mi-e teamă să nu

ne facă pocinogul: de Păleață. Dar el e la sfârșitul catalogului, la litera Z, și până atunci mai va.

Polul Nord, oricât ar fi el de cumplit, nu poate să elimine toată clasa pe timp de o lună. Este imposibil. Și dacă nu ne dă atâta pe toți, apoi nu dă pe nimeni.

Michiduță se ridică în picioare. Ce-o mai fi vrând să spună? Tușește, își drege glasul și începe:

— Domnilor elevi!

Așa te vrem, Michiduță, scumpule: să ne spui *domnilor*, ca să sune frumos și elegant; obișnuiește-te să fi puținel stilat, că nu se face gaură în cer...

— Băgați-vă mințile-n cap! (Michiduță tot Michiduță! E cu neputință să nu-și dea în petec.) Nu vă jucați cu soarta voastră! (O să pierdeți un an din cauza îndărătniciei de a nu-l denunța pe vinovat. Gândiți-vă la părinții voștri, care muncesc din greu să vă țină prin școli, pentru a vă face oameni întregi. Nu vă bateți joc de ei, dar nici de voi. Dați-l pe față pe ticălosul care a făcut o faptă atît de urâtă lovind pe profesorul...

— Artila! răsună o voce din fundul clasei, ca un ecou neașteptat.

— Cine a pronunțat acest nume? face Michiduță.

Tăcere.

— Să se ridice în picioare cel care a pronunțat acest nume.

Atâta rău! Nimeni nu se clintește din loc. Pe Michiduță îl trec toate nădușelile. Scoate batista, se șterge pe frunte și își suflă nasul. Apoi se așază cuminte și potolită ca un elev pe scaunul lui, murmurând o amenințare neputincioasă:

— Biine!...

Iliuță se încruntă ușor. De la începutul anchetei, în afară de la muririle pe care le-a dat, n-a scos o vorbă. Stă ghemuit pe scaun și privește când pe fereastră, când în fundul clasei. În orice caz, am impresia că sub masca de nepăsare suferă mult, văzând toate câte se întâmplă sub ochii săi. Uneori își coboară privirile asupra mea, și acest lucru mă stânjenește, mă paralizează parcă.

După eșecul lui Michiduță, Polul Nord, cocoșat la catedră, strigă mai departe catalogul clasei, cu vocea lui cavernoasă.

— Cojocarul Marin.

— Nu știu.

— Eliminat.

Polul Nord nu mai adaugă „pe o lună“, fiindcă s-a plictisit, iar noi înțelegem și așa, pe cât timp suntem dați afară.

Urmează una după alta literele alfabetului. Nicio defecțiune în rândurile noastre. Artepistii se țin tari pe poziție. În fine, ajungem la litera Z.

— Zegheanu Lascăr.

Păleață se desprinde din bancă și se ridică lung și deșirat, de nu se mai isprăvește. Tavanul clasei e însă destul de înalt, așa că moalele capului îi scapă neatins. El e singurul de care mi-e teamă. Dar poate că trecem și hopul acesta cu bine.

Damigeană îl amenință, săgetându-l cu privirile:

— Dacă nu-l denunți pe vinovat, să nu mai calci pe-acasă! Ai tuțeles? Nu mai vreau să știu de tine. Haide, spune cine a aruncat călimara cu cerneală?

Păleață, fără nicio ezitare, răspunde:

— Goanță Ștefan!

Lovitură de trăsnet! Dacă ar fi căzut așa, ca din senin, o bombă în mijlocul clasei, n-ar fi stârnit mai multă stupeoare ca denunțarea lui Păleață.

— Cine este Gonea Ștefan? întrebă Polul Nord.

— Goanță, rectifică Păleață.

— Da, Goanță. Elevul Goanță să se ridice în picioare!

Magotu se ridică buimăcit și galben ca ceara.

— Dumneata ai zvârlit călimara?

În loc de răspuns, Magotu începe să se văicărească și să plângă cu hohote:

— Nu mă dați afară, că mă omoară tata! Vă rog, iertați-mă! Niciodată n-am fost eliminat de când sunt elev. E păcat să-mi zdrobiți viitorul pentru o greșeală.

— Încetează cu plânsul, îi strigă Polul Nord. Explică-ne, de ce ai comis această faptă? Ce te-a îndemnat?

— Nu știu. Nu m-am putut stăpâni. Nu-mi dau seama cum s-a întâmplat. Dar mi-a părut rău pe urmă. Voi repara stricăciunile. Aduc zugrav, să văruiască peretele, nici n-o să se cunoască unde a

fost pata de cerneală... Îi plătesc domnului profesor hainele... și cumpăr altele noi...

— Lasă pata de cerneală și hainele, acestea sunt un lucru secundar. De ce n-ai avut curajul să mărturisești singur greșeala făcută? Atunci ți-aș fi dat circumstanțe atenuante.

— Știam că voi fi eliminat... și eu sunt băiat sărac. Acasă nu am nimic de azi pe mâine, pe când Dima e în altă situație... și, spunându-mi acesteia, Magotu plânge cu hohote, de ți se rupe inima.

— Termină odată cu văicărelile!... Ele nu-ți ușurează pedepsa. Mustrarea Polului Nord provoacă o explozie. Magotu răcnește te înfiorător, de parcă îi umblă cineva cu cuțitul prin burtă, se lovește cu pumnii în cap, încearcă să-și rupă hainele.

Înalta Curte de Casație se uită consternată la acest spectacol jalnic și nu știe ce să facă. Toate privirile se opresc întrebătoare asupra Polului Nord, așteptând o hotărâre din partea acestuia. Noi, de asemenea, privim îndurerăți zvârcolilele sperante ale uraganului, iar câtorva băieți mai mihoși li se umezesc ochii.

Deodată, Magotu tace brusc. Din două sărituri, e pe banca mea, și de aici, se cocoșă pe pervaz. Încearcă să deschidă fereastra.

— Se aruncă pe geam! Vrea să se sinucidă! țipă câțiva colegi.

— Împiedicați-l! Puneți mâna pe el! strigă Polul Nord, ridicându-se de la catedră.

Eu, cel dintâi, îl apuc de un picior, apoi îl înșfac cu o mână de guler.

— Ține-mă bine, sire, că n-am poftă să dau ortul popii... îți șoptește el la ureche.

Fir-ar al dracului de cimpanzeu, cu tot neamul lui! Se preface, tâlharul! Joacă teatru în fața noastră și a înaltei Curți de Casație, de ne prostește pe toți. Dar nu era să fiu tocmai eu acela care să aflu dea secretul în vileag.

— Săriți! țip din răspuțeri, nu mai pot să-l țin. Se întâmplă moarte de om!

Sar în grabă profesori și elevi, înghesuindu-se de-a valma pe lângă banca mea, așezată exact dedesubtul ferestrei, și, apucându-l de mâini și de picioare, îl tragem la o parte, iar Basu închide victorios fereastra.

— Moare! Moare! strigă deodată Țiganu, speriat.

— A leșinat, săracul, face Ploșniță.

Bravo, Magotule! Bang! Sus cortina! începe actul II.

— Chemați un doctor! propune Polul Nord. Fugi dumneata, Dima, că ești mai priceput, și adu un medic! Până atunci, așezați-l în poziție orizontală și desfăceți-i legătura de la gât.

— N-aveți nicio grijă, domnule secretar general, îl readuc eu în simțire, se oferă Esculap.

— Te pricepi?

— Tatăl meu e farmacist... așa că...

Renunțăm la medic. Cu atât mai bine. Dacă aduceam vreunul, cu siguranță că Magotu ar fi fost dat de gol. Tot are un pic de noroc, potaia...

Câțiva băieți mai voinici îl înșfacă de mâini și picioare și, cu linu, cu vai, purtându-l peste pupitre, îl aduc în fața clasei.

— Ușor!... Umblă cu atenție, îl cert pe Ploșniță care, făcând o mișcare neîndemânatică, lovește capul lui Magotu de colțul unui pupitru.

Îl întindem pe jos, lângă tablă, după ce tragem la o parte scaunele pe care ședeau profesorii, ca să fie loc destul.

Esculap se apleacă asupra lui. Îi desface cravata și-i pune sub nas o sticlucă cu eter. Are întotdeauna la el în servietă o trusă cu felurite medicamente: tinctură de iod, alcool medicinal, aspirine, dermatol și multe altele. Te doare capul? „Esculap, dă-mi un anti-nevralgic!“ Și băiatul spițerului și-l oferă la repezeală, gratis.

— Cum îi mai este bolnavului? se interesează, grijuliu, Polul Nord, apropiindu-se cu teamă de Magotu.

— Își revine numaidecât, îl încredințează Esculap.

Dar Magotu n-are poftă să se trezească din leșin. Esculap însă îl da zor cu sticlucă pe la nări, așa că bietul pacient, vrând-nevrând, suspină o dată lung și întredeschide ochii. Apoi îi închide iar, alipește de câteva ori și rămâne cu ei deschiși. Dacă n-ar fi procedat astfel, trebuia să adoarmă de-a binelea, tot trăgând eter pe nas.

Polul Nord răsuflă ușurat, parcă i se ridică o piatră de pe inimă. Profit de această clipă ca să-l pun în gardă:

— Domnule secretar general, îi spun pe englezește, eram sigur că se va întâmpla ceea ce s-a întâmplat, de aceea m-am gândit să iau asupra-mi partea lui de vină. Dacă-i aplicați colegului meu vreo pedeapsă, să știți că se sinucide. Până mâine dimineață va fi mort. E păcat să-l aveți pe conștiință... Gândiți-vă ce răspundere vă asumați!

Polul Nord nu răspunde nimic. În schimb, li se adresează ce lorlalți dascăli:

— Să mergem la cancelarie!

Înainte de a ieși se întoarce și ne anunță:

— Rezultatul se va afișa îndată.

Isprava lui Păleață

După ce înalta Curte părăsește clasa, băieții sar unii peste alții și se îngheșuie la ușă. Printre cei dintâi care trec pragul e Păleață. Îl ajung dintr-o săritură și-l apuc de haină.

— Stai ușurel, că nu scapi teafăr!

El se întoarce brusc, cu o mutră mirată, de nevinovat.

— Ce-ai cu mine?

— De ce ești canalie?

— Eu?!

— Dar cine? Ce ți-a făcut Magotu, de l-ai pârât ca un ticălos ce ești?

— Și ce te privește pe tine?

— Ce mă privește? Uite ce mă privește! Și, jart-jart, îi trântesc doi pumni zdraveni în fălci.

Cade jos grămadă, cât e de lung. Țiganu, Ploșniță și Corcoduș, care sunt de față, încep să numere de zor, și când ajung la noua decretează într-un glas:

— Knock-out!

Apoi îi cercetează fața cu atenție, să vadă dacă nu i-am mutat fălcile din loc. Îl las în plata Domnului, un adversar ca el nu merita mai multă osteneală. Nu fac câțiva pași și Păleață începe să urle.

— Haide, tacă-ți fleanca, nu mai boci ca o muiere! strig scârbit, și-i mai dau un picior în spate.

Nici că se putea să termin în alt chip cu o asemenea făptură. Mai bine că s-a întâmplat așa. Păleață se ridică de jos și o rupe la lugă pe sălile liceului, urlând ca din gură de șarpe.

— Să știi că se duce la cancelarie să te reclame, își dă Găliganu cu părerea.

— Ducă-se învârtindu-se! îi spun nepăsător și mă întorc în clasă.

Aici Magotu se ceartă cu Ploșniță. Contele leșinat susține că Ploșniță îl lovise înadins cu capul de colțul pupitrului, pe când îl purta pe sus, iar celălalt se jură pe toți sfinții că nu-i adevărat, că nu a fost la mijloc decât o greșală pe care o regretă.

Când dau cu ochii de mine, încetează cearta.

— Magotule, ai fost teribil, urangutan afurisit, vino să te pup, ca meriți! I-ai legat pe toți la gard.

Îl îmbrățișez și-l sărut așa cum procedase Basu cu mine. Magotu o face pe fata rușinoasă. Toată clasa se strâmbă de râs la fițările lui. Dar celor mai mulți nu le vine să creadă să potaia simulase și tentativa de sinucidere și leșinul.

— Ascultați, popor al lui Traian, când a aterizat la fereastră, mi-a șoptit: „Ține-mă bine, că n-am poftă să dau ortul popii“. Eu, de altfel, știam de la început că se prefăcea: cunosc de mult marfa.

Toți râd și se minunează de isprava lui Magotu.

— Mă, bine i-ai pus în garderob! exclamă Găliganu.

În vremea asta, Magotu se umflă în pene ca un curcan.

— Ce, se măsoară ei cu noi? De clasa a VIII-a nu se poate atinge nici Scaraoțchi, tartorul diavolilor, darămite Michiduță cel purpuriu? Oricine ne calcă pe bătătură, tranc! *Pașol na turbinca!*

Deodată tresare, aducându-și aminte de ceva neplăcut:

— Unde-i scârba de Păleață? Și-a luat potecuța? Ce crede el, că nu-mi pică în gheare?

— Las' c-avu el, șeful, grijă, îl lămurește Corcoduș, i-a altoit două scatoalce cinstite.

În timp ce pălăvrăgim astfel, Popescu, ajutorul de secretar, intră în clasă și îmi șoptește la ureche cu cea mai mare discreție, de parcă mi-ar împărtăși un secret de stat:

— Vino la cancelarie! Te poftește domnul director.

— Biiine!

Popescu, spârnелul, o ia înainte – eu, după el. Pe sală îl întreb:

— Miroase ceva?

Îmi răspunde tot atât de tainic, deși nu-i nimeni pe sală și nu putea să strige.

— Chestia cu Zegheanu...

— Hm... Vasăzică Păleață nu și-a ținut pliscul, tot m-a reclamat. Să vedem cum o descurcăm și pe-asta.

În cancelarie, toată Casația mă așteaptă. În dreptul sobei, sta pleoștit Păleață, ținând o batistă murdară la nas.

— Dumneata l-ai lovit, Dima? mă întrebă Polul Nord, uitându-mi înduioșătoarea victimă.

— Da, eu... răspund prompt, și răspunsul meu stârnește mirare.

Se vede treaba că nimeni nu se aștepta să recunosc atât de deschis.

— De ce ai făcut această faptă urâtă?

— Nu-i urâtă. I-am aplicat o corecție mică. Are un caracter jocos, îl urăște toată clasa.

— O corecție mică? În ce calitate? Te-a pus cineva vâtaf peste te elevi?

— Domnule secretar general, viața noastră școlară e simplă și limpede, se desfășoară fără ocolișuri și ascunzișuri. Noi, între noi, ne cunoaștem tainele și metehnele. Să pună colegul Zegheanu într-o balanță binele și răul pe care i l-am făcut și să declare care atârnă mai greu. De ce pentru faptele mele bune nu m-a „pârât” niciodată?

— Ce bine i-ai făcut dumneata?

— Șade mai frumos s-o spună chiar el.

— Ce bine ți-a făcut? îl întrebă Polul Nord.

Păleață strâmbă din nas, auzind întrebarea, și încruntă sprâncenele.

— Nu-mi aduc aminte...

Din felul cum a spus-o, Casația își dă seama că minte.

Așa! Nu-și aduce aminte, i-a pierit memoria. Atunci, iubite Păleață, să-ți aducem noi aminte, deși nu-i prea elegant din partea

noastră. Dar a ne purta elegant cu tine înseamnă a sădi crini în mocirlă.

— Domnule secretar general, nu înțeleg cum poate să mă pălăscă cineva pe care l-am ajutat să nu-și piardă și hainele la jocul de noroc.

— Chiar dacă întâmplător i-ai făcut unele servicii, grăiește Polul Nord, aceasta nu înseamnă că ți-ai creat drepturi de părinte asupra lui.

— Tocmai asta voiam să subliniez. El mi-a spus într-o zi: „Te consider ca un tată“. Având această calitate, mi-am îngăduit... să-l muștruluiesc, bineînțeles, părintește. El s-a comportat, însă, ca un adevărat fiu vitreg!...

— Cu dumneata este greu s-o scoată cineva la capăt. Din punct de vedere al regulamentului școlar, care nu este ținut să cunoască raporturile dintre elevi, ești vinovat. Fapta dumitale se dovedește cu atât mai gravă, cu cât s-a produs tocmai în faza de pocăire pentru recentul păcat. Sunt silit, cu toată părerea de rău, să-ți mai aplic o pedeapsă. Poți pleca.

Vreau să-i răspund: „A se slăbi cu părerile de rău, *monsieur*, ești ca toți ceilalți, în fond“, dar mă răzgândesc. Ar fi o curată obrăznicie la adresa Polului Nord, care dă dovadă de maniere alese, o politete exagerată, așa încât simți plăcere chiar dacă binevoiește să-ți rețeze capul. Știe s-o facă atât de elegant!

Când intru în clasă, arpetiștii lungesc gâturile ca niște lebede, să afle pricina pentru care fusesem chemat la cancelarie.

— *Arsus sum!* Păleață m-a reclamat.

— Răzbunare! Răzbunare! strigă fioros Magotu, cu vocea îngroșată, făcând pe umbra tatălui lui Hamlet.

— Ho! cimпанzeule, nu mai urla așa, se răfoiește Basu la el, că nu ești în junglă... Lasă, că-l bate Dumnezeu tocmai când i-o fi lumea mai dragă.

— Ascultă, Bas păcătos, la urma urmei, tu ești vinovatul numărul 1. Cine te-a pus să guiți că Dima n-ar fi aruncat sticla cu vinol în Attila? De-aici a pornit toată chestia cu trestia.

— Mă, deșteptule, crezi că înghițea cineva să fie eliminat Dima pe o lună pentru eroismul tău de Don Sancho? Să-ți schimbi

gândul, în doi timpi și trei mișcări, că de nu, îți mut fâlcile tocmai în cimitirul Obogeni, ca să stai la taifas cu bunul tău amic, Păleață.

În vreme ce amândoi se hărțuiesc, stârnind hazul clasei, Păleață se ivește pe ușă ca un cățeluș plouat și râios.

— Domnu'! Hei, domnu'! Felicitările noastre pentru gușat, îl persiflează Găliganu.

Păleață nu spune nimic și se așază în bancă. Magotu îl ia nu maidecât în primire:

— Ia ascultă, drăgălașule, pentru care motiv m-ai denunțat mahărilor?

Văzând că tace molcom, Magotu adaugă:

— Dacă în termen de 168 de ore nu-ți transferi caracterul la alt liceu, să știi că-ți înmoi completamente scheletul. Ai luat nota la reflexe, au ba?

Păleață bâiguie ceva neînțeles, când ușa clasei se deschide solemn și intră Michiduță, Iliuță și Damigeană.

Pesemne au venit cu verdictul în proțap, gândesc eu. Cu înțelepciune, drepti, să luăm aminte!

Michiduță, foarte enervat, se urcă la catedră și începe:

— Ceea ce se petrece în această clasă e dincolo de orice închipuire. După răzvrătirea de alaltăieri și după lovirea lui Zegheanu, s-a întâmplat un fapt și mai urât – atât de urât, încât îmi viii să intru în pământ de rușine. S-a furat portmoneul cu bani ai domnului secretar general!

La auzul acestei învinuiri, toată clasa rămâne cu gura căscată.

— Hoțul a profitat de înghesuiala care s-a produs cu ocazia salvării măgarului de Goanță (Magotu) și a șterpelit portofelul cu pricina. Auziți, ce ticăloșie, ce dezonoare, ce pată pe acest liceu! Una ca asta nu s-a mai întâmplat de când sunt profesor. Dar voi, mizerabililor, nu v-ați dat în lături nici de la cea mai ticăloasă faptă. Tocmai domnului secretar general, capul școlii, care se stăduiește să ajungeți oameni în rândul lumii, tocmai domniei sale v-ați gândit să-i furați banii, pungăși ordinari ce sunteți? Vreți să mă băgați de viu în mormânt, câinilor, sau ce vreți? Spuneți odată!

N-apucă să termine însă ocările, că-l înecă un acces de tuse. După aceea iar începe să fulgere din ochi și să tune din gură:

— Imediat să iasă hoțul, cu banii furati! Dacă nu iese, veți fi eliminați cu toții, fără excepție, iar clasa desființată. Să poftescă afară pungașul! Cine este? Să-l văd!

După această invitație atât de grotescă și naivă, tace și așteaptă să se ridice hoțul. Dar acesta nu se grăbește să se predea de bunăvoie. Michiduță coboară de la catedră, se plimbă nervos prin fața rândului întâi de bănci, ca un leu furios în cușcă, și, văzând că în felul acesta lucrurile nu duc la niciun rezultat, strigă energic:

— Nimeni nu se mișcă din bănci! Mâinile pe pupitru! Fiecare elev va fi supus unei percheziții corporale!

Sar în picioare, cuprins de toate furiile pământului:

— Nu admitem asemenea procedee și resping învinuirea care nu se aduce.

Dar, îndată ce debitez fraza de mai sus, îmi dau seama, lucid, că am întrecut măsura.

— Cine te întreabă pe tine? Ce ești tu aici? mă apostrofează directorul, scos din fire.

— Cine sunt? Știți că sunt șeful clasei, pus chiar de dumneavoastră. Și mai știți că nu ne puteți percheziționa cu forța.

Iliuță, dându-și seama că în atmosferă plutește praf de pușcă, intervine împăciuitor:

— Dima, ca să nu vi se pară o jignire, dumneata, în calitate de șef al clasei, vei căuta pe fiecare elev prin buzunare. Cred că soluția este cea mai potrivită.

— Îmi pare rău, domnule profesor, nu pot face asta. I-aș jigni mult pe colegii mei. În clasa noastră nu există nimeni care să fi făcut o asemenea ispravă. Probabil că portmoneul domnului secretar general a fost furat în altă parte sau pierdut, dar nu-și aduce aminte. Noi, elevii, putem să fim orice: obraznici, bățăuși, impertinenți, leneși, dar hoți – nu... hotărât – nu! Ni se aruncă o învinuire gratuită...

— Așadar, nu vă supuneți? face Michiduță.

— Dacă este cineva care vrea să fie percheziționat, n-are decât să se arunce cu voia lui, n-am nimic împotriva.

— Cine vrea să fie percheziționat? Să ridice mâna!

Nimeni nu clintește un deget. Profesorul Damigeană, care până atunci n-a scos o vorbă, grăiește cu un gest autoritar:

— Cer ca fiul meu să fie percheziționat. Lascăre, vino-ncoace!

— Dacă nu se procedează cu toți la fel, de ce cu mine s-ar face excepție? se apără Păleață.

— Fiindcă vreau eu! țipă Damigeană.

— E nedrept și chiar jignitor.

— Niciuna, nici alta. Țin să fi în afara oricărei bănuieli. Trece la tablă!

— Nu vreau, se încăpățânează Păleață.

— Ieși, când îți spun! poruncește tunător Damigeană. În afară de cazul în care nu ești tocmai tu hoțul.

— Eu, hoțul?... băiguie odrasla profesorului de franceză și, la sându-se moale, pune capul pe bancă.

— Ce ai?

— Mi-e rău... geme el.

— Cum te-a apucat așa, deodată?

— Nu știu... A fost o amețelă. Poate din cauză că mi-a curg sânger din nas. Mai vin pentru percheziție?

— Sigur că da!

Păleață se ridică și dă să iasă din bancă. Ca și Basu, face lucrul acesta cu greutate, fiindcă e prea înalt. Când izbutește să scoată picioarele de sub pupitru, se aude un zgomot, de parcă ar fi căzut un obiect pe podea.

— Vezi că ți-a picat ceva, îi atrage atenția Damigeană.

Păleață, care între timp făcuse jumătate din drumul până la tablă, nu înțelege bine ce-i spune tată-său, însă Tarzan, cum șade în spatele cocostârcului, se apleacă repede și ridică de jos obiectul căzut. E un portmoneu elegant, din piele lustruită, care sclipește de-ți ia ochii.

— E al tău? îl întreabă Michiduță.

— Nu, bolborosește Păleață, nu-i al meu.

— Al cui este atunci? Parcă ție ți-a căzut.

Tarzan sare cu gura:

— A fost în pupitrul lui. Când a ieșit din bancă, i-a alunecat pe jos. Am văzut cu ochii mei.

— Nu-i adevărat. Nu-i al meu. Portmoneul meu e altfel... de culoare maro...

— Ia adu-l încoace!

Tarzan îl aduce. Michiduță îl ia în mâini, îl cercetează curios pe o parte și pe alta, îl desface și scoase dinăuntru o bucată de carton alb: probabil, o carte de vizită. Apoi strigă îngrozit:

— Acesta... acesta-i portmoneul domnului secretar general!

— Într-adevăr, este al...? Vorbești serios? Întrebă Damigeană.

— Sunt absolut sigur... poftim, citește!... și-i arată cartea de vizită.

Iliuță și Damigeană întind gâturile să citească. Pe fața lor răsar o uluire fără seamăn.

— Cum a ajuns, Zegheanu, în mâinile tale? îl întrebă Michiduță.

— Trebuie să fie o neînțelegere, domnule director, răspunde Păleață. În orice caz, portmoneul nu-i al meu.

— Firește că nu e, nimeni nu susține așa ceva; dar ce caută în pupitrul dumatilă?

— Poate mi l-a pus cineva fără să știu...

— Minte, sare Corcoduș. Adineauri s-a prefăcut că-i vine rău; s-a aplecat și a scos portmoneul din buzunar, pe care l-a ascuns în pupitru, ca să nu dați peste el, la percheziție. Dar nu i s-a prins stratagemă.

— Nu-i adevărat!... Altcineva mi l-a pus în bancă... bâiguie Păleață, pierdut. Au necaz pe mine...

Nici nu termină bine fraza și se aude un pleosc răsunător. Damigeană îl trăsnește cu o palmă formidabilă, așa încât Păleață se clatină amețit, fără să spună nici cârc.

Asta e în ochii tuturor dovada certă a vinovăției.

— Să mergem în cancelarie, spuse Michiduță, întunecat la față ca noaptea. Va trebui să-l luăm și pe... el.

— Da... da... bineînțeles, încuviințează Damigeană, alb ca varul.

Pleacă toți patru: profesorii înainte și hoțul după ei, cu fruntea în pământ. E cel mai trist cortegiu pe care l-am văzut vreodată.

În clasă coboară o liniște ca de planetă stinsă. Toți suntem buimăciți de uluitoarea descoperire, care, fără îndoială, va pune capăt

vieții școlare a lui Păleață. Într-un târziu, Găliganu sparge liniștea, urlând:

— Arsene zexe!

„Sentința“

Încetul cu încetul, gheața se topește. Voia bună ne revine și începem să glumim, senini și candidi, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Corcoduș, deschizând gura cât o șură, cascadează de zgomotos, încât cred că s-a auzit până la cancelarie, unde Înalta Curte de Casație deliberează de zor.

— Ce facem, fraților, întrebă Ploșniță, mai stăm mult?

— Să ne aducă un coș cu frunze, adaugă Domisol.

— Așteptăm până se afișează sentința, decretează Tarzan.

Mai trece o jumătate de oră, timp în care băieții comentează pe toate fețele isprava lui Păleață. Unii spun că „junele“ s-a învârtit de vacanță până la sfârșitul anului, alții cred că Damigeană va face pe dracu' în patru să-l scape cu o pedeapsă mai ușoară.

În toiul discuțiilor, Țiganu răcnește:

— Robespierre! Cu Robespierre seamănă!

— Cine, frate? îl întrebă câțiva.

— Secretarul general. De patru ore mă tot frământ să-mi aduc aminte cu cine seamănă.

— Dar ce, tu ai trăit pe vremea Revoluției și te-ai bătut pe burtă cu Robespierre?

— Fac prinsoare pe ce vrei că Robespierre a fost străbunul acestui simandicos personaj, care, ca și el, e tot atât de auster, moralist și implacabil.

Clasa pufnește în râs. Îi dau dreptate lui Țiganu în ceea ce privește porecla scornită secretarului general. Auzi, Robespierre!

În orice caz, i se potrivește de o mie de ori mai bine decât Polul Nord.

Ajutorul de secretar vine și ne anunță că rezultatul se va afișa peste două ore.

— Până atunci, ce facem? întrebă Tarzan.

— Puteți pleca...

Ne împărăștiem ca un stol de potârniche, când răbufnește pușca vânătorului. Unii rămân în curtea liceului, alții se duc spre casă, eu cu, Rogvaiv, Tarzan, Basu, Magotu și alții nimerim la „biblioteca” lui Nea Iancu.

Coborâm zgomotoși scara care duce la catacombe și ne așezăm la o masă. Cele două ore se scurg repede, iar Țiganu și Ploșniță, care între timp plecaseră la liceu, se întorc cu sentința în... proșap.

— Sunteți nebuni? Ați rupt anunțul?

— Ce era să facem? se scuză Ploșniță. Pas de citește *jalnica tragedie* pe întuneric chior. Haplea ăsta n-avea decât trei chibrituri...

Ne îngrămădim unul peste altul, ca să aflăm mai repede verdictul. Înalta Curte de Casație, în cap cu Robespierre, a hotărât precum urmează: Păleață eliminat pe o lună, Magotu tot pe o lună, iar eu până la finele anului, cu drept de a mă prezenta la examen ca pregătit în particular. Restul clasei a fost eliminat pe trei zile, ca și prima dată, prin rotație.

Băieții rămân cu gura căscată, uluiți de asprimea pedepsei care mi s-a aplicat. Și mie mi se pare din cale-afară... Auzi, până la stărșitul anului! Nu m-așteptam decât acolo, cinci-șase zile... Poftim, zece! Dar până la șase luni, mai va...

— Non possumus înghițire! strigă Magotu înfuriat. E cea mai mare nedreptate a secolului al douăzecilea.

— Păleață trebuia să fie dat afară pe tot anul, iar nu tu, împărate, fiindcă furtul e fapt grav, în vreme ce bătaia-i ruptă din rai, îți dă Basu cu părerea.

Rogvaiv, stăpânindu-și indignarea, se ridică solemn și ne face semn cu mâna să tăcem. Apoi rostește grav:

— Ca protest împotriva sentinței, propun greva generală.

— Se aprobă cu brio! strigă băieții, în cap cu Tarzan.

Sunt așa de însuflețiți de această idee, de parcă au luat foc.

— În consecință, urmează Rogvaiv după ce se restabilește liniștea, cu începere de luni, niciun arpetist nu mai calcă pe la școala, până când nu i se face dreptate deplină șefului nostru și al clasei a VIII-a.

Un ropot de aplauze subliniază cele spuse de vorbitor, dându-i strălucire.

Rogvaiv se așază la loc, pe scaun, în timp ce Tarzan se ridică la protocolar, pentru a-mi comunica:

— Sire, vă rog, luați act de dorința noastră unanimă și hotărâți

— Domnule prim-dregător, îi răspund, nu pot să mă pronunț nici pro, nici contra, pentru că eu însumi sunt în cauză. De aceea, vă trec prerogativele...

— În regulă. Convoc pentru mâine dimineață, la orele 8, în localul Centralei, un consiliu extraordinar, pe ordinea de zi fiind această gravă chestiune. Domnii dregători sunt stăruiitor rugați să-i anunțe și pe colegii lor. Am terminat cu partea oficială. Continuăm cheful în particular.

Spunând acestea, Tarzan se așază.

— Credeai că ți-e prieten Robespierre și că ești asigurat la „Dacia”, îmi zice Țiganu.

— Iluzie optică, cetățeni! Robespierre nu iartă pe nimeni și nu poate fi prieten cu nimeni. După cum le primim pe cele bune (încep să devin biblic!), tot așa se cade să le îndurăm și pe cele rele. În concluzie, Pițurcă, băiatule, adu-ne îndată șapte Segărcene, să udăm evenimentul. Câte o sticlă de fiecare șapcă.

— Vine! răspunde automat flăcăiandru și se repede să le aducă

Fiecare ia câte o sticlă de vin în mână. N-avem nevoie de pahare bem direct din clondire. Mă ridic în picioare și cuvântez:

— Dragi arpetiști și elevi ai clasei a VIII-a, să bem pentru patria noastră. Oricât ar încerca inamicul să ne despartă, îl avețizăm, pe această cale, că nu va reuși niciodată. Chiar dacă ar rămâne în picioare pedeapsa care mi s-a aplicat, eu nu mă despart de voi, și nici voi de mine, căci suntem legați unii de alții cu lanțuri grele, de mii de tone.

— Bravo! aclamă băieții.

— Să bem pentru solidaritatea și prietenia noastră, să bem pentru scumpa noastră clasă a VIII-a, care va înfrânge năpasta abătută pe capul ei, să bem pentru arpetiștii noștri care vor realiza marea armonie acolo, departe, în sânul Pacificului, și vor trăi o viață fericită până la adânci bătrâneți!

Frazele mele sunt subliniate de aplauze fierbinți. Fac semn să continenească, și comand:

— Dreepți!

Băieții se ridică în picioare și încremenesc ca statuile pedestre.

— Începe ceremonia gâl-gâl-gâl-ului, ca la muschetari. Vă rog, atenție la solemnitate. Cine știe catalogul pe dinafară?

— Eu, zice Țiganu.

— Trăiască brava noastră clasă a VIII-a, pe umerii căreia se sprijină expediția transoceanică.

— Ura! Ura! Ura! răspund băieții.

— Să bem pentru fiecare coleg câte o gură de licoare!

— Bem! Bem! Bem!

— Țigane, catalogul!

— Albulescu Petre!

— Prezent, răspunde Domisol.

Cu mișcări perfect ritmice, toți șapte, câți suntem, ciocnim unul de la altul buteliile, până se încheie circuitul, ducem sticlele la gură, bem simultan, coborâm apoi clondirele în dreptul inimii, până când Țiganu pronunță numele următor, după care repetăm, în desăvârșită ordine, ca niște automate, aceleași mișcări.

— Arginteanu Dan!

— Aici, răspunde Tarzan. Cioc-cioc-cioc și gâl-gâl-gâl...

— Bălan Alexandru! Cioc-cioc-cioc și gâl-gâl-gâl...

Și așa, până se termină catalogul: 31 de inși, 31 de înghițituri urdravene.

(Pe Rembrandt și pe Păleață nu i-a strigat Țiganu la catalog.)

— Pauză! comand scurt.

Ne așezăm pe scaune. Mai toți clienții din local iau seama la ritualul nostru și se miră. Câțiva mai curioși își părăsesc locurile și se apropie de masa noastră. Unul, înalt și roșcovan, ne spune:

— Îmi plăcu chestia; e strașnică, pre legea mea... Da' te face criță!

Comand din nou:

— Atențiune! Cetățeni ai clasei a VIII-a: drepti!

Toți sar în picioare.

— Pentru iubita mea: de zece ori gâl-gâl! Cioc-cioc și gâl-gâl-gâl!

— O dată!

— De două ori!

— De trei ori!

Și așa până la zece.

— Sticlele la crematoriu!

Pac! Pac! Pac! Fiecare zvârle, pe pardoseala de ciment, clon-dirul gol, care se preface în țândări. Pițurcă vine cu o mătură și un fâraș, ca să ridice cioburile.

— Pauză!

Ne așezăm. Toți ne ținem încă bine, până și Ploșniță, de care mă temeam să nu ne facă de râs. Ochiul ne sclipesc mai viu ca de obicei, iar obrajii ni se rumenesc ca focul.

— Cine se declară biruit va fi proscris și exilat în insula Sfânta Elena. Chiar dacă am sărbători o divizie sau un corp de armată — trebuie să ajungem sub masă. Apoi anunț: Partea a II-a, muzică vocală! La pupitru, maestrul Domisol. Program: *Gaudeamus igitur*. Piano-pianissimo. Ochi 1/4 întredeschiși. Capetele aplecate pe spate, în diagonală. Temperatura 40° Celsius. Tensiunea arterială 28!

Și începem încet, ca un vuiet de ape, care se apropie de de parte, de pe întinsul mării:

*Gaudeamus igitur
Juvenes dum sumus
Post jucundam juventutem,
Post molestam senectutem,
Nos habebit humus...*

Când isprăvim cântecul, ochii tuturor înoată în lacrimi. Ce miracol s-a înfăptuit cu sufletele noastre, de ne-am trezit cotropiți de o înduioșare fără margini?

Nu știu... În clipa asta mă simt atât de copil și totodată atât de uriaș, încât aș putea să fac cele mai mari prostii, dar și cele mai sublime fapte.

„*Vrem dreptate pentru Dima!*“

A doua zi, la 8 dimineața, dregătorii sunt toți în păr, la Centrală. Consiliul prezidat de Rogvaiv începe numaidecât ședința. Eu iau parte, ca simplu observator. Mai întâi, băieții hotărăsc să trimită un protest telegrafic ministerului. Tarzan îl concepe astfel:

Rugăm respectuos, reveniți imediat asupra eliminării elevului Dima S. Grigore din clasa a VIII-a, fiind o pedeapsă disciplinară adânc nedreaptă; contrariu declarăm grevă generală, până la sfârșitul anului școlar.

Rogvaiv propune să cerem totodată anularea eliminării noastre în masă pe cele trei zile, fiind tot atât de nedreaptă ca și pedeapsa aplicată mie. De asemenea, trebuie redusă eliminarea lui Magotu de la o lună, la cel mult o săptămână. Consiliul aprobă, dar Magotu se împotrivește:

— De ce o săptămână? Dacă-l nimeream, mai du-te-vino, dar așa?

— Să zici bogdaproste, cimpanzeule, dacă scapi cu atâta!

Basu și Gălbează sunt de părere să formulăm și alte revendicări, ca de pildă reducerea taxelor școlare, sporirea burselor etc. Rogvaiv respinge propunerea, zice că, vrând prea multe și de toate, nu obținem nimic, într-un cuvânt, trebuie să ne ferim de *diluare*. Tarzan reface textul și îl semnează tot el, spunând că numele pe care îl poartă are trecere politică, ceea ce e foarte adevărat. Țiganu se repede la poștă și dă telegrama foarte, foarte urgent.

După asta, dregătorii discută organizarea grevei.

Nici nu se pune problema dacă e cineva împotriva: se înțelege de la sine că nu e nimeni. La fiecare școală vor fi postați, chiar în poartă, câte trei arpetiști. Aceștia trebuie să-i raporteze Centralei pe elevii care nu se supun ordinelor superioare și intră la cursuri, ca să fie șterși din controalele expediției, ca nedemni.

Dacă ministerul, până mâine la ora 8 dimineața, revine asupra eliminării, totul e în regulă. În caz contrar, pornim greva.

În calitate de observator, îl urmăresc pe Magotu, care are o mutră posomorâtă și nu scoate o vorbă.

- Ce-i cu tine, gorilă? îl întreb. Ți s-au înecat corăbiile?
- Nu s-au înecat. Dar mi-e teamă să nu luăm apă la galoși
Dregătorii cată nedumeriți spre el.
- Ce te-a apucat? De ce cobești a naufragiu?
- Sunt împotriva grevei, răbufnește el, încruntat.
- Și, mă rog, de ce și pentru ce? îl descoase Tarzan. Pentru ca
n-am cerut anularea eliminării tale?
- A, nu... Nici pomeneală. Aia-i o chestie lichidată...
- Atunci, care-i motivul?
- Foarte simplu: greva e o sabie cu două tăișuri. S-ar putea
foarte bine să se întoarcă împotriva noastră.
- Nu ne pasă, tună Basu, suntem o forță uriașă, de care nu se
poate atinge nimeni, fără să fie electrocutat cu 12 000 de volți!
- Nu mă pun contra, mai cu seamă asupra voltajului. Dacă
ce vrei, asta-i părerea mea. Nu-mi dai voie să am și eu o părere?
- Tarzan strigă, îmbufnat:
- Câte poștești, în afara A.R.P.E.T.-ului. Înăuntru, însă, tot
trebuie să fim un gând și o simțire. Asta e tăria noastră, și de-ai
ne vine biruința, înțelegi tu? Ce vor spune ceilalți, dacă te duci la
școală?
- Cine a pomenit de așa ceva? Mă supun hotărârii luate de
voi, deși, repet, o dezaprob. Mai întrebați și pe alții, din afară.
oameni maturi, să auzim ce părere au ei!
- N-avem nevoie de tutori, ripostez eu, căci după asta trebuie
să ne cumpărăm biberoane.
- Socotesc că suntem în stare să cântărim o situație cu propria
noastră materie cenușie, zice și Tarzan.
- Discuția nu mai are rost, intervine, la rândul-i, Rogvaiv, de
vreme ce Magotu declară că se va supune hotărârii consiliului.
- Și, cu asta, basta! Până la prânz, cutreierăm orașul în lung și în
lat, ca să vestim arpetiștii că, începând de mâine, am declarat greva
generală: nimeni nu mai calcă cu piciorul la școală. Fiecare anunțat
e dator, la rândul său, să dea sfoară la alți prieteni sau cunoscuți
care locuiesc prin apropiere și, în felul acesta, până seara, toți
arpetiștii sunt la curent cu marea noastră hotărâre.

Între timp, mă reped de câteva ori la Centrală, să văd dacă nu cumva a venit răspunsul de la minister: n-a venit nimic. Duminică, autoritatea școlară nu lucrează, dar cred că trebuie să fie cineva acolo care rezolvă chestiunile urgente. În orice caz, mâine începem greva: dacă vine răspunsul afirmativ, o încetăm numaidecât.

A doua zi, luni, sunt cu noaptea-n cap la Centrală. Nicio veste. Mă instalez la biroul meu și aștept să-mi sosească rapoartele delegătorilor delegați cu controlul. Tarzan umblă cu bicicleta de la liceu la Normală, de la Normală la Comerț și înapoi la liceu, ca să supravegheze personal mersul grevei. Pe la orele 9 vine și-mi raportează:

— Victorie pe tot frontul! La liceu nimeni n-a pus piciorul în clasă. Băieții se plimbă în grupuri prin fața școlii. Michiduță le-a vorbit foarte împăciuitoare, sfătuindu-i să-și vadă de carte. A recoltat un refuz categoric! Câțiva puști, dintr-a-ntâia, mai fricoși, au vrut să intre la cursuri, dar ceilalți i-au împiedicat. La Comerț, vreo 10-15 elevi (habar n-am dacă sunt arpetiști sau nu) au reușit să pătrundă în școală, dar fiind prea puțini – câte doi-trei de fiecare clasă – profesorii n-au mai ținut cursuri. La Normală, însă, lucrurile au mers mai greu. Știi că acolo majoritatea băieților sunt interni. Aceștia au intrat la cursuri, în schimb, niciun extern nu s-a dus la școală.

— Vezi, n-ai prevăzut dificultatea asta. Ce facem cu ei? Îi mergem din controale?

— Mai bine să le dăm un *avertisment*.

— Dacă-i elimină din internat, ce ne facem?

— N-o să îndrăznească nimeni să-i dea afară, sunt vreo 250... pot să-și impună voința.

— Atunci, dă-le *avertismentul*.

Tarzan încalecă pe bicicletă și zboară ușor și zvelt spre Școala Normală. Nu trece un sfert de oră și mă pomenesc cu Magotu, suflând ca o locomotivă.

— Împărate-luminate, vino numaidecât la cancelarie! Te cheamă Michiduță.

Stau în cumpănă: să mă duc, să nu mă duc? De altfel, știu de ce a trimis după mine: vrea să încetăm greva. Dacă aș fi sigur că poate

să revină asupra eliminării, m-aș duce. Dar nu poate s-o facă singur.
De aceea, tot mai bine-i să stau pe loc.

— Magotu, du-te și comunică-i textual: cât timp sunt eliminat, n-am ce căuta la școală. Executarea!

Magotu o șterge și după câțva timp îmi trimite un băiețuș dintr-a II-a cu un bilet în care îmi scrie că ordinul de la „împărățiu” s-a executat întocmai.

Pe la 10, Domisol și Țiganu năvălesc la Centrală. De grăbit e e, Țiganu alunecă și cade, iar Domisol, care aleargă în urmă, nu observă și, împiedicându-se de colegul său, se lungește și el pe jos, cât e de gras.

— Ho, nebunilor, ce v-a apucat? îi iau la rost. Lăsați-o mai domol, că nu vă gonesc hunii din spate.

— Sire, găfâie Țiganu ridicându-se, liceenii s-au grupat în coloană de marș și au început să manifesteze pe stradă, sub conducerea lui Basu.

În clipa asta, se întoarce și Tarzan.

— Ce e? Ce s-a mai întâmplat? întreabă Tarzan.

Țiganu îi repetă povestea cu Basu.

— E o idee bună, le spun, ne aduce apă la moară. Vezi, n-am prevăzut-o nici pe asta. Ascultă, Tarzan, oprește numaidecât coloana lui Basu! Să aștepte pe loc, până când tu organizezi celelalte coloane de la Normală și de la Comerț, după care vă contopiți pe câmpul din spatele cazarmilor. Țin să fie cea mai impunătoare manifestație școlară din câte au avut loc în anele istoriei.

Tarzan dă să plece.

— O clipă, te rog! Înainte de a manifesta pe calea Unirii, treceti *in corpore* și pe la sediu. Vreau să văd cum vă prezentați.

— E-n regulă, sire!

— Încă o clipă, mi-a venit o idee: Domisol, fanfara! Ce manifestație e aia fără fanfară? Ia o trăsură, încarcă instrumentele, adună-ți muzicanții, în sfârșit, fă ce-i face, mie să-mi scoți fanfara în fruntea manifestațiilor! Ne-am înțeles?

— Înțeles!

— Notează, Tarzane: atât tu, cât și Basu, trebuie să așteptați fanfara. Executarea! Nu uitați că noi nu ne jucăm! Creăm istoria!

Arpetiștii o zbughesc ca potârnichele, care încotro, conștiința de coplesitoarele lor îndatoriri față de viitorime.

Îmi pare rău că nu m-am gândit să facem și un stindard. Ne-ar fi prins de minune acum. Sunt lucruri care ne scapă mereu: nu e chip să le prevedem pe toate la timp. Și mie îmi vin cele mai bune idei abia după ce stau de vorbă cu cineva.

— Bună ziua, domnule Dima.

Tresar. Cine e? A, domnul profesor Iliuță. Eram așa de cufundat în gânduri, încât nici n-am simțit când a intrat.

— Vă salut, domnule profesor! și-i ofer numaidecât un scaun.

El se așază cu o ușoară ezitare. Apoi începe:

— Dragă Dima, dacă nu te-aș iubi ca pe copilul meu, n-aș fi acum în fața dumitale. Însă n-am putut să fac altfel. Trebuie să te previn, să-ți atrag atenția... Să știi, faceți rău, foarte rău. Nu vă dați seama pe ce cale ați apucat.

— Domnule profesor, aveți dreptate: am apucat pe un drum primejdios. Nu vă contrazic. Dar autoritatea școlară e basma curată? Spuneți și dumneavoastră: de ce m-a eliminat pe un an pentru o vină atât de mică? Cred că, la urma urmei, s-ar fi putut trece cu vederea greșeala pe care am comis-o, ținându-se seama de situația mea școlară. Când pedepsiți disciplinar pe cineva, trebuie să-i cântăriți bine fapta, întorcând-o pe toate fețele. Nu-i așa? Am lipsit nemotivat de la școală? Am căpătat note proaste? M-am ținut de drăcovenii și scandaluri? Ce-am făcut: i-am tras câteva scatoalce lui Zegheanu. Atât și nimic mai mult. O păruială, între colegi, care se întâmplă de regulă în fiecare zi. De altfel, trebuia să-l pedepsesc pentru lașitate. Ce? S-a făcut gaură-n cer dacă l-am scărmanat puțin? A secat Dunărea?

— Nu s-a întâmplat nimic din toate acestea. S-a întâmplat însă altceva. Dacă vrei să știi adevărul, nu atât pentru ceea ce ai făcut te-au dat afară, cât mai ales pentru ceea ce se temeau că poți face de aici înainte. Într-un cuvânt, au vrut să te izoleze de elevi, să nu mai exerciți asupra lor vreo înrâurire de orice natură, sursă de noi acțiuni primejdioase.

Rămân cu gura căscată. Sunt atât de surprins, încât nu reușesc să articulez un cuvânt.

— Da, asta a fost... Degeaba le-am atras luarea-aminte că săvârșesc o nedreptate. Nimeni n-a vrut să țină seamă de părerea mea. Totuși, într-o măsură oarecare, ești vinovat. În timpul anchetei ai afișat o impertinență revoltătoare, pe care nici inteligența dumitale nu izbutea s-o scuze. Dascălii noștri sunt obișnuiți cu o supunere oarbă, care merge până la umilință. De aceea ei nu îndau înfruntarea, sub niciun motiv. Dumneata ești un adolescent cu toate însușirile și scăderile acestei vârste. Și obrăznicia e cea dintâi armă cu care adolescentul vrea să se impună. Fiindcă el se consideră alfa și omega, începutul și sfârșitul, axa pe care se învârte globul. De aceea se crede mereu nedreptățit și luptă deodată cu toate armeele, ca să-și afirme existența. Uite, asta n-au priceput colegii mei, și eu sunt cel dintâi care o recunosc deschis.

— Vă mulțumesc foarte mult. În cazul acesta sunteți de partea noastră.

— Da, întotdeauna am fost aliatul vostru și am susținut inițiativa pe care ați luat-o și care a dus până acum la înfăptuiri atât de frumoase. Eu vreau să apăr expediția voastră, ca să nu apuce pe căi greșite, să nu degenereze în anarhie. De aceea, dă-mi voie, Dima, să te întreb ce legătură are greva asta neînțeleasă cu expediția transoceanică? O ajută cu ceva? Nu. În schimb, îi creează neajunsuri mari, o poate sugruma chiar. Da, da... Și pentru ce toate acestea? Ca să-ți aducă dumitale un profit personal, pentru că ești șeful ei? Gândește-te bine ce faci... Rezultatul mi se pare nu numai îndoielnic, ci de-a dreptul catastrofal.

— Trebuie să știți, domnule profesor, că n-am propus eu greva. Băieții au hotărât să...

— Dumneata însă aveai obligația să-i împiedici. Ești șeful lor și ei îți datorează ascultare. După câteva clipe, adaugă: Dima, trebuie să mă înțelegi: nu-i deloc frumos să apari într-o postură de profitor.

— De ce profitor?

— Pentru că ți-ai spus așa: „M-au eliminat, lasă că le arăt eu lor! Am o mie de băieți care mă ascultă. Ei bine, n-are să mai calcă niciunul cu piciorul pe la școală.“ A, nu! Nu-i corect să suferi o mie pentru unul singur.

— Vă rog să mă iertați, nu-i vorba doar de mine, ci de toată clasa. Știți foarte bine că toți colegii mei au fost eliminați.

— Știu, numai că greva a pornit de la eliminarea dumatiale. Cinstit ar fi fost să lupți cu mijloace proprii ca să înlături nedreptatea suferită...

— De ce cu mijloace proprii, când am la îndemână alte posibilități, și nu numai pentru mine? Un om singur nu poate să facă decât atât cât face. În schimb, 10 oameni laolaltă izbutesc cât 15 sau chiar 20 de oameni singuri. Vedeți diferența?

— Atunci, pune oamenii să lupte pentru cauza dumatiale.

— Chiar asta fac. Oamenii mei sunt arpetiștii. Și dacă nu-i pun eu să lupte, luptă ei și fără îndemnul meu – ceea ce se întâmplă acum.

— Când aperi o greșeală, faci una nouă. Eu îți vorbeam de ajutorul unor oameni sus-puși, la care părinții dumatiale ar fi putut să apeleze.

— N-am nevoie de protecția nimănui. Noi știm singuri să ne apărăm drepturile. Suntem un trup cu o mie de capete.

— Ceea ce spui se cheamă balaur.

— Da, un balaur cu o mie de capete, de care nimeni nu îndrăznește să se atingă.

— Nu ne mai înțelegem, Dima. Îmi pare foarte rău că datorită mie balaurul a ajuns la atâtea capete...

Spunând acestea, pleacă supărat, fără să-mi întindă mâna, fără să-mi spună bună ziua. Mă uit lung în urma lui, îndurerat, parcă miș fi pierdut o rubedenie. Și o dată mai mult îmi dau seama că nu avem dușmani mai înverșunați ca propriile noastre slăbiciuni.

Un curier trimis de Tarzan sosește în goană să mă anunțe că și fetele au aderat la grevă.

Din depărtare, îmi ajung la urechi sunetele unui marș care rascolește văzduhul. E fanfara lui Domisol. Așadar, arpetiștii s-au grupat, după cum le-am spus, și se apropie de Centrală. Mă urc repede în balcon, ca să primesc de-acolo defilarea. O rămă uriașă, cu mii de picioare, lunecă încet pe albia străzii. Vuietul pașilor, amestecat cu sunetele muzicii, crește din ce în ce, pe măsură ce se apropie. Încep să deslușesc șepcile băieților și beretele fetelor de școală.

În fruntea manifestațiilor e un grup numeros de școlărițe, rânduite în coloană de marș, câte cinci în rând. Membrii guvernului merg pe margine, ținând ordinea, în afară de primul-ministru, Tarzan, care pășește țațoș în fruntea coloanei, de unul singur.

O mulțime de curioși, bătrâni, femei și copii, staționează pe trotuare, luând seama la ciudata manifestație școlară. Unii ridică mâinile sau clatină capul în semn de încurajare, alții rămân muți, neștiind ce să creadă.

Fanfara încetează brusc. Basu, cu glasul lui tunător, care se aude de la un kilometru, strigă lozinca:

*Clasa opta-i pedepsită
Fără vină dovedită!*

O trompetă uriașă de voci, dezlănțuită din sute de piepturi, reia distihul, înălțându-l protestatar până la cer. Basu tună din nou, sacadat:

*Pentru Dima vrem dreptate,
Fiindcă el nevinovată!*

Pe toți zii din Olimp, spectacolul e magnific, emoționant, sublim! Cine o fi compus lozincile? Puteau să fie mai bune... Și cine îmi face semne cu mâna? O, *Jupiter tonans*, e Lotte, iubita mea. Pășește mândră în fruntea alaiului de fete, ca un căpitan în fruntea companiei. Îi răspund cu un zâmbet. Apoi, cu un gest larg, opresc coloana și-i fac semn lui Tarzan să se apropie:

— Domnule prim-dregător, toate bune. Nu-mi place însă cum mergeți. Pășiți alert, în pas de defilare: tac-tac! În ritmul fanfarei, să nu creadă lumea că vă târâți. Și executați clamările în cadență. Apropo, cine a făcut lozincile?

— Aguridă, cine altul? Nu-ți plac?

— Putea să fie mai inspirat. Încă ceva: după ce parcurgeți calca Unirii până în dreptul parcului, vă împrăștiati în ordine și vă duceți acasă. S-a înțeles? Executarea!

Fanfara atacă un marș și arpetiștii pornesc în tactul muzicii, pocnind surd caldarâmul, apoi cotesc ca să apuce pe strada principală.

Mă simt ușor ca fulgul, aproape imaterial, parcă mi-ar fi crescut aripi în spate și la picioare. Dacă îmi trecea prin cap să zbor,

sunt sigur că m-aș fi înălțat în văzduh, numai datorită voinței. Niciodată n-am să uit clipele acestea de extaz...

Vești neplăcute

Arpetiștii de la posturile de observație îmi dau de știre că totul se petrece în regulă: niciun picior de elev n-a călcat la cursuri.

De altfel, nici n-au mai venit băieții la școală, ca azi-dimineață, deoarece acum știu cu toții că este grevă și nu s-au mai ostenit să ia drumul în picioare degeaba.

La orele 5 avem consiliu extraordinar la Centrală. Dregătorii talangei sunt toți prezenți, în afară de Tarzan. El ce-o fi pățit? E cu puțință să lipsească tocmai el?

Pe când facem tot felul de presupuneri în legătură cu absența lui, o bicicletă se oprește în dreptul Centralei și Copoiu, băiatul lui Balaci, șeful poliției, descalcă sprinten și intră ca o vijelie în birou.

— Sire, jelanie mare! Babacu a primit ordin să închidă Centrala și s-o pună sub pază.

Vestea cade ca un trăsnet.

— Ce are poliția cu Centrala noastră? se înfurie Magotu. Putem s-o păzim și singuri.

— Nu fi idiot, urangutane, ripostează Copoiu, e o măsură represivă, față de greva noastră.

— Ascultă, Copoiu, când se va întâmpla „deșteptăciunea” asta? îl întreb încruntat.

— Habar n-am. Îndată ce am mirosit chestia — pentru că eu tac, chipurile, pe secretarul babacului — am șters-o la cartierul general, să vă anunț baclava.

— Na-ți-o frântă, Sarsailă! rostește Basu îngrijorat. Ce ne facem, fraților?

Fiecare își frământă creierii, pentru a găsi o soluție.

— Uite ce e, le spun, nu ne rămâne nimic altceva de făcut, decât să ne mutăm.

— Să ne mutăm în altă țară! găsește Magotu cu cale să declame un vers din poezia *Oltul* de Octavian Goga.

— Du-te dracului, cabotinule, nu poți să fii o dată serios? îl repede Basu.

Reiau:

— Prin urmare, ne mutăm, am spus. Strângem banii din casa de fier, împachetăm arhiva din dulap și o ducem... Aici e aici! Unde o ducem?

— Aduceți-o la mine, sare Țiganu.

— Nu-i bine. Trebuie să găsim pe cineva să nu facă parte din guvern.

— Atunci, la mine, sare Copoiu. Vă costă doi lei.

— Eureka! La odrasla polițaiului e cel mai potrivit loc. Curceni o să caute pretutindeni lucrurile noastre, dar nimănui n-o să i treacă prin cap că sunt ascunse tocmai la șeful lor. Povestea cu furtul elefantului alb se repetă. Dă-i, Esculape, doi lei pentru chirie.

Arpetiștii își suflecă mânecile și se apucă de treabă. Strâng arhiva și o împachetează în colete mici, care se pot lua în mână. Esculap ridică banii din casa de fier, ca să-i ducă la farmacie.

Când suntem aproape gata cu pregătirile, hop, ne pomenim cu Tarzan!

— Ce-i cu tine, primule?

— Pe dracu'! bufnește el. După masă m-am culcat puțin, eram frânt de oboseală; când mă scol și dau să plec – ușa încuiată! Mă închisese tata în odaie.

— Și cum ai ieșit?

— Am spart ușa, praf am făcut-o! Să se sature domnul primar! Dar voi ce faceți aici? Împachetați? Ce v-a apucat?

Îi povestim cele întâmplate și el ascultă uluit. Apoi, spumegând de mânie, strigă:

— E o întregă conspirație împotriva noastră!

Când aude că ordinul de sigilare a pornit de la prefectură, Tarzan face iar spume la gură și urlă:

— *Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra?*²¹

²¹ Până când vei abuza de răbdarea noastră, Catilina?

— *Quamdiu etiam iste furor tuus eludet nos?*²² urmează Ploșniță, declamând cu gesturi largi.

— *Ad quem finem iactabit sese audacia effrenata?*²³ completează Gălbează, strângând pumnii.

Păcat că aceste vehemente proteste în limba strămoșilor noștri nu rezolvă nimic. Totul atârnă numai de noi. După ce isprăvim treaba, înhățăm la repezeală câte două pachete...

— Stați pe loc, le strig băieților. Ce-ar fi dacă am sigila noi înșine Centrala? Să le jucăm sticleților o farsă de pomină.

— O idee la capac! Se aprobă cu brio!

Zis și făcut. Magotu face rost de pecete și ceară de la băcanul din colț și în zece minute treaba e gata.

Apoi ne despărțim. Fiecare dintre noi pornește care încotro, cu pachetele la subsuoară.

Seara, ies în oraș cu Magotu, să dăm o raită pe Unirii. Poate mai aflăm ceva noutăți. Ne abatem pe la Centrală, luând seama la sigiliile noastre. Așadar, n-a umblat încă mâna vrăjmașă pe-acolo. Coborâm la liceu și ne oprim la afișierul principal. Magotu aprinde câteva chibrituri. Nimic nou. În dreptul catabombelor lui Nea Iancu, ne întâlnim cu Țiganu, care ne spune că vreo cinci-șase băieți au tăbărât pe Attila, i-au pus sacul în cap și l-au burdușit în lege.

Vestea mă contrariază. Cine să fi făcut isprava? Basu? Nu cred. El n-avea nevoie de ajutoare. În afară de asta, m-ar fi prevenit. Tarzan? Ploșniță? Exclus. Poate Găliganu. În orice caz, nu-mi place deloc agresiunea asta pe ascuns. E lașitate curată!

— Te pomenești că-ți pare rău de Attila, se miră Magotu.

— Vorbești prostii! Nu admit legiferare fără poruncă de la împărăție, pricepi? Trebuie să aflu încă astă-seară cine a lucrat pe cont propriu.

Pornim o goană furibundă prin oraș, ca să-i descoperim pe agresori. Trecem pe la Leagăn (Rocoș, Găliganu și Corcoduș habar

²² Până când o să-ți mai suportăm furia?

²³ Când va lua sfârșit îndrăzneala ta?

n-au), ne ducem la Copoiu (nu știe nimic), Ploșniță (așijdett). Tarzan n-a venit încă acasă, la Esculap nici nu face să ne stricăm pingelele, el e în afară de orice bănuială, tot așa și Domisol, iar Basu se jură că el n-a văzut, nici n-a trecut pe acolo, dar îi pare rău că nemilosul destin nu l-a desemnat pe el să-l atingă pe Attila la integritatea corporală.

Atunci cine să fie făptașii? Și de ce stau în umbră? Mister! De trei ori mister!...

Pe la miezul nopții, când mă lupt cu somnul, un gând îmi scapă pără luminos în minte.

Fără doar și poate că Balaci, șeful poliției, a făcut această ispravă cu agenții lui, ca să-i plătească polița lui Attila, pentru bătaia pe care i-a tras-o lui fiu-său, Copoiu. Ocazia era foarte nimerită, pentru bunul motiv că toată lumea ne va pune nouă în spinare fapta lui Balaci.

— Dacă n-o fi așa, mă adresez aievea arpetiștilor, să nu-mi spuneți pe nume!

Nori negri pe cerul nostru

Nici nu fac bine ochi și aud o bătaie puternică în ușă. Trebuie să fie Lotte, care are de gând să-mi aducă un răvaș. De ce-o fi bătând așa tare? Când colo, e Smaranda, servitoarea.

— Ce este?

— O scrisoare pentru mata.

— De la cine?

— A adus-o o fată.

— Ce fată? fac nedumerit.

Smaranda ridică din umeri, neștiind ce să răspundă.

— Dă-o-ncoace!

Iau biletul și-l citesc. E de la Copoiu citire:

Sire, e borțoasă rău chestia. Babacu a primit ordin să-i aresteze pe toți capii expediției transoceanice. Șterge-o, până nu te umflă.

Dau fuga și-l scol pe Magotu.

— Cimpanzeule, ia uite ce plăcintă am primit.

El, cu ochii cârpiți de somn, citește răvașul și îngălbenește ca turta de ceară.

— Pe unde scoatem cămașa?...

— Scoate-o peste cap și îmbracă-te în doi timpi și trei mișcări. Apoi, pas alergător, îi anunți pe majoriști s-o șteargă, care pe unde și cum poate. Ia-l și pe Zgâră... ca să faceți treaba mai re-pejor. Eu îmi voi muta reședința în oraș, rămânând incognito până la noi dispozițiuni.

Mă întorc în grabă, gândind unde să mă refugiez. La Obogeni, la părinții lui Șoimaru? (Aș putea profita de împrejurare, ca să-i raportez dragului meu aghiotant că am îndeplinit misiunea dată.)

Dar nu-i bine, m-aș simți stingher în preajma unor oameni aproape necunoscuți pentru mine. Și apoi, cum să le justific șederea mea? Mai nimerit ar fi să mă ascund la Lidia, profesoara mea de dragoste. Nu se poate, aici sunt opreliști de conștiință. Rămâne de văzut ce voi face.

Înghesui câteva lucruri într-un geamantan și-l închid cu cheia.

— Ce-au pățit cârlanii, de s-au sculat cu noaptea-n cap? o aud pe Dona Bianca bombănind în sală. Mai pun la cale vreo blestemăție?

Mă uit la ceas: 5 și jumătate... Afară e întuneric, felinarele de pe stradă încă nu s-au stins.

— Ce faci, urangutane? Nu ești gata?...

— Gata. Vin cu Zgâră...

— Vă aștept în sufragerie. Plecăm împreună.

Când mă vede cu geamantanul în mână, gazdă zgâiește ochii la mine:

— Ce mai e și asta? Vrei să pleci?

— Da, Dona Bianca, pentru scurtă vreme.

Nici nu isprăvesc bine vorba, că țărâitul soneriei îmi zgârie urechile. Ghinionul ghinioanelor: n-o fi poliția?

— Cine-o fi sunând la ora asta? se miră gazda. Aștepți pe cineva?

Ridic din umeri:

— Nu. Pe nimeni. Mă duc să văd cine-i.

Soneria, țârrr din nou, mai stăruitor. Pitesc geamantanul sub masă și mă precipit spre ușă... Dindărătul ei se deslușește uniforma

unui comisar. Ait! Chiar dumneaei e, poliția! Pe mine mă caută, să mă înhațe.

Într-o clipă, îmi fulgeră prin cap atâtea planuri de salvare, în cât n-apuc să mă hotărâsc pentru niciunul dintre ele.

— În numele legii, deschide! strigă omul forței publice zguduind ușa.

Trag zăvorul, nu-i de glumă.

— Pe cine căutați?

— Aici șade Dima Grigore?

Îmi vine în minte să-i spun că numitul locuiește... alături, în casa vecină. Până se duce și se întoarce, aș avea destul timp să mă cărăbănesc. Dar nu știu ce mă împiedică să ascult gândul.

Răspund:

— Aici...

— Dumneata ești?

— Nu... E în camera lui. Doarme la ora asta...

— Dar Goanță Ștefan?

— Nici el nu s-a sculat...

— Du-mă până la ei...

— Vă duc, dar ce s-a întâmplat? întreb de formă, ca să mă pun într-o situație verosimilă împrejurării.

— Aș, nimic... O mică formalitate... acolo...

— Pofțiți...

În sufragerie, Dona Bianca și Lotte au rămas înlemnite una lângă alta și cată spre noi cu priviri de groază.

— Nu vă speriați, le spun, nu-i nimic, doar o mică formalitate...

Apoi, adresându-mă comisarului, un ins rotofei, cu nasul turtit ca o pătlăgică, îi îndrept pașii spre odaia mea.

— Pe aici, domnule comisar.

Deschid ușa, în clipa când dă să intre, îl îmbrâncesc înăuntru cu atâta putere, încât aud limpede zgomotul căderii. Închid cu cheia și mă pomenesc în spate cu Magotu.

— Pas alergător!...

Năvălim în sufragerie ca vântul. Abia găesc timp s-o anunț telegrafic pe Dona Bianca:

— Sechestrat curcan odaie! Adio! Ulterior, vești...

Geamantanul – și țâști pe ușă, cu Magotu, ia-o la sănătoasa cât ne țin picioarele. Am auzit-o pe Lotte plângând, dar acum cine are timp de ea să-i explice? O apucăm pe stradă în sus, fără țintă, tot uitându-ne după o trăsură care nu se arată.

— Stați! auzim o voce tunătoare. Stați, că vă împușc!

O namilă de vardist ne taie calea, proțâpindu-se înaintea noastră, cu revolverul în mână.

Hait! Am pus-o de mămăligă. Încremenim pe loc, în fața amenințării.

— Ce-i cu voi? Ale cui sunt geamantanele?

Ne crede hoți... Nu trebuia să fugim cu ele pe stradă – mare greșală! Uite, am dat de bănuț netotului ăștia, și acum descurcați-vă, băieți, dacă puteți!

— Nu suntem hoți, domnule vardist, îi spun, mergem la gară, am alergat ca să nu pierdem trenul...

— Lasă poveștile... cunoaștem noi șpilu...

— Nu vezi, nene, că suntem elevi de școală? De ce ne iei drept borfași? Încearcă Magotu să-l înduplece.

— Văd eu, dar de ce n-aveți carnete?

— Avem, domnule vardist, însă pierdem trenul, nu înțelegeți omenește?

— Care tren măi, ce tren aveți voi la ora asta? Scot din buzunar o rublă și i-o întind:

— Uite, aici, trenul...

Vardistul zgâiește ochii la monedă și, cu toată dârzenia omului legii, se înmoaie ca un bulgăre de gheață peste care torni apă fiartă.

— Hai să vă cred... surâde el și încearcă tăria rublei cu dinții.

Răsufliăm ușurați. Obiceiul pământului a funcționat fără greș.

Dar ce folos? Din spate se aud signale, o umbră aleargă pe trotuar, stârnind alarma. E comisarul care a scăpat din captivitate și se află pe urmele noastre.

— Pune mâna pe ei! îl auzim strigând de la o mică depărtare.

Vardistul a tresărit... „Vasăzică nu-i lucru curat cu băieții ăștia“, și o fi spus, și, uitând de bacșișul gras cu care ne plățiserăm libertatea, ne înșfacă pe amândoi. Dintr-o smucitură, mă eliberez din mâna lui și fug, lăsând geamantanul în voia soartei.

— Stai! Stai că trag! tună vocea lui din spate.

Din păcate, soarta mea e pecetluită. Trei oameni, pesemne muncitori care au plecat la lucru, pun mâna pe mine și mă aduc pe sus înapoi.

Și iată-ne tot alaiul poposind la secția de poliție. Comisarul Pătlăgică ne introduce într-o celulă la subsol, având ceva mai jos de tavan o fereastră cu gratii, pe unde se văd trecând picioare de bărbați și de femei. Sumbra încăpere n-are altă mobilă decât două paturi de fier suprapuse, cu rogojini în loc de saltele și câte o pătură cazonă. În patul de jos se află un deținut care șade întors cu fața la perete. Probabil că doarme.

Rămași singuri, ne uităm unul la altul, gata să pufnim în râu. Dar e numai o grimasă – râsul ne îngheață pe drum.

— Ne văzurăm și pe aici... mama lui de ghinion! scrâșnește Magotu de ciudă.

— Nu-i ghinion, e prostia mea... Nu trebuia s-o ștergem cu bagajele.

— Ghinion, neghinion, vorba e că am încurcat borcanele.

Se aude un oftat. Întorcem capul spre patul de unde a pornit Magotu se apropie și se uită la tovarășul nostru de suferință.

— Rogvaiv, tu ești mă, viceregentule?

Nu-mi vine a crede... Deci și pe el l-au priponit, pesemne ascuțit sau în timpul nopții. Dar colegul nostru, care e treaz, nu se ridică, nici nu spune o vorbă de prietenie. Amândoi ne uităm la el îngroziți. E stâlcit în bătai, are un ochi vânăt și o rană la falcă, din care încă mai curge o dâră de sânge. Pe trup n-avem cum vedea ce urme i-au lăsat zbirii. Aproape că nu ne recunoaște și, chiar dacă știe cine suntem, nu-i arde de explicații. Surâde o clipă, și surâsul lui e mai mult o grimasă de durere, apoi închide ochii, dându-ne de înțeles că vrea să fie lăsat în pace...

Ne retragem în vârful picioarelor, să nu-l tulburăm.

— Asta-i o crimă, strig înăbușit, pentru ce l-au schingiuit astfel?

Magotu se uită la mine ca năuc:

— Lasă-l pe el, a trecut prin târbacă, vezi mai bine de noi ce o să pățim...

— De ce? Ce-am făcut? L-am omorât pe Brătianu? Am trădat patria? Am furat tezaurul Băncii Naționale?

— Parcă-i nevoie de parascoveniile astea? Se vede că n-ai călcat pe la curățătoria chimică...

— Și ce-i cu asta? Nu pot îndura nedreptatea, înțelegi? Îl voi răzbuna crunt pe Rogvaiv... Bestiile care l-au cotoșogit vor plăti cu capul fărădelegea lor... îi desființez, îi curăț de pe fața pământului.

Revolta mă înăbușă, n-o mai pot îndura. Mă apucă un neastâmpăr ciudat, neastâmpărul apei care se izbește de maluri. Mă plimb încoace și-ncolo, din nevoia de a face mișcare.

— Dacă m-atinge careva numai cu degetul, mor cu el de gât...

Magotu se sperie. Știe că nu glumesc, că nu pot glumi în aceste clipe grele.

— Poate vine babacu-tău... Numai un semn să facă, și am scăpat de bucluc. Cred că Dona Bianca l-o fi anunțat...

— Tata? Ar fi o catastrofă să știe că sunt arestat. Taci, nu-mi pomeni de el!...

Magotu cată nedumerit în ochii mei, dar acum n-am chef să-i deslușesc relațiile mele cu tata.

— Atunci, să vorbim cu Copoiu... Altă nădejde nu-i...

— Asta, da. Numai să putem face legătura...

În clipa în care pronunț fraza, mi-a și venit în minte un plan. Scot din buzunar o hârtie, un creion și-i scriu lui Copoiu:

Copoiule, au pus gheara pe noi. Suntem trei: Rogvaiv, Magotu și eu, la Secția a II-a. Fă pe dracu-n patru și scapă-ne cu fața curată, altfel, e de jale. Ai o rublă pentru serviciu. În plus, patria recunoscătoare.

N-am plic... îndoiesc hârtia, vâr colțurile unul într-altul și scriu adresa. Apoi mă urc pe umerii lui Magotu până în dreptul ferestrei, unde geamul are lipsă un ciob – desigur, pentru aerisire. Strig un trecător, dar omul își vede de drum. Apelez la altul, acela se oprește, mă ascultă și, când aude despre ce-i vorba, spune că n-are timp și pleacă. Mai bine aș recurge la femei. Opresc una – e grăbită, se duce la serviciu. Trece o fetișcană în uniformă; nu cred că se duce la școală: e prea de dimineață. N-are nevoie să se aplece prea tare la geam, e scundă de felul ei. Surpriza surprizelor!

— Nu sunteți domnul Dima dintr-a VIII-a? mă întrebă.

— Da, eu sunt, din păcate...

— Și ce căutați aici? Ce-ați făcut?

— Nimic. M-au arestat adineauri... Probabil din cauza grevelor.

— Vai, ce rău îmi pare! exclamă foarte emoționată fetița, gata-gata să plângă.

Îi spun ce să facă, unde să-l găsească pe Copoiu ca să-i dea biletul în mână – dacă încape pe mâna altuia, e jale mare.

— Mă duc întâi să iau pâine, duc pâinea acasă, stăm aproape la numărul 5; pe urmă, alerg unde m-ați trimis. Bine?

— Foarte bine.

— Vă aduc tot aici rezultatul?

— Nu-i nevoie. De-ajuns să dai adresantului biletul.

— Ba, vi-l aduc, de ce să nu fie nevoie?

— Bine, adu-l, dacă vrei...

Și pleacă iute, cu pași mărunți, aproape fugind. Era și timpul, căci prea se lungise convorbirea.

— Am reușit, urangutane... Ai văzut ce înseamnă popularitatea?

— Bine că n-au prins sticleții de veste, zice Magotu, îndreptându-și umerii striviți de atâta povară. În orice caz, chestia a fost clasa una. O da Dumnezeu și-om scăpa teferi din fabrica de pumni.

— Să zicem că noi scăpăm, dar ceilalți? Ce facem cu ceilalți? Magotu parcă pică din pod:

— I-or fi priponit și pe ei...?

— Dar ce, sunt cu stea în frunte?

El crede că de Tarzan nu se atinge nimeni, că-i băiatul primarului; nici de Esculap... Sau, dacă au ordin să-i înhațe, ca făcând parte din conducerea A.R.P.E.T.-ului, o fac numai de formă, fără să-i treacă prin târbacă. Însă pentru Ploșniță, Gâlbează, Agurida și Domisol nu garantează...

Greii nori s-au abătut pe cerul nostru. Nu m-așteptam... Și pentru ce?

— Nu v-am prezis eu că greva are două tăișuri? zice Magotu

— Chiar dacă avea douăzeci, și tot trebuia s-o facem... Nimic nu se dobândește fără luptă, pentru că nimic nu pică din cer de gata, asta s-o știi de la mine.

În timp ce vorbim în șoaptă, ca să nu-l tulburăm pe Rogvaiv care a adormit, cineva de-afară trage zăvorul. Aha, avem musafiri. Deziluzie! E proaspăta noastră cunoștință: comisarul Pătlăgică. Intră pe ușă țanțoș, în uniforma care țipă pe el. La urma urmei, bine a făcut c-a venit, trebuie să-l luăm în primire, nu putem lăsa așa lucrurile. Și-i strig în față, fără să mai iau seama la starea lui Rogvaiv:

— Ascultați, domnule comisar, vă fac răspunzător și veți plăti cu viața toți aceia care l-ați stâlcit pe colegul nostru de acolo... Să nu crezi că glumesc... în locul uniformei ăsteia, ai să porți una vărgată, căci e păcat s-o prăpădești tăind sare. Ține minte ce-ți spun!

Pătlăgică clipește din ochi ca prostit și-mi aruncă o privire fioroasă, gata să mă bage în sperieți.

— Eu, la pușcărie, mă banditul, care nu te supui legii și mă sechestrezi în locu înțe particulare? Da' cine ești tu în Țara Românească? Deputat, senator, ministru — cine mă-ta ești?

Și fulgerător îmi arde câteva palme îndesate, încât mă năucește. Magotu se repede să-l oprească, zbierând din răspuțeri:

— Nu da, că te-ai nenorocit! El nu-i ministru, dar e tat-su...

Intervenția urangutanului e nimicitoare. Comisarul paralizază pe loc:

— Ministru? Unde? Îngaimă el cu glas pierit.

— E ministru! României la Paris... N-ai auzit? Toată lumea știe...

Tata nu mai e de un an și jumătate în acest post, dar Magotu face foarte bine că minte bruta, ca s-o pună cu botul pe labe.

Pătlăgică nu-i convins, încă luptă cu sine:

— Nu mă duceți cu cobza?

Terenul pe care ne-am așezat e fertil. Încă o dată spiritul practic al urangutanului a găsit soluția miraculoasă, a pus degetul pe tana care doare, fiindcă oamenilor de teapa comisarului, în lipsa unei conștiințe, le e frică și de umbra lor. E timpul ca eu însumi să-l sprijin cu toată tăria:

— Nu-i vorba de nicio „cobză”. Uite carnetul meu de școlar. Scrie aici că sunt născut la Londra? Scrie că-s fiul lui Stroe Dima, ministru plenipotențiar?

— Va să zică, născut la Londra? bâiguie polițistul prostit.

Locul nașterii mele l-a impresionat teribil, mai mult decât profesiunea tatei.

— De ce nu?... Am două cetățenii: română și engleză. Te ai convins acum, domnule comisar?

— Da... da... da... Nu înțeleg însă de ce mi-a dat ordin șeful să vă ridic?

— E o eroare la mijloc, care se va lămurii, spre paguba lui.

— Așa-i... Se-ntâmplă la noi... S-au mai întâmplat de-astea... dar acușa e grav.

L-am anulat complet, e o fantoșă... Sunt călare pe situație, deci nu mi-am venit bine în fire din pricina loviturilor încasate.

— Toate bune. Dar cu scatoalcele alea ce facem?

— Vă cer scuze... vă rog!...

— Scuze cu capul spart, tâlharule? răcnesc la el, apucat brusc de toate furiile, și în aceeași clipă îi aplic cu dreapta o directă foarte midabilă la plex.

Mizerabila creatură se clatină amețită când într-o parte, când în alta, apoi cade pe jos, grămadă.

— Hai, urangutanule, îi fac semn din ochi.

În clipa următoare suntem pe coridor. Zăvorul la ușă – și po-tecuța! Încet, Magotule, nu zori... Și fără tremurici, că te ia mama dracului... Libertatea e un lucru de preț...

La poartă, un vardist stă de vorbă cu o femeie.

— Fii bun, te rog, unde îl găsim pe domnul chestor Balaci?

— Păi la chestură, unde vrei să-l găsiți?

— Nu-i acolo... Ne-a spus cineva c-a venit aici.

— Nu, mă băieți, ne explică vardistul, pe-aici n-a fost. Duceți-vă la chestură, că acolo lucrează dumnealui.

Îi mulțumim și plecăm mereu atenți înapoi, la orice mișcare. Liniște în spate, nu se întâmplă nimic. Pătligică încă o fi zăcând pe podea – să-i fie de bine și la vară cald!

— Vezi că-ți curge sânge din nas, observă Magotu... Atâta rău! Scot batista, tamponez de câteva ori, apoi o țin mai departe pe locul rănit.

— Știu că l-ai atins, de i-au mers fulgii!

— *Silentium*, urangutane, până ieșim din zona incendiară...

E timpul să grăbim pașii. La prima întretăiere de străzi, ne despărțim. Eu o iau într-o parte, Magotu într-alta, să nu ne înhațe pe amândoi, în caz de urmărire.

— Fii cu ochii în patru, cimpanzeule! Îți dau de știre la timp potrivit... Copăcel!

Și cu acest avertisment intrăm, pe drumuri deosebite, în libertatea pierdută.

Popescu Anatolie

O apuc în neștire pe o uliță îngustă și strâmbă, cu case scunde, sărăcăcioase, căreia – sfântă coincidență – îi spune strada Libertății. N-am făcut bine că m-am despărțit de Magotu. Sunt parcă singur pe lume, mă apasă urâtul... Dar mai mult decât urâtul, îmi simt greu sufletul. Știu și eu? Poate nu trebuia să-l atac pe comisar... Și așa îmi recăpătăm libertatea, doar apucasem, datorită istețimii lui Magotu, pe un drum victorios. Și, în afară de asta, mai era Copoiu, care nici n-a avut când să *lucreze*...

Dar asta sunt eu – omul acțiunilor spontane. Niciodată nu văd ceea ce vine după faptă. Cu toate astea, în cazul Pătlăgică, ar fi fost cu neputință să amân cine știe când răzbunarea pe care mi-o cerea toată ființa, din cauza palmelor lui nesocotite. Nu, nu puteam aștepta, rece și calculat, era dincolo de firea mea. De aceea i am plătit repede, cu vârf și îndesat, încheind pe loc socotelile cu el. Îmi pare rău numai de Rogvaiv că a trebuit să-l las acolo, la voia întâmplării, trăgând spuza numai pe turta mea. Dar, stai, se găsește o soluție și pentru el. Bine că mi-a venit în minte. Voi vorbi cu Copoiu. Bineînțeles, direct nu-i chip, însă îl iau la telefon. Și nu-l las, până nu-i rezolv cazul. Măcar să-l interneze undeva, într-un spital, și pe urmă vom vedea ce va mai fi.

Asta-i una la mână. Al doilea, ce fac eu? Încotro îmi îndrept pașii? De întors la Dona Bianca, nici vorbă. Dacă aș trage la Lidia? Nu se poate decât la vremea prânzului, acum e la serviciu... Nu-i oare mai potrivit să-mi găsesc o gazdă temporară? Bine, găsesc, să zicem, dar cum te duci așa, cu mâna goală? Geamantanul cu

lucrurile a rămas peșcheș polițiștilor. Și atunci cum o scoți la capăt, băiețuș? Mai bine las timpul să descurce tot ce-am încurcat, și gata!

E frig, începe să sufle un vânt tăios, dar mie aș zice că mi e cald. De o oră cutreier străzi pe care niciodată n-am călcat cu piciorul. Și se plimbă prin capul meu tot soiul de gânduri, fără nicio legătură cu clipa actuală. Mi-aduc aminte că odată Lidia îmi spusese că lucrează în ture. Dacă-i așa, s-ar putea să fie liberă în dimineața asta. Nu-i rău să încerc. Cum mi-o fi norocul!

Iată-mă în strada Calomfirescu, urcând scările la primul etaj. Văd o tăbliță pe ușă: *Lidia Predescu*. Am nimerit bine, aici șade. Sunt o dată, prelung. Aștept câteva minute – tot atâtea secole. Nicio mișcare. Ghinion, e la slujbă domnișoara profesoară de amon. Totuși, nu mă îndur să plec, sun a doua oară. În fine, se aud pași dinapoia ușii.

— Cine e? răsună glasul Lidiei.

— Eu, Dima. Deschide, Dulcinee!

— Ce-i cu tine la ora asta?

Spune *ora asta*, de parcă aș fi trezit-o cu noaptea-n cap. Ușă se crapă și prin deschizătură răsare căpșorul Lidiei cu părul răvășit și ochii somnoroși. Îmi șoptește destul de stingherită:

— Iartă-mă, nu te pot primi acum. Am musafiri, mi-a picat o mătușă de la Severin... Mă scuzi, tu, nu-i așa?

— Desigur, Dulcinee, consider că n-am venit. Numai că sunt într-o situație cam critică.

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Prea lung ca să-ți explic. Mai bine împrumută-mi cincizeci sau o sută de lei până diseară și un geamantan vechi și gol.

— Banii ca banii, dar geamantanul ce ți-o fi trebuind?

— Dacă vrei să-mi faci un serviciu, fă-mi-l, fără explicații...

— Așteaptă un pic și... nu te supăra...

După câteva minute se întoarce cu banii și cu geamantanul.

— Mersi, Dulcinee, recunoscător până la adânci bătrânețe! Diseară îți restituți suta. Am bani, dar îmi trebuie, știi, imediat.

— Bine, bine, fără explicații.

Dinăuntru, prin ușa întredeschisă, răbufnește până la urechile noastre o tuse uscată, groasă. Ce fel, e un bărbat în dormitorul

ci? Nu mă pot preface că n-am auzit nimic, zgomotul a fost prea evident.

— Nu mi-ai spus că mătușa a venit cu bărbatu-său... o ironizez, făcând pe naivul.

— Am uitat, tu... închipuie-ți! răsuflă Lidia ușurată.

O las în plata... domnului din dormitor și cobor scara câte trei trepte dintr-o dată.

Intru în primul magazin și târguiesc tot ce-mi trebuie: de la cămăși și ciorapi până la periuță de dinți și pastă. Îngrămădesc lucrurile în geamantan și încep iar colindatul pe străzi. Nu pierd prea mult timp. La poarta unei case ochesc un bilet „de închiriat”. Ia să încerc aici, mi-e lehamite de atâta umblet, și, afară de asta, geamantanul mi se pare mereu că-mi poartă ghinion. Pătrund într-o curte bine îngrijită, unde mă întâmpină o femeie între două vârste.

— Sunt pentru cameră, aș putea s-o văd?

— Poftim!

Cercetez sumar noua mea locuință, pentru că în situația în care mă găsesc sunt silit s-o închiriez, chiar dacă ar ploua înăuntru.

— Chiria costă 25 de lei pe lună.

— S-a făcut, doamnă, o iau.

Îi dau un aconto, și proprietărea se apucă să-mi scrie chitanța. Mă întreabă cum mă cheamă. Îi spun: Popescu Anatolie. Numele mi-a venit fulgerător în minte, și niciodată nu mi-am dat scama pentru ce am ales acest nume atât de caraghios. S-a isprăvit cu Dima Grigore. De-acum înainte, intru într-o nouă piele, port nume de împrumut, devin altcineva.

Mă întorc în oraș. Încotro să-mi îndrept mai întâi pașii? Haide-m la poștă, poate îl prind pe Copoiu la telefon. (Ce-o fi făcut puștanca, i-a dat bilețelul meu? Cred că da, era isteată, avea ochi de verighetă.) Nu mă tem că mă vor înhăța sticleții. Oho, am picioare mai juți decât ei, și pe urmă – boxul să trăiască!

În cabina telefonică, cer chestura.

— Alo, chestura? Vă rog dați-mi pe domnul Balaci-junior... Tu ești, Copoiule? Aici, știi cine este... Foarte bine. Ți-a adus fetița și bășutul? Chiar acum? De ce așa de târziu? Aha, abia ai venit... te-a așteptat, sărăcuța... Sigur că nu mai e nevoie. Am scăpat de la gros

prin *knock-out*... a fost ceva ca-n filme... Dar alta e problema. Copoiule... Am dat acolo de Rogvaiv, zăcea în nesimțire... abia ne-a recunoscut. Spune-mi și mie pentru care motiv l-au schingiuit în halul ăsta? Fă bine și deschide o anchetă, bestiile alea să fie pedepsite exemplar. Și urgent internează-mi-l pe Rogvaiv la spital. Înțelegi? Da, măi, e grav, nu exagerez deloc, dacă-ți spun că zace în nesimțire? Faci treaba urgent? Ai cinci lei pentru serviciu. Bravo ție, Brutus... Stai, stai, cu ceilalți ce e? Da? Când îmi spui? A, să ne întâlnim? Bine, ne întâlnim. Unde, când și cum? *Dopo pranzo, a cinque heure? Sehr gut, mein liebe Herr.* Nu mi-ai spus unde? Hai la „Asta-i muzica ce-mi place“ ... Bine?... Atunci, *bye-bye!*

Cu Rogvaiv s-a aranjat. Vreau neapărat să știu ce s-a întâmplat cu ceilalți mari dregători, dacă au fost arestați sau nu. Cred că pe Tarzan și pe Esculap n-au îndrăznit să-i *deranjeze*. Corb la colt nu-și scoate ochii!

Avea dreptate Magotu că greva e o sabie cu două tăișuri. Acum lucrurile s-au întors împotriva noastră. Totuși nu ne dăm bătăuș, greva continuă, orice s-ar întâmpla, chiar dacă întreg corpul profesoral – *y compris Robespierre* – ar bea cucută în semn de protest.

Oricum, autoritatea școlară trebuia să răspundă la întâmpinarea noastră telegrafică *altfel* decât prin represalii. Lasă, lasă, îi vin eu de hac. Mă gândesc să scriu o broșură, înșirând faptele așa cum s-au întâmplat, și s-o răspândesc în mii, chiar zeci de mii de exemplare, ca să judece toată lumea ce nedreptate strigătoare la cer ni s-a făcut.

Nu mă rabdă inima, și trec pe la Centrală, măcar s-o văd de departe. O apuc într-acolo mânat din spate ca de-o vijelie. Pe strada Lânarilor, în dreptul tutungeriei, se apropie un comisar, îl ocolesc, trecând pe trotuarul celălalt. Poate nici nu mă cunoaște, curcanul, dar prudența e mama înțelepciunii (aforism învățat în școala primară).

Iată și sărmanul nostru sediu, pustiu, cu obloanele trase, ca după un faliment fraudulos. Mi se strânge inima de durere, parcă ar fi murit mama sau Lotte.

— Te vom redeschide, Centrală a Expediției Transoceanice! strigă înăbușit, cu pumnii strânși. După furtună, vei fi mai mândră decât ai fost, și între pereții tăi va fremăta tot mai multă tinerețe și voioșie!

O zi grea

...Și iată-mă rătăcind din nou pe străzi, în neștire, cu sufletul pustiu.

Ce-o fi făcând Lotte? Era atât de speriată când am plecat! N-a rostit niciun cuvânt, dar ochii ei parcă spuneau: „De ce mă lași singură?”

În Piața Nouă, iată-l pe Ploșniță. Cum mă vede, fuge la mine, cu fața radiind de bucurie:

— Sire, te caut de am înnebunit. Ce facem cu onor greva, că mahării au luat-o cu otuzbiru’?

— Pe tine nu te-au căutat de la poliție?

— Ba bine că nu. Ce, sunt supus austriac? A venit un curcan azi-dimineață, dar cum l-am mirosit, am șters-o prin fundul curții. Ca să fiu mai sigur, mi-am mutat reședința la Copoiu. Mă costă chiria o băncuță pe zi. Fie, că face.

— Altceva ce mai știi?

— Topenie!²⁴ Copoiu mi-a spus că Aguridă, Domisol, Gălbează și Corcoduș sunt priponiți.

— Dar Esculap?

— Esculap, Tarzan și, bineînțeles, noi, cei de față, suntem excluși de la maltratare. Tu cum ai scăpat viu și natural?

Îi povestesc întâmplarea cu toate amănunțele. Ploșniță e entuziasmat de-a binelea.

— Știi că l-ai atins cinstit pe juvete! Dar alta-i tărașenia. Mi-chiduță i-a convocat azi la liceu pe părinții și pe corespondenții elevilor, pentru comunicări urgente. Pricepem noi ce-i aia... Acestea fiind zise, care-i cuvântul de ordine?

— Ne menținem dârji pe poziție, până la victoria finală. Acum va schimbat radical lucrurile: eliminarea mea sau a clasei noastre trec pe plan secundar. Autoritatea recurge la foiță împotriva noastră, ca să apere nedreptatea pe care ne-a făcut-o comițând alta și mai mare.

— Ce-ar putea să ne mai facă?...

²⁴ Nenorocire. (fig.)

— Cum, ce? Dar ne distruge expediția transoceanică.

— Nu! Asta nu!... Niciodată! Vom lupta până la ultima picătură de sânge. Înțelegi, sire?

„Sire“, ce straniu îmi sună în urechi cuvântul acesta care mi-a devenise atât de familiar.

Înainte de a ne despărți, îi spun să dea sfoară „liberilor“ că în fiecare zi, între 4 și 7, ne putem întâlni la Catacombe, pentru a discuta asupra situației și a lua hotărârile cerute de împrejurări.

Pe la 5, mă plimb de colo până colo, în preajma monumentului Independenței. Într-un timp, mă opresc locului și-i contemples pe eroii anonimi de la Calafat, care ne-au dezrobât patria de sub jugul otoman, acum patru decenii.

Simt că mă apucă cineva de umăr. Sar în sus ca un arc declanșat.

— Nu te speria, eu sunt, strigă Copoiu din spate.

— Proastă glumă! Credeam că-i un curcan venit să mă înhațeze. Ce dracu' te-ai apucat să umbli cu frânghia în casa spânzuratului? Rădem amândoi și tragem cu buretele peste sperietură.

— Ia spune, ai făcut ceva cu Rogvaiv?

— Rogvaiv internat Filantropia, raportează el laconic. Poți să-mi dai onorariul.

După ce-i număr banii, dezleagă traista cu amănunte: cum l-a luat pe tat-su la fix: „Ce, babacule, tu lucrezi pentru Attila și dai cu târnăcopul în colegii mei de clasă? Cum vine asta?“ Tat-su nu, că are ordin de sus, de la Siguranță, să înăbușe greva. E Copoiu. „Parcă nu știi, babacule, cum trebuie să execuți ordinele, așteptă să te învăț eu?“

Îl întrerup:

— Ascultă, tu, spune pe cuvânt de cinste: cine i-a pus lui Attila sacul în cap?

— Pe onoarea mea dacă știu, sire...

Abandonez tema, sunt lămurit. Îl întreb cine mai e la gros.

— Esculap a fost arestat?

— Da, azi-dimineață... Au venit și părinții cu el la secție, n-au vrut să-l lase singur. După ce a dat o declarație, l-au pus în libertate.

— Așa, fără să se aleagă cu un... suvenir?

— Păi ăstuia, dacă-i dai o palmă, moare.

— Vasăzică, poliția voastră lucrează după sprânceană: pe cei pricopsiți îi atinge c-o floare, și pe cei pârlitiți îi calcă-n picioare...

— Lasă vorba aia. Dacă pune mâna pe tine, te deznoadă, cu toată pricopseala de care te bucuri. Acum e cazul să-ți aduc la cunoștință că în privința ta nu putem face nimic. E ordin drastic să fii pus la popreală, întrucât ești socotit capul răzmeriței. Așa că, sire, părerea mea e să speli putina cât mai urgent la București.

— I-am spus și lui Ploșniță că, orice s-ar întâmpla, rămân pe poziție...

— Ce vrei să se mai întâmple? Dar nu știi ultima noutate: ești eliminat din toate școlile... Nu-i nicio oră de când s-a afișat plâcinta la liceu.

— Ce spui? Din toate școlile? tresar zguduit de groaznica veste. De ce, măi? Așa de mult se tem de mine?

— Se vede treaba!

Mergem câtva timp fără să scoatem o vorbă. Ce-o să zică tata când o auzi de asta? Așadar, adio școală!... Rămân cu șapte clase până la bătrânețe, adică mereu *elevul Dima dintr-a VII-a*...

— Cred că e mai sănătos, Copoiule, să ne transportăm în capitala lui Vodă. Rămâne de văzut ce isprăvi vom face pe acolo. Ță-mi rost de câteva carnete de identitate în alb, pune-le ștampilă și adu-mi-le...

— Unul nu-ți ajunge?

— Mă, tu ești odraslă de polițist. Știi doar că sunt urmărit și trebuie să-mi schimb mereu identitatea. Dacă vrei să-mi faci serviciul ăsta, nu mai pregeta... Aud?

— E-n regulă, sire. Ți-ajung cinci?

— Cred că da...

— Bine, șterpelesc cinci... Unde să ți le-aduc?

— La Catacombe. Ba nu, mai bine la Moderna...

— Atunci, la ora 7 mă înființez cu ele în proțap... Dar să știi că te mai costă cinci lei, adică un leu de bucată.

Bine că am aranjat și chestia asta. Întâmplarea mă ajută peste voința mea. Trecând prin fața unei farmacii, îl zăresc pe Esculap,

care stă la casă. Veșnic casier! Când mă vede, tresare, parcă neplăcut surprins.

— Tu, Dima?!...

Iată, nu-mi mai spune sire, ci pur și simplu pe nume. Pentru el am încetat să mai fiu regentul Grigoriei. Numai decît coborîră de la casă și-mi iese în întâmpinare.

— Credeam că te-ai evaporat. Zău, ai mare curaj... Te admit.

— Lasă admirația și spune-mi ce-ai făcut! Ai dat „declarația” la poliție...?

— Am dat-o... n-aveam încotro...

— De ce n-aveai încotro? Te-au silit?

— Nu, dar... am fost ca și silit... băiguie el jalnic.

— Înțeleg, ai capitulat. Vasăzică, excelență, te duci la școală de mâine, nu-i așa?

— Da... nu se poate altfel...

— Am auzit că ai fost la secție cu *mămica* și cu *tăticu*...

— Cine ți-a spus?

— N-are importanță. Cu banii A.R.P.E.T.-ului ce faci?

— I-am predat poliției, contra chitanță...

— Pentru care motiv? Erau banii poliției? Cine te-a autorizat să faci o asemenea infamie?

— Trebuie să înțelegi că n-aveam nicio calitate să dețin o sumă atât de mare asupra mea, de vreme ce A.R.P.E.T.-ul a fost dizolvat.

— Cine l-a dizolvat?

— Autoritățile...

— Ha-ha! Nicio autoritate nu are acest drept. Numai noi, care l-am înființat, putem să-l desființăm, nimeni altul... Te fac răspunzător pentru averea noastră. Dacă nu mă înconjurm de laș și ca tine și ca alții de teapa ta, n-ajungeau lucrurile aici. Sunteți niște fricoși, ca iepurii. Cum v-au zgâlțâit puțin autoritățile, v-a apucat tremuriciul. Apoi, cu voce scăzută, adaug: De fapt, venisem să te anunț unde ne vom întâlni de aci înainte, dar văd că nu mai e nevoie. Din acest moment ești exclus din A.R.P.E.T. pentru lipsă de demnitate...

Esculap e roșu ca un rac fiert și ascultă rechizitoriul cu ochii în jos de vinovăție.

— Uite cu cine porneam să explorez pământuri virgine, să făuresc o nouă țară, să așez temeliiile unei vieți mai bune! *Ridi, ridi, Pugliacci!*

Și izbucnesc într-un hohot care aș vrea să semene cu râsul, dar mai degrabă se apropie de durere.

Esculap, mutilat, încearcă zadarnic să se apere:

— Degeaba mă disprețuiești, nu-s laș... Pot oricând să-ți dovedesc că am curaj...

— Da? Dovedește-mi acum...

— În ce fel?

— Dă-mi o otravă puternică, cu efect imediat – stricnină, sublimat, ce-o fi...

— La ce-ți trebuie otrava? Vrei să te sinucizi?

— Ce-ți pasă? Crezi că poliția are să pună mâna pe mine viu? S-o creadă ea!

— Iartă-mă, nu pot... Asta în niciun caz...

— Vezi că ți-e frică? Mie nu mi-e frică să înghit otrava, iar ție ți-e frică să mi-o dai... Am sau nu dreptate să te consider laș?

Esculap e scutit să răspundă, pentru că în clipa aceea ușa din fund se deschide și mama lui pătrunde în farmacie.

— A, domnul Dima, exclamă ea speriată, când dă cu ochii de mine. Nu v-a văzut nimeni stând de vorbă? Nu-i deloc prudent să discutați aici. Treceți mai bine în casă.

— Nu-i nevoie, doamnă, plec îndată. Și apoi nu conspirăm împotriva nimănui.

— Totuși, lumea e rea. Am avut atâtea necazuri zilele astea, încât...

— Știu... V-am târât și pe dumneavoastră la poliție...

— Nu, de fapt ne-am dus de bunăvoie, nu puteam să-l lăsăm singur pe bietul Ionel...

— Rămâi cu bine, Esculap, și spor la învățătură. Sărut mâinile, doamnă...

Plec fără să-i întind mâna, privindul de sus, de pe un vârf de munte. Mă simt atât de mare față de el, încât ușa farmaciei arată prea scundă pentru mine... Chestia cu otrava a fost teribilă, mi ți l-a pus cu botul pe labe în doi timpi, chiar l-a năucit... În ceea ce

mă privește, nici prin gând nu-mi trece să mă sinucid. Să-și pună otrava pentru el – are mai multă nevoie de ea, fiindcă oamenii din teapa lui fac degeaba umbră pământului...

La ora 7 punct sunt la cofetărie. Acolo dau de Copoiu, care venise mai devreme și mă aștepta.

— Ai făcut rost? îl întreb din ochi.

Înclină afirmativ din cap și îmi strecoară un pachetel învelit în hârtie.

Bun băiat, te poți bizui pe el. Îmi pare rău că tată-său e polițist, deși asta ne prinde atât de bine. Nu s-a temut să-mi dea cu netele, nici nu mi-a recomandat „atenție mărită“, ca să nu mă prindă cineva umblând cu falsuri.

— Ai mai mirosit ceva, Copoiule?

El îmi servește pe tavă două noutăți de ultimă oră: comisarul Pătlăgică, internat la spital, iar Rogvaiv a fost luat în târbacă pentru că el ar fi propus greva...

— Așa e... Dar de unde au aflat sticleții?

— Esculap a făcut... declarații complete...

Iar Esculap... Îi spun lui Copoiu cum l-am făcut adineauri cu ou și cu oțet.

— Merită.

Când ne despărțim, îmi atrage atenția încă o dată s-o șterg cu mâna mai repede, mai ales că urmărirea împotriva mea s-a întetit, din cauza comisarului Pătlăgică, doborât la pământ în exercițiul funcțiunii. Iar dacă am nevoie de el, să folosesc de aici înainte un nume conspirativ.

S-a făcut noapte. Noua mea gazdă, Elena Manolescu, mă așteaptă. În odaie e cald și bine. Parcă nu-mi vine a crede că mă pot bucura de atâta bine. Deși mi-am cumpărat de mâncare, nu pun nimic în gură. Mă simt atât de obosit, de parcă aș fi tras la plug. Nu găsesc în mine nici atâta energie cât să-mi scot hainele și adorm îmbrăcat.

A fost așa de grea ziua asta!

Aripi frânte

În revărsatul zorilor, fac ochi și un timp nu mă dumiresc cine sunt și unde mă aflu. Dar luciditatea îmi revine repede: sunt Popescu Anatolie și mă aflu la noua mea gazdă, Elena Manolescu, unde am dormit cu hainele pe mine...

Bătrânul Cronos a scos din sac o nouă zi și i-a dat drumul pe pământ. Ce se va mai întâmpla azi?

Nu mă îndur să mă ridic din pat și lăncezesc până la 11, țesând zeci și sute de planuri, cum să facem și să dregem pentru a ieși din acest cumplit impas. Gândurile se ciocnesc între ele, se luptă, se înghit unele pe altele și nu izbutesc să încheg nimic limpede, care să meargă fără a șchiopăta. Renunț la planuri și încerc să citesc o carte. Cuvintele îmi joacă pe dinainte, mă trezesc gândind aiurea. Mă apuc să-i scriu lui Lotte câteva rânduri, dar creionul încremenește după al doilea cuvânt. Degeaba, nu pot să fac nimic, nimic...

Aud o bătaie ușoară în ușă. E proprietăreasa.

— Te-ai sculat, domnule Popescu? Nu cumva ești bolnav?

— Nu, doamnă, n-am nimic.

E adevărat, trupul mi-e sănătos, însă suflul sângerează rău. Dacă i-aș spune cuiva că sunt grav bolnav, ar râde, văzându-mă teafăr pe picioare.

Înainte de a ieși în oraș, o zăresc din nou. Mă întrebă:

— Nu urmezi la școală?

— Nu, doamnă Manolescu, mă pregătesc în particular, dau pe-a VIII-a.

Ea ridică din umeri, nu mai spune nimic. Ce-mi pasă? De vreme ce-i plătesc chiria, trebuie să-i dau socoteală de ceea ce fac și dreg?

Și iarăși încep colindul pe străzi, fără noimă, fără țintă!

Nu știu de ce, dar acum mă sinchiesc prea puțin dacă m-ar recunoaște vreun curcan și m-ar duce la poliție. N-are decât. Uite, nu mă feresc deloc, întâmplă-se orice!

Apuc la nimereală pe Trinității, prin spatele tribunalului. Pe drum întâlnesc un grup de elevi care se întorc de la liceu, cu ghiozdanele în mână.

Ce fel? A încetat greva? Băieții au început din nou să meargă la cursuri? M-așteptam c-o să se-nâmple una ca asta, totuși, când văd realitatea cu ochii, când îmi dau seama că totul n-a fost decât un fum care s-a risipit în văzduh, simt că mi se face un gol în creier și mă proptesc de un stâlp de telegraf, ca să nu cad de amețea.

Elevii mă recunosc și se apropie de mine, scoțând șepcile.

— Ce-i cu voi? Veniți de la școală? îi întreb privind deasupra capului lor la zeița dreptății înfipță în fruntea tribunalului, care, legată la ochi, ține cumpăna aplecată într-o parte, deoarece pe unul dintre talere s-au așezat câteva ciori.

— Mda, răspunde unul în cârje, pe care-l recunosc: e Mazilu, sinucigașul. Dacă nu ne duceam azi, ne-ar fi eliminat pe tot anul, așa a spus domnul director.

— Și au fost toți băieții?

— Toți. Cei care au lipsit, fără a fi bolnavi, s-au ars. Dar ce aveți? Sunteți palid la față.

— Nu, n-am nimic. Am lucrat mult azi-noapte.

— Ce vă faceți acum? Ați citit avizul?

— Ce aviz?

— S-a afișat la cancelarie că sunteți eliminat din toate școlile. Nu știți?

— Ba da, știam, cum să nu!... Dar Corcoduș și Găliganu ce fac?

— I-au ridicat ieri și i-au dus la secție. Pe urmă le-au dat drumul. Azi-dimineață au venit și ei la școală. V-au dus și pe dumneavoastră la poliție?

— Pe mine? A, nu...

— Desigur, n-au îndrăznit, nu-i așa?

— Nu știu... poate... Duceți-vă. La revedere, băieți. Mă uit lung în urma lor cum merg agale în susul străzii, parcă ar urca în cer.

Așadar, aripile visului meu mare și drag se frâng și zburătoii coboară din azur pe pământul negru și umed. Greva, pornita cu atâta flacără, a eșuat jalnic după trei zile.

Dar, nu! Trebuie să-mi apăr din răspuțeri visul și ființa, să lupt pentru ele, să le dreg aripile sau să le pun altele mai mari, mai puternice. Degeaba mă plâng de slăbiciunea arpetiștilor. Poate cu insumi sunt vinovat că nu le-am sădit în suflete o credință tare ca

putra în izbânda noastră, că nu le-am călit voința, că, în fine, n-au devenit oameni dintr-o bucată.

Alerg ca un zănatic înapoi spre casă. Simt nevoia de a fi singur cu durerea mea, ca s-o măsoar cât e de mare și s-o dobor. Nu-mi pasă de ea. E tare ca aerul de munte și-i întărește, de bună seamă, pe aceia pe care nu-i omoară. Nu-mi pasă nici de faptul că sunt în luptă cu toată societatea.

În dreptul porții, mă întâlnesc cu Nana, prietena lui Lotte, care se întoarce de la școală.

— Ce-i cu tine? Vai, cum ai slăbit! Ești bolnav?

Mă uit lung la ea. Mi se pare atât de ciudat că a răsărit în fața mea, după cum mi se par ciudați și nefirești oamenii și lucrurile care au fost înainte de începerea grevei.

— Ce mă privești așa? Ai pățit ceva? Te-au arestat?

— Nu, îi răspund în silă.

— Și ce faci acum?

— Ce să fac? Mă ascund. Am închiriat aici o cameră.

— Unde?

— La 64.

— Noi stăm la 64. Asta-i bună! Nu știai?

Ridic din umeri. Ea continuă:

— Prin urmare, tu ești misteriosul Popescu Anatolie?

— Ssst! Pun un deget la gură, ca să nu-mi dea în vileag secretul.

— Las' că știu: nu te cunosc, nu mă cunoști. Lotte ce face?

— Cred că bine. N-a venit la școală?

— Nu. Ea e încă în grevă. Uite ce e: după-masă mama pleacă la munte rude, iar eu vin la tine să vorbim. Nu te duci nicăieri, nu-i așa?

Îi promit tot ce vrea, numai să mă lase în pace.

Mă lungesc în pat, zdrobit, cu oasele mutilate. Sunt, așadar, eliminat din toate școlile, pentru totdeauna. Eliminarea până la stărușitul anului nu ajungea? Ați băgat groaza în arpetiști, pe Rogvaiv l-ați schinguiut. Biiine, Michiduță! Biiine, Robespierre! Sunteți foarte generoși! Dar vă plătesc eu polița cu vârf și îndesat! Michiduță ca Michiduță, dar tu, Robespierre, care ești atât de sus, crezi că pe tine nu te ajunge ghilotina mea? Robespierre, ferește-te de mine, că-ți pierzi capul!... Așteaptă – vin la București, să dăm

lupta amândoi. Sunt sigur că te voi înfrânge, pentru că istoria nu
cu biruitorii. Chiar dacă va trebui să pier, izbânda tot a mea va fi.
Și, la urma urmei, nu mă interesează atât victoria, cât îmi place lupta.

După ce maică-sa pleacă în oraș, Nana vine în odaia mea. Voi
bim de una, de alta, îmi povestește ce bătaie a mâncat Gălbeaza
la secție, cică l-ar fi croit cu gârbaciul, încât spatele lui seamănă cu
o zebra. O rog să mi-o aducă pe Lotte cum o ști, vreau neapărat
s-o văd și să-i vorbesc.

— Dar, atenție, să nu vă urmărească vreun sticlete sau curcan
Fiți cu ochii în patru!

— Nicio grijă, mă asigură ea.

— Vezi că se poate întâmpla ca agenții să fie îmbrăcați în haie
ne civile. Oricine vă urmărește, schimbați drumul și derutați lă
Să nu-mi faci, Nana, vreun pocinog... Sunt sigur că locuința Doamnei
Bianca e supravegheată intens de poliție...

— Am înțeles, să trăiți! spune ea militărește și face stânga în
prejur, țâșnind pe ușă.

Într-adevăr, peste o jumătate de oră mă pomenesc cu Lotte. Ea
palidă ca o mucenică și are cearcăne la ochi. Sărăcuța, nici ea nu
dormit, se vede, în ultimele nopți. Cum mă vede, se aruncă în
brațele mele. Ochii ei se umplu de lacrimi.

— De ce plângi, scumpa mea? Doar n-am murit.

— Te caută polițiștii pretutindeni. Mi-e frică să nu te împuște

— Vorbești copilării! Doar n-am ucis pe nimeni.

— Cu toate astea... cu toate astea! Eram atât de îngrijorată! Nu
știam nimic de soarta ta. A venit un comisar, nu acela pe care l-am
închis în odaie, ci altul, și ne-a târât pe toți la secție, să dăm declara
rații cum s-a întâmplat cazul. La început, n-am vrut, dar nu m-am
lăsat, atunci am scris că s-a purtat obraznic cu tine, și de aceea l-am
încuiat. Au rupt declarația în bucățele, ticăloșii. Ah! Grig, bine că mi-ai
făcut, ce m-am bucurat! El credea că poate cineva să se joace cu tine.

Draga de ea, cu câtă convingere o spune! Surâd fără să vreau
Candoarea ei mă ridică deasupra mea.

— Astăzi am auzit, Zgâra mi-a adus îngrozitoarea veste, că
te-au eliminat din toate școlile.

— Ei și? ridic din umeri.

— Cum, nu-ți pasă? Ce-ai să faci, Grig, de acum? Spune?

— Voi lupta până în pânzele albe. Deocamdată m-am hotărât să plec la București.

Îi dezvălui planul meu de acțiune cu broșura, campania de presă, audiențele la mai marii zilei.

— Și dacă nu reușești?

— Imposibil... Dă-râm toate Bastiliile... Trebuie să izbutesc.

— Ce bine îmi pare că nu te dai învins. Când pleci?

— Măine...

— Și cât crezi că ai să stai pe acolo?

— Știu și eu? O săptămână, două, chiar trei. Nu e prea ușoară treaba.

— Îmi dau seama... Rămâi cât vrei... Ți-am adus 2 500. Îți ajung banii ăștia?

— Cum? Te așteptai să plec?

— M-am gândit la orice eventualitate... Dacă-s puțin, îți aduc încă o mie...

— Sunt destui. Cine ar fi crezut că vom fi siliți să ne atingem de comoara noastră? Mai avem 10 000...

— Lasă, o facem la loc. Numai tu să izbutești, Grig. Îți dai seama cât am suferit în aceste două zile? Dacă nu erau lacrimile, mi-aș fi pierdut mintea. Dar degeaba, nu poți pricepe... și izbucnește într-un plâns care o scutură crâncen.

— Iubita mea, scumpa mea, te implor, nu plânge!

Ea n-aude ce-i spun, se strânge toată în mine, mă înlănțuie cu brațele, mă sărută pe ochi, pe gură, pe obraji, de parcă aș fi murit și ar vrea să mă învie cu căldura ei. Apoi, gâfâind, se lasă pe marginea patului, sleită de vlagă, și-mi șoptește:

— Tu crezi că dragostea mea e glumă?

Simt sabia unui fior care îmi străpunge șira spinării. Pentru întâia oară îmi dau seama cât de mult mă iubește această fată neprihănită. Sunt o stâncă de nesimțire, un dobitoc fără minte, un monstru antediluvian dacă, având această comoară în brațe, îmi mai pasă că m-au dat afară din toate școlile statului.

Lotte mă trage lângă ea, își lipește obrazul de al meu, așa ca să nu-i văd fața.

— Trebuie să-ți spun ceva, șoptește atât de încet, încât mai mult ghicesc cuvintele, decât le aud.

— Ce? fac mirat.

— Vreau să fiu a ta, înainte de plecare.

— Lotte, ce spui tu?... tresar copleșit de toate nedumeririle. Cum îți-a venit?

— Cred că-i mai bine așa... Mult mai bine...

— Dar, de ce, de ce?

— Nu știi... Așa simt... E așa de greu să pui simțirea în vorbe. Poate mi-e frică să nu te pierd...

Draga de ea! Se teme ca vârtoarea Bucureștiului, cu marile ei ispite, să nu mă ademenească, schimbându-mi viața de până acum. Și vrea să mă lege de ea cu toate lanțurile, mergând până la dărunică supremă. Cine s-ar fi așteptat ca dragostea ei să zboare la înălțimi atât de mari, încât fata asta, pură ca lumina, care acum câteva zile a îndurat torturi inchizitoriale când am silit-o să-și arate goliciunea, astăzi, ea însăși să-mi ofere trupul? Jertfa mă cutremură ca un act cosmic și totodată mă ridică în ochii mei la dimensiuni uriașe, de care nu sunt vrednic. Conștiința acestei stări sufletești revarsă în mine fluvii de recunoștință față de zeița din brațele mele, a cărei scurtime n-o mai poate cuprinde.

Mă aplec și-i sărut mâinile:

— Nu, nu se poate, Lotte. Aș fi cel din urmă ticălos dacă aș face asta înainte de cununie. Mi s-ar părea că jignesc, profanez și sugrum dragostea noastră. Și tocmai aici să facem nunta, în chițimia asta imundă, fără fastul ceremoniei, fără strălucire! Nu, draga mea! Viața noastră e înainte, și ne e datoare mult. Să așteptăm sărbătoarea dragostei care are să vină, și atunci... atunci...

Ce fericită e Lotte pentru vorbele pe care i le-am spus! Plânge de fericire și amuțește... Amândoi plutim într-o beatitudine fără margini, și partea bună e că suntem conștienți de ea. Aș zice că fericirea vine întotdeauna unde suntem noi...

Cineva bate în ușă. E Nana. Da, acum poate să intre. Ne aduce ce prăjituri calde, abia ieșite din cuptor. Mi-e o foame de lup: de ieri de la prânz n-am pus nimic în gură. Și Lotte e înfometată.

Înainte de plecare, îi făgăduiesc:

— Am să-ți scriu în fiecare zi, iubito...

Și-i rostesc mereu numele, la nesfârșit: iubito! iubito! iubito!
iubito! iubito!

PARTEA A TREIA

În vălmășag

Zarurile au fost aruncate! Plec la București să încep lupta cu titanii. Nu sunt atât de naiv încât să iau trenul din gara Craiova. Mă duc până la stația apropiată, Cârcea, și acolo aștept cel dintâi tren personal. I-am spus doamnei Manolescu că o cheștiune urgentă mă cheamă la București pentru câteva zile. M-a întrebat dacă rețin camera – sigur că o rețin, nici vorbă. I-am spus numai așa, de formă, parcă eu știu ce se va întâmpla?

La fereastră, unde mi-am găsit un locșor bun, zburătorul de fier îmi aduce mereu pe tavă fotografiile orașelor și satelor pe unde trece. În gara Piatra-Olt cumpăr câteva ziare și le ciugulesc pe la titluri. Toate nu vorbesc altceva decât despre războiul care pârjolește de anul trecut bătrâna Europă: luptele de la Champagne... Vosges... Forțele împătritei înțelegeri debarcă la Salonic...

Și pe acolo e jale și prăpăd, ca în ființa mea. Iar izvorul tuturor relelor care bântuie lumea numai de la cei sus-puși se trage, care își fac de cap călcând pe dreptate, ca Robespierre al meu. La noi fâlfaie stindardul idealului național – alipirea Transilvaniei de patria mună –, pretutindeni mitinguri, întruniri, discursuri.

Las în plata Domnului războiul, din umbra căruia rânjește moartea prin milioane de guri, și mă întorc la preocupările mele. Iau *Universul* și citesc la mica publicitate câteva anunțuri despre camere mobilate de închiriat. Notez adresele, să le am la îndemână, pentru că la hotel nu-i bine să trag, aș cădea ușor în capcană.

Pe Anatolie Popescu l-am lăsat la Craiova, în camera doamnei Manolescu. Pe unul din carnetele lui Copoiu mi-am făurit o nouă identitate: Lotar Grigoriada. Lotar vine de la Lotte și, de vreme ce ea este mereu lângă mine, de ce n-ar fi prezentată și în numele meu?

În sfârșit, pe la 3 după-amiază, trenul poposește în Gara de Nord. Mă urc într-o birjă și – tropa-tropa la prima adresă de pe listă: strada Primăverii 35. Casa e arătoasă, cu porți uriașe, din fier forjat și

grădină în față. Nu umblu după lux, nu mă interesează confortul, îmi ajunge doar un pat unde să mă odihnesc noaptea. Urc treptele scării de la intrare și sun. O doamnă bătrână, foarte distinsă, vine și-mi deschide. Are o ezitare când mă vede: i s-o fi părut că-s prea tânăr. O iau pe franțuzește, spunându-i c-am venit pentru anunț. Am nimerit-o: fața i se luminează brusc. Schimbăm câteva fraze, cred că i-am câștigat încrederea. Vizitez camera. Ce cameră? E o garsonieră foarte frumos mobilată. Numai la cinematograf am văzut interioare atât de elegante. În mijlocul încăperii se întinde un pat somptuos, să tot doarmă trei oameni, nu unul, cu tăbliile sclipitoare, încrustate în sidef. În colțul din stânga e un pian cu coadă, iar pe jos, o spuză de covoare și de carpete. Alături, baia în faianță. În plus, intrare separată. Dar și prețul – 100 de lei pe lună. În preț intră și micul dejun. Proprietăreasa nu se angajează cu masa, pentru că e pe punctul de a pleca în străinătate, unde vrea să rămână mai mult timp.

A doua zi de dimineață mă reped la poștă și-i trimit Lidiei banii pe care mi i-a împrumutat. Pe mandat trec o adresă fictivă, nu vreau să cunoască nimeni noua mea adresă, în afară, bineînțeles, de Lotte. Cât despre geamantan, poate să mai aștepte, nicio paguba.

Mă strecor prin furnicarul omenesc care inundă Calea Victoriei, ajung în strada Fântânei, și de acolo la Ministerul Școlilor, o hardughie de casă, mare cât o zi de post. Cel dintâi personaj cu care dau piept e portarul, un Păleață bătrân, în uniformă, cu fire turi și galoane.

— Unde mergi, tinere? mă descoase el.

— La cabinetul domnului ministru...

— Nu e voie decât la ora 11...

Adică după două ore. Ce să fac până atunci? Să umblu hai-hai pe străzi? Și ce-i dacă mă duc mai devreme? Se dă rămă hardughia? N-am vreme să aștept, timpul mi-e bob numărat, pentru asta am venit.

— Nene, am fost chemat la ora 9... îi spun.

— Să văd hârtiuța...

Scot o rublă din buzunar și i-o pun în mână. Portarul simte zimții și mă salută drept mulțumire.

— Pofțiți!...

Nu știu pe unde s-o iau, dar „mareșalul“ ăsta îmi dă toate lămuririle de care am nevoie:

— Pe culoar înainte, urcați la primul etaj, faceți la dreapta și în fundul sălii se află cabinetul domnului ministru.

— Dar dumnealui a venit?

— Nu... Niciodată nu vine înainte de 12. Puteți vorbi cu domnul secretar general.

— Nu, nu... Cu dânsul nu stau de vorbă...

— Cu domnul ministru o să fie mai greu... trebuie audiență... nu primește decât sâmbăta, și dacă vă trece pe listă de la cabinet.

— S-ar putea să nu mă treacă?

— Ba bine că nu! Dacă i-ar primi pe toți, unde ar ajunge?

Stau o clipă în cumpănă: nu știu ce să fac. „Mareșalul“ meu, foarte binevoitor, mă învață cum să procedez:

— Vorbește cu ușierul Pandeale. Dacă ungi osia, îți face rost să intri...

— Bine... dacă așa-i regula, ne conformăm întocmai, numai treaba să iasă. Ajung fără greutate la cabinet. Caut cu ochii personajul de care am nevoie, doar, doar l-oi dibui. În clipa aceea, tocmai iese un bărbat cu barbă, iar cineva gras ca un butoi îi ține paltonul să se îmbrace. Țsta trebuie să fie ușierul ministrului. După ce pleacă bărbosul, mă duc întins la Burtilă, ținând în palmă o bancnotă de 20 de lei.

— Dumneavoastră sunteți domnul Pandeale?

— Eu... Ce dorești?

— Am o scrisoare de recomandare pentru dumneata, și-i întind bancnota.

Burtilă o ia, surâde și o vâra în buzunar.

— Cu ce vă pot servi?

— Cu o audiență. Vreau să stau de vorbă cu domnul ministru.

— În ce chestiune?

— O problemă de învățământ...

Nu-i spun că-s elev, nu vreau să mă trateze de sus, mai bine îl las să mă creadă student sau profesor abia ieșit din facultate.

— Vă rog, numele.

Burtilă notează cum mă cheamă și mă trimite la directorul de cabinet, asigurându-mă că „are el grijă de mine“.

Cu directorul se repetă povestea. Numai că el mă îndruma să rezolv problema de învățământ la Direcția școlilor secundare.

— Acolo am fost... mint cu seninătate.

— Ați vorbit cu Bratu?

Habar n-am cine-i acest Bratu, dar susțin că da, am discutat de mai multe ori cu dânsul. Atunci, îmi propune să merg la secretarul general. Iar? Cum aud de secretarul general, mi se și face părul măciucă, dar să am a face cu el?

— Numai domnul ministru poate rezolva chestiunea mea, insist eu...

— Domnul ministru nu primește decât sâmbăta și în limita posibilităților...

— Vin, atunci, sâmbătă.

Văzând că n-o scoate la capăt cu mine, directorul de cabinet îmi însemnează numele într-un registru și, plictisit, spune să-i dau după trei zile un telefon, pentru a-mi comunica dacă ministrul nu m-a tăiat de pe lista audiențelor.

Bine, mă voi interesa. Știu eu ce înseamnă asta. Doar Burtilă să nu mă tragă pe sfoară... Cum i-o fi obrazul.

Dau să plec. Sunt bucuroși. Oricum, am început-o bine, apăsând pe butoanele periferice, care de multe ori sunt mai importante decât cele centrale. Când trec prin sala de așteptare – lume nouă! – iat-o pe Lucile Desmoulins stând grațios pe scaun, picior peste picior. Era internată la sanatoriu, știam – pesemne, s-a făcut bine... Prezența ei îmi amintește de Șoimaru. Iartă-mă, dragul meu, n-am putut veni să-ți spun că am făcut tot ce m-ai rugat cu limbă de moarte. Evenimentele s-au îmbulzit peste noi, mai ales peste mine, și nu mi-au dat răgaz să mă reped la Obogenii tăi... Dar voi face-o cândva, trebuie s-o fac... doar ți-am făgăduit.

— Dumneata, Dima? Ce cauți pe aici? mă întreabă Lucile, vădit surprinsă.

— Am venit să distrug nedreptatea.

— Ți s-a mai făcut vreo nedreptate?

Ea nu știe ce s-a întâmplat, pentru bunul motiv că în timpul acela era aici, la București. Îi istorisesc pe scurt cum s-a ajuns la eliminarea mea din toate școlile statului...

— Cum se poate, se miră, tocmai un element excepțional să fie dat afară? De ce nu vine tatăl dumitale să intervină cu autoritatea lui pe lângă forurile școlare?

— Tata nu știe încă nimic. Și nici nu vreau să știe. De altfel, sunt destul de matur ca să mă pot descurca singur.

— Cunosc un inspector general cu multă influență pe lângă ministru. Am să vorbesc cu el...

— Mulțumesc, doamnă Lucile... dar...

Nu știu cum m-a luat gura pe dinainte, de i-am pomenit numele imaginar pe care i-l dau în sinea mea. Ea observă și mă întrebă:

— De ce-mi spui „Lucile“?

— Iertați-mă, doamnă, am greșit...

— Cine e această Lucile?

— Dacă țineți neapărat să știți, e vorba de frumoasa soție a lui Camille Desmoulins, cu care semănați foarte mult...

— Mă uimești mereu, Dima... Nu merit atâta măgulire... Dar vă trecem peste asta. Spuneam de inspectorul general...

Se întrerupe, căci în clipa aceea vine un tânăr fercheș, coborât parcă dintr-un film. Îl recunosc, e vecinul ei, procurorul Băleanu... Lucile arată foarte stingherită.

— Cât te-am căutat, trebuie să-ți comunic ceva important!

Simțind că sunt de prisos, bat în retragere:

— Vă rog să-mi dați voie...

— Te rog, treci mâine pe la mine să vorbim. Stau la Hotel Boulevard...

Îi fâgăduiesc cu jumătate de gură și plec repede, lăsând-o cu făt-Frumosul pe care politețea cerea să mi-l prezinte, dar n-a făcut-o. Cu atât mai bine. Nici prin gând nu-mi trece să apelez la ajutorul ei...

Îi scriu lui Lotte tot ce am făcut pe ziua de azi, stăruind mai ales asupra audienței de sâmbătă, pe care sunt sigur c-o voi obține. De întâlnirea întâmplătoare cu Lucile nu-i pomenesc nimic. Evit să scriu numele și adresa mea pe plic, ci numai în scrisoare, ca să știe

unde să-mi trimită răspunsul. Expediez răvașul, bineînțeles, pe adresa Nanei, care va avea grijă să i-l dea în mână.

Zilele următoare m-apuc să întocmesc un memoriu amănunțit, subliniind abuzurile de care s-a făcut vinovată autoritatea școlară în subordine. Vreau ca ministrul să-și dea seama, pe temeiul faptelor concrete, cum a fost posibil să mi se aplice o pedeapsă atât de gravă.

Scriu, transcriu și rescriu memoriul de trei ori, până să-i dau forma definitivă. Și *definitivă* tot nu e, pentru că la ultima citire mereu găsesc câte ceva de îndreptat.

Îl las baltă, fie ce-o fi...

Audiența

— Pofțiți la ora 12. Sunteți al patrulea pe listă.

Prin urmare, peste trei ore se va decide *soarta* mea... Ce să fac în aceste trei ore, cu ce să le umplu? Cum să-mi stăpânesc neastâmpărul care mă roade, neliniștea care mușcă din mine?

Timpu'l curge domol ca o apă de șes, așa cum face de la începutul lumii. Numai că pașii mei umblă mai repede ca râul și de aceea mi se pare mereu că timpul se târăște ca melcul sau uită să meargă.

Plec de-acasă și hoinăresc pe străzi în neștire, fără alt țel decât să sugrum vremea, pentru că mi-e imposibil să citesc sau să fac ceva stând pe loc. Simt o nevoie imperioasă de a mă mișca, de a risipi energia care mă torturează. În minte făuresc în neștire frazări, sonore, irezistibile, pe care va trebui să le rostesc în fața conducătorului școlilor. „Domnule ministru, cu mine s-a făcut o mare nedreptate. Numai dumneavoastră o puteți repara, fiindcă sunteți un om drept.“

Nu, nu-i bine să-i spun „om drept“, înseamnă să-l lingușesc. Mai bine, îl iau pe departe: „Marii noștri voievozi au rămas în istorie nu numai pentru faptele lor de vitejie, cât mai ales pentru că împărțeau poporului dreptatea și stârpeau nedreptatea“.

Și această introducere mă nemulțumește. Pare prea didactică, prea lecție învățată pe de rost... Mai bine las spontaneitatea toate rezolvările, ea m-a scos din atâtea încurcături.

Ceasul de la Eforie bate 11 lovituri. În fine, mai am o oră de așteptare. Intru la Capșa și mă așez la o masă. Beau ceva, ca să mă întăresc.

Ies din local într-o stare de plenitudine desăvârșită. Mă uit din nou la ceas, și nu-mi vine a crede: 12 fără un sfert. O iau la picior pe străzi și ajung la minister. Din fericire, n-am întârziat. Scot din buzunar memoriul, mă uit sumar peste pagini și aștept...

— Domnul Grigore Dima...

— Eu.

— Poftiți, vă rog!

O ușă dublă, capitonată cu piele, se deschide larg înaintea mea. Pătrund într-un vast salon, împodobit cu tablouri istorice. Tocmai în fund, în spatele unui birou masiv, zăresc un bărbat cu mustăți lungi și cioc. Nu e marțial, chip împietrit, ca tata sau alți demnitari, ci un om care surâde... Surâsul – asta-mi place, mă unge cu miere pe inimă. Îi surâd și eu, firește – zâmbetul cere zâmbet.

— Unde ai catedra, tinere, și ce nevoie te aduce la mine? mă întreabă ministrul.

— Nu sunt profesor, domnule ministru, ci elev într-a VIII-a, și nici elev, pentru că am fost eliminat din toate școlile statului...

— Da' ce-ai făcut, băiatule, asta-i pedeapsă gravă...

— Nu știu ce-am făcut, dar știu că mi s-a făcut o mare nedreptate. V-am adus aici un memoriu, ca să vedeți cum stau lucrurile. I.e-am relatat cu exactitate, și, dacă se va dovedi că am exagerat măcar o iotă, accept de bunăvoie să mă dați afară din toate școlile de pe glob. Pe mine, vă rog să credeți, nu mă afectează prea mult pedeapsa, aș putea termina liceul la Londra, unde m-am născut, dar nu pot îndura o nedreptate strigătoare la cer, care aruncă o pată pe ministeriatul dumneavoastră, cu atât mai mult cu cât și colegii mei au suferit nedreptăți, o pată nemeritată, pentru că sunteți, după cum văd, un om bun la suflet...

— De unde știi, băiatule, că sunt bun?

— Nu știu, simt... Am simțit asta după zâmbetul cu care m-ați întâmpinat...

— Se pare că ești un psiholog destul de isteț. Ce sunt părinții dumitale? Și cum se face că ai două cetățenii?

— Oricine e născut în Anglia dobândește de drept cetățenia engleză.

— Da, înțeleg. Acum să vedem, tinere, cum lichidăm necazul care te-a lovit...

Mustăciosul ridică receptorul unuia dintre cele trei telefoane care îl străjuiesc din spate. Îl aud spunând:

— Vino, te rog, până aici. Apoi, către mine: Eu nu mă ocup cu chestiuni disciplinare, acestea intră în competența direcțiilor de învățământ. În fond, despre ce-i vorba?

— E greu de povestit în câteva cuvinte. S-a produs un incident între clasa noastră și un profesor de istorie abuziv (nu degeaba a fost poreclit Attila), care l-a bătut pe un coleg, pretextând că n-ar fi știut lecția, când, de fapt, a răspuns foarte bine. Vrând să mă lovească și pe mine, colegii l-au huiduit, unul dintre ei a aruncat chiar cu o călimară, fără a-l nimeri, și dacă nu interveneam cu autoritatea mea de șef al clasei, desigur că profesorul ar fi pățit-o destul de rău, toți îl urau cu înverșunare, îi bătuse și pe alții, de exemplu, pe băiatul chestorului de poliție Balaci, și din cauza lui se crede că s-a sinucis un elev dintr-a VI-a, Șoimaru Cătălin chiar a fost citat la Parchet pentru asta...

Nu prea știu ce a înțeles ministrul din acest torent de fraze.

— Cine e acest Attila?

— Domnul profesor Niculescu de istorie.

În clipa asta intră pe ușă Robespierre... Încremenesc când îl văd.

— Dragă Mătăsaru, te-am chemat pentru cazul acestui elev... Vezi, te rog, ce s-a întâmplat, fă o cercetare și raportează-mi dacă sancțiunile aplicate pot să rămână în picioare.

Nu mai e chip să evit privirea secretarului general, decât dacă mă topesc în aer ca fumul din pipa Mustăciosului. Îl salut cu răceală, înclinând ușor capul, iar el mă recunoaște numaidecât.

— Te rog cu atât mai mult să dai o deosebită atenție acestui caz, întrucât băiatul afirmă că s-a făcut o nedreptate, și chiar mic

mi se pare, fără să cunosc, bineînțeles, împrejurările, că pedeapsa e prea grea.

Robespierre nu articulează un cuvânt. Tace și ascultă ca un sfînx. Cu atît mai bine. În schimb, iau eu cuvîntul:

— Domnule ministru, iertați-mă că vă pun o întrebare. Dacă pe dumneavoastră, să zicem, v-a nedreptățit cineva, la cine vă duceți să vă plîngeți? Tot la acela care v-a nedreptățit? Are el obiectivitatea de a se judeca pe el însuși?

— Se înțelege că nu...

Secretarul general îl întrerupe și mi se adresează sentențios:

— Dima, dacă nu ai încredere în mine, îl voi ruga pe domnul ministru să încredințeze altcuiva rezolvarea problemei dumitale. Aștept să-mi răspunzi...

— Cine ar putea să răspundă la această întrebare cu două tăișuri? strig enervat de perfidia lui Robespierre. O întrebare analoagă i-au pus judecătorii Ioanei D'Arc. Au întreat-o: „Te crezi oare în grația lui Dumnezeu?” Dacă răspundea *da*, se făcea vinovată de prezumțiune; dacă răspundea *nu*, se condamna singură.

— Tinere, nu știi de ce ți-a pus domnul secretar general chestiunea de încredere, dar te asigur că domnia sa îți va face dreptate, dac-o ai, bineînțeles...

— În caz de nevoie, pot să apelez la dumneavoastră ca la un judecător suprem?

— Nici vorbă... Chiar te rog.

— V-am pus această întrebare, pentru că mi-ați spus că nu vă ocupați de problemele disciplinare.

— Am să fac o excepție pentru dumneata. Ești mulțumit?

— Da, domnule ministru, foarte mulțumit.

— Atunci, Mătăsarule, ocupă-te dumneata, ai aici un memoriu, studiază-l și...

Mă adresez secretarului general:

— Vă rog să-mi spuneți când aș putea veni după rezultat?

— Chiar mâine, tot la ora asta, răspunde el. Biroul meu de lucru e alături.

Mă închin foarte respectuos în fața conducătorilor școlii românești și ies fără să-mi dau seama pe ce drum am apucat... Ori-cum, până mâine nu-i o veșnicie...

La ieșire mă întâmpină Burtilă, cu fața întrebătoare:

— S-a făcut?

— Încă nu, îi dau raportul. Trebuie să vin și mâine. Însă de astă dată la domnul secretar general.

Ușierul încruntă sprâncenele:

— Dumnealui i-a repartizat chestiunea?

— Da...

— Hm! Vino mâine, să vedem ce-i de făcut...

E limpede: și Burtilă își dă seama, ca și mine, pe ce mâini am căzut. Și cum s-ar putea să nu-și dea seama, dacă îl cunoaște ca pe un cal breaz? Dacă săream dincolo de acest cal, aș fi fost sigur de succes...

Bătălia cu secretarul general

A doua zi de dimineață, la ora indicată, mă înfiițez în sala de așteptare a ministerului. Sunt poftit numai decît în cabinetul secretarului general. Robespierre mă așteaptă stînd în picioare dinapoia biroului și mă poștește foarte politicos:

— Ia loc, Dima.

Mă așez pe fotoliul arătat, apoi se așază și el. Ține în mîna memoriul meu, îl răsfoiește absent, mai degrabă se joacă în neștiire cu filele.

— Sunteți în măsură să-mi dați un răspuns? îl întreb după o tăcere destul de lungă.

— Da. Memoriul a fost respins...

Deși mă așteptam, răspunsul lui îmi spintecă ființa din cap până-n picioare, ca o sabie rece. Îl privesc buimac, încremenit, înspăimîntat, fără să pot rosti cuvintele „de ce?” care îmi stau mut pe buze. Dar el înțelege starea mea sufletească și vine cu explicația:

— Am fost nevoit să ajung la această rezoluție, întrucît n-ai invocat în memoriu fapte noi în sprijinul dumitale, care să-mi modifice hotărîrea anterioară. În schimb, s-a produs o faptă nouă, mi-a fost adusă zilele trecute la cunoștință, dar, din păcate, ea te acuză, nu te dezvinovățește.

— Nu știi despre ce este vorba.

— Profesorul Niculescu se află în momentul de față internat în spital, datorită unei agresiuni comise împotriva lui de autori rămași necunoscuți.

— Și această agresiune mi se impută mie?

— N-am spus asta. Poliția cercetează, iar vinovatul sau vinovății vor fi deferiți justiției.

— Nu există decât un singur vinovat, și acela este însuși domnul profesor Niculescu: a bătut, și a fost bătut. Nimic mai simplu. E o rușine că în școală se întâmplă astfel de lucruri. Spuneți că poliția anchetează, dar vă încredințez că niciodată nu-l va descoperi pe agresor.

— De unde ai convingerea asta?

— Sunt aproape sigur că poliția l-a cotonogit, pentru motivul că și dumnealui l-a bătut pe băiatul chestorului Balaci, care în urma acestui fapt s-a retras de la școală. După ce se va îndrăveni, îl așteaptă și alți amatori. Aceștia s-ar putea să fie mai categorici și să-l trimită acolo unde l-a trimis și el pe elevul Șoimaru dintr-a VI-a...

— Nu înțeleg! Unde a fost trimis elevul?

— La cimitir... S-a sinucis!... Toată lumea știe că domnul profesor a fost citat la judecătorul de instrucție. Și dumneavoastră credeți că după toate astea ar mai putea rămâne la liceul nostru viu și nevătămat? Sau îl veți transfera în altă parte, ca să iște și acolo alte nenorociri? Să semene răul pe unde îl poartă picioarele, pentru motivul că ministerul nu-l pedepsește – dumneavoastră pedepsiți doar victimele, cum e cazul meu. Și mai credeți că puteți merge atât de departe pe acest drum? Că nimeni în țara asta nu se va ridica împotriva nedreptății? Mă rog, răspundeți clar, de ce nu l-ați dat afară și pe el din toate școlile statului, ca pe mine?

Robespierre ascultă nemișcat rechizitoriul, privind undeva peste capul meu.

— Deocamdată nu este vorba decât de... dumneata. Cazul profesorului Niculescu nu s-a rezolvat, fiindcă e indisponibil... nu poate fi audiat...

— Cazul nu-i recent, durează de când acest profesor e în învătământ. Nu de noi a fost botezat Attila. A venit de la Severin, cu poreclă cu tot.

— Se poate, dar n-am primit nicio reclamație împotriva sa.

Cu acest răspuns îmi închide gura. Sunt sigur că Attila n-o să pățească nimic peste ceea ce a pățit. Îl las în pace și-mi văd de ne cazuri.

— Mă iertați că v-o spun deschis: rezoluția dumneavoastră este adânc nedreaptă. Dacă am analiza împreună faptele, v-ați da seama cât de grav ați greșit față de mine.

— Ceea ce fac e rezultatul unei lungi meditații.

— Nu contest. Însă oricui i-am povestit faptele a fost, pur și simplu, revoltat de pedeapsa aplicată.

— Depinde de persoana căreia i-ai povestit și de felul cum i-ai povestit...

— Una dintre aceste persoane mi-a spus: „Nu te-au dat afara pentru ce-ai făcut, ci pentru ceea ce se temeau că ai putea să faci de aici înainte“.

Secretarul general tresare, lucru neobișnuit la acest om, care ai zice că-i durat numai din piatră.

— Cine este persoana asta?

— Regret, nu-i pot spune numele, nu fac delațiuni. Mă întreb numai cum e posibil să fie cineva pedepsit pentru ceva... eventual? Cum adică, dumneavoastră înțelegeți să sancționați gândurile?

— Nu-i vorba de gânduri. Din păcate, în cazul dumatăle pe vederile au fost întemeiate.

— Ce-am făcut altceva, domnule secretar general, decât să să desc un ideal în sufletele a o mie de colegi, ca să le împodobesc viața searbădă și uscată? Acest ideal ne-a ajutat să găsim entuziasmul, dragostea de frumos și îndemnul la învățătură. Pentru acest dar făcut tineretului școlar vreți să mă pedepsiți? Nu, niciodată! Că ceva contra frii, nu se poate să ne furați visurile, n-aveți dreptul. e o crimă ceea ce faceți, nu numai împotriva mea, ci împotriva adolescenței noastre. Dreptatea mea e atât de evidentă, încât se im pune singură. Aș fi putut veni cu tata, are relații înalte, dar ce nevoie am de ajutorul său? Vreau să cuceresc *singur* dreptatea mea,

mi se pare c-o jignesc apelând la forțe din afară. Deocamdată mă voi duce la domnul ministru...

— Rezoluția a fost raportată domnului ministru...

— Da?! fac mirat. Și n-a obiectat nimic?

— Nu. De obicei, nu iese din cuvântul meu.

— Nuu?! Mai logic ar fi ca dumneavoastră să nu ieșiți din cuvântul său, pentru că vă e superior...

— Ceea ce-mi spui sună a obrăznicie din partea unui elev. De altfel, la dumneata nu mă miră faptul.

— Vă înșelați. Nu mai sunt elev, ci un simplu particular, de vreme ce am fost dat afară din școală. Așa că, nemaifiind subaltern, discutăm de la egal la egal – nu?

— Hm! Ar fi o rațiune, dacă discuția s-ar petrece altundeva decât în ministerul acesta unde te-a adus nevoia.

— Și cu domnul ministru voi vorbi tot de pe această poziție.

— În cazul că te va primi încă o dată...

— De ce să nu mă primească? Mi-a făgăduit în fața dumneavoastră. Când i-am cerut să revin la dânsul, dacă va mai fi cazul, mi-a spus: „Chiar te rog“. E cu puțință ca un demnitar să-și încalce cuvântul? Dar, la urma urmei, pot să renunț. Voi da bătălia cu dumneavoastră, dușmanul meu numărul unu, și vă voi învinge.

— Ești sigur, tinere?

— Se vede că nu mă cunoașteți încă. Eu vă cunosc, dar dumneavoastră, nu...

În loc să-l înfurie cutezanța mea, pe el îl amuză. Fără îndoială, am un inamic destul de tenace. Ar putea să mă concedieze, dar n-o face, probabil mă studiază, îl interesez...

— Eu nu accept „bătălia“, cum îi spui dumneata, nu știu cum ai s-o câștigi, când din capul locului e pierdută. Însă n-am cum să te opresc s-o dai. Adolescența e plină de contradicții, uneori haotică, are îndrăzneli mari și te-ar putea duce pe un drum primejdios... Fii atent, Dima!

— Nimic nu voi cruța... ca să vă dobor. Să nu vă fie teamă că întrebuițez forța. Cu un revolver nu obțin nimic, moartea dumneavoastră nu mă interesează. Marea mea satisfacție e să-mi dați singur dreptate, să anulați singur rezoluția aceea monstruoasă.

— Da, lupta pe față e cinstită...

— Vreți să fiu sincer? Ei bine, vă urăsc din toată puterea ființei mele, și această ură este arma îngrozitoare cu care am să vă dau lovitura de grație. De când v-am zărit, mi-am spus: „Acesta e Robespierre, personajul pe care l-am detestat cel mai mult din istoria omenirii, deși recunosc că dintre toți eroii Revoluției Franceze e singurul care a avut o linie, chiar o idee conducătoare. Dar pentru că a ucis-o pe Lucile Desmoulins, îl urăsc și-l voi urî toată viața”.

Secretarul general tresare a doua oară, e chiar puțin emoționat, sau mi s-a părut mie?

— Dima, dumneata ai unele intuiții care... Se întrerupe. Voia să adauge ceva, dar renunță. Apoi reia: Închipuiește-ți, și alții mi-au spus același lucru...

— Prin urmare, vedeți, nu greșesc. Sunteți implacabil, incoruptibil, tiran – leit Robespierre. El nu era omul care să se împiedice de o viață. Dumneavoastră procedați la fel. Știind deci cu cine am de-a face, vă previn că, dacă până la 1 decembrie, orele 12, nu veți reveni asupra hotărârii, mă voi sinucide, ca un suprem protest împotriva nedreptății pe care mi-ați făcut-o.

— Dima, recurgi la amenințări?

— Nu-i amenințare, ci doar o formă de luptă. Epuizând toate celelalte mijloace, mă văd silit s-o folosesc și pe aceasta. E cea din urmă și cea mai tare.

— Nu-i decât o copilărie. Nu înțeleg ce vei avea de câștigat dacă te sinucizi.

— Nimic. Pierd totul, ca biblicul Samson.

— Atunci?...

— Dar pierdeți și dumneavoastră, ca și mine. Pierdem amândoi deopotrivă... După ce voi muri, cadavrul meu are să vă sugrume...

Robespierre surâde ironic:

— Ești sigur de asta, Dima?

— Sigur, cum vă văd și mă vedeți. Veți fi distrus, stigmatizat, scos din societate, hulit, desființat. Chiar dacă rămâneți în viață, veți trăi ca un mort.

— Ce naiv ești, dacă-ți închipui că actul dumitale va impresiona pe cineva... Nu, Dima, după câteva zile se va așterne uitarea...

— Așa credeți? În primul rând, nu vor uita dușmanii dumneavoastră, care trebuie să fie mulți, ca frunza și ca iarba; în al doilea rând, nu vor uita prietenii mei, care mă vor răzbuna, și în al treilea rând, nu voi uita eu să anunț lumea de nedreptatea pe care mi-ați făcut-o, împingându-mă în ghearele morții. Am să scriu o broșură cu tot ce s-a întâmplat și am s-o trimit tuturor ziarelor și revistelor, ca să le asmut împotriva dumneavoastră...

— Constat că ești mai periculos decât mă așteptam.

— Nu fac decât să mă apăăr. Și când mă apăăr, sunt fiară cu toți, chiar și cu mine. Dacă merg până acolo încât mă suprim, gândiți-vă că nu-i glumă! Cunoașteți sorocul: 1 decembrie. Până atunci, aveți tot timpul să vă întrebați conștiința și să reveniți asupra hotărârii.

— Te sfătuiesc să renunți la amenințarea aceasta nesăbuită.

— Niciodată! Vă încredințez, pe cinstea mea, că mă țin de cuvânt.

— Și eu te încredințez că, sub presiune, niciodată nu voi reveni...

— Dar fără „presiune“ cum ați putea reveni?

— În niciun fel. Consider audiența dumitale încheiată.

— Și eu la fel. Adio, domnule Robespierre. Sunt sigur că ne vom întâlni la începutul anului viitor, în împărăția lui Pluton și a Proserpinei. Acolo sper să ne înțelegem și chiar să devenim prieteni...

Aruncându-i această ultimă săgeată, plec repede, aproape fugind. Simt cum îmi circulă bucuria biruinței prin toate mădulele sau, mai bine zis, trăiesc intens certitudinea că am fost net superior în ciocnirea cu el. Starea de plenitudine îmi dă aripi, voioșie, încredere...

Aș putea spune că sunt fericit!

„Pompadura“

Mă duc la Gambrinus să prânzesc. Comand ceva de pe listă, dar n-am timp să mănânc ca lumea. M-apuc să-i scriu lui Lotte. Cuvintele izvorăsc fierbinți ca lava din vulcan, revărsându-se pe hârtia care nu le mai încap. Cer altă hârtie, apoi încă una, până se fac

douăzeci de pagini mari și late. Cine-i în stare să rezume ce i-am scris ar putea tot așa de bine să numere câte picături de apă sunt într-o ploaie torențială. Îi povestesc duelul cu Robespierre, săbiile pe care le-am înfipt în pieptul lui blindat, apoi amenințarea supremă. Sub năvala gândurilor și din goana condeiului, omit câteva replici, dar le adaug pe urmă, zăpăcind rânduiala textului. Nu-i nimic. Va înțelege Lotte și așa ce am vrut să-i spun.

Două ore mi-a luat scrisul. Abia după asta îmi potolesc foamea și fuga la poștă, să dau scrisoarea recomandată. Lotte nu poate, nu trebuie să aștepte. N-am făcut tocmai bine scriindu-i de legământul pe cuvânt de onoare că-mi voi lua viața, dacă nu se revine asupra eliminării mele. Dar, judecând la rece, nici nu puteam să-i ascund acest lucru.

A doua zi încep o activitate, ca să zic așa, de informare, pentru a ști cu precizie pe care poziții se mișcă *inamicul*. Mai întâi, îl trag pe Burtilă de limbă, cu ajutorul unui nou bacșiș, despre relațiile lui Robespierre.

Nu mă mir că are numai dușmani, pretutindeni dușmani. În presa opoziționistă e înjurat în fiecare zi, și uneori în cea independentă. Burtilă crede că numărul dușmanilor necunoscuți e foarte mare. Mai aflu și alte amănunte: cum o cheamă pe soția sa, ce profesie are, strada și numărul la care șade cu casa. Îmi procură aceleași informații și despre capul școlilor, Mustăciosul. Notez toate astea într-un carnet. Când să plec, trece pe acolo un tânăr cu lavalieră, având o înfățișare de boem, nelipsită de distincție. Burtilă îmi face cunoștință cu el: îl cheamă Mitache și e redactor la gazeta guvernamentală *Ziua*. Îi spune familiar:

— Ia vezi, coane, ce chestie are nepotul, pune-o în viteză și fă-i treaba!

Plecăm împreună. Îmi pare bine că am pus mâna pe un gazetar, știu căăștia au relații întinse, învârt lumea pe degete. Nu mi chib să deschid gura, pentru că la fiecare pas e asaltat de prieteni sau cunoștințe. Numai după ce ne depărtăm serios de ministere, putem încropi o conversație.

— Ia zi, mamă-dragă, ce suferințe ai, și la cine?

Auzi colo, „mamă-dragă“! Nu-mi displace! Simpatici, gaze-rarii ăștia, cu un singur cuvânt îți intră pe sub piele. Îi spun că-i vorba de o eliminare din toate școlile statului.

— Da' ce-ai făcut, bre, ai pus sacul în capul vreunui belfer?

Nu, nici atâta... Alta-i povestea, numai că pe stradă e greu să-i înșir faptele în ordine, așa cum s-au întâmplat.

— Nici nu-i nevoie. Vorbesc cu Bratu, știi cine-i ăsta?

— Nu...

— Directorul secundarului, mamă-dragă...

— Nu depinde de el, ci de secretarul general...

— De „Turcu“? Hm! Se complică treaba... ăsta e satrap, taie și spânzură și nimeni nu-i spune „dă-te mai încolo“...

— Nici domnul ministru?

— Nici... Ministrul e o fantomă în mâinile lui: zice mamă, zice tată, după cum trage Turcu de sfori.

Nu mă miră. De aceea spunea Robespierre că Mustăciosul nu iese din cuvântul său. Îngrijorat, îl întreb pe ziarist:

— În cazul acesta, ce-i de făcut, domnule Mitache?

— Ce să fie? Recurgem la *alianță*. Chemăm într-ajutor pe Nyu... Dar partea proastă e că se urcă devizul...

— Cine-i Nyu asta?

— Auleo, novice mai ești! Ascultă, mamă-dragă, ai ceva gologănet?

— Aș avea... Cât trebuie?

— Dacă punem pe Nyu la bătaie, te costă cinci cearșafuri.

— Dar nu mi-ați spus cine-i Nyu...

— Femeia cu cele mai multe relații, „Pompadura“ Bucureștiului, înțelegi? Asta îl judecă și pe dracu' și-l scoate dator. Ai banii ăștia?

Cinci cearșafuri, adică cinci hârtii de câte o mie... Cam scump, dar merită, dacă izbutește. Mai bine atac *comoara*, decât să-mi pierd viața. Lotte îmi va trimite negreșit suma. Avem zece mii, o să ne rămână cinci. Ne închipuim că, în loc de 12, am câștigat numai 5 — și gata.

— Momentan, nu dispun de atâția bani, însă aș putea face rost.

— Mamă-dragă, uită-te la mine, și pe urmă întrebă-mă de sănătate. Să nu vorbim numai așa, ca să n-adormim. Dispui, serios, de bani? Altfel, nu mă bag și n-o deranjez pe Nyu de florile mărilor.

— Vă declar foarte serios...

— Atunci dă-mi un aconto și-ți fac legătura.

— Deocamdată nu dispun decât de o sută...

De fapt, am mai mulți bani, n-am cheltuit nici două sute, dai știu eu cine-i gazetarul ăsta? Și de ce i-aș acorda atâta încredere?

— Puțin, mamă-dragă. Mai cugetă nițel!

— De ce nu înțelegeți că n-am fost pregătit pentru o intervenție plătită? Dacă nu vă achit suma cu care am convenit, nu-mi dați hârtia la mână...

El stă în cumpănă, câteva clipe, apoi se hotărăște:

— Fie, dă-o-ncoace!

Caut în portmoneu și-i dau o sută nou-nouță.

— E bună și asta. Săru' mâna...

Intrăm la terasa Oteteleşanu. Ziaristul pleacă de la masă și vorbește la telefon aproape o jumătate de oră. Apoi vine și-mi spune:

— Măine la 12 fix te prezinți la Nyu cu cererea în proțap. Sta pe Batiștei, la 14 bis... Notează!

A doua zi, la 12 fără 5, sun la adresa indicată. O femeie în vârstă vine și-mi deschide. Trebuie să fie slujnica. Îi spun cine sunt și ce vreau.

— Domnișoara doarme, obiectează ea, nu știu ce să fac – s-o scol?

Ridic din umeri:

— Dacă mi-a dat oră?!

Slujnica pleacă și revine imediat:

— Pofțiți...

Trec printr-un hol elegant mobilat, și de-aci mă pomenesc în dormitorul stăpânei, numai între dantele, mătăsuri și covoare. În patul Louis-Quinze răsare de sub plapumă un căpșor de copilă cu părul blond, cărlionțat, care-i dă aerul de păpușă milaneză.

— Scuză-mă că te primesc în pat, n-am vrut să te fac să aștepti. Nu te superi, nu-i așa?

Nu s-a uitat la mine când mi-a cerut iertare de formă. Îi răspund cu o galanterie foarte la îndemână:

— Frumuseșea își poate îngădui orice capriciu, fiind scutită de scuze...

Auzind complimentul, mă cântărește îndelung cu privirile, îmi face, cum s-ar zice, prețul. Cred că am reușit la examen. Surâde larg, cu ochii și gura:

— Bravo, puștiule, te pricepi să măgulești o femeie. Unde-ai învățat asta? Câți ani ai?

— Nouăsprezece, îi răspund cam dezamăgit, pentru că mi-a spus „puștiule“, cuvânt pe care nu pot să-l sufăr.

— Atunci ești încă elev, cu caș la gură, nu? Zăpăcitul de Mitache mi-a telefonat că-i vorba de un tânăr... în sfârșit, cineva cu care se poate sta de vorbă. Cu elevi nu obișnuiesc să lucrez...

— Vă rog să mă iertați că v-am deranjat. De altfel, nu e vina mea că mă aflu aici... și fac câțiva pași îndărăt...

— Stai, nu pleca...

— Inutil, zeiță, în Olimpul dumneavoastră se vede că numai Jupiterii cu barbă au acces...

— Ia te uită ce vorbe îi ies din gură! se miră Pompadura din patul Louis-Quinze și, văzându-mă la ușă, aleargă după mine și mă reține cu sila.

Râde așa de fermecător, că-mi sucește mințile. Nici nu mai știu pe ce lume mă aflu. Mă întrebă ce băutură îmi place, Madeira, Chianti, Malaga?

— Prefer Porto...

— În regulă, am un Porto excelent.

Camerista aduce cu un cărucior băutura și o sumedenie de sandvișuri, iar pentru ea o ceașcă de cafea cu lapte și cornuri. Începem conversația. Deocamdată nu mă întrebă ce mă doare. Se interesează mereu de mine, cine sunt, de unde vin, ce-am făcut și pe unde am umblat. Îi înșir volubil vrute și nevrute, iar când vinul îmi dezleagă limba, o potopesc cu impresii din călătoriile mele, mai ales despre Java, cel mai înflorit petec de pământ de pe glob.

— O, cât aș vrea să văd insula asta! exclamă Nyu cu toate dorurile de ducă trezite în suflet.

Vibrează la frumos, constat eu mintal, și mă bucur că viața pe care o duce nu i-a sugrumat încă sentimentele. De altfel, e tânără, n-are nici 30 de ani.

Sună telefonul. În locul ei, vorbește camerista, care spune că domnișoara a plecat în oraș.

— Nu sunt acasă pentru nimeni, Smarando, înțelegi? Pentru *nimeni!*

— Prea bine, domnișoară!

Camerista iese și se întoarce cu încă o sticlă. O mustru din ochi, ea motivează că i-e sete și vrea să bea. Umplu paharele și ciocnim. Îmi destăinuie că a fost în Franța, era studentă, a stat doi ani la Paris, însă nu și-a terminat studiile, din pricina unui bărbat care i-a năruit viața.

— Din cauza lui am ajuns... ceea ce sunt... Ah! ticălosul, cât l-am iubit!... Dar să lăsăm asta... Spune-mi de cine depinde rezolvarea chestiunii tale?

— De secretarul general Mătășaru...

— Ah! ăsta-i turc... Imposibil să obții ceva de la el.

— Domnul Mitache mi-a spus că, totuși...

— Nu pot să te păcălesc. Din piatră seacă se mai poate scoate apă, de la turc, însă, nimic... Trebuie mers mai sus, până la primul-ministru... Să te-aud mai întâi despre ce-i vorba?

— M-au eliminat din toate școlile statului...

— Pentru ce?

— Povestea e cam lungă... Trebuie s-o iau de la începutul începutului...

— Spune-mi-o! Ia-o de unde vrei... Te ascult până diseară, nu mă mișc de pe scaun...

Dacă-i așa, încep domol, fără grabă, să învii trecutul încă proaspăt...

...De undeva, de departe, a poposit în Cetatea Banilor un adolescent cu ochii albaștri precum cerul primăverii. E elevul Dima dintr-a VII-a, care până atunci a privit viața pe fereastra deschisă sau a cules-o din cărți. Abia anul ăsta urmează pentru prima dată ca elev cursant. E nedumerit de apucăturile colegilor, de vocabularul lor pitoresc și se simte întrucâtva dominat de ei. Dar nu trece

mult și timoratul adolescent se deschide ca o aripă înainte de zbor, subjugând toată clasa, tot liceul, toată școlărima din oraș, încât devine idolul tineretului școlar. Ce minune s-a întâmplat? Niciuna sau una mare de tot: Dima i-a înhămat pe colegii săi la carul unui vis mareț, o temerară expediție transoceanică pe întinsul Pacificului, unde se află o insulă fără nume, și în acea insulă, o comoară, și în mintea adolescenților, o altă comoară: ideea unui falanster mareț, pe care să-l realizeze acolo. Ființa visului crește mereu, elevii trăiesc două vieți paralele, care se împlinesc una pe alta: reveria și realitatea...

— Ce poveste frumoasă! exclamă ea, furată ca de vrajă. Nu-mi închipuiam că s-ar fi putut întâmpla asemenea lucruri pe undeva. N-ai exagerat deloc?

— Absolut deloc... Mai degrabă am diminuat...

— Și istorisești atât de frumos, parcă ai citi dintr-o carte... Pe Magotu și Basu îi văd deslușit înaintea ochilor. Ceilalți băieți sunt mai estompați, dar simt cum trăiesc și ei. Spune mai departe...

Trec peste drama lui Șoimaru și descriu năpasta care ne-a lovit la ora de istorie cu nefastul epilog: ancheta secretarului general. Faptele noastre capătă contururi limpezi, îmbrăcate bogat în haina cuvintelor.

— Ați recurs la grevă? se miră Nyu toată. Cum, o grevă școlară? Ce imaginație! Așa ceva nu s-a pomenit...

Firește că nu s-a pomenit. Cu atât mai bine! De ce să nu fi făcut noi începutul?

— Vine la rând represiunea sângeroasă, când regența Grigoriței a fost târâtă în beciurile poliției, maltrată și schingiuită.

— Te-a bătut comisarul?! strigă ea, fierbând de indignare. Cum a îndrăznit, bruta? Și n-ai reacționat? Trebuia să-i zdrobești capul... să...

— Nu i-am zdrobit capul, dar cu două directe bine plasate l-am făcut knock-out și am evadat. După aceea, l-am pândit pe Attila – un sac în cap și expediție urgentă la spital. Zace și acum cu scheletul deteriorat...

Nyu sare în sus și bate entuziasmată din palme:

— Bine i-ai făcut monstrului! Merita o corecție adevărată!

Crede că eu sunt pedepsitorul. Nu strică puțină exagerare. Parcă am uns-o cu miere pe suflet, așa se bucură. E de neînțeles cât de intens participă la povestirea mea, cum trăiește cu toată ființa.

În dormitor s-au strecurat umbre cu pași de vată. Doamne, când s-au scurs cinci ore? Va să zică, povestesc de atâtea ore, fără să-mi dau seama de apăsarea timpului. Bine, eu, se înțelege, dar ca? O interesează într-atâta, încât a uitat de sine? Vreau să amân continuarea pe altă dată, mi se pare că abuzez prea mult...

— Nu, nu, nu! se împotrivesc Nyu. Spune mai departe. Dacă ai ști ce nostalgie mi-ai trezit pentru vremea când eram elevă, pentru visurile care-mi scăldau ființa într-un ocean de fericire. Da, acum sunt și eu adolescentă, ca tine. Ți-o spun foarte serios...

O cred. Numai așa îmi explic de ce i-am captat într-atât interesul. Continui povestirea de unde am întrerupt-o. Ultimul capitol e audiența la ministru, apoi la secretarul general. Dar greșesc, nu e ultimul capitol sau e ultimul capitol *trăit*. Cum se va încheia romanul meu? Cu moartea eroului principal?

Redau pe larg convorbirea cu Robespierre, aproape replică cu replică. Mi se întâmplă ca în focul narațiunii să sar câte ceva, dar revin îndată ce-mi reamintesc. Numai despre amenințarea cu sinuciderea nu-i pomenesc nimic. Nu știu ce mi-a venit s-o trec sub tăcere.

— Așa i-ai spus bestiei? Că-l vei doborî? Că va trăi mort, gonit din societate? Bravo, dragule, ești un bărbat în toată puterea cuvântului...

Și, pradă unui entuziasm pe care nu-l mai poate stăpâni, mă mângâie cu mâna pe obraz, îmi netezește părul, mă sărută matern pe frunte.

— Am să te scap de năpastă, chiar dacă ar fi să mă războiesc cu toți titanozaurii. Mă duc la primul-ministru, la rege, la Dumnezeu în ceruri. Nu-ți cer nimic pentru acest serviciu.

— Cum adică, lucreți gratuit pentru mine?...

— Da... Ca pentru cineva foarte drag... Să nu mă înțelegi greșit...

— Și mie îmi sunteți foarte dragă...

Amețit de vinul tare și mai mult de farmecul ei, o prind în brațe și o trântesc pe patul încă nefăcut. Nyu a înțeles. Pare

uluită de gestul meu, la care nu se aștepta. Se zbate, se împotrivește, țipă:

— Nu! Nu! Asta nu! Mi-e rușine!

Vorbele ei sunt de circumstanță, nu cred în ele. O *astfel* de femeie se mai poate rușina? Împotrivirea nu-i decât o scuză abil mascată, nimic altceva. Dar Nyu îmi ghicește gândurile:

— Cum de nu pricepi atâta lucru? În preajma ta m-am simțit adolescentă ca odinioară, am devenit școlărița de la Ursuline, moartă după un elev nătâng de la Școala Militară, care se fâstăcea când ne vedeam, duminica, și n-a îndrăznit decât să mă strângă de mână. Dar acea strângere de mână e cea mai frumoasă amintire pe care o port în mine. Și tu vrei acum să-mi aduci aminte de ceea ce sunt?...

Plânge! Cerule, femeia asta – curtezana asta – plânge zdrobită. Îi cer iertare, vreau s-o împac. Degeaba, iluzia nu mai învie, mai rău o întărește. Toată ființa ei e o rană care doare.

— Pleacă, strigă printre sughituri, nu vreau să te mai văd! M-am înșelat în privința ta. Ești o brută, la fel ca și ceilalți...

Îngrozit, ca și când aș fi comis o crimă, o las în lacrimi și o iau la fugă. Mă împiedic de câteva ori, dar tot nimeresc ușa, iar paltonul îl îmbrac abia jos, în stradă...

...Afară e mai puțin întuneric decât în mine.

Marea întrebare

Grăbesc pașii spre casă, din nevoia unui refugiu unde să fiu singur. În urechi îmi sună mereu, sâcâitor, un glas care nu-i al meu, dar, cu toate astea, vine din ființa mea: „Ești un ticălos! Ești un ticălos! Ești un ticălos!”

Mi-o spune de atâtea ori, deși nu mai e nevoie. Da, recunosc, sunt un ticălos...

M-am purtat cu Nyu ca o brută în care nu trăiesc decât simțurile primare... Cum de n-am înțeles că în sufletul ei a fost un cutremur care ar fi putut să-i schimbe sufletul? I-am călcat în picioare

aripile, i-am frânt zborul, năzuința, visul – așa cum a făcut Robespierre cu mine...

O apuc pe Calea Victoriei în sus, furișându-mă printre pictoni, ca un răufăcător printre oameni cumsecade.

Trec prin piața Amzei și o iau la stânga, pe Primăverii. Locuința mea e la o sută de metri. În fața ei, a oprit o birjă. O fi proprietăreasa, care s-a întors acasă? Nu, e altcineva, poate vreo rudă... Are un geamantan în mână, a venit, probabil, din provincie. Încearcă să deschidă portița de fier...

— Vă rog, pe cine căutați? o întreb.

— Grig, tu ești? strigă necunoscuta și, lăsând geamantanul jos, vine în brațele mele.

E Lotte în carne și oase! Cui i-ar veni să-și creadă ochilor? A plecat de acasă și a venit la București... Cum a plecat, de ce a plecat, ce va face aici, cât va rămâne? Sunt atâtea întrebări care nu încap într-o singură clipă, așa cum vrea nerăbdarea din mine...

O conduc sus, în cameră, aprind lumina și o ajut să-și dezbrace paltonul.

— Ce frumos e la tine! Și cald... De unde vii? Ce mă făceam dacă mai întârzieai? M-ar fi primit gazda ta? Sau trebuia să te aștept afară, în frig?

— Mai bine, spune-mi, nu ți-e foame? Dacă n-ai pus nimic în gură, ne repezim și cinăm. E un restaurant foarte aproape.

— Nu, nu mi-e foame... Sunt obosită!...

Se așază pe un fotoliu. Mă uit la ea, parcă s-a urâțit. Sau mi se pare? Nu, nu mi se pare. Unde-i lumina ochilor care o scâlda în strălucire, unde-i frăgezimea făpturii, unde-i vioiciunea de căprioară? Nu mai sunt toate astea, și Lotte arată acum ca toate fetele obișnuite.

Mă așez lângă ea și-i pun marea întrebare care-mi șade ca o stâncă pe suflet:

— Nu spui nimic, Lotte? Ce s-a întâmplat? De ce ai venit?

Parcă o frig cu jar. Sare în sus și se cuibărește la pieptul meu, făcându-se mică, mică. O strâng în brațe, îi mângâi părul, o dezmierd. Tremură ca o păsărică încăpută pe mâini străine, simt cum toată făptura ei e în primejdie și cere ajutor.

— Grig, ce puteam face? Să te las să mori singur? Și eu – cum rămân? Vrei să trăiesc mai departe, fără tine? Niciodată! Murim împreună, unul lângă altul, îmbrățișați... Are să fie atât de fermecătoare moartea noastră!... Pentru asta am venit!

E îngrozitor ceea ce vrea Lotte. Cum aş putea să accept jertfa ei supremă? Ea e copilă, crede în jocul cu moartea, dar acest joc de spaimă nu-l joacă nimeni decât o singură dată...

— Nu, Lotte, e o nebunie ce-ai făcut, o nebunie ce ai de gând să faci... Trebuie să trăiești, înțelegi, nimeni și nimic nu te obligă să-ți pierzi viața.

La auzul acestor cuvinte, Lotte, desprinzându-se din brațele mele, se trage câțiva pași îndărăt. Un nor negru îi acoperă fața, iar durerea îi sfâșie glasul.

— Grig, strigă ea, tu ești, Grig? Tu-mi spui să trăiesc mai departe, după moartea ta? Să fiu înțeleaptă, să mă bucur de viață, să mă mărit cu altul? Asta vrei tu? Asta?

— Nu știu ce vreau, dar știu că aş fi un nemernic dacă te-aș târi cu mine în groapă.

— De ce ți se pare că mă târăști? Dacă m-ai ucide prin surprindere, fără voia mea – atunci, da... însă de vreme ce *vreau* eu însămi?... Uite, n-am decât să plec, mă duc înapoi la gară și m-arunc sub roțile trenului... De ce să mor singură, întristată, în loc să murim împreună, cu zâmbetul pe buze? Tu nu mă mai iubești, Grig...

— Tocmai pentru că te iubesc prea mult, țin la viața ta... Am strigat așa de tare, că Lotte s-a tras înapoi... Iartă-mă, te-am speriat...

— Vezi, de tine mă sperii, dar de moarte, nu...

— Bine, Lotte, fie... Dacă va trebui să murim – murim amândoi...

— Dragul meu, dragostea mea! exclamă ea transfigurată și mă vărută pe ochi, pe gură, pe obraji, într-o dezlănțuire vijelioasă. Apoi, sleită de puteri, se lasă pe fotoliu și murmură: Credeai că dragostea mea e o glumă?

Mă trece un fior prin șira spinării. Îmi dau seama cât de mult mă iubește această față neprihănită, încât moartea devine, în mâinile iubirii atotputernice, o simplă jucărie de copil. Cine ar putea să i se împotrivescă, mai ales cu pretexte și prejudecăți curente?

Nu mi-o închipuiam atât de dârză și de voluntară. Se vede că ea știe să iubească mai mult decât mine.

E adevărat: noi nu eram făcuți să ne împăcăm cu o viață sau o bădă, monotonă. Dacă nu putem pleca acolo, departe, în Grigoriada noastră – mai bine moartea! *Aut Caesar – aut nihil!*²⁵

Lotte îmi povestește cât de alarmată a fost din pricina ultimei scrisori. Nana i-a dat-o la școală și, îndată după ce a citit-o, a luat hotărârea de a veni la București. A adus și comoara cu ea: 10 000 de lei... Să tot trăim – deși nu mai avem decât 27 de zile, adică până la 1 decembrie, când expiră ultimatumul pe care i l-am dat lui Robespierre. O viață întreagă, dacă ne gândim că fiecare clipă poate să însemne o veșnicie...

— Mama ta n-a prins de veste când ai plecat? o întreb.

Nu. A profitat de lipsa ei de acasă, se dusesse la un dentist. Nu mai Cuviosul Gigi a văzut-o ieșind cu geamantanul, a privit lung în urma ei, dar n-a întrebat-o nimic...

— Vai, ce-o fi spus mama ta, când și-a dat seama că ai fugit... Nu i-ai lăsat niciun rând?

— Am încercat să-i scriu, dar m-am răzgândit...

Se lasă o tăcere grea peste noi. Stăm încremeniți, fiecare cu gândurile lui. Într-un târziu, o îndemn:

— Haide, culcă-te... Ești oboseală... Ea face semn din cap că nu... Nu vrei să-ți aduc ceva de mâncare? Cred că, totuși, ți-e foame...

Lotte nu-mi răspunde. Se așază pe marginea patului și izbușnește într-un plâns furtunos, cu sughituri. Mă apropii de ea, în grijorat:

— Draga mea, ce-i asta? Îți pare rău că ai venit?

Mă îndepărtează cu mâinile, nu mă poate suferi în apropiere și plânge tot mai sfâșietor, scaldând perna cu lacrimi. Sunt disperat, nu știu ce să fac, nu-i chip s-o potolesc. Nu trebuia să aduc vorba de mama ei.

— Lotte, draga mea, iubita mea, dacă vrei, te duc înapoi acasă. Nu ți-ai dat seama ce faci, dar nu-i nimic, totul se poate îndrepta. Măine plecăm la Craiova. Ne-am înțeles, nu-i așa?

²⁵ Sau Cezar, sau nimic!

Mai bine tăceam. Vorbele mele, în loc s-o domolească, mai mult îi întetesc plânsul. Se zvârcolește în pat, spintecată de suspine, parcă s-a rupt ceva din ea. O privesc mut, mă doare durerea ei și nu-i pot da niciun ajutor. Cel mai cuminte lucru e s-o las în pace până se potolește. După aceea voi vedea ce-i de făcut. Mă lungesc în pat, îmi potrivesc o pernă sub cap și rămân așa, neîndrăznind să fac cea mai ușoară mișcare, de teamă să n-o supăr. Sunt atât de îndurerat de ceea ce se întâmplă cu Lotte, încât nu pot să leg două gânduri.

Într-un târziu, prind de veste că fata nu mai plânge. A adormit, de-a curmezișul patului, cu perna în brațe. Iau o pătură și o învelesc, să nu răcească.

O zi grea de lacrimi coboară în trecut.

Logodna

A doua zi de dimineață, când fac ochi, văd pe Lotte stând în genunchi, lângă pat.

— Iartă-mă, Grig, că aseară te-am făcut să suferi. Nu m-am putut stăpâni, trebuia să plâng. Mă ierți, spune?

— Ce copilă ești, Lotte! Dimpotrivă, tu trebuie să mă ierți că te-am adus aici. Dacă îți pare rău, plecăm înapoi chiar acum.

— Nu!... Nu!... iubitul meu, niciodată nu ne mai întoarcem. Să-ți iasă asta din cap. Nu mă judeca după o slăbiciune trecătoare. Când vei înțelege că-i o fericire să verși atât de multe lacrimi, încât să nu mai poți plânge? Fără plâns, n-aș fi reușit să mă rup de viața pe care am dus-o până acum, să smulg rădăcinile crescute adânc în mine și să mă pregătesc pentru marea plecare. Mă mir că nu înțelegi lucrul acesta, prostuț mic ce ești!

Dau să-i răspund, dar ea îmi astupă gura cu o sărutare. Apoi mă îndeamnă:

— Hai, scoală-te și îmbracă-te!

Trag plapuma de pe mine și cobor din pat. Când vede că am dormit îmbrăcat, pufnește în râs:

- Leneșule, de ce nu ți-ai scos hainele? Uite cum le-ai mototolit!
- Nicio tragedie. Cât o fi ceasul?
- E aproape 9.

După gustarea de dimineață, plecăm în oraș. Eveniment în semnat, pentru că-i prima noastră ieșire în lume. Amândoi pășim simplu și spontan, ținându-ne de mână. Străzile pe care trecem sunt aproape pustii, dar eu nu le simt golul, pentru că aş umple cu Lotte nu numai Bucureștiul, ci tot pământul. E o vreme aspră, geroasă. Soarele istovit vrea să dea zâmbet acestei zile de toamnă și reușește să pună fetei o dungă de argint pe umeri, ca un om văzut împotriva luminii. Când ajungem în centru, mă întrebă:

- Asta-i Calea Victoriei?
- Nu, bulevardul Elisabeta.
- Așa-i, uitasem. Pe Victoriei nu umblă tramvaiele.

Ea nu cunoaște orașul, a fost numai de două ori, la concursurile școlare ale „Tinerimii Române”. O apucăm în jos, pe marele bulevard, spre Eforie. Lotte îmi ia brațul și pășim domol, înotând printr-un fluviu de oameni. Ne oprim la fiecare vitrină mai răsărită.

Sunt copleșit de cele mai felurite sentimente: când mă bucur de libertate și trag aer mult în piept ca s-o simt mai bine, când mă înhață teama de a nu fi urmărit, nu numai de poliție, ci chiar de tata, care, fără îndoială, a avut tot timpul să aștepte de isprava mea. Ce catastrofă, dacă l-aș întâlni acum pe stradă...

Pe de altă parte, mă simt fericit că Lotte e lângă mine, fără lanțurile familiei și ale societății, liberă ca pasărea cerului. Și totuși, o țepușă de tristețe îmi înțeapă inima, gândindu-mă că la 1 decembrie va trebui să plecăm într-o călătorie fără întoarcere, în necunoscut...

N-am răgaz să-mi fac gânduri prea multe. Până atunci mai e timp destul, câte nu se pot întâmpla...

Ne oprim în fața unei vitrine încărcate cu bijuterii, a căror strălucire ne ia ochii.

- Ce colier frumos! exclamă ea, dezmiertându-l cu priviri jinduitoare.
- Dacă-ți place, ți-l cumpăr.

— Ce să fac cu el? Pentru cine m-aș împodobi, dacă tu mă plăci și așa?

M-a convins. Obiecția ei e fără replică.

— Uite, are și verighete. Astea ne trebuie...

Lotte mă îmbrățișează cald cu privirea.

— Desigur. Ne logodim și ne cununăm... Tu nu vrei?

— Vreau, Grig, și încă cum! șoptește ea, strângându-mă tare de braț.

— 1 decembrie trebuie să ne găsească uniți în fața tuturor. După ce cumpărăm verighetele, rămânem cu ele în deget.

Lotte pășește parcă pe culmi de fericire.

— Ce bine-mi pare că te-ai gândit la asta, Grig, zeul meu adoptat! Să știi ca diseară mă voi închina ție.

— Prostuță mică, vrei să te pui în conflict cu Jupiter? Va dezlanțui toate fulgerele împotriva ta!

— Nu-mi pasă. Numai tu să nu tuni și să nu fulgeri!

Râdem zgomotos, fără a lua seama la lumea care întoarce capul după noi.

— Acum, fermecătoare logodnică, urmează partea a doua a programului: echiparea. Nu ne putem cununa, nici duce la teatru sau chiar la restaurant, în toaletele astea.

— Scumpul meu logodnic, mi se pare că domnia ta ai început să te gândești mai degrabă la viața asta, decât la cea viitoare.

— Eroare profundă! Vreau să trăim în aceste trei săptămâni atât de intens, cât ar trăi alții în o sută de ani. Măcar în felul acesta, dacă *altfel* n-am reușit...

— Pentru asta ne-ajunge dragostea noastră. Risipa, luxul, petecerile sunt lucruri goale. Să rămânem tot noi, Grig... Te rog!

— Și atunci, ne cununăm așa?

— Ba nu... Pentru cununie, mi-ar trebui o rochie de mireasă, dar ție, haine negre.

— Îți mai trebuie și o rochie de seară.

— Fie și asta...

Abia la ora 1, când se închid prăvăliile, punem capăt cumpărăturilor. Amândoi suntem frânți de oboseală și ne e o foame de

lup. Ne ducem la terasa Oteteleşanu, să prânzim. Când ne întoar-
cem acasă, găsim toate lucrurile cumpărate.

Îmi vine o idee pe care numaidecât o transform în faptă. Îi
scriu lui Robespierre să nu creadă cumva că am uitat de fâgădu-
iala făcută zilele trecute. Mai mult decât atât, îi aduc la cunoș-
tință că și logodnica mea va muri odată cu mine, protestând și ea,
cu jertfa vieții, împotriva nelegiurii ministerului. Să binevoiască
domnul secretar general a atrage atenția conștiinței sale că două
vieți nevinovate, una de 17, alta de 19 ani, îl vor trage din mor-
mânt la răspundere în fața umanității...

Lotte, câștigată de această idee, semnează scrisoarea alături de
mine.

Dăm o raită prin Cișmigiul cu pomii goi, văduvit de verdeața
Aleile sunt pustii, lacul – mic senin de apă – pustiu și el. Grădina,
fără podoaba frunzișului, are un farmec trist, ca o femeie fru-
moasă în zdrențe, care plânge.

— Să plecăm, e prea mohorât Cișmigiul, îmi șoptește Lotte la
ureche.

Urcăm pe-o alee părăsită, cu preș de frunze moarte, și ieșim în
stradă. Mai departe, la câțiva pași, se înalță o biserică veche, cu ziduri
de piatră roase de curgerea vremii. Un preot bătrân, cu barbă
albă de Moș Crăciun (seamănă mult cu popa din Obogeni), dă
să intre pe poartă. Îl opresc și-l întreb:

— Sfinția-voastră sunteți parohul bisericii?

— Eu, din vrednicia lui Dumnezeu! Dar ce năzuți de la mine,
suflete ale Domnului?

Îmi place mult vorbirea neaoșă și colorată a preotului. De aceea
intru de-a dreptul în subiect:

— Vrem să ne logodim, părinte.

— Domnul să vă binecuvânteze! Slujim în sfânta biserică sau
acasă?

— În biserică...

— Vestiți-mă când veniți cu alaiul, și eu sunt gata.

— Părinte, nu s-ar putea chiar acum?

— O, năstrușnică grăbire a tinereții! Fie! De la un slujitor al
Domnului, nimeni nu se cade să plece cu inima îndoită... Aveți nași?

— N-avem.

— Vă cunună Domnul. Verighetele le-ați adus?

— Da, astea da.

— Atunci, să purcedem în sfântul lăcaș. Mergeți prin față și așteptați până vă deschid. Dar nici nu mi-ați spus cum vă cheamă.

— Pe mine, Grigore, și pe ea, Charlotte.

— Sunteți studenți, se vede treaba, așa-i?

— Da, părinte, studenți...

Îmi pare bine că nu ne întreabă mai mult. Nu mi-e deloc la îndemână să mint tocmai acum.

După ce pleacă preotul, Lotte mă strânge puternic de mână și-mi șoptește sugrumată de emoție:

— Grig, dragule, nebunule, nu m-așteptam să...

— Iubita mea, ce era să fac? Timpul zboară, și noi trebuie să trăim 70 de ani în 19 zile...

Un băiat lung și deșirat ca Păleață, pesemne paracliser, ne deschide ușile bisericii. Pătrundem înăuntru cu pași șovăielnici. Toți sfinții zugrăviți pe pereți ațintesc asupra noastră priviri mirate. Mă simt parcă pe alt tărâm, undeva în Orient, foarte departe, deși nu mă desparte decât o ușă de lumea de afară. Chiar și Lotte și-a schimbat înfățișarea: i s-au alungit trăsăturile, chipu-i arată ca de ceară, încât, dacă s-ar rezema pe perete, oricine ar lua-o drept o icoană bizantină.

Mă cutreieră o puzderie de fiori prin șira spinării. Și mă simt mereu zguduit de cutremure.

Trag cu coada ochiului spre Lotte, care stă lângă mine, înaltă și dreaptă, și o văd plutind departe, pe-o coamă de nori, în rochie albă de mireasă, cu o cunună pe cap, împletită din flori de lămâiță, și voal lung, care freamătă în bătaia vântului. În spatele ei, vine un pâlc de fete cu cosițele revărsate pe umeri cântând: *Vino din Liban, mireasă!* Alaiul ciudat se apropie de templul durat din marmură albă, tronând deasupra norilor, undeva pe un pisc de munte, și urcă nesfârșite trepte, și urcă, urcă mereu, până în pridvorul marelui templu. Acolo, sus, o aștept înconjurat de arpetiști, îmbrăcați toți la fel, în redingote albastre ca seninul cerului. Ei intonează, cu un singur glas, același cântec, care se împletește cu cântecul fetelor și face să tresalte văzduhul.

Iată-ne acum, mire și mireasă, pășind pe covorul de raze.

Lotte mă strânge încet de mână, de parcă ar vrea, cu gestul ei, să pecetluiască legătura noastră. Îi înțeleg gândul și-i răspund la fel, cu o strângere de mână.

După ce se termină slujba logodnei, bătrânul preot ne urează:

— Să trăiți, Feți-Frumoși, și să vă bucurați de viață!

Romeo și Julieta

Plecăm de la logodnă într-o stare sufletească de sărbătoare. Au coborât umbrele inserării. Aerul rece de afară ne face bine. Pășim voioși și zvelți, parcă ne-ar fi crescut aripi la picioare.

— Ce zici, mergem la un spectacol?

— Nu, mai bine ne retragem în apartamentele noastre. Sunt obosită.

— Dă-mi, te rog, actul de naștere, să văd câți ani ai!

— De ce?

— Crezi că m-am logodit cu o băbuță, care să se plângă mereu de oboseală?

— Nesuferitule, ce este astă-seară la Operă?

— *Boema*.

— Cine cântă?

Ne apropiem de afiș și, la lumina palidă a unui felinar, cerțăm distribuția.

— Nu-mi place, cântă Alina Barbu.

— Ei și? Te mănâncă?

— Nu pot s-o sufăr. N-are un pic de talent.

— Să mă ierți matale, are talent cu carul, uite-așa!

— De ce-i ții astfel partea?

— Dar tu de ce o ponegrești?

— Fiindcă așa-mi place. Dacă te topești după dânsa, n-ai decât să te duci singur să-i auzi ciripitul de privighetoare. Eu mă întorc acasă.

Bună socoteală! Abia ne-am logodit, și gata cearta! Cu multă greutate, o conving să mergem la Național, unde se joacă *Trandafirii roșii* de Zaharia Bârsan. Până să înceapă spectacolul, Lotte stă îmbufnată și nu scoate o vorbă. Dar piesa, cântând supraomnescul sacrificiu al lui Zefir pentru Liana, fata împăratului, cu versuri înaripate, cu decoruri și costume vrăjite, ne poartă într-o lume nouă, necunoscută, și astfel uităm de Alina, de cearta noastră, de tot... Când ne amintim că am fost supărați, ne vine să râdem.

Naționalul revarsă un fluviu de oameni pe ușile larg deschise. Ne strecurăm prin mulțimea pestriță și o apucăm la întâmplare, în sus, pe calea Victoriei.

S-a pornit un vânt rece, care ne îngheață mădularele. Îmi strâng paltonul pe trup și ridic gulerul. Câte o răbufneală e gata-gata să ne ridice în văzduh.

— Nu ți-e frig? o întreb, apucând-o de braț, ca să nu mi-o răpească vântul.

— Ba da, mi-au înghețat mâinile. Hai să intrăm undeva, să ne încălzim puțin. Ce-i acolo?

În fruntea unei case arătoase, clipește o firmă luminoasă: *Femina...*

— Trebuie să fie un local de noapte.

— Ce înseamnă asta?

— Un restaurant unde se bea, se mănâncă și, pe deasupra, se dansează.

— Să mergem și noi, mă roagă ea cu nazuri de copil răsfățat. Mi s-a făcut o foame...

— Dar „obosită“ nu mai ești?

— Ce vorbă-i asta? Doar nu te-ai logodit cu o... băbuță...

— Vezi, așa te vreau, zeiță!

Intrăm în local printr-o ușă turnantă. Un portar țanțoș, cu șapcă și galoane la reverul paltonului și pe mâneci, ne salută, îndoindu-se până la pământ. Orientându-ne după ceilalți clienți, ne ducem la ghișeu unde se vând bilete.

— Sunt și artiști? se miră ea.

Ridic din umeri. Nici eu nu știu... Cine a umblat prin localuri de noapte până acum? Coborâm pe o scară largă (Lotte numără 99 de trepte) și pătrundem într-o sală imensă, rotundă, cu tavanul

alcătuit din cercuri care se înalță până dau de un moț de lumină, învelit cu geamuri opace. Mesele sunt puse de jur-împrejur, pe trei trepte destul de largi și despărțite de paravan de pluș roșu, ca lojile la teatru. Jos, în mijlocul sălii, cu o înfățișare atât de neobișnuită, se află o podea rotundă, din lemn lustruit, care se poate învârti și chiar sălta, la nevoie.

Deși e târziu, nu-i prea multă lume. Femei fardate țipător, în toalete sumare, având spinările goale, râd și chefuiesc cu bărbați, în tovărășia cupelor de șampanie.

Lotte e toată o mirare. Îmi apucă brațul stânjenită de atmosfera care-i jignește pudoarea în față.

— Hai să plecăm. Nu-mi place aici...

O conving să rămânem. Un crin nu-și pierde puritatea, chiar dacă e tăvălit în mocirlă, asta-i lege. Ne așezăm la o masă. Un chelner elegant, în frac și plastron, ne aduce o scoarță groasă, în care se află lista de bucate. Curios! Nu au mâncăruri calde, nici fripturi la grătar. Suntem nevoiți să ne astâmpărăm foamea cu răciturii.

Ce-o mai fi asta? Lumina se stinge și se aprinde alta, albăstruie, care luminează doar locul unde se află podeaua. E miezul nopții – începe programul.

Citesc numele „celebrităților“ care se produc jos, pe podea: Sisters Borough, M-lle Evelyne, Duet Wander, dansatoarea spaniolă Dolores, maestrul Kolman și alții, tot atât de străini și de necunoscuți.

M-lle Evelyne apare înveșmântată într-o rochie neagră de paiete (atât de sclipitoare, că-ți ia ochii) și lungă până la călcâie. E cu țigara în gură, din care trage ca o șerpoaică. Se oprește în mijlocul podelei și, rezemându-se de stâlpul unui felinar, cântă cu o voce joasă, de contraltă, o veche șansonetă: *Pssst! Viens avec moi!*²⁶, pe care o fredonau toți băieții ultima oară când am fost la Paris. După aceea mai cântă, tot în franțuzește, *Valse brune*, dintr-o operetă veche.

Când vine refrenul, lumea din local o acompaniază, antrenată:

*C'est la valse brune,
Chacun avec sa chacune...*²⁷

²⁶ Vino cu mine!

²⁷ Acesta-i valsul nopții, fiecare cu aleasa lui.

— Nu-i tocmai rău, șoptește Lotte.

— Mi se pare că, până la urmă, o să-ți placă.

— Logodnic nerușinat ce ești, mă apostrofează ea cu drăgălășenie, ai să ajungi în infern!

— Am fost.

— Da? Și când, mă rog? În vis?

Îi povestesc ceea ce, de fapt, auzisem de la un prieten al tatei despre un local subteran, clădit dincolo de porțile Romei, pe vestita Via Appia, în grotele căruia sunt săpate versuri minunate din opera lui Dante și scene mai cu seamă din *Cântul V, Cercul al doilea*, adică pătimașii cu trupul, rămași celebri, ca: Semiramida, regina Asiriei, Didona, care-i făgăduise lui Siheu să-i rămână credincioasă și după moarte, dar se îndrăgostise de Enea, Cleopatra, regina Egiptului, îndrăgostită de Cesar, apoi de Antoniu, Francesca da Rimini și cumnatul ei, Paolo Malatesta, uciși amândoi de Gianciotto, și alții.

— Îmi place atât de mult sonoritatea acestui nume: Francesca da Rimini... Și când mă gândesc ce tragică a fost povestea acestei femei! Dar mai bine să nu vorbim de lucruri triste. Ce zici, am putea să dansăm? Nu ne cunoaște nimeni.

— Firește, firește... Și chiar dacă ne-ar cunoaște...

— N-avem nimănui de dat socoteală, nu-i așa?

Coborâm treptele și, ajunși în cercul magic, cum îi spune ea, ne avântăm în vârtej. Lotte e sprintenă și ușoară ca un fulg, încât abia atinge podeaua lustruită. La început, păstrează, sfielnic, o distanță cuviincioasă între mine și ea, așa cum făcea acum un an, când am dansat pentru prima dată amândoi. Dar, după aceea, se lipește strâns și-mi pare așa de bine, mai ales că nu i-am cerut să facă acest lucru.

Valsul se termină. Urcăm treptele până la masa noastră. Pe fața ei au înflorit doi bujori. Respiră pripit și-și face vânt cu programul.

— Uf! m-am încălzit. Mi-e sete. Dă-mi ceva să beau!

Îi torn în pahar vin și apă minerală. Închinăm:

— Pentru logodna noastră!

— Pentru iubirea noastră!

Lotte își înmoaie întâi buzele în lichidul strălucitor, gustă o dată întrebătoare, apoi toarnă cupa pe gât.

Orchestra începe *Povestiri din pădurea vieneză*. Mă ridic de pe scaun și-i fac o plecăciune. Ochii ei sclipesc atât de viu, de parcă soarele ar surâde în cerul lor senin, iar trupul subțire și mlădios ca alunul împrăștie atâta prospețime și sănătate, încât și un bolnav s-ar vindeca în preajma ei.

Dansăm numai noi doi. Celelalte perechi privesc cu un fel de uimire dansul nostru, care are ceva din sprinteneala primăverii. Fără să vreau, aud o doamnă care, vorbind despre noi, îi șoptește, probabil, bărbatului ei:

— Ce tineri frumoși!

A auzit-o și Lotte, căci îmi adie la ureche:

— A exclamat cineva că suntem „tineri frumoși“!

Mai coboară și alte perechi, dar se opresc toate la marginea cercului magic, ca în fața unei bariere, și se uită la noi, surâzând întruna, admirativ. Îmi ajunge iarăși la urechi o frântură de frază:

— Sunt căsătoriți. Poartă verighete.

Orchestra tace, și valsul nostru înaripat își frânge aripile. Izbucnește un ropot de aplauze. Lotte rămâne o clipă năucă. Nu știe pe cine aclamă publicul. Când își dă seama că aplauzele sunt pentru noi, o zbughește, ca scăpată din pușcă, și, urcând treptele câte două-trei, ajunge la masa noastră.

Publicul, înveselit, bate din palme mai zgomotos, strigând:

— Bravo! Bravo!

Lotte privește speriată în toate părțile, căutându-mă cu ochii, ca să-i vin în ajutor, apoi își ascunde fața în mâini.

De rândul acesta, izbucnește un uragan de aplauze. Lotte în să tace chitic. Trebuie să sufere îngrozitor! Din fericire, orchestra începe o mazurcă și așa se curmă aplauzele.

— Ce înseamnă asta, copilă răsfățată? Ai plâns? Pentru ce?

Mă măsoară lung, cu tristețe, fără să spună un cuvânt. Îi șterg ochii cu batista, ca unui copil pocăit, și, spre mirarea mea, nu se împotrivesc.

Un domn și o doamnă se apropie de masa noastră și, scuzându-se foarte politicos, ne spun că ar dori să ne cunoască și să bem o sticlă de șampanie împreună.

Sunt puțin nedumerit de vizita asta cam ciudată, totuși îi potesc să șadă. Ei se prezintă:

— Pictorul Ropală și soția mea, Daria Ropală.

Și eu, și Lotte tresărim plăcut surprinși auzind aceste nume celebre. Pictorul e un bărbat de 50 de ani, puțin scund, totuși bine legat, cu o barbă neagră, despăcată în două, care impresionează teribil, iar soția lui, vestita cântăreață de operă, pare să tot aibă 40 de ani; nu-i frumoasă, însă are o figură distinsă și e foarte elegantă. Serbează azi 20 de ani de la cununie și au venit aici, singuri — în doi —, să petreacă aniversarea.

— Și noi ne-am logodit astăzi!

— Vă uez să fie într-un ceas bun și să serbați, ca noi, două decenii de căsnicie.

Schimb pe furie o privire cu Lotte: ah! dacă ar ști ei că la 1 decembrie o să ne cânte (poate tot părintele Smarandache) veșnica pomenire!

Maestrul Ropală, bun de gură, ne povestește câteva anecdote și întâmplări, mai cu seamă din Italia, unde a stat zece ani. Apoi ne destăinuie:

— Mă bate gândul să pictez un tablou cu Romeo și Julieta. Până acum, n-a fost chip să găsesc modele. Cum v-am văzut adineauri dansând, am strigat ca Arhimede odinioară: *Evrika!* Ce ziceți, v-ați învoi să-mi pozați câteva ședințe?

— De ce nu? Cu plăcere! sare Lotte, bucuroasă.

— Vă mulțumesc.

De bucurie, pictorul răstoarnă pe gât o cupă de șampanie, în timp ce orchestra începe *Dunărea albastră*.

— Îmi dați voie, domnule Romeo, să dansez cu frumoasa Julieta?

La rândul-mi, cer îngăduința să dansez cu distinsa lui soție.

În timpul dansului, o caut mereu pe Lotte printre perechile care se învârtesc. Când ni se întâlnesc privirile, parcă se îmbrățișează, se mângâie sau își spun cuvinte mute, pe care numai noi doi le înțelegem. Dar, după câteva tururi, ea își lasă partenerul și se întoarce la masă. Îi cer scuze pictorului pentru sălbăticia lui Lotte și-i spun:

— Mai bine ați picta-o în junglă, călărind un tigr!

Maestrul surâde și mă bate binevoitor pe umeri:

— Nu-i nimic, tinere. Îmi dau seama că, în afară de lumea voastră, nu mai există altă lume. Și ce bine-i așa! Dacă poți, niciodată să nu ieșiți din ea. Asta-i adevărata dragoste.

Mi se pare că are dreptate. Într-o vreme, când discuția lăncezește, Lotte îl întreabă pe neașteptate:

— De ce v-ați gândit numai decît la noi pentru tabloul acela?

— Pentru că... vă iubiți, răspunde prompt pictorul.

— De unde ați dedus acest lucru?

— O, dragă domnișoară, se vede de la o poștă: întotdeauna în drăgostiții au fața mai luminată, ochii mai strălucitori, mișcările mai grele, în sfârșit, au ceva deosebit față de ceilalți oameni.

— Alții nu se iubesc?

— Ba da, se iubesc și alții. Dar nu ca voi.

— Sunteți sigur de asta?

— Foarte sigur, convins chiar.

— Ce fericită sunt! strigă Lotte, zburdând de fericire, și bate din palme.

Am urmărit cu luare-aminte discuția încinsă între pictor și logodnica mea. Un gând mi se înfige în creier, ca un cui.

— Maestre, îmi dați voie: ați spus că ne-ați ales pe noi pentru că sunteți convins că ne iubim mai mult decît alții, că, într-un cuvânt, iubirea noastră se ridică deasupra obișnuitului.

— Da, este adevărat.

— Acum să revenim la eroii lui Shakespeare: dragostea care îi leagă pe Romeo și pe Julieta e tragică: deasupra ei plutește umbra morții. Nu cumva ați găsit o asemănare între aceste două iubiri? Oare nu ne paște și pe noi același nemilos destin?

Pictorul rămâne uluit auzind întrebarea, iar soția lui tresare înfiorată. Când se scutură de tulburarea care l-a cuprins, Ropala răspunde:

— Nu, hotărât lucru, n-am mers cu gândul până acolo...

Apoi, după câteva clipe de reflecție, adaugă:

— În orice caz, tinere, ești foarte perspicace.

— Nu cumva alegerea aceasta a fost făcută pe deasupra conștiinței?

— Ce vrei să spui?

— Că au lucrat elemente subconștiente, poate chiar instinctul dumneavoastră sigur de pictor?

— Tinere, începi să mă sperii...

— V-aș ruga să curmați subiectul acesta, intervine doamna Ropală. Mai bine am discuta ceva vesel.

În local a rămas lume puțină. Doar trei-patru mese mai sunt ocupate. Mă uit la ceas: e 3 și jumătate.

— Ce facem? Mergem?

— Mai stăm. Nu mă simt deloc obosită. Dimpotrivă.

Bravo, Lotte! Parcă nu mai ești școlărița de ieri, de alaltăieri. Ori lupți din răspuțeri, cu ajutorul veseliei, să înăbuși amintirile atât de proaspete ale vieții tale frânte în două, care te cheamă mereu înapoi, lângă Dona Bianca și lumea cuminte a școlii? Doi vioriști și un țambalagiu se apropie de masa noastră.

— Știți *Elegie* de Massenet? îi întreb.

Unul dintre muzicanți îmi face semn că da. Viorile prind să se tânguie încet, duios, țesând o melodie sfâșietoare, care vine de undeva, de departe, poate din Grigorida, țara visului meu sfâșiat, aducând pe aripile ei nevăzute o mireasmă de primăvară.

Daria Ropală, răscolită de muzică, începe să cânte tot *Elegia*, cu cuvinte franțuzești, și acum cântecul devine parcă mai omenesc, mai aproape de inima mea. Închid ochii, și în închipuire o văd pe Lotte stând dinaintea pianului, în timp ce mâinile ei de fildeș aleargă zorite pe clape, ca să le smulgă aceeași melodie nostalgică.

Doamne, când s-a petrecut asta? În ce secol? În care viață?

Visul unei nopți de iarnă

Ieșind de la Femina, ne așteaptă afară o surpriză mare: a venit iarna. A venit pe neașteptate, în timpul nopții, și acum împărăția ei albă se întinde peste întreaga fire.

Ninge liniștit, cu fulgi mari, leneși, ca într-un tablou de Kreutze. Pe strada pustie și mută se întinde un covor moale de zăpadă, pe care amândoi pășim maiestuos.

— Grig, privește ce frumos ninge! exclamă Lotte, înfiorată de plăcere. Sunt cei dintâi fulgi!

Spunând acestea, ridică fața spre cer, iar fluturașii de nea o acoperă cu aripioarele lor nevăzute. Câțiva, mai îndrăzneți, îi ateză pe gură, ca s-o sărute. Ce nenoroc! Buzele lui Lotte sunt totdeauna o văpaie și ei pier topiți de pară.

— Acum ne-ntoarcem, în sfârșit, acasă?

— Nu, Romeo, e prea devreme și prea frumos. Tu nu vezi, nu simți? Avem destul timp de dormit. Hai să dăm o raită prin Cișmigiu. Vrei?

— Frumoasă fică a nobilului Capulet, gata sunt a-ți urma dorința inimii!

Pornim, încet, fără grabă, spre Cișmigiu.

Încă nu s-a luminat, ziua se luptă cu noaptea în tăcere. Parcă plutim, ca două arătări, într-o ceață neverosimilă, de vis.

— Acum sunt încredințată că mă iubește voievodul Crivăț. Mi-a făcut, într-adevăr, o frumoasă surpriză.

Vorbind, ajungem. Vasta grădină a Cișmigiului e o feerie copiată parcă dintr-o carte cu povești. Copacii sunt niși cu flori albe, de salcâm, aleile șerpuiesc asemenea unor pârâuri de argint, iar pe jos se așterne un potop de beteală. Pretutindeni, până unde cuprind privirile, e o împărăție albă, acoperită de un uriaș voal de mireasă.

— Ce minune, Grig, îmi vine să plâng! șoptește Lotte, tulburată. Și toate astea s-au întâmplat pentru că ne-am logodit, nu-i așa?

— Desigur, Lotte, îi răspund convins.

— Suntem, mi se pare, numai noi, în tot regatul ăsta.

— Tu singură și eu...

Trecem podul peste lac și, în dreptul mării alei a trandafirilor, ne oprim deodată, parcă dinainte înțelegeși. Ne înlănțuim tăcut, ca din îndemnul unei porunci. Buzele ei fierbinți îmi trezesc o sete ciudată de dragoste. Fulgii de zăpadă ne inundă fața, ne gâdilă nările, se hârjonesc glumeți între ei, porniți pe joacă.

Lotte se desprinde brusc din brațele mele și fuge pe covorul de omăt. O zăresc, de departe, plutind ca o fantomă dintr-o povestire de Ewers.

— Grig! chiuie ea, oprindu-se lângă un tufiș stropit cu lapte, care arată ca un urs polar.

— Loootte! întorc chiuitul, ca un ecou.

— Te iubesc! strigă atât de tare, încât răsună văzduhul, iar fulgii de zăpadă se opresc o clipă în aer, mirați.

— Și eu!

— Uite, acum nu-mi mai pasă de nimeni. Strig ca să mă audă toată lumea, toate ființele și viețuitoarele pământului. Grig, te iubesc! Te iubesc, Grig! Te iubesc!

Alerg spre ea și o cuprind din nou în brațe.

— Ajunge, nebuna mea fermecătoare, ajunge!

Dar Lotte nu mai ține seama de nimic și, dezlănțuită, cu zăgazurile rupte, mă potopește ca un torent.

— Te iubesc, înțelegi tu, te iubesc, te iubesc, așa cum n-a mai iubit pe lume o fată pe un băiat, te iubesc, dragul meu, iubitul meu, băiatul meu drag!

— Taci, taci, îi șoptesc și-i astup gura cu un sărut cât o veșnicie.

Când îi dau drumul din brațe, se clatină, amețită, apoi cade jos grămadă. Îngrijorat, încerc s-o ridic, apucând-o de o mână.

— Ce ai, Lotte? Ți-e rău?

— Lasă-mă să stau așa... culcată.

— Ce ți-a venit?

— Îmi face bine. Vreau să ningă peste mine, să mă acopere toată. Vino și tu! Măcar câteva clipe.

Mă lungesc în omăt, lângă ea.

— Ai putea să te alegi cu o răceală.

— Nici nu mă gândesc. E aproape cald – nu simți? Și pe urmă, dormim pe... fulgi. Ah! Grig, nici n-am visat vreodată că voi trăi clipele astea. Ce-ar fi dacă am muri? Zău, iubitul meu, hai să murim acum. Zăpada ne va acoperi cu un giulgiu alb, și la primăvară vor crește pe noi trandafiri roșii, ca-n povestea de dragoste a lui Zefir și a Lianei.

— Lotte, ce înseamnă graba asta? De ce vrei să închidem ochii înainte ca tu să fi a mea?

— Prostule, dar a cui sunt?

Îi caut gura cu înfrigurare, iar ea se strânge în mine tot mai voluptuoasă. Ne cufundăm apoi într-o altă lume, cu țări mai vrăjite decât Grigorida visului nostru. Și, îmbrățișați, făcând împreună o singură ființă, vorbim un grai nou, fără vorbe, pe care numai acum l-am învățat. O fi limba fericirii?

Când ne-am ridicat să plecăm, fluturașii ne prefăcuseră în oameni de zăpadă.

Pregătiri pentru marea călătorie

Nu-mi aduc aminte cum am ajuns acasă și cât am dormit. Cum fac ochi, dau să mă uit la ceas: 8 și 10.

— Ait! tresar ca fript. Am întârziat de la școală! Cobor repede din pat, crezându-mă în gazdă la Dona Bianca. Numai decît, însă, îmi dau seama de realitate. Mă aflu în garsoniera din București, și patul nu mai are zugerăviți pe tăblii îngeri păzitori, cu aripioare de o șchioapă, ci incrustații scumpe, în sifed și chihlimbar.

Alături doarme Lotte, cu părul revărsat pe zăpada pernei și trupul ascuns sub plapuma strălucitoare de mătase. Stourile sunt trase, dar pe margini tot pătrunde lumina împlinită de afară.

Sonera țărăie răgușit. Trebuie să fie slujnica; ne aduce cafeaua cu lapte. Mă reped să-i deschid. Într-adevăr, ea e, dar cu mâna goală.

— Mai luați laptele?

— De ce nu? Poți să-l aduci.

— Credeam că e târziu.

— Cum târziu? Abia 8 și un sfert.

— Să mă ierțați: e 3 și jumătate. Am sunat de câteva ori, dar nu mi-a răspuns nimeni.

Mă uit din nou la ceas. Adevărat: e 3 și jumătate. Cum naiba mi s-a părut adineauri că e opt și zece? Când revin în cameră, Lotte a făcut ochi.

— Hai, scoală-te, leșeșo, că ne-apucă noaptea. Nu ți-e foame? E 3 și jumătate.

Nu-i vine să creadă — Îi arăt ceasul.

— Nu l-ai dat înainte?

— Nici nu mi-a trecut prin cap...

— Vai, ce târziu e! Am dormit dusă.

Ne îmbrăcăm în pripă și ieșim. Afară cerul s-a înseninat și n-a mai rămas o urmă de zăpadă. Numai prin locuri dosnice, umbrite, se mai vede câte un ciot de vată. Izgonirea albului ne strecoară o ușoară tristețe.

Intrăm în cel dintâi restaurant și, deși e târziu, tot găsim câte ceva de mâncare.

— Ce facem acum? Ai vreun plan? mă-ntreabă ea.

— Haide în Cișmigiu, să reconstituim visul unei nopți de iarnă. Ce zici?

— Grig, reconstituirea asta va fi o copie tristă.

— Te rog, Lotte... Vreau să văd dacă se poate umbla treaz printr-un vis.

— Bine... Mergem...

Apucăm pe același drum ca azi-dimineață, în revărsatul zorilor. Cișmigiul e zgribulit și mohorât. Pe alei sunt noroaie și băltoace cu apă tulbure. Unde-i feeria pe care o împletiseră zorile? Ce s-a făcut cu haina de sărbătoare cu care se împodobiseră pomii? De ce-au pierit covoarele de hermină, așternute pe alei?

Uite, acolo ne-am sărutat. Colo, lângă tufișul acela, pe care-l asemuiam cu un urs alb, a strigat Lotte omenirii dragostea ei, și aici... trupurile noastre s-au contopit.

Lotte a avut dreptate. Totul n-a fost decât un vis frumos și scurt, care n-a trăit mai mult de câteva clipe.

Ne întorcem în oraș. Mai avem câteva cumpărături de făcut. Pe trotuar, în dreptul hotelului Bulevard-Palace, mi se pare că un trecător e... tata. Trag o nouă sperietură, dar în același timp și o bucurie mare, căci n-a fost el. Cred că mă urmărește, o fi venit chiar în Búcurești, după mine. Dacă așa fi locuit la hotel, desigur, m-ar fi găsit până acum. În orice caz, nu strică să umblu cu ochii în patru, mai cu seamă ziua. Dar mama, ce necăjită trebuie să fie! Cât o privește pe Dona Bianca... Ținea, oricum, la mine, și tocmai eu... Dar ce să fac? Ce să fac?

Blestemat fie Attila, care a dezlănțuit prăpădul, blestemat Robespierre, călăul, blestemați toți aceia care au stăvilat împlinirea marelui nostru vis.

— Haide, Lotte, să cumpărăm hârtie, toc și cerneală, trebuie să scot broșura în care mă voi dezvinovăți, dar mai cu seamă – voi acuza. Vreau să mă apuc de lucru încă astă-seară. Tu citești o carte sau cânti la pian. Iar eu scriu, scriu, scriu...

Mai întâi, voi face un scurt istoric, arătând scopul urmărit de expediția transoceanică, entuziasmul care ne-a însuflețit, apoi organizarea și rezultatele la care am ajuns până la 21 octombrie, ziua fatală, când s-a întâmplat pocinogul cu Attila. O potriveală stranic, tot în ziua și luna asta sunt născut. Hotărât lucru, nenorocul mă paște din leagăn. Dar să lăsăm la o parte pesimismul.

Am terminat, așadar, cu primul capitol. Bun! Să trecem la al doilea. Ce punem aici? Da, în capitolul II voi descrie amănunțit faptele în legătură cu incidentul, apoi ancheta, eliminarea mea și, în sfârșit, greva școlarilor, atât de jalnic eșuată.

Merge strună! Trec la capitolul III. S-o luăm încet, sistematic: 1) Pentru care motiv mi s-a aplicat o pedeapsă atât de aspră? 2) Care-i vina mea, în afară de cele două palme aplicate lui Păleață? 3) Am comis o crimă, organizând expediția transoceanică?

În capitolul IV, și ultimul, descriu pe larg audiențele la Mustăcios și Robespierre, supranumit Turcu, folosind dialogul, ca în piesele de teatru. Aș putea să fac un portret al secretarului general, ca să aflu tot românul cine-i vinovatul vinovaților, inamicul public numărul 1.

Mă gândesc să închei în felul următor:

Cetățeni ai omenirii, care aveți răspunderea creșterii noastre, dacă vreți să culegeți recolte sănătoase, dați școlii profesori tineri, cu inimi calde și frumoși ca zeii, ca să-i iubească tineretul școlar, nu oameni cu năravuri și metehne, monștri antediluvieni ca Attila și Mătăsaru, care ne chinuiesc copilăria și adolescența.

Fac o mică pauză, ca să citesc gazeta. E veche, de o lună și jumătate. Cum s-o fi rătăcit la noi? Probabil a rămas de la vechiul chiriș. Întorc pagina într-o doară și citesc:

Tragica sinucidere de la șosea. Azi-dimineață au fost descoperite într-un boschet de pe șoseaua Kiseleff cadavrele a doi tineri. Autoritățile, procedând la identificarea lor, au stabilit că tânărul se numește Ionel Săndulescu, student în etate de 22 de ani, iar tânăra, Nicolina Suditu, de profesie coafeză, în etate de 19 ani. Asupra studentului s-a găsit o scrisoare din care reiese că sinucigașii, voind să se căsătorească, au întâmpinat o dârză rezistență din partea părinților, fapt care i-a determinat să recurgă la funestul act. În acest scop, s-au refugiat la șosea, având asupra lor două tuburi de somnalin, pe care, dizolvându-le în apă, le-au înghițit...

Hm! Somnalin! Am auzit numai lucruri bune despre acest soporifer. Ce-ar fi să-l folosim și noi, dacă aduce o moarte atât de ușoară? Adormi numaidecât și, visând, te pomenești în luntrea moșneagului Caron, fiul nopții, care te trece apa Styxului, ca să ajungi în regatul umbrelor unde domnesc Pluton și Proserpina.

— Dormi, Grig? mă întreabă Lotte.

— Nu, visam cu ochii deschiși. Am avut o viziune minunată. Mi se pare că de ea ține o mare taină a firii...

Și povestesc călătoria mea subpământeană, în lumea morților. Ea e de-a binelea emoționată:

— Grig, mi-e teamă să rămân singură pe celălalt tărâm. Țin foarte mult să fim puși amândoi într-un coșciug. Tu, nu?

— Nicio grijă în privința asta. De altfel, trebuie să știi că sufletele a două ființe care se iubesc și mor în aceeași clipă nu se mai despart niciodată. Niciodată, înțelegi?

— Ce frumos! Ce frumos! exclamă ea și bate din palme de bucurie. Ești sigur că așa se-ntâmplă?

— Mai mult decât sigur. Am citit asta de câteva ori... Nu încape nicio discuție... Dar nu ne-am hotărât în ce fel sfârșim: cu revolverul, ștreangul sau ne aruncăm în mare?

— Prefer somnalinul. Trebuie să fie fermecător.

— Ai citit și tu reportajul din gazetă?

— Da, în timp ce tu scriai.

— Atunci, s-a făcut: rămânem la somnalin. Tot nu puteam să sufăr pistolul. Iar când aud de spânzurătoare, mă gândesc la bietul Șoimaru și mi se face părul măciucă.

Sonata lunii

De câteva zile mă tot obsedează ce mi-a spus Nyu, că se va duce să intervină pentru mine la primul-ministru și chiar la palat. În urma celor întâmplute, sunt nevoit să fac singur acest lucru.

Și așa, într-o dimineață, iau cu asalt președinția consiliului. Directoarea de cabinet, o femeie vârstnică, îmi spune din capul locului că primul-ministru, cu marile lui griji pricinuite de războiul care s-a întins pe tot continentul, e foarte greu să se ocupe de un astfel de caz. Dar să-i las ei cererea și, când o găsi un moment prielnic, îl va ruga pe *primul* să pună o apostilă tare, pentru a zdrobi orice barieră.

Așa fac. Îi las memoriul bătut la mașina de scris și adaug cam teatral:

— Depun soarta mea în mâinile dumneavoastră...

Ea surâde larg, cu bunăvoință:

— O lași în mâini bune. Mă gândesc la mama dumitale, pentru că am și eu un băiat în ultima clasă de liceu.

Pe la ora 4 mă duc cu Lotte la pictorul Ropală, după cum i-am făgăduit. Stă pe strada Popa Tatu, într-o casă cu etaj. Ne deschide chiar el, bucuros că am venit la timp.

Intrăm într-o încăpere vastă, luminoasă, cu un perete întreg din geamlâc. Acesta e atelierul lui. Pe ceilalți pereți sunt agățate o sumedenie de tablouri, de toate mărimile. În interior zac câteva șevalete cu pânze începute și lăsate baltă, vopsele în tuburi sau pungii, palete cu culorile uscate, bidoane de ulei, ștacheți de lemn și alte mărunțișuri împrăștiate pretutindeni, într-o neorânduială înspăimântătoare.

Apoi ne arată tablourile agățate pe pereți, dându-ne lămuririle de care avem nevoie. Toate sunt lucrate în culori palide, cețoase, și din cauza asta răspândesc o ciudată tristețe. Iat-o aici pe Manon murind în brațele cavalerului Des Grieux. Ochii ei parcă mai sorb o dată, lacom, imaginea iubitelui, înainte de a se închide pentru totdeauna. Alături, Margueritte Gautier, întinsă pe patul de suferință, între mătăsuri și dantele, mângâie cu o mână firavă, străvezie,

pletele lui Armand Duval, care stă în genunchi la căpătâiul ei, cu fruntea plecată, ca un osândit. Pe fața ei se vede o lumină.

Pe celălalt perete, Werther o privește fascinat pe fermecătoarea Charlotte, cum aleargă, veselă și zglobie, pe o pajiște presărată cu flori. Dar umbra pe care bătaia luminii i-o așterne dindărăt nu seamănă cu trupul ei, ci are o formă stranie, ca o pată uriașă, neagră, deasupra căreia se deosebește coasa înspăimântătoare a Morții, cu reflexe roșcate. Alături, iată pe Didona, regina frigiană, lângă rugul care așteaptă prada, cum își împlântă pumnalul în pieptul dezgolit, cu privirile pierdute pe întinsul mării, unde corabia, cu pânzele umflate de vânt, îl poartă pe Enea. Mai sunt și alte tablouri: Paris și Elena, Tristan și Isolda, Francesca da Rimini și Paolo Malatesta, Thaïs, Floria Tosca, adică pătimașii cu trupul, cum ar spune Dante, neliniștiți în veci și purtați de o năprasnică furtună.

Lotte contemplă tablourile, cu ochii mari, lacomi, vrând să știe și să vadă totul dintr-o dată. E aproape tulburată și rămâne multă de admirație, încât nu poate articula un cuvânt de laudă.

— Fascinante compoziții, maestre, îi spun lui Ropală. Tonalitatea asta, în care predomină albul și negrul, degajează un straniu efect, foarte potrivit subiectelor pe care le tratați. Și, mai cu seamă, îmi place genul dumneavoastră: marile iubiri de totdeauna.

Maestrul înclină capul surâzând și nu răspunde nimic. Îl întreb:

— De ce toate iubirile mari se rezolvă în moarte?

— Simplu de tot: pentru că ele depășesc obișnuitul. Viața nu are nevoie decât de iubirea simplă, de toate zilele, cu scopul ei cert. Marile pasiuni înfruntă timpul, legile firii, toată orânduiala lumii, în goana lor nebună, fără țintă și fără frâu. Și-și ard aripile, asemenea fluturului care râvnește lumina prea orbitoare pentru el. Dar astea sunt teorii. Vreți să ne apucăm de lucru?

— Maestre, spune Lotte, mai bine mi-ați fi ascuns tablourile. Nu știu ce am. Mă simt tulburată și n-aș putea să pozez în starea asta. Nu vă supărați dacă începem lucrul de mâine?

— Cum vrei, Julieto, nu-i nicio supărare. Veniți peste trei zile, adică luni; până atunci, sunt ocupat cu o comandă urgentă.

Când să plecăm, ne întrebă:

— Nu vrei s-o auziți pe Elise Geamănu la ea acasă? Haidem împreună. Soția mea e acolo.

De ce nu? Da, mergem cu dragă inimă. Marea pianistă locuiește la șosea. O trăsură ne duce până acolo. Intrăm într-un salon vast, plin de tablouri și de covoare. Într-un colț e un pian cu coadă, iar lângă el, pe câteva trepte deasupra podelei, o mică scenă. Pesemne organizează recepții muzicale. Ne întâmpină un bărbat aproape uriaș și o femeie înaltă și uscată ca Sfânta Vineri.

— Dimăncescu-Basu! se recomandă Goliat. Și soția mea, Elise Geamănu.

Pe Jupiter! Va să zică, asta e vestitul bas pe care-l cunosc și copiii, care a remarcat vocea colegului meu, Basu, și ea, vestita pianistă, tot atât de prețuită și în străinătate, unde a dat numeroase concerte.

Daria Ropală, Dimăncescu-Basu, Elise Geamănu! Numai celebrități! Mă simt copleșit de ei, stingher, șters! Zgârcite ursitoare, de ce nu mi-au dăruit și mie vocea unui Carusso sau geniul unui Ingres sau Delacroix? Mai vin câțiva actori, pictori și scriitori, printre care și Zaharia Bârsan, autorul poemului dramatic *Trandafirii roșii*, pe care l-am văzut alaltăieri seară la Teatrul Național. Ne retragem într-un colț al salonului, unde ne așteaptă un bufet rece, cu tot felul de bunătați.

— Mai am o invitată, pe Alina Barbu, spune Elise Geamănu musafirilor.

Cade parcă tavanul pe mine. Asta-mi lipsea: să dau ochii cu Alina. Ce figură o să facă, zărindu-mă, după cele întâmplare la Craiova, când i-am tras chiulul, ca un laș, de la reprezentația hărăzită mie? Doamne, ce cataclism! Mă gândesc cum să fac, ce motiv să scornesc, ca s-o pot șterge înainte de a veni ea. Dar nu-mi trece nimic prin cap, creierul mi-a înghețat. Stau ca pe ghimpi și mă trec toate nădușelile.

Între timp, sună telefonul. Elise lasă musafirii și se duce să vorbească.

— Ce-i cu Alina? De ce s-o scuz? Daa? Spune-i că-mi pare rău. M-aș fi bucurat dacă venea.

Răsuflu ușurat, parcă mi-a luat cineva o stâncă de pe piept. Ce-o fi pățit Alina? Cred că numai dorința mea de a nu veni a îmbolnăvit-o subit.

După ce musafirii termină cu gustările, se împrăștie prin salon grupuri, grupuri, discută și fumează. Ropală se apropie de soția lui Dimănescu-Basu și o roagă:

— Ei, Elise, ne zici ceva din Beethoven?

— Da, da, cântă-ne Beethoven, sar câțiva invitați.

— Ce preferințe aveți? Întrebă pianista.

— Bineînțeles, mai întâi bucata pe care ți-a dedicat-o Beethoven, glumește soțul ei.

— Cum se poate? E adevărat? se miră Lotte naiv.

Musafirii izbucnesc în râs. Pictorul o lămurește pe Julieta, spunându-i că marele compozitor german are un lied intitulat *Für Elise*. Or, pe soția lui Dimănescu-Basu o cheamă tot Elise.

— Mi-am închipuit că-i o glumă, încearcă Lotte să repare gafa. Cunosc bucata.

— Atunci, s-o cânte Julieta, propune Daria.

Credeam că Lotte se va împotrivi din răspuțeri să se producă în fața atâtor celebrități muzicale. Spre surprinderea mea, ea acceptă numaidecât și trece la pian. La început, își plimbă degetele pe clape, făcând câteva game. Sunetele tresar vioaie și pline, inundând salonul de vuiet. Lotte însăși e plăcut surprinsă de sonoritatea pianului. Apoi execută liedul, dantelând notele cu o finețe rară, fără efort, parcă s-ar juca.

— Bravo! Bravo! strigă toți când se termină bucata și aplaudă zgomotos.

— Unde ai urmat Conservatorul, domnișoară Julieta? se înterează uscățiva Elise Geamănu.

— Nicăieri. Am luat lecții la școală cu doamna Marineanu.

— Ai un simț muzical înăscut. Ar fi păcat să nu-ți cultivi talentul. Lótte surăde vădit emoționată de laudele pe care i le aduce vestita pianistă, apoi deodată zvâcnește în picioare și strigă, arătând cu mâna spre fereastră:

— Luna! Luna!

Toți întorcem privirile, ca la comandă. Pe bucata de cer plumburiu din dreptul ferestrelor mari, urcă luna plină, strălucitoare ca fața logodnicei mele în transfigurarea dragostei.

— Elise, cântă *Sonata lunii*, exclamă pictorul, însuflețit de mărețea priveliște cerească. Cred că niciodată n-ai avut un prilej mai potrivit ca acesta.

— Da, e bună ideea, confirmă Elise Geamănu și, așezându-se la pian, deschide caietul de note.

— Ce ziceți, să stingem lumina? propune Dimăncescu-Basu.

Daria întoarce întrerupătorul. Ca la cinematograful, decorul se schimbă brusc. Regina nopții scaldă acum încăperea într-o lumină ireală, de vis, poleind mobilele cu pete bizare, tivind siluetele invitaților cu galoane de argint, încât s-ar părea că ne-am strâns cu toții, preoți sacri ai unui cult străvechi, să oficiem în miez de noapte o rugă unei zeițe atotputernice.

Pe coada pianului s-a așternut o dungă de lumină care se trage mereu spre pianistă și-i aureolează capul, în semn de suprem omagiu.

Ruga melodioasă a sunetelor se contopește cu lumina tăcută și din această împerechere se desprind, ca prin vrajă, o infinitate de pianice mici cât o gânțanie și pianiste cât un greier, care zboară de-a valma ca fulgii prin văzduh. Unul dintre ele bate la poarta sufletului meu. Îi deschid bucuros. Și acolo cântă, cântă, cântă, de răsună adâncurile. Iar sufletul, iscodit, se umple, se mărește... cuprinde toată lumea și pământul. O pajiște verde smălțuită cu flori se arată... apoi un șir de munți cu piscurile sulțiând cerul. Parcă sună glas de clopote pe culmi și eu mă urc, urc mereu ușor, ca gândul. Iată-mă ajuns pe creștetul neted ca-n palmă. O domniță în veșminte ca laptele, cu cosițele fluturând în vânt, se apropie în goană, călărind pe-un cal alb. De ce se opresc – cal și călărează? Oare după mine zoreau așa? Fata îmi întinde mâna, mă trage sus pe șaua de mătase, și calul cu zăbalele înspumate pornește pe coama munților, apoi se desprinde de pământ și zboară în văzduh. Suntem acum undeva, deasupra norilor, poate mai sus, în necuprins. Înaintea ochilor se ivește deodată luna imensă, galbenă, ca arama topită, acoperind tot cerul. „Mă duci în lună?” întreb fata. Ea îmi răspunde cu vocea lui Lotte: „Nu, în Grigorida“...

Becurile se aprind brusc, orbindu-ne cu lumina lor vie. Ce înseamnă asta? S-a terminat *Sonata lunii* de Beethoven? Mă trezesc îndurerat din reveria mea albă.

Ciudad! Nimeni nu aplaudă. Auditorii parcă ar fi tras la plug, atât sunt de trudiți, extenuați. Nu mai au putere nici cât să bată din palme. Se privesc aiuriți unii pe alții, ca și când s-ar întreba:

— Ce-a fost asta?

Iau seama, pe furiș, la Lotte. Ochii ei sunt umezi, iar pe față zăbovesc încă urme de lacrimi.

— Ai plâns? De ce?

— M-am uitat la lună și am prins de veste cum îi picurau lacrimi din ochi. Ți spun foarte serios.

Înainte de a-i răspunde că o cred, ea se repede la Elise Geamănu și o acoperă cu sărutări:

— Sunteți o zeiță!

Abia acum izbucnesc aplauze zgomotoase. Marea pianistă, neluând seama la ele, o mângâie pe Lotte drăgăstos, pe păr, ca pe copila ei.

— Am ascultat *Sonata*, rostește pictorul Ropală, poate de o sută de ori, dar niciodată nu m-a fermecat ca acum.

— Și pe mine la fel, mărturisește Dimăncescu-Basu.

— Cred că prezența lunii a fost covârșitoare, spun eu într-o doară.

— Știi, tinere, că mi-ai dat o idee? exclamă Elise Geamănu. În timpul verii, voi organiza un concert afară din București, undeva pe o poiană, într-o noapte cu lună plină.

— Uite ceva într-adevăr original, are Daria un program muzical închinat Reginei nopții. În primul rând, *Sonata lunii* de Beethoven, apoi *Clair de lune* de Debussy, *Der Mond scheint* de Mozart... apoi Chopin, Mendelssohn, Schubert. Da, da, se poate alcătui un spectacol întreg.

Când ne-am întors acasă, luna pierise de pe bolta cerească. Dar nu-i nimic: o aveam în noi.

Visătorii trăiesc încă

Ce avem azi în program? 1. procurarea somnalinului; 2. vizitarea cimitirului Bellu (pentru a ne alege un model de cavou); 3. Oficiul Stării Civile (lămuriri despre cununie) și 4. broșura.

Încep cu somnalinul, punct principal. Intru în cea dintâi farmacie pe care o zăresc și cer un tub. Farmacistul mă întrebă de rețetă. Ridic din umeri: n-am rețetă.

— Nu putem vinde fără rețetă.

— De ce? fac pe miratul. Sufăr de insomnie, și am neapărat nevoie de...

— Dacă la vârsta dumitale suferi de insomnie, e mai bine să consulți un medic.

Pierd două ore colindând prin farmacii – același rezultat. Îmi aduc aminte de Esculap II, care urmează farmacia și face practică la unchiul său, el însuși farmacist. Dar nu știu de unde să-l iau, și nici în ce parte a orașului șade. O idee! Pe Esculapi îi cheamă Niculescu. Să căutăm farmacia Niculescu, în cartea de telefon, poate îi dăm de urmă. Ah! uite un Niculescu. Farmacia Ion Niculescu, calea Griviței 340 bis. Asta trebuie să fie. Al doilea Niculescu nu-i. Vine mai sus de Gara de Nord, cu siguranță. Opresc un taxi, și după o jumătate de oră intru în farmacia Esculap. (La dracu, toate farmaciile poartă emblema asta?) Ia te uite ce surpriză! Esculap II stă la casă, citește un curs litografiat. Când mă vede, sare în sus de bucurie:

— Dima, tu? Ești de mult pe-aici?

— De câteva zile. Cred că ai auzit de jalnica tragedie a arpeștiștilor.

Știe... A auzit de la Basu, care a picat de alaltăieri în București și umblă cu limba scoasă după mine. Deocamdată stă la el, dorm împreună. Așadar, colegul meu n-a mai călcat cu piciorul pe la școală. A trecut peste orice și a rămas grevist, cu stindardul sus. Bravo ție, Basule! Nu m-așteptam la un sacrificiu atât de dureros din partea ta. Mă miră însă un lucru: de ce o fi venit după mine? Drumul costă destui bani. Cine i-a dat? Și de ce? Nu știe nici Esculap II de scopul venirii lui, nu i-a spus nimic...

Bine, se va lămuri asta, dar, până atunci, cum să fac rost de somnalin, fără ca Esculap să bănuiască ceva? Îl iau pe departe:

— Te pricepi la farmacie? Ai învățat să vinzi medicamente?

— Nu-i mare scofală. La rețete încă nu mă bag.

— Ce te faci dacă un client îți cere ricin, și tu-i dai somnalin?

Apropo, aveți somnalin?

— De ce?

— Am citit odată într-o gazetă că doi îndrăgostiți au dat ortul popii, înghițind nu știu câte pastile de somnalin. Sunt curios să văd cum arată...

Esculap II întinde mâna, deschide un galantar de lângă mine și scoate un tub. Îl iau, mă uit lung la el și i-l înapoiez.

— Cu zece pastile adormi pentru vecii-vecilor, amin, zice Esculap II, punând tubul la loc.

În timpul acesta, sună telefonul, care-i în colțul celălalt al farmaciei, după un raft înalt. Colegul se repede să răspundă, iar eu, profitând de norocoasa întâmplare, șterpelesc la iuțea două tuburi și le ascund în buzunar.

Simt o apăsare grea. Niciodată n-am făcut o faptă atât de urâtă. Ca să scap de muștrările conștiinței, voi plăti înzecit costul tuburilor sfeterisite. Scot o hârtie de douăzeci de lei și o strecor între filele cursului litografiat, ca s-o găsească Esculap II mai târziu.

Nu trece mult și Basu intră vijelios pe ușă.

— Împă...! exclamă el cu glasul gătuț de emoție și, strângându-mă în brațe, mă acoperă cu pupături. Apoi începe să țopăie de bucurie, încât se clatină farmacia. Ce bine-mi pare că te văd viu și natural! Aveam de gând să te caut tot Bucureștiul, casă cu casă...

Mă uit la colegul meu și nu-mi vine a crede ochilor că-i Basu. Dar el e, în carne și oase, namila cu ochii mici, spălăciți, cu părul veșnic țepos, de arici, neputând fi supus pieptenului sau periei. Mi se rupe inima revăzându-l: parcă a murit cineva și ne desparte moartea lui. A murit visul nostru drag, s-a isprăvit cu expediția noastră transoceanică, și visătorii încă trăiesc – văduvi mohorâți, cu sufletele devastate de uragan.

— Hai să mergem undeva, împărate! îmi propune volubil Basu. Vreau să-mi înec amarul într-un pahar de țuică.

Esculap II nu poate să meargă, așteaptă pe unchiul său, farmacistul, care s-a dus undeva, la un depozit de medicamente. Pe drum, îl descos fără zăbavă:

— Ascultă, Basule, spune-mi deschis: de ce ai venit?

— La drept vorbind, a fost părerea lui Rogvaiv. Înainte de plecare, ne-am sfătuit amândoi ce să facem ca s-o dregem. Am izbutit să intru la el, la spital. Mi-a spus: „Du-te tu la București și ajută-l pe Dima! Nu-l lăsa singur, nu trebuie să rămână singur... Visul nostru nu poate să moară așa...”

Vasăzică asta e... Mă mișcă grija lor, ei tremură pentru mine, își leagă soarta de a mea.

— Și bani? De unde bani de drum?

— Ei, am făcut noi rost... Rogvaiv avea un ceas... l-a măritat la repezeală.

Da, de la Rogvaiv mă puteam aștepta la orice sacrificiu. El cu Basu au rămas pe baricade. Ei doi și cu mine.

— Care-i situația voastră școlară?

— Păi... eliminați până la vacanța mare. Dar le-am plătit-o eu „excelețelor” apucate de tremurici și care au abdicat fără să zică păs. Care cum a picat în capcană: Gălbează, Aguridă, Corcoduș, Găliganu...

— Și pe balaur l-ai lăsat în pace?

— Tocmai pe Attila, care a-ncurcat borcanele, era să-l scutesc? *A d'autres*, împărate!

— Atunci, m-ai mințit că...

— Scuzați, forță majoră la mijloc. Bine că nu ne-a dibuit careva pe șantier, că țipa balaurul de ne spărgea urechile.

— Ai făcut singur treaba?

— Aș! L-am luat pe Ploșniță ca subchirurg. Era prevăzut cu sac în regulă... Dacă-i mutam domiciliul la „Eternitatea”, nu-l mai transfera acum la Sfântul Sava...

— Cum? În loc să-l pedepsească, l-au adus la București?

— Vezi bine... Lui Iliuță al tău i-au făcut vânt la Pomârla, la dracu-n praznic.

— De ce? Pomârla e un liceu disciplinar. Pentru ce a fost pe depozit?

— Întreabă-mă să te-ntreb... A demisionat omul din dăscălie, ce să facă? Regrete eterne!

Bine zis, Basule, „regrete eterne“... Pentru că era cel mai de seamă profesor dintre profesorii noștri. Numai că oarba nedreptate își alege victimele dintre cei buni.

— Încă o noutate: consoarta lui Pleașcă a dispărut de la domiciliul conjugal, cu destinație necunoscută...

Vasăzică, Lucile a pretextat că-i bolnavă numai ca să vină la București, unde se află ibovnicul ei. Cât se înșală cine crede că despărtarea îi desparte pe îndrăgostiți... Dimpotrivă: îi apropie mai mult. Îmi aduc aminte cât a răscolit-o povestea lui Șoimaru. Ciudată situație, care mi-a schimbat din rădăcini atitudinea față de ea. Mai ales de când am avut revelația asemănării cu Lucile Desmoullins. Mi-a părut rău că am făcut-o să plângă, dar și mai rău că împrejurările potrivnice m-au împiedicat să mă duc la mormântul lui Șoimaru. S-ar putea să-i transmit prin viu grai ceea ce aveam de spus, după data de 1 decembrie...

Basu mă scoate din gânduri:

— După cum vezi, împărate, numai evenimente mari pe firmament. Vorba e, cum descurcăm ce-am încurcat? Tu ce-ai de gând?

Ce-aș putea să-i spun? Că bătălia cu Robespierre e aproape pierdută și că mă pregătesc pentru o călătorie și mai lungă decât aceea proiectată de noi, din care *nu mai e loc de întoarcere*? Atât i-ar trebui lui Basu, ca să mă „defalce la integritate“, zăpăcitul, ca atunci când ne-am încăierat pe stradă... Totuși, îi răspund:

— Lupt până la ultima picătură de sânge... Vreau să-l înving cu orice preț pe dușmanul nostru, care ne-a rupt aripile.

— Ai pus la bătaie toată artileria grea?

— Am făcut tot ce se putea face...

— Și?

— Acum aștept rezultatul... Încleștarea e pe viață și pe moarte. Dacă pier, Basule, jură-mi că mă vei răzbuna crunt, așa cum știi tu...

Basu jură că-l va nimici pe Robespierre. În felul cum o spune, cu vocea lui gravă, care nu îngăduie contrazicere, cred că e în stare să dărâme hardughia ministerului pe capul tuturor vinovaților și

nevinovaților, numai ca să-l extermin pe dușmanul numărul 1, cumplitul Robespierre.

Ajunși în Gara de Nord, îi propun să luăm o gustare în restaurant. La ora aceea nu-i lume multă. Ne așezăm la o masă. Când vine chelnerul, Basu zgâiește ochii la el.

— Mă Ioane, pe aici ai nimerit, fârtate?...

Era vecin cu casa, au copilărit împreună... După un schimb cald de fraze, Basu comandă țuică fiartă, ca să ne mai dezmoțim mădulele. În timp ce golim ceștile de licoare, mă întrebă:

— Ce zici, la noapte dorm tot la Esculap sau îmi mut camera fuses?

Mă fac că nu-l aud. El pricepe că nu-mi dă mâna să răspund și mă ia la „fix“, cum ar spune Găliganu:

— Ascultă, împărate, de ce umbli cu cioara vopsită? Noi suntem ca frații: ce e-n gușă, și-n căpușă. Parcă eu nu știu... ce mai ala-bala-portocala...

— Ce știi, Basule?

— Ei, na!... Că frumoasa Renata a fost răpită în noaptea nunții de Casanova, cavalier de Seingalt. Este sau nu este?

— Ssst! Tăcere! Și-i arăt verigheta.

Basu rămâne năuc o clipă, apoi, ca și când i-ar fi pierit brusc graiul, face un semn cu mâna deasupra capului, dacă mi-am pus pirostriile. Îi răspund tot mutește că da.

— Atunci, s-a isprăvit: chiar dacă te-ar înhăța curcanii, se cheamă că ești în regulă cu situația civilă. Posedăm drepturi legale asupra minorei de față și basta.

După ce mă despart de Basu, o iau la picior, căci mai am și alte treburi de făcut. În primul rând, vreau să mă interesez cum și în ce fel m-aș putea cununa cu Lotte. Alerg la Oficiul Stării Civile din piața Sf. Gheorghe. Un bătrânel scund și gras, cu chelie și ochelari, îmi înșiră ce acte se cer pentru cununie. Îi spun că n-avem niciun act, că eu nu sunt născut în țară și că vrem să facem mâine nunta. Moșul zâmbește pe sub mustață. Numai pentru publicații trebuie să treacă 10 zile. Nu pricep. Ce sunt alea? N-avem nevoie de publicații! Noi vrem să ne căsătorim, asta-i tot. Nu mă înțeleg

cu bătrânul, alerg la un funcționar mai tânăr. Și acesta-i tot catâr: certificatul de naștere, consimțământul părinților și alte parascovenii. În sfârșit, schimb macazul: strecor o bancnotă albastră lui Moș Chelie, și lucrurile parcă se limpezesc: ca să scăpăm de consimțământ, Lotte și cu mine trebuie să devenim subit majori; în locul certificatului de naștere, un act de notorietate la Tribunal, cu martori plătiți, și gata. Cu toate astea, nu ne putem căsători înainte de zece zile, legea e lege.

Acasă îi povestesc lui Lotte cum am pus mâna pe somnalin, întrâlnirea cu Basu și, în sfârșit, aranjamentul cu martorii.

— Ce martori sunt aceștia?! se miră ea. Cum să jurăm că suntem mai vârstnici? Asta-i înșelătorie. Nu pot să mint. Să ne cunune și fără actele acelea.

— Nu se poate. Dacă ai face tu o lege, toți cei care sunt în situația noastră te vor binecuvânta.

— Au și de ce: pentru că nu i-aș împinge la fapte urâte.

— Atunci cum rămâne? Renunțăm la cununie?

Lotte nu răspunde. Cum e la fereastră, se uită undeva sus, peste clădirile vecine, în necuprins. Înțeleg ce vrea să spună prin tăcerea ei: în fața firii suntem uniți prin iubire.

Seara, ne ducem la Teatrul Național, unde se joacă *Heidelbergul de altădată*. Trei ore, cât a ținut spectacolul, am pluit într-o încântare fără seamăn, străbătuți de toate nostalgiile. Mai toți actorii se mistuiau în arderea pasională a jocului. Frumoasă piesă, al cărei autor e chiar adolescența.

După ce ne întoarcem acasă, m-apuc de lucru. Vreau să termin broșura. Zilele trec repede și, în afară de asta, tiparul ia și el destul timp. Lotte cântă la pian valsurile postume ale lui Chopin, iar eu scriu fără răgaz. Am dat gata primul și al doilea capitol, nu credeam că va merge atât de repede. Gândurile se îmbulzesc la poarta minții, dar nu țe dau drumul la toate să se scurgă prin vârful peniței, căci ar însemna să lungesc prea mult lucrarea. Isprăvesc și al treilea capitol, cel cu povestirea faptelor. Apoi trec la al patrulea și ultimul. Mă poticnesc uneori, totuși condeiul aleargă sprinten, fără a ține seama de goluri, pe care le voi umple ulterior. Lotte e obosită și se

culcă. O las să doarmă, eu lucrez mai departe. Vreau să termin în noaptea asta...

Când mă uit la ceas, arată 4. Nu-i nimic. Mai e timp să-i scriu și lui Robespierre câteva rânduri.

Diderot spunea că un om este fericit când îi face și pe alții din jurul său fericiți. Dumnezeuoastră sunteți fericit numai când semănați deznădejdea printre oameni. Pe mine și pe logodnica mea ne împingeți la moarte, pe cel mai de seamă profesor din Craiova l-ați „pedepsit“, aducându-l la București, ca să recolteze noi victime. Și credeți că pentru toate astea nu veți plăti? Oho! Cu vârf și îndesat!

O, temps, suspends ton vol!²⁸

Dis-de-dimineață alerg la o tipografie, să tratez scoaterea broșurii. Patronul îmi cere textul. Nu-l am încă, trebuie bătut la mașină.

Vreau să tipăresc 200-300 de exemplare. „Ce fel de hârtie, cromo, velină, satinată?“ Habar n-am, nu cunosc denumirile astea. Spun la întâmplare: „Velină“. Totuși, patronul nu poate să calculeze prețul, până nu vede manuscrisul. Mă duc să-l transcriu la un birou de copiat acte: „Da, domnișoară, două copii“. Și încep să dictez, însuflețit, parcă aș ține o cuvântare unei mulțimi nevăzute. Abia la prânz suntem gata. Au ieșit în total 14 pagini. Cam puține! Fug înapoi, la tipograf, cu manuscrisul: „Apucați-vă îndată de lucru! Mâine e gata broșura?“ „Nu se poate mâine, însă într-o săptămână...“ „Eu vreau mâine sau cel mai târziu poimâine Desigur, plătesc lucrul de noapte.“

La întoarcere, în drum spre casă, mă strigă cineva dintr-o biră. E ziaristul Mitache, care-mi face semne disperate. Oprește și vine fuga la mine...

²⁸ O, timp, oprește-ți zborul!

— Ce-i cu dumneata, de ce nu mai dai niciun semn de viață? Pompadura te caută pretutindeni. Mi-a telefonat de o sută de ori... Bine că te-am găsit!

Doamne, ce încurcătură! Cum să iau legătura cu Nyu, după cele întâmplate? Mi-e frică de ea, frică de mine, simt în aer primejdia unei aventuri în care nu vreau să intru.

Și totuși... Dacă Pompadura a pus la bătaie influența ei și a obținut un rezultat sau măcar o promisiune fermă? Chiar așa fiind, nu pot să jertfesc dragostea lui Lotte... Orice ar fi, orice s-ar întâmpla!

Îi spun lui Mitache că... s-a rezolvat chestiunea mea...

— Da?! se miră el. Pe cine ai avut?

— Secret de stat... surâd eu, făcând pe misteriosul.

— Am înțeles: secretar de stat, zice gazetarul, referindu-se la un ministru atotputernic.

Îl las să creadă ce vrea, mi-e totuna. Deodată întrerupem conversația: dinspre Ateneu se apropie un fastuos cortegiu funebru:

— Cine a murit?

— Cum, nu știi? Alina Barbu...

— Ce?! Ce?! Care Alina? Cântăreața de la Operă?

— Da, alta nu e. N-ai citit ziarele de dimineață?

— Nu... De ce a murit? Vreun accident?

— Nu se știe încă.

Nu, nu pot să cred. Vestea asta îngrozitoare nu pătrunde în ființa mea. Sărmană Alina, iubita închipuirii mele, ce crud destin te-a păscut! Să întorci spatele vieții, în plină tinerețe și glorie... Ce ai avut? Ce s-a întâmplat?

Orchestra Operei cântă *Adio del Passato*, aria ei favorită. Viorile suspină, violoncelele se tânguie, bașii mugesc de durere și toate instrumentele laolaltă cutremură văzduhul cu plânsul lor metalic, neverosimil.

...Alaiul funerar a trecut mai departe. N-am avut puterea să-l urmez. Alina Barbu locuiește de azi încolo numai în amintire.

A doua zi lâncezesc în pat, până la amiază, ca un bolnav. Lotte nu știe cum să facă mai bine să-mi intre în voie. Nu-i pomenesc nimic despre întâmplarea de ieri, dar, degeaba, amintirea Alinei

plutește în aer apăsătoare. Vine un băiat de la tipografie cu un vraf de șpalturi. Vrea să aștepte până fac corecturile, ca să le ia înapoi. Îi spun să vină mâine după ele, acum n-am timp. După asta, îmi telefonează Basu. Zice că a mai fost la gară și prietenul său, Ionică, i-ar fi șoptit la ureche că patronul restaurantului angajează un achizitor de vinuri, plătit bine, cu 200 pe lună, dar că are nevoie de o garanție de 1 000 de lei. Mă întrebă ce părere am.

— Nicio părere, îi răspund enervat. Vom vorbi mâine de asta, de altfel, nici n-am înțeles despre ce-i vorba. Îi mai atrag o dată atenția să păstreze cu sfințenie secretul adresei mele.

— Sunt mormânt... milenar, îi aud glasul la capătul celălalt al firului.

Bine că a terminat. Trântesc receptorul în furcă. Nu-mi arde de nimic, să mă lase toată lumea în pace.

Plecăm la masă, mai mult pentru Lotte. Eu nu mai pun nimic în gură până la 1 decembrie. Măcar de-aș muri de foame... Câteva afișe, lipite pe un gard, îmi atrag magnetic privirile. Printre ele, se află afișul Operei, care anunță *Traviata* pentru astă-seară. Cine va cânta rolul Violetei? Mă apropiu cu inima strânsă și citesc un nume necunoscut. *Ars longa, vita brevis!*²⁹

După-amiază, vrând-nevrând, mergem la Ropală. Nu-mi arde deloc să-i pozez, dar n-am încotro: i-am făgăduit. În afară de asta, l-am amânat și rândul trecut.

Intrăm din nou în atelierul vast, care geme de pânze. Lotte se oprește în dreptul marelui tablou care o înfățișează pe Didona, împlântându-și pumnalul în inimă, și ia seama cu luare-aminte la nefericita regină frigiană, deși a mai contemplat-o și data trecută.

— Cine v-a pozat pentru tabloul acesta? îl întreabă pe pictor...

— Alina Barbu, răspunse el grav, întors cu spatele, aranjând culorile pe paletă.

Tresar înspăimântat... Să fie oare o simplă coincidență între destinele acestor două femei cu inimile sfâșiate... sau...?!

— De ce ați ales-o tocmai pe ea?

Ropală ridică din umeri: nu știe, după cum nu știe de ce ne-a ales pe noi ca să-i pozăm pentru Romeo și Julieta. Dar eu știu:

²⁹ Arta e lungă, viața e scurtă!

pictorul are o intuiție stranie și ochi de vultur, care văd dincolo de lumea aceasta.

Lucrul începe. Maestrul alege momentul când Julieta, în cavoul Capuleților, stă aplecată deasupra trupului, cald încă, al lui Romeo și-i culege otrava de pe buze, ca să moară odată cu el.

Lotte, în timpul pozării, abia îmi atinge buzele, sfoasă din cauza pictorului, care o țintuiește cu ochii lui tulburători. Nemulțumit, Ropală intervine cu tonul cel mai serios:

— Juliето, în felul acesta n-ai să mori niciodată. Dumneata culegi doar mierea de pe buzele lui Romeo. Ca să dai de otravă, trebuie să-l săruți cu patimă. Nu vezi că logodnicul tău e mort? S-a sinucis din pricina ta! Tu l-ai omorât!

Fata tresare scuturată de un fior și își apasă pierdută buzele pe gura mea, parcă aș fi murit cu adevărat.

— Bravo, Juliето, așa!... așa!... strigă pictorul, frecându-și mâinile cu mulțumire, că a izbutit să prindă pe fața lui Lotte clipa în care iubirea se luptă cu deznădejdea.

Înainte de plecare, ne dă o invitație din partea lui Elise Geamănu, pentru concertul ei care va avea loc în sala Ateneului, la 1 decembrie.

Pe drum, mă sfătuiesc cu Lotte:

— Ce facem? Ne ducem la concert? Ghinion, l-a fixat tocmai în ziua fatală.

Ea ridică din umeri, nu știe cum să ne descurcăm. Ar vrea să meargă, e o cinste mare să te invite o celebritate ca Elise Geamănu. Dar...

— Uite ce e... îi spun, spectacolul se termină cel mai târziu la 11. Or, până la miezul nopții, avem destul timp să murim.

Rămâne, prin urmare, stabilit: mergem la concert.

Când ne-ntoarcem acasă, îl văd pe Basu, care m-așteaptă zgribulit la poartă.

— Bine ai făcut că ai venit. Îți dăm noi mia de lei care îți trebuie pentru garanție...

— Serios? Aveți baniiăștia? Se cheamă că l-am apucat pe Dumnezeu de un picior!

— Dar, ia stai, dacă te angajezi acolo, când mai înveți?

— Descurc eu borcanele, nicio grijă... Să mă văd în pâine. Dar îmi ajung nouă sute, o sută îmi dă Ion...

— Cu banii ăștia cumpără la loc ceasul lui Rogvaiv!

Când duc corecturile la tipografie, zăresc un lucrător trăgând la mașină cărți de vizită cu numele: Arhitect Raul Dolfineanu, Dionisie... telefon...

Numaidecât îmi trece prin minte: ce-ar fi să mă adresez arhitectului acesta pentru cavou? Fug la poștă și-i dau de acolo un telefon. E acasă. Îl lămuresc despre ce este vorba. Da, poate să-mi facă o lucrare de artă și mă pofteste să tratăm. „Foarte bine, într-un sfert de oră sunt la dumneavoastră“.

Îndată ce las receptorul din mână, văd în închipuire, cu o limpezime uimitoare, cum trebuie să arate monumentul nostru funerar: în față – un uriaș colț de stâncă, pe vârful căruia un vultur a încremenit cu aripile frânte, pe când voia să-și ia zborul spre o culme înaltă, unde stă înfipt globul pământesc, din care se deosebește doar arhipelagul Galapagos. Cea dintâi stâncă, pe o mică suprafață netezită, poartă inscripția „Aripi frânte“, iar deasupra e săpată o cruce mică, mică.

Arhitectul se miră când mă zărește. Are dreptate, nu prea am aerul unui om care se pregătește de moarte. Îi înțeleg așa de bine gândul.

— Pentru dumneavoastră construiți monumentul? mă întreabă el puțin nedumerit.

Cum naiba să-i spun că e pentru mine? Îi torn la repezeală o minciună:

— Maestrul la care lucrez a împlinit 60 de ani și, ca un bun creștin, se îngrijește de cele veșnice...

Mă apuc apoi și-i descriu amănunțit cam ce ar vrea maestrul...

El ascultă cu luare-aminte. Da, e interesantă ideea! Păcat că, din cauza lipsei de perspectivă, pierde 90 la sută din efect, dacă monumentul se execută într-un cimitir.

— Atunci unde să-l construim?

— Undeva, afară din oraș, pe un loc mai ridicat.

Se face forte să găsească un teren potrivit, sunt doar atâtea de vânzare prin împrejurimile Capitalei.

Parcă e mai bine așa. Să zaci în țințirim, laolaltă cu toți moșii, hm! e de-a dreptul lugubru, dar undeva departe, într-un colț retras de lume, doar noi amândoi (tu singură și eu), asta-i foarte romantic! Îl întreb pe arhitect cât ar costa lucrarea. Nu poate să-mi spună prețul decât după ce întocmește devizul. Rămâne ca până mâine să găsească locul potrivit și să-mi prezinte socotelile.

— De ce atâta grabă? se miră el.

— V-am spus doar că maestrul e bolnav... Se teme să nu dea ortul popii...

Lotte se bucură că nu vom odihni la Bellu; ei nu-i plăcea acolo, dar n-a îndrăznit să-mi spună.

În zilele următoare se întâmplă evenimente importante. Mai întâi, e gata broșura. (I-am pus titlul *Acuz!* – mi se pare teribil, și chiar este.) Am tipărit două mii de exemplare, pe care le depozitez în vestiar, până aflu adresele de care am nevoie. Expediția trebuia făcută în jurul zilei fatale.

Dolfineanu a găsit lângă Pădurea Băneasa un teren înconjurat de plopi (sunt tot fără soț, ca în poezia lui Eminescu), pe care l-am cumpărat numaidecât. Din zori și până se face noapte muncesc numeroși zidari și dulgheri. Cred că o să iasă ceva magnific! E drept că arhitectul mi-a făcut un deviz destul de usturător, dar merită, ca să fiu sincer... Mai ales dacă se are în vedere urgența.

Mă gândesc ce voi face cu mausoleul, dacă, în urma presiunilor mele, Robespierre cedează și-mi face dreptate. Teoretic, faptul e cu puțință.

Ei, și?! De-ar fi asta singura pagubă!

De la un timp încoace, mereu trag cu coada ochiului la calendarul bătut în perete și tresar iscodit parcă de grijă, parcă de spaimă. Ah! nu mai pot suferi această unealtă a lui Cronos. Îmi vine să-i smulg puțințele foi care i-au mai rămas și să le arunc pe foc. Mereu îmi sună în cap o reminiscență din Lamartine: *O, temps, suspends ton vol!*

O bucurie neașteptată

Rana făcută de Alina s-a închis. Ciudat: acum parcă îmi pare bine că mi-a luat-o înainte, plecând în împărăția nălucilor, unde Lotte și cu mine vom găsi mulți prieteni. Moartea ei n-a fost o întâmplare oarbă, a avut, desigur, un sens care-mi scapă.

Astăzi sunt gata atât mausoleul, cât și tabloul lui Ropală. Trec cu Lotte pe la arhitect, să-l iau, apoi, câteșitrei ne ducem cu birja la Băneasa, pentru recepția reședinței noastre eterne.

Dolfineanu se interesează dacă „maestrul“ nu vine și el la recepție. Nu vine, i-am spus, e bolnav, zilele lui sunt numărate. Ah! dacă ar ști că mausoleul nu-i pentru acel „maestru“, care, de fapt, nu există, ci pentru mine și Lotte, ai căror ani laolaltă abia ating vârsta arhitectului.

Înainte de aeroport, Dolfineanu ne arată lăcașul care se vede de la o depărtare de câțiva kilometri. Stâncile de piatră, ridicate pe un dâmb, sunt atât de înalte, încât piscurile lor se răsfață în cer. Însă globul pământesc nu se reazemă pe unul din vârfuri, cum i-am sugerat arhitectului. El a avut o idee mai bună: l-a cățarat sus pe creștet pe Atlas, un moș gârbov, cioplit în piatră, și i-a pus în spinare uriașul glob, din care nu se deslușește decât arhipelegul Galapagos.

— De ce n-ați desenat și America de Sud? îl întreb pe Dolfineanu.

— După câte am înțeles, pentru maestrul dumneavoastră nu există pe pământ decât acest arhipeleg.

— Are dreptate, îi ia Lotte apărarea. E mai bine așa. E foarte bine.

De asemenea, îmi place vulturul cu aripile zdrobite; în felul se meț în care își ține capul, îți lasă impresia că nu se dă bătut și că va ajunge pe stânca cealaltă, adică în arhipelag, și fără ajutorul aripilor, numai cu voința lui dârză.

Lotte e fascinată. O văd, după lumina din ochii ei, cât vibrează, cât tresaltă, ce beție îi dă priveliștea care a răsărit pentru noi.

Are dreptate. Trebuia să construim gigantul nostru care să înfrunte veacurile. Măcar cu atât să ne alegem.

— Cavoul unde este? îl întreb pe arhitect.

— În spatele stâncii principale.

Coborâm să vizităm cavoul. Dolfineanu deschide o ușă tainică, grea, încuiată cu un lacăt enorm, și pătrundem într-o încăpere destul de spațioasă, pardosită cu lespezi. La mijloc se află un bloc mare, în formă de masă. Acolo va fi zidit coșciugul. Lângă perețele din dreapta e o bancă pentru două persoane, construită din ciment, iar în cel opus atârnă o candelă, care n-așteaptă decât să fie aprinsă.

— Tare mult îmi place aici... șoptește Lotte, ca s-o aud numai eu. Ce fericită sunt! Și-mi strânge mâna pe furiș, să n-o vadă arhitectul.

Surâd înghețat. Mi s-a părut că sună atât de straniu cuvântul „fericire“, pronunțat de ea. Va să zică, *aici* ne vom petrece nefința, neclintiți, unul lângă altul, până la moartea pământului. Oamenii viitorului se vor perinda mereu pe lângă culcușul nostru, întrebându-se al cui o fi monumentul și ce reprezintă el. Hei, neștiutorilor de pretutindeni, piramida asta simbolizează aripile frânte ale lui Grig I-ul, visătorul de vise, imaginarul conducător al Grigoriei, în care niciodată n-a avut parte să calce cu piciorul.

E cel puțin ciudat că, deși în pragul morții, tot ceea ce fac și gândesc ține de viață. Altfel, ar avea vreo noimă grija aceasta care mă obsedează, de a nu mă uita lumea, de a vorbi mereu de mine, de a trăi măcar în amintirea altora?

După ce părăsim cavoul, arhitectul încuie lacătul și-mi predă cheia. La rândul-mi, i-o trec lui Lotte, s-o păstreze.

Iată-ne acum la maestrul Ropală, care ne arată tabloul pentru care am pozat unsprezece ședințe grele și lungi. O contemplant, mut de admirație, pe Julieta mea dragă, în cavoul Capuleților, mult mai sărac și șters decât al nostru. Caut mâna lui Lotte, să mă încredințez că se află lângă mine, și nu pe pânză, cu sufletul ei, cu tot... O jumătate de oră nu ne-am putut dezlipi de lângă tablou și nici n-am lăsat-o pe Lotte de mână.

Pictorul ne privește o clipă adânc, cu ochii lui iscoditori, și strigă brusc:

— Vă dăruiesc tabloul!

Gestul său nu numai că ne surprinde, dar ne și sperie. Nu putem primi asemenea dar, mai ales în situația noastră. Ce să facem cu el? E o capodoperă care trebuie să trezească emoții estetice, să desfășoare mii și mii de ochi. Îi propun să-l doneze muzeului Kalinderu, acolo e locul în care s-ar simți bine o asemenea creație.

Înainte de a pleca, sună telefonul. Ropală aranjează o întâlnire grabnică, desigur, cu o rubedenie sau un prieten, judecând după felul familiar cum vorbește. Înainte de a încheia convorbirea, îl aud spunând:

— A, era să uit, Costache... de voi ține muzeul Kalinderu?... Nu știam precis. Vreau să-ți fac o danie, după dorința unor prieteni... Da, o cerere... Bine, am să ți-o aduc mâine s-o aprobi...

După ce depune receptorul, ne anunță:

— Închipuiți-vă, am aranjat cu donația.

— Da? Cu cine ați vorbit?

— Chiar cu ministrul Școlilor.

Tresar plăcut surprins. Ia te uită de unde sare iepurele!

Ce noroc neașteptat ne iese în cale... Pe el, să-l prindem, să nu ne scape cu niciun preț!

— Îl cunoașteți atât de bine pe domnul ministru?

— Suntem prieteni vechi, am fost colegi de școală...

Auzi, auzi, prieteni vechi, colegi de școală! Și eu habar n-aveam... Uraaa! Sus inimile!

— Ce bine-mi pare! Ce bine! și aproape fără să vreau bat din palme de bucurie.

Pictorul pricepe că-i ceva nedeslușit la mijloc.

— Ai nevoie de el? mă întreabă.

— Ah, dacă ați ști!... O chestiune de viață și de moarte.

— Ce spui?! se miră Ropală.

Lotte parcă atât așteaptă, dintr-o săritură e lângă el și-l roagă cu mâinile împreunate:

— Ajutați-ne, maestre, toată nădejdea o punem în dumnea-voastră...

— Din toată inima, exclamă pictorul copleșit. Pe voi să nu vă ajut?... Să aud mai întâi despre ce-i vorba.

Trece un ceas și jumătate, până când îi povestesc. Mă ascultă atent, cu răbdare de heruvim, îmi pune uneori întrebări, ca să lege anumite întâmplări, și-și arată dezaprobarea față de atitudinea secretarului general:

— Acest Mătăsaru e un monstru!

— Balaur cu șapte capete! strigă Lotte.

— Cu un singur cap, dar tot balaur, rectific eu.

— Și ministrul s-a lăsat influențat în halul ăsta? Nu-l las până nu obțin aprobarea... Chiar dacă ar fi să ne certăm...

La auzul acestor cuvinte, Lotte se repede la el, îl îmbrățișează și-l sărută pe amândoi obraji.

— Asta e drept mulțumire...

— Prea multă... rostește, copleșit, maestrul. Îmi pare rău că n-am știut mai devreme. Până acum, era aranjată treaba.

— Nici acum nu-i târziu.

— Măine, dragălașilor, vă dau un telefon ca să vă comunic vestră cea bună...

N-aș vrea să știe numărul meu de telefon, niciunde stăm, e mai prudent.

— Vă telefonez eu, maestre, numai să-mi spuneți la ce oră.

— După-amiază, între 4 și 6, sunt acasă.

Pe drum, plutim ușori ca fulgii de păpădie, ne strângem în brațe, ne sărutăm, fără să ne pese de trecătorii care întorc capul după noi. Am învins moartea, l-am zdrobit pe Robespierre! Nu ne mai trebuie mausoleul. Vom trăi până la adânci bătrânețe... Ce frumoasă e viața!... Trăiască viața! Suntem fericiți... fericiți... fericiți!...

O veste bună, alta rea

A doua zi, la ora 5 fix, îi telefonez maestrului Ropală. Lotte e lângă mine, numai ochi și urechi. De fapt, și unul, și altul suntem emoționați, așteptăm cu sufletul la gură rezultatul de care atârână două vieți – viețile noastre.

— Da, Romeo, aud vocea pictorului, de la capătul celălalt, am vorbit cu ministrul. S-a făcut!

Parcă nu-mi vine a crede auzului. Ce înseamnă s-a făcut? Prea puține aceste două cuvinte pentru o treabă atât de uriașă.

— Vasăzică domnul ministru a aprobat?

— Da, da, a aprobat, l-am convins să aprobe, răsună din nou pe sârmă glasul miraculos. M-așteptam că are să fie mai greu, dar n-a fost. „Bre, și tu mi-ai venit cu băiatul ăsta? mi-a spus ministrul. Și de la președinția Consiliului s-a intervenit pentru el, a mobilizat toată lumea, cum văd.“

De la președinția Consiliului de Miniștri? Vasăzică, directoarea de cabinet s-a ținut de vorbă, a obținut *apostila* și a dărâmat împotrivirea lui Robespierre. Ce femeie de treabă! Mă voi duce să-i sărut mâinile drept mulțumire.

Dar, de pe altă parte, s-ar putea să fi intervenit și Nyu... Altfel, de ce m-ar fi căutat cu atâta insistență. Totul e posibil. În fine, voi lămuri zilele viitoare cum stau lucrurile.

Îl întreb pe maestru:

— Domnul secretar general nu s-a opus deloc?

— Ba da, Costache l-a chemat, a avut o lungă discuție cu el, la care, bineînțeles, eu n-am luat parte. Rezultatul este că ministrul mi-a spus că se revine asupra pedepsei disciplinare, mai ales că superiorul său s-a văzut silit să facă un act de autoritate. Ce-i drept, era foarte nervos, s-a plâns că l-ai amenințat cu sinuciderea și alte represalii. E adevărat?

— Fiecare luptă cu armele sale, nu-i așa, maestre?

Îi mulțumim lui Ropală pentru tot ce a făcut, îi mulțumește și Lotte. El ne invită poimâine, joi, tot la ora asta, să sărbătorim succesul nostru. Crede că până atunci are să pună mâna și pe hârtia oficială.

Ce om admirabil! Cât tact la el, câtă finețe!... Nu ne-a întrebat cine suntem, de unde venim, ce-i cu Lotte, cum de ne-am cununat, fiind încă elevi de școală, și atâtea altele. S-a mulțumit numai cu ceea ce i-am spus noi.

Vestea biruinței ne deschide larg porțile fericirii și entuziasmului. Lotte are fantezia să pună la patefon *Marseillaise*. Cântăm odată cu Lisle.

— *Allons enfants de la patrie*
*Le jour de gloire est arrivé!*³⁰

Da, ziua biruinței a venit pentru noi... Prea am dorit-o, ca să nu vină, ea a fost creată de propria noastră dorință. Și cu toate acestea, nu putem să ne bucurăm atât cât ar trebui. Ieri ne-am bucurat mult mai mult... Fericirea e scurtă ca fulgerul care umple cerul de lumină. Dacă trăiește mai mult, se spulberă, nu mai este ea și trebuie să-i dăm alt nume.

Ne sfătuim cum vom face după obținerea hârtiei oficiale. Desigur, ne întoarcem la Craiova. Dar asta nu-i chiar atât de simplu, după cele întâmplate. Dacă am fi de capul nostru, nimic de zis, însă mai sunt părinții mei, mai e mama lui Lotte. Cum îi împăcăm cu situația de fapt? Suntem logodiți, n-au decât să ne dea consimțământul pentru căsătorie, și gata... Doar nu suntem singurii din lume care au trecut peste voința părintească. Asta-i...

— E mai cuminte să mă retrag de la școală și să dau ultimele două clase ca pregătită în particular, zice Lotte.

— Și așa... Eu însă voi urma la cursuri, altfel n-am cum să refac A.R.P.E.T.-ul.

O înțeleg pe Lotte, fuga ei o apasă, morala curentă a fost încălcată, și gura lumii nu va fi închisă decât prin actul căsătoriei.

După prânz ne ducem la Terra, unde se reprezintă o piesă de propagandă națională, *Martiriul românilor din Ardeal*, iar seara vedem opereta *Femeia ideală* de Lehar, jucată de compania lirică Gabrielescu.

Ziua următoare mă reped până la președinția Consiliului de Miniștri și aflu că directoarea de cabinet n-a obținut încă *apostila* primului. Vasăzică tot Pompadura a intervenit. Îi scriu câteva rânduri. Trebuie, nu mă lasă cugetul să nu-i mulțumesc că m-a ajutat. O rog să mă ierte pentru rătăcirea mea și să-mi poarte o amintire frumoasă, așa cum îi port eu în suflet. Nu-mi pun adresa pe plic, de altfel, la ce bun să ne mai vedem? La drept vorbind, mi-e frică de ea, sau, mai bine zis, de farmecul ei.

³⁰ Haidem, copii ai patriei/ Căci ziua biruinței a venit!

Când Lotte face ochi, mă întrebă:

— Cui îi scrii?

— Unui gazetar... o mint, gândindu-mă la Mitache.

Înainte de a pleca la maestrul Ropală, ce-mi vine în minte? Hai, zic, să-l întreb dacă n-a intervenit vreo piedică între timp, ca să nu facem drumul degeaba. La telefon îmi răspunde chiar pictorul:

— Din păcate, s-a întâmplat ceva neplăcut...

— Ce anume? fac tresărind de surprindere.

— Azi-dimineață mi-a telefonat ministrul că poliția din Craiova ar fi găsit la societatea sau organizația voastră, a elevilor, nu știi cum i-a spus... nu mai țin minte...

— A.R.P.E.T.

— Da, da... zice că s-au descoperit acolo scrieri cu caracter socialist... precum și cărți de propagandă subversivă... Dumneata știi de așa ceva?

— Da, maestre, e vorba de Constituția noului stat Grigorida, care are la bază principiile lui Fourier. Dar nu înțeleg, cum au dat de ea?

— Nu știi, însă ceea ce știi e că ministrul ar ierta orice unui culpabil, în afară de un singur lucru: să aibă idei socialiste. Cum aude de asta, ia foc, nu te mai înțelegi cu el. Și nu numai el, ci toți liberalii lui.

— Foarte ciudat! Cum se poate să nu-și dea seama că ideile acestea sunt cele mai avansate, că...

— Asta-i altă poveste, Romeo...

— Și atunci... a căzut baltă tot ce v-a fâgăduit, nu-i așa?...

— Sigur că da... Îmi pare foarte rău... Am vrut să insist, i-am explicat că nu-i la mijloc decât o copilărie nevinovată și, ca atare, nu trebuie să se alarmeze. A început să strige că nu poate tolera în școală microbul socialist, sub niciun motiv...

— Nu-i nimic, maestre, nu-i nimic... Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut... Sunteți foarte bun... Vă rog să mă iertați că v-am cășunat neplăceri. Vă mulțumesc și vă salut....

Las zdrobit receptorul pe furcă și rămân cu privirile pironite în gol. Lotte e lângă mine, lividă, mută. Nu îndrăznește să scoată

un cuvânt, de teamă să nu-mi crească durerea. Va să zică, autoritățile au dat peste lucrările în legătură cu Constituția, depozitate la Copoiu. Cine o fi ticălosul care a trădat? Numai păstrătorul lor poate fi vinovatul. Dar ce importanță mai are asta, de vreme ce faptul e împlinit?

— Lotte, fata mea dragă, nu mai e loc pentru noi în lumea asta.

— Mai bine, Grig, spune ea, mai bine!

...Ne îmbrățișăm strâns, cu toată puterea, ca și când ne-am apăra de furia dușmanilor.

1 decembrie

După fericirea care ne-a luminat atât de zgârcit cerul nostru, ne pregătim din nou pentru marea călătorie. Zilele se scurg repede, ca un pârâu de munte. Cronos le înhață la al doilea cântat al coșilor, cu mâini nevăzute, le sucește gâtul și le zvârle în gura lacomă a trecutului.

Până la 1 decembrie mai sunt cinci zile, apoi patru, apoi trei — mereu, mereu mai puține. Calendarul are încă multe file, dar acestea sunt pentru alții. Parcă ieri am poposit în capitală, parcă ieri ne-am logodit în bisericuța din creștetul Cișmigiului, parcă ieri am ascultat vrăjit *Sonata lunii* de Beethoven.

Măine e ziua fatală. Mi-a amorțit mâna scriind pe broșurile mele adresele oamenilor de seamă, culese din cartea de telefon. Lotte lipește timbre de zor. După ce isprăvim treaba, mă reped la poștă și predau vreo cinci sute de exemplare, printre care și cele rezervate presei centrale. Îmi mai rămân încă de trei ori pe atâtea broșuri. Ce să fac cu ele? De ce-oi fi tipărit așa de multe?...

Lotte zice să le împărțim studenților de la Universitate. Dar cum? Mă gândesc să i le las lui Basu, să le ducă el pe la cămine și cantine. E așa de trist ca o carte să moară aruncată la gunoi, fără a fi simțit mângâierea unor ochi.

Pe Basu nu-l gădesc la gară. Las pachetele prietenului său, chelnerul, și câteva rânduri, când și cui să le predea. În fine, am scăpat și de grija asta.

Când mă întorc acasă, o gădesc pe Lotte cu ochii roșii de plâns. Ce s-o mai fi întâmplat? A mai primit vreo veste rea?

— Nu, am făcut lucrul cel mai greu... surăde ea, plină de tristețe.

Înțeleg, i-a scris mamei sale scrisoarea de adio...

— Restul mi se pare atât de ușor, pe lângă asta... Ai să vezi tu... De altfel, mai bine că s-a întâmplat așa. Mă gândeam cu groază la întoarcerea mea acasă, dar nu ți-am spus. Prefer de o mie de ori să mor cu tine, e așa de fermecător să murim tineri, moartea va fi atât de mândră de noi!

O cred, o cred, Lotte nu minte, nu poate să mintă.

Mă duc să scriu și eu scrisorile de adio. Cu tata merge repede, câteva rânduri în care îi cer iertare – și am isprăvit. Cu mama, draga de ea, se schimbă socoteala, am să-i spun... atâtea, trebuie să-i explic, ca să înțeleagă că n-aveam de ales altă cale.

Măicuță, să nu plângi, nicio mamă nu-l plânge pe feciorul ei căzut la datorie. Eu am căzut pe câmpul de luptă, înconjurat de dușmani aprigi, în frunte cu secretarul general Mătăsaru. N-am vrut să le închin steagul, căci o viață în care te târăști nu merită să fie trăită. Eram plămădit să merg pe piscuri, să mă îmbăt de tăria înălțimilor, să râvnesc tot mai sus. Dușmanii mă trăgeau în jos, în tină, acolo unde reaua alcătuire a societății le-a impus să trăiască. Dar murind, îi înving, și totodată îmi apar marele vis. Jertfa mea a fost necesară pentru că ea este o pildă.

O rog pe mama să citească broșura pe care am scris-o. (Îmi pare rău că titlul l-am împrumutat de la Zola; n-am dat peste altul mai bun.) Acolo mă va găsi pe mine, locuind dincolo de hotarele ființei, la depărtări mari.

A treia scrisoare i-o adresez procurorului, atrăgându-i luarea aminte să nu ne facă autopsie sub niciun motiv și să dispună înmormântarea noastră în mausoleul pe care l-am construit în acest scop, lângă pădurea Băneasa. Îl mai avertizez că ultima dorință este să fiu pus în același coșciug cu Lotte.

Urmează un post-scriptum:

Las cu limbă de moarte ca oricine mă va despărți de logodnica mea să fie blestemat, el și urmașii săi, în vecii vecilor! Să n-aibă parte de liniște, nici în viață, nici pe lumea cealaltă! Dulăii pământului să-l gonească și să-l sfășie în bucăți, iar din cer să toarne asupra-i, zi și noapte, o ploaie de foc!

Hotărâm execuția pe mâine, la miezul nopții. Nicio clipă mai târziu. Deci mai avem de trăit 38 de ore și pornim în necunoscut. Pipăi cu un gest reflex tuburile de somnalin din buzunarul hainei. Sunt la locul lor, așteaptă cuminiți să le înghițim.

Nu ne pare rău nici mie, nici lui Lotte. Moartea ne-a devenit o rudă atât de apropiată, încât, dacă printr-un miracol s-ar întâmpla să trăim mai departe, am avea impresia că am înviat amândoi din morți.

Toată ziua colindăm prin oraș, pradă unei febre ciudate, care ne strecoară o energie copleșitoare. Poposim seara la teatrul Leon Popescu, unde se cântă *Un ballo in maschera*, opera lui Verdi. În urechi îmi sună un refren obsedant: iată ultimul spectacol, ultima plimbare, ultima zi, ultima noapte. Mereu ultimul, mereu ultima...

În fine, coboară pe pământ și ziua de 1 decembrie. E însemnată cu roșu în calendar. Firește, nu-i o zi ca celelalte, mai ales pentru noi.

Ne trezim cu noaptea în cap, dintr-o dorință nemărturisită de a trăi mai multe clipe. Trag storurile de la fereastră: afară ninge cu fulgi mari, ca în dimineața aceea de dragoste, când Lotte a fost a mea. Ultima ninsoare! Pe mausoleul nostru se va lăsa un strat gros de zăpadă, ca o căptușeală de vată, ca să ne apere de ger în culcușul nostru de veci.

Colindăm din nou orașul, facem o plimbare cu sania la șosea. Uneori, trag cu coada ochiului spre Lotte. Nu descopăr nicio umbră pe chipul ei. E veselă și senină, parcă n-ar fi sortită să moară la noapte, când pendula va bate lugubru 12 lovituri.

Și ninge întruna, și e cald și plăcut. Aștept dintr-o clipă într-alta să-l zăresc, apărând de după un colț de stradă, pe Moș Crăciun cu sacul cu jucării în spinare.

După-amiază ne ducem la cinema, iar seara la Ateneu, la concertul lui Elise Geamănu.

Refrenul îmi vinuește sâcâitor în auz: ultimul film, ultimul concert.

Și o ultimă surpriză: pe un fotoliu din fața mea se așază Nyu. E strălucitoare, acoperită de bijuterii, într-o splendidă rochie de seară. Atrage toate privirile, ca un magnet, asupra ei. E însoțită de doi bărbați vârstnici, foarte distinși. Înmărmuresc când o văd, mă fac mic, aș vrea să dispar ca o nălucă. Degeaba. Mă recunoaște, dar ciudățenie, parcă se îndoiește de ceva:

— Nu ești dumneata... Dima?

Întrebarea mă sfâșie ca un pumnal.

— Vă înșelați, doamnă, îi răspund crispat, cu voce străină, care oricum prinde bine într-o asemenea împrejurare.

— Scuzați, bâiguie Nyu...

Lotte, curioasă, se strânge toată în mine, cerându-mi din ochi să-i spun cine-i această femeie și de unde mă cunoaște.

Ce aș putea să născocesc la repezeală, ca să ies basma curată din această penibilă încurcătură?

— Mi se pare că-i o cunoștință de-a mamei...

Ea se sperie, crezând că ar putea să ne facă vreun rău dacă doamna m-a recunoscut, și mă îndeamnă să plecăm numaidecât. Ce copilă e! O liniștesc, spunându-i că nu trebuie să ne pese de nimeni și de nimic. Nu suntem sortiți morții? Cine ar mai putea să ne facă vreun rău peste răul pe care ni l-au făcut alții?

În pauză, coborâm în holul cel mare. Cineva mă trage de mână. E pictorul Ropală cu soția:

— Uite-i pe Romeo și Julieta! strigă el vesel. Copilași drăgălași, de ce n-ați mai dat niciun semn de viață? Sau sunteți supărați?

Surâd înghețat. Ce va spune maestrul mâine, când cu adevărat nu vom mai da niciun semn de viață? Dar îi răspund altceva decât gândesc:

— Nu suntem supărați. Zilele astea plecăm în Anglia, unde îmi voi continua studiile...

— Daa? face pictorul. Îmi pare bine. Orice rău are și o parte bună. Să ne scrieți de acolo, să nu ne uitați...

Le fâgăduiesc. Dacă ar ști câți bani face această fâgăduială!...

Concertul lui Elise Geamănu e un triumf. Publicul aplaudă frenetic și ea trebuie să iasă mereu la rampă, să mulțumească. După spectacol, soții Ropală ne invită la Femina. Ezităm să mergem... Cine știe, poate vom întârzia acolo peste miezul nopții, și atunci înseamnă că trebuie să amânăm sinuciderea, or, asta nu se poate, rămânem descoperiți, din cauză că am expediat broșurile. Dar ei stăruiesc și nu-i chip să-i refuzăm. Acum e 11. Ei bine, peste o oră s-a isprăvit, ne ridicăm și plecăm. Nimeni n-are de ce să se supere.

Localul, din cauza orei timpurii, e aproape gol. Masa noastră, din noaptea neuitată a logodnei, e liberă. Ne așezăm tot acolo.

Simt cum mi se strânge inima din ce în ce mai dureros, parcă ar fi legată de minutarul ceasului. Cu cât zboară clipele, cu atât apăsarea devine mai grea, mai înăbușitoare. Mă iscodește o ciudă amară pe soții Ropală și pe toți oamenii care chefuiesc pe la mese. Ei vor trăi, se vor bucura de viață, vor goli cupa plăcerilor până la fund, pe când noi... noi!

E atât de ciudat că tocmai acum a început să mă preocupe viața – și din viață, nu zonele superioare, ci lucrurile mărunte, periferice.

Paharele cu picior înalt se rumenesc neîncetat, iar lumina joacă raze vesele în lichidul galben, străveziu. Ah, ce bun e vinul, niciodată nu mi-a plăcut atât de mult ca astăzi! Aș vrea să mă ameteșc în lege, ca să uit tot ce mă leagă de viață, să mă eliberez de pământ.

— De ce bei atâta? mă dojenește Lotte.

Soții Ropală se uită la mine și râd îngăduitor. Până la urmă, râde și Lotte.

Comand mereu băutură și îndemn și pe ceilalți să bea. Șampania mă înfierbântă. Un potop de căldură izvorăște din mine și-mi încinge trupul. Lotte s-a aprins și ea la față, arată mult mai veselă.

Orchestra atacă un vals. Dansăm înfrigurați, frenetic, cu sufletul la gură. Uneori mi se pare că se învârtește localul odată cu noi, alteori îmi țâraie în urechi un vuiet ciudat, pe care nu l-am mai auzit niciodată, iar pe oameni parcă îi văd printr-o pânză deasă, aproape ireală, mișcându-se fără zgomot, pe o podea de vată și vorbind fără glas, ca la cinematograf.

Înciudat de această muțenie obsedantă, răcnesc odată, de se cutremură clădirea din temelii. Îmi aud vocea: e, într-adevăr, vocea mea. Toate privirile stau acum țintă asupra-mi, așteptând parcă să le spun ceva. Vreți un discurs? Regret, doamnelor și domnilor, nu-s nici Demostene, nici Cicero. Mai bine vă recit o poezie! Și m-apuc să declam poezia lui Cătălin Șoimaru: *Plecare spre țărături necunoscute*, pe care o știu pe dinafară.

Lotte, neliniștită, mă trage de mânecă. Dar eu nu renunț. Versurile fragede și înfiorate ale lui Șoimaru răsună straniu în localul acesta, care nu cunoaște decât plăcerile vulgare ale simțurilor.

N-a aplaudat nimeni. Dar cine avea nevoie de aplauze? Îmi amintesc, ca prin vis, că am auzit zurgălăii – ce minunat îmi sunau în urechi –, apoi cineva m-a ridicat din zăpadă, iar eu îmi scuturam hainele. Încolo nu mai știu de nimic...

Sinucigașii de la Hotel Europa

Când mă trezesc din somn, în cameră e o baie de lumină.

Lotte, cufundată într-un fotoliu, citește o carte. Pe măsuța de alături, zac rămășițele gustării de dimineață. Pendula din perete bate zece lovituri metalice, sonore, al căror ecou se topește prelung în aer. Mă doare capul, fruntea îmi dogorește încă. Trag cu coada ochiului spre calendar: arată tot 1 decembrie. Lotte n-a rupt încă fila de ieri, poate nici nu mai vrea s-o rupă...

Prin urmare, trăim încă... trebuia să ne punem capăt zilelor, dar n-am făcut-o... Azi-noapte am băut fără frâu, încât n-am știut pe ce lume sunt. Cine m-o fi adus acasă? Cum am ajuns aici, sub așternutul moale, călduros? Prin ce miracol? Nu-mi amintesc nimic.

Ce-o fi gândind Lotte despre mine? Fără îndoială, mă disprețuiește. Și pe drept cuvânt. Crede că mă tem de moarte, că vreau să dau bir cu fugiții? Am să-i dovedesc că se-nșală.

— Iartă-mă, Lotte, aseară am făcut-o de oaie... Ești supărată pe mine?

— Nu, Grig, n-am de ce...

După cum mi-a răspuns, se vede limpede că e supărată. Până acum nu i-am mai făcut o figură ca asta. Dar, lasă, îi trece, o împac eu....

Încep să-i înșir că așa a fost să se întâmple, că eu niciodată nu m-am îmbătat, nu știu ce mi-a venit aseară să beau atâta. Oricum, nu trebuie să mă disprețuiască, nu sunt laș, nu mi-e frică de moarte. Dacă vrea, uite, înghit toate tuburile de somnalin... chiar acum, în fața ei...

Caut în buzunarul de sus al hainei, unde țin otrava, ca să-i fac dovada. Ciudat! Erau două tuburi, și acum nu mai e decât unul. Ce s-a făcut cu celălalt?

— Tu l-ai luat, Lotte?

Ea face semn cu capul că da.

— De ce? Vrei să mori singură? N-ai încredere că vom muri împreună? Pentru numele lui Dumnezeu, mă uluiești, draga mea. Dacă în 24 de ore nu mă voi sinucide, atunci da, ai tot dreptul să mă consideri un om lipsit de onoare...

— Bine, Grig, te cred, îți înapoiez tubul. Ți l-am luat azi-dimineață, pe când dormeai.

Gata! S-a făcut pace! Mai avem o zi și o noapte de trăit. Păcat că m-am grăbit să expediez broșurile acelea. De unde era să știu ce are să se întâmple?

Ne îndopăm cu trei filme, ca să fim sătui pe lumea cealaltă, deoarece în regatul lui Pluton cred că nu s-a descoperit încă cinematograful, iar seara ne ducem la *Păianjenul* de A. de Herz, cu Maria Giurcea în rolul principal.

Înainte de miezul nopții, suntem înapoi, acasă. Servitoarea care ne face curat în cameră a lăsat pe masă un bilet. Cică în timpul lipsei noastre ne-a căutat cineva de trei ori.

→ Trebuie să fie Basu, gândesc. Ce-o fi având cu mine așa de urgent? Să amâne treaba pe mâine, că nu-l gonesc hunii, în frunte cu Attila. Dacă sucombam azi-noapte, ce făcea el?

Țrrr! Țrrr! Țrrr! sună prelung soneria. Na! iar Basu. A venit a patra oară. Ce dracu' l-o fi apucat pe omul ăsta? Poate vrea să mă întrebe ceva în legătură cu broșurile. În definitiv, n-avea decât

să-mi dea un telefon, în loc să mă deranjeze la ora asta. Of, caraghios mai e!

Mă duc să-i deschid.

— Nu-l poți înăuntru, mă roagă Lotte, nu sunt îmbrăcată.

Cobor scara, trag zăvorul și desfac ușa cât să vâr capul prin deschizătură.

— Tu ești, Basule?

— Eu sunt, secătură! aud o voce groasă, prea bine-cunoscută.

O, zei nemiloși! O, Jupiter, care dezlănțui toate urgiile pe pământ, răpește-mă cum ai răpit-o pe Europa și du-mă iute în Creta, sau tu, Neptune înghite-mă în pânțelele tău fără fund!

E tata! În fața mea stă tata, impunător, neclintit, ca marele inchizitor Torquemada, și mă spintecă furios cu privirile, încât pe tot trupul simt numai răni. Care va să zică, el mă căutase mai devreme atât de stăruitor, nicidecum Basu. Dar – mirarea mirărilor și iarăși mirare: de unde, cum, prin ce miracol mi-a luat urma și a răsărit în fața mea?

Îi fac semn, fără grai, să poștească sus pentru marea răfuială pe care mi-a pregătit-o. Doamne, când l-o vedea Lotte!... El urcă treptele încet, rar, sigur de victima sa, iar eu trag zăvorul și răsucesc cheia în broască. Acest lucru îmi scapără în minte un plan care s-ar putea să fie salvarea. Scot ușurel cheia din ușă și o vâr în buzunar. Când tata vrea să pătrundă în dormitor, îl opresc:

— Numai o clipă, te rog. Nu sunt singur. *Ea*, știi, trebuie să se îmbrace...

Tata, om de lume, înțelege că nu trebuie să dea buzna în odaia unei femei. Se stăpânește și așteaptă în vestiar până când va fi gata Lotte. Chiar asta vreau și eu. Închid binișor ușa cu cheia pe dinăuntru, și iată-l pe marele Torquemada prizonier în vestiar.

— Ce este? Ai terminat cu Basu? mă întrebă Lotte.

— Ssst! îi fac semne, punând un deget la gură. Nu e Basu...

— Dar cine?

— Tata!

Trăsnet! O paloare cadaverică se așterne pe chipul ei. Abia poate să îngaime:

— Ce ne facem?

— Nu-ți pierde cumpătul, îi șoptesc. Fugim repede prin dos, până nu prinde de veste... Deocamdată l-am închis în vestiar... În timp ce strâng lucrurile, îmbracă-te!... Pune-ți ceva pe tine!... Repede... repede!...

Înghesui într-un geamantan câteva lucruri, la întâmplare. De unele nici n-avem nevoie. Apoi, tiptil, ca niște hoți, coborâm pe scara de serviciu, ținându-ne răsuflarea, ca să nu trezim slujnica.

— Stai! Am uitat poșeta... șoptește Lotte speriată.

— Las-o încolo! La ce-ți mai trebuie?

Poarta casei e deschisă; așa a lăsat-o, se vede, tata când a intrat. Pe stradă nici țipenie de om. Dacă ne-ar ochi un vardist, poate ar pune mâna pe noi, crezându-ne borfași, așa cum am pățit-o cu Magotu. Din fericire, nu-i niciunul. Cu atât mai bine...

Ce facem acum? Încotro apucăm? Hai încoace, spre piața Amzei... Of, zăpada asta cum mai scârțâie sub picioare! Mă enervează îngrozitor, totul mă enervează! Doamne, ce nenorocire! Dacă ne-am duce la Ropală? Nu, nu se poate... Ce o să creadă despre noi? Vii așa, tam-nesam, la miezul nopții, să ceri găzduire... Mai bine renunțăm. Dar cum, cum a dat tata peste noi? Cine l-a îndreptat pe urmele noastre? Numai Basu, el singur știa unde stăm. Și n-ar fi dat pe față secretul, chiar dacă l-ar fi spânzurat cineva de limbă. Atunci – de unde a aflat? Hm! Să dormim la Basu? Stă prea departe. Și, pe urmă, n-are decât o cameră. Măi bine ne-am duce undeva, la un hotel... Pe-aici parcă era, mi se pare, unul. Până mâine dimineață nu-i moarte de om. N-o să ne descopere nimeni... Să trecem doar noaptea asta... Pe urmă vom vedea... ne descurcăm noi...

— Nu-i acolo un hotel? șoptește Lotte, arătând cu mâna.

Da, este... îi spune Hotel Europa... Judecând după clădirea părăginită, trebuie să fie de mâna a treia. Ce-are a face? Pentru o noapte, merge. Trec și asta... trec toate!...

Intrăm și cerem o cameră. Portarul, morocănos că l-am trezit din somn, mormăie un număr:

— Avem 14 liberă...

Dau să scot portmoneul, să-i plătesc. Tii! am uitat banii în hainele celelalte. N-am nicio para chioară la mine. Ce mă fac?

— Lăsați, plătiți mâine dimineață. Aveți bagaj.

Răsufllu ușurat. Într-o clipă m-au trecut toate nădușelile. Prin urmare, mâine dimineață. Fie și așa. Cumsecade portar!... Ne-a scutit și de formalitatea completării buletinului. Sau a uitat? Totuși, principalul era taxa... Cum s-a întâmplat pacostea asta? Acum mă dumiresc de-a binelea. Dar ce folos! Când mă pregăteam de fugă, în loc să îmbrac haina neagră, unde aveam portmoneul cu bani, din cauza grabei, am pus-o pe cealaltă, care odihnea pe spatele unui scaun. Așa că și Lotte și-a uitat averea, și eu... Ghinion pe toată linia.

Camera numărul 14 e întunecoasă ca un cavou. Un dulap într-un colț, un pat ponosit de fier, alături o măsuță, iar pe ea două pahare și un prosop aproape negru. Și frig... frig... de îți îngheață oasele. Ar fi putut să aibă hotelul ăsta un biet calorifer.

— Nu, nu mai faceți foc, lăsați-ne în pace. Nu vedeți că soba e crăpată?

Ne dezbrăcăm repede și, dărdâind de frig, ne vâram sub pătură. Multă vreme nu ne spunem un cuvânt. Parcă am fi certați sau ne-am dușmăni unul pe altul, așa ne purtăm.

Abia într-un târziu, Lotte mă întreabă, grijulie:

— Cel puțin ai luat somnalinul?

Sar din pat, ca mușcat de viperă, caut în buzunarul de sus al hainei, unde țin de obicei otrava. Da, este... Măcar atât... Tot avem puțin noroc...

— Ascultă-mă, Grig, nu mai are nicio noimă viața. Hai să-i punem capăt chiar acum!

Îi dau dreptate. La ce bun am trăi încă o zi, două, fugăriți ca tâlharii de codru? Nu-i mai cuminte să isprăvim imediat? Avem otrava la îndemână, o turnăm pe gât și – *E finita la commedia!* În orice caz, viu n-are să pună mâna tata pe mine...

Ce minunat era dacă terminam această treabă azi-noapte, în garsoniera noastră, nu în cocina asta murdară. Dar moartea nu se impresionează de asemenea fleacuri.

— Bine, Lotte, peste o oră ne sinucidem. Cât e ceasul? Unu și jumătate... Ei bine, la 3 fix suntem morți.

— De ce nu acum, imediat?

— Vreau să mă gândesc puțin, să dezleg misterul acesta îngrozitor: cum a izbutit tata să ne găsească? Înțelegi, mă răcăie pe creier, îmi stârnește o ciudă... încât...

Ea nu mai spune nimic. Îmi frământă capul cu tot felul de presupuneri, care de care mai absurde, doar-doar voi pune mâna pe cheia misterului. Dar nu-i chip. În cele din urmă, renunț. Sunt complet extenuat. Și portarul vrea banii mâine dimineață. Are să vină să bată la ușă: cioc, cioc! „Vă rog, plata, domnule Dima!“ Și domnul Dima va tăcea chitic, va tăcea pentru totdeauna, veacuri de-a rândul... A fost silit să înșele un biet simbriaș, cu taxa unei odăi pe-o noapte. Ha, ha, ha! Autorul celebrei broșuri *Acuz!* a ajuns un biet borfaș. De ce nu ne-am dus la Basu? Dormi, Lotte? Tot mai bine era dacă nimeream la Basu! Odihnește-te măcar un sfert de oră, draga mea! De mine nu se prinde somnul.

În tăcerea sumbră se aud pași pe culoar... Un pasager întârziat se duce la culcare. Camera lui o fi lângă a noastră. Parcă s-a oprit în dreptul ușii. Bate?! De ce-o fi bătând la noi? A greșit cumva?

— Cine e?

— Portarul, aud o voce groasă de afară.

— Ce vrei la ora asta?

— Vă rog, nu vă supărați: numele dumneavoastră... am uitat să fac buletinul.

— Avocat Lotar Grigoriță, cu soția.

L-aș face cu ou și cu oțet că mă deranjează la ora asta, pentru... Dar n-am achitat camera și trebuie să înghit.

— Mulțumesc și scuzați de deranj.

Foarte ciudat! Să renunțe portarul la bunătate de somn, ca să îndeplinească o formalitate goală?...

Deodată mi se face lumină în creier. Tata a scăpat din captivitate și a alergat la poliție. Telefoane pretutindeni, la toate hotelurile: „N-au venit un tânăr și o tânără cu semnalmente așa și așa?“ „Aici Hotel Europa... da, avem doi pasageri... au sosit pe la 11 și jumătate...“ Și fuga sus, să-ntrebe, pentru că buletinul de pasager nu era completat încă, și asta înseamnă încălcarea regulamentului și amendă mare. Dacă lucrurile nu s-ar fi întâmplat astfel, ce nevoie

avea portarul să ne trezească – chipurile – din somn? Mâine dimineață nu se găsea timp să completăm buletinul?

— Iubita mea, ne-a bătut ceasul! Să ne gătim de moarte. Nu mai avem nicio clipă de pierdut.

Lotte, senină ca o zi de april, trage pătura la o parte, coboară din pat și începe să se îmbrace. Fac la fel. Apoi scot cele două tuburi de somnalin, umplu paharele cu apă și dizolv pastilele. Otrava e gata...

Mă apropii de Lotte, îi iau mâna și i-o sărut:

— Iartă-mă dacă ți-am greșit cu ceva... Am făcut-o fără voie...

Mă simt foarte emoționat, chiar zguduit de gestul meu.

— Grig, Grig, iubitele, tu trebuie să mă ierți... Tu n-ai nicio vină...

Ne sărutăm lung. Amândoi avem ochii umezi, fețele palide și ne clănțane dinții. Poate din cauza frigului. Nu știu sigur.

Paharele cu otravă așteaptă, lugubre, pe masă... Le luăm în mână.

— Gata, întreb sec...

— Gata, încuviință ea.

— Când voi număra trei, bem otrava până la fund. Mai ai ceva de făcut?

— Nu.

— Atunci, haidem... Una, două, două și jumătate, două și trei sferturi...

Fără vreau, caut să prelungesc clipele. La ce bun? În vremea asta, cătăm înspăimântați unul la altul, cu ochii măriți în orbite.

— Haide odată! face ea nervoasă.

— Trei.

Duc paharul la gură, dar șovăi să beau. Ea își face o cruce mică, închide ochii și, cu o grimasă de amărăciune, înghite conținutul până la fund. În fața acestui măreț exemplu, închid ochii și torn otrava pe gât. *Alea jacta est!*³¹

Ne repezim în pat, parcă am fi fost dinainte înțeleși asupra acestui lucru și, îmbrățișându-ne, așteptăm, înlănțuiți, moartea. După câteva clipe o întreb:

³¹ Zarurile sunt aruncate.

— Simți ceva?

Ea face semn că nu. Nici eu. În schimb tremură de-i clănțane dinții. Și eu tremur la fel. Așa trebuie să fie?...

Deodată mă inundă un val de căldură, încât tot corpul mi-e ud de nădușală. Hait! Mi se pare că a început... De-acum poate să vină tata: are ce să vadă. Credea că va pune mâna pe mine? În schimb, a pus mâna pe scrisori. Oricum, e obligat să ne înmormânteze în mausoleu. Am lăsat cu limbă de moarte, trebuie să-mi respecte dorința din urmă.

Lotte sare din pat și începe să strige duios, sfâșietor:

— Mamă! Mămica mea!...

În mână ține o fotografie de-a Donei Bianca și o sărută mereu, scâldând-o în lacrimi. Așa cum arată, cu privirile rătăcite și părul despletit, parcă nu mai seamănă cu ea, ci cu o sărmană ne bună scăpată din ospiciu. Ar fi în stare s-o ia la fugă pe coridor, să alarmeze cu strigătele ei tot hotelul și să moară ca un câine, undeva pe o scară sau într-o cameră străină. Mă reped la ușă și scot cheia din broască.

— Lotte, ce faci? o întreb îngrozit, zărind-o cum se tăvălește pe jos, într-o cumplită deznădejde, strigând-o mereu pe mama ei, când știe bine că n-are cum să vină. Și dacă ar veni, ce folos?

Trebuie s-o ridic de pe dușumeaua rece (ar putea să răcească – nu, nu pentru acest motiv, la ce m-aș teme de răceală în ajunul morții? – totuși e mai cuminte să murim în pat). Dau să fac un pas spre ea... Ce înseamnă asta? Abia îmi pot urni picioarele. S-au făcut grele, parc-ar cântări câteva tone de plumb fiecare. Îmi încordez puterile și, cu o sfortare supraomenească, ajung lângă ea. Întind mâna s-o ajut să se ridice. Uite drăcie!... Nici asta nu-i mâna mea... n-o mai recunosc, a cui o fi?... Brrr... nu mai pot ține pe picioare greutatea uriașă a trupului. Nicio clipă... Mă copleșește... mă doboară... Trebuie să mă culc... repede... repede... Patul e doar la un pas, dar pentru mine până acolo e o distanță de sute, de mii de kilometri. Niciodată nu voi mai ajunge la pat, niciodată...

Mă prăbușesc cu un zgomot surd. (Așa s-or fi prăbușind copacii rețezați de la rădăcină?) Nu-mi dau seama dacă în cădere am

lovit-o pe Lotte. Ea n-a spus nimic. A încetat să plângă sau n-o mai aud eu.

Simt sub cap ceva tare. E mâna lui Lotte sau un picior. Cum trebuie s-o doară! Mai bine să-mi trag capul la o parte. Știi, e bună! Acum nici capul nu-l mai pot mișca din loc. A înțepenit ca un lemn... Doar creierul mai funcționează... Tot el, săracul! Mașinăria asta minunată, gându... Ce vrei, Magotule? Cine e? Michiduță? Spune-i că nu încetăm greva niciodată... nicio... Strigați toți într-un singur glas: „Vrem dreptate!” Ți-ai găsit nașul, Robes...

Mi se pare că am început să aiurez. Vezi, îmi dau seama de tot ce se petrece cu mine. Mă aflu la Hotel Europa, camera numărul 14... Acolo e soba. (Cine o fi făcut focul? E tare cald!) Dincolo e măsuța cu paharele goale... (Tot am băut otrava... să mai spună Lotte că...) Ce picioare lungi are măsuța... nici n-am observat... Și Nyu are picioare lungi și albe... Ce mișcă lângă piciorul măsuței? Sau mi se pare? Ba nu, e un șoricel cu ochii cât două gămălii de ac... Parcă lunecă încet spre noi... Nu! Nu! Să nu vină!

Vreau să-l alung, mi-e groază de el. Încerc să strig, dar gura mi-e încheștată, ca într-un coșmar. Dumnezeu, fă o minune mare, gonește șoricelul...

Aud ca prin vis bătaia aspre în ușă. Cred că acum s-a speriat șoricelul și a fugit... Se lasă ușor întunericul. Se înserează? Ba nu, a trecut de miezul nopții... Atunci s-a stins lumina de la uzină? Nu, nu s-a stins, parcă tot se mai vede becul agățat de tavan, din ce în ce mai palid, ca un ochi mort.

După asta nu-mi amintesc ce-a mai fost...

Când deschid ochii, mă cuprinde o mirare. Unde mă aflu? Acesta o fi palatul din împărăția umbrelor? Dar Pluton și Proserpina de ce nu se arată? Sunt foarte curios să-i văd. Nu mi-e teamă deloc. Nu, nu-i palatul lor... Pare mai degrabă o odaie albă de spital. Așadar, sunt spitale și pe lumea cealaltă? Nu știam... Și de ce m-au dus acolo – sunt bolnav? Pe fereastră se vede un pom cu vată multă pe crăci. Casele sunt cu acoperișurile bandajate. Și pe pământ, ce risipă de vată și de bandaje albe!... Sunt, probabil, răni multe, trebuie vată multă...

Încerc să trag capul de pe piciorul Lottei, să n-o doară. Tresar nedumerit, Lotte nu mai e lângă mine. M-a părăsit? Nu cred... Poate s-o fi pierdut în lumea umbrelor... Unde s-o caut acum? Unde? Pe-aici nu știu încă seama... Dacă n-o mai găsesc, ce mă fac?

Nu... nu... sunt tot pe lume. N-am murit încă. Așa de greu moare omul? Am auzit parcă un oftat. E mama... Stă pe un scaun și plânge... Ce ciudățenie! Cum a ajuns lângă mine? Adică, de ce mă mir? O mamă e pretutindeni, numai s-o chemi și ea vine, trecând orice obstacole, cât de grele... De aceea și Lotte o chema pe mama ei... Mama totuși a venit mai repede...

Așadar, sunt într-o cameră de spital, văd ce-i afară... respir, cuget chiar.

— Mamă!

Pot să vorbesc? Ce minune să poți vorbi, e într-adevăr minunea minunilor! Eu parcă am spus „mamă“. Repet din nou, scăldat de fericire:

— Mamă!

Ea se ridică în picioare, se apleacă asupra mea și mă îmbrățișează cu privirile. O întreb încet, șoptit:

— Unde-i Lotte?

Mama tace. Se uită mereu la mine, îndurerată, și tace mereu. O întreb din nou:

— A murit?

— Nu... nu... face ea cu capul.

Nu vrea să-mi spună adevărul. Dar eu înțeleg ce soartă a avut sârmana Lotte.

— De ce eu trăiesc, și ea nu? Vreau să mor! Vreau să mor! izbucnesc într-o supremă încordare, și simt pe obraji jarul lacrimilor.

DUPĂ CINCISPREZECE ANI

*Pe fereastra deschisă,
un om se-aplecă spre trecut*

S-a scurs un deceniu și jumătate de la întâmplările povestite mai sus. Credeam că n-am s-o uit niciodată pe Lotte, și totuși am uitat-o. E drept, de atâtea ori stăruie în mine mireasma dragostei noastre defuncte. Și atunci mi se strânge dureros inima și mă cotropesc nostalgice aduceri-aminte. Dar asta e atât de puțin pe lângă ceea ce a fost! Crudă soartă! Ea zace undeva, într-un cimitir, singură și părăsită, iar eu trăiesc. Trecutul fuge îndărăt, se ascunde în tăcere și uitare, iar iureșul treburilor de fiecare zi mă înhață din nou și nu-mi dă răgaz să mă mai gândesc la nimic.

După neizbutita încercare de sinucidere, tata m-a luat cu el în Anglia. A fost foarte greu să ajungem, din cauza războiului, dar tot am reușit. Acolo, am urmat la Eton-College, apoi la Politehnica din Cambridge, unde am obținut diploma de inginer.

Aș fi putut să mă întorc de multe ori în patrie, fie în vacanțe, fie în concedii de odihnă. Mă temeam însă că oamenii și locurile pe unde am umblat îmi vor grăi de Lotte, și de ce să mai răscolesc zadarnic durerea stinsă?

Deunăzi, am primit o telegramă de acasă că tata e greu bolnav. Am lăsat totul baltă și m-am întors în țară, pe drumul aerului. Prea târziu, bătrânul murise cu câteva ore înainte.

A doua zi după înmormântare, mama mi-a dat o scrisoare din partea tatei, scrisă cu o săptămână înainte de a închide ochii. Am desfăcut plicul tremurând, cu o emoție care mă sugruma. Nu-mi aduc aminte de câte ori am citit scrisoarea. Eram buimac, aș fi vrut să-mi strig bucuria în cele patru puncte cardinale, ca s-o audă toată lumea, și totuși mă îneca o revoltă copleșitoare. Da, Lotte, draga mea Lotte trăia, fusese salvată odată cu mine, iar el îmi tănuise adevărul ani de-a rândul, mințindu-mă că-i moartă, numai și numai ca s-o uit, să mă despart de ea. De ce? Pentru că nu

admitea sub niciun motiv căsătoria noastră, voia să-mi termin întâi toate studiile, și apoi s-o iau pe Ioana, fata aceea mică a Păslarilor, așa cum îi făgăduise mai de mult lui nenea Barbu.

Bietul tata! Cât rău mi-a făcut fără să știe. L-am iertat pentru visul lui neîmplinit și niciodată nu m-am convins ca acum că adevărata tragedie nu-i decât ciocnirea dintre oameni de bună-credință. Mai bine ar fi plecat cu taina în neființă. Un amănunt semnificativ pentru caracterul bătrânului: nici mama n-a știut adevărul despre Lotte.

Uluitoarea veste de dincolo de mormânt mi-a aprins o absurdă nădejde: poate Lotte nu s-a măritat, poate o fi aflat că trăiesc și m-așteaptă încă...

Oricum, trebuia s-o văd, măcar s-o mai văd o dată.

A doua zi, am plecat cu automobilul la Craiova și am oprit brusc în fața locuinței Dinei Bianca. La început, mi se părea că am greșit adresa, din cauza unor clădiri noi, ridicate alături. M-a cuprins o tristețe grea. Asta era oare casa care mi-a adăpostit cel mai frumos și frământat an al adolescenței? Aici, între zidurile acestea păraginite, cu tencuiala roasă de vreme, a înflorit dragostea mea cu Lotte și s-a născut visul magnific care mi-a umplut adolescența de soare? Unde e bătrânul nuc din fundul curții, la umbra căruia ne făceam lecțiile, iar Lotte îmi scria răvașe, în vara aceea când m-am întors pe neașteptate de la Dimești și am sărutat-o? Cine a îndrăznit să-l doboare? N-a mai rămas din el decât un butuc mare și întristat.

— Fii bun, te rog, și spune-mi, mai șade aici doamna Bordenache – Bianca Bordenache?

Omul a dat din cap. Nu știa, n-auzise de acest nume, deși locuia acolo de cinci ani. Nu crede să fi stat vreodată persoana pe care o căutam.

Am zâmbit amar... Tocmai mie se găsise să-mi spună asemenea parascovenii?

M-am urcat la volan și am tras la Hotel Minerva. Apoi am hoinărit pe jos prin oraș, neștiind de unde să încep.

Călcam numai pe amintiri, ca pe un covor de flori. Uite, acolo era cofetăria Moderna, unde m-am întâlnit de două ori cu Lidia

Predescu. Acum devenise Banca de Scont. M-am dus întins la Liceul „Mihai Bravu“. Gata să nu-l mai recunosc; avea încă un etaj deasupra, care-i schimba înfățișarea... În afară de asta, aripa dreaptă era lungită până în gardul bisericii Sf. Treime. Am intrat timid, ca un școlar în curtea interioară, am urcat scările și m-am oprit unde era altădată clasa a VII-a.

În clipa aceea, a ieșit din clasă profesorul Pleașcă, directorul vestitului Leagăn de odinioară. Ce dă-râmat arată: umblă îndoit de mijloc, părul i-a albit, doar ochii i-au rămas vioi. (Pe unde-o mai fi Lucile, frumoasa lui soție?)

Când a trecut pe lângă mine l-am salutat. A rămas o clipă locului, mirat, scormonind în memorie.

— Nu mă mai cunoașteți, domnule profesor?

Mai mult după glas, și-a reamintit de mine:

— Dima, Dima, dumneata ești?... Ce bine-mi pare că te revăd! Câți ani or fi de-atunci? Vino să stăm puțin de vorbă!

Am intrat împreună în cancelarie. Acolo mai erau câțiva profesori necunoscuți. Mi-a oferit un scaun și s-a așezat lângă mine.

— Ia spune-mi, ce faci acum?

— Lucrez la o uzină din Anglia. Sunt inginer...

— Hei, era stofă în dumneata, am bănuț eu... Va să zică, ți-a prins bine eliminarea aceea. Altfel ajungeai un pârlit de profesoraș ca mine, ce spun?

Am zâmbit amar. M-a prezentat celorlalți colegi ai săi, mândrindu-se că-mi fusese dascăl.

L-am întrebat pe Pleașcă dacă mai ține Leagănul. Ooo, isprăvise demult cu el, de când s-a despărțit de nevastă-sa.

— Dar ceilalți profesori pe unde mai sunt, ce fac?

I-a luat la rând: Michiduță, la pensie; Damigeană, decedat; Iliuță n-a mai revenit în învățământ, o duce greu ca redactor la o revistă deștânga. Dintre cei vechi, numai Zecimalu și Laiță au rămas pe loc. Zecimalu era acum director al liceului...

— De profesorul Niculescu nu știți nimic?

O, Attila – a ajuns mare legumă: inspector general. Se putea altfel? Zice că a făcut politică liberală. Ei, și? Politica suplinește meritele personale? Dacă mașina noastră socială ridică în vârful

ierarhiei indivizi ca Robespierre și Attila, dând la o parte personalități ca Iliuță, înseamnă că are bube grave și trebuie dată la fier vechi.

În timpul discuției, a venit și Laiță cu catalogul la subsuoară. Aproape neschimbat. Tot înalt și uscățiv, cu hainele largi, atârând pe corp.

— Îl recunoști, colega? l-a întrebat Pleașcă, arătându-mă.

N-a fost chip să-și aducă aminte de mine. Cine știe, poate m-am schimbat mult. Dacă am văzut așa, i-am spus numele. M-a bătut pe umăr, râzând:

— Da, da, da... Acela cu greva de pomină... Știu că ne-ai dat mult de lucru...

— Nu numai dumneavoastră...

— Bine zici, și altora... Ai încercat parcă să te... sinucizi...

Zecimalu, directorul liceului, care a intrat între timp, auzind despre ce e vorba a intervenit în discuție:

— N-am înțeles pentru ce ai recurs la acest act disperat, deoarece mi-aduc perfect aminte că ministerul a revenit telegrafic asupra eliminării.

— Când?

— Chiar în aceeași zi... Am văzut ordinul cu ochii... Sunt absolut sigur...

Nu știam de așa ceva. Probabil a fost opera lui Nyu. În urma stăruințelor ei, primul-ministru a pus, se vede, piciorul în prag. Tata nu mi-a pomenit nici de acest lucru. E cu neputință să nu fi aflat.

Unul dintre tinerii profesori de față a tresărit sub imboldul unei amintiri:

— Nu sunteți dumneavoastră autorul broșurii aceleia, *Acuz!*, care odinioară a făcut atâta vâlvă?

— Da, eu... Vă amintiți de ea?

— Pe vremea aceea eram student. Nu știți ce nebunie a fost. Cărțulia a circulat din mână în mână. Nu cred să fi rămas coleg sau colegă să n-o fi citit.

— A avut vreo urmare practică?

— Cum să nu? Profesorul Mătăsaru n-a mai putut ține de atunci nicio prelegere. Cum intra în sala de curs se dezlănțuia o

zarvă infernală. „Vrem dreptate pentru Dima“, strigam toți într-un glas, ca să isprăvim cu huiduieli prea puțin academice.

— Hm! S-ar zice că tot a fost ceva...

— Sigur că da. Pentru a ieși onorabil din această situație, Mătașaru și-a cerut concediu pe timp de un an.

— Și acum ce face?

— Nu mai știu de el. A intrat în neant fără urmă.

Mi-aduc aminte cât de convins eram că, asmuțind opinia publică împotriva lui Robespierre, îl voi dărâma. Ce naivitate! M-am bucurat totuși că studenții îmi îmbrățișaseră cauza cu atâta căldură. Nici vorbă, ei sunt generoși – tinerețea e flacăra, entuziasm, jertfă, ține întotdeauna cu cei nedreptățiți.

Istovind subiectul, discuția a luat alt curs. Directorul, vorbind de *marea sa realizare* – internatul liceului –, s-a plâns că zidurile au rămas goale, deoarece, cu toate intervențiile făcute la minister, n-a putut obține fonduri pentru cumpărarea mobilierului.

— La cât se urcă devizul?

— Vreo 50 000...

Am scos carnetul din buzunar și am completat un cec cu suma de 50 000 de lei. Directorul, văzând gestul, a îngălbenit, întocmai ca Magotu când l-a prins copiind la germană.

— E posibil? O sumă atât de mare?

— La școala asta am petrecut cel mai frumos an din viața mea. Cred că-i dau prea puțin, în comparație cu ceea ce mi-a dat. Acest cec va fi onorat de Banca Română sau de oricare dintre sucursalele ei.

Zecimalu, în culmea fericirii, m-a rugat să primesc ca internatul liceului să-mi poarte numele. Am refuzat. Nu, nu, de-acum înainte, la gunoi cu ambițiile deșarte. Atunci directorul mi-a propus să organizeze un banchet în cinstea mea. I-am răspuns:

— Dați-mi voie să vă invit eu la un asemenea banchet. Am de gând să-i chem pe toți colegii din promoția mea.

— Cu multă plăcere, cu multă plăcere!

Când am plecat, toți profesorii m-au condus până la poartă. Am ieșit pentru întâia dată pe scara principală, rezervată numai dascălilor.

De ce calci pe amintiri?

Am luat-o în sus, ca să ajung pe strada Unirii. Uite, acolo se aflau pe vremuri catacombele lui Nea Iancu. În locul lor, s-a ivit o clădire nouă cu trei etaje. La parter e o berărie, botezată *Gaudeamus*, iar deasupra un hotel cu același nume...

Nu știi ce m-a îndemnat să intru în localul acela. Poate studenții zugrăviți pe firmă, care cântau, ținând halbele sus în mâini, ca pe niște stindarde. Am cerut un whisky, dar n-aveau. L-am întrebat pe chelner, un tânăr vioi, simpatic, cu ochii jucăuși:

— Aici erau catacombele – îți mai aduci aminte?

— Hei, domnule, asta e chestie de-acum zece ani... S-au schimbat multe de-atunci.

— Ce face Nea Iancu? Mai trăiește?

— S-a dus jupânul, Dumnezeu să-l ierte... Noul stăpân vedeți ce-a făcut?

— Văd, văd... E craiovean?

— Așa zice lumea, dar stă la București, mai are și-acolo un hotel. Aici conduce domnu' Stănescu... El e antreprenorul localului.

Nu mi-am dat seama cine era acel Stănescu. De altfel, nici nu mă interesa.

— Și pe dumneata cum te cheamă?

— Pe mine? Pițurcă!

Am sărit în sus de bucurie.

— Tu ești, Pițurcă? Bată-te să te bată! Ai prins rădăcini la picioare, nu te mai urnești de-aici? Haide, adu-mi o borțoasă... Repede, Pițurcă, tată, că te omor!

El a surâs vesel. Și-a amintit că așa comandau bere „studenții“ de pe vremuri. E mult de-atunci... așa de mult!

— A venit domnu' Stănescu. Dacă aveți treabă cu dânsul... și Pițurcă mi-a arătat o namilă de om cât toate zilele, care vorbea cu casierita.

L-am recunoscut numaidecât: era Basu în carne și oase. Se îngărășase, avea ceva schimbat în el, care-l făcea mai matur, iar părul îi albise mult prea timpuriu. M-am dus întins la el, l-am luat de mână și m-am uitat fix în ochii lui blânzi. A rămas năuc, neștiind

ce-i cu mine și ce vreau. Atunci m-am tras un pas îndărăt și, luând o poziție de boxer, l-am pocnit în falcă. Casierița a început să țipe. Basu, fulgerător, s-a pregătit de luptă, ridicând amenințător pumnul, să mă zdrobească. La țipătul casieriței au sărit de-a valma chelnerii și clienții din local și ne-au înconjurat într-o clipă. Nu avea niciun haz să duc gluma mai departe. L-am strigat:

— Păcătosome, nu ești... Basu?

El a zvâcnit de un metru în sus, bălăbănind brațele:

— Pe toți dracii, Dima... tu?

Ne-am îmbrățișat, ne-am tras de păr, ne-am dat ghionturi, ne-am sărutat. Cei strânși în jurul nostru au rămas cu gura căscată și au început să râdă.

— Fraților, a urlat Basu cu vocea lui groasă, astăzi e praznic mare... Băieți, serviți clienții fără nicio plată, cui ce-i poștește inima!

— Basule, ai înnebunit? La balamuc cu tine!

— Ai dreptate, sunt nebun de bucurie. Ia spune-mi, când ai venit? Ce-ai făcut de când nu ne-am mai văzut? Da' mai bine hai-dem în casă, să stăm de vorbă!...

Și, luându-mă de mână, m-a tras în salonul lui de primire, apoi mi-a arătat un fotoliu, să stau.

— Pițurcă, băiete, adu-ne două sticle de Cotnar și niște pate-uri calde... Repede, Pițurcă, tată, că te omor!

— Vineec!

Chelnerul a zbughit-o pe ușă, să ne-aducă vinul.

— Va să zică, Bas hodorogit, iată-te om ajuns!

— Eh, slugă la dârloagă, ce era să fac?...

— Și... cartea?

— Am pus-o-n cui. N-am mai putut să urmez. Așa a fost să fie, împărate...

Când a pronunțat porecla pe care n-am mai auzit-o de 15 ani, toată ființa mi s-a răvășit, cuprinsă de o tulburare fără seamăn.

La rândul meu, i-am povestit ce-am făcut în cei 15 ani de când nu ne-am mai văzut. M-a întrerupt brusc:

— Unde ai tras?

— La Minerva.

A vrut să trimită numaidecât după bagaje. Nu l-am lăsat.

— Stai, e destulă vreme pentru asta. Spune-mi mai întâi ce s-a făcut Lotte...

— Aha, Dulcineea cu troncul la inimă... împărate, condoleanțele mele: s-a măritat ducesa.

— Serios? Ești sigur, absolut sigur sau...

— Casație!

O amețală mi-a învârtelit capul și toată odaia a început să danseze cu mine. Dar mi-am revenit și l-am descusut mai departe:

— Cu cine?

— Cu Moraru, directorul Școlii Comerciale. Ce vrei, *la dona e mobile*, de când e lumea și pământul...

— Moraru? Cine-i ăsta? Habar n-am!

— Ba îl cunoști. Parcă ședea la voi în gazdă, unul cocoșat și lăptos la față.

N-o fi Cuviosul Gigi? Așa e, uitasem, Moraru îl chema. Am tresărit zguduit de un fior.

— Așadar, s-a măritat! Demult?

— Cam demult... Are și trei copii. Dacă ai vedea-o, cred că n-ai mai recunoaște-o...

— Trei copii?

Lotte și trei copii!... Mi-a trecut încă o sabie rece prin inimă... Bas hodorogit, ticălosule, îți dai seama cât m-au durut veștile tale, mai cu seamă îmbrăcate în vocabularul de care nu te mai desparți. Deși m-așteptam că Lotte s-a măritat, totuși... ar fi putut să nu se grăbească atâta.

— Încă mai ții la ea? m-a întrebat Basu cu vocea gravă. Ia vezi! Ia vezi! O dată te-am scăpat de la moarte, a doua oară nu mai garantez...

Cum? Ce înseamnă asta? Când m-a scăpat Basu de la moarte?

Și-abia acum, după un deceniu și jumătate, am dezlegat taina care mă obsedase atâta în ajunul sinuciderii și pe care bătrânul a ocolit-o ori de câte ori am vrut să-l descos.

Tata, chemat de Michiduță, a venit val-vârtej. Bănuind că am fugit în Capitală, a cercetat toate hotelurile bucureștene, fără să-mi dea de urmă. Deznădăjduit de insucces, s-a înapoiat la Craiova, crezând că poate mă ascund la vreunul din colegi. Zadarnică

osteneală! Într-o bună zi, ducându-se la Esculap I pentru unele lămuriri, acesta i-a destăinuit că nutream gânduri de sinucidere, ca i-am cerut otravă, dar el n-a vrut să audă. Bătrânul l-a întrebat dacă cunoșteam pe cineva care ar putea să-mi procure otrava. Esculap și-a amintit de frate-său, și iată-l pe tata luând înapoi drumul Bucureștilor. Esculap II i-a confirmat că, într-adevăr, am venit o dată la el, dar nu i-am cerut otravă, ci doar mi-am exprimat dorința de a vedea cum arată... somnalinul. În clipa aceea, iscodit de o bănuială, s-a dus la galantarul cu pricina și a numărat tuburile. Lipseau două. Alarmați, au alergat împreună la restaurantul gării. Asta se petrecea în dimineața zilei de 1 decembrie. Basu, cum era și firesc, l-a luat pe nu știu în brațe, jurându-se pe toți sfinții că n-avea habar unde stăteam. Tata nu s-a dat bătut. I-a povestit cele auzite de la Esculap I, apoi dispariția tuburilor de somnalin din farmacia lui Esculap II. A adăugat că-i o crimă dacă i se tăinuiește locul unde mă ascundeam, că această îndărătnicie nu înseamnă colegialitate, mai ales când e vorba de salvarea unei vieți. Basu, văzând cum stăteau lucrurile, a dat în vileag secretul, după ce, bineînțeles, l-a pus pe tata să-i jure că niciodată nu-mi va spune de unde a aflat ascunzătoarea. Dacă Esculap II n-ar fi întărit furtul somnalinului, putea toată Europa să-l tragă de limbă, n-ar fi suflat o vorbă.

— Ia spune-mi, Basule, ce mai știi de ceilalți? Magotu ce face?

— E artist la Teatrul Național de aici. Are succese, e dat dracului. Acum a plecat în turneu, prin țară. Esculap I a murit de oftică.

— Dar Tarzan?

— Ofițer fercheș, într-un regiment de cavalerie.

În sfârșit, i-am trecut pe toți în revistă: Țiganu, profesor de liceu; Domisol, dirijor de orchestră; Ploșniță, inginer petrolist; Gălbează, erou, a căzut la Mărășești; Găliganu a murit tot în război, de tifos exantematic. Majoritatea, cu slujbe mărunte și greutăți familiale pe cap.

— De Rogvaiv ce știi?

— Țsta a ieșit luptător sadea. Are ce are cu socialismul. Odată a fost pe-aici, a ținut o cuvântare în sala Belvedere. După aia l-au pus la *pension*... Șade mai mult arestat decât liber. O fi știind el ceva...

- Și vestita noastră Centrală?
— Acum e frizerie: La Briciul lui Cuza.

Mais où sont les neiges d'antan?³²

La prânz am luat masa la Basu. Soția lui ne-a servit toate bunătațile, dar asta n-a ajutat să-mi învingă tristețea. Un gând ca un burghiu mi-a sfredelit mereu creierul: Lotte s-a măritat! Lotte s-a măritat! Priveam mereu în trecut, parcă aș fi avut ochii în ceafă.

Am ticluit un anunț pentru gazete:

Colegii din promoția 1915 a Liceului „Mihai Bravu” sunt rugați să ia parte, în ziua de 18 mai, la sărbătorirea împlinirii a 15 ani de la terminarea studiilor, când va avea loc o agapă la restaurantul „Gaudeamus”. Orice lămuriri se vor cere d-lui ing. Grigore Dima, Hotel Gaudeamus, Craiova.

Basu a plecat să dea anunțurile la două ziare mai răspândite, iar eu am coborât să fac o plimbare prin oraș. Când am trecut prin fața Școlii Comerciale, ca la o poruncă, o trăsură s-a oprit în dreptul porții, iar după câteva secunde s-a ivit de sus, pe scară, o femeie bine împlinită, care ținea de mână un copil mic, în vreme ce alți doi mergeau pe lângă ea, îmbrăcați în straie noi, de sărbătoare.

Gândul, inima, instinctul, toate mi-au șoptit că ea era... Ea – Lotte de odinioară – se urca în trăsură, iar eu, la o depărtare de câțiva pași, rămâneam împietrit, fără glas, privind în gol.

O clipă mi s-a părut că s-a uitat la mine: am întors brusc capul, să nu mă recunoască. Trăsura a pornit ușor, în trapul cailor. S-a făcut repede nevăzută, cotind după colțul străzii. I-am surâs trist lui Lotte din mine și, gândindu-mă la visul unei nopți de iarnă, i-am șoptit:

— *Mais où sont les neiges d'antan?*

³² Dar unde sunt zăpezile de altădată? (Fr. Villon)

Ochii ei s-au umplut de lacrimi, și ai mei la fel. Da, toate au un sfârșit. Chiar dragostea veșnică! M-am înapoiat la hotel, și pe drum mereu mi se părea că umblu printr-un imens cimitir, cu cruci multe și morți care nu mai învie. Călcam încet, cu luare-aminte, să nu le tulbur somnul. M-am culcat devreme, nemâncat. (Cine ar fi pus în gură ceva?) Din cauza asta, Basu părea foarte nenorocit.

A doua zi a apărut în *Universul* și *Dimineața* anunțul cu aga-pa colegială. L-am citit cu un simțământ de mirare și zădărnice: „La ce bun?”

A mai trecut o zi cu plumb în picioare. Câți dintre arpetiștii de odinioară, răspândiți în toată țara, vor da peste anunțul din gazete și câți se vor grăbi să răspundă chemării?

Nu știam. Poate toți care trăiesc. Numai o singură ființă eram sigur că va tăcea: Lotte. Ea va trebui să tacă, să nu mă mai vadă niciodată. Gândind așa, simțeam o adevărată durere fizică. La urma urmei, ce voiam? Să mă aștepte ani de-a rândul, gata oricând pentru marea întoarcere?

Pe când încercam să mă sprijin pe gânduri mai sănătoase, pe măsura realității, am auzit deodată o bătaie în ușă:

— Intră!

În prag a răsărit o siluetă maiestuoasă de femeie. N-am putut să-i văd fața, era acoperită cu un voal subțire de mătase. Dar n-aveam nevoie de asta, toată ființa mi-a șoptit cine-mi stătea dinainte. Și mi-am umplut ochii de bogăția ei. Așadar, tot ea a răspuns cea dintâi chemării mele...

— Grig, dragul meu! a strigat cu inima înviată din moarte.

— Lotte!

Ne-am pomenit înlănțuiți, ascultând uriașa poruncă din noi, mai sus de orice putere. În clipa aceea, Basu a bătut la ușă, ca să mă poftască la cină. M-am desprins fulgerător din îmbrățișare și i-am spus răstit:

— Mai târziu, Basule...

El a plecat, îngăimând o scuză. Și-a dat seama că nu eram singur. De ce a trebuit să bată la ușă tocmai atunci? Deși ardeam de nerăbdare s-o simt pe Lotte lângă mine, totuși n-am putut să înnod îmbrățișarea de unde fusese întreruptă. M-am resemnat. Am poftit-o să șadă și-am întrebat-o:

— Cum ai avut curajul să vii?...

Pe chipul ei s-a ivit un surâs amar:

— Crezi că nu-mi dau seama? Dar trebuia să te văd cu orice preț. Doamne, dacă ai ști câte am să-ți povestesc, câte întrebări voiam să-ți pun... Și, uite, le-am uitat pe toate... Spune-mi, de unde ai coborât? Unde ai fost până acum, în care lume, și de ce n-ai mai dat niciun semn de viață? Te credeam mort, așa mi-au spus toți...

— Și despre tine mi s-a spus același lucru...

— Cine a făcut nelegiuirea asta? Și pentru ce a făcut-o?

I-am întins scrisoarea tatei. Ea a citit-o o dată, de două ori, apoi a plecat capul zdrobită și mi-a înapoiat-o fără un cuvânt. I-am deșirat firul trecutului de unde fusese rupt de soartă.

Lotte a început să plângă. Am certat-o. De ce să plângă? Ce mai pot îndrepta lacrimile? Ea s-a răzvrătit:

— Lasă-mă, tu nu știi cât am suferit, ce cumplită a fost ziua de astăzi, din clipa în care am dat peste anunțul din gazetă. Și agapa aceea... Ai pus-o pe 18 mai... aniversarea noastră dragă... N-ai să mă crezi, dar s-a întâmplat ceva uluitor. Cum am luat ziarul în mână, primul cuvânt care mi-a căzut sub ochi a fost numele tău. Am citit cutremurată, îngrozită: *ing. Grigore Dima* și m-au copleșit o bucurie și o spaimă fără margini: trăiește, el e... Grig al meu... al vieții mele...

— Draga mea Lotte!...

— De când nu te-am mai auzit strigându-mă astfel... S-au scurs milenii de atunci. De ce mi-ai dăruit atâtea amintiri de care nu mă pot despărți? De când te-am pierdut, trăiesc necontentit două vieți: una reală, cu bucurii mărunte, griji și necazuri, și alta, a amintirilor. Mă afund în lumea lor, deapăn în închipuire toate întâmplările noastre minunate și le retrăiesc mereu, în fiecare noapte. Adevărat, Grig, dragostea noastră a avut ceva minunat, supraomenesc. Am trăit cu tine atâtea zile și atâtea nopți și, ciudat, niciuna nu semăna cu cealaltă...

— La ce bun, Lotte, dacă nu mai putem înnoda firul? Crezi că e cu putință să ne întoarcem înapoi, în trecut, când noi am mers întotdeauna înaintea timpului?

S-a uitat lung, întrebător la mine, și a plecat ochii în jos, ca o vinovată. Am reluat:

— Ai avea curajul să lași tot și să te căsătorești — să ne căsătorim? Spune!

— Dacă vrei tu, o fac... fac tot ce-mi ceri...

— Nu se poate, Lotte!

Ce putere uriașă îți trebuie ca să ajungi propriul tău stăpân! Peste sentința mea s-a lăsat o tăcere grea, apăsătoare. Ne-am confundat adânc în noi, ne-am frământat ca apa care se izbește de stânci. Într-un târziu, ea s-a ridicat semeață:

— De ce ai mai venit? De ce m-ai răscolit atâta?

— Am venit pentru tine. Dar tu nu mai ești a mea. Măine vei regreta că mi-ai călcat pragul. Ai să-ți spui: „Ce prostie! Am fost nebună când am crezut că o dragoste defunctă poate să învie“.

Nu mi-a răspuns. M-a privit întrebător, îndurerată, apoi a lăsat capul în jos. Și iarăși s-au scurs câteva minute lungi, grele.

— Bine, Grig... Poate că ai dreptate. Și-acum, spune-mi, ce-ai de gând să faci? Când pleci?

— Nu știu încă. În orice caz, după agapa aceea.

— Pleacă mai repede! Nu vrei să renunți la ea?

— De ce?

— Nu pot să te știu lângă mine. Te rog, Grig, pleacă!... Când ești departe, mă simt mai liniștită. Fă-o pentru mine, pentru tot ce a fost între noi. Îmi făgăduiești?

— Da, Lotte, îți făgăduiesc.

Și-a înfășurat fața în voal și a rămas locului nehotărâtă, așteptând ceva. Apoi m-a tras în dreptul luminii, mi-a luat capul în mâini și m-a privit lung, apăsător, lacom...

— Ce faci? am întrebat-o.

— Vreau să-mi umplu ochii de chipul tău. Știu că de-acum n-am să te mai văd...

Am prins-o în brațe și ne-am sărutat dureros, ca doi condamnați la moarte care-și iau rămas-bun pentru totdeauna. În clipa aceea mi-a venit în minte strigătul de deznădejde al lui Karl Heinz din *Heidelbergul de altădată*, când o săruta pe Käthi.

Lotte s-a desprins din îmbrățișare, tulburată. Mi-a șoptit un adio sugrumat și s-a îndreptat spre ușă. Acolo s-a oprit o clipă, nehotărâtă, ca și când și-ar fi adus aminte de ceva.

— Ah, uitasem! Trebuie să-ți înapoiez *asta...* și mi-a întins cheia mausoleului, rămasă la ea de un deceniu și jumătate. Apoi a fugit buimacă pe coridor, împinsă de la spate parcă de un uragan.

— Lotte! Lotte! am strigat-o într-o supremă încordare și am alergat după ea, cu riscul de a mă afunda în nebunie. A întors capul, s-a oprit și m-a așteptat cu o întrebare nerostită pe buze.

Am îmbrățișat-o, invadat de o deznădejde fără nume, și i-am șoptit dureros:

— Nu pot!

Un zâmbet ca o lumină s-a ivit pe chipul ei:

— Știam că n-o să mă lași să plec. Eram sigură, Grig, atât de sigură!

— Te-aștept mâine dimineață în piața Teatrului. Plecăm la București și de acolo cu avionul în Anglia. Nu lua nimic, absolut nimic! Numai pe tine...

— Prin urmare, mâine la 8... a rostit ea, grav.

— Da, Lotte, mâine la 8!

A doua zi de dimineață, am așteptat-o la volan o oră întregă. N-a venit. Ce i s-o fi întâmplat? S-a răzgândit? Orologiul Prefecturii a bătut nouă lovituri și fiecare dintre ele îmi înfigea un pumnal în inimă. S-a isprăvit, nu mai vine!

Am pus contactul, motorul a duduie surd, și în clipa aceea un comisionar s-a apropiat de mașină și m-a întrebat:

— Dumneavoastră sunteți domnul inginer Dima?

— Da, eu...

— Aveți o scrisoare...

Nu l-am mai întrebat de la cine era. Am rupt nervos plicul și am citit:

Iartă-mă, Grig, am încercat să plec, dar n-am putut. Sunt foarte nenorocită! Ai avut dreptate: trebuie să ne mulțumim cu ceea ce a fost. Tot ce am clădi de aici înaintea peste amintiri ar fi șubred. Poate le-am întuneca sau chiar înăbuși. Să nu ucidem trecutul nostru, Grig!

Adio, iubitul meu, pe tine te voi iubi întotdeauna... Lotte

Am privit multă vreme în gol, fără gânduri, ca un manechin. Mi-a venit în minte versul lui Eminescu: „Nu-nvie morții – e-n

zadar, copile“. Lotte nu mai este! A murit acolo, în camera mică și întunecoasă a hotelului Europa, întinsă pe jos, cu părul răvășit, pe preșul umed. Și dacă printr-o neînțeleasă minune trăiește încă, ea aparține trecutului, și nimeni pe lumea aceasta n-o mai poate învia. N-am putut – și nimeni nu va putea să scape iubirea de gădele ei – *timpul*...

O, quae mutatio rerum!

Am plecat la București. Ajuns acolo, cel dintâi lucru pe care l-am făcut a fost să revăd mausoleul de lângă pădurea Băneasa. Cruntă dezamăgire! Stâncile de ciment crăpaseră adânc, o aripă a vulturului era lipsă, cealaltă se desprinsese și atârna jalnic, ținându-se într-o sârmă, iar bălăriile puseseră o nestânjenită domnie peste tot. Am descuiat anevoie lacătul ruginit și am pătruns în cavoul care trebuia să ne adăpostească osemintele pentru totdeauna. Pe un perete atârna o fotografie a mea și a lui Lotte. Nu știam nimic. Așadar, ea vizitase cavoul în lipsa mea? Am desprins fotografia și am cercetat-o cu aerul unui om care dă peste o comoară. Într-un colț, Lotte scrisese: *Grig, iubitul meu, unde ești? Și eu pentru ce nu mai am curajul să mor încă o dată?*

M-am așezat pe banca umedă și rece, copleșit de tristețe, și mult timp am ascultat glasul acelei ciudate sirene care sălășluiește în străfundul ființei și cântă uneori când nu te aștepți.

Doamne, câte amintiri! Pentru ce le-am iscodit astfel? Pentru ce mi-am răvășit într-atât sufletul? De ce nu le-am lăsat în pace, să doarmă somn adânc, tihnit, în mormântul trandafiriu, cu mireasmă de primăvară și cântece mute, în care zace adolescența mea dimpreună cu Lotte, de care nu se va despărți niciodată?

Zadașnic am deschis fereastra, ca să privesc spre trecut. Repe-de, Grigore Dima, să tragem storurile!

I-am telegrafiat lui Basu să contramandeze agapa colegială, deoarece o chestiune urgentă mă recheamă în Anglia.

După expedierea telegramei, m-am simțit mai sprinten, mai ușor.

După-amiază am trăit o întâmplare cu tâlc. Pe când mă plimbam fără țință pe Calea Victoriei, mi s-a părut că mă strigă cineva din spate (de fapt, era o iluzie auditivă). M-am întors brusc să văd cine era. În clipa aceea m-am izbit de o femeie care trecea grăbită pe lângă mine. Tamponarea a fost atât de puternică, încât mi-a căzut pălăria pe jos.

— Ai putea să fii mai atent, domnule, m-a apostrofat femeia. Când m-am uitat la ea, am rămas încremenit: era Ioana Pâslaru, puștanca pe care n-o mai zărisem de la revelionul din 1914, adică de 16 ani.

— Oana!

— Griguță!

Ne-am îmbrățișat pe trotuar, în mijlocul mulțimii de gură-cască, împiedicând circulația. Am întrebat-o dacă ea m-a strigat. Nu mă strigase. Ciudat! Cu toate astea am auzit destul de bine.

— Ce întâmplare! Să ne întâlnim după atâția ani! Să-ți fie rușine că n-ai dat deloc pe la noi, m-a dojenit ea.

— Oano, abia am sosit azi-dimineață. Unde să stăm puțin de vorbă? Ești grăbită?

Am intrat în cofetăria Riegler, la doi pași de noi. Ne-am așezat la o masă și am comandat prăjituri.

O cântăream din ochi: înaltă, subțire, mlădioasă, părea o siluetă descinsă dintr-un jurnal de mode.

— Spune-mi, cu ce te ocupi? Ce frumoasă te-ai făcut!

— Serios? Găsești? a zâmbit ea cochetă. Sunt arhitectă.

— Ce spui? Ți-ai ales o meserie cam grea.

— Oho! Să vezi ce zgârie-nori trântesc pe hârtie. Casa noastră tot eu am construit-o. Dar tu, spune-mi, ce faci?

I-am povestit pe scurt toate întâmplările prin care am trecut de atâta timp. Discuția noastră s-a întezit, hrănită de amintirile care se desfăceau de pe ghemul fermecat. M-am uitat la ceas: 9 și un sfert! Când au trecut patru ore? Cu toate astea, niciunul, nici celălalt nu ne înduram să plecăm, deși a doua zi am fi putut să ne vedem din nou.

— Ascultă, Oana, de ce nu te-ai măritat până acum? am întrebat-o brusc și m-am uitat lung în ochii ei.

— Pentru că, a zâmbit ea cu înțeleș... Stai o clipă! Îți spun nu-maidecât.

A luat poșeta de pe scaun și, umblând în ea, a scos o hârtie îngălbenită care abia se mai ținea pe la încheieturi.

— Uite, vezi? Pentru asta...

Am luat bucata de hârtie în mână și am citit-o uluit. Era angajamentul meu din noaptea revelionului, că mă oblig s-o iau de nevastă pe Ioana, scris și semnat de propria-mi mână. Hm! *Scripta manent!*³³

— Am glumit, Griguș, a adăugat ea, râzând. Adevărul e altul: cei care m-au cerut nu-mi plăceau, iar cei care-mi plăceau nu m-au cerut. Și așa, vremea s-a scurs. Am 27 de ani neîmpliniți. Poate mai e timp, nu?

— O, desigur! Ascultă, Oana, ce-ai spune dacă mi-aș ține angajamentul *acum*?

— Obraznicule, cred că aș fi în stare să mă mărit cu tine!

— S-a făcut, Oana! Îți dau a doua oară cuvântul. De altfel, tot ce s-a petrecut în viața mea n-a urmărit decât acest scop... Măine vin să te cer părinților, iar peste un an facem nunta, din cauza doliului pentru tata. Ne-am înțeleș, *domnișoară logodnică*?

Obrajii ei s-au împurpurat. Mi-a răspuns:

— Aveți dreptate, domnule logodnic, n-aduc 16 ani ce aduce o singură clipă.

— Să nu uităm că această clipă trebuia să vină odată...

Când să plece, Ioana s-a întors brusc:

— Nu știi cum vom face, dar eu nu te pot urma în Anglia....

— Cine ți-a cerut una ca asta?

— Atunci, rămâi în țară?... Doamne, ce bine-mi pare!

— Da, Oana... Și mie!... După atâta străinătate, nu-ți dai seama ce dragă mi-a devenit patria. Și pe urmă, cum s-o las pe mama singură?

Vorbind cu ea, mă miram de pasul decisiv pe care îl făcusem. Mi se părea că nu-mi aparține, că altcineva hotărâse în locul meu. Oricum, adevărul era că trebuia să mă însor cu altă fată decât Lotte. Cui i-ar fi trecut vreodată prin minte așa ceva?

³³ Scrisul rămâne!

După plecarea Ioanei, am hoinărit în neștire pe străzi, tot cu uriașa obsesie pentru Lotte. Deși mi-era totuna pe unde mergeam, pașii mă purtau, totuși, în locuri care aveau câte ceva de spus despre ea. Iată biseriçuța din cărca Cișmigiului, unde ne-am logodit, iar dincoace, în cocheta grădină, schimbată la față de feeria iernii, am făcut nunta.

Uite și casa din strada Primăverii, unde am locuit împreună.

A rămas neschimbată și parcă mă chema înăuntru să văd odaia părăsită în pripă și în care poate mai erau lucruri de-ale noastre – uitate.

Brrr! iată și mohorâtul Hotel Europa, martor al unei nebunii care ar fi putut costa două vieți. Acum mi-e dragă hardughia aceea, e a mea – ca un lucru de preț care mi-a mobilat ființa.

Într-un târziu, mi s-a făcut foame de atâta umblet. Mi-am adus aminte de Femina de odinioară și am vrut să cinez acolo, între amintiri. Dar localul în care petrecusem atâtea clipe neuitate se transformase într-un restaurant obișnuit, nu mai avea înfățișarea de altădată. Era lume multă, mai ales tineret. În fața mea se întindea o masă lungă, unde se ospătau studenți și studente de-a valma. Pesemne, sărbătoreau un profesor ieșit la pensie sau aveau vreo aniversare. Toți zburdau neastâmpărați, râdeau, cântau, făcând o gălăgie infernală. Câțiva întrețineau discuții cu alți colegi, tocmai în partea opusă a localului, peste șapte-opt rânduri de mese. Abia atunci mi-am dat seama că nimerisem într-un restaurant studențesc.

Mi-a plăcut mult atmosfera de veselie și de exuberanță, care-mi strecura în suflet o tristețe dureros de dulce, trezind vremea adolescenței mele. M-am gândit la *Heidelbergul de altădată*, la berăria lui Rüder, la fermecătoarea Käthi, la Karl Heinrich. „Käthi! Käthi, o scutura prințul, cu sufletul ars, numai pe tine, pe tine te-am iubit!” Dar Käthi e alta și el însuși e altul. S-a strecurat un gol mare între ei, nu mai e ca odinioară. Dragostea s-a stins și a rămas doar amintirea. Ea s-a logodit cu Franzel și va pleca în Austria, iar el se va duce la Karlsburg, să se însoare cu prințesa Hedwig, pe care n-o cunoaște încă.

...Și-n locul prințului am răsărit eu – și locul lui Käthi l-a luat Lotte, cu privirile străine, în ochii căreia nu m-am mai regăsit, care ținea de mână trei copii zburdalnici, cu zulufii bălai.

Haide, Karl Heinz, să plecăm! Nu mai avem ce căuta la Heidelberg! Acolo nu mai e ca altădată! Veselia și cântecul au pierit de pe buzele tuturor. Iar paharele lovite de masă, din faimosul *ad exercitium salamandris*³⁴, sună gol, fals, lugubru...

Să plecăm cât mai repede, Karl Heinz, visul nostru de dragoste s-a vestejit ca o floare peste care au trecut atâtea toamne. Să-l culcăm undeva, într-un ungher tăinuit al sufletului, ca să doarmă adânc, să nu se mai trezească niciodată, căci ne-ar dura... ne-ar dura!...

S-a făcut deodată liniște în local. Studenții s-au ridicat în picioare și-au început să cânte încet, duios, ca o adiere de vânt, care vine de foarte departe și freamătă în frunzișul din preajma iernii:

*O, vis al vieții studentești
Din vremuri dispărute,
De ce nu vii să înflorești
Simțiri ce azi stau mute?
Zadarnic stau și mă gândesc,
Eu urma nu ți-o mai gălesc...
O, jerum, jerum, jerum,
O, quae mutatio rerum!*

— De ce plângeți? m-a întrebat un student de la o masă vecină. Am tresărit neplăcut, parcă m-ar fi surprins cineva închinându-mă. Nu știu ce i-am răspuns.

Sfârșit

³⁴ Ceremonial la petreceri studentești.